LUDWIG MÚZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art

2007

programok / programmes

április
május
június
April
May
June

A Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum könyvtára szeretettel várja a kortárs művészet iránt érdeklődő olvasókat!
A Ludwig Múzeum új épületének második emeletén 2005 óta nyilvános, ingyenes, helyben olvasásra alkalmat nyújtó szakkönyvtár működik. A könyvtár fő gyűjtőköre az 1945 utáni magyar és egyetemes művészet, különös tekintettel a kelet-közép-európai régió képzőművészetére.
A gyűjtemény legnagyobb részét magyar és külföldi kiállítási katalógusok és monográfiák képezik, de emellett elméleti (fotó, film, videó, építészet, design, stb.) munkák, jelentős nemzetközi biennálék katalógusai, valamint konferenciák dokumentációi is megtalálhatók.
A könyvtár folyóirat-részlegében a legfontosabb hazai és külföldi szakfolyóiratok olvashatók. Az olvasóteremben két, internet-hozzáféréssel felszerelt számítógép áll az olvasók rendelkezésére.

Könyvtárosok:
Bódi Kinga és Király Judit
művészettörténészek

- Telefon: 555 3485, 555 3487
- E-mail: konyvtar@ludwigmuseum.hu

Nyitva tartás:
kedd – csütörtök: 10:00–17:00
péntek: 10:00–15:00
hétfő, szombat, vasárnap: zárva

The library of the Ludwig Museum – Museum of Contemporary Art welcomes readers interested in contemporary art. Since 2005 a free, public reference-library has been operating on the second floor of the Ludwig Museum's new building.
The library's main subject area is Hungarian and international art after 1945, with special emphasis on the art of the East-Central European region.
The majority of the collection consists of Hungarian and foreign exhibition catalogues and monographs. In addition to these, there are theoretical (photo, film, video, architecture, design, etc.) works, catalogues of important international biennials and conference documents. The most important Hungarian and foreign periodicals can be read in the periodical collection of the library. Four online terminals are also available in the reading room.

Librarians:
Kinga Bódi and Judit Király
art historians

- Tel.: +36 (1) 555 3485, +36 (1) 555 3487
- E-mail: library@ludwigmuseum.hu

Opening hours:
Tuesday – Thursday: 10 am – 5 pm
Friday: 10 am – 3 pm
Closed on Mondays, Saturdays, Sundays

© Fotó / Photo: Rosta József

↘ TARTALOM / CONTENTS

Kiállítások		Exhibitions
Válogatás a gyűjteményből	4	Selected Works from the Collection
Határátlépések	6	Crossing Frontiers
Essl-díj 2007	7	Essl Award 2007
Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások	8	Concept: Photography – Dialogues and Attitudes
Breuer Marcell – Design és építészet	10	Marcel Breuer – Design and Architecture
Csi Peng kínai képzőművész Budapesten	12	Chi Peng Chinese artist in Budapest
Fehér László retrospektív kiállítása	13	Retrospective exhibition of László Fehér
Programok		Programmes
Félkör	15	
Riport	16	Riport
Láthatatlan filmek klubja	17	Club of Invisible Films
lumú 10-10-ig	24	lumú 10 to 10
Hétvégi állandó programok	30	Weekend Programmes
Képzőművészeti műhelyek	34	Art Workshops
Oktatás	38	Education
Naptár	41	Schedule of Programmes
Baráti Kör	44	Friends of the Ludwig Museum
Információ	46	Information

A borítón / on the Cover:
Andy Warhol
Bianca Jagger a Halston-házban / Bianca Jagger at Halston's House, New York ■ *A Társadalmi betegség* c. sorozatból / From the series *Social Disease*, 1976–79
f/f fotó / Black and white photograph
© 2007 Andy Warhol Foundation for the Visual Arts / Artists Rights Society (ARS), New York
Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások
Concept: Photography – Dialogues and Attitudes

A programváltoztatás jogát fenntartjuk.

Válogatás a múzeum gyűjteményéből

Selected Works from the Collection of the Museum

A Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum Magyarország egyetlen, nemzetközi anyagot is gyűjtő kortárs művészeti múzeuma, melyet 1989-ben alapított a magyar kulturális kormányzat. Gyűjteményének alapja az a hetven műtárgy, melyet a műgyűjtő Peter és Irene Ludwig adományozott a magyar államnak. Az ajándékot 1991-ben kilencvenegy újabb mű követte, melyek tartós letétként kerültek Magyarországra. Az új múzeum első állandó kiállítása ezzel egy időben nyílt meg a Budavári Palota 'A' épületében. Az intézmény 1996-ban Kortárs Művészeti Múzeummá alakult és jelentős magyar anyaggal gazdagodott.

A Ludwig Múzeum 2005. március 15-től új épületben, a legkorszerűbb múzeumtechnológiai körülmények között működik. Három szinten mintegy 3300 m^2-nyi kiállítótérrel rendelkezik; az 1300 m^2-es első szinten láthatók az időszaki kiállítások, a felső két szinten pedig a gyűjtemény válogatott darabjai. A harmadik emeleten a hatvanas évek végétől a kilencvenes évek elejéig mutatunk be válogatást a múzeum gyűjtemé-

Ludwig Museum – Museum of Contemporary Art is the only museum of contemporary art in Hungary to collect international art. The museum was founded by the Hungarian cultural government in 1989. The collection was established with 70 pieces of contemporary art donated by Irene and Peter Ludwig. This gift was completed with 91 pieces in 1991 as permanent loans. The first independent exhibition of the new museum was also opened in 1991 in Building 'A' of the Royal Palace. In 1996 the institution became the Museum of Contemporary Art, and saw an extensive growth in the Hungarian section of the collection.

Since 15 March 2005 the Ludwig Museum has been based in a new building under fully updated technological circumstances. On three storeys the museum has a 3300 square metres exhibition space. On 1300 square metres on the first floor the temporary exhibitions, while on the upper two storeys the collection is going to be presented.

Gyűjteményi kiállítás, III. emelet / 3rd floor exhibition space
© Fotó / Photo: Rosta József

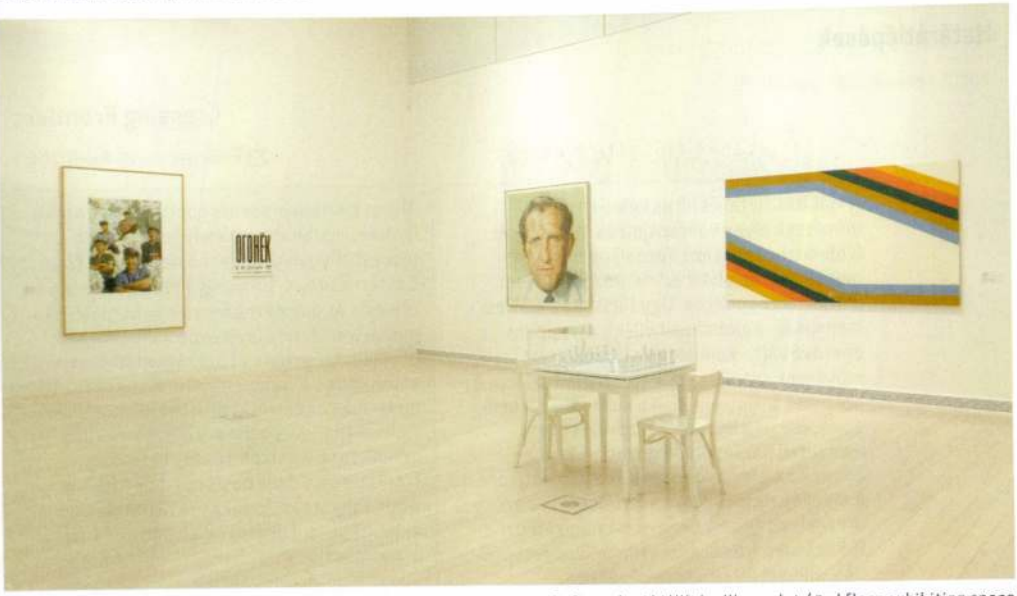

Gyűjteményi kiállítás, III. emelet / 3rd floor exhibition space
© Fotó / Photo: Rosta József

nyéből. A képzeletbeli sort három jelentős, késői Picasso festmény nyitja. Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg vagy Jasper Johns művei az amerikai pop-art, Chuck Close, Malcolm Morley vagy Richard Estes képei a hiperrealizmus értékes darabjai. A hatvanas, hetvenes évek közép-kelet-európai avantgárd törekvéseit tükröző művek (Keserü Ilona, Lakner László, Frey Krisztián, Jovánovics György) a nyugati tendenciákkal párhuzamba állítva jelennek meg, csakúgy, mint a hetvenes évek geometrikus, minimalista művei (Bak Imre) vagy a nyolcvanas évek nemzetközi újfestészete (A.R. Penck, Georg Baselitz, Markus Lüpertz, illetve Fehér László, Birkás Ákos és mások).
A Fluxus, a konceptuális művészet és az akcióművészet törekvéseit többek között Joseph Beuys, Arnulf Rainer, Erdély Miklós és Hajas Tibor művein keresztül jelenítjük meg.
A rendszerváltozás előtti nemhivatalos kelet-európai művészetet képviselik ezen kívül a „nonkonformista" orosz művészek (Tatjana Nazarenko, Jurij Lejderman) művei.

Helyszín: III. emelet

On the third floor a selection of the collection from the end of the 1960s to the early 1990s is displayed. The series of pictures is opened by three significant late Picasso paintings. The selection contains valuable pieces of American Pop Art, i.e. the works of Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg and Jasper Johns; and significant works of hyperrealism, i. e. Chuck Close, Malcolm Morley and Richard Estes. The artworks by Ilona Keserü, László Lakner, Krisztián Frey and György Jovánovics representing Eastern-European avantgarde from the seventies (Imre Bak) and the international New Painting of the eighties (A.R. Penck, Georg Baselitz, Markus Lüpertz and László Fehér, Ákos Birkás and others) will show parallelly with the Western tendencies. Works of Fluxus, Conceptual Art and Action Art are displayed through the works of Joseph Beuys, Arnulf Rainer, Miklós Erdély and Tibor Hajas.
In addition, unofficial Eastern-European art before the changing of the political system is represented by the works of Soviet Non-Conformist artist (Tatiana Nazarenko, Yuri Leiderman).

Location: 3th floor

Határátlépések

2007. február 23 – április 15.

Crossing Frontiers

23 February – 15 April 2007

A kiállítás fiatal és híres kelet-európai művészek olyan konceptjeit és más műveit (videóit, installációit, fotóalapú munkáit) mutatja be, amelyek az identitás kérdését állítják középpontba. Úgy tűnik, ez a kérdés manapság, a globalizált világban roppant égetővé vált – különösen a régióban élő művészek számára, akik történelmi szempontból gyakran ugyanabban a kulturális térben élnek, mégis a kortárs képzőművészet nemzetközi terepén dolgoznak. Ezzel az alkotók szinte naponta élik át a határátlépés élményét, egyrészt szó szerint, amikor azért utaznak, hogy részt vegyenek nemzetközi kiállításokon, másrészt szimbolikus értelemben, művészeti tevékenységükben.

Kiállító művészek: Braco Dimitrijević, Milena Dopitová, El-Hassan Róza, Sanja Iveković, Oleg Kulik, Borisz Misszirkov – Georgi Bogdanov, Roman Ondák, Dan Perjovschi, Anri Sala, Ene-Liis Semper és Milica Tomić.

Tárlatvezetések:
csütörtökönként 18:00
április 5., április 12.
szombatonként 16:00
április 7., április 14.

The exhibition presents concepts and works (videos, installations, and photographic pieces) of young and renowned artists from Eastern Europe, focusing on the question of identity as one of the most urgent topics in a global world. This is an especially charged problem for artists of our region who, very often, share a common cultural space historically, yet working in the international field of the contemporary visual arts. These artists face the experience of crossing frontiers on a daily basis not only literally when they travel to take part in international exhibitions but also symbolically with their artistic activity.

Exhibiting artists: Braco Dimitrijević, Milena Dopitová, El-Hassan Róza, Sanja Iveković, Oleg Kulik, Borisz Misszirkov – Georgi Bogdanov, Roman Ondák, Dan Perjovschi, Anri Sala, Ene-Liis Semper and Milica Tomić.

Guided tours:
On Thursdays 7 pm
5 April and 12 April.
On Saturdays 5 pm
7 April and 14 April

Milica Tomić
I am Milica Tomić, 1998
© Fotó / Photo: Rosta József

Essl-díj 2007

2007. április 21 – május 20.

Essl Award 2007

21 April – 20 May 2007

A jelentős pénzösszeggel járó rangos művészeti díjat 2007-ben második alkalommal ítélik oda kelet-közép-európai képzőművészeti hallgatóknak.
A műfaj szabadon választható: festészeti, szobrászati, fotográfiai és videómunkákkal pályázhatnak a tehetséges hallgatók. A cseh, horvát, magyar, szlovák és szlovén jelöltek előbb saját országukban állítanak ki, majd 2007 decemberében a nyerteseknek a klosteneuburgi Essl Gyűjteményben rendeznek nagyszabású kiállítást.
Az Agnes és Karlheinz Essl által alapított Essl Gyűjtemény Európa egyik legjelentősebb 20. és 21. századi műveket felvonultató gyűjteménye. Díjukat, amelyhez a Baumax komoly anyagi támogatást nyújt, kétévente osztják ki.

The art award of high distinction as well as significant monetary sum will be awarded for the second time in 2007 to students of the art academies of Central/Eastern Europe.
The form and technique can be freely chosen: the talented students can apply with painting, sculptural, photographic and video works.
The Czech, Croatian, Hungarian, Slovak and Slovenian candidates first exhibition in their own countries, and then in December 2007 the winners organise a large-scale exhibition at the Essl Collection in Austria. The Essl Collection Europe, founded by Agnes and Karlheinz Essl, is one of the most important collections focussed on the 20th and 21st centuries.
Their award, with significant economic support provided by Baumax, is handed out biennially.

Kiss Miklós
WHITE BOX, 2006, vegyes technika: fa doboz, olaj, vászon, tükör / mixed media: wood box, oil on canvas, mirror, 96×96×96 cm

Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások

A fotográfia hagyományos műfajától a szerzői fotográfiáig

Válogatás a DZ BANK Művészeti Gyűjteményéből

2007. április 27 – június 10.

Concept: Photography – Dialogues & Attitudes

From the Traditional Forms of Photography to *Auteur* Photography

Selection from the DZ BANK Art Collection

27 April – 10 June 2007

A Ludwig Múzeum több éves hagyományának tesz eleget, amikor egy nemzetközileg elismert fotográfiai gyűjtemény bemutatására vállalkozik. A DZ BANK AG tizennégy évre visszatekintő gyűjtőmunkájának eredményeként a Ludwig Múzeum kiállítására a kurátorok Dr. Baksa-Soós Vera (lumú) és Luminita Sabau (DZ Bank) ötszázötven művész több mint ötezer műveből válogathattak. Tracey Moffatt,

The Ludwig Museum does justice to an annual tradition by undertaking the presentation of a photographic collection that is internationally known. Looking back upon 14 years of the collection work of DZ BANK AG, the curators Dr. Vera Baksa-Soós (lumú) and Luminita Sabau (DZ Bank) at the Ludwig Museum could choose from some 5000 works of some 550 artists for the current exhibition.

Tracey Moffatt
Something more (Valamivel több), 1989, sorozat / series 1/9
© VG Bild-Kunst, Bonn 2007 (By courtesy of L.A. Galerie, Frankfurt/Main)

Jochen Gerz, Olafur Eliasson és Mario Merz alkotásai számára önálló teret biztosít a budapesti tárlat. A *Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások* kiállítás cím a gyűjteményben jelen lévő, zárt rendszerű, enigmatikusalkotásokra is ráirányítja a figyelmet, amelyek tudatosan feltöretlenül állnak maguk méltóságában a néző előtt, mint megfejtésre váró állásfoglalások.
A dialógus mindig nyitottságot feltételez. A párbeszéd Istennel, a természetfelettivel hosszú időn át vezető témája volt a művészeteknek és az még ma is. Az évszázadok folyamán ez egy gesztussal a társadalom felé is megnyílt, míg végül az önreflexiót is dialógusnak minősítették. Dialógus jön létre a szerző és képe között, a kép és szemlélője között, a kép és a kiállítótér többi képe között, valamint a kép és bármilyen más virtuális kép között, ami eszünkbe jut róla.
A tárlaton – a nemzetközi kiállítási anyag egyenrangú, értékes kiegészítéseiként – számos neves magyar fotográfus alkotása is szerepel. A DZ BANK AG partnere a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.

The audience can recognise the emphasis on dialogue a number of works by Tracey Moffatt, Jochen Gerz, Olafur Eliasson and Mario Merz. The Budapest show provides independent space for the compositions of these four artists. Dialogues and Attitudes also focuses on the enigmatic works of closed, internal systems, that consciously stand unbroken in their own dignity before the viewer, like attitudes awaiting decoding.
Dialogue always presumes openness.
A dialogue with God as the supernatural being, has long been a theme in art and remains such to this day; down through the centuries this dialogue was expanded by gesture in the direction of society, and finally self-relection was granted the status of dialogue. The author is in dialogue with his representations (photographs), with the beholder of his oeuvre; all images are in turn in dialogue with the other images in the same exhibition room, and with any other virtual images that may come to mind when we look at the representation in question.
The compositions of numerous Hungarian photographers feature within the show as a valuable supplement on equal footing with the international material.
The Hungarian Partner of DZ BANK AG is Bank of Hungarian Savings Cooperatives Co. Ltd.

Kiállításhoz kapcsolódó programok

Tárlatvezetések fotós szemmel

- **április 28., szombat, 16:00**
Gőbölyös Luca fotóművész tárlatvezetése

- **május 5., szombat, 16:00**
Szalontai Ábel fotóművész tárlatvezetése

- **május 12. szombat, 16:00**
Gerhes Gábor képzőművész tárlatvezetése

- **május 19., szombat, 16:00**
Kemenesi Zsuzsa fotóművész tárlatvezetése

- **május 26., szombat, 16:00**
Várnagy Tibor képzőművész tárlatvezetése

- **június 2., szombat, 16:00**
Csoszó Gabriella fotóművész tárlatvezetése

- **június 9., szombat, 16:00**
Gyenis Tibor képzőművész tárlatvezetése

Breuer Marcell

Design és építészet

A Vitra Design Museum kiállítása, Weil am Rhein, Németország

2007. május 4 – július 8.

A pécsi születésű Breuer Marcell a 20. század egyik legnagyobb hatású modernista építésze és bútortervezője volt. A Vitra Design Museum által összeállított retrospektív kiállítás Breuer Marcell bútortervezői munkásságát és kiemelkedő épületeinek modelljeit mutatja be. Bútorait a tematikus részek a felhasznált anyagok szerint tekintik át. A jobbára eredeti, acélcső vázas darabok illusztrálják azt folyamatot, ahogyan Breuer az anyag adta új felhasználási lehetőségekkel kísérletezett. Építészeti munkásságát három témakör szerint tárgyalja a kiállítás: házak, terek, méretek. Épületeit tizenkét, erre a kiállításra készült modellen lehet megtekinteni (többek között a Breuer-ház I., II., Whitney Múzeum, templomépületek).

Kiállításhoz kapcsolódó programok

- **május 8., kedd**

15:00 PED.KEDD(ek), művészetpedagógiai műhely
A Bauhaus építészete
Meghívott vendégünk: Szalai András, építésztörténész, egyetemi adjunktus (BME)

- **május 10., csütörtök**

18:00 Tárlatvezetés
19:00 *A Vaszilij-szék*
R: Danielle Schirman, színes francia film, 26'

Marcel Breuer

Design and Architecture

An exhibition by Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Germany

4 May – 8 July 2007

Pécs-born Marcel Breuer was one of the Modernist architects and furniture designers of the greatest influence in the twentieth century. The Marcel Breuer retrospective exhibition arranged by the Vitra Design Museum presents his work in furniture design and the models of his prominent buildings.
The thematic sections survey his furniture according to their materials. Numerous original pieces with the steel tubular frame illustrate the process, in part, by which Breuer experimented with the new possibilities given by employing the material. The exhibition discusses Breuer's architectural oeuvre within three subjects: houses, space, dimensions.
Twelve models of his buildings have been commissioned for this exhibition, (among others, the Breuerhouse I, II; the Whitney Museum, churches).

Breuer Marcell
Whitney Museum of American Art, New York, 1964–66
Fotó / Photo: Ezra Stoller © Esto. All rights reserved

■ **május 17., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 Breuer Marcell az építész zseni – kerekasztal beszélgetés
Vendégek: Dr. Bajkay Éva, művészettörténész (Magyar Nemzeti Galéria); Dr. Ernyei Gyula, designtörténész (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem); Kapovits Réka, belsőépítész; ifj. Janáky István, építész; Szegő György, építész, művészeti író
Moderátor: Martinkó József, szakíró
■ **május 22., kedd**
15:00 PED.KEDD(ek), művészetpedagógiai műhely
Breuer Marcell és a Bauhaus által tervezett tárgyi világ, illetve a modern design iskolai oktatásának lehetőségei.
Meghívott vendégünk: Gaul Emil, egyetemi docens (MOME)
■ **május 24., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 *A Bauhaustól a Szentföldig.* (Molnár Farkas)
R: Madzin Attila; munkatársa: Vámos Dominika
ff és színes magyar film, 56'
■ **május 26., szombat**
15:00 Tárlatvezetés
19:00 Filmvetítés
Magyar tudósok külföldön: Breuer Marcell
R: Kardos István, ff. magyar film, 33'
Kepes György
R: Sós Árpád
színes magyar portréfilm, 26'
■ **május 31., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 Szakmai fórum: Moholy-Nagy László kontra Breuer Marcell? Elismertség és hírnév Magyarországon és az Egyesült Államokban
Résztvevők: Kemenesi Zsuzsanna, fotográfus, kommunikáció-kutató; Ritoók Pál, Fehérvári Zoltán és Prakfalvi Endre művészettörténészek (Magyar Építészeti Múzeum)
■ **június 7., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
■ **június 14., csütörtök**
18.00 Tárlatvezetés
19:00 *A Vaszilij-szék*
R: Danielle Schirman, színes francia film, 26'
Bauhaus – Pécs
R: Kismányoki Károly
Színes magyar animációs film, 30'
Weininger Andor játssza a Kuri Kuri dalt
R: Antal István
színes, magyar hangos film, 5'
■ **június 16., szombat**
16:00 Tárlatvezetés
■ **június 23., szombat**
19:00 Tárlatvezetés
■ **július 5., csütörtök**
18.00 Tárlatvezetés
■ **július 8., vasárnap**
16:00 Tárlatvezetés

Guided tours in English

- 5 May, Saturday 5 pm
- 10 May, Thursday, 7 pm
- 17 May, Thursday, 7 pm
- 24 May, Thursday, 7 pm
- 2 June, Saturday, 5 pm
- 14 June, Thursday, 7 pm
- 23 June, Saturday 7 pm
- 28 June, Thursday, 7 pm
- 5 July, Thursday, 7 pm
- 8 July, Sunday 5 pm

Breuer Marcell, 1975 nyár
Portrait of Marcel Breuer, summer 1975
Photo: Bauhaus Archiv, Berlin

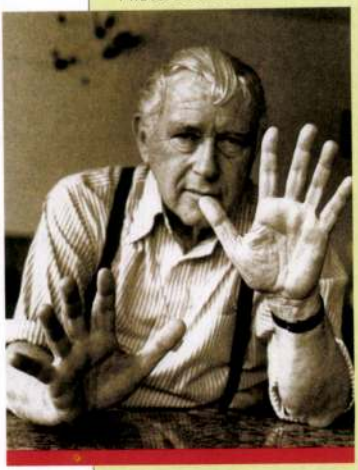

Csi Peng kínai képzőművész Budapesten

Rezidencia program

2007. április 30 – június 25.

Csi Penget akkor ismertem meg, amikor 2004 őszén a pekingi NAMOC (Kínai Nemzeti Múzeum) Social Transition and Fine Arts Progress szimpóziumán vettem részt.
Csi Peng nem vett részt a szimpóziumon, de nagy szerencsénkre programunk része volt a Képzőművészeti Akadémia meglátogatása is, ahol a fotó szakon Miao professzor legtehetségesebb tanítványaként mutatta őt be nekem.
Csi Peng még elutazásunk előtt felkeresett Pekingben, és egy nagyon vonzó, kisméretű, aranyszínű borítékot adott át, mely egy CD-t és néhány nagyítást tartalmazott a munkáiról.
Csi Peng fotókollázs kompozícióin kultúrantropológiai szövetet hoz létre. Művei a nemek közötti kérdésekre, a háborúk hiteltelenségére és az urbanisztikus lét problémáira keresik a választ. A nemi, faji és társadalmi identitás problémáit „kezdi ki" művészi eszközök segítségével.
Azóta elvégezte az Akadémiát és már számos európai kiállításon vett részt – noha csupán 1981-ben született. Az ausztriai Essl Gyűjtemény 2006-os China Now meghívott művésze volt. Levelezésünk során kiderült, szívesen töltene néhány hetet Budapesten az aacheni Ludwig Alapítvány Artist in Residence programjának támogatásával.
Kíváncsian várjuk, hogy április 30-a és június 25-e között milyen munkával lep majd meg minket Csi Peng, ez a varázslatosan innovatív fiatal kínai művész.

Dr. Baksa-Soós Vera, kurátor

Chi Peng Chinese artist in Budapest

Artist in Residence Programme

30 April – 25 June, 2007

I made the acquaintance of Chi Peng when in the autumn of 2004 I took part in the symposium, Social Transition and Fine Arts Progress, at the NAMOC (National Museum of China) in Beijing.
Chi Peng did not take part in the symposium. But to our great fortune, our programme included a visit to the Academy of Fine Arts, where Professor Miao introduced him to me as his most talented pupil in the Department of Photography. Before we departed Beijing, Chi Peng paid me a visit, giving me a very attractive small golden envelope which contained a CD and a few mini's with his developed works. He creates fabrics of cultural anthropology in his photo-collages. He seeks answers to the problems of inter-gender issues, the incredibility of war and urban existence in his works. He undermines gender, racial and social identities with the aid of his artist's tools.
Since our meeting, he has graduated from the Academy, and he has already participated in many exhibitions in Europe – though he was born only in 1981. He was an invited artist to the China Now exhibition of 2006 at the Essl Samlung in Austria. In the course of our correspondence, it became clear that he would be pleased to spend a few weeks in Budapest preparing a work-in-progress, in the framework of an artist in residence programme supported by the Ludwig Foundation in Aachen.
We await with great anticipation the work that Chi Peng, this young Chinese artist of fascinating innovation, will surprise us, when he works here between 16 April and 30 May.

Dr. Vera Baksa-Soós, curator

A rezidencia programhoz kapcsolódó program

■ **május 26., szombat, 17:00–19:00**

IS-IS Randevú

Csi Peng képzőművésszel
Várnagy Tibor képzőművész beszélget

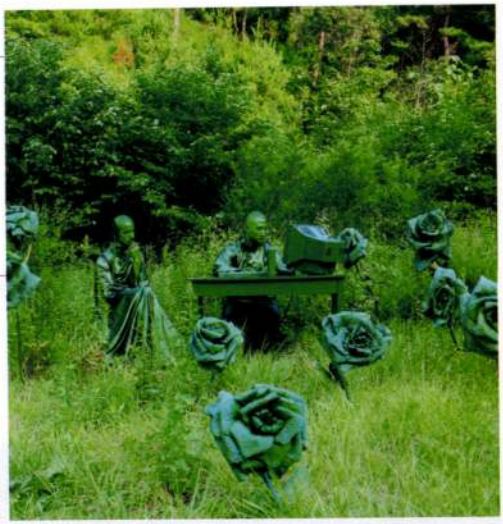

Chi Peng
Zöld sorozat/ Green serial, 2002

Fehér László

retrospektív kiállítása

2007. június 22 – szeptember 16.

Retrospective exhibition of

László Fehér

22 June – 16 September 2007

Fehér László a hetvenes évek végén tűnt fel a Stúdió-kiállításokon, és negyedszázada a magyar képzőművészeti élet egyik meghatározó alakja. Korai fotórealista korszakának radikális társadalmi látleletet felvázoló képei után a családi mitológiához fordult, az ötvenes évek családi fotóin és a gyermekkori emlékeken átszűrt szorongás képeivel áttételesebb formát talált mondanivalója közlésére. Kialakította voltaképpen máig érvényes, bár színben és formában időről időre változó, összetéveszthetetlenül egyéni stílusát: merész képkivágás, dinamikus, sokszor diagonális kompozíció, kevés szín, a kontúrral érzékeltetett formák és festői részletek kényes egyensúlya. Fehér számos kiállítása közül valódi retrospektívnek az 1998-as bécsi számít. Mi most arra törekszünk, hogy folyamatában mutassuk be Fehér három évtizedes pályájának sajátos ikonográfiáját és képalkotási módszerét.

László Fehér first appeared at the shows of the Studio Gallery (of the Young Artists Association) in the late seventies, and he has become one of the defining figures of the Hungarian art scene for a quarter if a century. Following the images delineating a radical sociological assessment from his early photo-realist period, he turned to family mythology, imparting the message of his images filtering the anxiety of family photos from the fifties and of his childhood memories in a transposed form. He developed a virtually inimitable unique style, prevalent even today, mutating in colour and form from time to time, in dynamic, audacious compositions of unusual perspectives, often diagonal, and possessing little colour, comprising a tenuous balance between forms suggested by hard contours and painterly details. Among his numerous exhibitions, Fehér's truly retrospective show was staged in 1998 in Vienna.

Kiállításhoz kapcsolódó programok:

■ **június 23., szombat, 17:00**
IS-IS Randevú – vendégek: Fehér László festőművész és Heller Ágnes filozófus

■ **június 28., csütörtök, 18:00**
Fehér László festőművész tárlatvezetése

■ **szeptember 15., szombat, 16:00**
Fehér László festőművész tárlatvezetése

With this exhibition, we now aspire to present Fehér's particular iconography and method of composition in its process over the course of his career spanning three decades.

Fehér László
Piros pad / Red Bench,
2005, olaj, vászon / oil on canvas,
220×160 cm

Félkör – beszélgetés a hónap műtárgyáról

A hónap műtárgya a múzeum gyűjteményének egy-egy jelentős darabja. Vajon mitől érdekes igazán a kortárs múzeumban kiállított, alig néhány évtizede készült műalkotás? Az értéke fontosabb, vagy a művész, aki készítette? Talán a hozzá fűződő személyes történetek, események, vagy gondolatok nyűgöznek le bennünket? A mű előtt 15 szék, egy barátságos arc, értékes információk – Félkörben. Közös gondolkodás, eszmecsere egy műtárgy körül.

Beszélgetőtársak: Erdőháti Orsolya, Farkas Rita, Hemrik László, Lájer Vera
Helyszín: gyűjteményi kiállítás
A részvétel ingyenes!

■ **április 5., 12., 19., 26.**

A festménytől a videóig – műfajok a kortárs művészetben
Robert Longo: *Most mindenki, (R.W. Fassbindernek)*, 1982–83

Robert Longo alkotása a Ludwig Múzeum gyűjteményének egyik leggrandiózusabb alkotása. A hagyományos képzőművészeti műfajokat egyesítő installáció izgalmas kérdéseket vet fel: ki is az elesni készülő alak? Mi a kapcsolata a plasztikának a háta mögé helyezett grafikával? Mi történt a képen látható épülettel?

■ **május 3., 10., 17., 24., 31.**

Téma: Design – ami formát ad a mindennapoknak
Bachman Gábor: *A Kortárs Művészeti Múzeum modellje*, 1995

Megépíthető épület jelenik meg Bachman Gábor alkotásában vagy csak a művészi fantáziát érhetjük benne tetten? Mi a művészettörténeti háttere a neves építész, képzőművész, díszlet- és látványtervező munkájának?

■ **június 7., 14., 21.**

Téma: Kép-regény
Roy Lichtenstein: *Vicki*, 1964

A Ludwig Múzeum pop art gyűjteményének egyik legnépszerűbb alkotása a Vicki. Csak néhány kérdés, amit érdemes a művel kapcsolatban megvitatni: miként lesz a képregény a táblafestészet témájává? Vicki: érzelmek vagy szenvtelenség? Miképpen lesz látható a mű mögött rejtőzködő művész?

Riport

A sorozat célja, hogy a magyar művészeknek beszámolási lehetőséget biztosítson külföldi csoportos és egyéni kiállításaikról és az ott bemutatott műveikről. Ezekről a kiállításokról és projektekről gyakran semmiféle információ nem jut el a hazai közönséghez, még a szakmai szcénához sem. Az információáramlás elősegítése, hiányosságainak pótlása a sorozat hosszú távú célkitűzése.

Házigazda: Timár Katalin kurátor
Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió

The aim of this series is providing the audience with a platform to learn more about exhibitions and projects that Hungarian artists realize abroad. Information about these exhibitions is scarce even in the professional local art scene. The artists are invited to give presentations about their recent activities with a special focus on international projects.

Concept: Katalin Timár curator
Location: 2nd floor, Neon Studio

2007. április 10., kedd 18:00–20:00
Tuesday, 3 April 2007, from 6 pm till 8 pm

Vendég:
Hegyi Dóra kurátor, a tranzit.hu igazgatója
Téma: Tranzit projekt, különös tekintettel a Frankfurti Kunstvereinben "tranzit: Auditorium, Stage, Backstage. An Exhibition in 32 Acts" címmel nemrégiben lezajlott projektre.

2007. május 8., kedd 18:00–20:00
Tuesday, 8 May 2007, from 6 pm till 8 pm

Vendég:
Németh Ilona képzőművész
Téma: fókuszban az elmúlt évek nemzetközi megjelenése (pl. az oxfordi MoMa-ban), különös tekintettel az amerikai rezidencia-programokban való részvételre.

Drozdik Orshi
Double, 1980
A tranzit Auditorium, Stage, Backstage. An exposure in 32 Acts című kiállításán, Frankfurter Kunstverein, 2006. december

LÁTHATATLAN FILMEK KLUBJA

Sorozatszerkesztő: Sőrés Zsolt

CLUB OF INVISIBLE FILMS

Series editor: Zsolt Sőrés

A filmek információs vetítések keretében kerülnek bemutatásra.

A filmeket DVD-ről vetítjük.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.
LFK-infó: sores@iti.mta.hu

Részvétel: ingyenes
Helyszín: I. emelet, Előadóterem

The films will be shown on DVD in the form of informational screenings.

The program is subject to change.
Information: sores@iti.mta.hu

Admission free
Location: 1st floor, Auditorium

Láthatatlan mozi – a korai amerikai avantgárd film 1894–1941

„A film nagyjából éppolyan reális élmény, mint egy hallucináció; márpedig az igazán reális."
(Hajas Tibor: A praktikus képzelet, 1976)

A Láthatatlan mozi: a korai amerikai avantgárd film 1894-1941 azoknak a mindeddig ismeretlen amerikai filmkészítőknek a tevékenységét mutatja be, akik az Egyesült Államokban és külföldön dolgoztak a mozi megszületésétől a II. világháborúig. Az avantgárd művészek produkcióit – ahogyan a filmgyártás minden szintjén működő professzionális filmrendezők és amatőr filmkészítők együttműködtek egymással – az újító szellem és az (oly gyakori) ellentmondásosság nézőpontjaiból mutatjuk be. Néhányat e filmek közül nyilvánosan soha nem vetítettek, és másolatokban sem voltak hozzáférhetőek egészen mostanáig. A világ vezető filmarchívum-gyűjteményei közül hatvan a New York-i Anthology Film Archives-szal együttműködve élesztette fel a mai közönség számára a filmtörténetnek ezt a sokáig elhanyagolt időszakát.

Unseen Cinema – Early American Avant-Garde Film 1894–1941

„Every Man and every Woman is a Star"
(Kenneth Anger, after Aleister Crowley)

Unseen Cinema: Early American Avant-Garde Film 1894-1941 reveals hitherto unknown accomplishments of American filmmakers working in the United States and abroad from the invention of cinema until World War II. We offer innovative and often controversial views of experimental film as a product of avant-garde artists, of professional directors and of amateur moviemakers working collectively and as individuals at all levels of film production. Many of the films have not been available since their creation, some have never been projected in public and almost all have been unavailable in copies as good as these until now. Sixty of the world's leading film archive collections cooperated with Anthology Film Archives in New York to bring this long-neglected period of film history back to life for modern audiences.

2007. április 13., péntek, 18:00 / Friday, April 13 2007, 6 pm

VII. Viva la Dance – A ciné-tánc kezdetei

A tánc és a film együttesen fedezte fel és osztotta meg azt a törekvést, hogy kreatív módon dolgozzák egybe a mozgást és az időt. Az első filmek közül néhány – kézzel festett izzó színekben – Annabelle szoknyatáncáról szólt. Isadora Duncan és Ruth St. Denis újításait láthatjuk a *Diana a vadászn*ő (1916) és *A ciprusfa lelke* c. filmekben (1920). A tánc nagyon is filmszerű megjelenítései alakultak ki Stella Simon *Händéjé*ben (1928), Hector Hoppin *La Joie de vivre* (1934) című munkájában és Busby Berkeley *Ne kívánj jóéjszakát*jában a *Wonder Bar*ból (1934). Ezen fejleményekkel szemben, a ciné-tánc kísérletek Ralph Steiner, Mary Ellen Bute, Oskar Fischinger, Douglas Crockwell, Slavko Vorkapich és Norman McLaren filmjeiben ténylegesen is nélkülözték a táncosokat, akiket a szín és a forma elvont fény-játékaiba koreografáltak.

VII. Viva la Dance – The Beginnings of Ciné-dance

Dance and film have shared the aspiration to creatively sculpt motion and time. Some of the first films ever made featured Annabelle's skirt dance, hand-painted in glowing colors. Isadora Duncan and Ruth St. Denis' innovations found their way into *Diana the Huntress* (1916) and *The Soul of the Cypress* (1920). Highly cinematic renditions of dance evolved in Stella Simon's *Hände* (1928), Hector Hoppin's *La Joie de vivre* (1934) and Busby Berkeley's *Don't Say Goodnight* from *Wonder Bar* (1934). In counterpoint, ciné-dance experiments by Ralph Steiner, Mary Ellen Bute, Oskar Fischinger, Douglas Crockwell, Slavko Vorkapich and Norman McLaren dispensed with actual dancers in favor of color, shape, line and form choreographed into abstract light-play.

Filmek / Films:

1. "Annabelle Dances and Dances" (1894–1897), Annabelle Butterfly Dance #1 (1894), Annabelle Butterfly Dance #3 (1895), Serpentine Dance by Annabelle (1896), Annabelle Serpentine Dance #1 (1894), Annabelle Serpentine Dance #4 (1897), Crissie Sheridan Serpentine Dance (1897), Annabelle Serpentine Dance #4 (1897), Crissie Sheridan Serpentine Dance (1897), Annabelle Serpentine Dance #4 (1897), Serpentine Dance (1897) by W. K. L. Dickson, William Heise, James White, Edison Manufacturing Co. and American Mutoscope and Biograph Co. **2.** Diana the Huntress (1916) by Charles Allen, Francis Trevelyan Miller **3.** The Soul of the Cypress (1920) by Dudley Murphy **4.** Looney Lens: Pas de deux (1916) by Al Brick **5.** Hände: Das Leben und die Liebe eines Zärtlichen Geschlechts (1927-28), Part I.: Prelude, Part II.: Der Einzeln, Part III.: Ausgleich by Stella Simon, Miklós Bándy **6.** Mechanical Principles (1930) by Ralph Steiner **7.** Tilly Losch in Her Dance of the Hands (c. 1930–33) **8.** Sergei Eisenstein's Mexican Footage (1931): "Dance of the Heads", "Day of the Dead" by Sergei Eisenstein, Grigory Alexandrov, Edward Tissé **9.** Oramunde (1933) by Emlen Etting **10.** Hands (1934) by Willard Van Dyke, Ralph Steiner **11.** Joie de vivre (1934) by Anthony Gross, Hector Hoppin **12.** Wonder Bar "Don't Say Goodnight" (1934) by Busby Berkeley **13.** Dada (1936) by Mary Ellen Bute, Ted Nemeth **14.** Escape (1938) by Mary Ellen Bute, Ted Nemeth **15.** An Optical Poem (1938) by Oskar Fischinger **16.** Abstract Experiment in Kodachrome (c. 1940–50s) by Slavko Vorkapich **17.** NBC Valentine Greeting (1939–40) by Norman McLaren **18.** Stars and Stripes (1940) by Norman McLaren **19.** Tarantella (1940) by Mary Ellen Bute, Ted Nemeth, Norman McLaren **20.** Spook Sport (1940) by Mary Ellen Bute, Ted Nemeth, Norman McLaren **21.** Danse Macabre (1922) by Dudley Murphy, Francis Bruguière **22.** Peer Gynt (1941): Opening Titles, Pagan Dance by David Bradley **23.** Introspection (1941/46) by Sara Kathryn Arledge

(Fekete-fehér és színes, USA, 155 perc/ Black and white, color, USA, 155 Mins.)

2007. április 27., péntek, 18:00 / Friday, 27 April 2007, 6 pm

VIII. Maya Deren mágikus világa

Maya Deren legelső filmjétől, az Alexander Hammmiddel készített *Meshes of the Afternoon / A délután hálói* (1943) bemutatásától számítják az amerikai avantgárd filmezés „modern" vagy úgynevezett második szakaszának történetét; cezúra az amerikai filmtörténetben. Filmkészítő és esztéta, költő, az Amerikán kívüli – főként afrikai – kultúrák és vallások tudós kutatója, táncművész és politikai aktivista. Filmjeinek anyagtalansága egy furcsa bújócska eredménye. Annak köszönhető, hogy Maya Deren költő volt, és ugyanakkor mégis kiszolgáltatott viszonyban volt a nyelvvel. Mindenféle típusú nyelvvel, így mint művészi kifejezőeszközzel is. A tánc és a balett átszellemített testi gesztusokkal építkező, anyagtalan nyelve élete végéig természetes maradt számára, és hidat jelentett más művészeti és kommunikációs formák felé. Mindenek előtt a filmhez és a beszéden túli üzenetváltáshoz, az afrikai mágiákhoz és a voodoo vallás szertartásaihoz. Tevékenysége inspiráló erőt jelentett a táncosokból és koreográfusokból avantgárd filmesekké avanzsáló hölgyeknek, Yvonne Raniernek, Trisha Brownnak, Shirley Clarke-nak, Carole Schneemann-nak.

VIII. The Magic World of Maya Deren

We completed and finished our new series of Club Invisible Films with a Maya Deren Retrospective, one of the most important and paradigmatic artist of the American avant-garde film, who "worked hard to better the position of the independent film artist and to further the cause of what she called the »creative film« in general. That effort is an important aspect of the visionary tradition within the American avant-garde film. She analyzed the two functions of the film camera as »discovery« and »invention«, the former referring to visions of space and time beyond the capabilities of the human eye, including telescopic or microscopic cinematography on the one hand and slow motion, freeze-frame, or time lapse photography on the other".

(Based ont he text by P. Adams Sitney)

2007. április 27., péntek, 18:00 / Friday, 27 April 2007, 6 pm

Filmek / Films:

1. Meshes of the Afternoon (1943) **2.** At Land (1944) **3.** A Study in Coreography for Cinema (1945) **4.** Ritual in Transfigured Time (1946) **5.** Meditations of Violence (1948), The Very Eye of Night (1952), Divine Horsemen: Living Gods of Haiti (c. 1940s and 50s/1985) by Maya Deren, Cherel Ito, Teiji Ito

(Fekete fehér és színes, USA, 155 perc /Black and White, USA, 128 Mins.)

	A Lázadás és a Trilógia – Paul Morrissey önálló rendezései Andy Warhol Factoryjában „Az összes nagy szexszimbólum neve »o« betűvel végződik: Garbo, Harlow, Monroe, Brando, Dallesandro." (Paul Morrissey)	**The Revolt and the Trilogy – Paul Morrissey's Directings at Andy Warhol's Factory** "The names of the greatest sex symbols finish with the letter »o«: Garbo, Harlow, Monroe, Brando, Dallesandro." (Paul Morrissey)
2007. május 11., péntek, 18:00 /11 May 2007, Friday, 6 pm	**Paul Morrissey: Test / Flash** Színes USA, angol nyelven, 86 perc / USA, color, English, 86 mins, 1968 Szereplők / Casts: Joe Dallesandro, Geraldine Smith, Candy Darling, Jackie Curtis	

2007. május 25., péntek, 18:00 / 25 May 2007, Friday 6 pm	**Paul Morrissey: Mocsok / Trash** Színes USA, angol nyelven, 105 perc / USA, color, English, 105 mins, 1970 Szereplők / Cast: Joe Dallesandro, Holly Woodlawn, Geri Miller, Andrea Feldman
2007. június 8., péntek, 18:00 / 8 June 2007, Friday 6 pm	**Paul Morrissey: Hőség / Heat** Színes USA, angol nyelven, 96 perc / USA, color, English , 96 mins, 1972 Szereplők / Cast: Joe Dallesandro, Sylvia Miles, Andrea Feldman, Pat Ast
2007. június 22. péntek, 18:00 / 22 June 2007, Friday 6 pm	**Paul Morrissey: Lázadó asszonyok / Women In Revolt** Színes USA, angol nyelven, 97 perc / USA, color, English, 97 mins, 1971 Szereplők / Cast: Candy Darling, Jackie Curtis, Holly Woodlawn, Jonathan Kramer

Paul Morrissey
Test / Flash, 1968

2007. március 16., péntek, 18:00 / 16 March 2007, Friday at 6 pm

A Trilógiával (Test, Mocsok, Hőség) Morrissey formálisan is megszakította a warholi filmkészítés módszerét. Amint azt Philippe Azoury tollából olvashatjuk a Cahiers du Cinémában: „Morrissey remekül használta a jelenetezést, a skiccelést, a humort, amely eltávolította őt Warholtól (aki határozottan szerette éreztetni az unalmat és az ürességet), és amely John Waters előfutárává tette. A hisztéria iránti speciális érzékenysége, komikus vénája (ami nem tartozott a hatvanas évek világához) elsöpör minden hamis erkölcsösséget. Ezek a jellegzetességek erős feszültséggel ruházták fel filmjeit. Az az erőszakos és frusztrált élet, ami ebben a drog-indíttatású színházban, a maga originalitásában megjelenik, mai korunk filmjeiben, a TV-ben, az utcákon látható."
A négy filmet a rendező 1968 és 1972 között forgatta. A Hőség kivételével, amelyet Hollywoodban vettek fel három hét alatt, művei alig néhány nap alatt készültek el akkora költségvetésből, amelyből ma egy hollywoodi produkció egyetlen miliszekundumát sem lehetne filmre vinni. Ez az alkotói-, rendezői- és vágótehetség, amely kétórás, tiszta költészetű mozikat hozott létre harminc évvel a digitális kamera megjelenése előtt volt az, amivel Morrissey hozzájárulhatott a későbbi szenvedélyes, ám pénztelen filmesek munkájához. A Trilógia felújított változatát a 2002-es Cannes-i Filmfesztiválon láthatta először a közönség. (Silvia Baraldini és Mario Zonta, Andy Warhol Foundation for the Arts, szövege alapján)

Csak 18 éven felülieknek!

The Trilogy (Flesh, Trash, Heat) is also Morrissey's formal break with Warhol's cinematic style. As Philippe Azoury wrote in Cahiers du Cinéma, „There is in Morrissey an ideal use of sequences, sketches and humour that distances him from Warhol (who explicitly loved the taste of boredom and emptiness) and makes him a precursor to John Waters. His comical sense of the hysterical doesn't belong to the sixties that were electric. What is represented in this drug induced theatre is an original version of a violent and frustrated life as is seen in today's movies, on television, in the streets." Morrissey directed the four films from 1968 to 1972. With the exception of Heat, shot on location in Hollywood during a three week stay, all were made in a few days, with budgets that in today's reality would not even pay for a nanosecond of a Hollywood production. This capacity to create, direct and edit two hour long movies for a song, thirty years before the advent of the digital camera, is one of Morrissey's contributions to the later generations of impassioned but poor filmmakers. The reedited and uncut version of Trilogy was shown for the first time at the Cannes Film Festival in 2002.
(Based on the text by Silvia Baraldini and Mario Zonta, Andy Warhol Foundation for the Arts)

Films are not suitable for viewers under 18 years of age because the sole or primary premise for the films are the depiction of explicit sexual activity and language and graphic nudity!

Paul Morrissey
Mocsok / Trash, 1970

Paul Morrissey
Hőség / Heat, 1972

2007. június 23. szombat, 20:00 / 23 June 2007, Saturday 8 pm

Láthatatlan Filmek Klubja Extra a Múzeumok Éjszakáján

Shapeshifting

Dj Ahad elektroakusztikus és zörejzenei koncertje különleges némafilmekre

A Shapeshiftingben szereplő filmek a maguk korában újragondolták a kollázstechnika, az álló- és a mozgókép absztrakt lehetőségeit nem utolsó sorban azért, hogy a film nyelvét okkult és bizarr képzettársításokkal ruházzák fel, s hogy mi, nézők megértsük az új, virtuális világok üzenetét. A multimédia-projektben szereplő három enigmatikus-asszociatív film a több valóságsíkra osztott, de egyetemes világunk feltárásával magáról a „vizuális látásról" és a komplex érzékelésről szól.

Sőrés Zsolt

Club of Invisible Films Extra at The Night of Museums

Shapeshifting

Electroacoustic and noise-music concert for extraordinary silent films by Dj Ahad

The films of Shapeshifting at last reconsidered the abstract contingencies of the different collage-techniques, the stills and the moving images create a new visual language with the occult and bizarre association of ideas, for transmitting the messages of the brand new virtual worlds to the audiences. The three enigmatic and associative films in this multimedia project are speaking of the complex sensation and the „visual seeing" itself. These films reveals of the multiple realities in our seemingly unitary world.

Zsolt Sőrés

Filmek / Films:

Rrose Sélavy (Marcel Duchamp): Anémic cinéma
Franciaország, ff, 7 perc / France , b&w, 7 mins, 1926

Alan Schneider – Samuel Beckett – Buster Keaton: Film
USA, ff, 21 perc / USA, b&w, 21 mins, 1965

Alexander Hammid: The Private Life of a Cat
USA, ff, 22 perc / USA, b&w, 22 mins, 1944

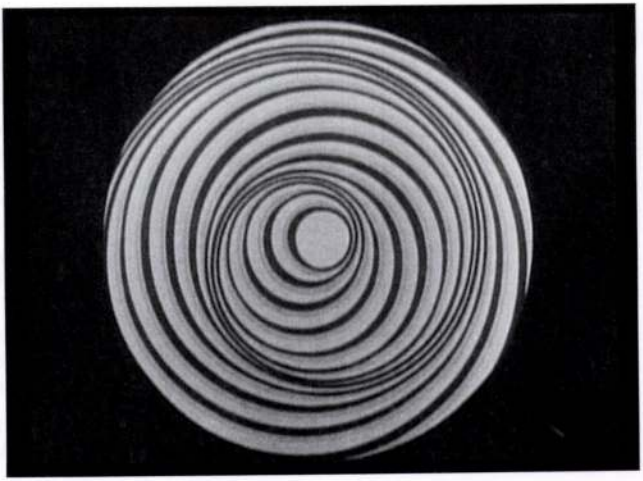

Rrose Sélavy (Marcel Duchamp)
Anémic cinéma, 1926

zene_tánc_képzőművészet

A programok és a kiállítások kedvezményes (50%) múzeumi belépővel látogathatók

A program támogatója:

MKB BANK

2007. április 28., szombat
28 April 2007, Saturday

10:00–13:00

Lépésről lépésre

interaktív családi séta, három nyelven (magyar, angol, francia)

A séta során a családok játékos keretek közt – a szülők és gyerekek aktív együttműködésével – fedezhetik fel a múzeum gyűjteményének néhány különleges darabját.
A séta útvonala, és a séta során megoldandó feladatokat tartalmazó „sétálófüzet" a kiállítótér bejárata mellett vehető át.

Helyszín: a múzeum kiállítóterei

Step by step

interactive family tour in three languages (Hungarian, English, French)

In the course of the family tour, families can explore some special pieces of the permanent collection within a playful environment – actively involving parents and children.
The route of the tour, "the walking brochure" is available at the exhibition entrance.

Location: 3rd floor, exhibition space

10:30–12:30

Lumi mesék – mese és kreatív művészeti foglalkozás

Árgyélus királyfi és a Kukoricaleány,
Előadja Berger Gyula és Barátai Táncszínház

Mese, tánc, játék boszorkányokkal, kedves vadállatokkal

Helyszín: I. emelet, Kék terem

A programról bővebben: 33. oldalon

10:30–13:00

Olvasókuckó az Olló-térben

A lumi mesék programsorozattal párhuzamosan rajzolási lehetőség, képzőművészeti játékok mindenkinek, még a legkisebbeknek is (5 éves korig); ugyanott a kortárs művészet iránt érdeklődő fiataloknak, szülőknek, nagyszülőknek képzőművészeti hetilap- és folyóirat-olvasási lehetőség!

Helyszín: II. emelet, folyosó: Olló-tér

Reading-nook in the Scissors Square

In parallel with lumi tales, Scissors Square offers the possibility of drawing, playing with art toys to everybody including small children (up to the age of 5). It also provides parents, grandparents and young people interested in contemporary art with the possibility of reading art papers.

Location: II. emelet, folyosó: Olló-tér
2nd floor, corridor: Scissors Square

11:00–13:00

Continental Breakfast

&T continental breakfast

A sorozat egyfajta hiánypótló olvasókörként funkcionál, ahol a résztvevők az adott olvasmányok 'szoros olvasása' (close reading) és közös megbeszélése révén ismerkednek meg olyan elméleti szövegekkel, melyek az elmúlt harminc év kritikai gondolkodásának alakulásában kulcsszerepet játszottak.

Michael Hardt / Antonio Negri: Empire / Birodalom, Harvard University Press, 2000. fordította: Erhardt Miklós

http://www.c3.hu/~ligal/ManaBirodalom.html

	Bővebb információ a múzeum weboldalán. A szöveg a múzeum könyvtárában olvasható. Házigazda: Szacsva Y Pál képzőművész Helyszín : múzeumi kávézó A részvétel ingyenes
13:00–15:00	**lumú videoműhely** **Videoműhely 12–20 éves kor között** A mozgóképrögzítő kamerák használata és alkalmazási lehetőségei a Ludwig Múzeum gyűjteményének felhasználásával. Az április 21-én elkezdett filmetűdök befejezése. Vezeti: Dabi István M. médiaművész Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió Új bérlet (május-júniusra): 12 000 Ft/8 alkalom
15:00–17:00	**lumú digitális műhely** Számítógépes alapismeretek 12–16 éveseknek, kiegészítve animáció készítéssel Foglalkozás címe: Önátírás Vektoros grafika, festés, rajzolás, kitöltés Kép: Andy Warhol: *Single Elvis*, 1964, Roy Lichtenstein: *Vicki*, 1964, Keith Haring: *Szárnyasoltár*, 1990, Marcel Breuer kiállításának művei Vezeti: Pál Csaba médiaművész Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió
15:00–16:00	**Félkör – a hónap műtárgya:** A hónap témája: Robert Longo: *Most mindenki, (R.W. Fassbindernek)*, 1982–83 Helyszín: III. emelet, gyűjteményi kiállítás
16:00–17:00	**Tárlatvezetés fotós szemmel, Göbölyös Luca fotóművész vezetése a** *Párbeszédek és állásfoglalások* című kiállításban Helyszín: I. emelet, időszaki tárlat

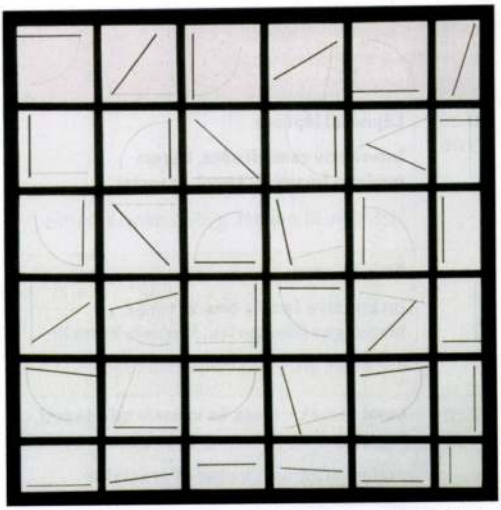

Konok Tamás
Válogatott ritmusok, 1990

17:00–19:00	**IS-IS Randevú** A program szorosan kapcsolódik az időszaki kiállításokhoz, a múzeumhoz „kötődő" művészekhez és alkotásokhoz. A beszélgetőtárs „jó esetben" nem a szakma felől érkezik, ugyanakkor kíváncsi, nyitott szellem, mi több, érvényes gondolatai vannak a kortárs művészetről. Vendégek: Konok Tamás képzőművész és Rácz Zoltán Kossuth-díjas művész A Randevú tárgya: Konok Tamás: *Válogatott ritmusok*, 1990 Házigazda: Hemrik László Helyszín: II. emelet, gyűjteményi kiállítás
19:30–22:00	**Az UMZE Zenekar koncertje – HANG – KÉP Sztravinszkij: Pastorale** Lou Harrison: Fuvolaverseny Luciano Berio: Duók John Cage: Composition for three voices Bartók: Duók Elliott Carter: Esprit Rude/Esprit doux Ligeti György: Duók John Cage: Three2 Sztravinszkij: Concertin

2007. május 26., szombat 26 May 2007., Saturday	
10:00–13:00	**Lépésről lépésre** **interaktív családi séta, három nyelven (magyar, angol, francia)** Helyszín: III. emelet, gyűjteményi kiállítás
	Step by step **interactive family tour in three languages (Hungarian, English, French)** Location: 3rd floor, exhibition space
10:30–12:30	**Lumi mesék – mese és kreatív művészeti foglalkozás** családi programsorozat – kéthetente szombat délelőtt *Árgyélus királyfi és a Kukoricaleány* Előadja Berger Gyula és Barátai Táncszínház Mese, tánc, játék boszorkányokkal, kedves vadállatokkal Helyszín: I. emelet, Kék terem
10:30–13:00	**Olvasókuckó az Olló-térben** Helyszín: II. emelet, folyosó: Olló-tér
	Reading-nook in the Scissors Square Location: 2nd floor, corridor: Scissors Square

11:00–13:00	**Continental Breakfast** Vendég: Kiss Attila Atilla, irodalomkutató, az SZTE tanszékvezető, egyetemi docens Téma: Jaques Derrida: „Jól enni márpedig muszáj", avagy a szubjektumszámítás, in: szerk. Kiss Attila Atilla, Kovács Sándor s.k., Odorics Ferenc: Testes könyv II, Ictus és JATE Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1997. pp. 293–326. Bővebb információ a múzeum weboldalán. A szöveg a könyvtárban olvasható. Házigazda: Timár Katalin kurátor Helyszín : múzeumi kávézó A részvétel ingyenes
13:00–15:00	**lumú videoműhely** Videoműhely 12–20 éves kor között A mozgóképrögzítő kamerák használata és alkalmazási lehetőségei a Ludwig Múzeum gyűjteményének felhasználásával. A május 19-én elkészített filmnyersanyag vágása (vágóprogram megismerése) Vezeti: Dabi István M. médiaművész Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió
15:00–17:00	**lumú digitális műhely** Számítógépes alapismeretek 12–16 éveseknek, kiegészítve animáció készítéssel A foglalkozás címe: CD-m Saját CD-borító tervezése, CD-írás eddigi munkákból Vezeti: Pál Csaba médiaművész Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió

© Fotó / Photo: Rosta József

15:00–16:00	**Félkör – a hónap műtárgya:** A hónap témája: Bachman Gábor: *A Kortárs Művészeti Múzeum modellje*, 1995 Helyszín: III. emelet, gyűjteményi kiállítás
16:00–17:00	**Tárlatvezetés fotós szemmel** Várnagy Tibor képzőművésszel a *Párbeszédek és állásfoglalások* című kiállításban Helyszín: I. emelet, időszaki tárlat
17:00–19:00	**IS-IS Randevú** Csi Peng képzőművésszel Várnagy Tibor képzőművész beszélget A Randevú tárgya: Chi Peng a Ludwig Múzeum Rezidencia-programjának keretében készült budapesti videoinstallációja Házigazda: Hemrik László Helyszín : II. emelet, gyűjteményi kiállítás

2007. június 23., szombat
23 June 2007., Saturday

Múzeumok Hosszú Éjszakája
Long Night of Museums

10:00–13:00	**Lépésről lépésre** **interaktív családi séta, három nyelven (magyar, angol, francia)** Helyszín: III. emelet, gyűjteményi kiállítás
	Step by step **interactive family tour in three languages (Hungarian, English, French)** Location: 3rd floor, exhibition space
10:30–12:30	**Lumi mesék – mese és kreatív művészeti foglalkozás** családi programsorozat – kéthetente szombat délelőtt *Négy évszak* A Bozsik Yvette Társulat a modern tánc és zene elemeiből egy, a négy évszakon átívelő eseménysort készítettek, amelyben groteszk, de ugyanakkor lírai vizuális elemeket ötvöztek, saját stílusukat a megcélzott korosztály speciális igényeihez igazítva. Az előadásban az alkotók megismertetik a gyerekekkel az évszakok színeit, hangjait, fényeit, jellemző állatait és növényeit, egy-egy évszak hangulatát egy kislány élményein keresztül.

	Előadják: Góbi Rita, Fülöp Tímea, Gombai Szabolcs Jelmez: Nagy Fruzsina Díszlet: Juristovszky Sosa és Vati Tamás Zene: Vajdai Vilmos Koreográfus: Bozsik Yvette Társrendező: Bozsik Yvette és Vajdai Vilmos Helyszín: I. emelet, Üvegterem
11:00–13:00	**Continental Breakfast** Raymond Williams: *A romantikus művész*, Helikon 2000/1-2. sz. pp. 59-75. Bővebb információ a múzeum weboldalán. A szöveg a könyvtárban olvasható. Házigazda: Timár Katalin kurátor Helyszín : múzeumi kávézó A részvétel ingyenes
13:00–15:00	**lumú videoműhely** Videoműhely 12–20 éves kor közöttieknek A mozgóképrögzítő kamerák használata és alkalmazási lehetőségei a Ludwig Múzeum gyűjteményének felhasználásával A június 16-án megkezdett munkák befejezése (vágás, feliratozás) Vezeti: Dabi István M. médiaművész Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió
15:00–16:00	**Félkör – a hónap műtárgya** Roy Lichtenstein: *Vicki*, 1964 Helyszín: III. emelet, gyűjteményi kiállítás
17:00–19:00	**IS-IS Randevú** Fehér László képzőművésszel Heller Ágnes filozófus beszélget A Randevú tárgya: *Kút figurával*, 1989 Házigazda: Hemrik László Helyszín: III. emelet, gyűjteményi kiállítás

Breuer Marcell
1A karosszék, 1924
Fotó: © Vitra Design Museum Archive, Weil am Rhein / Fotó: Thomas Dix

19:00–20:00	**Tárlatvezetés** Breuer Marcell: *Design és építészet* című kiállításon
20:00–21:00	**Láthatatlan filmek klubja** *Shapeshifting* Dj Ahad elektroakusztikus és zörejzenei koncertje különleges némafilmekre /

Rrose Sélavy (Marcel Duchamp)
Anémic cinéma, 1926

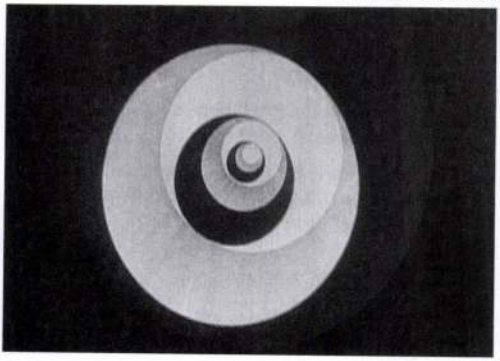

	Electroacoustic and noise-music concert for extraordinary silent films by Dj Ahad Az előadásról bővebb információ: 23. o.
21:00–	**Artus – Goda Gábor társulata: Don Quijote mauzóleum** **Mű-színház és koncert-kiállítás** Nálunk már a bolondságot sem értik! Emberek! Csatlakozzatok hozzánk, s induljunk együtt az ismeretlenbe, a sír felszabadítására! Színház, tánc, képzőművészet, zene, film és installáció A Don Quijote mauzóleum rock-koncert, múzeumi kiállítás, tánc- és prózaszínházi előadás, performance, laza buli és színházi nyelvkurzus egyben. A négyszögletes, vörös színpadot képzőművészeti alkotások veszik körül. E színházi kiállítótérben valamennyi élő mobil-installáció egy-egy Don Quijote analógia. Az installációkon minden szereplő Don Quijote, akár férfi, akár nő. A falra veített „mű-nézők", mint Dulcineák lelkesen követik az eseményeket, így a siker is garantált. Sancho a teremőr. Alkotó-előadók: Donquijoték (DQN): Bakó Tamás, Csató József, Dombi Kati, Gold Bea, Lipka Péter, Szász Dániel Szancsópanzák: Kocsis Gábor, Oldal István Installációk: Bodóczky Antal Zeneszerző: Csató József Szövegek: Cervantes, Miguel de Unamuno, Csató József Jelmez: Lőrincz Kriszta Fény: Kocsis Gábor Munkatárs: Oldal István Produkciós munkatárs: Rácz Anikó Rendező munkatársa: Gold Bea Rendezte: Goda Gábor
	Támogatók: Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága, NKA, Budapesti Őszi Fesztivál A táncelőadás szakmai támogatója a Nemzeti Táncszínház. / The dance performance is supported by the National Dance Theatre.

Artus társulat

Olvasókuckó az Olló-térben

■ szombat, 10:00–13:00

A délelőtti foglalkozásokkal párhuzamosan rajzolási lehetőség, képzőművészeti játékok mindenkinek, még a legkisebbeknek is (5 éves korig); ugyanott a kortárs művészet iránt érdeklődő fiataloknak, szülőknek, nagyszülőknek képzőművészeti hetilap- és folyóirat-olvasási lehetőség!

Helyszín: II. emelet, folyosó: Olló-tér

Reading-nook and toy castles in the Scissors Square

In parallel with kis.műhely (small.workshop) Scissors Square offers the possibility of drawing, playing with art toys to everybody including small children (up to the age of 5). It also provides parents, grandparents and young people interested in contemporary art with the possibility of reading art papers.

Venue: 2nd floor, corridor: Scissors Square

Olvasókuckó az Olló-térben / Reading-nook in the Scissors Square
Fotó / Photo: ROSTA József

Nézz oda! – animációs matiné

■ szombat – vasárnap, 10:00–15:00

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem animációs gyermekfilmjeinek vetítése minden hétvégén a III. emeleti kiállítótérben

Look at that! – Morning animations

Animation screening for children by Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest – in the 3rd floor exhibition space every weekend.

MOHOLY-NAGY MŰVÉSZETI EGYETEM
MOHOLY-NAGY UNIVERSITY OF ART AND DESIGN BUDAPEST

MOME Animáció

Ficher Ferenc: *A Posztónadrág* című filmjének részlete

lumú családi koffer

felfedező túra a gyűjteményi kiállításban szülőknek és gyerekeknek a hét minden napján

A múzeumba látogató családok számára összeállítottunk egy izgalmas csomagot (feladatlap, játék, rajzpapír és különböző rajzeszközök, ismeretterjesztő anyagok, fóliázott képek stb.), mely segítségül lesz abban, hogy a gyerekek és szüleik megismerkedjenek a gyűjtemény néhány fontos műtárgyával. A koffer kaucióba leadott 500 Ft ellenében vehető fel a múzeum információs pultjánál.

lumú family suitcase

a voyage of discovery in the permanent collection for parents and children every day of the week

We have put together a package (exercise sheets, toys, drawing-paper, different tools of drawing, educational material, laminated pictures, etc.) which can help children and their parents to get to know some important pieces of the museum's collection. The suitcase is available at the information desk of the museum on presentation of an ID card as a deposit.

Lépésről lépésre

interaktív családi séta

■ vasárnaponként, 10:00–13:00

A séta során a családok játékos keretek közt – a szülők és gyerekek aktív együttműködésével – fedezhetik fel a múzeum gyűjteményének néhány különleges darabját. A séta útvonala, és a séta során megoldandó feladatokat tartalmazó „sétálófüzet" a kiállítótér bejárata mellett vehető át.

Helyszín: a III. emelet, kiállítótér

Step by step

Interactive family tour

■ On Sundays, 10 am–1 pm

In the course of the family tour, families can explore some special pieces of the permanent collection within a playful environment – actively involving parents and children.

The route of the tour, "the walking brochure" is available at the exhibition entrance.

Location: 3rd floor, exhibition space

Lépésről lépésre / Step by step
Fotó / Photo: Rosta József

Játssz bizalommal!

Lépj be a lumú-ba

Kortárs művészeti ismeretek, játékos alkotómunka a Cifra Palota keretében.

Minden vasárnap a Cifra Palotában a lumú asztalánál fiatal művésztanárok foglalkoznak a gyerekekkel.

Az alkotások a Ludwig Múzeum gyűjteményének egyes műveire épülnek.

Play it by trust!

Enter lumú

Learning about contemporary art, playful creative activities within the framework of Cifra Palota.

Young art teachers work with children every Sunday in Cifra Palota at the table of lumú.

The workshop is based on selected pieces of the museum's collection.

Fotó / Photo: Rosta József

Kéthetente szombat délelőtt 10:30–12:30

Helyszín: a múzeum kiállítóterei

Ajánlott: 4 éves kortól
Belépő: 600 Ft/gyerek, szülőknek ingyenes

Belépő lumú 10-10-ig napokon: 600 Ft/felnőtt, 300 Ft/gyerek

Lumi mesék – mese és kreatív művészeti foglalkozás

Új családi programsorozat

A Ludwig Múzeumban mindig akad egy kis varázsolnivaló. Lumi ismeri a szivárvány minden színét, gyakran sokszögű formákon utazik, de legszívesebben a kiállítóterekben életre kelt műtárgyakba bújik, ahol nyomában hol rejtekadó erdő, hol egy csodapalota vagy égszínkék tajtékos tenger kerekedik. Lumi meséit bábjátékosok, zenészek, költők és meseírók keltik életre. A játékos délelőtt a kis nézőkre épül, akik maguk is részt vesznek a történetek alakításában. Lumi kalandos utazásait közös kreatív művészeti alkotó tevékenység zárja. Miközben a lurkók levelet írnak a beteg királykisasszonynak, harci díszeket festenek magukra a lumú dzsungelében vagy álarcokat készítenek, észrevétlenül együtt barangolnak a kortárs művészet nem mindennapi vizuális világában.

- **április 14.** ↘ *Panka És Csiribí legújabb kalandjai*, mesél: Berg Judit meseíró és Bujtor Anna
- **április 28.** ↘ *Árgyélus királyfi és a Kukoricaleány*, előadja Berger Gyula és Barátai Táncszínház – lumú 10-10-ig
- **május 12.** ↘ *Mesék a prérifarkasról*, mesél: Zalka Csenge Virág mesemondó
- **május 26.** ↘ *Árgyélus királyfi és a Kukoricaleány*, előadja Berger Gyula és Barátai Táncszínház – lumú 10-10-ig
- **június 9.** ↘ *Hajnal – ismeretterjesztő mesejáték*, előadja a Maskara Társulat
- **június 23.** ↘ *Négy évszak*, előadja a Bozsik Yvette Társulat – lumú 10-10-ig, Múzeumok Hosszú Éjszakája

Hétvégi családi plusz programok	
■ **május 6., vasárnap** 10:30–12:30	**A Nemzeti Filharmonikusok és a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum közös szervezésében egész napos rendezvények a Művészetek Palotájában** Programok 10:00 – 18:00 A Nemzeti Filharmonikusok minikoncertjei 10:00 – 15:00 Cifra Palota – gyerekprogramok 10:00 – 20:00 Animációs filmvetítések a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem hallgatóinak alkotásaiból
■ **május 19–20., szombat, vasárnap**	**Múzeumok majálisa** Hasonlóan a korábbi évekhez, 2007. május 19–20-án a Ludwig Múzeum is „kiköltözik" a Múzeumok Majálisa 2007 alkalmából a Nemzeti Múzeum kertjébe. A sátorba látogató gyerekek a múzeumpedagógusok vezetésével mindkét napon 10.00–18.00 óra között hétköznapi anyagokból nem hétköznapi alkotásokat hozhatnak létre. Minden alkotó kedvű gyermeket és felnőttet szeretettel várunk! A program ingyenes!
■ **május 27. vasárnap** 10:00-16:00 ■ **27 May 2007 Sunday** 10 am – 4 pm	**Gyereknap a Művészetek Palotájában** **Camera obscura performansz** A Ludwig Múzeum egy érdekes kültéri projekttel vesz részt a Művészetek Palotája gyereknapi program-forgatagában. Bölcskey Miklós médiaművész közös alkotásra invitálja a fotózás iránt érdeklődő gyerekeket, szülőket. A művész egy nagyméretű (100-150m²-es) camera obscurát épít a résztvevőkkel közösen, majd a sötétben együtt teszik láthatóvá a külvilág képét füstre, vászonra vetítve, amit végül digitális fényképezőgéppel rögzítenek. A munka során érdekes kapcsolatba kerül a sötétség, a fény, a látás, a fizikai törvényszerűség, az illanékony kép a digitális technikával, ami a képkészítés folyamatában nélkülözi a sötétségbe csomagolt kép évszázados előhívási procedúráját, ám így lehetőségünk van a kép kialakulásának egyszerű rögzítésére. A kép végre az lehet ami, nem szorul keretekbe, hanem a környezetünkben terjengve mesél a külvilágról a sötétség nyelvén. A projektet eddig Angliában és Svájcban mutatták be nagy sikerrel.
	Children's Day at the Palace of Arts **Camera Obscura Performance** The Ludwig Museum takes part in the commotion of the Palace of Arts Children's Day programme with an interesting outdoor project. Media artist Miklós Bölcskey invites children and their parents interested in photography to take part in a joint creation. The artist will build a large-scale (100-150 m²) Camera Obscura together with the participants, and then in the darkness, they will together render visible the image of the outside world, projected on smoke and canvas, finally recording it with a digital camera. During the course of the work, the darkness, light, vision, physical regularity and the volatile image achieve an interesting connection with digital technology, which, in the process of image-production, spares the century-long darkroom procedure of the image wrapped in darkness, while we thus have the possibility for the simple recording of the development of the image. The image may finally be that which is not confined to a frame, but, extending in our milieu, can relate from the outside world in the language of darkness. The project has been presented in the UK and Switzerland so far, to great success.

kis.műhely

Képzőművészeti foglalkozások a fotográfia jegyében 6-12 éves gyermekek számára
Maximális létszám: 15 fő

Vezeti: Illés Barna képzőművész

Jegyár: 600 Ft/gyerek
Bérlet: 6000 Ft/11 alkalom
Helyszín: Neon Stúdió

■ április 7. szombat 10:30–12:30	***Fújd, mert még meleg!*** Sablonok és tárgyak használatával konyhai csendéletet készítünk fotogram eljárással. Hozzatok magatokkal apróbb konyhai tárgyakat. A Barbie konyha is jöhet! Feldolgozott mű: Eperjesi Ágnes: *Heti étrend*, 1996
■ április 21., szombat 10:30–12:30	***Mozi az egész világ*** Diavetítés, de nem vászonra, vagy a fehér falra, hanem mindenre, ami körülöttünk van. Sőt, még magunkra is! Hozzatok magatokkal mesediát és diafilmre készült családi fotókat! Feldolgozott mű: Szacsva Y Pál: *Reprojection V.*, 1999
■ május 5., szombat 10:30–12:30	***Rend a lelke mindennek, avagy hogyan vasaljuk ki az összegyűrt fényt?*** Papírhajtogatás és -gyűrés fényérzékeny papírból. „Papírszobrokat" készítünk papírból és fotópapírból is. Feldolgozott kiállítás: Essl-díj 2007

■ **május 19., szombat** 10:30–12:30	***Álláskereső: Fényfestő, -mázoló, -tapétázó munkát vállalok!*** Jelige: Varázsceruza Technika: A Neon Stúdió elsötétített terét fénnyel újra festjük, berendezzük világító tárgyakkal és benépesítjük fénylő szellemekkel. Feldolgozott mű: Timo Kahlen: *Phosphorus Photography*, 1987–2006
■ **június 2., szombat** 10:30–12:30	***Hogyan bánjunk el elrontott filmjeinkkel?*** „Fénykarckészítés". Tönkrement, lejárt fényérzékeny filmekre karcolunk, rajzolunk, tervezünk friss, funkcionális, a nyár hangulatát idéző épületeket és tárgyakat, és fotópapírra rögzítjük őket. Feldolgozott kiállítás: Breuer Marcell: *Design és építészet*
■ **június 16., szombat** 10:30–12:30	***Funkció, konstrukció, chips-ció*** „Csővázas" bútorokat készítünk felfalható és kevésbé emészthető alapanyagokból a nassolás, a formatervezés és nem utolsó sorban a VAKÁCIÓ jegyében. Feldolgozott kiállítás: Breuer Marcell: *Design és építészet*

lumú videoműhely

videoműhely 12–20 éves kor között

Vezeti: Dabi István M. médiaművész
Helyszín: Neon Stúdió
Bérlet: 12 000 Ft/ 8 alkalom

A műhely minimum 8 jelentkező esetén indul.

Információ és jelentkezés: Farkas Rita
Telefon: 555 3478
e-mail: farkas.rita@ludwigmuseum.hu

■ **május 5., szombat** 13:00–15:00	„...hogyan is működnek tudatosan berendezett tereink..." Design vagy építészet? Videós „kirándulás" az épületen belül és kívül.
■ **május 12., szombat** 13:00–15:00	Breuer Marcell kiállításának művei közül választott „praktikus tárgy, esztétikus forma" körüljárása filmes szemmel.
■ **május 19., szombat** 13:00–15:00	Az előző foglalkozás alapján: egy „Breuer Marcell-tárgyról" bemutató film készítése (operatőri alapismeretek).
■ **május 26., szombat** 13:00–15:00	A május 19-én elkészített filmnyersanyag vágása (vágóprogram megismerése).

■ **június 2., szombat** 13:00–15:00	Képregény a képzőművészetben és a mozgóképen. (A képregény története az őskortól napjainkig; képregény-adaptációk; képregény a képzőművészetben.) Művek: Roy Lichtenstein: *Vicki*, 1964; Domenico Gnoli: *Nadrágzseb*, 1969; Tom Wesselmann: *4. számú tájkép*, 1965; Szemjon Fajbisszovics: *A harmadik férfi*, 1988
■ **június 9., szombat** 13:00–15:00	Mozgásba hozzuk a képregényt! A Ludwig Múzeum gyűjteményében található művek alapján: story-boardok, képes forgatókönyvek készítése.
■ **június 16., szombat** 13:00–15:00	Az elkészített story-boardok (képes forgatókönyvek) alapján fotó/k illetve videó/k készítése.
■ **június 23., szombat** 13:00–15:00	Az előző alkalommal megkezdett munkák befejezése (vágás, feliratozás).

lumú digitális műhely

Számítógépes alapismeretek 12–16 éveseknek, kiegészítve animáció készítéssel

A foglalkozások játékosan és kötetlenül ismertetnek meg a számítógép virtuális világával. Lehetőséget nyújtanak különböző számítógépes programok felfedezésére, kreatív használatára. Megismertetnek az elektográfia, a reklámgrafika, plakát fogalmával, és lehetőség nyílik kisebb animációk, interaktív tervek készítésére.

A foglalkozás 8 fő jelentkező esetén indul (max. 10 fő).

Vezeti: Pál Csaba médiaművész

Jelentkezés és információ: Farkas Rita
Tel: 555 3478
e-mail: farkas.rita@ludwigmuseum.hu

Helyszín: Neon Stúdió
Bérlet: 12. 000 Ft

■ **április 7., szombat** 15:00–17:00	**Kitalált világom** Bevezetés, alapfogalmak, képek átszínezése, kivágás, kitakarás Műtárgy: Birkás Ákos: *Fej 48*, 1988
■ **április 14., szombat** 15:00–17:00	**Valós – valótlan színek** Fotomontázs, képátírás, színek módosítása Vágy plakátok Műtárgy: Sigmar Polke: *Cím nélkül*, 2005
■ **április 21., szombat** 15:00–17:00	**Álarcok** Rétegek, maszkok, átmenetek Műtárgy: Arnulf Rainer: *Halotti maszkok*, 1978–79; Robert Rauschenberg: *Sövény*, 1964; Wolf Vostell: Autóbaleset, 1965–67
■ **április 28., szombat** 15:00–17:00	**Önátírás** Vektoros grafika, festés, rajzolás, kitöltés Műtárgy: Andy Warhol: *Single Elvis*, 1964; Roy Lichtenstein: *Vicki*, 1964; Keith Haring: *Szárnyasoltár*, 1990; Breuer Marcell kiállításának művei
■ **május 5., szombat** 15:00–17:00	**Szöveg-kép, képversem, illusztrációim** Betű, szöveg, kompozíció Műtárgy: Eperjesi Ágnes: *Heti étrend (1-7)*, 1996
■ **május 12., szombat** 15:00–17:00	**Művészkönyvem** Képeskönyv, design Műtárgy: Breuer Marcell kiállításának művei
■ **május 19., szombat** 15:00–17:00	**Rajzfilmem** Animáció készítése, animált gif Kép: Breuer Marcell kiállításának művei
■ **május 26., szombat** 15:00–17:00	**CD-m** Saját CD-borító tervezése, CD-írás eddigi munkákból

Múzeumpedagógia ■ Kortársunk a művészet

művészet – játék – ismeretszerzés – aktivitás – alkotás

Csoportos foglalkozások:
■ kedd – péntek: 10:00–15:00
Minden korosztály számára ajánlott
Helyszín: kiállítótér és II. emelet, Neon Stúdió
A foglalkozás időtartama: 60-90 perc
Részvételi díj: 400 Ft/fő

A foglalkozásokra előzetes időpont-egyeztetés feltétlenül szükséges.
Jelentkezés:
Hemrik László múzeumpedagógus ■ hemrik.laszlo@ludwigmuseum.hu ■ 555 3477
Erdőháti Orsolya múzeumpedagógus ■ erdohati.orsolya@ludwigmuseum.hu ■ 555 3479
Farkas Rita múzeumpedagógus ■ farkas.rita@ludwigmuseum.hu ■ 555 3478

Tematika Az előttünk álló három hónap mindegyikéhez egy-egy témát rendeltünk. Minden egyes csoportos foglalkozás és program ezt a témát dolgozza fel, természetesen más-más nyelvezettel, eszköz- és anyaghasználattal az életkori sajátosságokhoz, a foglalkozás típusához igazodva. A foglalkozások rendszerint két nagyobb egységből állnak: játékos, interaktív dialógus a művekkel (kiállítótér), valamint az adott témához, technikához kapcsolódó alkotótevékenység (Neon Stúdió)	
■ április	**A festménytől a videóig – műfajok a kortárs művészetben** Ebben a hónapban a kortárs művészet különös, ezerarcú világával, a művészek által felhasználható megannyi műfaji és technikai lehetőséggel ismerkedünk meg. Művek: Essl-Díj kiállítás művei
■ május	**Design – ami formát ad a mindennapoknak** Miképpen működnek, miképpen hatnak a tudatosan megtervezett és tudatosan berendezett tereink: praktikus formák, esztétikus használati tárgyak után kutatunk. Művek: Breuer Marcell kiállításának művei; Bachman Gábor: *A Kortárs Művészeti Múzeum modellje*, 1995; Yoko Ono: *Játssz bizalommal*, 1986–87
■ június	**Kép-regény** A téma módot ad arra, hogy a comic strips mellett megvizsgáljuk a kép és a szöveg viszonyát, valamint a képekkel elmesélhető történeteket, a narratívát. Művek: Roy Lichtenstein: *Vicky*, 1964; Domenico Gnoli: *Nadrágzseb*, 1969; Tom Wesselmann: *4. számú tájkép*, 1965; Szemjon Fajbisszovics: *A harmadik férfi*, 1988

PED.KEDD(ek)

Esély, kortárs művészetpedagógiai műhely tanároknak, múzeumpedagógusoknak, múzeumi szakembereknek

A projekt célja, hogy népszerűsítse a kortárs művészetet – a Ludwig Múzeum gyűjteményén és időszaki kiállításain keresztül – az általános és a középiskolai (rajz-, média-, művészettörténet, stb.) tanárok körében. A műhelyprogram elsősorban azoknak a tanároknak szól, akiknek szándékában áll, hogy a kortárs művészeti jelenségeket megismertessék diákjaikkal, valamint, hogy beépítsék a kortárs művészet tanulságait, ismeretanyagát a következő tanév tanmenetébe. A ped.kedd-ek lehetőséget teremtenek olyan elméleti előadások és pedagógiai gyakorlatok megszervezésére, melyek szélesen értelmezve a kortárs művészeti jelenségeket érintik az esztétika, filozófia, szociológia, művészetelmélet, művészettörténet, didaktika és művészetpedagógia tudományterületeit.

Minden foglalkozás három egységből áll:

1. Élő kortárs művészet – tárlatvezetés, kiselőadás a Ludwig Múzeum egy kiállításához kapcsolódóan. Vezeti: a múzeum kurátora vagy egy meghívott vendégelőadó.

2. A témához kapcsolódó élő pedagógiai tapasztalatok, módszertani ajánlók kiselőadás formájában. Vezeti: meghívott általános-, középiskolai tanár vagy múzeumpedagógus.

3. A kiselőadást tartó kolléga vezetésével feladatmegoldásokra, gyakorlati munkára, vitára kerül sor a műhelyprogram végén.

A részvétel ingyenes!

Helyszín: II. emelet, Neon Stúdió, kiállítótér

■ **április 3.** 15:00–17:00	**Kortárs művészet az óvodában? Óvodások egy kortárs művészeti múzeumban?** Előadást tart, és az azt követő beszélgetést vezeti: Erdőháti Orsolya múzeumpedagógus (Ludwig Múzeum)
■ **április 17.** 15:00–17:00	**Új médiumok a művészeti szakközépiskolákban** Meghívott vendégeink: a Török Pál utcai Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola tanárai és növendékei A program kapcsolódik a Ludwig Múzeum *Essl-díj 2007* című kiállításához
■ **május 8.** 15:00–17:00	**A Bauhaus építészete** Meghívott vendégünk: Szalai András építésztörténész, egyetemi adjunktus (BME) A program szorosan kapcsolódik a Ludwig Múzeum *Breuer Marcell – Design és építészet* című kiállításához.
■ **május 22.** 15:00–17:00	**Marcel Breuer és a Bauhaus által tervezett tárgyi világ, illetve a modern design iskolai oktatásának lehetőségei** Meghívott vendégünk: Gaul Emil egyetemi docens (MOME) A program szorosan kapcsolódik a Ludwig Múzeum *Marcel Breuer – Design és építészet* című kiállításához.
■ **június 5.** 15:00–17:00	**Nyári művészeti tábor börze** Meghívott vendégeink ismertetik a nyári művészeti tábori terveiket, az elmúlt táborok sikereit, tapasztalatait. A programban bemutatkozó táborok: lumú, GYIK-Műhely, Szépművészeti Múzeum, Műcsarnok. (Várjuk a felsoroltakon kívüli táborok és szervezőik jelentkezését!)

lumú tábor

„makett az egész világ"

kortárs művészeti tábor 13–18 évesek számára

Időpont:

2007. június 25 – június 29., minden nap 10.00–16.00 óráig

Helyszín:

Ludwig Múzeum (Neon Stúdió, kiállítóterek, Művészetek Palotája)

A kortárs művészet érdekes kísérletei közé tartozik, amikor a világot makettek, modellek formájában újraalkotja. De sok esetben ezzel még nem elégszik meg. A maketteket további alkotások tárgyává teszi, képeket készít róla. Így aztán egy jól átgondolt, jól előkészített makettfotó izgalmas illúziót teremthet. Szabó Dezső munkáin bármennyire hihetetlen is, nem a valóságot, hanem egy valóságszeletet modelláló tárgy-együttes képét látjuk.

A tábor programjában szerepel:

- ismerkedés a témához kapcsolódó művekkel (egy kis művészettörténet, egy kis művészetelmélet)
- ismerkedés a Ludwig Múzeummal, annak gyűjteményével, kiállításával, és természetesen a Művészetek Palotájával
- makett- és modellkészítés: a tábor résztvevői több makett-készítési módszerrel találkoznak, melyekkel műtárgyak, épületek, történések modelljeit hozzák létre
- digitális fotók készítése a makettekről, a felvételek printelése
- a tábor végén kiállítás a megszületett munkákból

A tábort a Ludwig Múzeum munkatársai, továbbá meghívott képzőművészek művésztanárok vezetik.

Részvételi díj: 12.000 Ft/fő

Az összeg tartalmazza a foglalkozás költségeit, a felhasznált anyagokat, tovább az ebédet és a délutáni uzsonnát.

Jelentkezés:

Hemrik László

555 4377, hemrik.lászló@lumu.hu

Kérjük, a jelentkezéseket 2007. június 10-ig jutassák el hozzánk.

A jelentkezést 5.000 Ft előleg ellenében tudjuk elfogadni.

Játszok

Eszek

Metrózok

2007. április 3., kedd	15:00–16:30	Ped.kedd ↘ 39. o.
2007. április 5., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetés a Határátlépések kiállításon ↘ 17. o.
2007. április 7., szombat	10:30–12:30	kis.műhely ↘ 34. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 36. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Határátlépések kiállításon ↘ 17. o.
2007. április 8., vasárnap	10:00–15:00	Cifra palota ↘ 31. o.
2007. április 10., kedd	18:00–20:00	Riport ↘ 16. o.
2007. április 12., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetés a Határátlépések kiállításon ↘ 17. o.
2007. április 13., péntek	18:00–22:00	Filmklub ↘ 17. o.
2007. április 14., szombat	10:30–12:30	lumi mese ↘ 32. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 35. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Határátlépések kiállításon ↘ 17. o.
2007. április 17., kedd	15:00–16:30	Ped.kedd ↘ 39. o.
2007. április 21., szombat	10:30–12:30	kis.műhely ↘ 34. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 36. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 17. o.
2007. április 22., vasárnap	10:00–15:00	Cifra palota ↘ 31. o.
2007. április 26., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 17. o.
2007. április 27., péntek	18:00–22:00	Filmklub ↘ 17. o.
2007. április 28., szombat	10:00–22:00	lumú 10-10-ig ↘ 25. o.
2007. május 3., szerda	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
2007. május 5., szombat	10:30–12:30	kis.műhely ↘ 34. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 36. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások kiállításon Szalontai Ábel fotóművésszel ↘ 9. o.
2007. május 6., vasárnap	10:00–20:00	Egész napos rendezvény a Nemzeti Filharmonikusokkal
2007. május 8., kedd	15:00–16:30	Ped.kedd ↘ 39. o.
	18:00–20:00	Riport ↘ 16. o.
2007. május 10., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
	19:00–19:30	Filmvetítés: A Vaszilij-szék ↘ 11. o.
2007. május 11., péntek	18:00–22:00	Filmklub ↘ 17. o.
2007. május 12., szombat	10:30–12:30	lumi mese ↘ 32. o.
	18:00–22:00	Videó műhely ↘ 35. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások kiállításon Gerhes Gábor fotóművésszel ↘ 9. o.
2007. május 13., vasárnap	10:00–15:00	Cifra palota ↘ 31. o.

2007. május 17., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
	19:00–21:00	Breuer Marcell, az építész zseni. Kerekasztal-beszélgetés ↘ 11. o.
2007. május 19., szombat	10:30–12:30	kis.műhely ↘ 34. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 35. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások kiállításbon Kemenesi Zsuzsanna fotóművésszel ↘ 9. o.
2007. május 19 – május 20., szombat, vasárnap	10:00–18:00	Múzeumok Majálisa
2007. május 22., kedd	15:00–16:30	Ped.kedd ↘ 39. o.
2007. május 24., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
	19:00–20:00	Filmvetítés: A Bauhaustól a Szentföldig
2007. május 25., péntek	18:00–22:00	Filmklub ↘ 17. o.
2007. május 26., szombat	10:00–22:00	lumú 10-10-ig ↘ 26. o.
2007. május 27., vasárnap	10:00–15:00	Gyermeknapi Cifra palota ↘ 31. o.
2007. május 31., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
	19:00–21:00	Szakmai fórum: Moholy-Nagy László kontra Breuer Marcell? – elismertség és hírnév ↘ 11. o.
2007. június 2., szombat	10:30–12:30	kis.műhely ↘ 34. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 35. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Koncepció: Fotográfia – Párbeszédek és állásfoglalások kiállításon Csoszó Gabriella fotóművésszel ↘ 9. o.
2007. június 5., kedd	15:00–16:30	Ped.kedd ↘ 39. o.
2007. június 7., csütörtök	15:00–16:00	Félkör ↘ 15. o.
	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
2007. június 8., péntek	18:00–22:00	Filmklub ↘ 17. o.
2007. június 9., szombat	10:30–12:30	lumi mese ↘ 32. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 35. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely
2007. június 14., csütörtök	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
	19:00–20:00	Filmvetítés: A Vaszilij-szék; Bauhaus-Pécs; Weininger Andor játssza a Kuri Kuri dalt ↘ 11. o.
2007. június 16., szombat	10:30–12:30	kis.műhely ↘ 34. o.
	13:00–15:00	Videó műhely ↘ 35. o.
	15:00–17:00	Digitális műhely ↘ 37. o.
	16:00–17:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 11. o.
2007. június 22., péntek	18:00–22:00	Filmklub ↘ 17. o.
2007. június 23., szombat	10:00–02:00	Múzeumok hosszú éjszakája ↘ 27. o.
2007. június 28., csütörtök	18:00–19:00	Tárlatvezetés a Fehér László kiállításon a művésszel ↘ 13. o.
2007. június 30., szombat	16:00–17:00	Tárlatvezetés a Fehér László kiállításon a művésszel ↘ 13. o.
2007. július 5., csütörtök	18:00–19:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 13. o.
2007. július 8., vasárnap	16:00–17:00	Tárlatvezetetés a Breuer Marcell kiállításon ↘ 13. o.

5 April, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Crossing Frontiers
7 April, 2007, Saturday	5 pm	Guided tour in English in the exhibition Crossing Frontiers
13 April, 2007, Friday	6 pm	Screenings
14 April, 2007, Saturday	5 pm	Guided tour in English in the exhibition Crossing Frontiers
19 April, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
27 April, 2007, Friday	6 pm	Screenings
28 April, 2007, Saturday	10 am – 10 pm	lumú 10 to 10
3 May, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
5 May, 2007, Saturday	5 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
10 May, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
10 May, 2007, Thursday	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
11 May, 2007, Friday	6 pm	Screenings
17 May, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
17 May, 2007, Thursday	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
24 May, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
24 May, 2007, Thursday	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
25 May, 2007, Friday	6 pm	Screenings
26 May, 2007, Saturday	10 am – 10 pm	lumú 10 to 10
27 May, 2007, Sunday	10 am	Day of Children – camera obscura project
31 May, 2007, Thursday	10 am – 12 pm	Docent workshop
	12 pm – 14 pm	Art studies
2 June, 2007, Saturday	5 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
8 June, 2007, Friday	6 pm	Screenings
14 June, 2007, Thursday	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
22 June, 2007, Friday	6 pm	Screenings
23 June, 2007, Saturday	10 am – 02 am	Long Night of the Museums
23 June, 2007, Saturday	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
28 June, 2007, Thursday	7 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
5 July, 2007, Sunday	5 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer
8 July, 2007, Sunday	5 pm	Guided tour in English in the exhibition Marcel Breuer

A Ludwig Múzeum Baráti Körének egyik fő hivatása, hogy segítse az élénk művészeti élet kialakítását – és egyfajta kortárs művészeti központot hozzon létre az elmúlt három évtized nemzetközi és hazai képzőművészetét bemutató Ludwig Múzeum köré. Mindehhez nagy szüksége van friss impulzusokra, hiszen a múzeum a Tiéd is!

1. Ha szereted a kortárs művészetet,
vagy csak szeretnéd jobban megismerni és megérteni,
2. ha szeretnél sok olyan embert megismerni,
akiket ezek a kérdések szintén foglalkoztatnak,
3. ha fiatal művészként szeretnél kapcsolatokat
építeni, és tapasztalatokat gyűjteni,
4. ha szeretnéd hallatni a hangodat
a kortárs képzőművészethez kapcsolódó fórumokon,

lépj be Te is a Ludwig Múzeum Baráti Körébe,
amelynek többek közt már jó néhány neves művész, műgyűjtő és a kortárs művészet számos elkötelezettje is tagja.

A tagsággal járó egyéb kedvezmények:
- a Ludwig Múzeum időszaki kiállításait is ingyenesen látogathatod,
- a múzeumi könyvesboltban 10-20%-os kedvezménnyel vásárolhatsz szebbnél szebb művészeti könyveket, a múzeumi büfében 10%-os kedvezménnyel, a Bohém Étteremben 20%-os kedvezménnyel fogyaszthatsz,
- meghívót kapsz minden fontos eseményre és programra (különféle – nem csak lumú – kiállítás-megnyitók, könyvbemutatók, külföldi és belföldi kirándulások, stb.),
- részt vehetsz saját szervezésű konferenciáinkon – természetesen akár előadóként is.

A tagság díja egy évre: 7 000 Ft
Diákoknak: 2 000 Ft
Családoknak: 12 000 Ft
Donor tagsági: 25 000 Ft
Patron támogató: 50 000 Ft

Információ:
Simongáti Eszter
friends@ludwigmuseum.hu
telefon: 555 3480
06 30 675 1321

Személyesen a múzeum információs pultjánál jelentkezhetsz.

Dear Friend,

The Friends of the Ludwig Museum is committed to supporting the Ludwig Museum in this enormous step forward, helping it to fulfil its new, enhanced significance and contributing to the development of its collection and its services.
The Friends of the Ludwig Museum pledges themselves to promote contemporary art across a wide section of the public and to raise the standing of the Ludwig Museum within Europe.

Our aim is to create a society of friends, artists, curators, art collectors, fans and those who support our goals to develop a vivid contemporary cultural center around the Ludwig Museum.

If you are interested in contemporary art...
If you agree with our aims and plans...
If you want to make contacts...
If you want to take part in art forums...

... join us!

Benefits of membership of the Friends of the Ludwig Museum:
- Free entry to the Museum's permanent and temporary exhibitions throughout the year
- 10–20% discount in Museum Bookshop
- 10% discount in Museum Café and 20% discount in Bohém Restaurant
- Invitation to all major events and programmes (exhibitions, book launches, etc.)
- Participation in exclusive exhibition tours and conferences

Annual membership fee categories:
Single membership: HUF 7000
Student membership: HUF 2000
Family membership: HUF 12000
Donor membership: HUF 25000
Patronage: HUF 50000

Information:
Eszter Simongáti
E-mail: friends@ludwigmuseum.hu
Phone: +36 (1) 555 3480, +36 (30) 675 1321

Kedves barátunk !

Szeretnénk figyelmébe ajánlani a Baráti Körének kezdeményezésére indított tárlatvezető-képző program keretében minden érdeklődő számára nyitott: "Open Art Studies & Exhibition Walks" angol nyelvű kortárs művészeti előadássorozatunkat.
A sorozat meghívott előadói a kortárs művészettörténet legjelesebb szakemberi.
Az előadásokat kéthetente csütörtökön 12:00–14:00 óra között tartjuk a múzeum első emeleti előadótermében.
Az előadássorozat segítségével betekintést kaphat a legfontosabb nemzetközi képzőművészeti trendekbe, valamint megismerkedhet a Ludwig Múzeum gyűjteményével.

■ **április 5.**
A művészet háború utáni helyzete: A művészet centrumának eltolódása Párizsból New York-ba. Absztrakt expresszionizmus, Pop Art, Hiperrealizmus
Előadó: Péli Péter szemináriumi oktató
■ **április 19.**
Konceptualista művészet a hetvenes években és az új konceptualizmus Magyarországon.
Előadó: Tatai Erzsébet művészettörténész
■ **május 3.**
Posztmodernizmus az építészetben, a formatervezésben és a vizuális művészetekben.
Előadó: Szentpéteri Márton tanársegéd
■ **május 10.**
Új Média : A fényképészet mint médium a kortársművészetben
Előadó: Timár Katalin kurátor
■ **május 17.**
Új Média: Videó művészet
Előadó: Sugár János képzőművész
■ **május 24.**
Nők a kortárs művészetben
Elődó: András Edit művészettörténész
■ **május 31.**
Kortárs kiállítások megtervezése, gondozása
Előadó: Páldi Lívia művészettörténész

Részvételi díj: 1.500 Ft
További információ:
Linda Kondor, tel.: 555 34 80
docent@lumu.hu

Dear Friend,

We proudly offer the continuing series of Contemporary Art - Open Lecture in English: Presented by some of Budapest's best authorities in the field of Art History.
On select Thursdays, 12 to 14 pm
On the initiative of the Friends of the Ludwig Museum and within the framework of the LUMÚ Docent Program that prepares volunteer museum guides, a series of ten Open Art Studies Lectures & Exhibition Walks are offered to all who are interested. It is a unique opportunity to learn about the exciting art scene of today.
The series will explore the most important contemporary trends and important works in this premier collection by international artists such as Joseph Beuys, Andy Warhol, and Pablo Picasso, with emphasis on works by Hungarian artists including László Lakner, Imre Bak, László Fehér & more.

■ **April 5**
The Post-war situation in art: The shifting of the centre of art from Paris to New York. Focus on the movements of Abstract Expressionism, Pop Art, and Hyperrealism ■ Lecture by Péter Peli, Art Historian
■ **April 19**
Conceptual Art of the 70s and Neo-Conceptualism in Hungary ■ Lecture by Erzsébet Tatai, Art Historian
■ **May 3**
Postmodernism in architecture, design, and visual arts
Lecture by Márton Szentpéteri, Assistant Professor in Design Theory
■ **May 10**
New Media: Photography as medium in contemporary art ■ Lecture by Katalin Timár, Ludwig Museum Curator
■ **May 17**
New Media: Video Art ■ Lecture by János Sugár, Artist
■ **May 24**
The issue of gender in contemporary art
Lecture by Edit András, Art Historian
■ **May 31**
Curating contemporary exhibitions (challenges of the concept and display) ■ Lecture by Lívia Páldi, Art Historian

Ticket admission is 1500 HUF per lecture from information desk of the Museum
Location: 1st floor auditorium
Information: Linda Kondor, tel: (36 1) 555 3480
docent@lumu.hu

lumú

LUDWIG MÚZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art

Művészetek Palotája Budapest

Cím:
MŰVÉSZETEK PALOTÁJA
H-1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.

Információk:
Tel.: (1) 555 3444
Fax: (1) 555 3458
e-mail: info@lumu.hu
www.lumu.hu
www.mupa.hu

Nyitva tartás:
Kedd–vasárnap: 10:00–20:00
Minden hónap utolsó szombatján: 10:00–22:00
Hétfőn zárva

Belépőjegyek:
az állandó kiállítás megtekintése ingyenes
időszaki kiállítások (teljes árú): 1200 Ft
kedvezményes (diák, nyugdíjas): 600 Ft
kedvezményes (20 fős csoportnál): 1000 Ft

Tárlatvezetés előzetes bejelentkezéssel:
magyarul 4000 Ft/csoport,
idegen nyelven 5000 Ft/csoport
Tel.: 555 3444
tarlatvezetes@ludwigmuseum.hu

A Ludwig Múzeum megközelíthető:
■ Villamossal
2 (Jászai Mari tér–Közvágóhíd) a Millenniumi Kulturális Központ megállóig
24 (Keleti pályaudvar–Közvágóhíd) a Millenniumi Kulturális Központ megállóig
1 (Bécsi út–Lágymányosi híd) a Lágymányosi híd végállomásig
■ HÉV-vel
A Boráros tér–Csepel között közlekedő HÉV-vel a Lágymányosi híd megállóig
A Boráros tér–Ráckeve között közlekedő HÉV-vel a Vágóhíd megállóig

Address:
PALACE OF ARTS
H-1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.

Information:
Tel.: (36 1) 555 3444
Fax: (36 1) 555 3458
e-mail: info@lumu.hu
www.lumu.hu
www.mupa.hu

Opening hours:
Tuesday–Sunday: 10am – 8pm
Open till 10pm on the last Saturday of every month
Closed on Mondays

Tickets:
Admission is free, with charges for the temporary exhibitions only!
Adults: HUF 1200
Students: HUF 600
Groups of 20 or above: HUF 1000

Pre-booked guided tours in foreign languages:
HUF 5000/group
Tel.: +36 (1) 555 3444
guidedtour@ludwigmuseum.hu

Getting here:
■ By tram:
Take Tram 2 (between Jászai Mari tér–Közvágóhíd) to Millenniumi Kulturális Központ / Millenary Cultural Centre, or
Tram 24 (between Keleti pályaudvar / Railway Station–Közvágóhíd) to Millenniumi Kulturális Központ, or
Tram 1 (between Bécsi út–Lágymányosi híd) to Lágymányosi híd / Bridge
■ By local train (HÉV):
Take the local train (HÉV) between Boráros tér–Csepel to Lágymányosi híd station, or
between Boráros tér–Ráckeve to Vágóhíd station.

Magyarországon

az értékpapírkezelők között 10 év alatt

összesen két alkalommal osztották ki

az **„Év alapkezelője"** díjat.

A szakma és a közönség elismerését

2001 és 2006-ban is a Concorde Alapkezelő

nyerte el, mint alap- intézményi- és

privát vagyonkezelő.

Kapcsolat: 1 489 2280

www.privatvagyonkezelo.hu

MARCEL BREUER

Design és építészet / Design and Architecture

A Vitra Design Museum kiállítása, Weil am Rhein, Németország

2007. május 4 – július 8. / 4 May – 8 July 2007

Nyomda: Stádium Nyomda ■ Design: Éln Ferenc

MARCEL BREUER

Dizájn és építészet / Design and Architecture

A Vitra Design Museum kiállítása, Weil am Rhein, Németország / An exhibition by Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Germany

Iumű 2007

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.lumu.hu

CONCORDE ALAPKEZELŐ
Az év alapkezelője 2006.
Nyitva: kedd – vasárnap: 10–20 h
Minden hónap utolsó szombatján: 10–22 h
Hétfőn zárva
Open: Tuesday – Sunday: 10 am–8 pm
On the last Saturday of every month: 10 am–10 pm
Closed on Mondays

A múzeum fenntartója:
OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM
Művészetek Palotája Budapest
1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.

BREUER MARCELL

Dizájn és építészet

A Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Németország kiállítása

MARCEL BREUER

Design and Architecture

An Exhibition of the Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Germany

Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum
Ludwig Museum – Museum of Contemporary Art

2007. május 4 – szeptember 2.
4 May – 2 September 2007

A kiállítás kurátorai / Curators: Mathias Remmele, Üveges Krisztina
Koordinátor / Coordination: Vitra Design Museum: Sandra Bachmann
Fordítás / Translation: Erhardt Miklós
Korrektúra / Proofreading: Elsässer Klaudia
Grafika / Design: Eln Ferenc
Nyomda / Printed by: Stádium Nyomda
Kiadó / Published by: Néray Katalin

Példányszám: 5000 / Published in 5000 copies

BREUER MARCELL

Dizájn és építészet

A pécsi születésű Breuer Marcell (1902–1981) – vagy ahogy világszerte ismerik: Marcel Breuer – a 20. század egyik legnagyobb hatású modernista építésze és bútortervezője. E kiállítás megrendezésének egyik apropója születésének századik évfordulója volt. A németországi VITRA Design Museum tárlata 2002 óta járja a világ múzeumait. Magyarország számára rendkívül fontos, hogy a hazai közönség figyelmét ráirányítsa Breuer Marcell – a szakértőkön kívül itthon talán kevésbé ismert – munkásságára. Munkásságának máig ható tanulsága, hogy a hagyományokat átmentve élhető építészeti és lakókörnyezetet kell teremteni, a kor emberének igényei szerint.

Breuer Marcellt Európában formatervezőként, Amerikában tanárként és építészként ismerik. Ez a nagyszabású retrospektív kiállítás az első, mely formatervezői munkásságát és kiemelkedő épületeinek modelljeit együtt mutatja be. A bútorok, rajzok, bútorkatalógusok és az általa tervezett belső terek korabeli fotói segítenek átfogó képet alkotni Breuer formatervező munkásságáról. A kronologikus és tematikus részek a felhasznált anyagok szerint (fa, csővázas acél, alumínium és rétegelt fa) tekintik át bútortervezői tevékenységének majd mindegyik darabját.

Breuer elsőként használt acélcsövet bútoraihoz, amivel eleinte nem aratott kereskedelmi sikert. Később az avantgárd divatossá tette ezt az anyagot: elsőként művészek (Walter Gropius, Vaszilij Kandinszkij, Moholy-Nagy László, Alvar Aalto) használták csővá-

MARCEL BREUER

Design and architecture

Born in Pécs, Hungary, Marcel Breuer (1902–1981) was one of the most influential designers and architects of twentieth century modernism. One of the raisons d'être of this large exhibition was the 100th anniversary of the birth of the artist – the exhibition has been travelling around the world since 2002. In Hungary, it is particularly important to shed light on Breuer's oeuvre, till now familiar mostly to professionals. The message of his œuvre, i.e. that architecture, preserving its traditions, must create a livable environment according to the needs of the people, is still valid in our time.

The Marcel Breuer retrospective created by the Vitra Design Museum (Weil am Rhein) is the first to present his design work and the models of his most important buildings together. In Europe, Breuer is primarily known as a designer while in America, as a teacher and architect; the exhibition aims at creating balance in the 2 different areas as well as introducing this great artist to the Hungarian audience.

Furniture pieces, drawings, furniture catalogues and photographs of inner spaces designed by Breuer are collected to offer an overview of his design oeuvre. The exhibition presents almost all the results of his long career as a designer, organized chronologically, thematically and by material (wood, tubular steel, aluminium and plywood).

In the 'Tubular Steel' section, many original pieces illustrate Breuer's experimentation with the new functional possibilities of the material. Breuer's pioneering decision of

zas bútorait privát és üzleti terekben egyaránt, amelyek így a modernizmus szimbólumává váltak.

Breuer építészeti munkásságát három témakörben tárgyalja a kiállítás (Házak, Terek, Méretek). Épületeit tizenkét, e kiállításra készült modellen keresztül lehet megtekinteni, melyek a Breuer által használt négy alaptípus példái, így látható a két Breuer-ház, a Whitney Múzeum és templomépületei is.

A vázlatok, tervek és a nagyszámú fénykép átfogó képet ad a Breuer által használt főbb motívumokról, szerkesztési elvekről, melyek épületeit és – még ma is gyártott – bútorait egyaránt jellemzik.

using tubular steel for his furniture designs was not commercially successful at the start but it appealed to the European avant-garde – artists as Walter Gropius, Wassily Kandinsky, László Moholy-Nagy and Alvar Aalto started furnishing their private homes and offices with Breuer's pieces thus making his tubular steel furniture an icon of modernism.

The exhibition renders Breuer's architectural activity in three categories: Houses, Spaces and Volumes. 12 models specifically fabricated for this exhibition present his buildings, as the Breuer House I–II, the Whitney Museum, the churches and others, exemplifying the four basic building types in his oeuvre.

Sketches, floor plans and a huge number of photographs help to summarize the main creative elements and construction principles that characterize both his buildings and his furniture which is still being produced.

1A karosszék, 1924
Slatted chair ti 1A, 1924
Fotó / Photo: © Vitra Design Museum Archive, Weil am Rhein; Fotó / Photo: Thomas Dix

Breuer Marcell élete és alkotásai

Kronológia

Breuer Marcell Lajos 1902-ben született Pécsett. Érettségi után a bécsi Képzőművészeti Akadémiára nyert felvételt, de az Akadémia merev rendszere nem volt megfelelő számára. Ebben az időben ismerkedett meg egy másik pécsi művésszel, Forbáth Alfréddel, aki kapcsolatban volt Walter Gropiusszal, a Bauhaus vezető professzorával. Forbáth beszámolójából ismerte meg a Bauhaus úttörő pedagógia módszereit, és más pécsi művészekkel – Molnár Farkassal, Johan Hugóval, Weininger Andorral – együtt hallgatója lett a 20. század művészetét döntően befolyásoló iskolának. Itt felhagyott a képzőművészeti tevékenységgel és – a Bauhaus gyakorlatias szellemének megfelelően – az asztalosműhelyben bútortervezést és -gyártást tanult.

1924-ben fejezte be tanulmányait, majd Párizsban telepedett le. Személyes kapcsolatba került Le Corbusier-val és az avantgárd más kiemelkedő alkotóival, többek közt George Braque-kal, Fernand Léger-vel és Robert Delaunay-val. 1926-ban a Bauhaus Dessauba költözött, ekkor Gropius meghívta Breuert, már mint tanárt, az asztalosműhely vezetésére. Ehhez a korszakhoz fűződik az első csőbútorok megalkotása. Az újításhoz az ötletet a bicikli inspirálta: ez könnyen hajlítható acélcsőből készül, mégis jól bírja a terhelést, ezért ülőbútor vázaként is felhasználható. A furcsa bútor eleinte nem váltott ki nagy elismerést. Azonban amikor Vaszilij Kandinszkij, a híres absztrakt festő elkezdte vásárolni Breuer bútorait, hamar divatossá váltak az avantgárd értelmiségi körökben. A racionális formaalkotás, az olcsón előállítható áramvonalas

The Life and Oeuvre of Marcel Breuer

Chronology

Marcell Lajos Breuer was born in 1902 in Pécs, southern Hungary. Following his graduation from high school, he was accepted to the Viennese Academy of Fine Arts, but the Academy's rigid structure was not appropriate for him. During this time, he made the acquaintance of another artist from Pécs, Alfréd Forbáth, who was in contact with Walter Gropius, head professor at the Bauhaus. It was from Forbáth's account that he learned of the pioneering pedagogical methods of the Bauhaus, and together with other artists from Pécs – Farkas Molnár, Hugó Johan, Andor Weininger – became a student of the Bauhaus, the decisively influential school of the twentieth century. Here he would also abandon his fine art activity, and – in accordance with the functional spirit of the Bauhaus – he studied furniture design and manufacture in the carpentry workshop.

He completed his studies in 1924, subsequently settling in Paris. He developed personal relations with Le Corbusier and other prominent figures of the avant-garde, such as Georges Braque, Fernand Léger and Robert Delaunay. In 1926 the Bauhaus moved to Dessau, at which time Gropius invited Breuer to come, this time as a teacher, to head the carpentry workshop. It is to this period that the creation of his first tubular furniture is linked. The idea for this innovation was inspired by the bicycle: it was produced from highly malleable steel tubing, which nevertheless could endure the load, and thus it was highly employable as framing for seating furniture. Initially, he did not gain much recognition for the strange furniture. However, when Wassily Kandinsky, the celebrated abstract painter, began to

Az Amerikai Művészet Whitney Múzeuma, New York, 1964–66
Whitney Museum of American Art, New York, 1964–66
Fotó / Photo: Ezra Stoller © Esto. Minden jog fenntartva / All rights reserved

fémváz a modernizmus szimbólumává avatta a csőbútort. A Thonet cég már 1929-ben elkezdte a tömeges gyártását és széles körben elterjesztette. Az eleinte acélból, később alumíniumból és rétegelt fából készült bútor lényege a konzolos erőmegosztás. A terhelés folyamatosan áramlik szét az alátámasztás minden pontján. Ezt a konzolos megoldást használta Breuer építészeti munkásságában is.

1934-ben megpróbált itthon letelepedni és dolgozni. Bauhaus-diplomáját nem fogadta el a Magyar Építészkamara, ezért más építészekkel közösen indult pályázatokon. A hivatalos szervekkel ellentétben az építésztársadalom megbecsülte, Breuer tagja volt a leghaladóbb szellemű építészcsoportnak, a CIAM – Congrès International d'Architecture Moderne magyarországi szervezetének, a CIRPAC-nak. A nácizmus terjeszkedése továbblépésre kényszerítette: rövid európai vándorlás után Gropius, a Bauhaus egykori vezetője 1937-ben meghívta a Harvard Egyetemre tanítani. Breuer professzorként óriási pedagógiai munkát végzett: a Bauhaus-módszereket felhasználva az amerikai építészek új szemléletű generációját nevelte ki.

Tíz év tanítás után ismét építészeti tevékenységbe kezdett. Eleinte Gropius irodájában dolgozott, 1944-ben pedig saját irodát nyitott. Ekkor indult nemzetközi építész karrierje, mely lakóépületektől templomok tervezéséiig ívelt. Megkapta a Francia Építészeti

purchase his pieces of furniture, they soon became fashionable in the company of the avant-garde intelligentsia. The rational formal creation, the inexpensive streamlined metal framework initiated the tubular furniture as the symbol of modernism. The Thonet firm commenced its mass production in 1929, so that it would be widely distributed. The essence of his furniture, produced initially from steel, later from aluminium and plywood, was the console distribution of force, with the load continually circulating across every point of the support. Breuer would employ this cantilever solution in his architectural work, as well.

In 1934, he attempted to establish himself and work in Hungary. His Bauhaus diploma was not accepted by the Hungarian Chamber of Architects, therefore he entered competitions together with other architects. Contrary to the official organs, the architectural community respected him, and Breuer was a member of the most progressive-minded group of architects, the Hungarian organisation of CIAM - Congrès International d'Architecture Moderne, the CIRPAC. The expansion of Nazism compelled him to go further: following his brief European migration, Gropius, the former head of the Bauhaus, invited him in 1937 to teach at Harvard University. As a professor, Breuer accomplished enormous pedagogical work: employing the methods of the Bauhaus, he educated a generation of American architects with a completely new approach.

Akadémia aranyérmét, több akadémia díszdoktorrá fogadta, többek között a Budapesti Műszaki Egyetem is, 1970-ben.

Hazai elismertetése érdekében sokat fáradozott monográfusa, Major Máté. Major a CIRPAC csoportból ismerte Breuert, a második világháború után egészen Breuer halá-

After ten years of teaching, he recommenced his architectural activity. At first, he worked in the office of Gropius, but in 1944 he opened his own bureau. It was at this time that his international career as an architect began, stretching from residential work to churches. He was awarded the golden medal of the French Academy of Architecture, made honorary

Gyűlésterem, Unesco-székház, Párizs, 1955–58
Assembly hall of the UNESCO Headquarters, Paris, 1955–58
Fotó / Photo: Unesco, Paris

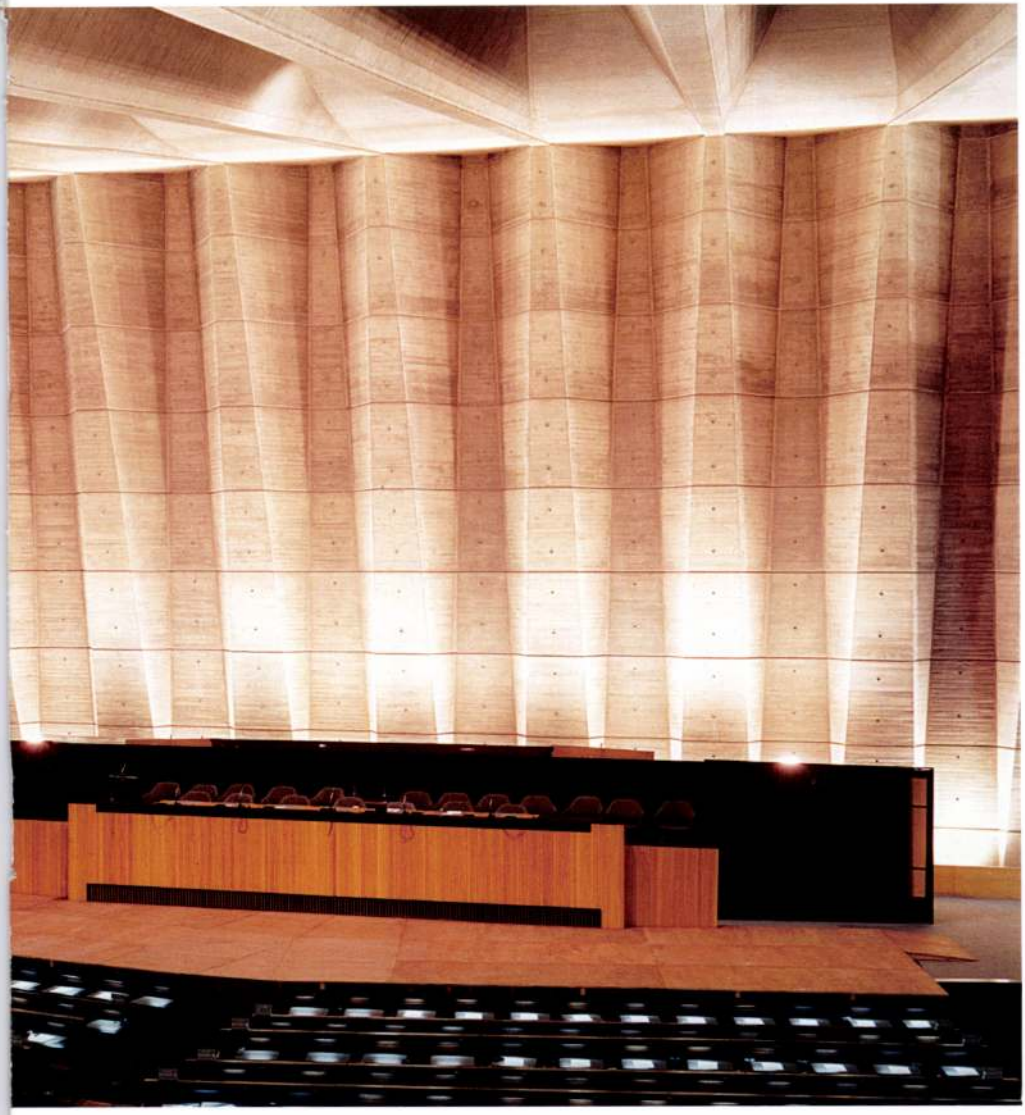

láig levelezésben álltak. Major évtizedeken keresztül próbálta elérni, hogy Magyarországon is legyen Breuer-épület. A hetvenes évek végén az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium, a Középülettervező Vállalat, a Budapesti Műszaki Egyetem, az Országos Műemlék Felügyelőség is támogatni kezdte, hogy Breuer minél előbb méltó megbízást kapjon. Több ötlet is felmerült, például a budai Várban a Kulturális Kapcsolatok Intézetének székháza, Pécsett szálloda, áruház, emlékmű a Mecsekben, templom a pécsi püspökség megbízásából. A forráshiány és az állami megrendelők által szabott feltételek azonban nem tették lehetővé Breuer számára, hogy egy nemzetközi munkáival egyenrangú épületet tervezhessen. A tárgyalásoknak a halála vetett véget.

doctor of several Academies, as well as of the Budapest Technical University, in 1970.

In the interest of gaining him recognition at home, his monographer, Máté Major, spared no effort. Major made the acquaintance of Breuer through the CIRPAC group, and they kept up correspondence from just after World War II up until Breuer's death. For decades, Major strived to make it possible for there to be a Breuer-building in Hungary, too. By the late 1970s, the Ministry for Building Affairs and Urban Development, the Public Building Planning Concern, the Budapest Technical University, and the National Advisory Board for Landmarks and Monuments also began to support the initiative for Breuer to receive a worthy commission as soon as possible. A number of ideas emerged, for instance, a headquarters for an Institute for Cultural Relations in the Buda Castle, a hotel in Pécs, a department store, a monument in the Mecsek, and a church commissioned by the Episcopate of Pécs. Nevertheless, the lack of funds and the conditions of the state commissioners did not allow for Breuer to construct an edifice of equal rank with his international buildings. Negotiations were sadly concluded due to his death.

Breuer Marcell portréja, 1975 nyara
Portrait of Marcel Breuer, summer 1975
Fotó / Photo: Bauhaus Archiv, Berlin

Műveinek jegyzéke (válogatás)

1921
Sommerfeld-ház bútorai, Weimar
1922
Az első beépített konyha terve, Weimar
1925
Kétszintes acélház terve, Dessau
1927
Vaszilij szék, Ervin Piscator lakásának bútorai, Berlin
1927
BAMBOS házak: a Bauhaus tanárainak házai, Dessau

Az emigráció évei
1928
Az elberfeldi kórház, Berlin
1930
Aktív színház terve, Harkov
1932
Harnismacher-ház, Wiesbaden
1933
Alumíniumbútor-pályázatot nyert székeivel, Párizs
1933
Lakóházak, szerzőtársak: Alfred és Emil Roth, Dolertal, Svájc
1934
Budapesti Nemzetközi Vásár építményeinek és elrendezésüknek pályaterve, szerzőtársak: Fischer József és Molnár Farkas, Budapest
1935
Furnérlemez bútorok, Isokon szék, London

Amerikai Egyesült Államok
1937
USA, Harvard Egyetemen tanított. Közös munka kezdete Walter Gropiusszal, Gropius-ház
1939
Breuer-ház, szerzőtárs: W. Gropius, Lincoln, Massachusetts
1941–43
Alumíniumváros lakótelep, szerzőtárs: W. Gropius, New Kensington, Pennsylvania
1943
Saját nyaralója, Wellfleet, Massachusetts
1945
Tompkins-ház, New York és Geller-ház, Long Island
1946–47
Robinson-ház, Williamstown, Massachusetts

List of selected works

1921
Furniture for the Sommerfeld-house
1922
The first built-in kitchen unit, Weimar
1925
Design of a two-storey house of steel, Dessau
1927
Wassily-chair, furniture for Ervin Piscator's flat, Berlin
1927
BAMBOS-houses (for the professors of the Bauhaus), Dessau

Years of Exile
1928
Hospital in Elberfeld, Berlin
1930
Desing for Active Theater, Harkov, Russia
1932
Harnismacher-house, Wiesbaden
1933
With his chairs, won first prize of an application for furniture of aluminium, Paris
1933
Houses, co-authors: Alfred and Emil Roth, Dolertal
1934
Won the application for the buildings of the Budapest International Fair, co-authors: József Fischer and Farkas Molnár, Budapest
1935
Design for furniture of plywood, Isokon-chair, London

In the United States of America
1937
Professor of the Harvard University; mutual projects with Walter Gropius, Gropius-house
1939
Breuer-house, co-author: W. Gropius, Lincoln, Massachusetts
1941–43
Aluminium City, co-author: W. Gropius, New Kensington, Pennsylvania
1943
His own summer resort, Wellfleet, Massachusetts
1945
Tompkins- house, New York and Geller- house, Long Island

1947
Breuer-ház I., New Canaan, Connecticut
1947–48
Thompson-ház, Lignier, Pennsilvania
1949
Kiállítási ház a Modern Művészetek Múzeumának kertjében, New York; Kniffin-ház, New Canaan; Wolfson-ház, Pleasant Wally, New York
1949–50
Dwight Ferry-ház, Vassar College, Poughkeepsie, New York
1950
Rufus Stillman-ház, Litchfield, Connecticut; Hanson-ház, Lloyd Harbour, Long Island
1950–52
Sarah Lawrence College művészeti központ és színház, Bronxville, New York
1951–53
Breuer-ház II., New Canaan, Connecticut; Caesar-ház, Lakeville, Connecticut; Neumann-ház, Croton-on-Hudson, New York
1953
Üzem, Torrington Manufacturing Company, Oakville, Ontario, Kanada
1953–54
Edgar Stillman Jr.-ház, Wellfleet, Massachusetts
1953–56
3 iskolaépület, szerzőtárs: Herbert Beckhardt, Bantam, Northfield, Litchfield, Connecticut
1953–57
De Bijenkorf Áruház, szerzőtárs: A. Elzas, Rotterdam, Hollandia
1953–58
UNESCO-székház, szerzőtársak: Paolo Luigi Nervi és Bernhard Zehrfuss, Párizs
1953–61
Szent János apátsági templom és Egyetem épületegyüttes, szerzőtárs: Hamilton P. Smith, Collegeville, Minnesota
1954
Clark-ház, Orange, Connecticut
1954–44
Grieco-ház, Massachusetts
1954–55
Starkey-ház, Minneapolis
1954–55
Gagarin-ház, Litchfield, Connecticut
1954–57
Lakótelep, Institue for Advanced Studies, szerzőtárs: Robert F. Gatje, Princetown, New Jersey
1954–58
USA Nagykövetség épülete, Hága

1946–47
Robinson-house, Williamstown, Massachusetts
1947
Breuer-house I., New Canaan, Connecticut
1947–48
Thompson-house, Lignier, Pennsilvania
1949
Exhibition room in the garden of Museum of Modern Art, New York; Kniffin-house, New Canaan; Wolfson-house, Pleasant Wally, New York
1949–50
Dwight Ferry-house; building of the Vassar College, Poughkeepsie, New York
1950
Rufus Stillman-house, Litchfield, Connecticut; Hanson-house, Lloyd Harbour, Long Island
1950–52
Sarah Lawrence College and theater building, Bronxville, New York
1951–53
Breuer-house II., New Canaan, Connecticut; Caesar-house, Lakeville, Connecticut; Neumann-house, Croton-on-Hudson, New York
1953
Industrial building for the Torrington Manufacturing Company, Oakville, Ontario, Canada
1953–54
Edgar Stillman Jr.-house, Wellfleet, Massachusetts
1953–56
3 Schools in Bantam, Northfield, Litchfield, co-author: Herbert Beckhardt, Connecticut
1953–57
De Bijenkorf Department Store, co-author: A. Elzas, Rotterdam
1953–58
UNESCO Headquater, co-authors: Paolo Luigi Nervi and Bernhard Zehrfuss, Paris
1953–61
St. John's Abbey and University Complex, co-author: Hamilton P. Smith, Collegeville, Minnesota
1954
Clark-house, Orange, Connecticut
1954–44
Grieco-house, Massachusetts
1954–55
Starkey-house, Minneapolis
1954–55
Gagarin-house, Litchfield, Connecticut

1954–59; 1960–62
Az Angyali üdvözlet kolostora, szerzőtárs: H. P. Smith, Annunciation Priority, Sisters of St. Benedict, Bismarck, Észak-Dakota

1955–59
Hunter Főiskola, szerzőtárs: R. F. Gatje, Bronx, New York

1956
A Torrington-gyár új üzemi épülete, Los Angeles, Kalifornia

1956–57
Laaf-ház, Massachusetts

1956–61
New York Egyetem új épületegyüttese, szerzőtárs: R. F. Gatje és H. P. Smith , New York

1957–58
Van Leer konszern épülete, Amstelveen, Hollandia

1957–58
Staehelin-ház, szerzőtárs: H. Beckhardt, Feldmeilen, Svájc

1959–60
Hooper-ház, szerzőtárs: H. Beckhardt, Baltimore, Maryland

1960
McMullan-ház, Mantoloking, New Jersey

1960–61
IBM Kutatóközpontja, szerzőtárs: R. F. Gatje, La Gaude, Franciaország

1961–63
B'Nai Jeshurun zsinagóga és iskola, szerzőtárs: H. Beckhardt, Short Hill, New Jersey

1961–67
Szalézi Szent Ferenc-templom és -plébánia, szerzőtárs: H. Beckhardt, Muskegon, Michigan

1963–66
Az Amerikai Művészet Whitney Múzeuma, szerzőtárs: H. Beckhardt, New York

1965–66
Rufus Stillmann új háza, Litchfield, Connecticut

1968–72
Flaine üdülőtelep, szerzőtárs: R. F. Gatje, Haute Savoie, Franciaország; Baldegg-kolostor, Svájc

1976
Breuer egészségügyi okoból abbahagyta a munkát

1981
Elhunyt július 1-jén, New Yorkban

1954–57
Buildings for the Institue for Advanced Studies, co-author: Robert F. Gatje, Princetown, New Jersey

1954–58
Embassy of the USA, the Hague

1954–59; 1960–62
Annunciation Priority, Sisters of St. Benedict, co-author: H. P. Smith, Bismarck, North-Dakota

1955–59
Hunter College, co-author: R. F. Gatje, Bronx, New York

1956
Industrial building for the Torrington Manufacturing Co., Los Angeles, California

1956–57
Laaf-house, Massachusetts

1956–61
New building for the New York University, co-author: R. F. Gatje and H. P. Smith, New York

1957–58
Building for the Van Leer-syndicate, Amstelveen, The Netherlands

1957–58
Staehelin-house, co-author: H. Beckhardt, Feldmeilen, Switzerland

1959–60
Hooper-house, co-author: H. Beckhardt, Baltimore, Maryland

1960
McMullan-house, Mantoloking, New Jersey

1960–61
Buildings for the IBM Research Center, co-author: R. F. Gatje, La Gaude, France

1961–63
B'Nai Jeshurun synagogue and school, co-author: H. Beckhardt, Short Hill, New Jersey

1961–67
Church of St. Francis de Sales, co-author: H. Beckhardt, Muskegon, Michigan

1963–66
Whitney Museum of American Art, co-author: H. Beckhardt, New York

1965–66
New house for Rufus Stillmann, Litchfield, Connecticut

1968–72
Flaine Recreation Area, co-author: R. F. Gatje, Haute Savoie, France; Baldegg Convent, Switzerland

1976
Due to his condition Breuer stopped his working activity

1981
Died on 1 July in New York

A kiállításhoz kapcsolódó programok

■ **május 10., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 *A Vaszilij szék*
R: Danielle Schirman
színes francia film, 26'

■ **május 17., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 Breuer Marcell, az építészzseni. Kerekasztal-beszélgetés
Vendégek: Dr. Bajkay Éva művészettörténész, Magyar Nemzeti Galéria; Dr. Ernyey Gyula dizájntörténész, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem; ifj. Janáky István építész; Kapovits Réka belsőépítész; Szegő György építész, művészeti író
Moderátor: Martinkó József szakíró

■ **május 24., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 *A Bauhaustól a Szentföldig* (Molnár Farkas)
R: Madzin Attila, munkatársa: Vámos Dominika
ff. és színes magyar film, 56'

■ **május 26., szombat**
15:00 Tárlatvezetés
19:00 Filmvetítés
Magyar tudósok külföldön: Breuer Marcell
R: Kardos István, ff. magyar film, 33'
Kepes György
R: Sós Árpád
színes magyar portréfilm, 26'

■ **május 31. ,csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 Szakmai fórum: Moholy-Nagy László kontra Breuer Marcell? Elismertség és hírnév Magyarországon és az Egyesült Államokban
Résztvevők: Kemenesi Zsuzsanna fotográfus, kommunikációkutató; Ritoók Pál, Fehérvári Zoltán és Prakfalvi Endre művészettörténészek, Építészeti Múzeum

■ **június 7., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés

Related programmes

Guided tours in English

- 5 May, Saturday, 5 pm
- 10 May, Thursday, 7 pm
- 17 May, Thursday, 7 pm
- 24 May, Thursday, 7 pm
- 2 June, Saturday, 5 pm
- 14 June, Thursday, 7 pm
- 23 June, Saturday 7 pm
- 28 June, Thursday, 7 pm
- 5 July, Thursday, 7 pm
- 8 July, Sunday, 5 pm

■ **június 14., csütörtök**
18:00 Tárlatvezetés
19:00 Filmvetítés
A Vaszilij szék
R: Danielle Schirman
színes francia film, 26'
Bauhaus – Pécs
R: Kismányoki Károly
színes magyar animációs film, 30'
Weininger Andor játssza a Kuri Kuri dalt
R: Antal István
színes hangosfilm, 5'

■ **június 16., szombat**
16:00 Tárlatvezetés

■ **június 23., szombat**
19:00 Tárlatvezetés

■ **július 5., csütörtök**
18.00 Tárlatvezetés

■ **július 8., vasárnap**
16:00 Tárlatvezetés

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Holcim

Vitra Design Museum

vitra.

GOETHE-INSTITUT
BUDAPEST

Auswärtiges Amt

Raiffeisen
BANK

Ringier

OCTOGON

DEKO

építészfórum

Breuer Marcell a Vaszilij (B3) székben, 1927 k.
Marcel Breuer in the Wassily chair (B3), cca. 1927
Fotó: Constance L. Breuer szíves engedélyével
Photo: Courtesy Constance L. Breuer

nka Nemzeti Kulturális Alapprogram

Holcim

Vitra Design Museum

vitra.

GOETHE-INSTITUT BUDAPEST

Auswärtiges Amt

Raiffeisen BANK

Ringier

OCTOGON

DEKO

Breuer Marcell a Vaszilij (B3) székben, 1927 k.
Marcel Breuer in the Wassily chair (B3), cca. 1927
Fotó: Constance L. Breuer szíves engedélyével
Photo: Courtesy Constance L. Breuer

lumu

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.lumu.hu

CONCORDE ALAPKEZELŐ
Az év alapkezelője 2006.

Nyitva: kedd – vasárnap: 10–20 h
Minden hónap utolsó szombatján: 10–22 h
Hétfőn zárva

Open: Tuesday – Sunday: 10 am–8 pm
On the last Saturday of every month: 10 am–10 pm
Closed on Mondays

A múzeum fenntartója:
OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM
OKM

Művészetek Palotája
Budapest
1095 Budapest,
Komor Marcell u. 1.

artotel unit PESTI ESTI SÚGÓ BUDAPEST FUNZINE építészfórum

MARCEL BREUER

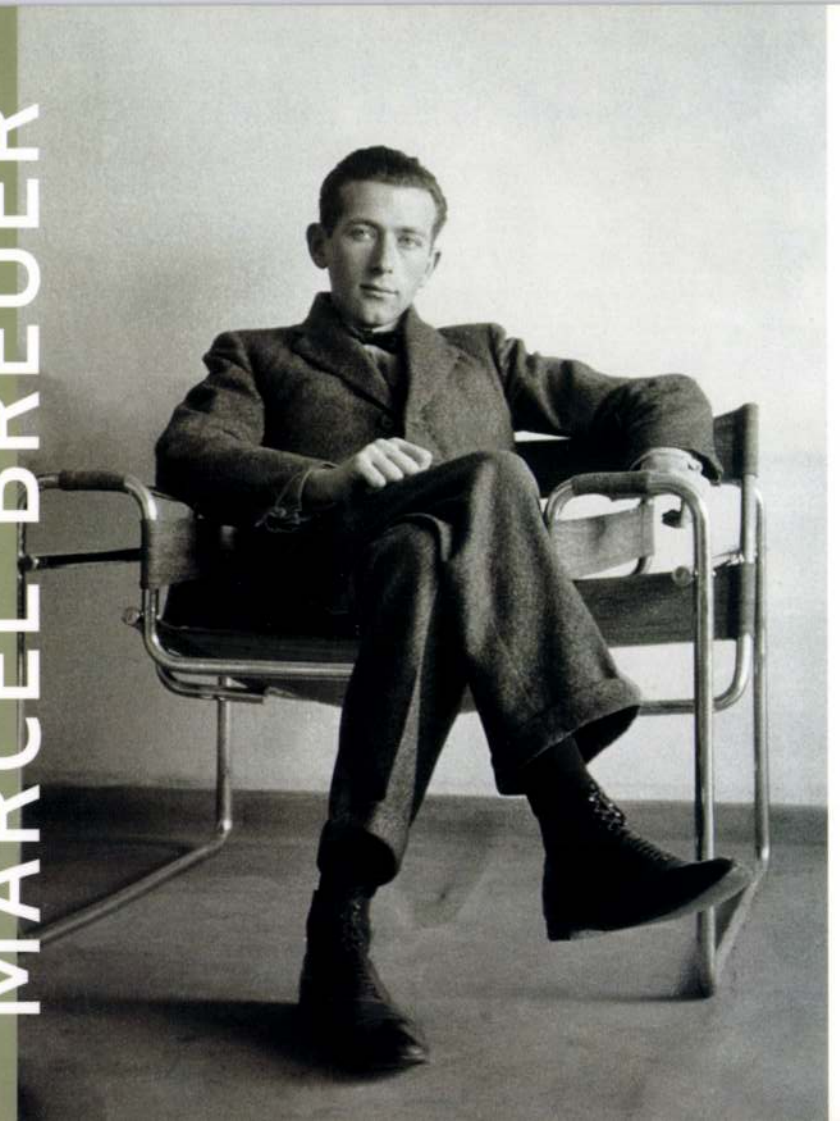

Dizájn és építészet / Design and Architecture

A Vitra Design Museum kiállítása, Weil am Rhein, Németország / An exhibition by Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Germany

The Ludwig Museum – Museum of Contemporary Arts
cordially invites you to the opening of the exhibition of the
Vitra Design Museum, Weil am Rhein

MARCEL BREUER

Design and Architecture

on 3 May 2007, Thursday, at 6 pm

☐ Opening speech by

DR. MÁRTA SCHNEIDER
State Secretary in charge of Culture

☒ Related programs:
Guided tours in English
Please find the dates of the tours in the program brochure!

■ The exhibition is on view till 2 September 2007

A Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt a
Vitra Design Museum, Weil am Rhein

BREUER MARCELL

Dizájn és építészet

című kiállításának megnyitójára
2007. május 3-án, csütörtökön 18 órára

☐ Megnyitja:

DR. SCHNEIDER MÁRTA
kulturális szakállamtitkár

■ A kiállítás 2007. szeptember 2-áig tekinthető meg.

Kapcsolódó szakmai programok:

■ **május 17., csütörtök**
■ **18:00**
Tárlatvezetés
■ **19:00**
Breuer Marcell, az építészzseni
Kerekasztal-beszélgetés
Vendégek:
Dr. Bajkay Éva művészettörténész,
Dr. Ernyey Gyula dizájntörténész,
ifj. Janáky István építész,
Kapovits Réka belsőépítész,
Szegő György építész, művészeti író
Moderátor:
Martinkó József szakíró

■ **május 31., csütörtök**
■ **18:00**
Tárlatvezetés
■ **19:00**
Szakmai fórum:
Moholy-Nagy László kontra Breuer Marcell? Elismertség és hírnév Magyarországon és az Egyesült Államokban
Résztvevők:
Kemenesi Zsuzsanna fotográfus, kommunikációkutató;
Ritoók Pál, Fehérvári Zoltán és Prakfalvi Endre művészettörténészek

nka Nemzeti Kulturális Alapprogram

Holcim

Vitra Design Museum

vitra.

GOETHE-INSTITUT BUDAPEST

Auswärtiges Amt

Raiffeisen BANK

Ringier

OCTOGON

DEKO

Breuer Marcell a Vaszilij (B3) székben, 1927 k.
Marcel Breuer in the Wassily chair (B3), cca. 1927
Fotó: Constance L. Breuer szíves engedélyével
Photo: Courtesy Constance L. Breuer

LUMU

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.lumu.hu

CONCORDE ALAPKEZELŐ
Az év alapkezelője 2006.

Nyitva: kedd – vasárnap: 10–20 h
Minden hónap utolsó szombatján: 10–22 h
Hétfőn zárva

Open: Tuesday – Sunday: 10 am–8 pm
On the last Saturday of every month: 10 am–10 pm
Closed on Mondays

A múzeum fenntartója:
OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM
OKM

Művészetek Palotája
Budapest
1095 Budapest,
Komor Marcell u. 1.

artotel unit. PESTI ESTI SÚGÓ BUDAPEST FUNZINE építészfórum

MARCEL BREUER

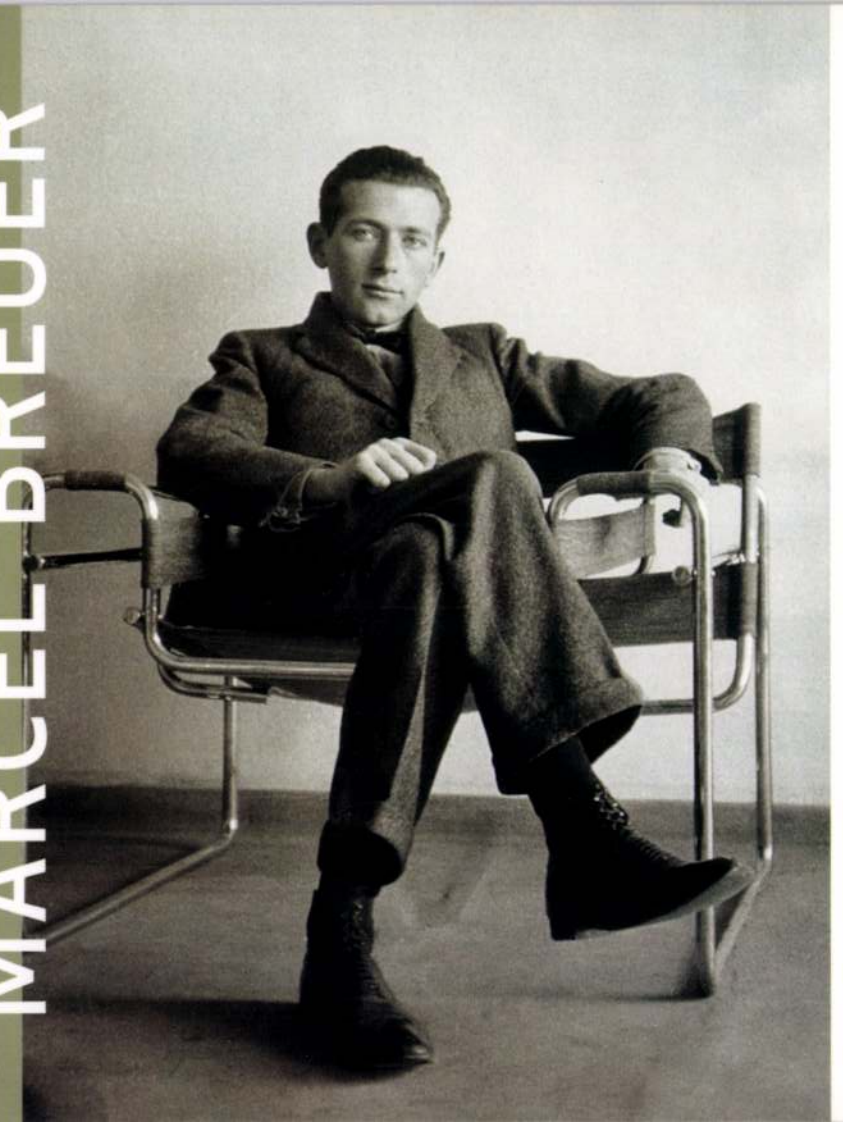

Dizájn és építészet / Design and Architecture

A Vitra Design Museum kiállítása, Weil am Rhein, Németország / An exhibition by Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Germany

The Ludwig Museum – Museum of Contemporary Arts
cordially invites you to the opening of the exhibition of the
Vitra Design Museum, Weil am Rhein

MARCEL BREUER

Design and Architecture

on 3 May 2007, Thursday, at 6 pm

☐ Opening speech by

DR. MÁRTA SCHNEIDER
State Secretary in charge of Culture

☒ Related programs:
Guided tours in English
Please find the dates of the tours in the program brochure!

■ The exhibition is on view till 2 September 2007

A Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt a
Vitra Design Museum, Weil am Rhein

BREUER MARCELL

Dizájn és építészet

című kiállításának megnyitójára
2007. május 3-án, csütörtökön 18 órára

☐ Megnyitja:

DR. SCHNEIDER MÁRTA
kulturális szakállamtitkár

■ A kiállítás 2007. szeptember 2-áig tekinthető meg.

Kapcsolódó szakmai programok:

■ **május 17., csütörtök**
■ **18:00**
Tárlatvezetés
■ **19:00**
Breuer Marcell, az építészzseni
Kerekasztal-beszélgetés
Vendégek:
Dr. Bajkay Éva művészettörténész,
Dr. Ernyey Gyula dizájntörténész,
ifj. Janáky István építész,
Kapovits Réka belsőépítész,
Szegő György építész, művészeti író
Moderátor:
Martinkó József szakíró

■ **május 31., csütörtök**
■ **18:00**
Tárlatvezetés
■ **19:00**
Szakmai fórum:
Moholy-Nagy László kontra Breuer Marcell? Elismertség és hírnév Magyarországon és az Egyesült Államokban
Résztvevők:
Kemenesi Zsuzsanna fotográfus, kommunikációkutató;
Ritoók Pál, Fehérvári Zoltán és Prakfalvi Endre művészettörténészek

BREUER, fazekasmesteter

Az első kőedénygyár/valójában keményserép/létesitése kor még virágzik Kőszegen a fazekasedény-készités,amelyet olyan mesterek fémjeleztek,mint a Breuerek,Edlerek, Molnárok,Schének/Séen/,Wehofferek. 383.old. 1. jegyz.

MOLNAR LASZLO: Weimann Agoston kőszegi kőedénygyara 383.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XX.évf, 1966 3.szám Szombathely, 1966

Brenner

M.D.K.

„akadémiai festő"

végzi a Reitter Ede temesvári épületén tervei szerint épülő temesvár-józsefvárosi zárdatemplom festő munkálatait.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

jul. 24. sz. 3. old.

MDK

Breuer Albert

A Bpesti Nemzt.Vasarról.Belső stand. Breuer Albert terve. Repr.

Magyar Iparművészet, 1933. 87.lap

M. Hírlap 2007. máj. 4.

Breuer Marcell-tárlat a Ludwigban

Megnyílt tegnap este a Ludwig Múzeumban a világszerte Marcel Breuer néven ismert, pécsi születésű Breuer Marcell építész, bútortervező életművét bemutató kiállítás. Az utazó tárlatot, amely Glasgow-ból érkezett hozzánk, a németországi Vitra Design Museum állította össze a művész születésének századik évfordulója alkalmából, még 2002-ben.

KIÁLLÍTÁS

Végre hazaérkezett. Az egész világon ismerik és tisztelik, itthon azonban nem sokat tud róla a nagyközönség, csak a szakmabeliek ismerik. A Vitra Design Museum kiállítása először ad teljes képet Breuer Marcell szerteágazó munkásságáról: a merész újító formatervezőről és építészről. Legjelentősebb épületeit – lakóházakat, a New York-i Whitney Múzeumot és templomokat – három nagy témakör (házak, terek, méretek) köré rendezett tizenkét makett mutatja be. Művészetének lényegét tervrajzok, vázlatok és fotók segítenek jobban megérteni. A tárlat két kurátora Üveges Krisztina és Matthias Remmele.

Marcel Breuer bútortervezőként indult a németországi Bauhausban, de mindig arról álmodott, hogy építész lesz. Alumíniumvázas székeivel két első díjat nyert Párizsban 1933-ban, a nemzetközi alumíniumbútor-pályázaton. Csőbútorait eleinte fenntartással fogadta a közönség, de miután híres művészek: Walter Gropius, Vaszilij Kandinszkij, Moholy-Nagy László és Alvar Aalto elkezdték használni őket, hirtelen divatba jöttek. „A racionális formaalkotás, az olcsón előállítható áramvonalas fémváz a modernizmus szimbólumává avatta a csőbútort. A Thonet cég már 1929-ben elkezdte a tömeggyártást. Az eleinte acélból, később alumíniumból és rétegelt fából készült bútor lényege a konzolos erőmegosztás. A terhelés folyamatosan áramlik szét az alátámasztás minden pontján. Ezt a konzolos megoldást használta fel Breuer építészeti munkásságában is" – írja Üveges Krisztina a kiállításhoz készült ismertetőben.

A 20. század művészetét döntően befolyásoló iskolában, a németországi Bauhausban szerzett diplomáját a Magyar Építészkamara 1934-ben nem fogadta el. Ezért Fischer Józseffel és Molnár Farkassal közösen indult a BNV-re kiírt pályázaton. Megnyerték az első díjat, terveik azonban csak részben valósultak meg. „A hivatalos szervekkel ellentétben az építésztársadalom megbecsülte, Breuer tagja volt a leghaladóbb szellemű építészcsoportnak, a Congres international d'architecture moderne magyarországi szervezetének, a CIRPAC-nak" – olvassuk Üveges Krisztina írásában. A húszas évek végétől Marcel Breuer a Bauhaus mesterének, Walter Gropiusnak az irodájában dolgozott, majd bejárta Európát. Párizsban kapcsolatba került Le Corbusier-vel és az avantgarde művészeivel: George Braquekal, Fernand Léger-vel, Robert Delauney-val.

Később a képzőművészek közül barátjának mondhatta Alexander Caldert, Joan Mirót, Jean Arpot, Henry Moore-t. Marcel Breuer Gropius meghívására 1937-től a Harvard Egyetemen tanított. Új szemléletű építészek sora került ki iskolájából. Megbízták többek között a párizsi UNESCO székház (Paolo Luigi Nervivel és Bernhard Zehrfuss-szal), a minnesotai Szent János-apátság és Egyetem, a New York-i Whitney Museum of American Art, a bronxville-i Sarah Lawrence College művészeti központ és színház, a New York University új épületei és a franciaországi IBM kutatóközpont terv zésével. A Francia Építészeti Akadémia aranyérme után 1970-ben díszdoktorrá fogadta a Budapesti Műszaki Egyetem is. A hetvenes évek végétől több intézmény szorgalmazta, hogy adjanak Breuer Marcellnek megbízást magyarországi épület tervezésére. Ötlet, ahogy lenni szokott, volt rengeteg. De az igazi akarat hiányzott.

Azután késő lett: Marcel Breuer 1976-tól nem tudott dolgozni, néhány év múlva meghalt. Irathagyatékát – leveleket, terveket, fényképeket, naplókat – felesége a Smithsonian Archives of American Artnak ajándékozta. Most, hogy a Vitra Design Museum többszöri magyarországi próbálkozása után a budapesti Ludwig Múzeum befogadta ezt a kiállítást, talán nagyobb figyelmet kap itthon is a 20. század egyik legjelentősebb formatervezőjének és építészetének a pályája.

FERCH MAGDA

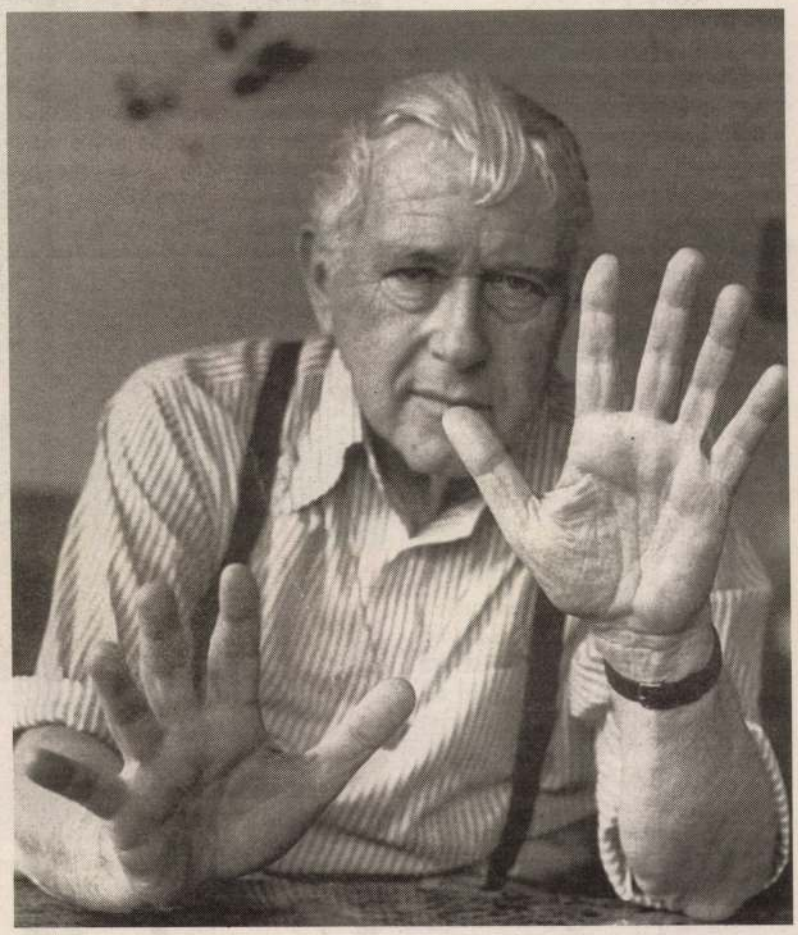

Világhírű, de itthon alig ismerik FORRÁS: LUDWIG MÚZEUM

Breuer Marcell. Dizájn és építészet
A Vitra Design Museum kiállítása
Ludwig Múzeum
Bp. IX., Komor Marcell u. 1.
szeptember 2-ig

Vetítéssorozat emlékezetes filmpillanatokból

Vetítéssorozat kezdődik a Francia Intézetben (Bp. I., Fő u. 17.) május 15-én, amelyen az emlékezetes cannes-i filmpillanatokat elevenítik fel. A június 13-ig tartó sorozatban az idén hatvanéves intézet, a Filmarchívum és a Magyar Filmunió által válogatott, egykor Cannes-ban bemutatott, később világhírűvé vált francia és magyar mozgóképek lesznek újra láthatók.

A cannes-i seregszemle szimbólumává lett Aranypálmát öt alkalommal nyerte el magyar rövidfilm: Vadász János Nyitány, Jankovics Marcell Küzdők, Vajda Béla Moto perpetuo, Iványi Marcell Szél és Mészáros Péter Eső után című alkotásai, amelyek a játékfilmek kísérőiként lesznek láthatók az intézetben. Az aranypálmás rövidfilmek mellett Keleti Márton, Fábri Zoltán, Kósa Ferenc, Gaál István, Szabó István, Kocsis Ágnes és Antal Nimród alkotásait vetítik. A francia szekciót René Clément Az elátkozott hajó című filmje nyitja, és Michael Haneke A zongoratanárnő című filmje zárja. A válogatásban szerepel Francois Truffaut, Costa Gavras és Claude Chabrol alkotásai is. A 19 órakor kezdődő vetítések ingyenesek. *(mh)*

APRÓHIRDETÉS

INGATLAN

A Biancoop Zrt. értékesíti a Békéscsaba, Hajnóczi út 15. szám, hrsz: 10580, 6566 m² területű ipartelepét, a rajta lévő iroda, szociális, műhely és raktárépületekkel.
Eladási ár: 50 000 000 Ft + áfa.
Telefon: 06-30-9335-000.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
»OBSERVER«

A szállodai éttermeket sokan jogosan kezelik fenntartásokkal, az Apicius azonban kivétel

Eredeti ízek, rafinált tál

Sorozatunkban a szakma által is elismert éttermeket mutatunk be.

ÉTTEREM

A szállodai éttermeket sokan fenntartással kezelik. Úgy gondolják, hogy drágák és jellegtelenek, egyfajta nemzetközi átlagszínvonalat képviselnek, de nem igazán érdekesek. Ez sok esetben igaz is, de vannak kivételek. Közéjük tartozik a Corinthia Aquincum Hotel Apicius étterme.

gos Sheraton Hotelben tanult, ahol egyik társával együtt ő képviselte a nemzetközi gasztronómiát, de mivel az arab szakácsok naponta ötször elmentek imádkozni, az arab fogásokat és más népek ételeit is gyakran ők készítették. A séf szeret sokat kísérletezni, hagyományos ételeket egészen máshogy, korszerű módon elkészíteni, úgy, hogy azok megőrizzék az eredeti ízüket. Jó partner ebben Csányi Norbert, aki nemcsak az étteremnek, hanem a szálloda valamennyi vendéglátó

többiekkel meg tudta beszélni, melyek az új kívánalmak.

A lágy pástétom egészen zsenge húsú mangalica malacból készül, amelyet aranymazsola, pisztácia és tokajis almakompót tesz még izgalmasabbá. A serpenyőben sült libamájtorony valószínűtlenül puha, önmagában is megállná a helyét, de rafinált kompozíció része: ropogós rétestésztával, karamellizált hagymával, rebarbarával és vörösborredukcióval érkezik a látványra is impozáns előétel. A gulyáslevesnek

A Péti Só pavillonja a Mezőgazdasági Kiállításon
Foto Seidner

A Péti Só kocsija a Nemzeti Munkahét felvonulásán
Foto Seidner

Tervezte: Breuer Albert

A Kammer Testvérek R. T. és Richárds R. T. kocsija a Nemzeti Munkahét felvonulásán

Tervezte és kivitelezte: Turi-Polgár István

SIKNÉ **MÁRER EMMA**

NÖI KALAP
KÜLÖNLEGESSÉGEK TERME

BUDAPEST, IV.
KRISTÓF-TÉR 8. SZÁM
TELEFON: 81-2-50

Mai időkhöz
mai árak!!

Engel Károly elektromosárúgyár kocsija a Nemzeti Munkahét felvonulásán

Tervezte: Domány Ferenc

Portrait- és tájkép-
festők figyelmébe!

Ha zavartalanul akar dolgozni, viseljen **speciális „kettős fókuszu" üveget,** mely amerikai keretben a nyugodt és zavartalan munkát biztositja
KÉSZITÉSÉBEN SPECIÁLISTA

VERES OPTIKA- ÉS FOTOSZAKÜZLET
BUDAPEST, V., VÖRÖSMARTY-TÉR 6

Ø Breuer Albert

butorterverő
Kolozsvár

l.

Művészeti Szalon
(Kolozsvár) 1930. V. cf.
11-12. sz. A hir-
detések
között
az utolsó előtti
lapon

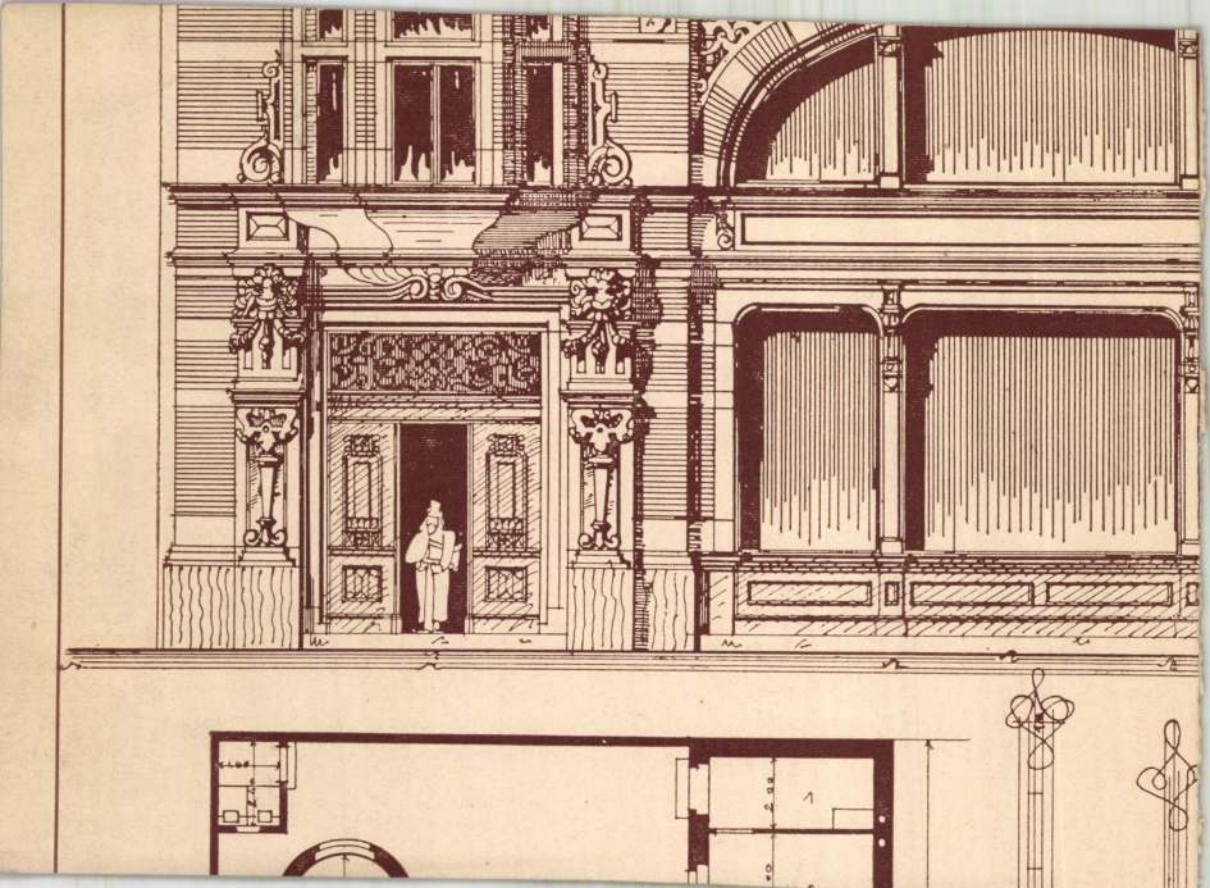

Breuer Albert

Breuer Albert tervező iparművész. Pestszentlőrinc, Léva-u. 10.
Tárcsázza először a *146-674 számot, azután kérje Pestszentlőrinc **2-46**

Bptávb. 1940. szept

megszűnt Telefon

Breuer Albert

Budapesti Nemzetközi Vásár 1933

A Tungsram belső standja.

Terverte fenti

Repr.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 87. l.

Breuer Marcell

Tér és Forma

1938. 6. sz. 200. l.

(Az 1938. évi Budapesti Nemzetközi Vásár építészeti arculata)

Képek.

Jeni terverte a Tangram-pavillont.

45366 szám.

Jele

a IX.ker.magyar kirá lyi állampe

s á g n a k kézipénztára

Forster Gyula másodelnök hivatal

zettsége mellett egyezer /1000/

Miről

án 287 sz.a.kelt felterjesztésé

Képzőmüvészet
1935.85. sz. 128. l.
XXX. Budapesti nemzeth. vásár

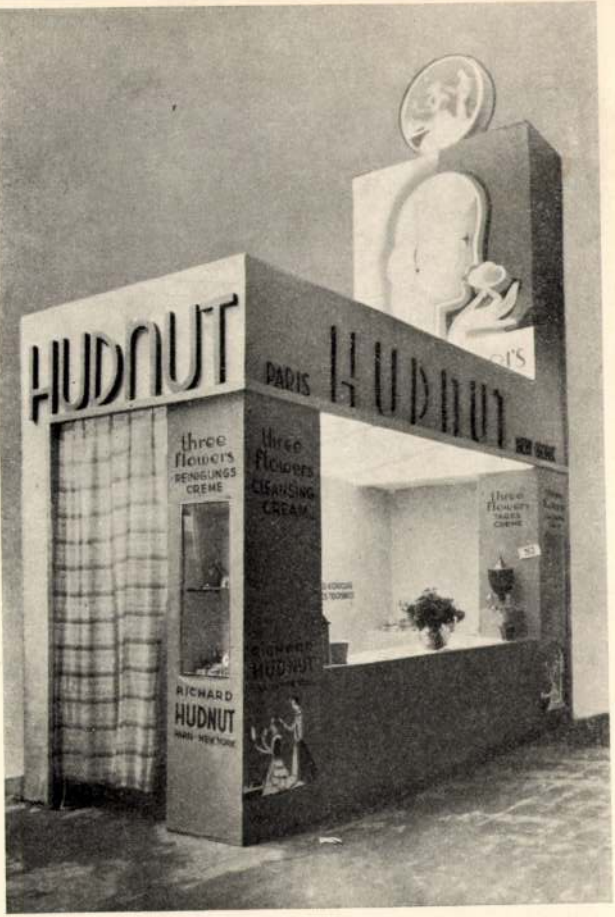

A Hudnut pavillonja
Tervezte: Breuer Albert

Fotó Guttmann

A XXX. BUDAPESTI N

Breuer Albert

A Shell Kőolaj R. T. pavillonja
Tervezte: Van Beek

Foto Bánó

A XXX. BUDAPESTI NEM

BREUER GUSZTÁV, mérnök

Ingyen telkeket osztottak ki a ház nélküli volt honvédek számára. A telkek kimérésével Breuer mérnököt, volt honvédtisztet bizták meg.

18.sz.kép.-A Honvéd házhelykiosztási terve. 1861. 71.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

BREUER GUSZTÁV, mérnök

Az Orosz temetőn túl.Cigánybécs és a Gyilkostó közé eső un.Csürhejárás területéningyen telket osztottak ki a ház nélküli volt honvéd knek.A telkek kimérével megbizott mérnök,Breuer volt honvégtiszt helytelenitette, hogy a város legmélyebb en fekvő területén lakótelepet létesitsenek. 70.old

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vá-lata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

626—637. *Emil Kemény och fru.* Battikdukar, skinnportmonnä och sammetskuddar.
638—647. *János Kopits.* Fickspeglar och örringar.
648—650. *Artur Lakatos.* Battik och gobelänger.
651—667. *Fru Mária Leimdörfer, född Gráber, och Olga Szabó.* Smycken.
668—700. *István Major.* Träaskar och örhängen, knappar och ringar.
701—718. *Irma Nádosi och Árpád Vértes.* Smycken.
719—724. *Ilona Országh.* Battikkuddar och gobelängportmonnäer.
725—727. *Hermin Papp.* Battiknäsdukar och målade träaskar.
728—741. *Systrarna Pálffy.* Mattor, askar, hjärtan.
742—744. *Fru Ábris Sándor.* Battikväskor.
745—749. *Irén och M. Schönteil.* Portmonnäer och bokmärken.
750—752. *Margit Szász.* Ungerska dockor.
753—756. *Adél Tóth.* Ungerska dockor från Siebenbügen och Somogy.
757—761. *Ella Töttössy.* Portmonnäer.
762—775. *Fru Elza Ürmössy, född Benczur.* Askar, små tallrikar och träägg.
776—778. *Fru Ede Vaitzik.* Dockor från Sárköz.
779—781. *Emmy Vozári.* Portmonnäer.
782—818. *Miklós Ligeti.* Konstnärlig keramik.
819—844. Keramik från Hódmezővásárhely.
845—864. Eosin vaser och bonboniérer från Vilmos Zsolnays keramikfabriker i Pécs (Fünfkirchen).

Upplysningar angående köp av konstalster lämnas vid kassan.

Reliefen på katalogens pärm framställer Hungarias tacksamhet till Sverige, skulpterat av konstnären Zsigmond Strobl von Kisfaludy

KONSTINDUSTRIALSTER.

297—312. *Fru Margit Abonyi Kereszturi.* Garn dockor.
313—326. *Edit Aczél.* Bonbonière, ringar, knappar och andra smycken.
327—346. *Géza Ács.* Bönböcker, Poesialbum, Portmonnäer, Ram.
347. *Fru Dr. András Alföldi* Skrivportfölj av skinn.
348—364. *Fru István Balassa.* Blusar och barnkläder. Huvor och bälte med guldbroderi.
365—373. *Hella Bikfalvy.* Virkade garneringar och knappar.
374—375. *Elza Breuer.* Stickade vita dukar.
376—382. *Gizella Bamberger.* Battikdukar, band och portmonnä.
383—393. *Fru Lajos Daniel.* Broderier och borddukar från Erdély.
394—397. *Panni Edvy Illés.* Träaskar.
398—416. *Péter Erdős.* Battikdukar och portmonnäer.
417—477. *Fru Ferenc Fodor.* Smycken, ringar, bonboniérer.
478—491. *Anna Gombássy.* Ringar, tändsticksaskar, askkoppar och dockor.
492—506. *Leon Grabowieczky.* Leksaker.
507—512. *Mihály Holló.* Cigarraskar och dosor.
513—515. *Erzsébet Inecs.* Klädningar och arbetspåsar.
516—519. *István Irsay.* Träaskar med elfenben.
520—586. *Géza Jakó.* Tallrik, kannor och vaser.
587—592. *Fru Árpád Juhász.* Målade leksakar.
593—603. *Margit Kalmár.* Broderade dukar och barnkläder.
604—611. *Zsófi Kán.* Smycken.
612—625. *Vilma Kéle.* Battikdukar och väskor, askar och portfölj.

A katalogus címe: Ungerska konstutställningen i Konstakademien, Maj 1922.

Stockholmi magy kiall 1922. máj

MDK

Breuer János
nyomdája

1716 ban átvette a nyomda vezetését.
Br. Samuel fia, Br. János, a Kanyattó
nyomdát ismét felvirágoztatja.

Fritinger Károly: Lőcse városa könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1903 évf 3 sz. 40 l.

mDK

Breuer Jakab és Burgheim Károly
nyomdászok

Közös munkája az első melléklet

÷ Borítékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1908 évf 6 z 121 l.

MDK

Breuer István

Harmatos reggel, v.

Tihanyi kép, v.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll. 1943.

MDK

Breuer István, festöm.

Harmatos reggel. Vf.
Tihanyi kép. "

XXXAz OMK. Képzöm. Föisk. Ifj. Körének Karács. ki
áll. 1943. Kat.

ORSZÁGOS KÖNYVFORGALMI ÉS BIBLIOGRAFIAI KÖZPONT

BUDAPEST, NEMZETI MUZEUM.

BK.37/1925.

Méltóságos Uram!

A Római Magyar Történeti Intézet a ·/· alatt csatolt jegyzékben felsorolt kiadvány megküldését kérte.

Méltóztassék megengedni, hogy azzal a tisztelettel teljes kéréssel forduljak Méltóságodhoz, hogy "Magyarország Müemlékeinek" a mellékletben feltüntetett köteteit továbbitás céljából a Bibliográfiai Központ rendelkezésére bocsátani méltóztassék.

Fogadja Méltóságos Uram őszinte tiszte

Breuer István

rajztanárképzőből

Ferk'pzomfoisk'vk

1939-41. 148. l.

munkái

rálya

munkái

pitőmesterei Mária Terézia korában

nista festészet

rországon I. II. kötet / 2 kötet/

a: Festészeti bonctan

rászat stilusfejlődése

institutul de studii clasice din

gy relief

Breuer István

Ferkápzomfojskönyv
1939-41. 141. l

119. kép. *Sienai festő, XIV. sz.: R*

A Capese Zurlo- és a San Marco-gy
Gerevich PA, 232. és 263.
követője.)

Breuer István

festő

Képzőm. Főisk. Ifj.

Kőrcsök karácsonyi

kiáll. 1943

Harmatos reggel,

Tihanyi kép, vizf.

16 Joakim	15. 4	Dioméd **Görög keleti** Augusztus 3 Fausztusz
Hétfő **17** Jácint hv.	2 1/2	**Protestáns** Anasztáz **Görög kat.** Miron pap **Görög keleti** Augusztus 4 Gyermek vt.
Kedd **18** Ilona cs.	4.	**Protestáns** Ilona **Görög kat.** Florus és L. **Görög keleti** Augusztus 5 Fábiusz
Szerda **19** Lajos pk.	4 Első ne ved 12 ó. 30 p.	**Protestáns** Huba **Görög kat.** András vt. **Görög keleti** Augusztus 6 Úr színeváltozása
Csütörtök **20** Szt Istv. kir.	2	**Protestáns** István király **Görög kat.** Szt István kir. **Görög keleti** Augusztus 7 Szt István kir.
Péntek **21** S. Franciska	3	**Protestáns** Sámuel **Görög kat.** Tádé **Görög keleti** Augusztus 8 Emilián
Szombat **22** Timót	Nap kelte 5 ó. 3 p. — Nyugta 19 ó. 1 p. 2 34. hét 1942 **AUGUSZTUS** 31 nap	**Protestáns** Menyhért **Görög kat.** Zotik **Görög keleti** Augusztus 9 Mátyás

Breuer Imre

okl. mérnök, épitő-
mester

V. Markó u. 1/a

Tel 142 – 815

Bystárb 1942. jan

ſie gänzlich verſchwunden ſein. Zum fahrenden
der mitgetheilten Zeichnung im Augenblick des
gendzeit kommt uns die Schneiderwerkſtätte in
nn in ſeinem naiven Verkehr mit der Kinderwelt,
eſſen in den deutſchen Städten erinnert, die nun
n werden. Auf dem Lande iſt es freilich etwas
unſt bringt Gunſt“ hat der Künſtler ſeine Dorf-

Ø Breuer Gyula

iparminta Zombor

Kül 1894 Ósovén

1.

De Sgar

Hemélyi a dáttar

58. hasáb

Aus Bechstein's

dr. Breuer György

Mezőgazdasági Technikum, Gyöngyös. - Építész Kerekes István, hőlsőépitész Garajszky József, statikusok Csák Tibor, Botos István, dr.Breuer György. - Ism.

Magyar ép.ip. 1972.1.sz.

23.1.

BREUER GUSZTÁV, mérnök

1861-ben a Honvéd telkek után újabb telekkiosztások kezdődtek. Breuer volt a tervező.-Ezek egyike volt: 19.sz.kép. A cédulaházak kiosztási terve. 1861.- 72.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténet vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

BREUER GUSZTÁV, mérnök

1861-ben ő készitette a Honvéd telkek kimérését.Honvéd tiszt volt.-Ez után újabb telekkiosztások következtek. 1861-ben.Ezeket is ő végezte.-Ezek egyike volt:
21.sz.kép.- Kelemenhid házhelykiosztási terve,1861. 73.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

BREUER GUSZTÁV, mérnök

1861-ben ő készitette a Honvéd telkek kimérését. Honvéd tiszt volt.-Ez után újabb telekkiosztások következtek 1861-ben. Ezeknek is Breuer volt a tervezője. Ezek egyike: 20.sz.kép.-A Vágóhidi városrész házhelykiosztási terve. 1861.- 72.old. Fekete repr.

NÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

Breuer Lajos

építész.

Szül. Budapest 1899.

Okleveltszert 1926.

Négyegyzmüegyetem 5. l.

Skátom e szavakea az

egyetlen embert fwlállani és

" Megadjuk! adunk v

fájdalmainkat! "

Magyarok !

Halljátok mágegy

mint akkor voltatol ! Hadd v

azt a régi mondását"

Le borulok a n

Vezess benünke

nagyság felé.

Breuer Lajos

Breuer Lajos okl. építész, építőmester lakása, XI. Vásárhelyi Pál-u. 11. 258-200

Budapest. 1940. szept.
" 1942. jan

Brandstätter Franciska nöl
divatterme. IV. Petőfi Sándor u. 11.
180-700

LAURENTIUS BREUER, textilfestőmester

---

5. Függelék. A lőcsei festők céhlevele, 1715.
A céhlevél elején, a céh vezetőségének felsorolásában szerepel a neve: Laurentius Breuer Leuchoviensis.
147. old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101. old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr, 1974.

MDK

1

Breuer Lörinc (Brewer)
nyomdász

1624 ben vette át a lőcsei nyomdát. 6 és fia alatt a nyomda aranykorát élte „Csen tekintetében sem a németek sem a hollandok meg sem közelítették" Breuer L. 40 évi működése idejében 272 nyomtatványt állítottelő a nyomda.

÷ Lőcse város könyvnyomtatói.

Grafikai Szemle 1903 évf 2 z 22-23 l.

MDK

2

Breuer Lőrinc

nyomdász

1625 ben nyomtatta az első országos tirü lőcsei kalendáriumot, 1826 ban indította el. Tartalma (16 rét 103 lap) ó és uj katt. naptár vásárokjegyzéke, csillagjóslás, chronika i. e. – 1620 ig. Egyetlen példányát 1884 ben találták Kassán a dom. restaurálásakor. – Ábra 1639 es lőcsei nyomtatványról –

Firtinger K.: Lőcse városa könyvnyomtatói

Grafikai Szemle 1903 évf 3 sz 39–40 l

BREUER Marcell

Baránszky László
Lajkót fotografálva
Előásott beszélgetés Breuer Marcellal

Új Tükör 1984. okt. 21. XXI. évf. 43. n. 10-11.

ell

megpróbáljuk alátámasztani.
az 1918-19 között készitett
Zborowska arcmásait bemutat

Modigliani "egyszólamu
lényegében egész pályaivét
egyik legnehezebb portréábr
s oldotta meg, nevezetesen,
lóságot kifejezni ugy, hogy
ráké nyszeriti tárgyára saj

Táguló határu világunk
- talán in loco - is lehető
van arra, hogy ez a feladat

Addig is főhajtás az i
Modiglianinak.

MDK

Breuer M.

Háziipari készítményekkel vett részt az Iparműv. Társ. 1936.évi jan.19.-én megnyílt kiáll.-án Rigában.

Cikk: Népművészeti, ...

Magyar Iparművészet, 1936. 3-4.lap

MNK

Breuer M.

Textiliával vett részt a tallini kiáll.-on.

Cikk: Népművészeti, házipari és ...

Magy. Iparművészet, 1936. 29-30. lap

Breuer

1902-ben Pécsett született, apja orvos volt, de ő szobrász szeretett volna lenni. Hivatása a bécsi képzőművészeti Akadémiára szólitotta.

Uj Irás 1974/11 105.o.

Vadas: Kölkökzsinoron Nyugat-Európával

✓ Breuer Marcell

épitéz

ird

Yorke, F. R. S.: The modern house. London [1937].

JÓZSEF

RI ORSZ. FELÜGYELŐ

nyomott képpel

PEST

NYOMDA R. T.

7·

√ Breuer Marcell
építész

Lövő
2

Stern Károly:
Csőbutorok. Bakos
Istvántól. Tér és Forma
1932. 95. l. Képekkel.

VISEGRÁD

Romak.

kirándulás Kisegrádra. VV 1866, 233 l.

Minden fellebbezés céljából l
szerint szükséges okmányokat és igazol
áruból vett minta, vagy ha ez nem lehe
üzleti vagy magánlevelezés, vagyontalar
végzés, stb.

A fellebbezést elutasító közpo
az elutasító határozat kézhezvételétől s
15 nap alatt további fellebbezésnek va

Összesen:		
Mérlegpénz		
Együtt		
Raktárdíj		

320839

megállapított általános / egyúzési forgalmi adó

Főösszeg

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1930. —

12-20

√ Breuer Marcell

ipari ünvest

Tróasztal könyv.
polccal

repr.

Új Szín

1930. 1. sz. 40 l.
53
képek

Személyesen vásárolt árukat nem v

Belvárosi Tel. Aut. 813—25

✓ Brener Marcelle

irod

Tér és Forma 1935.
6. 7. (A XXX. budapesti nemzetközi árúmintavásár.)

Breuer Marcell

építész

l.

Tér és Forma

1936. 217 – 220. l.

221 l.

213

ABAUJVÁR. (abauj)

Ev. ref. polygon záródású templom.

Gerecze, 1906, 65 l.

√ Breuer Marcell

építész

írod

Tér és Forma

1938. 82. l.

(Magyar építészek munkái angol építészeti könyvekben.)

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: DR. KOLOSSVÁRY MIKLÓS IGAZGATÓ
Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest. — Felelős: Győry Aladár Igazgató

ÁRVERÉSI SORREND:

Október 27-én	(kedden)	3111—3720-ig,
„ 28-án	(szerdán)	3721—4330-ig,
„ 29-én	(csütörtökön)	4331—4940-ig,
„ 30-án	(pénteken)	4941—5546-ig.

Az előző napok árverésein el nem kelt tételek újra árverésre kérhetők.

✓ Breuer Marcell

cród

Tér és Forma

1938. 143. l. (Alapraj)

Antik bútorok

stíl
Na
Bie
Bu

Árverési

Az árverés napja	Festmények, rajzok, metszetek	Szobrok, plakettek	Kelet	Ezüstök
1937 június 17	1–70	—	—	11 1
„ „ 18	71–140	—	—	11 1
„ „ 19	141—220	—	—	12 1
„ „ 21	221—290	656—680	—	12 1
„ „ 22	291—360	681—730	—	12 1

Breuer Marcel

Villa Wiesbadenben

Repr.

Tér és Forma

1943. 1. 7.

(Vizsapillantás.)

✓ Breuer Marcel

építész

irod

Sartoris, A.:

Gli elementi dell'

architettura funzionale

Milano, 1942.

Tér és Forma

1942. 72. l.

Lelet, ~~jegy~~ jezvini II. 204.

— paráczi II. 204.

— ernesztházai II. 204

— temeskubini II. 204.

Breuer Marcell és

Roth-fiverek

Zürichi házának repr.

Profil (Wien)

1936. dec. száma

Tér és Forma

1937. 22. l.

Breuer Marcell

Lód

Pica, A:

Nuova architettura nel mondo. Milano, 1938.

~~ÁRVERÉSI SORREND~~

— 10	621— 660	991— 1040	1781— 1850	1181— 1214	—	—	—
— 30	661— 700	1041— 1090	1851— 1920	—	—	—	—
— 54	701— 770	1091— 1144	1921— 1995	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2001— 2410	—
	—	—	—	—	—	2411— 2830	—
	—	—	—	—	—	2831— 3240	—
	—	—	—	—	—	3241— 3660	—
	—	—	—	—	—	3661— 3856	3857— 4070
	—	—	—	—	—	—	4071— 4493

régiség- és műkereskedő

Budapest, IV., Váci-utca 27-29

Piarista-palota

Telefon: 1-862-28

Breuer Marcell é.
Roth-fivérek
Zürichiházainak repr.

Nuestra Arquitectura
(Buenos-Aires) 1936.
nov. száma.

Tér és Forma
1937. 22. l.

Breuer Marcell

1935

... A Nippon architect februári száma ~~Paulheim Ferenc ügetőpályáját és Tatter-sallját~~, mint Breuer Marcell ülőbútorait közli képekkel. A Sapere olasz lap ugyancsak foglalkozik Breuer bútoraival.

Tér és Forma

1935. 6. 29.

Szőnyegek, takarók, függönyök 101
Hangszerek, fényképezőgépek, látcsövek. fegyverek . . 109
Bútorok és egyéb berendezési tárgyak 113
Vegyesek 129
Jegyzetek 139
Illusztrációk.

Breuer Marcell

irod

Moretti, Bruno:
ville. Milano, U.
Hoepli.

Rucz Gyula

régiség- és műkereskedőnél

BUDAPEST, IV., VÁCI-U. 27-29

(Piarista-palota)

Tel.: 1-862-28

Breuer Marcel

építész

Lásd

Magyar Mérnök és

Építész Egylet Közlönye

1935. 10. l.

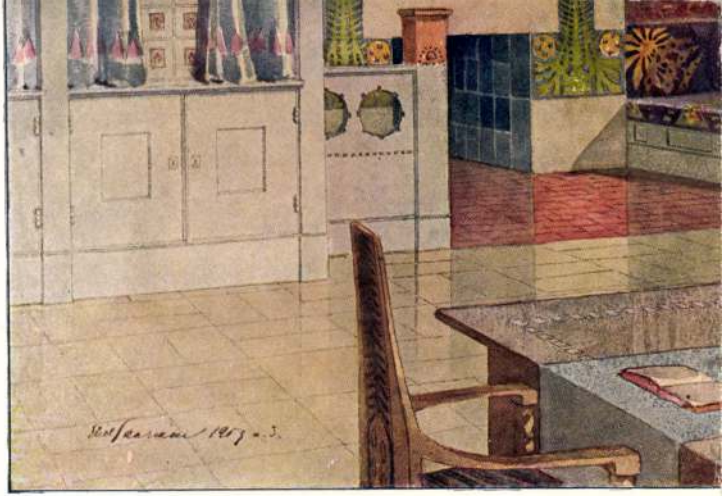

E. SAARINEN: A „MERIJOKI" VILLA
URI SZOBÁJA.

Breuer Marcell

építész

magyar származásu

külföldön el. (Svájc?)

Major Máté: Az

uj építészet elméleti

kérdései. Bp. 1948.

21, 23-l. képpel

26. l.

Ezt esetleg lásd

a megirásnál –

MOB kotár

A m.kir. vallás- és közoktatás
szám alatt s a keb.számv. XII.
ténck másolata:

Költségvetési év: 1927/28. S
tása cim. Műemlékek Országos
ritandő fizetési előlegek.

Utasitom, ho
Országos Bizottsága titkár
41.sz./ hat egymás után köv
fizetési előleg fejében Ket

Breuer Marcell és

Roth-Jivérek

zürichi házainak

repr.

Kentiku Sekai

1936. okt. száma

Tér és Forma

1937. 22. 1.

NYUMDA
RÚT 6.

BUDAPEST

Breuer Marcell

épitész

Kentiku Sekai

1936. aug. 19

Városépítési Terv.

Hernádesány.

Breuer Marcell

wiesbadeni lakóhára
ism.

Kentíků Sekai

1935. aug. száma

Breuer Marcell

„Magyar részről az egyetlen Breuer Marcell járult hozzá valóban eredeti ötlettel az új építőművészethez, illetőleg az építőművészetnek belső berendezéséhez: a fémcső-butorral."

Kállai Ernő: Új magyar építőművészet. Magyar Művészet 1935. 379. l.

---

irod

Györgyi Dénes: Új magyar építőművészet. Bpest, 1935.

Breuer Marcel

épitett

lásd

Tér és Forma

1947. 5. 12

House & Garden

1947.

Vegyes

Mika

Sándor

Weiss Mihály.

Gyorai D:

Uj m. ejidőmüv.

Bp. 1935.

I. k. 14. l.

Breuer Marcel

építész Budapest –
Zürich

A charkovi orosz nep-
szinház tervei.

Itt repr. közölve:

Gescheit Herman:
Szinházépítész et.
A Magyar Mérnök-és
Építész-Egylet Közlönyen
1935. jan. 20.

Breuer Marcel

épitész

Budapest – Zürich

terverte a charkovi

orosz népszínházat

Gescheit Herman:

Szinházépítészet.

MMÉE Közl. 1935.

3–4. sz. ábrákkal –

ának

~~Pótiszt: és Ngs.D~~

~~Szőnyi Ottó előal~~

IX.Rákos-u.10

Szépműv.Muz. BUDA

Breuer Marcell

Az Architecture d'Aujourdhui 1935. 1. számában látjuk

~~és~~ Breuer Marcell Wiesbadenben épült családi házát, melyet még 1933-ban közöltünk.

Tér és Forma

1935. 5. sz.

Breuer Marcell

épiden

vad

Architectural Review

1935. júl. sz.

wiesbadeni villája.

220

XXI.

Breuer Marcell

Nád

Architektural Review. 1937. febr.

Fenti Zürichi bérvillácról.

T.

Europa lapt.

Budapest

Viseghádi u 36

Breuer Marcell

áruminta vásári
rod terveh ism.

Casabella 1935. 87. sz.

Tér és Forma
1935. 4. sz.

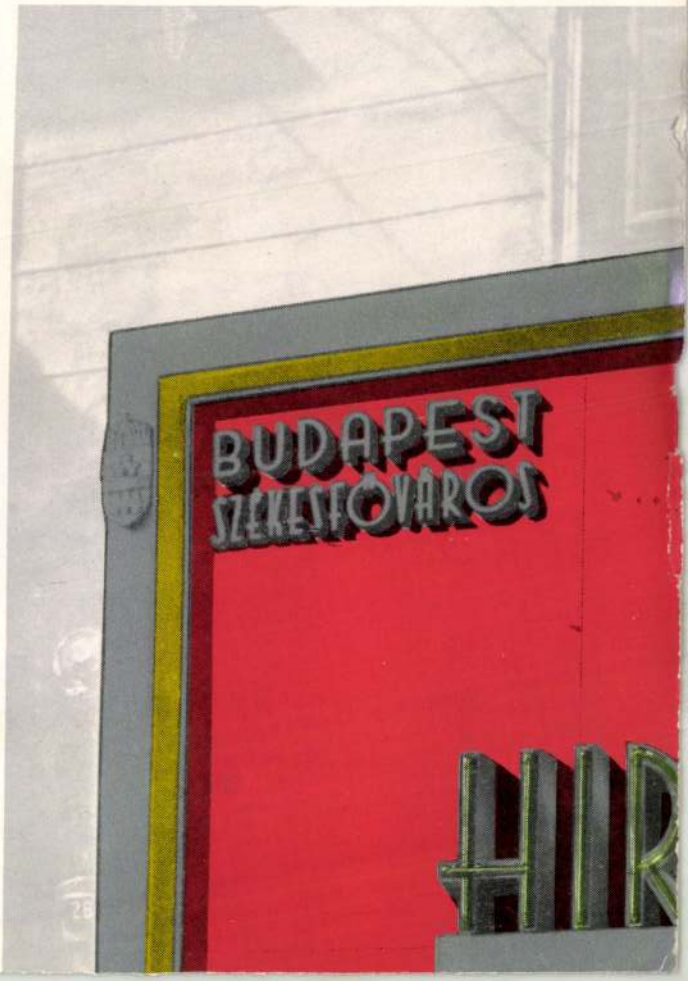
BUDAPEST
SZÉKESFŐVÁROS

Breuer Marcell és
Roth-fivérek
zürichi házaínak repr.

Das Werk (Zürich)
1936. szept. száma.

Tér és Forma
1937. 22. 1.

KIRÁLYI MAGYAR EGYE
BUDAPEST. VIII. MÚZEUM

T.

Műemlékek Országos

Bizottsága

megtenni, ha az építészet alatt nem értünk mást, mint bizonyos dekoratív formuláknak megmásíthatatlan alkalmazását. Ellenkezőleg, azt látjuk, hogy a francia építészet soha másmilyen nem volt, *mindig korszerű volt és ennélfogva mindig különböző volt*, változatos formavilága a mindig megújuló technikáknak és ízlésnek visszfénye. És az is világos, hogy az új anyagok, az eljárások, hazaiak vagy külországbeliek, a francia építészek kezeiben francia architekturát teremtettek. Mélységes kontinuitás ez, melynek egyik megjelenése a legújabb törekvésekben látható. A szerkezet korszerű formája Franciaországban nagyrészt a vasbetétes betonszerkezeteknek francia építészek által való alkalmazásából ered. Tévedés azt hinni, amint gyakran történik és nem csak laikusok között, hogy az új forma néhány forradalmár szeszélye, nem az, hanem hosszú, türelmes munka eredménye, melynek kezdetei a XIX. század elejére nyulnak vissza s amelynek értelmét csak akkor ismertük fel, mikor mindezt már nemcsak az ipari építkezéseknél, kiállítási csarnokoknál használtuk fel, hanem a lakóházaknál is.

Természetesen nem szabad elfelejteni, hogy az anyagok játéka nem minden és az új építészet formavilága talán ép annyira bizonyos érzésbeli adottságokból is ered, mint a puszta szükségletekből. A simaság például tisztára reakció. A díszítménytől való irtózat nem függ össze a vasbeton és az acél alkalmazásával és igen érdekes vizsgálódásokat lehetne végezni a vasbetétes beton előtti modern ízlésről."

Módfelett érdekesnek tünik Jean Porcher ezen kis fejtegetése. Kitünik belőle az, hogy francia kartársaink, akik, mint mi, építészetünk megújhodásáért küzdenek, ugyanazokat a vádakat hallhatják, mint jó magunk. De ha mindnyájan importálunk, mi franciát, Le Corbusiert, ők meg másfajta idegent, akkor vajjon ki az, akinél mindez eredeti?

De kitünik az is, amit a magam részéről ismételten hangsúlyoztam, hogy az új építészet, ha igazán értékes, semmi esetre sem jelenti az építészet nagy tradicióival való szakítást, *csak a külsőségeknek mond ellent, tudniillik a formalista receptek alkalmazásának.*

Dr. B. V.

KÖNYVISMERTETÉS

Heinrich Tessenow: Wohnhausbau. München, G. Callvey-Verlag. 92 oldal, számos rajzzal.

A német kis családi ház alapvető mestere, Tessenow e kitünő könyvében a házépítés elveit 17 év előtt fektette le s a könyve nem avult el, a radikális újítók, a racionalisták mellett a melegszívű, csupa kedély ember ez írása ma is friss, tanulságos mindenkinek, aki nem az ideológus szemüvegével nézi e kérdéseket, hanem az építőművész szemével. Aprólékos tanácsaira hallgathat ma is mindenki, aki becsületes, jó házat akar építeni, mesterségbeli tudás tekintetében pedig alighanem kevesen vehetik fel vele a versenyt! A lapostető mai kedveltségéről vallott felfogásával, azt hisszük, sokaknak szívét fogja megnyerni, akik úgy, mint ő, minden elfogultság nélkül képes ebbe a harci jelszóba beletekinteni.

A.

Arthur Korn: Glas im Bau und als Gebrauchsgegenstand. Ernst Pollak-Verlag, Berlin, 1929. 254 oldal, 187 nagy képpel.

Az üvegnek építészeti szerepe napról-napra növekszik, napról-napra nagyobb mértékben s nagyobb változatosságban alkalmazzák a korszerűen gondolkodó építészek. Aki a felhasználás változatos lehetőségeit akarja tanulmányozni, annak ez a könyv a legkülönfélébb újabb és ötletesebb alkalmazások egész sorát mutatja be. Persze a 187 kép közül csak egy töredék nevezhető ujságnak, igen nagy részét már ismerjük a folyóiratokból, mint pedig a nagyszámú építészeti kiadványból, amelyek asztalainkat ellepik. A könyvet a szemlélő, — mondhatnók a történész — szemszögéből nézve, lapozva, mindenesetre megállapítható, hogy az üveg napról-napra nagyobb hódításokat ér el az építészet terén s valóban alakítólag hat az építészeti formára, a vas- és betonszerkezetek könnyed áttörtségének kiegészítője lesz, sőt továbbmenve, egyenesen a térérzésünket módosíthatja: a ház nem átlátszatlan tömeg, anyagi kubus, amelyről tudjuk, hogy bensőjében üreg van, hanem áttetsző test. A kérdés azonban itt átnyúlik a biológia terére: vajjon ez az új térforma mennyire fog megfelelni az életnek, mennyire fogja az ezt magáévá tenni? Emlékezzünk vissza a 20 év előtti üvegfalu áruházakra, amelyek belsejébe falakat építettek s ne feledjük a Bauhaus üvegfalait, amelyek mögé függönyöket kellett akasztani, sőt alsó részüket papírral is beragasztották.

Jean Prévost: Eiffel. Paris. Les editions Riemer, 1929. 90 oldal, 60 mélynyomatú képestáblával.

A „Maitres de l'art moderne" ez új kötete sokak számára lesz meglepetés, sőt talán Eiffel csodálkozott volna leginkább azon, hogy az ő élete munkáját a művészeké közé számítják! Az ő tisztára mérnöki zsenialitásától, esztétikai, művészi igyekezetek alighanem távolállottak, sőt annakidején élete főműve megalkotásakor a francia művészek lángoló manifesztumban tiltakoztak annak kivitele ellen! S ime ma a művészek monográfia-sorozatában megjelenik az ő monográfiája! Vajjon miért? Mert az a munka, melyet ő végzett a vasszerkezetek kialakítása terén, döntő jelentőségű volt az új építészetre. Amerika a maga felhőkarcolóinak konstrukciójában Eiffel eredményeiből indult ki s legújabban az európai építészet is mind messzemenőbben használja az acélvázas szerkezeteket és azok segítségével egy új építőforma útjaira lép. Eiffel nem akart művészit, csak okosat és józant, — ha akkoriban nem is látszott annak, — de mivel ilyen volt a művészet, új lehetőségeinek megmérhetetlen birodalmát nyitotta meg.

B. V.

Die Form. 1929. 6—10. szám.

A 6-ik szám rendkívül érdekes tartalommal jelent meg, ismerteti és szigorú bírálat tárgyává teszi Luckhardt és Anker Alexanderplatz-tervét s rámutat annak első indokolatlanságára, mint formalizmusára. Egy további cikk a lapos tető franciaországi alkalmazásáról szól, kitűnő fényképek során. Külön figyelmet érdemel egy berlini gyermekklinika — Bartning munkája. — A 7. szám fényképproblémákat vet fel, s ezután ismerteti Marcell Breuer egy munkáját, Piscator lakását, melyet a Tér és Forma 4. számában mutattunk be. A 8. szám iparművészettel foglalkozik. Az építészt elsősorban a közölt mintaszerű vasalások fogják érdekelni. Igen tanulságos e számban még a Thonet-gyárnak szentelt cikk.

Tér és Forma
1929. II. évf. 6-12.

A 10. számban a nürnbergi új stádiumépítkezésekről hallunk, kitünő a tribün és az erdőszéli kávéház! A 11. számban figyelemreméltó Hartlaub cikke az új építészet etikájáról. Érdekes Schuhmacher boardingshouse terve, s sokat ígérők a Breslaui Werkbund kiállításról közölt felvételek: nevezetesen a vasvázas bérház építésközbeni felvételei. *B. A.*

Moderne Bauformen. Májusi szám.

A stuttgarti folyóirat ezidei második villaszáma, amely 55 családi ház terveit és fényképeit közli miniatür fotókban és alaprajzokban. Azoknak, akiknek egy apró alaprajz végsőkig való kigondolása, mérlegelése, próbálgatása nem okoz örömet — igazi építészi örömet, — ez a szám valóságos kincsesbányája a legkülönbözőbb megoldásoknak, melyek között néhány kitünő s még több rossz is található. *V.*

Das neue Berlin. Monatshefte für Probleme der Grossstadt. Berlin, 1929. Herausgeber M. Wagner, Schriftleiter A. Behne. 1—5. szám.

A frankfurti mintára most Berlin is megalapította a maga városi építészeti folyóiratát. Az első szám az 1931. évi berlini építészeti kiállítás. Pölzig-féle terveit mutatta be. A második számba Bruno Taut írt egy felette érdekes és tanulságos cikket Berlin nagyvárosi problémáiról s a tanulmány főhangsúlya azon van, hogy óvakodni kell más történelmi alakulatú nagyvárosok általános elveinek, mint részleteinek másolásától. Berlin, mint városi alakulat, annyira sajátos, hogy azt London vagy Párizs metódusaival, formagondolataival benépesíteni nem szabad és nem lehet. Ismerteti ezután az Alexanderplatz-pályázat terveit (Luckhardt, Mies van der Rohe). A 3. szám a lakáskérdést öleli fel, J. Grobler a minimális lakás, mint a nemzeti vagyon pocsékolása ellen szólal fel. A 4. szám főérdekessége Gropius tanulmánya a 10 emeletes lakóháztípusról. Ez a tanulmány Gropius mult év novemberében tartott előadásának gondolatait tartalmazza, amelyekkel a Tér és Forma ezévi második számában egy vita során foglalkoztunk. Gropius cikkét Martin Wagner vezeti be és kereken állást foglal a magas lakóház ellen. Érvei olyan érdekesek és helytállók, hogy mindenkinek, aki e kérdéssel foglalkozik, figyelmébe kell azokat ajánlani. „A gazdaságosságot és a napfény beesési szögét tudományosan meg lehet állapítani, de nem úgy a családi ház érzelmi, erkölcsi, társadalmi és higiénikus értékeit!" Sőt M. Wagner abban is kételkedik, hogy a magas ház gazdaságosabb! A túlracionalizált ház barátai meggondolják ezeket. A májusi szám Berlinnel, mint idegenforgalmi gócponttal foglalkozik. Curt Behrendt értékes módon egészíti ki Taut fejtegetéseit a jövendő Berlinjéről. *M.*

Der Baumeister. 1929, május, június.

A müncheniek építészeti folyóirata ezúttal tiroli és svájci magashegyi architekturát ismertet, nevezetesen és elsősorban az innsbrucki Nordkettenbahn állomási és szállodaépületeit. A tősgyökeres építőmód sajátos zamatú renaissance-a él ezekben a munkákban. A cikk belső érvelését nagyszerűen egészítik ki a további képek: egyptomi vályogarchitektura és a görög Spetsasziget falusi építészete, mely viszont Capri építészetére emlékeztet, amelyről e számunkban is írunk. A téma úgy látszik igen napirenden van.

A júniusi szám az építészet és a villamosvilágítás összefüggéseit tárgyalja, kezdvén a városok áramszolgáltatási berendezéseinek ismertetését a centráléknál és az átalakító állomásoknál s elvezetve a korszerű uccai világítótesteken át egészen a házi elektromosberendezésekig s itt igen értékes tabellákkal szolgálva a tervezőnek az egyes felszerelési tárgyak energiaszükségletéről, mint pedig a világítás méretezéséről. Végül a villamosvasuti és autobusz megállók korszerű kialakításának kitünő példáit láthatjuk, sőt ezeknek részletrajzait is megtalálhatjuk a füzet végén. *V.*

Deutsche Bauzeitung. Az április végén megjelent szám Hans Poelzig hatvanadik születésnapja alkalmából közli a nagyszerű német építész néhány művét. A kölni Kereskedők Háza és a Rajna-híd mentén épülő toronyházak mellett elsősorban a genfi Népszövetségi Palota tervpályazatára készült műve ragadja meg figyelmünket. Talán nem lesz érdektelen a terv lényegét ismertetni. A nagyterem szabályos nyolcszögalakú és egészen a tóra épült, a főútvonaltól nyíló bejárás egy tágas oszlopos előcsarnokon keresztül lehetséges, amelynek kétoldalán egy-egy zárt udvarral körgyűrűszelet formájában találjuk a hivatalos helyiségek befogadására szánt épületrészt. A koncepció annyira világos és kézenfekvő, a nyolcszögletű bazilikális építmény annyira szép arányú, hogy érthetetlennek tartjuk a munka teljes mellőzését a zsűri részéről. Merjük állítani, hogy a végleges tervezéssel megbízott négy építész tervének bármelyike meg sem közelíti a Poelzig-féle koncepció nagyvonalúságát. Továbbiakban az úgynevezett berlini Funkhaus tervét és egy poétikus szépségű díszlettervet látunk. A füzet többi részét Schuhmachernek tipikus hamburgi klinker-építménye foglalja el.

A májusi füzetsorozat Richard Lang meglehetősen érdektelen klinikai épületét hozza, amely fényképek közt mindössze az interieurre vonatkozóak kapják meg valamennyire a figyelmünket.

A további füzet a porosz állami magasépítési hivatal tervezésében megépült waldenburgi rendőrlaktanyát mutatja be, amely értelmetlen manzárdtetőjével a mindenáron patriarkalitás felé való törekvéssel kevés építészeti mondanivalóval épült.

Rendkívüli érdekességű a berlini úgynevezett Haus Vaterland nagyszabású építményének bemutatása. A tervező Karl Stahl-Urach berlini építész. A korszerű feladatok egyik legérdekesebbikét igyekezett megoldani, egy olyan nagyszabású étteremmel kapcsolatos színházterem kérdését, amely a mai Berlin nagyszabású mulatási életének meg kell, hogy feleljen.

Ha megnézzük az egyszerű, de érdekes alaprajzot, szinte szédítő sorozatát látjuk a különböző célú és szórakozás számára szolgáló termeknek. A kupolás bálterem gipszpálmái azonban már az olcsó hatásokra törekvő merkantil szellem diadalát jelentik és ez az architektura a modern Berlinben szellemben rosszabb a potsdami palota rokokó sallangjainál is. Az előcsarnok hatalmas méreteivel, gyönyörű anyagával ugyancsak a világítótestek túlkonstruálását jelenti, az az egész épület minden nagyvonalúsága mellett is kissé emlékeztet egy felnagyított automata-buffetre.

Továbbiakban látjuk a heidelbergi Capitol-mozi épületét, amely külsőleg nagyon érdekes és a síma interieur is kellemes hatású.

Nagyon szépek továbbá Josef Roth frankfurti építész úti vázlatai. Végül az egész füzetsorozat legkomolyabb alkotása Heinrich Straumer biztosítási székházépülete látható, amit nézve nem lehet, hogy eszünkbe ne jusson, hogy nem mind arany, ami modern szándékú és modernben talán még fokozottabban kell tudni, mint az eklekticizmus és történelmi majmolás építési időszakában. K. J.

Bauwettbewerbe. Most kaptuk kézhez az április füzetet, amely egy a Harzban építendő gyermekszanatórium pályaterveit hozza. Az I. díjat Godehard Schwethelm nyerte, azonban a publikáció nem magyarázza meg eléggé a tervet és a közölt alaprajzokból nem sok invenciót olvasunk ki. A II. díjas Karl Krayl terve már érdekesebb és a modern vasbetonkonstrukció közelebb áll a feladat modernségéhez.

Paul Schaeffer megvásárolt terve tipikus példája a műakadémizmusnak, a mindenáron szimmetriára való törekvésnek és természetesen a terv issza meg a levét.

Architekturák kivétel nélkül modernek és egyszerűek, emlékeztetnek azokra a tervekre, amelyeket a budapesti székesfővárosi szegényház pályázaton éppen a modern homlokzataik miatt, bármilyen előnyös és művészi volt is helyszínrajzuk és alaprajzuk, a díjazásból kizártak és mindössze megvételre érdemesítették őket. K. J.

Breuer Marcel

908. EGYSZEMÉLYES KÉSZLET, po
egy csésze aljjal és egy cukortart
mit Watteau-Szenen. Herend, XI

909. KEREK MÉLYTÁL, porcellán, fe
modern. — Runde tiefe Porzellar

910. ALVÓ KINAI GYERMEK, szines
kind. Herend, XIX—XX. Jh.

911. SÁRGA RIGÓ, szines porcellán. H

912. HÁROMSZÖGÜ TÁL, porcellán,
modern. — Dreieckige Porzellans

913. TÁLKA, porcellán, két füllel, szi
zellan, mit Blumendekor. Herend

914. SÓTARTÓ, szines porcellán, két
Salzbehälter, Porzellan. Herend,

915. KEREK TÁLKA, porcellán, áttör
— Runde Schüssel, Porzellan. Her

916. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, dc
mit Untertasse, Porzellan. Deuts

917. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, r
Fischer I., Pest. XIX. sz. —

ehér mezőkön, kinai disszel (Erzsébet királyné-készlet). Porzellan, mit chinesischem Dekor. Herend, um 1860.

ék arabeszkes diszitéssel. Német, XIX. sz. — Krug, Steinutsch, XIX. Jh.

porcellán, domboru és szines virágdisszel. Herend, XIX—lan, mit Reliefblumen. Herend, XIX—XX. Jh.

. Német, XIX. sz. v. — Fasan, Porzellan. Deutsch, Ende

n, barna alapon szines kinai virágokkal, födelén oroszlán. mit Deckel, Porzellan, mit chinesischem Dekor. Oben

án, körteidomu teste gerezdes, kobaltkék disszel. Herend, el, Porzellan. Herend, um 1870.

jelenetekkel. 2 kanna, 1 cukortartó és 12 csésze aljjal. Porzellan, 2 Kannen, 1 Zuckerschale und 12 Schalen mit

eszkes diszü testén szines tájkép madarakkal. Kina, XIX. XIX. Jh.

kék alapon két aranykeretü kartus, egyikben szinesen két egye FM (Fischer Mór). Herend, 1872. — Blumenbehälter,

✓ Breuer Marcel

Épitész

1. Pécsi Kat. Rab-herv

1946. jun.–jul.

Alkotások Pécsett

és Baranyában

c. mále

Po Isdami

forgalmi

tér Terve

tár. Esztergom, II., 1875. 45. szám. — Ren
23. l. — Maszlaghy II., 208. szám. — Le
pold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 248–
249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze de
Christlichen Museums in Esztergom. A Mű
gyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippa
56. l.

Xavéri Szent Ferenc halála

Vászon, olaj, 135×95 cm.
Jelezve jobbra: Gebhard Flatz, 1874.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki ké
tár. Esztergom, II., 1875., 45. szám.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár.
Magyar Sion, VII., 1876., 37. l. — Földvá
István: Az esztergomi érseki képtár. Fővár
Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az eszte
gomi hercegprímási képtár. Magyar Koron
III., 1879., 20. szám. — Rényi 23. l. — Z
Az esztergomi érseki képtár leírása. Új M
gyar Sion, XVI., 1885., 771. l. — Maszlag
II., 212. szám. — Lepold—Homor 97. l.
Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: I
Schätze des Christlichen Museums in Eszt
gom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — I
pold—Lippay 56. l.

Szent Cecilia

Vászon, olaj, 130×95 cm.
Jelezve lent: Gebhard Flatz pinxit MDCCCLX
Simor prímás rendelte a művésznél.
A Műcsarnok ünnepélyes megnyitásán ki
állítva.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki k
tár. Esztergom, II., 1875., 45. szám.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki kép
Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. l. — Fö
váry István: Az esztergomi érseki kép

Brener Marcell

Amerikában élő
magyar építész
Gropius modorában
tervez.
Alig foglalkoz tatják-
gazdag magánosok részére ter-
vez villákat
Építés-Építészet
1950. 6. sz. 423.
lapon
Bobiró Virgil cikké-
ben futólag em-
lítve

GUTENBERG KÖNYVKIADÓVÁLLALAT R. T.
Budapest, IV., Eskü-út és Váci-u. sarok (Eskü-út 3.)

Telefon: Aut. 874—66 és 882—72.

Folyószámla:
Magyar-Olasz bank belvárosi fiókjánál
Postatakarékpénztári számla 21.609.

B. válaszában szíveskedjék e
számra hivatkozni _____

T i s

A GUTENBER
ség részéről igen k
ban is számos elism
Tisztában
elsősorban munkatá
lexikon anyagi sik
Ez okból
munkatársi árát el

V Breuer Marcell

MAGYAR ÉPÍTÉSZEK A KÜLFÖLDI SAJTÓBAN. A ~~Case d'Oggi (olasz) 1935/IV. száma a Tér és Formából Szőllősy Elemér és Politzer~~ Miksa egy-egy pozsonyi-úti bérházát veszi át. — ~~Kentiku Sekai (japán) 1935/III. száma Fischer József zentai-úti villáját ismerteti.~~ — Breuer Marcellnek lapunk januári számában ismertetett előadását közli angol nyelven az Architectural Rewiew.

Tér és Forma

1935. 5-ik.

Breuer Marcell á
Roth-házairól

L 1936.

Tokióban megjelenő Sinkentiku részletesen ír a Tér és Forma decemberi számáról s 12 képet közöl Breuer és Roth zürichi házairól.

Tér és Forma
1937. 6. sz.

Breuer Marzell

irod
z

Domus (Milano)
1937. sept. 7.

Zürichi lekóházai

MDK

Breuer M. ipm.

Népmüv. háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M. Ipermüvé-
szet. 1936. 1.sz. 4.l.

BREUER (Marcel)
at the Metropolitain Museum
of Art, (Exhibition)
New York, nov. 30, 1972 - Jan 14, 1973
org. R Stillman, R Thompson
N.Y., Metr. M. of Art, 32 l., ill, 22x22
cm

~~13.5.4.5.7.3~~

OC 45622

Név: Nyírő Ferenc

Foglalkozás: felelős szerkesztő

Lakcím: XI. Eperjes u 78

Személyi igazolvány száma: AU-IV 2000.13

	Naplószám	Olvasójegy száma		Naplószám	Olvasójegy száma
1966			1970	10559	4024/A
1967			1971		
1968			1972		
1969			1973		

65 3770 — FNYV 7

BREUER MARCEL

KARDOSS István:
TV interju Breuer Marcellel,
Látóhatár, 1973. 8.sz. 221-228.

/BREUER MARCEL/

művei a VI. Milanoi Triennalé magyar csoportjában
~~T. és F.~~ 1936. 287.old.

TÉR ÉS FORMA

/BREUER Marcel/

művei a magyar Cirpac csoport-tagok között
~~T.és F.~~ 1934 l. ~~okt.~~ do
1935. 3. old.

TÉR ÉS FORMA

BREUER MARCELL

F.J. /= Fischer József/

Breuer Marcel és F.R.S. /?/ New York terve /Fischer J. levelével Breuer M. Magyarországról való kényszerü távozásának okairól/
~~T.és F/~~ 1936. 217.old.

TÉR ÉS FORMA.

BREUER MARCEL

MAJOR Máté:

Breuer Marcel
Bp. 1970. Akadémiai Kiadó /Architektura sorozat/
34.old. 63.kép
/Müveinek jegyzékével, bibl. nélkül/
Szerzői megj.: "Nyilván az épületek - elsősorban
a tervek- listája sem teljes" és csak a legfontosabb
butorok és berendezések szerepelnek./

BREUER MARCEL

előadása Zürichben,
~~T. és F.~~ 1935. 27.old.

TÉR ÉS FORMA

/BREUER MARCEL/

kiállitási épület, ~~T. és F.~~ TÉR ÉS FORM 1935. 167.old.

/BREUER MARCEL/

Butorok, ~~T.ésE~~. 1928. 37.old.

(TÉR ÉS FORM 1911

BREUER MARCELL

P. SZABÓ Éva:

Emlékeim Breuer Marcellról,
Ipari művészet 1967. I. 50-54. l.

BREUER MARCELL

BLAKE Peter

Marcel BREUER, Architect and Designer,
New York, 1949. Museum of Modern Art kiadása

Szék

MAJOR MÁTÉ:

Gondolatok Breuer Marcel legujabb müvéhez
Müv.Tört. Ért.

BREUER MARCEL

F/ischer/ J/ózsef/

A holnap háza ma, Breuer Marcel
T. és F. 1947. 96.old.

1
2

BREUER MARCELL

BRANSON JOnes

Marcel Breuer,
Milano, 1963. Comunità kiadó

528.4

Brauer Marcel

Méltatás

---:Három magyar szobrászról a "L'Oeil"-ben.
Művészet, 1976. március - 43. oldal.

Brenek Marcel

Szerepel a szőkes fehérvári múzeum „Moholy Nagy és Kortársai" c. tárlatán

Bodzi Ferenc: Képzőművészeti Krónika

Jelenkor 1970 I. sz. 39 old.

Breuer Marcell
építész

A Bauhaus tanára volt

Fotel-terve /1925/ kepr.

A csőbútor „feltalálója".

Bonzsa László: Modern építéket szőkere, a Bauhaus
Élet és Tud. XXIV. 1969. XII. 5. 49. n. 2310.

MDK

Breuer Marcell Lajos, építész

A Harvard Egyetem professzora; amerikai idején Dessauban állt az új művészet élvonalában.

—: Három díszdoktoravatás a Budapesti Műszaki Egyetemen 8.

Népszabadság, Bp. 1970. május 12.

BREUER MARCEL

Wechselwirkungen – Ungarische Avantgarde in der Weimarer Republik

Szöveg: 39, 45, 260, 265, **312-328**, **330-334**, 337, **341-342**, 347, 361, 403, **443-445**, **567-568**.

Kép: 38, 272, 335, 337, 360, 361, 362, 436.

MDK

Breuer Marcel, építész 1

1902. máj. 21-én született Pécsett.

Németországban Gropius Bauhaus iskolájában tanult. Berlinben dolgozott majd 1933 után hazajött. A Nemzetközi Vásár pályázatának első díját nyerte. A Mérnöki Kamara azonban nem vette fel tagnak s itthon nem működhetett. Angliára ment, majd az USA-ban a Harvard egyetemen tanított.

: Tervezte: Breuer

6.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. júl. 2.

MDK

Breuer Marcel, építész 2

1946-ban New Yorkban rendezett be irodát.
Ismertebb művei: az UNESCO párizsi székháza
a New Yorki Whitney művészeti múzeum, a
Flushing Meadows sportpartja, a francia-
ornági bolygóváros, a washingtoni
Roosevelt - emlékmű.
Világszerte a legjelentősebb építészek között
tartják számon.
-: Tervezte : Breuer 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl! 2.

MDK.

Breuer Marcell, építész

Megemlítve.

h. A.: Negyednázad építénete 7.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 5.

Brenner Marcell
épitesz

Méltalós

Deivenyi Ivan: Lukel Ferenc 85 éves
Müreszet, 1970. junius - 30 lap.

MDK

Brenner Marcel, épülés

Megjelent Major Máté
Brenner Marcelről írt tanulmánya.

—: □ az Akadémiai Kiadó...." 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 27.

Brener

Szerepel Lajos Nemeth: „Moderne ungarische Kunst" c. könyvében

Werner Spies: Moderne Kunst in Ungarn

Frankfurter Allgemeine 1969 XII.9

Breuer Marcel

magyar származású művész a Bauhaus tagja.

Zádor Anna: An early masterpiece by Mies van der Rohe. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1969. 34p. 172.

Brener Marcell

A Szépművészeti Múzeumban
állít ki

Esti Hírlap, Bp. 1970. feb. 27.

Breuer Marcel

A Whitney Múzeum terveréséről (Breuer Marcel épitész) – Magyar Épitőművészet, 1966. 15. évf. 6. sz. 52-55. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

275. l.

Breuer Marcell

A Bauhaus alapitásának 5o. évfordulója alkalmából Stuttgartban kiállitást rendeztek, melyet Londonba is elvittek. A magyarok közül Moholy-Nagy és Marcel Breuer szerepelt. /Supplement a la Gazette des Beaux-Arts: La Chronique des Arts., 1968. 11. l./

Bedő Rudolf: Az 1968. évben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. Művtört.Ért. 1969.4.sz. 325-337. l.

332.l.

Breuer Marcel

1926-ban már Dessauban tartóz-
kodott.

Hórs Éva: Martyn Ferenc. Acta
Historicae Artium. Budapest, 1968.
2-3 p. 275 l.

Breuer Marcel

Emlékre

A T. Külföldiek élő magyar művészet

Zalai Hírlap, 1970. aug. 30.

MDK

Breuer Marcell, építész

A pécsi műlete'rű Breuer Marcell nek
a Budapesti Műszaki Egyetem tiszteletbeli
doktorrá avatása alkalmából 1970. máj.
21-én elmondott beszéde.

kéziratos - faksimiliében

— : A Jelenkor krónikája 959. o.

JELENKOR, Pécs. 1970. október XIII/10.

Breuer Marcel

gondolatait az „új építészet" „új művészet" kapcsán az „új"-ról, idézi:

Major Máté kiállitási megnyitója: Vilt Tibor
új szobrairól /Balla Demeter fényképeivel/:

Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 61-62. l.

MDK

Breuer Marcel, épitész

„A Bauhausban jelentős szerepet töltött be."

Major Máté: Az új építészet hirdetői
34-42. o.

KRITIKA, BP.! 1969. március

VII/3.

MDK

Breuer Marcel, építész

Előbb növendéke a Bauhausnak, később (1924-től) az asztalosműhely vezetője. A butorok iránti érdeklődése vezeti el a belsőépítészethez. (Csőbútor!)

„Breuer az építészet nagy tárgyainak alakítási módjához is mintát produkált."

Major Máté: Az új építészet kezdetei 34-42. o.

KRITIKA, BP. 1969. március VII/3.

MDK.

Breuer Marcel, építész

A harkovi Aktív kinház

terve, 1930.

Repr

— : Várlat

Műmelléklet:

7. olg.

KRITIKA, Bp. 1969. március

VII/3,

Breuer Marcel

Könyvet írt róla Major Máté.

Bodri F.: Bemutatjuk az Architektúra c. szovzatot; Ipari Művészet, 1970. IV. 55. l.

Breuer Marcel

Az ipari forma kialakulásában döntő szerepe van; annak egyik őse. Csőbútorait említi is a szerző.

IV. 54 l.

Bodri Ferenc: Bemutatjuk az Architektúra c. sorozatot, Ipari Művészet, 1970.

Breuer Marcel

Csőbútorait közli a Tér és Forma.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 21. l.

Breuer Marcel

Villaterveit, amelyek a CIRPAC kiállításain szerepeltek, közli a Tér és Forma.

Frugy Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 21. l.

Breuer Marcel

Közreműködött a Bauhaus szellemének kialakításában és elterjesztésében, a oktatásban is részt vett. Tőle származik a korai funkcionalista szellemben fogant fasrák (1922), amely még G.T. Rietveld szellemében készült.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 20. l.

Breuer Marcel

A tőle származó 1925-ös acélcső-konstrukciójú fotelekből a csőbútor divatja, tőle való az 1933-as alumíniumszék.

Erdey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 20. l.

Brener ~~Lajos~~ Marcell 1

1902-ben Pécsen született és járt iskolába.
A TK bukása után Németországba megy és beáll a Bauhaus csoportba.
1924-ben Gropius munkatársa, az egyik műhely vezetője.
1930 körül lakberendezésekkel foglalkozik, természetesen az építészet mellett

Major Máté: Marcel Brener
Nagyvilág 69/5 743-0.

Brener ~~Lajos~~ Marcell 2

A hitlerizmus utalomrajutásokat elhagyja Németországot 37-ig vándorol.

1934-ben hazajön M.O.-ra

35-ben Angliába megy

37-ben Gropiussal Amerikába megy

Major Máté: Marcel Brener

Nagyvilág 69/5 743.o.

Brener ~~Jájos~~ Marcell

3

- Rengeteg családikózat tervez
- 53-58-ig tervezi legnagyobb műnét a párizsi UNESCO szikházat

Major Máté: Marcel Brener

Nagyvilág 69/5 743.o.

Breuer Marcell

művével szerepelt a

„Magyar származású XX. századi művészek"

c. kiállításon a Műcsarnokban

képző művészet

Utalás 1970 november
781. old.

Breuer Marcel
építész

Az építészet nemzetközi formanyelvének egyik alapvető építője.

Zsonci Miklós: Külföldi magyarok a művészetben
Művészet, 1971. február - 35 lap.

Breuer Marcell

nevét a külföldre szakadt XX. századi magyar művészek 1970-es budapesti tárlatának kiállitói között említi

Dévényi Iván: Huszár Vilmosról, halálának 10. évfordulója alkalmából. - Magyar Épitőművészet, 1970. 6.sz. 50. l.

Breuer. Marcel

Granasztói Pál ismerteti Major Máté Breuer Marcelről szóló könyvét.

Magyar Épitőművészet, 197o. 6.sz. 6o. l.

Breuer Marcell

cikk a 12. oldalon:

„Mühelyberselgetés Breuer Marcellel"

Magyar Nemzet 1970 május 17

Breuer Marcell építész

a csőbútor feltalálója

– neve említve

„Moholy Nagy és Tartássainal Ziállítása"

Pestmegyei Hírlap 1969 július 27

9. old.

Brenner Marcell

neve említve

„Moholy Nagy László és Tartársai" c. Ziáltitó Szekes-fehérvárott"

„Magyar Hanszet 1969 Julius 8
4. old.

Brener Marcell

Cső-Zarosszöke szerepel a

„Mohely Nagy László és Zortársai" a Ziállításon Szeles-

fehérvárott"

Magyar Nemzet 1969 julius 8

4. old.

Breuer Marcell

neve emlitve

Magyar Nemzet 1969 junius 22
11. old

Breuer Marcell

művei szerepelnek a „Molnár Nagy László és barátai" c. kiállításon a székesfehérvári István Király Múzeumban. A tárlat június 22-én nyílik.

– Napló –

Magyar Nemzet 1969 június 22
12. old.

Breuer Marcell

neve emlékére

„Martyn Ferenc Vallástana a Tihanyi Mélységben"

Magyar Nemzet 1970 május 29
4. old.

Brener Marcel

ép. i iporművén

~ a csőbútor. hiala kitásában fontos szerepe.

A magyarországi műv. tört. I. 531.
Corvina 1971.

Breuer Marcel

A Bauhaus egyik magyar vezető építője.

Passuth Krisztina: Modern Hungarian

Artists living abroad. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 41 p.

2061

Brener Marcel
épitén

/1902/. A Banhans tagja volt. Jelenleg Amerikában él.

1935-ben hiába akart visszatérni M.o.-ra, a Mérnöki Kamara nem vette fel tagjai sorába.

A magyarországi műv. tört. I. 494.

Corvina 1971.

Brenet Marcell

A Bécsi MA publikációja.

Kemács T.: Két magyar művészeti hiadványról; Magyar Műhely, 1968. IX-1. 73-8.

Breuer Marcell
építész

Fényképen bemutatott monumentális alkotásai az építészet körébe tartoznak.

Bauer Jenő: Magyar származásu müvészek külföldön.
Müvészet, 1971.február - 36.lap

Breuer Marcel

Emlitve

Mojer Máté: Külföldi magyar műintézet
Miállítása

Nagyvilág, Bp. 1970. 1715-1720. C.
nov.

Breuer Marcel

a „Knaurs Lexikon der modernen Architektur" – kan 2 oldallal nergel.

Major Máté: A „nap"-ok és a mi „nap"-jaink.
Magyar Építőművészet 1968: 6.a. 54.l.

Breuer Marcel

Bár külföldön dolgozott, magyar mű-
vészként tartjuk számon.

Genthon I.: Monumenti Artistici Un-
gheresi All'Estero. Acta Historiae Ar-
tium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

10 f.

Breuer Marcel

külföldön tevékenyhedik mint építész.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

11 l.

Breuer Marcell

nevét és munkáit többször említi:

Major Máté: Walter Gropius /1883-1969/. - Magyar Építőművészet, 1970.1.sz. 54-55. l.

Breuer Marcell

szerepel a Külföldön élő magyar Képzőművészek Kiállításán a Szépművészeti Múzeumban. Megnyitó: augusztus 20.-án.

– Napló –

Magyar Nemzet 1970 február 28
4. old

Brener Marcell

szerepel a Szekesfehérvári István

Vizely Mihaly Vizelletárban – „Molnár Nagy

László" és Tartársai"

Nagyon Mansel

1969 junius 22.

Breuer Marcell
építész

1914-ben kezdett intenzivebben
épiliszettel foglalkozni. Ebben az
ebben leszerte lyszerű lemmer szerke-
zetű lakóházat

= Mihály Ida: A magyar Bauhausterek
Művészet, 1970. szeptember - 8 lap.

Breuer Marcell
építész

A Bauhaus kísérleti ház tölb helyi-
ségének a berendezését tervezte 1923-
ban. 1925-ben megalkotott iső székem
már a funkcionalis forma ezvényesül.

F. Mihály Ida: A magyar Bauhauslenk.
Művészet, 1970. szeptember - 8 lap.

Breuer Marcell
építész

„Szakóhár 1924"
(regszo)

F. Mihály Ida: A magyar Bauhausterek
Mévészet, 1970. Szeptember - 8 lap

Breuer Marcell, épitész

1965-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megvásárolta Gábor Jenő grafikustól Molnár Farkas 11lapját és Breuernek 2 lapját. Mindkettő épitész. Pécsi származásuak. A 20-as évek elején a Bauhaus növendékei. E szellemben készitették metszeteiket. Gágorra hatással voltak, igy közvetve ő is kapcsolatba került a Bauhaussal. 224.old. 43.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Breuer Marcell

Martyn Ferenc barátja és pécsi iskolatársa; 1926-ban a Bauhaus-ral Dessauba költözött.

Kárász Éva: Martyn. Bp. 1970. 5. l.

keres – nem a háborúra, hanem inkább a békére emlékszik elsősorban. A Szabadkai Népszínház előadásában, amelyet Zsámbékon magyar nyelvű ősbemutatóként hirdettek, a Szabadkán született, 1948 óta Izraelben élő tel-avivi Han Eldad (Lengyel Iván) rendezésében különben nem történik kísérlet e rettentő állapot naturális megjelenítésére. Sőt Káló Béla éppen nem a testi mozgásképtelenséget, sokkal inkább a lelki mozgékonyságot igyekszik megjeleníteni. A mozgásképtelen testből kitörni vágyó lélek, szellem kínlódását, vergődését igen intenzív testmozgással, mondhatni harsány színészi játékkal próbálja érzékeltetni.

Az Agota Kristof (Kristóf Ágota) regényeiből készített Nem fáj! – ugyancsak a Szabadkai Népház magyar nyelvű ősbemutatója – a hátország háborúját ábrázolja. Egy asszony iker fiait szörnyeteg anyjánál hagyja. A furcsaságok és iszonyatok csak kis részben a háború következményei. Sőt akár úgy is érezhetjük, a háború egyenes folyománya e rettentő életnek. A Magyarországról elszármazott, Svájcban sikeres írónő kimódoltan elvont történetében különben jól fölismerhető Kelet-Közép-Európa múltja, szinte azonosíthatók a helyszínek, az idők. Ezt a produkciót is Han Eldad rendezte. Kevés kellékkel, lényegében üres térben, fekete ruhákban szinte csak színészi eszközökkel szabják ki a karaktereket, teremtik meg a miliőt, elevenítik meg a játszók a valószerűség határain trükkösen billegő történéseket.

A sepsiszentgyörgyi román társulat modern háborús történetnek, holott valójában nem az. Kiindulópontja egy hatalmas katasztrófa, amelynek hátterében szabályos negatív utópia bontakozik ki, egy művi világ robbant föl ugyanis, kiderül azonban, hogy ez a katasztrófa nem háborús, hanem ipari-természeti eredetű. Amúgy tökéletesen összetéveszthető egy atomkatasztrófával, amihez ugyancsak nem föltétlen szükséges háború. Hatalmas földhányásokból ásák ki a fekete műanyag zsákokban fekvő holtakat, akik fölkelnek és bemutatkoznak, majd eljátsszák az előzményeket. Egy művi világ nagy hazugságrendszere bontakozik ki hol groteszk jelenetekben, hol költői erejű szövegekkel, míg visszaérkezünk a kiinduláshoz. Az előadás elején a rendező kissé bővebben kifejti, amit a műsorfüzetben az alcím tömören közöl: ez vázlat egy majdani előadáshoz. Később a rendező megosztja velünk gondját egy jelenettel kapcsolatban. Számunkra ez a félkészség is része a produkciónak. A katasztrófa ugyanis nem következik be, a nagy robbanást nagy csönd helyettesíti. Kicsit nehéz fölfogni, hogy itt a vég – az előadásáé is –, sőt már el is múlt. Ha lehet ilyet mondani. Mindenesetre ez a történet is azt bizonyítja, hogy a puszta élet maga is fölér a legszörnyűbb háborúval.

A második hétvége előadásai egyébként egy elhagyott légvédelmi rakétabázis területén játszódtak. Gyönyörű természeti környezetben, hatalmas fenyők és olajfaligetek között álcázva megbúvó, pusztuló betonmonstrumok szolgáltatták a helyszíneket, a háttereket.

Zappe László

Az örök mester és a patinás csőváz

Breuer Marcel-emlékkiállítás Pécsett

A pécsi Múzeum Galéria kiállítással tiszteleg a száz éve született Breuer Marcel formatervező-építész előtt. Pécs szülötte, innen indult és többé nem tért vissza, csak egy késői érettségi találkozóra. Ott látjuk az idős Breuert egy fotón a pécsi belvárosi templom előtt szép öregségben a kortársaival együtt. Ekkora díjnyertes épületek tucatjai, világszabadalmak és megszámlálhatatlan tisztség áll mögötte, s a legnagyobb elismerés is megillette, az American Federation of Arts és a Time Magazin Breuert a „formaalkotók" sorába fölvette, azon halhatatlanok közé, akiknek a munkásságát a legjelentősebbnek ítélték a kor építészetében.

A Kandinszkijról Vaszilijnak elkeresztelt fotel ma is régi fényében pompázik

Breuer Marcel találta föl az egy csőből hajlított, hátsó láb nélküli széket, az elasztikus támlát, és a mai konyhai beépített szekrény prototípusát. Mára megszoktuk a konyhát, és hogy a széket az ujjunk közé csippentve is föl lehet emelni. A pécsi kiállításon jól lehet követni ennek a vegytisztán funkcionális tárgynak a fejlődését, nota bene, elöregedését. Láthatjuk, hogy megkopott a fém, elaggott és foltos az anyag, megfakult a festék fénye, és úgy vagyunk ezzel az egésszel, mint az öreg gyerekekkel; pillantással simogatjuk őket. Egyszeriben közel kerül az a derűs, bajor délután is, amikor a huszonegy éves Breuer Marcel Kandinszkijjal biciklizgetett és közben arról beszélgettek, milyen csodálatos is a bicklikormány hajlított csőváza, és amit Kandinszkij bizalmas közlése szerint úgy hajlítgattak a közeli gyárban, mint a spagettit. Hogy szükségszerű véletlen ez vagy csak anekdota, mindegy is. A Kandinszkijról Vaszilijnak elkeresztelt fotel ma is régi fényében pompázik.

Aknai Katalin

adott közkegyelmi rendelkezések alapján jól körülhatárolható, hogy milyen bűncselekmények történhettek meg a híd lezárása és az ahhoz kapcsolódó akciók során. Ha valaki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön, és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, a kényszerítés bűntettét követi el. A büntetési tétel ugyanúgy három év, mint a személyi szabadságtól való megfosztás esetében, ami akkor valósul meg, ha mást vagy másokat szabad mozgásukban, helyváltozásukban akadályoznak. A közlekedés biztonsága elleni bűncselekményt követik el, ha például akadály létesítésével zavarják meg a forgalmat. Közérdekű üzem megzavarása állapítható meg, ha a tömegközlekedést lebonyolító rendszerekben következik be súlyos rendellenesség a jogellenesen tüntetők miatt. Ez már alapesetben is öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. Ha valaki olyan tömegzavargásban vesz részt, amelynek közvetlen célja az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a kormány vagy a Legfelsőbb Bíróság intézkedésre kényszerítése erőszakkal vagy fenyegetéssel, akkor az illető lázadás miatt kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel, az ilyen cselekményre irányuló előkészület miatt egytől öt évig terjedő fogvatartással büntetendő. A törvény értelmében ugyanilyen jogkövetkezményt állapíthatnak meg azok terhére is, akik az említett magatartásokra mást vagy másokat rábírnak, és azokra is, akik bármiféle segítséget nyújtanak e bűncselekmények megvalósulásához. A joggyakorlat e körbe sorolja, pszichikai bűnsegélyként értékeli az egyetértést kifejező jelenlétet is. Személy szerint senkit nem vádolok az említett törvénysértések elkövetésével, de az eseményekben tudatosan résztvevőknek számolniuk kell a velük szembeni büntetőeljárás lehetőségével, amelyben konkrétan és személyre szólóan vizsgálják szerepüket. A végső szót természetesen csak a bíróság mondhatja ki jogerős határozatban.

A hídemberek a bűncselekmények elkövetésével egy bármilyen módon kieszközölt újraszámlálás sem vezetne kormányváltásra. Szájer József a népi kezdeményezés bejelentésekor nem hagyott kétséget afelől, hogy számukra kedvező eredmény esetén sem kívánnák átvenni a kormányzást. Erőltetni pedig nem szabad az ilyesmit.

Valószínűleg annak is tudatában vannak a hídemberek, hogy az újraszámlálás szorgalmazása saját törekvéseik szempontjából is kockázatos. Nem rejtették ugyanis véka alá azt a feltevésüket, hogy csalások történtek. Éppen ez a feltételezés áll követeléseik mögött. Ha azonban igazuk volna, a fellépésük nyomán ismételten ellenőrzött szavazatok vélhetően még elfogadhatóbbá tennék a szerintük kétes módon kialakult végeredményt. Kevéssé életszerű ugyanis a választásokat lebonyolító szervezetről, a számítógépes rendszert működtető választási irodákról feltételezni az MSZP és az SZDSZ javára megvalósított csalást. Az összeszámolások alkalmával jelen voltak a jelölteket állító pártok képviselői is, így ott a jelentéktelen kihatású tévedéseket leszámítva aligha jöhetett ki hibás végeredmény. A csalásokkal kapcsolatos vádak zömmel olyan manipulációkról szóltak, amelyek egészen biztosan nem leplezhetők le az újraszámolással, mert éppen a fenti garanciák miatt a szavazólapok tartalmában már nem érhetők tetten. A gulyásleves-osztogatás legfeljebb a voksolók tudatára hathat, a cédulára azonban ezt a tényt nyilvánvalóan nem jegyezték fel, ellenkező esetben ugyanis érvénytelen lett volna a szavazat. Szó volt még valamiféle láncolatszerű összejátszásról is, miszerint egy választópolgár üres borítékot dob be, a céduláját kicsempészi, s azon túl már kitöltött lapot visz be az akcióban résztvevő minden szavazó, s kihozza az általa megkapott újat. Ennek ugyan szerintem nem sok értelme van, mert ugyanilyen erővel egyszerűen meg is lehet mondani az embereknek, hogy kit jelöljenek meg, de mindenesetre az ilyen és hasonló visszaélések közös tulajdonsága az, hogy nem a választók befolyásmentes, szabad akarata ha lettek volna ilyenek, amit én természetesen nem állítok.

A hídemberek tehát egy kevés gyakorlati haszonnal kecsegtető törekvés jegyében vállalták a hatalommal és a törvényekkel való szembehelyezkedés kockázatait. Igazi drámai hőssé azzal váltak, hogy a dolgok logikájánál fogva éppen eredeti céljuk elérése pecsételte volna meg sorsukat. Legalábbis azokét, akik valóban részesei voltak az említett bűncselekmények elkövetésének. Amennyiben ugyanis a kifejtettek ellenére mégiscsak eljátszunk azzal a gondolattal, hogy a sokak által óhajtott, és a megnyilvánulásokból kitűnően sokak által követelt kormányváltás bekövetkezik, akkor számíthatnak a legszigorúbb és a legkevésbé elkerülhető büntetésre a blokád szervezői és végrehajtói.

A hídemberek kevés gyakorlati haszonnal kecsegtető törekvés jegyében vállalták a hatalommal és a törvényekkel való szembehelyezkedés kockázatait.

A mentességre ugyanis lényegében csak közkegyelem útján van lehetőség, amit egyébként a Szent Korona Társaság már kezdeményezett is. Csakhogy éppen az esetleges újraszámlálás esetleges eredményétől függően esetlegesen hatalomra kerülő politikai erők tették teljesen világossá, hogy szó sem lehet amnesztiáról, mert a következetesen szigorú büntetőpolitika megvalósítása adja az egyetlen esélyt a közbiztonság javulására. Furcsa volna, ha ettől éppen az érdekükben elkövetett bűncselekmények tettesei javára térnének el. A legfőbb ügyész közismert pártatlansága is garancia arra, hogy ez nem következhet be. A hídemberek pedig politikai öntudatuk és igazságszeretetük miatt nem is fogadhatnák el a javukra szóló kivételezést (már a taxisblokád utáni amnesztiatörvény is lehetővé tette, hogy az érintett kezdeményezésére mégiscsak lefolytassák az eljárást).

Rend nélkül nincs demokrácia. Ezt hangsúlyozták szerint nincs demokrácia, következésképpen a demokratikus – és jogállami – intézmények már nem nyújtanak keretet a nép valódi akaratának érvényesítésére. Azért meg kellene próbálni. Konkrét választási csalás alapos gyanúja esetében ugyanis egyenesen kötelező megőrizni a bizonyítékként szolgáló szavazólapokat. Tüntetést pedig szabadon lehet szervezni, engedélyt sem kell rá kérni. A tömeg ereje és a beszédek meggyőző tartalma segítségével törvényes módon is jelentős hatást lehet gyakorolni a hatalomra. A három nappal korábbi bejelentés, valamint az igen szűk körben megfogalmazott tiltási, illetőleg korlátozási lehetőségek (amelyek a híd lezárása útján történő tiltakozást nem, de a Kossuth téri összejövetelt minden további nélkül lehetővé tették volna) igazán nem tekinthetők a demokráciával ellentétesnek.

Tennivalók és komoly tanulságok mindazonáltal vannak. Noha nem teljesen világos, hogy itt miért nem lehetett élni a törvényes bejelentés lehetőségével, valóban előfordulhat olyan eset, amikor az azonnali reagálás igénye miatt indokolatlan a három napos kivárás. Ha a spontán (vagy az események diktálta tempó miatt gyorsítottan szervezett) gyűlés önmagában nem sérti a jog tartalmi követelményeit, akkor szerintem is indokolatlan a mostani törvény által megkívánt mérlegelés nélküli feloszlatás. Ezt azonban a demokrácia és a jogállamiság hétköznapi viszonyai közepette, a rendelkezésre álló intézmények keretében lehetne és kellene – már régóta – rendezni. Ugyanúgy, mint a szavazatok megőrzésének és az újraszámlálás feltételeinek kérdését.

Szikinger István
alkotmányjogász

Breuer Marcel

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

1940 JUN 27

STI HIRLAP

☐ AZ AKADÉMIAI KIADÓ világhírű építészeket bemutató sorozatában jelent meg Major Máté tanulmánya Breuer Marcelről.

1021

Breuer Marcel

1928-ban szabadon lengő acélcsőnádszékeket tervez.

Dr. Germuska Mihály: Szintézisek az ipari művészetben. — Ipari Művészet, 1968. 3. sz., 26. l.

Breuer Marcell M.D.K.

mint festő került a weimari B auhaus-ba, aztán
átment az asztalosmühelybe, ahol butorterveket készitet
épitésszé lett.

"a "merikában igen foglalkoztatott épitész

Kozgonyi Iván: B cezélgetés Bontnyik Sándorral 22.1.
MüvészettÖrténeti Dokumentációs KÖzpont Közleményei

Breuer Marcell M.D.K.

mint festő került a weimari H auhaus-ba, aztán átment az asztalosmühelybe, ahol butortervek készitet épitésszé lett.

"a Amerikában igen foglalkoztatott épitész

Breuer Marcell M.D.K.

A cső-székek kontruktőre

Rozgonyi Iván: Beszélgetés Lassák Lajossal

Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményei

1963. II. "Bauhaus"-szám 29.1.

Brenet Marcell

A csó-szőkék koncertje

K.D.K.

Breuer Marcell építész M.D.K.

Csőbutorok.

Bozgonyi Iván: Beszélgetés Perlmutter Sándorral

Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményei

1963. III. "Bauhaus" szám 25.1.

.N.O.M

Breuer Marcel építész M.K.

Pécsről csupán az érettségi bizonyitvánnyal jutott ki először a weimari. majd a dessaui Bauhaus-ba. Itt az un. Tschlerei-nek volt a vezetője és csőszéket szerkesztett.

Az eredeti Breuer csőszék licencét Thonet-ék vették meg.

Major Máté: Egy építész szubjektiv megjegyzései

Magyar Építőművészet Építőmüvészet 1963/4. 57.l.

Breuer Marcell, építész és formatervezőművész 1.) Folytatás,
B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919-1933, Berlin

A válogatás azon huszonöt magyar művész műveit ölelt fel, akiknek az életműve a századelőn valóban jelentős. Ők jelentették a németországi emigránsok legnépesebb csoportját. Számukra a siker felé vezető utat a „Der Sturm" köre jelentette, amelyet e kiállítás alapján a Bauhaus felé vezető átmeneti állomásnak is tekinthetünk. – A 25 magyar művész között szerepel Bortnyik Sándor, Breuer Marcell.

Művészet, 1989., 11-12., 43-old.

Breuer Marcell, építész és formatervezőművész 2.) Folytatás

B. Turok Margit: a magyar grafika külföldön, 1919–1933. Berlin

Berlinben a vezignáltság, a tabajveszteség érzése miatt a pszichológizáló irány felé fordultak a művészek. Ezt az irányt képviselik a kiállításon a hagyományokhoz jobban kötődő művészek: Breuer Marcell: „Pieta", 1920. /említve/.

4. „Férfiarckép", ceruza, 28 x 16 cm, 1920. /repr./

Művészet, 1989, 11–12., 43–44 – old.

Breuer Marcell, építész- és formatervezőművész 3.) Folytatás

B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919-1933, Berlin.

A Bauhaust bemutató rész a pécsiek tevékenységét emeli ki. A két legjelentősebb – Moholy-Nagy és Breuer-mester mellett a kevésbé ismerteket és az eddig ismeretleneket is szerepelteti. A Bauhausban folyó tevékenységről készült gazdag fotóanyag teszi teljessé a képet.

Művészet, 1989., 11-12., 45-old.

Breuer Marcell építész

Pécsett működött. Évtizedekig külföldön élt. A Bauhaus tagja volt Weimarban és Dessauban. Főművei: Bijenkorf áruház (Rotterdam) Unesco székház (Párizs) St John apátság (Collegeville USA)

Vigília, 1964. 6 sz., 377 old.

Breuer Marcel

(A New-York-i Modern Múzeumban
látható Breuer Marcel szék)

— : Múzeum és művészet
Művészet, 1980. június – 3. lap.

Breuer Marcel

Méltatás.

Mezei Ottó: Néhány megjegyzés Gábor Eszter...
Művészet, 1980. június – 46. lap.

Breuer Marcel, építész

A hónap

zeumban májusban a hónap műtárgya *Ludwig Mies Van der Rohe:* Mr. karosszék 1926- című alkotása. Ez a hintaszékhez hasonló csőkarosszék a fémbútor [illegible]se, amely *Breuer* [illegible] magyar építész egy [illegible] korábban tervezett acélcső [illegible] az [illegible]klődők.

– : A hónap műtárgya 12.

Esti Hírlap, Bp. 1980. máj. 6.

Breuer Marcell, [ ]

l. Fadrusz Gy.

- Az ember környezete 76-81

Alföld, Debrecen, 1980. máj. XXX 1/5.

Breuer Marcel, építész

L. s. Pap Gyula

Rózsa Gyula Múzeumban a Bauhaus? 11

Népszabadság, Bp. 1980 júl. 20.

Breuer Marcel, építész

BREUER MARCEL munkásságát bemutató kiállítás nyílt meg szülővárosában, Pécsett a Janus Pannonius Múzeumban. A modern építészet és formatervezés világhírű mestere az Egyesült Államokban él, a húszas években a weimari Bauhaus tagjaként dolgozott.

– Hú

Népszabadság. Bp. 1980 aug 24. 21.

Breuer Marcel

Említve

Hanaugazó M.: Képek, nehezek öt
világrészből

Esti Hírlap, Bp. 1970. aug. 31.

BREUER MARCEL

1909-BEN GROPIUS MEGHÍVJA AZ AKKOR LÉTREHOZOTT BAUHAUS-BA TANÁRNAK.

MAJOR MÁTÉ: WALTER GROPIUS.

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET, 1970/1. 54–55. LAP.

Breuer Marcel

A februárban megtartott „17. Svéd Bútorvásár" tanúsága szerint új reneszánsza van a 30-as évek csőbútorának, amelynek ő volt a kezdeményező tervezője.

Ipari Művészet, 1968. 3. sz., 61. l.

Breuer Marcel

Építőművész, alkotásairól fotók szerepelnek az alábbi tárlaton.

Aitner Tivadar: Külföldön élő magyar művészek kiállítása a Műcsarnokban

Veszprémi Napló: 1970. okt. 3.

Breuer Marcel 1

szül.: 1902, Pécs. építén.

Gropiusnál, a weimari Bauhausban tanult, majd itt tanított. 1925-ben ő tervezte az első csőbútorokat. 1934-35-ben sikertelenül próbált itthon letelepedni, 1937-től Gropiusnál dolgozott és ugyanakkor tanított a Harvard egyetemen. 1952-57 között készült el műve, az UNESCO párisi palotája, Nervi és Zehrfuss közreműködésével. 1953-61 között építi a Collegeville-i kolostort.

XX. századi magyar származású művének külföldön.
Bp., 1970. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bognár József 12. l.
(Műcsarnok

Breuer Marcel

Sok városrendezési tervet kérút. 1970: a bp-i műegyetem díszdoktorává avatta.

Bemutatott művei: /fotókon/

Cesca nék, 1928

St. John apátság temploma (Hamilton Smith-sel)
1953-61, Collegeville, Minnesota.
(repr.)

XX. századi magyar származású művészek kiálfötdön.
Bp 1970. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bognár József 12. l.
(Műcsarnok

Breuer Marcel

Geller-ház II. (Herbert Beckhard-dal) 1959-61
New York

IBM Kutató központ · 1960 La Gaude

Whitney Múzeum az amerikai művészet számára
(Hamilton Smith-nel) 1963-66, New York
City

XX. századi magyar származású művészek Párizsban.
Bp. 1970. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bogner József. 12 l.
(Műcsarnok)

Breuer Marcel

4.

Lakónegyed, ZUP-terv, 1963-67, Bayonne

H.U.D. irodaépület (Herbert Beckhard, Nolen Swinburne & társaival) 1963-68, Washington (repr.)

New-York-i Egetem, Technológiai Épület II. (Hamilton Smith-nel) 1967-69 New-York

XX. századi magyar származású művészek Szülföldön Bp. 1970. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bognár József 12 l. Műcsarnok

Breuer Marcell

építész

A modern építészet kiálakulásánál az indulás tevekeny és sikeres részése volt.

F. Mihály Ida: A magyar Bauhausterek.

Művészet, 1970. szeptember - 8 lap.

BREUER MARCEL

Építőművész. Ő tervezte a párizsi UNESCO-székházat és a New-Yorki Museum of Modern art palotáját. Műveiről fotók szerepelnek az alábbi táblán:

Artner Tivadar: Külföldön élő magyar művészek kiállítása a Műcsarnokban.

Békés Megyei Népújság, 1970. szept. 27.

Brener Marcell
épitész

A második világháborút megelőző
években lévő politikai törekvések
miatt elszakadt hanájától

F Mihaly Ida. A magyar Bauhausterek
Mévészet, 1970. szeptember - 8 lap.

Breuer Marcell
építész

Az ő tervei alapján rendertek be
a Bauhaus anlat, étterem, atelier-
het és mihamg tanári lakást, köztük
Gropiusét is

F. Mihály Icha: A magyar Bauhusbeck
Művészet, 1970. szeptember - 8 lap.

Brenner Marcel

1902 május 21-én született Pécsett. Alsó- és középfokú tanulmányait is itt végezte. Érettségit 1920-ban tett. A „hekeplény-nemzeti" reakció miatt Weimarba-megy.

Major Máté: Brenner Marcel. Budapest, 1970. 34 l

5 l.

Breuer Marcel

Weimarban Gropius nagyszerű iskolája, a Bauhaus már egy esztendeje működik. A Bauhaus tanulmányokat 1920 és 1924 között végzi el s mesterlevelének birtokában 1925-től tanár vezető je lesz az asztalos műhelynek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. l 341. 51

Breuer Marcel

Ez már Dessauban, hová az iskola ez évben költözik át. Ekkor formálja ki az első csőbelet is, mely a huszonhárom éves ifjú mester nevét máris világszerte ismertté tépi.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

Breuer Marcel

Az 1925-26-ban megépülő "Bauhaus épület és a tanári lakások – Gropius alkotásai – minden bútorát a Mester, valamint műhelye tervezi és produkálja. Amikor Gropius 1928. IV.1 Berlinbe települ Moholy-Nagy László és a Mester is vele mennek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341. 5l

Breuer Marcel

Berlinben 1933-ig - Hitler hatalomátvételéig - dolgozik a Mester. Ez idő alatt több nagy tervpályázaton vesz részt, kiállításokat berendezéseket tervez, és harmadmagával (társai közül az egyik Moholy-Nagy László) részt vesz a párizsi kiállításon.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 51

1970. 341

Brener Marcel

Ekiállitáson (Deutscher Werkbund, 1930) bemutatja saját épületlerveit és bútorait. Ekkor-1932-valósul meg első épülete, a wiesbadeni Harnischmacher-ház.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

5 l

Breuer Marcel

1931-től (1935-ig) nagy tanulmányutakat tesz. Jór Spanyolországban, Észak Afrikában, Görög-, Francia- Olaszországban, majd Amerikában, Svájcban, Portugáliában, Hollandiában, Belgiumban, Angliában és Haitiben

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 5 l

Breuer Marcel

A nácizmus kezdetén elhagyja Németországot s rövid ideig Svájcban él. Itt rendezi a Wohnbedarf Zürich c. kiállítást és innen pályázza s nyeri meg egy nemzetközi aluminiumbútor pályázat 2 első díját (1933).

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 5 l.

Breuer Marcel

Egyévvel később tartja ritha előadásainak egyikét, a Zürichben székelő Schweizerischer Werkbund rendezésében. „Wo stehen wir heute"? cimmel. Ez kitűnő összefoglalása ma is érvényes építészszemléletnek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341.

5 l.

Breuer Marcel

(Gropius ugyanez év elején tartott budapesti előadásával, „Az új építészet mérlegé"-vel egybehangzó dokumentuma ez az új építészet „új"-ságának). Ugyanez év - 1934 - összén a Mester visszatér Magyarországra.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 5 l.

Breuer Marcel

Szándéka megtelepedni és polgárni képességeivel a magyar építészeti kultúrát. Budán lakást bérel, otthont és műtermet rendez be való. Breuer bútorokkal várja a megbízatásokat, hogy alkothasson.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 5-6 l.

Breuer Marcel

Azonban csak egy tervpályázatra tud indulni – Fischer Józseffel és Molnár Farkassal (a magyar CIAM csoport vezetőivel) társulva. A Budapest-i Nemzetközi Vásár és főbb pavillonjainak tervezésére kiírt pályázat első díját meg is nyeri.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest.
1970. 34 l. 6 l.

Breuer Marcel

Megvalósításra azonban csak kis részben kerül sor. Ezzel beírsfejezi hazai pályafutását. A hitlerizmus hatására egy erősödő magyar reakció képviselője, a Mérnöki Kamara nem veszi fel tagjai sorába.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l

Brener Marcel

Magyarországon tehát tervezési munkát nem vállalhat. Még ugyanez évben megépül egyik korai főműve, két, néhány-lakásos ház együttese, a Zürich melletti Doldertalban, helybeli szerzőtársakkal.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l.

Brener Marcel

1935-ben mégsem Svájcba tér vissza-, hanem Angliába megy, ahol angol építésztárssal tervez-épít kisebb épületeket és – társ nélkül – újabb bútorokat kísérletez ki.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

6 l.

Breuer Marcel

Angliából – az akkor ugyancsak itt működő Gropiusszal – 1937-ben hívják meg az észak-amerikai Cambridge-be (Massachusszets), a Harvard University építészeti fakultása (School of Design) „Associate Professor"-ául.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l.

Breuer Marcel 17

Ebben az iskolában csaknem egy évtizedig neveli az „új építészet"-re az amerikai építész utánpótlást – érzékelhető" sikerrel. Itt kezdődik amerikai és forytatódik egyetemes – ma is emelkedő" – építészeti pályafutása.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l

Brener Marcel

Magántervezői gyakorlatot természetesen nevelőmunkája közben is végez éspedig - 1941-ig Gropiusszal szerzőtársi kapcsolatban. Előbb egykori mesterétől, 1946-ban pedig az Egyetemtől is megválik.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l.

19

Brener Marcel

New Yorkba tepi át alkotómunkája szinterét. Amerikai állampolgárrá 1944-ben lesz. (1937 még mint a magyar CIAM csoport tagja mutatja be svájci-angliai müveit.)

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l.

Brener Marcel

(E műveket a csoport szokásos évi számadásán, a Tér és Formában.) New Yorkban tehát idestova negyedszázada dolgozik, három fiatalabb kollégájával.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

61.

Breuer Marcel

Mindhárman az építészeti irányt adó AIA (American Institute of Architects) tagjai – Herbert Beckhard, Robert F. Gatje és Hamilton P. Smith.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

61

Brener Marcel

A New Yorki iroda egyre szaporodó munkáját jelentős számú apparatus látja el, mely egidőszerint 55-60 főből áll. Párizsban is irodát létesitett az ötvenes évek folyamán.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l.

Breuer Marcel

Az egész világ nagyrakcsülése feléje fordul; megtisztelő címek, tagságok, kitüntetések, díjak stb az alantiak: VII. Congres Pan-Americano de Arquitectos Külön elismerése, a kiállítási lakóházért (1950)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l.

Greuer Marcel

Az Architectural Record /AR/ folyóirat kitüntetése a Greco házért, mint az év legjobb családi ház tervéért (1956), mint az év legjobb családiház tervért.

Major Máté: Greuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

61.

Breuer Marcel

Az olasz La Rinascente vállalat hiemelkedő formatervezési munkáért első ízben kiadott Compasso d'Oro-ja (1957); az USA kereskedelmi minisztériuma elismerése a Nemzethűzi Vasárral kapcsolatosan. (1957)

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 61

Breuer Marcel

Az Aar kitüntetése a Laaf házért (1960); a collegeville-i Szent János (St. John) templom tervezésére kiírt Spaeth-Lercaro pályázat ezüstérme és az AIA Award of Merit, illetve a National Honor Awards kitüntetés.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 6 l

Breuer Marcel

A New York-i Municipal Art Society elismerő oklevele a New York University épületéért (1963); a New York-i City Club Albert S. Bard jutalma, városépítészeti érdemért (1964).

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 7 t.

Breuer Marcel

Az AIA New York-i csoportjának érdeméreme (1965), az AR ujabb kitüntetése a Rufus Stillmann-házért (1966), az American Hungarian Studies Foundation (AHSF) George Washington jutalma (1967).

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 71

Breuer Marcel

A New York State Council on the Arts jutalma a Whitney Museum of American Art épületéért (1967); az AIA aranyérme (1968); a bp-i Műszaki Egyetem „doctor honoris causa" oklevele (1968)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 7 l.

Breuer Marcel

Az University of Virginia Thomas Jefferson-alapítványának érme (1968); az AR legújabb kitüntetése a Starkey házért (1968); a New York-i City Club Albert S. Bard jutalma.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

71

Breuer Marcel 31

Az AIA ritüntetése a collegeville-i St. John's University könyvtárépületéért (1968); a Fifth Avenue Association építészeti jutalma az 1966-1967-ben kivitelezett legjobb középületért. (1968).

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 34 l. 7 l.

Breuer Marcel 32

Az Beaux-Arts Incorporated épitészeti dija (1968) stb. Tiszteleti tagja a Sociedad de Arquitectos de Colombia-nak, a Sociedad Central de Arquitectos de Peru-nak; Tórs-tagja a New York-i Museum of Modern Art-nak.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 71

Breuer Marcel

Tagja az AIA-nak, az American Academy of Arts and Sciences-nek, az Ordre des Architects de France-nak; a New York-i Architectural League-nek, a Harvard Club-nak; a Century Association-nak.

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 11.

Breuer Marcel

A New York University buffalói tanulmányi felügyelő bizottságának, az AHSF magyar hagyománsokkal foglalkozó bizottságnak stb. és legújabban (1968) alelnöke a National Institute of Arts and Letters-nek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

Breuer Marcel

Műveiről két nagyobb, átfogó műadott számot: Blake Peter bevezetésével és jegyzeteivel: Marcel Breuer: Sun and Shadow, The Philosophy of an Architekt (Napfény és örnyék)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341.

71.

Breuer Marcel

E mű 1955-ben jelent meg. A másik Cranston Jones gondozásában: Marcel Breuer: Buildings and Projects (1921-61), mely 1962-ben jelent meg. A Mester alkotótevékenysége így határozható meg.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 8 l.

Breuer Marcel

37

Első a Bauhaus periódus 1920-tól 1928-ig (két részre tagolható a növendéki és mesteri szakaszra, vagyis 1920-24-ig, illetőleg 1925-től 1928-ig): a második az europaivándorlás periódusa 1928-37-ig.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 81.

Brenek Marcel

(Ebből 1928-33-ig: Berlin, 1933-35-ig Zürich-Budapest; 1935-37-ig domolos), harmadik az amerikai Combridge-ben végzett munka periodusa 1937-46-ig; a negyedik a New York-i periodus 1946-tól.

Major Moté: Brenek Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 81.

Breuer Marcel

A Bauhaus-i periódus szakaszában a Weimari asztalosműhelyben dolgozik, főleg kiitorokat tervez és csinál, majd elérkezik néhány épület megtervezéséig is. Kezdettől a szék problémája izgatja.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 8 l.

Breuer Marcel

Első közzétett műve kuriózum: kézzel faragott szék (1921). Ugyanez évben már ely olyan széket is konstruál - lefelé kónikus lábakkal, leszített textilülőkével és támlával.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

8 l.

Breuer Marcel

A következő megoldás karosszék (1922)
E szék bonyolult nak látszik, de felépítése
formálása teljesen logikus. Ugyanekkor (1922)
egy berendezést tervez és csinál.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 34 l. 8 l.

Breuer Marcel

Két lakóház tetve közül az az érdekesebb (1923) melyben 12 pintes egymás fölött hat-hat kétpintes lakást helyez el s minden második pintes külső, nyitott folyosók létesít. az a lakások megközelítésére.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 8 l.

Breuer Marcel

A Mester Dessauban már mint tanár, az asztalosműhely vezetője. Ő tervezi és ő segíti munkatársai segítségével a Gropius által épített új Bauhaus épületet és a tanári lakások egyes berendezéseit.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 8 f

Breuer Marcel

A kutorok közül döntő jelentőségű az első – még kissé bonyolult – fémcsőből hajlított textiliával kiegészített és kényelmesített karosszék (1925), mely nevét egyszerre Németország határain túl is ismertté tette.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

8 l.

45

Brener Marcel

Ez a korospzék – nikkelezett vagy krómozott csőből és szines textiliával – bonyolultsága ellenére, ma is a legjobbak közül valók s csak maga a Mester csinált nála jobbat.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

9 l.

Breuer Marcel

Ugyanez évben foglalkozik az egymással kiegészíthető, csereélhető szekrényelemek modulrendszerének problémáival is. Erwin Piscator részére tervezett cserélhető berendezést (Berlin, 1927)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 9 l.

Breuer Marcel

47

Épülettervei közül az egyik egy kis kétszintes acélházé (1925) melyet könnyű acél keretszerkezettel és előregyártott szabvány acéllemezzel akart megkonstruálni.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

91.

Breuer Marcel

A másik terv a Bauhaus-tanárok egy részének lakásául szánt sorház (1927) megoldását adja. Berlin-i tartózkodása alatt alkotótevékenységében egyre nagyobb teret kap az épülettervezés.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 9 l.

Breuer Marcel

Berlinben készített nagy pályatervei közül a legérdekesebb és legújszerűbb a harkovi Aktív Színház terve (1930) E mű nem nyert díjat, a színház felépítése dinamikus és merőben más minden eddigi színházénál.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 10 l.

Breuer Marcel

Első megvalósult családi háza a Harnischmacher-ház (1932) Wiesbadenben. Berlinből való távozása idején (1933) repülőtere Párizsban egy meghirdetett alumíniumbútor pályázaton.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 10 l.

Breuer Marcel

E pályazaton néhéivel két első díjat is nyer. 1933-ban rövid ideig Svájcban él, itt tervezi meg korai főművét, melyet 1934-ben meg is építettek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

10 l.

Moholy-Nagy László

Breuer Marcellel 1928. okt. 1-én Berlinbe települ, ahová Gropius költözik.

„Major Móle": Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

5P

Moholy-Nagy László

Cútorokat, berendezéseket tervez Breuer Marcellel együtt Berlinben 1930-ban.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

5 l.

Fischer József

és Molnár Farkas Breuer Marcellal

együtt indult egy magyar tervpályázaton.

Major Molnár: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

6 l.

Molnár Farkas

és Fischer József Breuer Marcellel együtt indul egy magyar tervpályázaton.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

6 l.

52

Brener Marcel

A feladathoz Alfred és Emil Roth épitészekkel (svájci) társul, akik már előzőleg is készítettek tervet erre, a Zürich melletti két néhány-lakásos házra.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l

10 l

Breuer Marcel

A négyszintes épületek alsó szintjén a garázs, a lakáshoz tartozó raktárak és a mosókonyha-száritó kapott helyet. Az első lakószinten egy négy és egy egyszobás lakást alakitottak ki.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 p. 101

Breuer Marcel

A második egy ötszobás, a tetőszinten pedig két műterem lakást hépeztek ki. Az alkalmazott szerkezet vasbeton-váz, melytől az összes kitöltő szerkezetek függetlenítettek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 101

Brener Marcel

A tetőszint azonban faszerkezetű, melyet belül rétegelt fa, kívül – mint az alsóbb szintekben is – eternitlemez burkol; a hettő között parafa szigetelésel.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341

101

Breuer Marcel

Az alsó szint lábakra állítása, a lakószintek különböző mélységű loggiái, a körös-körül visszaugratott tetőszint plasztikai lehetőségeit jól kihasználó épület.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

10 l.

Breuer Marcel

Angliában a bútortervezésben továbbra is önállóan, az épülettervezésben pedig F.A.S. Yorke-kal együtt alkot. Itt valósítja meg rétegelt fa táblaszerkezetből készített asztalának tervét.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

11 l.

Brener Marcel

Az ugynevezett Isokon széria ülőbutorait is Angliában tervezte: egyik legkiválóbb darabja egy karos fekvőszék (1935) Ez időből legérdekesebb építészeti alkotása egy modell.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 11 l.

Breuer Marcel

E modellt a British Cement and Concrete Association megbízásából egy kiállítás cél-jára készít. A „jövő" városának központja" (1936) az, mely szűkítve tartalmaz egy új megoldást.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 11 l.

Breuer Marcel

Az angliai megépült művek közül leginkább említésre méltó egy kiállítási épület (1936), melyet Bristolban állítanak fel, egy négyzsobós nyaraló, berendezésével együtt, de melléh-helyiségek nélkül.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

11 l.

Breuer Marcel

Amerikai pedagógiai működése a Cambridge-i Harvard University-ben végzett oktató- és építőművészi pedagógiai működése (1937-1946). 1941-ig Walter Gropiusszal dolgozik együtt. 1939-ben Lincoln-ban (Massachusetts) építi saját házát.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 11 l.

Breuer Marcel

Sok rokonvonást mutat az ugyanosak Gropiusszal együtt tervezett „Chamberlain" ház, Weylandban (Mass. 1940). Aluminium City elnevezésű lakótelep tervét Gropiusszal együtt dolgozza ki.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 11 l.

Breuer Marcel

1943-ban tervezi kis nyaralóját Wellfleetben (Mass.), 1945-ben a Tompkins házat Hewlett Harborban (: New York), a másik a Geller házat Lawrence-ben (Long Island, N.Y)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 12 l.

Breuer Marcel

1946-47 között épült a Robinson ház a Williamstownban /Mass./. 1947-ben pedig az első Breuer ház (1947) New Canaanban (Connecticut).

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

12 l.

Breuer Marcel

Alasonló alkotásai a következők:
1947-48 Thompson ház, Lignierben (Penn);
az épület, melyet a New York-i Museum of
Modern Art keretében építettek fel; továb-
bá a Zniffin ház New Canaanban.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,

1970. 34 l. 12 l.

Breuer Marcel

Majd a Wolfson ház Pleasant Valley-ben (N. Y.) e házak 1949 épültek. A Mester első nagyobb középület megbízása a Dwight Ferry (Fl.) ház (1949-50); a Vassar College lakóépülete Poughkeepsie-ben.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 12-13 l.

67

Breuer Marcel

A kelet-ujugati tájolósú, közepfolyosó mentén sorakozó szobák előtt, a homlokzaton, lémkonzolokra erősített hullámlemez napvédő szerkezet képül.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

13 l.

Breuer Marcel

1950-ben ismét két családiház épült a Rufus Stillman-ház, Litchfieldben (Conn) és a Hanson ház Lloyd Harborban (Huntington, Long Island N.Y.)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

134.

Breuer Marcel

1950-52 között két középület követhető:
az egyik a Sarah Lawrence College mű-
vészeti központjának és gimnáziumának épü-
lete. A ház kétpintes.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 34 l.

13 l.

Breuer Marcel

1951–53 között épült meg az ugyancsak második Breuer ház New Canaanban (Conn), egy hétvégi ház Lakeville-ben (Conn.), a Caesar ház és a Neumann-ház Croton-on-Hudsonban (N.Y.)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 l. 131.

71

Breuer Marcel

Ez a ház földszintes, egytömbös, lényegében kéttraktusos, az egyikbe behatoló, egyoldalón és felül nyitott terasszal. Kő-tégla-, beton- s üvegfelületek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

13 l.

Breuer Marcel

1953-ban kezdődik épületsorozatának tervezése, melyet a Tottington Manufacturing Company részére épít Amerikában és Európában.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

44 l.

Breuer Marcel

Az Edgar Stillmann részére épített (1953-54) vidéki ház Wellfleetben (Mass.) alaprajz és felépítésbeli sajátosságaiban anyagaiban hasonlít a Caesar házához. Lábakon áll, hátulról hid-lejtő vezet fel.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

14 l.

Breuer Marcel

1953-56 kb. egyszerre három iskolát is tervez Connecticutban, a bantami és northfieldi és litchfieldi iskolát. Ez években európai szereplésére is sor kerül; és pedig a rotterdami De Bijenkorf áruházat tervezi.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 14 l.

Breuer Marcel

Maga az óru ház egyetlen nagy hasáb-
tömb, épaki homlokzata teljesen üvege-
zet, míg a többi hatpögű travertin la-
pokkal burkolt.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 34 l

14 l.

Breuer Marcel

1953-ban kezdődik az Unesco párizsi székházának tervezése, melynek építése 1958-ban befejeződik be. Szerzőtársai P.L. Nervi és a francia építész B. Zehrfuss.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

15 l.

Breuer Marcel

Az első megoldás elvetése után alakul ki a főépület Y-alaprajzú főtömege, melyhez alacsony összekötő szárnnyal kapcsolódik a kongresszusi terem tömbje.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

15 l.

Breuer Marcel

Nagyszabású alkotásai között jelentős a bencés rend Szent János (St. John) Apátságának és Egyetemének épületegyüttese. A Collegeville-ben épült alkotásai közül az első a templom.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 15 l.

Breuer Marcel

A templom előtt óriási vasbeton plasztika, a harangláb áll; különösen a templombelső megformálása és a részletek képviselik magas szinvonalon a Mester művészetét.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 15 l.

Breuer Marcel

Ez időben egymás után ujabb négy családiháza épül. Az első a Clark ház Orange-ban (Conn. 1954); az andoveri Grieco ház (Mass. 1954-55) egy szinten két egymásra merőleges tömb.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 15 l.

Breuer Marcel

A duluth-i Storkey-ház (Minn. 1954-55) egyszintes, lábakra állított funkcionális tömbökre osztott családi ház megoldás.

A Gagarin-ház (1954-55) kétszintes.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

16 l.

Breuer Marcel

1954-57-ben a princetoni (New Jersey) Institute for Advanced Study tagjainak részére kisebb lakótelepet tervez. A felhasznált anyag jóreszt piros tégla és fehérre festett faburkolat.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 16 l.

Brener Marcel

Hágóban ekkor épül az USA nagykövetségének épülete (1954-58) A két négyszintes szárny jórészt középfolyosó mentén sorakozó irodahelyiségeket tartalmaz.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l

16 l.

Breuer Marcel

Második kolostor-templom együttese Bismarckban (North Dakota) bencés apácák részére épült (1954-59, 1960-62) A hegytetőre helyezett együttes alaprajza kéles H-betűre emlékeztet.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 16 l

Breuer Marcel

New York város Hunter College-ának két tömegből álló együttesét (1955-59) Bronxban tervezi. A hétemeletes, kvadratikus alaprajzú nagyobb épület, egy négyzetes udvar minden oldalán, közepfolyosós megoldásal.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 17 l.

Breuer Marcel

A Torrington Manufacturing Company újabb üzemi épülete Los Angelesben (California) 1955-ben épül. A 6000 m² alapterületű épület három 17 m. fesztávolságú hajóból áll.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1980. 341 171.

Breuer Marcel

Az ondoveri (Mass.) Laaf ház (1956-57) ismét a vidéki családi házak sorozatát képviseli, egyszintes típusú alapelrendezésével, funkciótagolásával, anyagaival stb.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

171.

Breuer Marcel

A New York University új egyetemi (1956–1961) négy épületből áll. Új európai feladatot vállal, megtervezi az Amsterdam-i Vom Leer Konzern irodaépületét.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 344

Breuer Marcel

A vízzel körülvett kis parkban álló iroda-
ház, kétos Y alaprajzú, kétszintes épület.
Európában épült a Stockholm-ház (1954-58)
először Feldmeilenben (Svájc).

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest,
1970. 34 l

17 l.

Breuer Marcel

Amerikában két újabb családi házat épült; a Hooper-ház (1959-60) Baltimore-ban (Maryland), a második a McMullen-ház (1960) Montclairben (New Jersey)

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

Breuer Marcel

Cannes közelében, La Gaude-nál (Var) építik fel új nagyszabású épületét az IBM. Kutató központját (1960-61). Az épület kettős U alaprajzú.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 340

180.

Breuer Marcel

Short Hills-ben (New Jersey) ismét egy-
házi épületegyüttest tervez, a B'Nai Jesha-
rim templomot és iskolát (1961-63) épí-
tik, Muskegonban (Michigan) pedig a Szalézi
Szent Ferenc templomot. (1961-67)

Major Molé: Breuer Marcel, Budapest,
1970.

340

18-19.

Breuer Marcel

Az Amerikai Művészet Whitney Muzeuma New Yorkban (1963-66) épül, ezzel egyidejűleg a Lakásépítési és Városfejlesztési Minisztérium épülete Washingtonban. Ez is kettős V alaprajzú épület.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 34 l. 19 f.

- Utolsó figyelmeztetés. Vasárnap zár a Mücsarnokban a műhelymunkák a weimari Bauhausba cimü kiállitás, melynek anyagát a Kunstsammlungen zu Weimar adta kölcsön. Hogy az a szakkönyvekből is kiderül a Bauhaust 1919-ben Weimarban alapitotta Walter Grobius épitész, aki olyan művészi közösség kialakitására törekedett, amely az ember harmónikussá fejlesztését tüzte ki céljául. Nem stilust, hanem szemléletet adott. A szélső jobboldal uralomra jutása miatt előbb Dessauba költöztek, majd egy részük a nácizmus elől Amerikába menekült. A tanárok, és a tanitványok közt több magyar is volt, például Breuer Marcell, Mohai Nagy László, Molnár Farkas. A Bauhaus hagyományait ápoló mai magyar fiatal épitészek, és képzőművészek csoportjának néhány tagjával, Gorondi Jánossal, Horvát Lajossa, Sold Péterrel, járta végig a Mücsarnok kiállitását Uri Endréné művészettörténésznek a kiállitás rendezőjének kkalauzolásával, Juhász Judit.
- Tetszik ez a hamutartó?
- Feltétlenül. Ez is azt bizonyitja, hogy a Bauhaus elsősorban szerkeszteni tanit bennünket, még ma is.
- Itt van egy szintén egy legendás darab,
- A bölcső.
- A bölcső, igen, ez a Kéhler Péter féle bölcső.
- Két hatalmas karika tartja a bölcsőt, ugye?
- Igen, ez alkalmassá teszi a ringatásra, de fel nem boritható, ez a nagy előnye.
- S miből készült?
- Fából, és fextil.

Szabadkát elérték
1977. jún. 4. Pistoli 10.00

- Na most itt van még egy terv, kényelmes és jól használható fekvőhelyre, ágy tervek, mégpedig a férfi, a nő, és a gyermek testalkatának felépitéséről van tervezve.
- Még ma is képes gondolatokat elinditani ez a szerkesztés mód.
- Szerintem most olyan könnyü fekvőhelyeket lehet vásárolni, hogy jobb a földön feküdni.
- Van olyan szoba, ahova nem fér bele, szobák.
- Ezek az ágyak, igen.
- De azért ne legyenünk nagyon kritikusak, mert ma is vannak igazán jó formatervezett butordarabjaink. Tehát ne csak a rosszat vegyük észre, hanem vegyük észre a jót is, mert tényleg valóban vannak foglalkozások, amik a Bauhausnál jobbak, amit a Bauhaus-
- De fekvőhelybe speciál én még nem találkoztam vele. Nem akarom megmondani magának, hogy éve keresek.
- Én cisnáltattam egyet.
- Lám amikor a müvészettörnész itt talál kárpótlás a kiállitó teremben.
- Igen, csak sajnos nem lehet ráfekdüni, használni. Igen, de a butoripar számára itt van még egy nagyon érdekes csemege, de ez szintén a gyermekbutor, igen ez a Breuer Marcellnak a gyermekbutora, a gyermek méreteihöz, és a lehető legegyszerübb anyagból, legegyszerübb formába összeállitott asztalka székekkel, és olyan lemezből, és olyan butorból, ami elnyühetetlen.
- Nekem ez a gyerekasztalka székekkel kicsit tulságosan puritán.
- Nem kell több, de volt idő, amikor a Bauhaust éppen a lelketlenséggel vádolták, amikor bizonyos körök ezt meg akarták tagadni, hogy ugy mondjam.
- Lehetséges, hogy vidámabb lenne ez, hogyha mondjuk a széknek a hátlapjára rá pingálnának egy kis mackót, vagy egy kis cicát, és a gyereknek a fantáziáját ugye jobban megmozgatná, de minden esetre funkcionális szempontból azt hiszem, hogy ez tökéletesen elég.
- HNa most ha szabad azt mondanom, itt az elődök védelmében, szólni, akkor elképzelhető, hogy itten az alkotók azt képzelték el, hogy majd a gyerekek fogják azokat a kis mackókat ráfirkálni, tehát adtak teret a gyereknek is, hogy ők tovább épitsék a Bauhaus által létrehozott butordarabokat.
- Elfogadom az érveit teljes mértékben.
- És a másik az, hogy ugy látszanak ezek a darabok, hogy sajátmagunk is megcsinálhatnánk, azt hiszem, hogy ez is, ebben is benne van az, hogy a legegyszerübb módon csinálni, a legmegfelelőbbet, mert a gyereknek több nem kell, mert arra gondoljunk hogy a gyerekbutor van kitéve a legnagyobb igénybevételnek, ez

hamar összetörik, ennek, ez ennek a formáján látszik, hogy erős,

látszik hogy erős, ezt nyugodtan dobálhatják egymás fejéhez a gyerekek, vagy csinálhatnak vele amit akarnak, amit egy gyerek csinál, de de megmarad, és és akkor ilyen egyszerüen előállitható valószinüleg nem is drága.
- Itt a harmadik teremben találhatók Braier Marcell által tervezett alap butorok, az étkező asztal,
- Ez annyira egységben, ahogy ehhez nem lehet mit hozzászólni.
- Ez igy jó ahogy van,
- Ez igy jó ahogy van, ehhez nem tudok mit hozzátenni.
- Itt van a hires széke, 1922-ből az ülőrésze, és a hát támlája, készült a heveredekkel,
- Igen a hevederekből.
- Hát én nem értem belelülni, mert annyira féltjük, hogy, pedig nagyon kivántam megmondom őszintén. Annál sokkal jobban tisztelem mint mütárgyat, hogy használatba merjem venni.
- Pedig a Bauhausnak éppen a lényege volt a használhatóság.
- Teljesen igaza van.
- Ugy, hogy ezt gyártani kéne sorozatban.
- De sajnos nem gyártják ez a baj, és ebből ez az egy van.
- Ez még ma is megállná a helyét a modern butorkparban.
- Meg, tökéletes, és képezalje el
- És rendkivül egyszerü elemekből állitható össze.
- Igen.
- Milyen kellemesen lehet ebben olvasgatni.
- Bizony, jó nagy televiziót nézni.
- Szóval a Bauhaus megtürné a televiziót?
- Meg, csak keveset néznénk.
- Végezetül szeretném felhivni a figyelmüket a falakon mind a három teremben látható grafikákra, sokszorositott grafikákra, mert olyan neveket találnak itt, mint Kandinszky, Paul Klee, Weininger, Papp Gyula, Marx, akik a Bauhaus célkitüzéseit azért tették elsősorban magukévá, hogy a ngy tömegek részére is elérhetővé váljona képzőmüvészet.
- Azt tudjuk, hogy a Bauhaus a Hitlernek az uralomra jutása szakitotta félbe, képzelem, hogy Ön szerint Magyarországon van-e létjogosultsága a Bauhausnak? Ma.
- Hát a Bauhausnak nemcsak Magyarországon az egész világon szerintem továbbra is fennáll a létjogosultsága, mindaddig, amig szükségünk lesz használati tárgyakra, és lakóházakra, arra pedig

azt hiszem továbbra is szükségünk van, és valóban a korszerüen a magyar és a mai életviszonyokra társadalmi viszonyokra lebontva, alkalmazva, igenis szükség van a Bauhausra.
- Tehát ez a kiállitás még vasárnap látható a Mücsarnokban, de az NDK Centrumban junius 10-éig tekinthető meg a Magyar Bauhaus tagok munkáiból nyitott tárlat.

1977. VI. 4. 10.00 D. Petőfi.

Szombat délelőtt.

- Maradjak, kérdezi Nicky Robinson. /zene/

Breuer Marcel

1961-től épített újabb Torrington épületek (Indiana, Connecticut; Belgium, Anglia) közül a Litchfieldi (Conn.) igazgatósági épület (1965-66) képviseli legjellegzőbben a sorozatot.

Major Molé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

19 l.

Breuer Marcel

Egy családi háza a Rufus Stillmann ujabb háza (1965-66) Litchfieldben (Conn.) Tervei képültek még Franciaországban, továbbá az Egyesült Államokban.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

20 l.

Breuer Marcel

Műveinek jegyzéke:

Szék. Weimar. 1921. Fakonstrukció, fonott textilülőkével és támlával. Karosszék. Weimar. 1922. Fakonstrukció, fonott textilülőkével és támlával.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 30 l.

Breuer Marcel

Konyhaberendezés. Weimar. 1922. Az első beépített konyha.

Többemeletes ház terve. Weimar. 1923. Kétszintes lakásokkal nyitott külső folyosóval.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 34 l

20 l.

Breuer Marcel

Lakóház terve. Weimar. 1923. Az egymás melletti lakósok váltakozó szinteltolódásával, külön szellőzőnyílásokkal.

Szék. Weimar. 1924. Fakonstrukció, rugozó hátrészzel, leszitett textilülőkével.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 341

20 l.

Breuer Marcel

Karosszék. Dessau 1925. Az első hajlított csőkonstrukció, feszített textilülőkével, kartámasszal és támlával.

Ülőke. Dessau. 1925. Támla nélkül, a hajlított csőkonstrukcióba feszített fa ülőlappal.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 34 l

20 l.

Breuer Marcel 100

Kis acélház terve. Dessau. 1925. Könnyű acél keretszerkezet, előregyártott szabvány acél lemezekkel.

Szekrényelemek modulrendszere. Dessau. 1925. Első kísérleti butorok variabilis megoldásokra.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 201.

101

Brener Marcel

Ebédlő berendezése Erwin Piscator házában. Berlin 1927.

A Bambos-házak terve. Dessau. 1927.

Csoládiház terve Moravska Ostravában. Berlin. 1928. Vasbeton keret perhezettel.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

20 l.

Breuer Marcel

Lakóépületek tervei Berlin – Hasselhorst beépítésére. Berlin. 1928. Hász-szint-magas és kétszint-alacsony épületek.
Az elberfeldi-kórház terve. Berlin. 1928. Lépcsőzetes visszaugró emeletekkel.
Major Mózes: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

Breuer Marcel

A hátsó lób nélküli csőszék. Berlin. 1928. Fakeretbe feszített nádfonat ülőkével és támlával.

Szálloda terve. Berlin. 1929. Egy lakosztályát a 1930 évi kiállitáson felépitettek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 201.

Breuer Marcel 104

Frankfurti elektromosóra- és telefongyár terve. Berlin. 1929.

A harkovi Aktív Szinház terve. Berlin. 1930.

A Boroschek-lakás berendezése. Berlin, 1930.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 20 l.

Brener Marcel 105

Egy sportember házának terve. Berlin. 1931.

A Harnischmacher-ház Wiesbaden 1932.

Alumíniumszékek. Zürich, 1933. Hajlitott, alumínium szalagszerkezettel, karnélkül.

Major Mólé: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l 31 l.

Breuer Marcel 106 l

Két néhány-lakásos lakóház. Dolder-tal. Zürich mellett. 1934. Szerzőtársak: Alfred és Emil Roth.
A Budapest-i Nemzetközi Vásár épit-ményeinek pályaterve.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 31 l.

Brener Marcel

E pályatervhelte 1934. Szerzőtársak:
Fischer József és Molnár Farkas.

Asztal és egymásba rakható székek London 1935.

Karos lehvőszék asztalkával az Isokon sorozatból London 1935.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341 31 l.

Molnár Farkas

és Fischer József perzőtársai Brener Marcelnek a Budapest-i Nemzetközi Vásár épitményeinek pályaterve kidolgozásánál.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

31 l.

Fischer József

és Molnár Farkas perzőtársai Breuer Marcelnek a Budapest-i Nemzetközi Vásár épitményeinek pályaterve kidolgozásánál.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

31 l.

Brener Marcel 108

„A jövő városának központja" – terv.
London. 1936. Szerzőtárs: Francis Reginald Stewens Yorke

Kiállítási épület Bristol. Anglia
1936. Szerzőtárs: F.R.S. Yorke.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest,
1970. 341 31 l.

Brener Marcel

Si-pólloda terve. Obergurgl. (Ausztria) 1937.

A Haggerty ház. Cohassel (Massachussetts) 1938. Szerfőtárs: Walter Gropius.

Major Mólé: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341

31 l.

Breuer Marcel

A Wheaton College művészeti központjának pályaterve. Cambridge (Mass) 1938. Szerzőtárs: W. Gropius.

A Black Mountain College épületeinek terve. Black Mountain. 1939.

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 p. 31 l.

Breuer Marcel

Breuer-ház. Lincoln (Mass) 1939.
Szerzőtárs: W. Gropius.

Chamberlain-ház. Weyland (Mass.)
1940. Szerzőtárs: W. Gropius.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

31 l.

Breuer Marcel

Lakótelep. New Kensington. (Pennsylvania) 1941-42. Szerzőtárs: W. Gropius. Az „Yankee Portable"-szériában előre gyártható sorház-terve. Cambridge 1942.

Major Mólé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

31 l.

Breuer Marcel

A „Plas-2-Point"-két alappontra összerakható-ház terve. Cambridge, (Mass) 1942.

Dél-Boston újjáépítésének terve. Cambridge (Mass) 1943.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 31 l.

Breuer Marcel

A „Stuyvesant Town" – 10.000 lakásos település – tervei. Cambridge (Mass) 1943.
A Breuer nyaraló. Wellfleet (Mass) 1943–48.)
New York-i magas lakóház tervei. 1944.

Major művei: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

31 l.

115

Brener Marcel

A Smith College lakóépületének terve.
Northampton (Mass) 1945.

Karospék. Cambridge (Mass) 1945.

Schichtholzból (az 1936 évi londoni kisér-
let folytatása).

Major Máté: Brener Marcel, Budapest,
1970. 341 311.

116

Breuer Marcel

Hősi emlékmű terve. Cambridge (Mass) 1945. Szerzőtárs: Lawrence S. Anderson. A Tompkins-ház. Hewlett Harbor (New York) 1945.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

31 l.

Breuer Marcel

A Geller-ház. Lawrence (Long Island) 1945.

A Robinson-ház. Williamstown (Mass) 1946-47.

Az un. első Breuer-ház. New Canaan. 1947.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 31 l.

118

Brener Marcel

Éterem épület Mar del Plata (Argentina). 1947. Szerzőtársak: Eduardo Catalano és Francisco Coire.

A Thompson-ház. Lignier (Penn) 1947-48.

Major Mólé: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341

31 l.

Breuer Marcel

Kiállítási ház a Museum of Modern Art kertjében. New York 1949

A Griffin-ház. New Canaan (Conn) 1949. Szerzőtárs: Eliot Noyes.

Major Molné: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

32 l.

Breuer Marcel

A Wolfson-ház. Pleasant Valley (N.Y.) 1949.

A Dwight Fessy (Jr.)-ház, a Vassar College lakóépülete. Poughkeepsie (N.Y.) 1949-50.

Major Mólé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 32 p.

Breuer Marcel

A Rufus Stillman ház. Litchfield (Conn.) 1950.

A Hanson-ház. Lloyd Harbor (Huntington, Long Island) 1950.

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

32 l.

Breuer Marcel

A Sarah Lawrence College művészeti központjának és színházának épülete. Bronxville (N. Y.) 1950-1952.

88 sz. második Breuer ház. New Canaan (Conn.) 1951.

Major Molé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 32 l.

Breuer Marcel 123

Közkönyvtár - épület Grosse Pointe (Michigan) 1951

A Caesar - féle hétvégi ház. Lakeville (Conn.) 1952.

Major Mátyás: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

32 l.

124

Breuer Marcel.

A Neumann-ház. Croton-on-Hudson (N.Y.) 1953.

A Torrington Manufacturing Company üzemi épülete. Oakville. (Ontario) 1953-54.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

32 l.

Bjraner Marcel

Az Edgar Stillmann (Jr.) - ház.
Wellfleet (Mass) 1953-54.
A D. Bijenkorf - áruház épitési irodája. Rotterdam. 1953-54. Szerző társ: J. Elgas.

Major Máté: Bjraner Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 32 p.

126

Brener Marcel

Közép és alsófoku iskolák. Litchfield Bantam és Northfield (Conn) 1953-56.

Szerzőtárs: O'Connor and Kilham, munkatárs: Herbert Beckhard (1.800.000 $)

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l

32 l.

Breuer Marcel

A De Bijenkorf áruház. Rotterdam 1953-57 szerzőtárs: A. Elzas.

Az UNESCO-székház Párizs. 1953-58. szerzőtársak: Pier Luigi Nervi és Bernhard Zehrfuss. (8.500.000. Ft)

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 34 l. 32 t.

Breuer Marcel

A Szent Johns (St. John) Apátság
és Egyetem épületegyüttese. Collegeville
(Minnesota). 1953–1961) Munkatársa:
Hamilton P Smith. (13 000 000 $)
A Clark-ház. Orange. (Conn.) 1954.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest,
1970. 34 l. 32 l.

Breuer Marcel

A második Hornischmacher-ház. Wiesbaden, 1954.

A McIntyre-üzem épülete. Westbury (N.Y.) 1954. Szerzőtárs: William Landsburg

A Grieco-ház. Andover. (Mass) 1954-55

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 32 l

130

Breuer Marcel

A Starkey-ház Duluth (Minn.) 1954-55

A Gagarin ház Litchfield (Conn) 1954-55;

Munkatórs: H. Beckhard.

Az Institute for Advanced Study tagjai-
nak lakótelepe. Princeton. 1954-57.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 341 328

131

Breuer Marcel

Az USA nagykövetségének épülete. Hága, 1954-58. (1.300.000. $)

Az Angyali Üdvözlet kolostora. Bismarck (North Dakota) 1954-59, 1960-62,

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

32 l.

Breuer Marcel

Vasúti pályaudvar Terve New London (Conn.) 1955.

A Hunter-College együttese. Bronx (N.Y.) 1955-59. Munkatársa: R.F. Gatje. (3 300.000 $)

Major Molté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

32 l.

133

Breuer Marcel

A Torrington Manufacturing Company üzemi épülete Los Angeles (Calif) 1956.
A Laaf ház. Andover (Mass) 1956-57.
Munkatárs: H. Beckhard.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

32 l

Breuer Marcel

A New York University új épületei. New York 1956-1961. Munkatársak: H. P. Smith és R. F. Gatje (8.000.000. $)

A Van Leer Konzern irodaépülete Amstelveen (1957-58).

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 32 l.

Bjrener Marcel

A Stachelin-hdz. Feldmeilen (Svájc)
1957-58. Munkatársak: H. Bjeckhard és
Eberhard Eidenkenz

Magas üdülő-szálloda terve. Tamagnapena
(Venezuela) 1958.

Major Motté: Bjrener Marcel, Budapest,
1970. 34 l. 33 l.

136

Breuer Marcel

Az „El Recreo" iroda- és kereskedelmi központ terve: Caracas (Venezuela) 1958.
szerzőtársak: Ernesto Fuenmayer Nava és Manuel Saygo, munkatárs: H. Beckhard.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

33 l.

137

Breuer Marcel

A Whitby-iskola terve. Greenwich. (Conn.) 1959. Munkatárs: R. F. Gatje.

Üdülőház-terve Aspen (Colorado) 1959. Munkatárs: H. Beckhard.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

33 l.

Breuer Marcel

Az Ilsztinov-ház terve. Vevey (Svájc)
1959. Munkatársa: R. F. Gatje.

A Hooper ház. Baltimore (Maryland)
1959-1960. Munkatársa: H. Beckhard.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest,
1970. 341

331.

Breuer Marcel 139

Mc Mullen vízparti háza. Montolo-king (New Jersey) 1960. Munkatárs: H. Beckhard.

A Charles-központ terve. Baltimore (Maryland) 1960. Munkatárs. H. P. Smith.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l 33 l.

Breuer Marcel

Az IBM kutató központja. La Gaude (Var, Franciaország) 1960-61. Munkatárs: R. F. Gatje.

A Toppington Manufacturing Company üzemi épülete (Indiana) 1961.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 33 l.

141

Breuer Marcel

Az UNESCO-székház új pár nyónak terve, Párizs. 1961. : Szerzőtársak : P.L. Nervi és B. Zehrfuss.

A B'Nai Jeshurun templom és iskola. Short Hills (New Jersey) 1961-63.

Major Mólé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 331.

Breuer Marcel

A „Fairview Heights" – 150 lakásos telep Ithaca (N.Y.) 1961–64.

A katolikus Szent Ferenc templom és plébánia. Muskegon (Michigan) 1961–67.

Major Mónó: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

33 l.

Breuer Marcel

A Joppington Manufacturing Company üzemi épülete (Conn.) 1962.
Az Amerikai Művészet Whitney Múzeuma. New York 1963-66. Szerkesztés: H. P. Smith.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 33 l.

Breuer Marcel

1444

A Lakóépítési és Városfejlesztési Minisztérium épülete: Washington D.C. 1963-1966. Szerkesztés: Nolen and Swinburne, munkatárs: H. Beckhard. Major Moté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

33 l.

Breuer Marcel

A Topping Manufacturing üzemi épülete (Belgium) 1964.

A Topping Manufacturing igazgatási épülete. Litchfield (Conn) 1965-1966. Szerzőtárs: H. Beckhard.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 33 l.

Breuer Marcel

A Torrington Manufacturing Company üzemi épületei (Anglia) 1966.

A Laboratoires Sarget-Amlépine gyógyszergyár épülete. Bordeaux (Franciaország) 1968.

Major Molé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 33 l.

Breuer Marcel

A Mary College négy épülete. Bismarck (North Dakota) 1968. (4.000.000 $)

1968-ban még épülő alkotások.

Új téli üdülő - hegyközség (Flaine, Haute Savoie, Franciaország)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 33 l.

148

Breuer Marcel

Szerzőtársak: Laurent Choppis, André Gaillard, Atelier d'Architecture à Courchevel, munkatársak: R. F. Gatje, Gerard Chervaz (tervezés: 1960-)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

33 l

149

Breuer Marcel

Új téli üdülő-hegyközség szállodája és központi épületcsoportja. Flaine (Haute Savoie, Franciaország) Munkatárs: R. F. Gatje (tervezés: 1960-)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

341

Breuer Marcel

Az Armstrong Gumiipari Vállalat központja. (New Haven (Conn.))
Jólyegóváros 1500 lakós részére (városközpont, szálloda, supermarket, szórakozóhelyek, iskolák stb. Bayonne (Franciaország).
Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 p

34 p.

Breuer Marcel

1.57

A New York University II. technológiai és biológiai épülete. New York.

Az alkalmazott és matematikai tudományok épülete a Yale University-n. New Haven (Conn.).

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

34 l.

Breuer Marcel

A Massachussets University központja és parkológarázsa. Amherst (Mass.) Szerzőtárs: H. Beckhard.

A Cleveland Tapist Company bank- és irodaépülete, Cleveland (Ohio)

Major Mobé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

34 l.

Breuer Marcel

A IBM-vállalat igazgatási, üzemi, raktár- és kutató reprezentációs épületei. Boca Raton (Florida)

A Cleveland Art Museum bővítése oktatási épülettel, Cleveland (Ohio).

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 34 l.

Bjrener Marcel

Az 1968-ban még tervezett alkotások:
„Interoma" állandó kiállítási épület, elő-
adó-, gyűlésterem és diákotthon terve. Mi-
ami (Florida)

Major Máté: Bjrener Marcel, Budapest,
1970. 341

155

Bjrener Marcel

A Franklin Delano Roosevelt-emlékmű tervei Washington D.C.

Az IBM-irodaépület számítógéptervei New Yorkban

Major Máté: Bjrener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

34 l.

Brener Marcel

Az Armonki Múzeum tanulmányterve New Yorkban.

A Madison Park Campus középiskola terve Bostonban (Mass.).

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l

34 l.

157

Brener Marcel

A Flushing Meadows világkiállítás sportpark jának terve. New York Szerzőtársak: Kenzo Tange és Lawrence Halprin (90.000.000. $)

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341

341

Byrnes Marcel

Az Egészségügyi, Oktatásügyi és Jóléti Minisztérium épületének tervei. Washington D. C.

Az IBM-vállalat épületeinek bővítési tervei, La Gaude (Franciaország).

Major Mollé: Byrnes Marcel, Budapest, 1970. 34 l. 34 l.

159

Breuer Marcel

A Park Avenue 175. sz. irodaépület terve, New York

A Szent Ferenc rend konventjének épületei. Nups, Boldeggnél (Svájc)

Major Aléte: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

341.

Breuer Marcel

A Grand Coulee-i gát harmadik erőművének és a forkay-i gátnak terve. Grand Coulee (Washington).

Középiskola terve, West Queens (N.Y.)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

Breuer Marcel

a New York University új egyetemi városában létesítendő műszaki és alkalmazott tudományok épületének tervei.
Buffalo (N. Y.)

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

34 p.

Breuer Marcel

162

A Torrington Manufacturing Company műszaki központjának terve.
Torrington (Conn.) stb. stb.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

34 l.

Brener Marcel

A mű kapcsán közölt alkotásai, egész oldalon, fehete-fehér reprodukció:

1.) Az első hajlított acélcsőből készült karosszék (1925)

Major Máte: Brener Marcel, Budapest, 1970. 342

lapszám nélkül

Breuer Marcel

2. sz. Konzolos acélesőszék (1928); hátsó láb nélküli – vagyis egy darab csőből hajlitott, konzolosan rugozó s fakeretbe fesszitett nádfonatból csinált ülőhével és támlával.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34. l

lapszám nélkül

Breuer Marcel

165

3. sz. A harkovi Aktiv Szinház pályaterve (1930). Különös figyelemre méltó a nézőtér elrendezése. Az ülőhelyeket a terem hosszában ugy helyezte el, hogy a forgatható székek könnyen megközelíthetők.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 oldalszám nélkül

Breuer Marcel

166

4. p. A Harnischmacher-ház Wiesbaden, Németország (1932.) A részben három-, részben kétszintes épület az utca felől, a telek esésének kihasználásával a középső szinten közelíthető meg.

Major Máté; Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

167

Ennek megfelelően itt van a nappali-étkező-konyha együttes: felül a hálószobák, alul pedig a garázs és egyéb járulékos helyiségek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 36 l

lapszám nélkül

168.

Breuer Marcel

A három terasz közül az egyik üvegfallal részben elrekeszthető. A lakóhelyiségeket a homlokzatra szerelt kihajlítható mórkizokkal árnyékolhatók le.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

169

5. sz. Aluminium karosszékek (1933)

Ezek – különböző anyagú ülőke- és támlamegoldással, illetőleg párnázással, keskeny alumínium szalagok felhasználásával valósultak meg.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel 170

6. sz. A doldertáli lakóházak Zürich Svájc (1934-36). A négyszintes épületek alsó szintjén garázs, a lakóshoz tartozó raktárak és a mosókonyha-szárító kapott helyet.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 340 lapszám nélkül

Breuer Marcel

Az első lakószinten egy négy- és egy egyszobás, a második on egy öt szobás, a felső szinten pedig 2 műtermlakást alakítottak ki. Az alkalmazott szerkezet vasbeton váz.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l lapszám nélkül

Breuer Marcel

A tetőszint faszerkezetű, belül rétegelt fa – kívül eternitlemezzel burkolt: a kettő közölt parafa szigetelés. Az alsó szint lábakon ugyszik, a lakószintek loggiái jól érvényesülnek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 340 lapszám nélkül

173

Breuer Marcel

7. sz. Hajlított falemezből készült karosszék (1935). Itt dolgozza ki és valósítja meg a rétegelt fa kéregszerkezetből hajlított un. Isokon széria ülőbútorait.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

174

Breuer Marcel

8. sz. „A jövő városának központja" (1936.) Vissé sűrítve tartalmazza egy sor funkcionális és formai gondolatnak épületekben való megoldását.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

175

Brener Marcel

9 sz. Brener ház. Lincoln. Massachussetts USA. (1939). A funkciójában kitűnően megoldott, az 1925-ös évi fémházra emléheztet. Sajátos breneri vonást mutat fel.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

176

Breuer Marcel

Jellemző: a kő alkalmazása a veranda mellvédjénél és a nappaliban, a kondallófalnál; a veranda födéménél az alátámasztás megoldása, a mestergerendáknak kettős oszloppal történő közrefogásával.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

10. sz. A Chamberlain-ház (Mass) USA. 1940. Alaprajz: Gropiusszal együtt tervezett ház, A kőből falazott alépítmény felett lebegő, egyetlen könnyű épülethasáb.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

Lapszám nélkül

Breuer Marcel

Az épületből merőlegesen kinyró, lá-
bakra állított veranda; e megoldás a Mes-
ter több művénél is megtalálható. U.p.
az épületről készült fényképfelvétel.

Major Máté: Breuer Marcel, Buda-
pest, 1970. 340

Lapszám nélkül

Breuer Marcel

12. p. Geller-ház. Lawrence. Long Island New York, (1945). Alaprajz: egyszintes, de funkcionális tagolása, a hódó, a nappali alaprajzi elrendezése mozgalmas felépítésű.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

A mozgalmasságot még fokozza a lapos tetők különböző irányú ejtése. A kőfalakkal, kaburkolással és nyílásosztásokkal gazdagon variált homlokzatképzés.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

Lapszám nélkül

181

Breuer Marcel

13. sz. Az Geller ház, Lawrence, Long Island. Fényképreprodukció az épületről.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Brener Marcel

182

14. sz. A Robinson-ház. Williamstown. Massachusetts (1946-47) Alaprajz: a „nyaktag"-gal összekapcsolt földszintes alvó és nappali tömb plasztikája érvényesül.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341 oldalszám nélkül

183

Breuer Marcel

U többi felett lendületesen előre ugró konzolos tető, mely szinte szabadon uszik az üveghatárfalak felett. A környező szabad teret kis, alacsony kőfallal tagolja.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

184

Breuer Marcel

Általában a kőnek, lónak, üvegknek külsőkben-belsőkben társítása, a táj bekapcsolása a nappali térbe és a nappali bekapcsolása a tájba; egyéni megoldás.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

Breuer Marcel

15. p2. a Robinson-ház. Williams-town, Massachusetts. USA (1946-47) a házról helyült fényképfelvétel.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel. 186.

16. p. Az ugynevezett első Breuer ház. New Canaan. Connecticut, USA. (1947). Az alacsony alsó pint felett konzolosan kiugratott lakópint egyetlen hesheny fekvő hasáb.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

187

Itt valósul meg a wellfleet-i tervben
már megadott merész koncepció; a nap-
poli terével egyező szélességű, erősen ki-
ugró verandát kétoldalt fémsodronnyal
függeszti az épülethez.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 34 l lapszám nélkül

188

Breuer Marcel

Az alkalmazott szabad kőfalak és az első szint fehér szint fehér sávja felett az amúgy is lebegő kis épületnek könnyed hatását még fokozza a falamellákból készített burkolás.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

17. sz. a Wolfson-ház. Pleasant Valley. New York. USA. (1949). Az alul kő-ből épített kis tömbön és hét támaszon háromoldalt kinyúló emelet egyetlen lakó-terből áll.

Major Mollé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. lapszám nélkül

Breuer Marcel

A felső részt falkoszorúval képzett, a kőfal kontrasztjával a lebegés hatását fokozza. Az emeleti részbe széles loggia mélyed.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

saját példányom

Breuer Marcel 191

18. sz. A Caesar nyaraló. Lukeville. Connecticut (1952) Egy földnyelven oszlopokon álló, könnyű faburkolatú épület. A víz fölé ugró nagy veranda egészíti ki az épületet.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l lapszám nélkül

Breuer Marcel

192

19 sz. A. Hanson-ház. Lloyd Harbor Huntington (1950) Földszintes, egytömbös megoldású, melynél az utók részére épitett fedett-nyitott szín tömbjét az előszoba nyaktagja köti össze a főépülettel.

Major Máte: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

193

Breuer Marcel

Kő, fa, üveg onyagok - perkezetek és ejtett tetők tepik teljessé ezt a tipust.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

Breuer Marcel 194

20 sz. A Neumann-ház. Croton-on-Hudson, New York, (1953) alaprajz: földszintes, egytömbös, lényegében kéttraktusos, az egyikbe behatoló, egyoldalán és felül nyitott terasszal.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

Kő-, tégla-, beton-, üvegfelületek.

21. p. A Neumann ház, Croton-on-Hudson, New York (1953) fénykép reprodukció.

Major Mária: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

kapcsom nélkül

196

Breuer Marcel

22. sz. Az Edgar Stillmann-nyaraló, Wellfleet, Massachusetts (1953-54): alaprajz: lábakon áll, hatulról híd lejtő vezet fel rá.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Brener Marcel

197

Tömegéből a tój felé elől nagy, verenda lendülhi és fa burkolja. A homlokoldalakon erős, tető-kiugrás biztosítja a napvédelmet.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Brener Marcel

198

23. p. Az Edgar Stillmann-ujarató Wellfleet. Massachusetts, USA (1953-54): fekete-fehér fényképreprodukció, egész táblán.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

199

24. sz. Gimnázium, Litchfield, Connecticut, USA (1953-54) alaprajz: Conyolult funkcióju, egyszintes épület, 600-700 tanuló egyidejű oktatását biztosítja

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

Az Y formájú főépület szárnyvégei-hez, közvetlenül vagy összekötő folyosó-val, egy-egy közösségi helyiségeket tartal-mazó tömb csatlakozik.

Major Molté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

Sorszám nélkül

Breuer Marcel 201

Betonblokk hordófalak tartják a réte-
gelt fa kéregszerkezetű kötőket és a lapos
tetőt. Az ivesen záródó tornaterem fö-
demét hasonló előregyártott fatartók tá-
masztják alá.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 34 l lapszám nélkül

Breuer Marcel 202

25. sz. Gimnázium Litchfield. Connecticut. (1953-56), egész táblón, fehéte-fehér fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel 203

26. sz. Az Unesco-székház épülete. (1953-58), alaprajz: az első megoldás elvetése után alakul ki a főépület Y-alaprajzú főtömege, melyhez alacsony öszszekötő szárnnyal a kongresszusi terem.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

204

Breuer Marcel

A telek keleti sarkában – japánkert közbeiktatásával – egy kisebb, ugyancsak hivatali rendeltetésű mellékepület áll. Kívül-belül Arp, Calder, Miro, Moore, Picasso művei szerepelnek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970 34l lapszám nélkül

Breuer Marcel

27. sz. Az Unesco-székház épülete. Párizs (1953-58) fehér-fehér, egész táblán, fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

206

Breuer Marcel

28. sz. Az UNESCO székház épülete; tanácsterem (1953-58): egész táblán, fekete-fehér fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

29. sz. A Torrington-üzem napvédő szerkezetének részlete; Oakville (1953-54); egész táblán, fekete-fehér fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

30. sz. A Szent Jónás apátság temploma és kolostora. Collegeville (1953-61) alaprajz: a templom befogadó képessége 1700 fő.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

Lapszám nélkül

Breuer Marcel

A templomot körülvevő folyosóhoz kelotről a káptalanterem csatlakozik, hátul pedig a kétemeletes kolostor. A templom előtt óriási vasbeton plasztika a harangláb.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

210

Breuer Marcel

31. sz. A szent János Apátság temploma és kolostora, Collegeville; egész-táblás, fehele-fehér fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

32. sz. A Szent János Apostolnak temploma és kolostora. Collegeville (1953-64)
Templombelső; fekete-fehér fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

Lapszám nélkül

Breuer Marcel

33. p. A Clark-ház. Orange, Connecticut (1954). Lejtős terepre, ole a lejtőre merőlegesen épült. A két- és egyszintes ház alsó részében az előtér.

Major Máté: Breuer Marcel. Budapest, 1970. 341

saját szám mellől

213

Breuer Marcel

Az előtérből mindhét szinten nyíló öt hálószobával és járulékaival, a felső egyszinten a terasz - nappali - konyha - étkező egységgel.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

Breuer Marcel

34. sz. A Gagarin ház. Connecticut (1954-55) Négyszintes változata a Breuer alkotta családi házaknak. A lejtős partba mélyített garázs-pajtás stb. előtt csoportosulnak a szobák.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. Lapszám nélkül

Brener Marcel

35-36. p.: a Gagarin ház: belső" és külső" felvétel: fényképreprodukció, fekete-fehér.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 34 l.

lapszám nélkül

Breuer Marcel

37-38. sz. Starkey ház, Duluth, Minnesota (1954-55): egyszintes, lábakra állított, funkcionális tömbökre osztott és nyaktoggal összekapcsolt családi ház.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 oldalszám nélkül

Wigner Marcel

39. sz. The Institute for Advanced Study lakóhelyei, Princeton (1954-57) alaprajzok: az egyes lakások egy- vagy két szintesek, illetve különböző nagyságuak.

Major Máté: Wigner Marcel, Budapest, 1970. 341 l. lapszám nélkül

Breuer Marcel

Az ötféle lakóstípus közül a legkisebb egy lakóhelyiséges, a legnagyobb nappalis és három hálóhelyes. A nagyobb lakásokban elkülöníthető munkaszoba is van.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

40-41. p.: The Institute for Advanced Study, Princeton (1954-57); fekete-fehér fénykép reprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

Oldalszám nélkül

Brenek Marcel

42. p. Az Angyali Üdvözlet kolostora. Bismarck. North Dakota (1954-62) A hegytetőre helyezett együttes alaphajza pedig „H"-betűre emlékeztet.

Major Máté: Brenek Marcel, Budapest, 1970. 341 oldalszám nélkül

Breuer Marcel

Az épület részeket délen nyitott, északon zárt keskemy, egyszintű folyosó traktus köt össze. Az így keletkező északi udvarban, faltól-falig, két szárny emelkedik.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

Breuer Marcel

A felépítés sorrendjében jobbról balra haladva; a háromszintes keleti szárnyban van a leánynövendékek helye, az osztályés hálótermekkel.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

oldalszám nélkül

Breuer Marcel

Balra a kétszintes közbülső épületszárny, ettől balra a templom, alatta könyvtárral, majd háromszintes nyugati szárny északon pedig, kifelé a kétszintes szárny.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

A nagy épület-négyszög előtt, a templom tengelyében áll a 30 méter magas háromoldalú vasbeton plasztikája, mögötte a vonalas kőlábazatra ültetett V tömzsök.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

43. sz. Az Angyali Üdvözlet kolostora, Bismarck; intérieur, egész táblán fehete-fehér fényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

oldalszám nélkül

Breuer Marcel

44. sz. A Toppington üzem épülete. A 6.000. m^2 alapterületű épület három 17 m. fesztávolságú hajóból áll.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

képszám nélkül

Breuer Marcel

Az acélkeret konstrukciót külső felületein a hosszoldalakon fakeretre szerelt alumi-nium hullámlemez, a rövid oldalakon tég-lafal zárja, melyek könnyen eltávolíthatók.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

228

Az üzemitér ennélfogva minden irányban bővíthető. Az épület északi sarkán a faelemekből kiképzett, hiperbolikus-paraboloid pergola van.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

45-46 p. Könyvtári-, tantermi és adminisztrációs épület. Hunter College, Bronx. USA, (1955-59). fehér-fehér reprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

oldalszám nélkül

Breuer Marcel

47–48. sz. A New Sorki Egyetem, Bronx (1955-61): egy laboratórium – iroda –, egy előadótermi, egy közösségi és egy lakóépületből áll.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

lapszám nélkül

Breuer Marcel

A négy épület közül kiemelkedik az elő-
adótermi épület, mely a maga dinamikus
lendületével szinte szobrászilag megformált
tömör, nyersbeton felületein a zsaluzas
textúra messzemenő kihasználásával.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest,
1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel

49-50 p. A New York-i Egyetem, Bronx New York (1954-61); egész táblán fehér fehér reprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l

Lapszám nélkül

Breuer Marcel

51 sz. A Stachelin-ház, Feldmeilen Svájc (1957-58) alaprajz; 52. sz. A Stachelin-ház – homlokzatírász; sekete-sekér, egész oldalas sényképreprodukció.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Brener Marcel

53. Az IISA nagykövetségének épülete, Hága, (1954-58). A két egyszerű, egymáshoz derékszögben csatlakozó, négyszintes szárny-jórészt középfolyosó mentén sorakozó irodahelyiségeket tartalmaz.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel 235

54. sz. A van Leer Konszern irodaépülete. Amstelveen, Hollandia (1957-58) kettős Y alaprajzon, kétszintes fő és ehhez kapcsolódó egyszintes épületből áll.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

Breuer Marcel

A déli üvegfelületek napvédő előtét-táblákkal ellátottak, a négy tömör bütü-felület római travertinnel burkolt. Egy his épület konstrukciója hat vasbeton pillér által hordott „hajtogatott" vasbeton födém.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 oldalszám nélkül

Breuer Marcel

237

Az irodahelyiségek belmagassága 4.80 m; a bejárati csarnoké 7,20 m. Az egzaktan, plasztikusan megfogalmazott épületet kitűnően hangsulyozzák a táj szépségei.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970 341 lapszám nélkül

Breuer Marcel 238

55-57. sz. Az IBM. Kutatóközpontja La Gaude, Franciaország (1960-61). Az épület a terepadottságokhoz alkalmazkodást szolgáló két magas pillérjével hatásosan érvényesül a tájban.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 lapszámnélkül

239

Breuer Marcel

58-59 p. A Szalézi Szent Ferenc templom, Muskegon (1961-67). Egy elő épitménnyel és egy hátsó, jórészt egyszintes átriumos épülettel készül.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

lapszám nélkül

240

Breuer Marcel

A templom alaprajza téglaformájú, de „felmentő" falak kilépnek a vertikálitás kőtéséből és egy trapéz alakú tetőhöz igazodnak, ami befelé dőlő", kifelé forduló tömegformát ad az épületnek.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341

oldalszám nélkül

Breuer Marcel 241

60-61 sz. Az Amerikai Művészet Whitney múzeuma, New York, (1963-66). Két alárendeltebb síntje az utca síntje alatt van; a beépítés vonalától befelé, a legalsó sínt felett egy sínt magas „drok" heletkezik.

Major Mihé: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 34 l. oldalszám nélkül

242

Breuer Marcel

62. sz. A Rufus Stillmann újabb háza. Litchfield. (Conn.) fehete-fehér egész táblás fényképreprodukció: ebben az épületben a Mester a legnagyszerűbbet alkotta.

Major Máté: Breuer Marcel, Budapest, 1970. 341 oldalszám nélkül

Brener Marcel

243

63. sz. A Torrington üzem igazgatási épülete. Litchfield (1965-66): sehete-sehér, egész táblán, sényképreprodukció.

Major Máté: Brener Marcel, Budapest, 1970. 341.

lapszám nélkül

Breuer, Marcel

Jelentős szerepe volt a design fejlődésében.

Erdey Gyula: A design értelmezése és kérdései (II.); Ipari Művészet, 1971.4.sz. 22.l.

Breuer, Marcel

A Stuttgarti Kunstgebäudéban rendezett kiállítás tanúsága szerint a bútor- és fémművesség döntő hatással volt a tonákbi formatervezésre, s ezen belül az ő (és Marianne Brandt) munkássága.

Körner Éva: 50 éves a Bauhaus; Képzőműv. Almanach 1, Corvina 1969, 91. l.

Breuer, Marcel

Gropius mellett és még néhány művésszel együtt (Schlemmer, Moholy-Nagy) a Bauhaus legjelentősebb művészei közé tartozik. Szerepelt a Bauhaus-kiállításon (Stuttgart, Kunstgebäude), az építészeti termekben fotókópiákkal.

Kovács Éva: 50 éves a Bauhaus. Képzőművész. Almanach 1, Corvina 1969. 89. l.

Breuer Marcel

A Tájékozódás c. rovat ir a hetvenéves művészről, akit "az USA két tekintélyes művészeti fóruma, az American Federation of Arts és a Time c. folyóirat közös deklarációjában "Formaalkotónak" nyilvánitott, s századunk 13 legjelesebb épitésze közé sorolt."
Breuer Marcel Pécsett született, de mint a lap közli, itthon nincs egyetlen müve sem.
"Épitészeti tanulmányait a Bauhausban folytatta, melynek később tanára lett."

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 27.
XVI. évf. 22. sz. 6. lap.

Breuer Marcel

1934-ben hazatért, hogy itthon érvényesitse tehetségét, de antifasiszta volta miatt még tervezési munkát sem vállalhatott. Egy évi itt tartózkodás után áttelepült Angliába, majd később, 1937-ben Amerikába ment és ma is ott él. Harminc éves volt, mikor első épülettervét megvalósitotta. A mai napig közel száz épületet tervezett.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 27.
XVI. évf. 22. sz. 6. lap.

Breuer Marcel, építész

Pécsi működése. Forbáttal, Stelén Henrikkel és Molnár Farkassal együtt megy Németországba. (Bauhaus)

–: A pécsi képzőművészet története (7)
765–768.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.–aug. XIV/4-8.

Brayer Marcell építész

a CIAM magyar építési csoportnak volt tagja, aki később, – mintán a keresztény nemzeti kurzus küldözte Magyarországról, Amerikába ment

Nézőpont.

1975. I. 17. Kossuth 16.05 – Hué –

Breier Marcell építész

A Bauhausnak – Weimarban – jelentős magyar alakja volt Braier aki az asztalosműhelynek volt a növendéke és később a vezetője.

Új építészet Magyarországon, II.

1974. VIII. 31. TV. 18.20 Gné

Breuer Marcell

Tillai Ernő: Lantos Miklós fotói /az 1971-es Fészek-Klub-beli kiállitás ismertetése. Említi a művész bátyjának, Lantos Ferencnek és a Breuer Marcell által képviselt "Bauhaus"-i felfogásnak hatását L. Miklósra.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz. 56-59.l.

Breuer Marcell, építész

tagja volt az 1928-tól 1938-ig Budapesten is működő CIAM-társaságnak.

— : Építőművészek 8.

ESTI HIRLAP, Br. 1972. márc. 11.

Bruner Marcel

Fehér-fehér reprodukció: „A Bauhaus-ban tervezett ház": „Szinpad terv," 1922.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

Oldalszám nélkül

Breuer Marcel, építész

MDK

A párizsi UNESCO-palota tervezőjének, a Pécsről 1920-ban elszármazott Breuer Marcel életének, működésének és jelentőségének tömör adatbeli ismertetése Major Máté tanulmányával kapcsolatban.

Bodri Ferenc: Képző- művészeti kódnika
Major Máté: Breuer Marcel 57-52

JELENKOR, Pécs. 1971. január XIV/1

Breuer Marcell Lajos, epikén

Pécs nülötte.

Tájékoztatót ad róla a kiállítás.

Dévényi ~~[illegible]~~ Iván: Jegyzetek a magyar származású XX. sz.-i művének tárlatáról

53-55.

JELENKOR, Pécs, 1971. január

XIV/1.

Breuer Marcell

a művészi megujulást hereső mester
pécsi illetőségű volt, „tőbb hulfotóre távozott.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennale, Pécs, 1971.

Breuer Marcel

Bőrrel behuzott karosszékei jelzik a későbbi funkcionalista megoldásokat.

Bodri Ferenc - Uj könyvek a Bauhausról; Ipari Művészet, 1971/4, 26. l.

Breuer Marcel

Csőbutorai emlitve.

Koczogh Ákos - Az iparmivészet társadalmi, politikai és kulturális szerepe; Ipari Mivészet, 1972/1
5. l.

Breuer Marcel

- és Gunta Stölzl - Szék /repró/

Iparí Müvészet, 1972/1., 26. l.

Brenner Marcell
festő

Épület torzai szerepelnek

Horváth György · Magyar szánmanásai művészet kiadóban
Nőt Lapja, 1970. szeptember - 39 szám

Breuer Marcell, képzőművész

- munkái a Magyar Nemzeti
XX. sz-i művészek kiállításán
Esp-en

D. l.: Képzőművészet
Vigília, 1970. nov. 781.l.

Brener Marcell, Képrőművész

– ről nemrégiben monográfia jelent meg honai kiadónál

D. I.: Képrőművészet
Vigília, 1970. nov. 781. l.

Breuer Marcell

alkotásai: lakáskelső és bútorok. 182 sz.
reprodukció.

Mérényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest, 1970.

811

Breuer Marcell

Külföldi tartózkodása alatt kifejtett tevékenységét a gyakorlati életben érvényesítette.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

oldalszám nélkül

Brener Marcell

alumíniumból készült ülőbutorai

nemzetközi vonatkozásban is alapvetően

fontosságú alkotások.

Merényi Ferenc: A magyar építészet

1867–1967. Budapest 1970.

971

Breuer Marcel

dunántúli származásu konstruktív irányzatú építész.

Beke László: The painter and the tombstones. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. sz.

1961

Breuer Marcel

Épületei „belsőépítészetét" maga oldotta meg.

Dr. Major Máté: Építészet–belsőépítészet, Ipari Művészet, 1971.2.sz. 4.l.

Breuer Marcel

A Bauhaus jegyében álló komplex szemlélete többekével együtt említve.

Kuczogh Ákos: Belsőépítészetünk helyzete; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 6. l.

Breuer Marcel

Csösszékeit a szerző példaként említi.

Almár György: Így képzeltük?; Ipari Művészet, 1941. 2. sz. 20. l.

Greuer Marcell

1935-ben történt hafatérése után a magyar mérnöki kamara nem vette fel tagjai sorába.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

991

Breuer Marcell

A „Bauhaus" magyar tagja.

Mezényi Ferenc: A magyar építészet 1867–1967. Budapest 1970.

791

Brenner Marcell

A nemzetközi építész szervezet /CIAM-CIRPAC/ tagja.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

811

Breuer Marcell

fémbutorokat, lakásbelsőket al-
kotott

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

820

Breuer Marcel, építész

Szerepel a Műcsarnokban. (1970. aug. – szept.)

Beke László: Külföldi magyar művészet?

1–6. o.

KRITIKA, Bp. 1970. október

VIII/19.

Brener Marcell
építész

A Bauhaustagja volt.

Rádós: Magyar építészettőt. 331.
Műszaki kiadó 1971.

eális rekonstrukció a különböző
./Csak belső felvételek!

Breuer Marcel
épitén

Külföldre telepedett.

Magyar műv. tört. 9. 42.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Brener Marcell
épitén

Külföldre került

Banner Zoltán: Modern magyar műr.
Korunk 1970. III. 458.

Breuer Marcel
építéa

~ a Bauhaus tanára

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus történelme. 65
Akad. Kiad. 1971.

Breuer Marcell

építén

~ től Major Máté monográfája.

Akadémiai Kiadó 1970.

Kornuk 1976. XII. 1930.

1) Breuer Marcell

építész

Gropiusnál tanult, mogy is a Bau-

haus tanára volt, hiban érig a

amerikai Cambridgeben /Massachusetts/

Kosunk 1970. XI. 1930.

2) Broner ~~B~~ Marcell

építén

egyetemi tanár, tervez.

Egyik legismertebb munkája a pá-

rizsi UNESCO székhöz, ahol Nervi a

Kornak 1970. XII. 1930.

3) Breuer Marcell

építész

munkatársa.

Megbízása egy Roosevelt emlékmű.

Kolozsvár 1930. XII. 1930.

Breuer Marcell
építén

Pécsen járt iskolába, majd Dessauba
költözött.

Hárs Éva: Martyn 5
Corvina 1970.

Breuer Marcel
építén

/1902/
Külföldre telepedett.

Magyar műv. fört. 9. 37.
Képőműv. kiad. 1971.

Breuer Marcel

építész, iparművész

Az első hajlított acélcsőből készült

károsszék, 1925.

Repr.

Acélcsőszék, 1928.

Repr.

Magyar műv. tört. 9. 34/a, b.

Breuer Marcel

építén

A párizsi UNESCO székház egyik fernező-
je. A II. V.H. óta az USA-ban él.

Gábor Enter: A CIAM magyar csoportja

1928 - 1938.

Akadémiai Kiadó. 1972.

Breuer Marcel
épitén

„Sun and Shadow". New York
1955

Gábor Ester: A CIAM magyar szerepe
40.
Akadémiai Kiadó 1972.

Breuer Marcel
építén

~ előadása. Tér és Forma /1935/
31.

Gábor Eszter: A CIAM magyar csoportja 38.
Akadémiai Kiadó 1972.

Breuer Marcel
építén

Gropius 1955-ben ~~B~~ kiadott Bauhaus könyvében egy ábra tőle való.

Gábor Enter: A CIAM magyar bizottja. 33.
Akadémiai Kiadó 1972.

Breuer Marcel
életéről

1941-ben Gropiusszal együtt tervezte a New Kensington-telepet, Pennsylvaniában.

Sólyom Endre: A CIAM magyar vonatkozásai.
Akadémiai Kiadó 1972.

Breuer

Bauhaus mühely és iskola nevelte ki.

Bodri Ferenc:Moholy Nagy László munkásságáról
Rajztanitás 1968/5-6- 51.old.

Breuer Marcell

1920 után építészeti elképzeléit a Bauhausban fejlesztette.

Kőpner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971

Breuer Marcel

Szerepelt a Moholy-Nagy és kortársai cimü kiállitáson /Székesfehérvár, István király Muzeum, 1969. VI; 22--VIII. 31./

Képzőmüvészeti Almanach 2, Corvina 197o, 51.l.

Breuer Marcel

u 30-as évek elején egy rövid időre Magyarországra tért vissza.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

oldalszám nélkül

Brener Marcel
építén

Wiesbadeni első Harnischmacher-
-ház.

Sáfor Enter: A CIAM magyar csoportja 31.
Akadémiai Kiadó 1972.

Breuer Marcel
építén

— Roth: zürich-dordeltali lakó-
házak.

Gábor Eszter: A CIAM magyar bizottsága
Akadémiai Kiadó 1972.

Bruner Marcel
építész

1935-ben részt vett a XXX. Budapesti Nemzetközi Vásár Ruházati, Textil és Olasz parnokainak tervezésében.

Gábor Ester: A CIAM magyar bizottsága. Akadémiai Kiadó 1972. 20.

Breuer Marcel
építén

Előcsolása Zürichben 1934-ben.

Gábor Ester: A CIAM magyar szoportja
1928-1938. 19.
Akadémiai Kiadó 1972.

Breuer Marcel

A külföldön élő világhírű tervező művész hazalátogatott.

Ipari Művészet, 1966. 2-3. sz., 40. l.

MDK

Breuer Marcel, építész

Szerepel a Műcsarnokban.

—: Műalkotások vendéglőben 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970 aug. 29.

Breuer Marcel

P.Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről. - Ipari Művészet, 1967. I. 50-54. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./ 85. l.

MDK

Breuer Marcel, építész

Az Akadémia kiadó sorozatában tanulmány jelent meg Breuer Marcel-ről.

— : Architektura 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 24.

Breuer Marcell

A lap interjút közöl az építésszel, az interjú eredetileg Az Est 1934. dec. 1-i számában jelent meg „Beszélgetés a csőbútor magyar feltalálójával" címen.

Ipari Művészet, 1966. 2-3. sz., 29-31. l.

MDK

Breuer Marcell, épitéz

Szerepel.

Rózsa Gyula: Magyar számozású művének Kiállítása a Műszaroklan 7.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 9.

Breuer Marcel, építész

MDK

Szerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: Képek, szobrok világrészből 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1970 aug. 31.

Breuer Marcell

A lap A modern építészetről c. tanulmányát közli. Megjelent a Munka IX. évf.-ának (1937) 54. sz.-ában

Ipari Művészet; 1966. 1. sz.; 69-74. l

MDK

Brenner Marcell, éjjeliőr

Előadás lesz róla az
Építők Művelődési Klubjában.

—: Érdekes program

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 14.

Breuer Marcel

1934-35-öt Magyarországon töltötte, miután Dessauból ejött, otthagyva a Gropius vezette Bauhaus-iskolát, amelynek tanára volt. Dessauból Berlinbe ment, majd Svájcba, s onnan Magyarországra, ahol le akart telepedni.

D. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről; Ipari Művészet, 1967. 2. sz., 50. l.

Breuer Marcel, építén

MDK

Megjelent Major Máté

Könyve Breuer Marcelről.

F.R. : Könyvszemle 7.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 3.

Brauer Marcel épitész

A Mücsarnokban rendezett, -a "XX. századi magyar müvészek külföldön" c. kiállitáson szerepelnek müvei.
Perneczky Géza: „Magyar származásu müvészek" cimmel beszámol a tárlatról.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. szept. 5.
XIV. évf. 36. sz. 13. lap

Brenek Marcell

Szék (1922, szepró) A Bauhausnál dolgozott. A csöbütov feltalálója. Az Unesco palota vezető építésze Hollandiában a „De Stijl" csoport alapító tagja volt. (Üvegablak) tervezett, festményeket is kétrített

Szerepelni fog az alábbi tárlatón Összel

S.M.: Szárazunk külföldre szakadt nagy magyar művészeinek kiállítása Bp-en

Magyar Hírek 1970 I. 24

MDK

Breuer Marcell, [ ]

Kiállításának műveiből
a Jubileumi kiállítás keretében.

— : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 28.

Bteuer [Marcell], [ ]

MDK

Szerepelni fog.

(f. f.): Külföldön élő magyar művének bírálata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. dec. 31.

MDK

Breuer Marcel Lajos, építész

Szerepel az aug.-ban megnyíló

tárlaton.

U.L.: Kétezer magyar látogatót vásnak
Nyugatról 9.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 22

Brener Marcel

Művei szerepeltek a Moholy Nagy és társai kiállításon, Székesfehérváron.

Major Máté tanulmánya, Jelenkor, 1962.

Bodri Ferenc: Kiállítási krónika Jelenkor, Pécs 1970. I. 40.

Breuer Marcell
építész

- Tőt megemlékezik Major Máté, „Az építészet ajtóiága" c. könyvében / Bp. 1969 Magvető K. /

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
Telenkor, Pécs 1970. III. 239.

MDK

Breuer Marcell, építész

Szerepelni fog a jubileumi kiállításon.

-: Világszemle magyar művészekkel 2.

ESTI HIRLAP, B. 1970. febr. 27.

Breuer Marcell

Részt vett a Bauhaus munkájában.

Vezérth Lajos: Modern Europa Mühsénet, Corvina, 1968

103. l.

Breuer Marcel

A modern magyar építészet fontosabb képviselőinek / Molnár Farkas, Fischer József, Forbát Fred [!], Kósa Zoltán, Major Máté / sorában említve.

Paulhans, Peter: A magyarországi építészetről és építészekről
Ipari Művészet, 1965. 1. sz., 32. l.

Breuer Marcel

Mint Bauhaus-művésznek szerepe volt az ott kialakult elvek kidolgozásában és gyakorlatra váltásában, tehát az ipar művészetének forradalmasításában. A magyarok közül ennél említve: Moholy-Nagy, Huszár Vilmos, Kepes György, Molnár Farkas, Kállai Ernő, Vágó Péter.

Ipari Művészet, Cikkgyűjtemény, 1963. I. sz. 8. l.

Breuer Marcel

A korszerű tárgyalakítás nagy elődjeként kell említe-
ni Fekete György belsőépítész kiállítása kapcsán.

Juhász László: Művészek és művek, Ipari Művészet, 1963.4.sz., 89-93.l

Breuer Marcell

A hitlerizmus előtt elhagyja Németországot. Egy nemzetközi alumíniumpályázaton két első díjat nyer alumíniumszerkezetű széktervéivel

1934-ben előadást tart Zürichben a Schweizerischer Werkbund rendezésében Wo stehen wir heute? címmel.

Ez év őszén hazajön, társul Molnár Farkassal és Fischer Józseffel. Részt veszünk a Bysti Nemzetközi Vásár építészeti megoldására kiírt terapályázaton /1934/, első díjat nyer nek, de a realizálás méhány önálló pavilonra zsugorodott.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 424. l.

M.D.K.

Breuer Marcel, épitész Amerikában/1902-/

Az Unesco székházat épitette Párisban 1955-58-ban Pier Luigi Nervivel közösen. 373.o.

M.Kiss Pál: Müvészetről mindenkinek, Corvina. Budapest, 1966

M.D.K.

Breuer Marcel, építész Amerikában/1902-/

Unesco székház Párizsban. Tekete repr. 317.o.l.kép.
(1953-1958

M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

M. D. V.

. BREUER Marcell építész
(1902 –)

A Bauhaus tanára volt.
Jelenleg Amerikában él.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945
Bn. 1962. 374.

Breuer Marcel Lajos

Született Pécsett 1902 május 21-én. Építész. Tanulmányai: Pécs és Bauhaus (: Weimar :) 1920. A fémcső bútor feltalálója. 1926-31: tervező mérnök.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 52 f

Breuer Marcel Lajos

Működési területe: Magyar-, Spanyol-, Görögország, Anglia és Marokko. 1937-ben az Egyesült Államokban telepedett le; a Havardi Egyetem tanára.

Fehér Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

33 l. 52 l.

Breuer Marcel Lajos

Az Unesco palota tervezője Párizs-; Könyvei: „Nap és árnyék"; „Egy építész filozofiája," 1950. Címe: 36 East 70th Street, New York.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
334 l 52 l

Breuer Marcell

1921 és 37 között tizennégy, nagyrészt „eszmei" tervet publikált. A Harnischmacher ház és a két doldertali lakóház a legfontosabbak közöttük.

1937 és 45 között már a konkrét tervek dominálnak, összesen nyolc. A megvalósult három családi ház – közülük Breuer első saját otthona /Lincoln, Massachussets, 1939/ – még Gropiusszal közösen készült

1945 és 62 közt hat még nem valósult terv készült, de megvalósult tizenhat különböző rendeltetésű középület.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 27.l.

Breuer Marcell

A hitlerizmus uralomra jutásával a Mérnöki Kamara nem vette fel tagjai sorába, Magyarországon tervezési munkát nem vállalhatott. Mindössze Kotsis Iván professor állki mellette. Sikertelenül, elhagyja az országot.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 25. l.

Breuer Marcell

1934-ben épül fel egyik főműve Doldertalban, Zürich mellett. Két unokatestvérével együtt tervezte /Alfred és Emil Roth/. Angliába megy, itt 1935 és 37 között F.R.S. Yorke-kal társul, lakóházakat tervez. Ez időből legérdekesebb műve A jövő városának központja elnevezésű modell a British Cement and Concrete Association megbízásából kiállítási céljára.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 25. l.

Breuer Marcell

Az első periódusban csupán Németországban /Wiesbaden/, Svájcban /Doldertal/ és Angliában alkot. A másodikban csupán a Gropiusszal közös tervezésű három családi ház készül el. A harmadikban Amerikában 30, Kanadában egy, Svájcban egy, Franciaországban, Hollandiában 3-3 műve épült meg, ill. épül meg. Ez utóbbi a franciaországi Haute-Savoie-ban épülő nyaraló.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 427.l.

Breuer Marcell

Családi házai berendezéseikkel /bútor, szőnyeg, kerámia stb./ együtt teljesek. Húszanegynehány ilyen családi háza épült /közülük <u>két</u> újabb <u>saját</u> <u>háza</u>, mindkettő New Canaanban; 1947, 1951/.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 428.l.

Brenner Marcell építész

Feltalálta a csőbútort. Emigrált Magyarországról

Kezeptet Székesfehérvárott az alábbi tárlaton

Padány Anna: Mohely Nagy és Kortársainak Kiállítása

Pestmegyei Hírlap 1969 VII. 27

Brenner Karoli

Szerepel az alábbi táslatok

Székesfehérvárott

Székely András: Moholy Nagy és Kostársai

Négyszabadság 1969 VII. 16.

Breuer Marcell

A következő épületeit említi ki a szerző:

De Bijenkorf áruház, Rotterdam, 1953-1957, munkatársa: A. Elzas;

a hágai USA nagykövetségi épület /1945-1958/;

az UNESCO-Központ együttese Párizsban /1953-1958; tervező-társak: P.L. Nervi, B. Zehrfuss.

a New York-i Egyetem épületegyüttese /1956-61/;

St. John apátsági és egyetemi együttese Collegeville-ben /Minnesota, 1953-1961/

a cannes-i IBM vállalat kutatóközpontja /1960-61/.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969,

Breuer Marcell

1928 és 30 között Berlinben működik. 1930-ból való a harkovi Aktív Színház pályaterve.
A Werkbund 1930-as párissi kiállításának diríjensei között van ő is, a másik Mohly Nagy L. Itt kerül bemutatásra B.M. lakásberendezése.
Első megvalósult épülete Wiesbadenben az első Harnisch-macher-ház /1932/. Elpusztult. 1954-ben újat tervezett a helyébe.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 423.l.

Breuer Marcell

Világhírű amerikai építész, pécsi születésű. A weimari - dessaui Bauhausban kezdi pályafutását. Született: 1902-ben.
1922-ben formálja ki az első Breuer-széket.
1925 után bontakozik ki B.M. tanári és alkotói tevékenysége.
1925-ből származik egy előregyártott acélvázas kis lakóház típusterve.
Megvalósításai csak bútorterveit tudta.
1925 és 28 között elsősorban ki csőszékének típusai.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 422.l.

Major Máté: Az épitészet új világa, Magvető, 1969.

Breuer Marcell

1937-ben Gropiusszal egyidőben az amerikai Cambridge-be kiáják meg a Harvard University építészprofesszorául. Gropiusszal családi házakat tervez, épít /minekettő magának is/, egy lakótelepet is. 1940-ben különválnak.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 425. l.

Breuer Marcell

A Bauhaus növendéke, majd tanára, a világ egyik legismertebb (amerikai) épitésze. Magyar származású lévén említtetik.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 270. l.

Breuer Marcell

Építész (repr.)

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái Pécsett.
Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 293. l.

Brener Marcell

Pieta (repr.)

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái Pécsett.
Jelenkor VII. évf. 3. sz. 1969. márc., 294. l.

Breuer Marcell

Molnár Farkas, Breuer Marcell és Weininger Andor – a Bauhaus pécsi származású tagjai – szoros kapcsolatban, álltak az Újvidéken megjelenő Út című aktivista folyóirattal, melyet a szintén Pécsről ozdakerült Csuka Zoltán szerkesztett.

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái Pécsett.
Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 296. l.

Brener Marcell

két 1920-as linóleummetszete a Pieta és a Gitáros az expressionista grafika fametszetben kialakult és linóleummetszésben is kultivált formanyelvét őrzi.

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái
Pécsett.
Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 293. l

MDK

Breuer Marcel, grafikus
építész

A kiállításon két fametszet és egy kanossék képviseli a New-Yorki Modern Művészeti Múzeum és a párizsi UNESCO-székház tervezőjét.

Székely András, Moholy-Nagy és kortársai 7.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 16.

Brener Marcell

A Pieta ... a tizes, húszas évek grafikájának egyik legnagyobb témája. Brener Marcell linoleummetszete...

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái
Pécsett.
Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 293. l.

Breuer Marcell

A Bauhaus grafikájának alapvető jellemző vonásai fedezhetők fel Molnár Farkas és Breuer Marcell Pécsett őrzött grafikáin is.

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái Pécsett.
Jelenlét XII. évf. 3. sz. 1968. márc., 293. l.

Breuer Marcell

A pécsi származású Breuer Marcell és Molnár Ferkas az 1919-ben alakuló weimari Bauhaus első növendékei közé tartoznak. Breuer később Dessauban a Bauhaus tanára, mindketten a Bauhaus művészetének kiemelkedő képviselői. Tőlük őriz néhány grafikát a pécsi múzeum, melyek méltatásra, elemzésre érdemesek.

Szabó Júlia: A Bauhaus grafikái Pécsett.

Jelenkor VII. évf. 3. sz. 1969. márc., 291. l.

Breuer Marcell építész

Pécsi származásu. New-Yorkban a Whitney Museumot tervezte.

A csőbútort ő találta fel

Kerepel a „Moholy Nagy László és Kortársai" c. kiállításon kékes-fehérvázon

Bojár Iván: Moholy Nagy ~~László~~ okán...

Magyar Hirlap 1969 VI. 25

Breuer Marcel építész.

Pécsett nevelkedett.

A Bauhausnál működött.

Amerikában és Franciaországban él.

A párizsi Unesco palota egyik terveője

Balog János: Tervezőnek valamit a hazának

Külföldre szakadt világhíru

építészeink

Magyar Nemzet 1969 VI-22

Breuer Marcel

nevét említi a Weimar-i Bauhaus-
szal kapcsolatban.

Lexikon der Musik, Leipzig, Veb. E. B.
Seemann Verlag, I. 1968. 775 l 228 l.

Breuer Marcel

az absztrakt konstruktivizmus irányzattal álltkapcsolatban

Körner Éva: Kassák the Painter – in Theory and Practice. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 28. sz. 107-112 l 107 l.

Breuer Marcell, építész

MDK

Magyar származású. Breuer Marcell tervezte New Yorkban a Vassar College-t.

—: Moholy-Nagy művészete 6,

ESTI HÍRLAP, Bp. 1969. jún. 21.

Breuer Marcell

építész
a Bauhaus munkatársa lett.

Perneczky Gyöngyi Tanulmányút a Párakulbe,
Bp. 1969.

47.o.

Breuer Marcell

fiatal építész, az emigrációban
a magyar aktivistákhoz csatlakozik

Perneczky Géza. Tanulmányút a Pávakertbe
Bp. 1969.

47. o.

Breuer Marcel

műcei nem szerepelték a magyar kiállításon.

Perneczky Géza: The Paris Exhibition of Hungarian Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 25. sz. 187 l.

Breuer Marcel

visszajövetelét a magyar hatóságok
ellenezték; az Egyesült Államok
építészeinek vezéralakja lett.

Körner Éva: Kassák the Painter – in
Theory and Practice. The New Hungarian
Quarterly, Budapest, 1967. 28. sz. 107-112 l
109 l.

Breuer Marcel Lajos

Magyar származású amerikai építész.
Született Pécsett 1902-ben. 1925-24-ig
a Weimar-i Bauhausnál folytatott
tanulmányokat.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A.
Seemann Verlag, 1968. 775 l. 340 l.

Breuer Marcel Lajos

1925-28-ig a Bauhaus mestere és tanára a bútorosztálynál, később Dessau-ban is. Utóbb utazást tett Spanyolországban, Észak-Afrikában, a Balkán országokban, Olaszországban.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E. A. Seemann Verlag, 1968. 775 l. 340 l.

Breuer Marcel Lajos

1934-ben Angliába emigrált; 1937-ben a Havard Egyetem rajziskolájában (:U.S.A. Combridge/Mass:) tanár, 1946-ban épitész New-Yorkban.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A. Seemann Verlag, 1968. 775 l. 340 p.

Breuer Marcel Lajos

„Az új tárgyilagosság" egyik lelkes, gondolatgazdag építésze: a „Stijl" öpstönzéseit tette magáévá. 1925-ben tervezte meg az első csőbutort.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E. A. Seemann Verlag I. 1968. 775 l 340 l.

Breuer Marcel Lajos

Jelentékeny műve a Wiesbaden-i a Páncélkészítő ház, 1932. A jövő városközpontjának tervét készítette el 1936-ban. A párizsi Unesco palotát is ő tervezte.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A. Seemann Verlag, I. 1968. 775 l 340 l.

Breuer Marcel Lajos

Tervezőtársai: Nervi és Zehrfuss, 1953
1958; a Rotterdami Bijenkorf áruház
terve, 1953-54. St John egyetem és egyetem, Collegeville/Minn., 1953.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A.
Seemann Verlag, I. 1968. 7751 3401

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Breuer Marcel Lajos

További művei: Tánc studio Sarah Lawrence Art Center, Bronxville / New York, 1950. Irodaház Baltimore-ban USA, 1960. Főművekent ismert: Charkow-i Színház.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A. Seemann Verlag, I. 1968. 775 l 340 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Breuer Marcel Lajos

Könyvei: Mai művészetünk, 1939. A modern ház, 1940. Róla szóló könyvek: Blake P.: Marcel Breuer, New York, 1949. Blake P.: Sun and Shadow, London és New York, 1956.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. S.A.

Seemann Verlag, I. 1968. 775 l. 340 l

Breuer Marcel Lajos

W. H. S. Stoddard: Adventure in Architecture, New York, 1957. Blake P.: Breuer Marcel 1921–61. Stuttgart. (Ez nélkül)

Lexikon der Kunst, Leipzig, Verl. E.A. Seemann Verlag, I. 1968. 775. 340 p

M.D.K.

Brener*) Marcel, építés

[pécsi születésű, 1902. Amerikában elő magyar] a párizsi, Unesco-palota-komplexum cejik társtervezője. Szerző az épület modell-fénytépét közli:

Dr. Pogány Frigyes: Az építészeti tárhatás tényezői.

Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Tudományos Közleményei, Bp. 1967. X. köt. 5 sz. 135. old.

*) A nyomtatott szövegben hetyteleszül „Berener" néven

Breuer Marcel

Építész, a Bauhaus tanára

Major Máté: Gondolatok- tettek:
építészetünk mozgatói

Kortárs 1965 10sz. 12. l.

Brenner Marcell
festő

M.D.Y.

Gábor Jenő pécsi bánati
kőrelen tartozott.

Hais Éva: Gábor Jenő kiállítása.
Művészet, 1967. május - 39 lap

Breuer Marcell

M.D.K

A „Bauhaus" (iskola) prominens tagja, fontos pozicióban került Amerikába.

Vamos Kálmán János: Emlékezés Moholy-Nagy Lászlóra

Nevészet, 1967. junius – 14 lap

Breuer Marcel épitész

M.D.K.

Withney Muzeum , New York , repr.

Magyar Épitömüvészet 1966/6. 52-55.l.

Breuer Marcell, építén M.D.K.

[n. Pécsett 1902 -

„... a Kassák-iskolából nőtt fel az avantgarde élcsapatába és a Bauhausson keresztül jutott el a nagymesterekhez hijáró világhírhez."

Kortársak szemével, 1896-1945, Szerk, Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

29. old.

Brenek Marcel

A németornág: Bauhaus
tagja volt

Bodzi Ferenc: Ipari művészet

Jelentor 1968 IV. 333 old.

M.D.K.

Breuer Marcel, épitész

nevét említi a szerző a Bauhausban dolgozó magyar művészek közül, akik onnét indulnak nemzetközileg elismert pályájukra

Major, Máté: Ungarische Baukunst von heute

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red: Zoltán Halász/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t.

276 old.

Breuer Marcel

a „Bauhaus" stílus magyar képviselője

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

2641

M.D.K.

Breuer Marcell*), építész

nevét a Bauhausban dolgozó haladó magyarok körül említi

*) csak egy „l"-lel írja a nevét

Perneczky Géza: Geschichte der ungarischen bildenden Kunst

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t.

287. old.

Breuer Marcel

a modern építészet egyik kiváló egyéniségе

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966. 284 l

Breuer Marcell

épitém, a Bauhaus-ul
repes. emlitis mej.

Aradi Nóra, abstrakt reprömü-
vészet, Bp. 1964.

88 l.

Brauer Marcell építész

Az emigrációban csatlakozott a Kassák körhöz (1920-ásével) majd a Bauhaus munkatársa lett.

Kritika 1966 IV n. 22 old.

Breuer Marcel

A Bauhaus magyar munkatársa volt.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
317.l.

M.D.K.

Breuer Marcell, építész

nevét a Bauhausban
- az iparművészettel kapcsolatban is - működő magyarok közt említi a szerző

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 976. old.

Breuer Marcell

A modern bútorok prototípusainak kialakításában itt főszerepet. Csőbútor feltalálója.
A jó bútor feladata a lélek és test kellemes egyensúlyi viszonyait elő-segíteni.

Körner Éva: Konstruktiv irányzatok a képzőművészetben
Bp. 1962. 18.l.

Körner Éva:Konstruktív irányzatok a képzőművészetben

Bp. 1962.

M.D.K.

Breuer Marcell, építés (1902 -

a Bauhausban dolgozott, majd [miután 1927-ben hazatérését a magyar hatóságok nem engedélyezték, Bné] hivándorolt s ma a nyugati világ egyik legfoglalkoztatottabb építésze.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1958.

943. old.

+ 956. u

Breuer Marcel (1902 -)

mint a Bauhaus tanára, len világnevet ismert. Essel azért 1935-ben Magyarországra visszatérni, de a Műszaki Kamara nem vette fel tagjai sorába, így tervező munkát itt nem végezhetett.

Major Máté: Építészet történet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki k., 589 l., 388 képp.

500 - 504. l.

2.

Breuer Marcel (1902-)

és Walter Gropius:

Lincoln (Massachusetts), Gropius-ház. (1938.) (fénykép és alaprajzok)

Pittsburg (Pennsylvania): New-Kensington-lakótelep (1941-1943). (fénykép.

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust ééitő társadalmak ééitészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

169-171. ábra. ~~314~~. 314-315. l.

Marcel Breuer

1926-ban további ülőnék- és antal-megoldásokat fejlent ki – ezek már érett ~~[illegible]~~ industriális modellek a tömegtermelés számára. A Thonet-Mundus vállalat fel is vette gyártási programjába tömeges előállításukat.

Kaesz Gyula: A butorstilusok. Bp. 1962. Kossuth k., 268 l., ill., képes.

226. l.

Marcel Breuer

magyar származású tervező a Bauhausban. 1922-ben - még tanuló korában Rietveldhez hasonló elvi alapon kezdte konstruktivista bútorformáit (716. ábra). 1925-ben alkotja első acélcső-fotelját, mely hamarosan az egész világon ismert lett.

Kaesz Gyula: A butorstilusok. Bp. 1962. Kossuth k., 268 l., ill., képes.

226. l.

2.

M. Breuer

„Funkcionalista szék, Dessau (rajz

Acélnö - vázas kanapszék, Standard

Möbel ~~G.~~ A. G., Berlin. (rajz.

Kaesz Gyula: A butorstilusok. Bp. 1962. Kossuth k., 268 l., ill., képes.

225. l. 716. 720. ábra.

M.D.

Breuer Marcell

Grafikus

1920-as fametszet - Pictája analógzonáschat mutat Derkovits „Halottsiratás"-ával.

Szabó Julia: Derkovits Gyula ifjukora és . . .

Műrészet, 1968. november - 26 lap.

Breuer Marcel

interiört díszítő" tervei gyéren szerepelnek országunkban.

Aradi Nóra: „L'art de XIX et XX siècles." L'art de Hongrie du X au XX siècle; Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

M.D.K.

Breuer Marcell, építész (sz. 1902 - Pécs)

éveken át a Bauhaus egyik legaktívabb tagja volt [a csőszék kitalálója és konstruktív belső berendezések tervezője, majd Amerikában egyik legtapasztalatosabb építésze, ahol Franciaországban és Hollandiában is sok épületet tervezett.]

Bori Imre-Körner Éva: Kassák irodalma és festészete

Magvető, Bp. 1967.

200. old.

M.D.K.

Breuer Marcell, építész

1927 végén Kassárral együtt haratért volna „de a magyar hatóságok nem fogadtár hazá". Szerző szerint is ma a legnevesebb építésznek között szerepel. [Talán ez a 20 évvel előbbi sérelem okozta, hogy mikor 1947-ben Borbiró Virgil kedves baráti hangon írásban javasolta hazatérését, udvarias, de sokat mondó válasszal kitért előle. Levelét őrzöm, B.né.]

Bori Imre-Körner Éva: Kassák irodalma és festészete

Magvető, Bp. 1967.

213. old.

Breuer Marcell

A Bauhaus iskola tanára volt

Marcus Ferenc: Jubilál a Bauhaus

Magyar Nemzet 1968 XII. 15

Breuer Marcell épitek

Pécsi-műletésu, kulföldön el
hajos háté írt kóla a
Jelenkorban

Dévényi Iván: Képzőművészet a
Jelenkorban

Jelenkor 1968 X.n. 883 old.

Brener Marcell

M.D.

A harmincas években szoros barátság elvi és szakmai kapcsolat fiatal Gábor Jenő Brener Marcellhez, aki a Bauhaus alkotócsoportjához tartozott.

Hárs Éva: Gábor Jenő
Műrevizet, 1968. november - 48 kap.

Breuer Marcel (1902-)

magyar származású. Gropiusszal
érkezett Amerikába. Önálló művei
közül jelentősek: második Breuer-ház
(1951, New Canaan, Connecticut), St. John
bencés apátság kolostori épületei és templo-
ma (1953-1958, Collegeville, Minnesota).

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki k., 589 l., 388 kép.

320-322. l.

Breuer Marcel (1902-)

A. Elsas közreműködésével építette Rotterdamban a De Bijenkorf - áruházat (1955-1957) legutolsó és legnagyobb alkotása az UNESCO párizsi épülete (1955-1958), melynél munkatársa Bernhard H. Zehrfuss francia építész, konstrukcióját pedig az olasz Nervi volt.

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki K., 589 l., 308 kép.

322-323. l.

Breuer Marcel (1902-)

Breuer-ház (1951, New Canaan, Connecticut), kültö és belö (repr.)

St. John Benét apátság, kolostor és templom (1955-58, Collegeville, Minnesota). (repr.)

De Bijenkorf-áruház (1955-1957, Rotterdam, E. Elsas közremüködésével). (repr.

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust épitő társadalmak ééitészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

179-182. ábra. 321-323. l.

Breuer Marcel (1902-)

- Bernard H. Zehrfuss - Pier Luigi Nervi:
Unesco-székház, Párizs, 1955-1958.
(repr.)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

183. ábra, 324. l.

1.

Breuer Marcel (1902-)

Gropius első műveit (főleg vidéki lakóházakat) - Lanár társával Breuer Marcellal együtt fervezi (Gropius-ház, 1938, Lincoln, Massachusetts, New-Kensington lakótelep, ún. Aluminium City (1941-1943), Pittsburg, Pennsylvania).

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust ééitő társadalmak ééitészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

314-315. l.

Breuer Marcel

amerikai megtelepedéséig magyar állampolgár maradt és magyar építésznek nánnit, aki évről-évre a magyar CIRPAL (CIAM) csoporttal együtt publikálja műveit.

Major Máté: Építészet történet. Főkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki K., 589 l., 388 kép.

504. l.

Breuer Marcel

a CIRPAC csoporttal együtt publikálta az első Harnischmacher-házat (1933), a Zürich melletti Pfolderthalban - E. és A. Roth közreműködésével - tervezett két többlakásos villáját (1935-1936).

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

504.l.

Breuer Marcel

Két laróhán, Dolderthal (Zürich), 1935-1936. (A. és E. Roth közreműködésével).
(fényk.)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

504.l.

Breuer Marcel

az „Art Nouveau" vagy másképp a „Jugendstil" logikus folytatásaként létrejött „Funkcionalizmus" irányzat nemzetközileg elismert képviselője.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966 24 sz. 183 l.

M.D.K.

Breuer [Marcel], építész

nevét a CIRPAC magyarországi csoportjának (1938-ban) feloszlásával kapcsolatban, de a már korábban külföldre távozni kényszerült építészek közöt említi az előadó.

Zádor Anna vitaindító előadása a MTA ankétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967. XVI.évf. 1.sz. 6.old.

Breuer Marcel MDK

A potsdami forg.tér terve

M.Mérnökök Szabad Szakszerv. Pécs-baranyai csoportjának kiáll. Baranya Vm. Muz. 1946.jun.

Breuer Marcell, építész MDK

Dessauban dolgozó modern magyar építész.

Könyvekből
Kávolyi Antal: Radics Jenő: Magyar építészet=
történet 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 11.

le. d. K.

BREUER Marcell építész

(1902 –

Amerikában élt és dolgozott

A Staatliches Bauhaus-ban tanított

1955-58 Párizs, UNESCO épülete

Művészettörténeti Á B C Bp. 1961. 26, 53, 534, 542. e.

/ zene /

1974.IX. 4. 17.00 /23/V.

Új építészet Magyarországon

Brayer Marcell építész

- Az Amerikai Müvészeti Szövetség, és a Times folyóirat deklarációja szerint is Brayer Marcell a világ ama 13 építésze közé tartozik, akinek munkássága, a legjlentősebb korunk építészetében.

Legfontosabb müveinek, elsősorban a párizsi UNESCO Palotának bemutatásakor, az új építészettel kapcsolatos gondolatait idézzük. " Mi nem akarunk mindenáron újat alkotni, hanem olyat , ami megfelelő, ami igaz és helyes, ami viszonylagosan teljes, és tökéletes. Uj utakat vágtunk, részben azért, mert ezek tényleg a keresett megoldásokhoz vezetnek, részben azért, hogy magunkat a megszokott alól felszabaditsuk, és a szokatlanban rejlő nehészségre, rászoktassuk. És végül, hogy kisérletezzünk, hogy a szellemi munkát olyan formában is kifejezésre juttassuk, amely a szakemberek tudása szerint még nem igazolt, de amelyik esetleg a továbbfejlődéshez vezet. Torkig vagyunk az építészetben minden divattal. Minden akarva más formát unalmasnak tartunk. Minden olyan formát jelentéktelennek látunk, mely egyéni szeszélyből fakadt, és átmeneti hangulatra, vagy müló müvészeti irányra épül. A modern mozgalom minden alkotásában, a tiszta, világos megoldásra. az egyértelmü állásfoglalásra, és a határozott irányra törekvő akarat uralkodik. Kristálytiszta építészet van kialakulóban. Formái megfelelnek az ember gondolkodásának, törvényeinek, és tetteinek. "

/ zene /

-.-.-.-.-

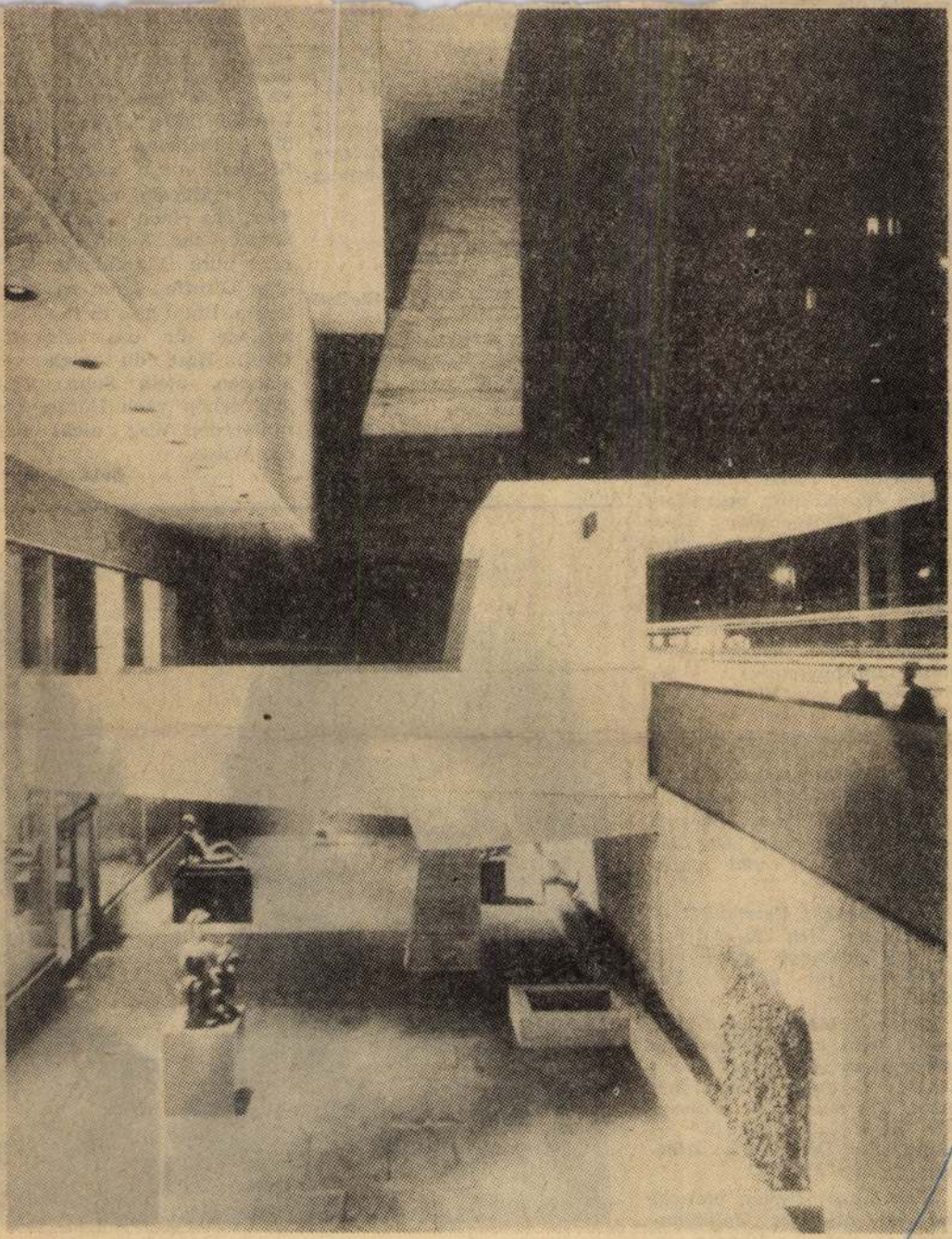

Museumsgebäude Whitney, New York — Entwurf von Marcel Breuer

1937 óta USA - ban él

Budapester Rundschau 1969 VII. 18

Breuer Marcel

...e Dro...
weckte die Schildkröte aus dem Schlaf. (Sicherlich wäre sie auch von selbst erwacht, also liegt hier vielleicht der Fakt einer spezifischen Gleichzeitigkeit vor, doch ist es nicht Sache unseres Blattes,. diesem Umstand zu klären.)

„Herrgott, war ich glücklich!" — seufzte die Schildkröte. — „So schön habe ich noch nie geträumt. Leider stimmen jedoch die Träume nicht mit der rauhen Wirklichkeit überein!"

Und sie litt weiter.

DAS MEERSCHWEIN

Die Schildkröte starb mit tragischer Plötzlichkeit in voller Jugendkraft, sozusagen in der Morgenröte ihres Lebens, im Alter von kaum hundertachtundvierzig Jahren. Sie hatte eine sehr wichtige Stelle bekleidet, denn sie war ein Hauptfunktionär des Export- und Importunternehmens für Engerlinge und Wanzen. Die Tiere versammelten sich, um ihren Nachfolger zu wählen, der die Schildkröte zwar nicht vergessen lassen könnte, sie jedoch halbwegs ersetzt.

„Wählen wir den Bären!" — schlug einer vor. „Der Bär ist stark, hart und unbestechlich."

„Das braucht Verstand!" — widersetzte sich ein anderer. — „Die Schlange wäre viel geeigneter für diesen Posten."

„Ohne Schlauheit und List kann man keine Engerlinge importieren und was noch ärger ist: auch exportieren nicht. Um von den Wanzen gar nicht zu reden!" — meinte der Dritte. Ich stimme für den Fuchs!"

„Für diesen Posten braucht man zu allererst Tollkühnheit!" — rief ein Vierter. — „Ich schlage den Panther [illegible] einfach keine Betracht, denn es fällt keinem Tiere ein, es für besser als irgendeinen anderen zu halten. Seine Ernennung würde die empfindlichen und ewig kämpfenden Waldbewohner in eine einheitlich heitere und verachtende Stimmung versetzen!"

GIRAFFENSTORY

„Herr Professor! Stellen Sie sich nur vor, was ich eben gesehen habe!" fiel der schnelle Hase keuchend der Eule ins Haus.

„Das kann ich nicht wissen, mein Sohn", sagte die weise Eule, „da ich es nicht sah. Phantasie aber habe ich [illegible] der di[illegible]
Und dann: Giraffe! Das ist ein ganz unsinniges Wort, eine Chimäre! Und wozu brauchten wir eine Graffe? Wäre es richtig, wenn es Giraffen gäbe? Was würden die Pelikane und die Schakale dazu sagen, wenn wir erklärten, es gäbe ein Tier, das einen längeren Hals als sie habe. Natürlich ist das nur pure Einbildung, denn eine Giraffe kann es nicht geben. Ergo: gibt es ihn nicht. Schlage dir das aus dem Kopf. Hast du mich verstanden, mein Sohn? Jetzt geh' schön nach Hause, aber nimm den Weg nicht über die Wiese.

Béla Abody

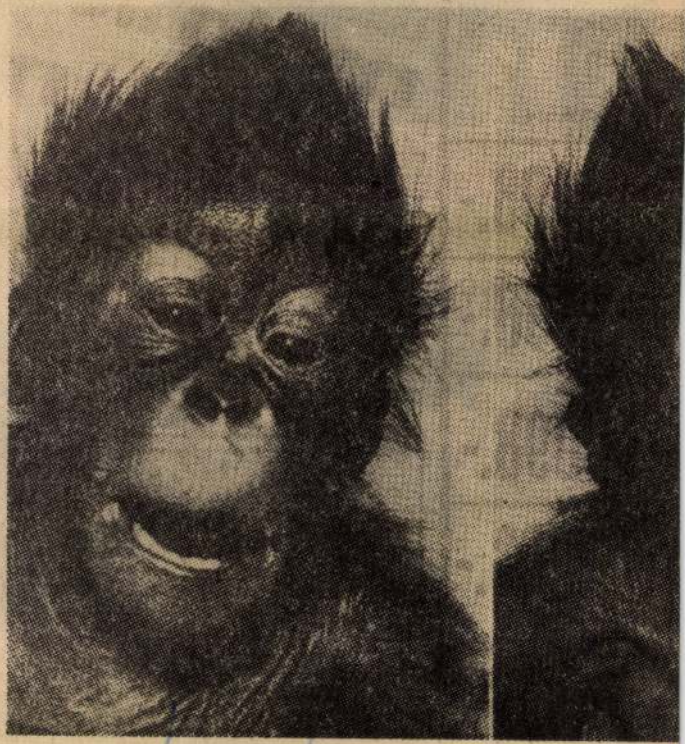

Junge Tierchen reizen zum Schnapp

malk

Breuer Marcel építész

1902-ben jül Pécsett. Állomásai Weimar, Paris, Anglia - Amerika. Az amerikai Cambridg-ben a Havard egyetem tanára. Alkotásai: párizsi Unesco jéptáz, rotterdami Bijenkov árutáz számtalan más építkezés. Lakótáz telepek stb.

Major Máté: Breuer Marcel művéstete
Jelenkor. 1962 6. sz 807-810. l

M.D.K.

Breuer Marcel
építész

Műszaki minőségű bútorművészetet
hozott létre. — A hajlított acélcső-
vasas ülőbútor alkotója

Kocsis Judit: Várlat egy művészsorsra: Gábriel Frigyes
Művészet, 1963. január — 34 lap

Breuer Marcel, építész M.D.K.

Charkov orosz népszínháza számára készült tervét, mely a magyar származásu (Pécs, 1902.) építésznek már a 30-as évek közepén is szélsőségesen modern, teljesen korszerű elgondolása [s mint ilyen nem is valosult meg] - közli és részletesen ismerteti:

Gescheit Herman: Szinházépítészet

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye Bp.
1935. 69. kot 10-11. old. 1-5. ábrák

M.D.K.

Brener Marcel, építész

[Azit a Goldfinger Ernő munkásságának szentelt számban, a bevezetés írója, Herbert Read, mint az Angliából Amerikába szakadt kiváló teretséget s Anglia részére veszteséget könyvel el, szintén magyar származása. Pécsett született 1902-ben, a dessaui Bauhausból indult el, eleinte Németországban, majd Svájcban]

./.

Architectural Design, London, 1963, jan. 32.köt.

8. old.

M.D.K.

Breuer Marcell, építész

... [Angliában, végül Amerikában működött, ahol végleg letelepedett. Párisban az Unesco-palota építése során tartózkodott hosszabban. Az utóbbi 15 évben a világ minden tájára épít. Tavaly ősszel Hollandiában jelent meg egy hatalmas kötet összes munkáiról, melyben több templom, egyetemi épület, vegyi üzem, áruház és magán villa szerepel.]

Architectural Design, London, 1963. jan. 32. köt.

8. old.

mdk

Breuer Marcell Lajos épitész

(pécsi szülétésű)

„Korner felvázolja a kor művészétének főbb vonulatait.
(Kassák és Moholy-Nagy konstruktivizmusa sarcevvel rokon
funkcionalista épitészeket".

Dévényi Iván Két könyv a XX. Szazad Magyar/lépzőművészetéről
jelenkor 1963. 11. sz 1104

Breuer Marcell építész M.D.K.
/1902-

Kislakásos ház modellje. 1924. repr.

A Bauhaus tanára volt.

1935-ben haza akrt települni, a magyar hivatalos körök nem találták kívánatosnak.

Nemcsak építész ,belső tervezéssel is foglalkozott. Többek között a csőbutor megtervezője

Körner Éva: Magyar művészet a két világháború között Bp. 1985. 22.1.

Breuer Marcell épitész M.D.K.

Gropius munkatársa volt.

A párizsi UNESCO palota egyik épitője.

A Horthy korszakban a magyar épitészeti kamara nem vette fel tagjai közé

Körner Éva:Magyar müvészet a két világháboru között Bp. 1963. 4.1.

Breuer Marcell épitész M.D.K.

Ebédlő . repr. 1927.

Körner Éva: Magyar Müvészet a két világháboru között. Bp. 1963. 22.l.

Molnár Farkas és Breuer Marcel MDK

terv.-k

tervezték az -"OMIT iroda"-t , Brichta József kivitelezésében.

Az I arm.Társulatnak az Iparm.Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.
Magyar Iparmüvészet. 1935. 266.1.

Breuer Marcell épitész M.D.K.

Gropius Bauhaus -mzgalmának vezetőalakja volt, a hitleri
Németországból menekült át Angliába.

Gál István:Magyar-angol kapcsolatok az épitőművészetben

Magyar Épitőművészet 1983/4. 59.l.

Breuer Marcell, építész

megemlítve

Gábor Eszter: Afanaszjev: Eszmék, tervek, épületek
21–22.
Kritika, Bp. 1978. febr.
78/2.

Breuer Marcel, építész.

d. Fajó János

B.E.: Székek a Tárlaton 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 15.

MARCELL BREUER

emlitve

Balog János: Egy kiállitás székei
UJ TÜKÖR 1980/XVII/ 24.sz.29.o.

scholastica evidentia obiectiva
dest, quando homo clare vidit ob-
ebere non posse. Haec sententia
listico (cuius fautores criterium
am cum legibus cogitandi esse di-
es unicum criterium veritatis ex-
arxismo (qui criterium veritatis

Breuer Marcel. épitész, formatervező.
Bajkay Éva: Ember, vagy kocka!? A korai Bauhaus magyar rajzairól.

„Mechanikus figura". gouache, papír, 49 x 37 cm. 1923.
|repr.|

Műnésnet, 1988. aug., 6-old.

Világ építészet

Bpest, Breuer Marcell ház terven

Tér és Forma, 1935 VIII. lo

Breuer Marcell építész

életrajza

Tér és Forma, 1936 IX. 217

Breuer Marcell épitèsz

Tér és Forma 1939. 221.

Könyv az 1936. évi milanói Triennaleról

Breuer Marcekl

aluminium szék

Tér és Forma, 1936 IX. 8

Breuer Marcell épitész

előadás, Zürichben

Tér és Forma, 1935 VIII. 3

Breuer Marcell

Tér és Forma, 1929.

II. köt. - 468. - 469. o.

pl.: Néhány acélbútor.

Breuer

a CIRPAC csoporthoz tartozott.

Fryel Gyula: Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1974 old.

43

Breuer Marcell, építész

L: Kozma Lajos

Lánc S.: Képzőműv. krónika 699-703

Jelenkor, Pécs. 1978. júl.-aug. XXI/7-8

Breuer Marcell

A Bauhausnak fenállása óta voltak magyar növendékei majd tanárai Molnár Farkas, Forbát Alfréd Breuer Marcel, akik utat találtak a Mához.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 65 old.

Brener Marcel

„Chamberlain kráv"

(repro)

Ernyey Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig

Művészet, 1978. október – 38. lap.

Breuer Marcell

Budapestre érkezett és a Műcsarnokban megrendezett "Műhelymunkák a weimari Bauhausból" c. kiállitást Vadas József ismerteti "Epitőház" c. kritikájában, mely öt részre bontva fejtegeti a Bauhaus-művészetre vonatkozó adatokat. Beszél a Bauhaus iskoláról, tanári karáról és az ott folgozó magyar és külföldi művészekről, a "Bauhaus a Bauhaus előtt" c. fejezetben.
A "Magyar Bauhaus a Bauhaus előtt" c. fejezet Van de Velde nevéhez kapcsolódó funkcionalizmushoz vezető utat tárgyalja, valamint Rippl-Rónai Józsefnek a Bauhaus-művészettel összefüggő franciaországi leveleire utal.

Elet és Irodalom, Bp. 1977. juni.4.XXI.évf. 23.sz. 12. lap.

Műhelymunkák a Műcsarnokban

Korongolt kőedény:
Otto Lindig kétoldalas kannája

Kristálytiszta szerkezet:
Breuer Marcell fényezett
cseresznyefa karosszéke 1922-ből

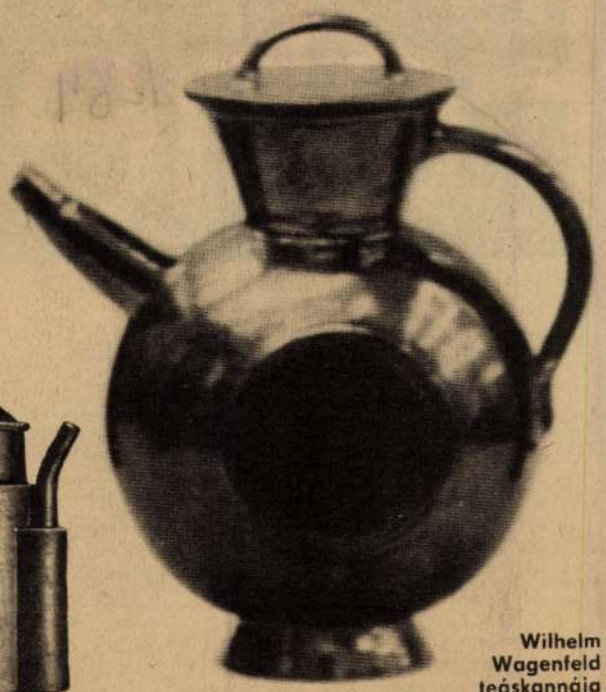

Wilhelm
Wagenfeld
teáskannája

Fotó: Csuzi Zsuzsa

Breuer Marcell széke a Műcsarnok legbelső oldalterében látható. Ez a fényezett cseresznyefa ülőalkalmatosság a szerkezet kristálytiszta elemeinek élő megvalósítása. Élő jelkép: a megalkotását (1922) követő ötvenöt esztendőben nemzedékek foglalhattak benne helyet és elgondolkodhattak a formatervezés tabuktól mentes harmóniáján. Mert amit századunk egyik legforradalmibb művészcsoportja Bauhaus néven 1919-től 1933-ig Weimarban, Dessauban, majd Berlinben létrehozott, ma is jelenlevő valóság. Hatásuk megtalálható épületeinken, nyomon követhető tárgyainkon: az eredet a Bauhausból tekint vissza. Akár Marianne Brandt teáskannáit, Wilhelm Wagenfeld kávés- és teáskészleteit, avagy Walter Gropius, Oskar Schlemmer, Molnár Farkas épületterveit vesszük szemügyre. S mindehhez hozzátartozik egy fémkarikákon álló háromszögletű bölcső is, amelyet Breuer Marcell székével azonos esztendőben készített Kandinszkij színelmélete nyomán Peter Keler, mintegy elindítva egy, a kézműves mesterségeket és a művészeteket egyenrangúan tömörítő új formakultúrát.

A Bauhaus uralkodó gondolata az új egység eszméje: a sok művészet, irányzat és jelenség olyan oszthatatlan egésszé alakítása, amely magában az emberben gyökerezik, s csupán az eleven élet által nyer értelmet és jelentőséget. Az alapító Walter Gropius gondolata merőben új volt a század második évtizedében. De nem új iskolát, nem új stílust hozott létre, hanem olyan látásmóddal, szemlélettel ruházta fel az embereket, amely magától értetődően vonatkozott alkotóra és befogadóra egyaránt. Az egyik az alapvető igényeket elégítette ki a fejlett technika technológiai követelményeivel, azaz megteremtette a tömegigény és a korszerű formatervezés közötti kapcsolatot, míg a másik — ráhangolódva az egymásból táplálkozó eredményekre — megismerkedhetett az anyag sokrétű alkalmazása mellett a tárgyak okos és célszerű felhasználásával. Vagyis nem a részfeladatokban elmerülő témavállalás és azok megismertetése jelentette a csoport munkásságának a lényegét, hanem az a Hannes Meyer által megfogalmazott gondolat, amely szerint „minden Bauhaus-munka célja az életerők egyesítése társadalmunk harmonikus kialakítására".

A Műhelymunkák a weimari Bauhausból című kiállítás tárgyai és dokumentumai, amelyek az első korszak (1919—1925) szellemiségét tárják a látogatók elé, ma már muzeális értékűek. Talán ünneprontó ezt hangoztatni a teljesség igényével jelentkező első magyarországi bemutatkozáson, de ma is örömmel látnánk otthonainkban ezeket az eredeti alkotásokat. Mindez jelentőségüket növeli, hiszen látásukra is természetesnek tűnik az az igény, hogy magunkénak valljuk, tudjuk valamennyit. Mintha nem a vitrinekben elhelyezett korszakos dokumentumok üzennének nekünk a Bauhausról, hanem saját környezetünk vélt vagy remélt tárgyait próbálnánk felfedezni bennük. S ez az optikai csalódás nem mai keletű. Mert kérdés, hogy amit e mesterműhelyek megoldottak ötven évvel ezelőtt, azt mi miért nem valósítjuk meg megváltozott körülményeink között, a kor követelményeinek megfelelő nívón, akár szériagyártással is. A Bauhaust sem a kisipari módszerek tették világhírűvé, hanem az egymást támogató és egymásból merítő, építészetcentrikus világkép. S ha fél évszázaddal később a lehetőségeink adottak, érdemes itt és most, a kiállítás tükrében is elgondolkodnunk, hogy a jó néhány magyar részvevőt is foglalkoztató új világkép miért nem hat termékenyítőbben a hazai utódokra. Egyszerűbben: érdemes lenne egyszer s mindenkorra végérvényesen tisztázni az ipar és a művészek kapcsolatát. A felaprózott lépések ugyanis csak egynapos élményeket, fellángolásokat szülnek. Nem úgy, mint ez a maga nemében egyedülálló kiállítás, amely közösségszervező összefogásával még ma is sugárzó. Metszeteivel, épületterveivel és tárgyaival egyaránt.

A kiállítás igényesen szerkesztett katalógusa részletesen foglalkozik a Bauhaus jelentőségével. Külön fejezet szól a benne szerepet vállalt magyarokról. Mivel ezt a korszakot bemutató, ismertető irodalmunk igen szegényes, tárlatot kiegészítő olvasmányként ajánljuk a látogatóknak, érdeklődőknek a Gondolat Kiadónál két esztendeje megjelent A Bauhaus című könyvet, amely bő válogatást tartalmaz a mozgalom dokumentumaiból. A kiállítás és a kötet így együttesen gazdagíthatja és alakíthatja elképzeléseinket arról a formatervezésről és tárgykultúráról, amelyről napjainkban inkább csak beszélünk, mintsem hogy életszükségletté válását zöld úttal segítenénk.

M. Zs.

Korszerű formatervezés
a Bauhaus weimari korszakából

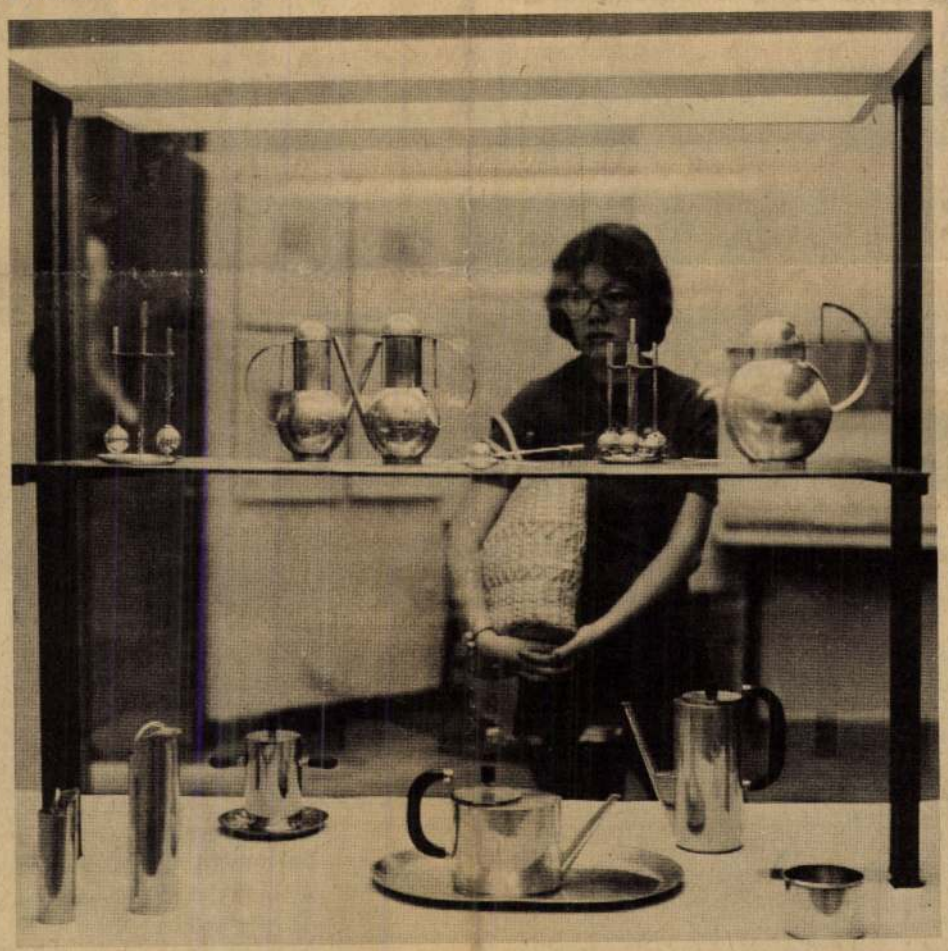

Fehérvári

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-718, 340-728
1977 JUN 24
Magyar Ifjúság

Nyugodtan tekinthetjük *hagyománynak* immár a Székesfehérváron évente megrendezésre kerülő *Fiatal Dalosok Találkozóját*, melyre az idén júniusban került sor. A növekvő érdeklődéssel együtt erősödik a rendezés színvonala, amely egyaránt dicséri a KISZ városi bizottság és a Velinszky László Ifjúsági és Úttörőház lelkes kollektíváját.

Már az elmúlt évben érezhető volt, hogy a mozgalom kinőtte a rendelkezésre álló három — vagy inkább két és fél — napot. Akkor merült fel először az *előzetes selejtezők* gondolata is, mely ebben az évben megvalósult. A nagy érdeklődésre való tekintettel öt (!) válogatót kellett rendezni, hogy eldőlhessen, kik utaznak Székesfehérvárra. (Ezen természetesen nem kellett részt venni azoknak, akik a Ki mit tud? országos selejtezőjéig eljutottak.) Ezeknek az „előzeteseknek" kettős a hasznuk: egyrészt megszűntek a zavaróan nagy színvonalbeli különbségek — hiszen a fesztiválra már a legjobbak produkciói jutottak el —, másrészt pedig emelkedik a fesztivál rangja is. (Az itt fejtegetett probléma a továbbiakban szükségtelenné teszi, hogy külön hozzászóljak a jó ideje folyó „mozgalom — nem mozgalom" vitához, hiszen a tények önmagukért beszélnek.)

Az előző évek gyakorlatához képest változás volt az is, hogy nemcsak két „kategóriában" (egyéniben és együttesben) osztottak díjat, hanem külön jutalmazták a *legjobb saját szöveg íróját*, a *legjobb versmegzenésítést* és együtteseknél a *legjobb hangszerelést*.

Néhány szót az egyéni előadókról, akiknek produkciója változatlanul sok kívánnivalót hagy maga után. Fénykorát éli a csehtamásizmus: tíz dalos közül legalább ötnek a tekintetéből Cseh Tamás lekonyult pillantása köszön vissza.

Hol keressük a hibát? *Miért kevés a jó előadó?* Adhatunk-e egyáltalán receptet? *Semmiképpen*, de tudomásul kell vennünk, hogy az énekhangon és hangszertudáson kívül más is szükséges, mégpedig: egyéniség. *Olyan egyéniség*, amely egymaga képes áttörni a falat előadó és közönség között, ezzel emelve a közönséget *hallgatókból befogadókká*. Ez az, amit — bizonyos szinten — már nem pótol a *még nagyobb* hangszertudás, a *még jobban képzett* hang, és semmilyen öncélú technikai „virbli" sem. (Más kérdés, hogy mégoly átütő egyéniség sem élhet meg sokáig *csak* „istenadta tehetségéből" — nem árt, ha ismeri hangszerét, és hangja is a „kezében" van!)

Summa summarum, nem volt nehéz eldönteni az elsőséget: *Vas Zoltán* — sportnyelven szólva — fejhosszal győzött. Hogy mi a varázsa? Triviális dolgokat és a hétköznapi élet apró örömeit-tragédiáit énekli meg, s csak közben döbbenünk rá, hogy bár ezek a dolgok körülöttünk vannak, benne élünk, mégis *neki* kellett kinyitni a szemünket, hogy ne menjünk el mellettük észrevétlenül. Ez a mondanivaló azonban a blues és dixie „ruhájában" megjelenve egyaránt nyújtja magát a stílust, de egyben annak paródiáját is. Külön erénye a kitűnő fogalmazás. Bizony egy-egy jó szöveg eseményszámba megy — a tavalyi évhez hasonlóan most is ínséges idők járnak. (A legjobb szöveg írójának kijáró jutalmat *Anti Tamás* kapta Státusszimbólum című daláért.)

Vas Zoltán mögött második helyen a táplánszentkereszti *Németh Lajos* végzett. A citerán megszólaló hangszín- és dinamikai skála szinte kimeríthetetlen, keze alatt zenekarként szólal meg ez a népi hangszer. Külön érdeme Németh Lajosnak a megkomponált forma- és dallamépítkezés. *Sándor János* is ezzel az erényével és virtuóz gitárjátékával érdemelte ki a harmadik díjat.

A nagy zenei formák birtokbavétele iránt már 1975-ben megmutatkozott az igény. (Az „alapkő" talán Trunkos András Csángó kantátája volt akkor.) Ezt a követ aztán ebben az évben többen is fölemelték: legmagasabb színvonalon a miskolci *Híd együttes*. Kiss Dénes: Kés korszakom című versének feldolgozásával nemcsak a *legjobb együttes*, hanem a *legjobb hangszerelés* díját is elnyerték.

Első alkalommal vettek részt a fesztiválon a *Nigra együttes* tagjai, s azonnal az előkelő második helyezést érték el. Műsorukon szerb, olasz, grúz

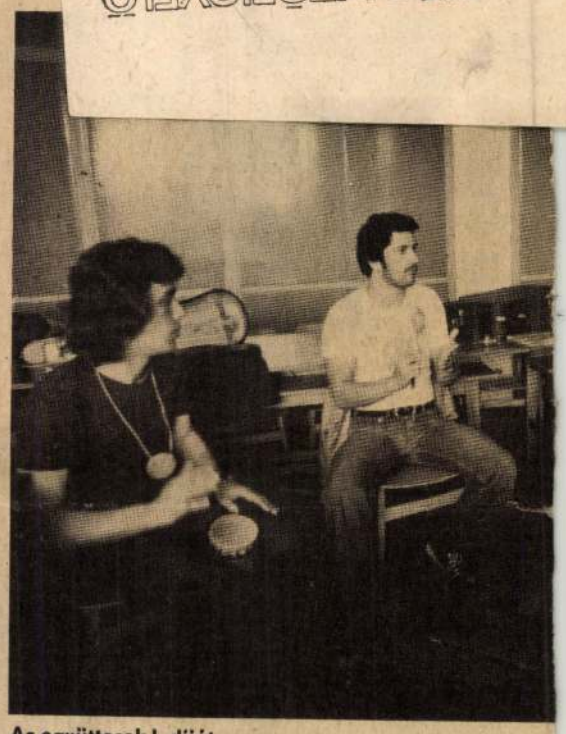

Az együttesek I. díját és a legjobb hangszerelés díját is elnyerte a miskolci Híd együttes

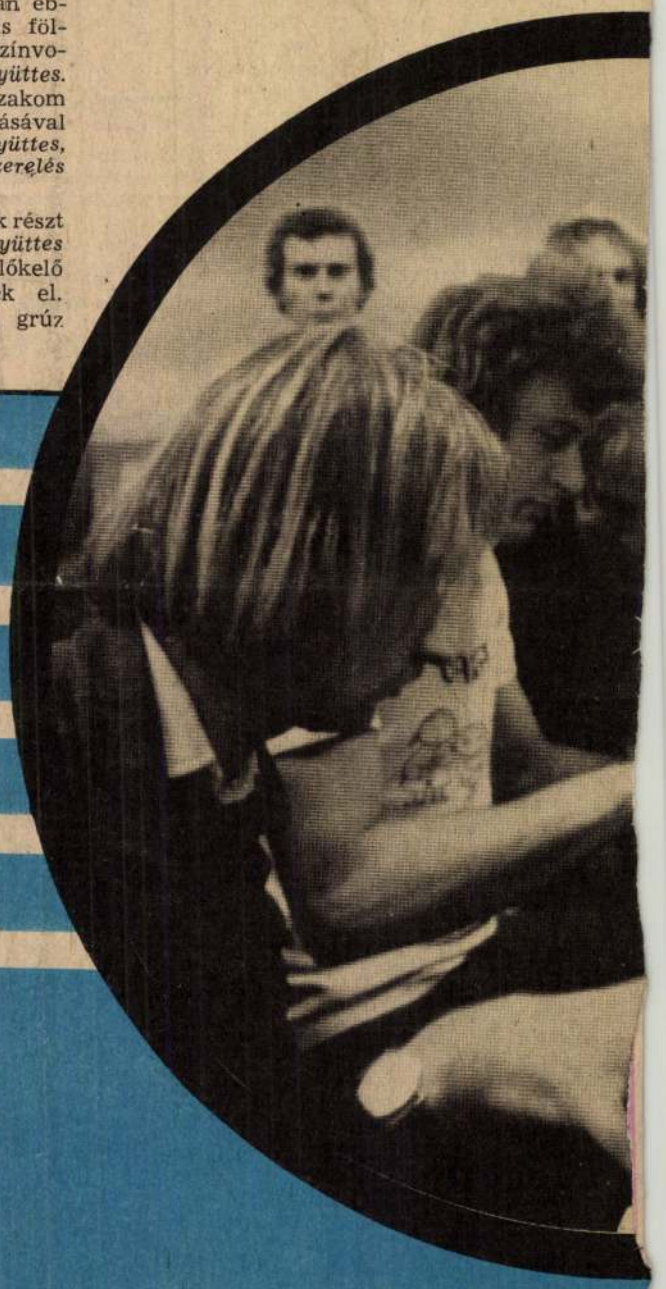

Breuer Marcell
együttes

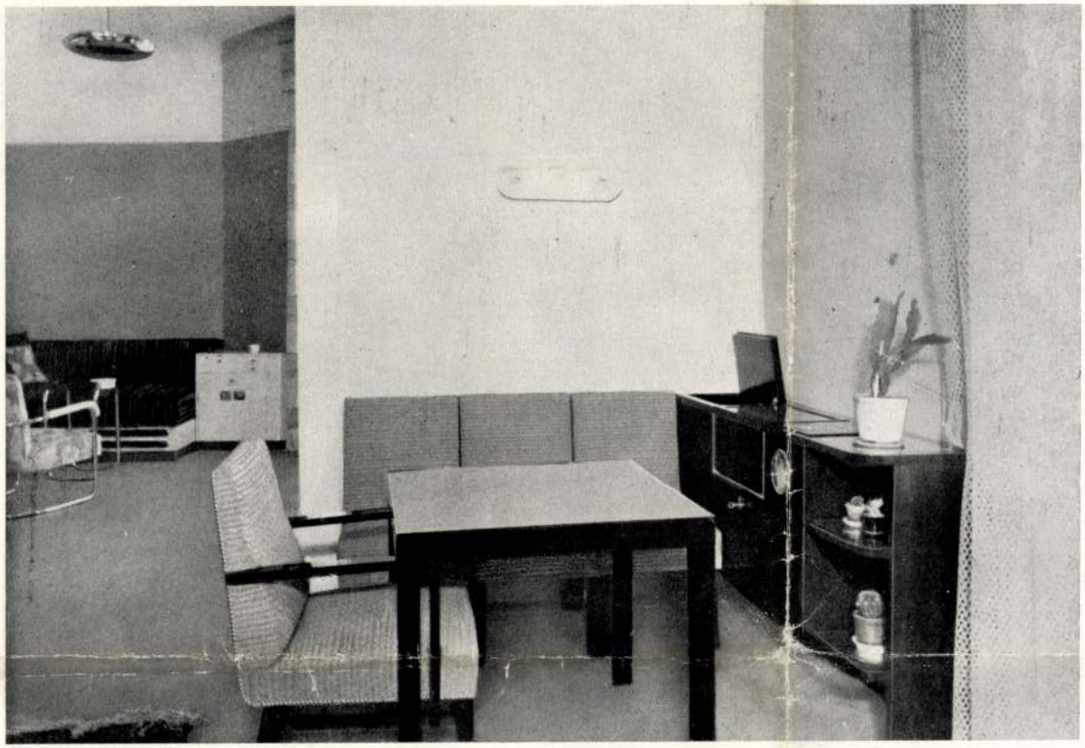

bakos istván

felül: nappali szoba. szekrényke beépített gramofon-, rádiórekesszel, a rádió felett üveglappal. bútorok fényezett diófából, behuzat kékes-zöld kéziszövés. bútorszövet: braun lili.

alól: női szoba, fehér jávorból, kéziszövésű huzatok, részben sötétkék, beleszőtt kevés más színnel, a fehérneműszekrény hátsó mélységfeleslegéből ellensúllyal emelhető tükörszekrényke emelkedik. függöny és bársonyszövetek: szabó éva.

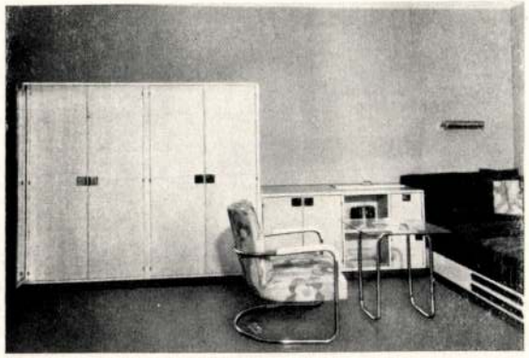

detre pál és major máté

bérház az attila uccában

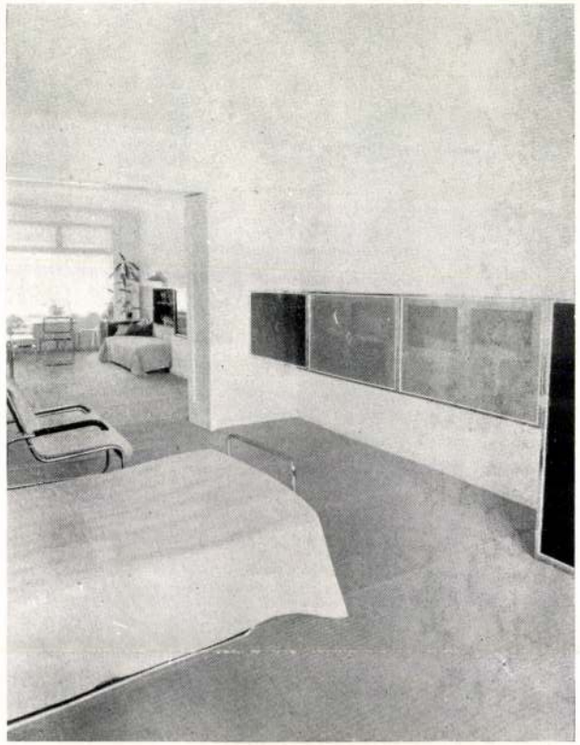

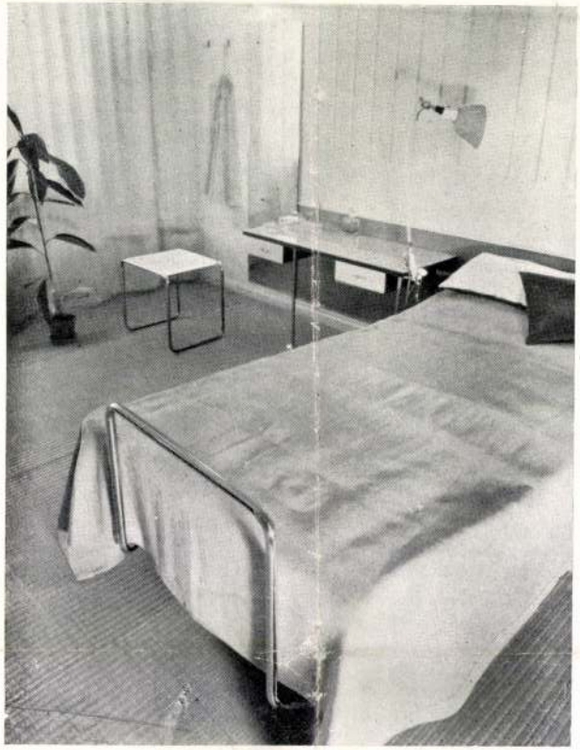

breuer marcel

lakásberendezések typus-elemekkel a párizsi kiállításon

acélcsőszék

breuer marcel

lakásberendezés

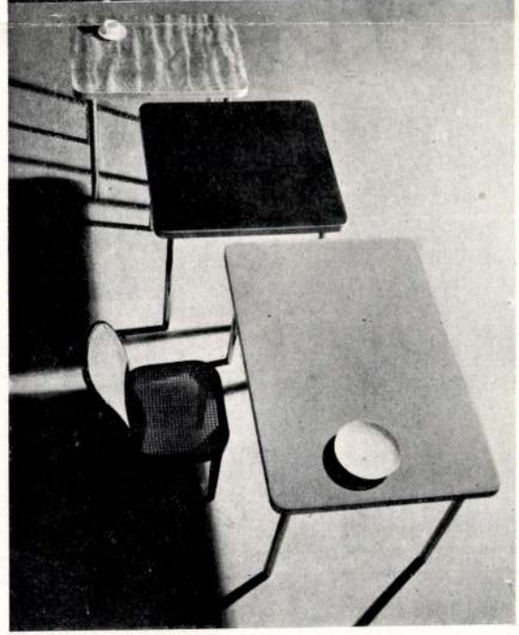

typusbútorok

ruganyos székek
aluminiumból két első díj a nemzetközi
aluminiumpályázaton párizsban, 1933.

breuer marcel

sportember háza 1931

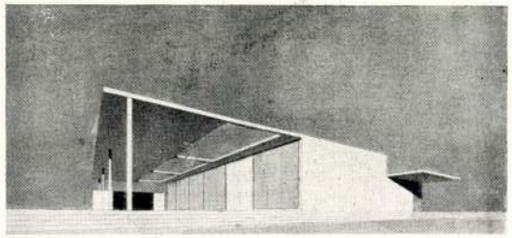

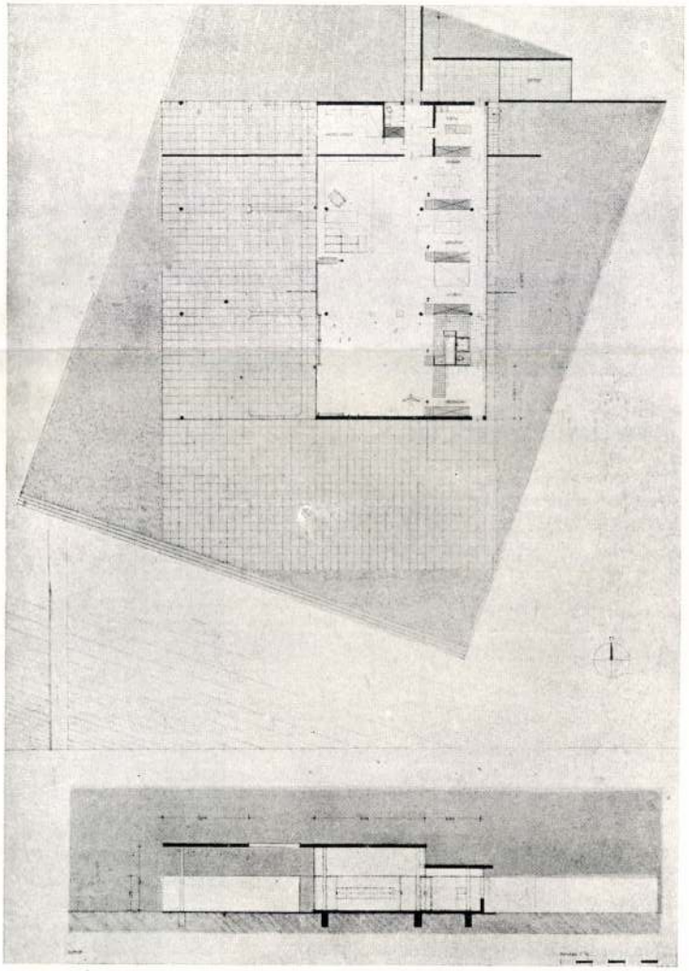

breuer marcel

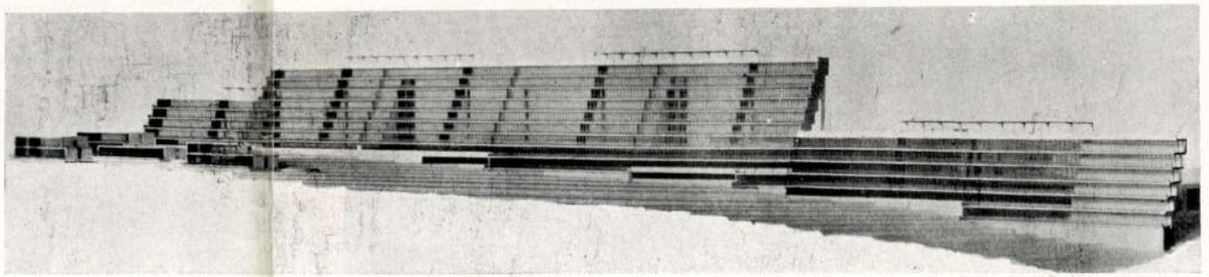

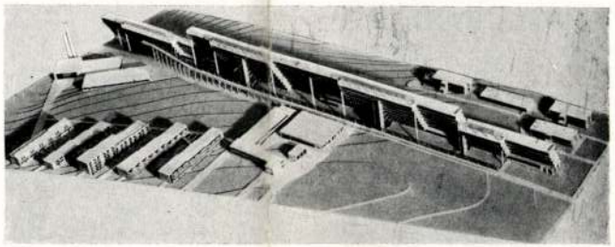

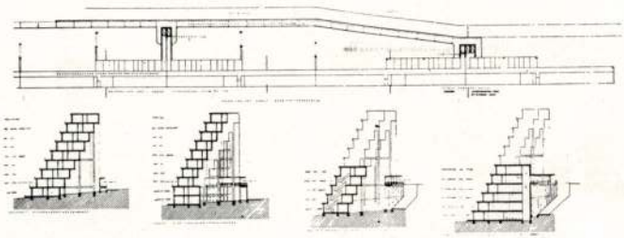

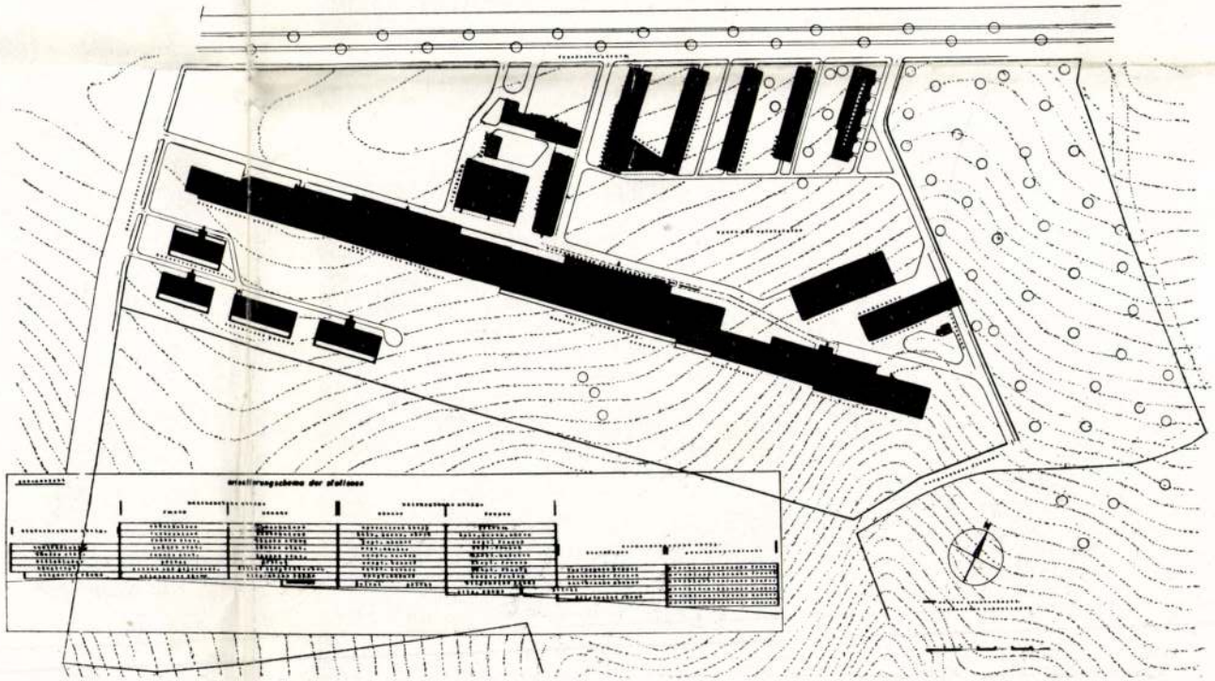

10 kórháztelep 1100 ágy részére, 1929.

Tér és Forma
1935. 1. sz. 10-13. l.
képek

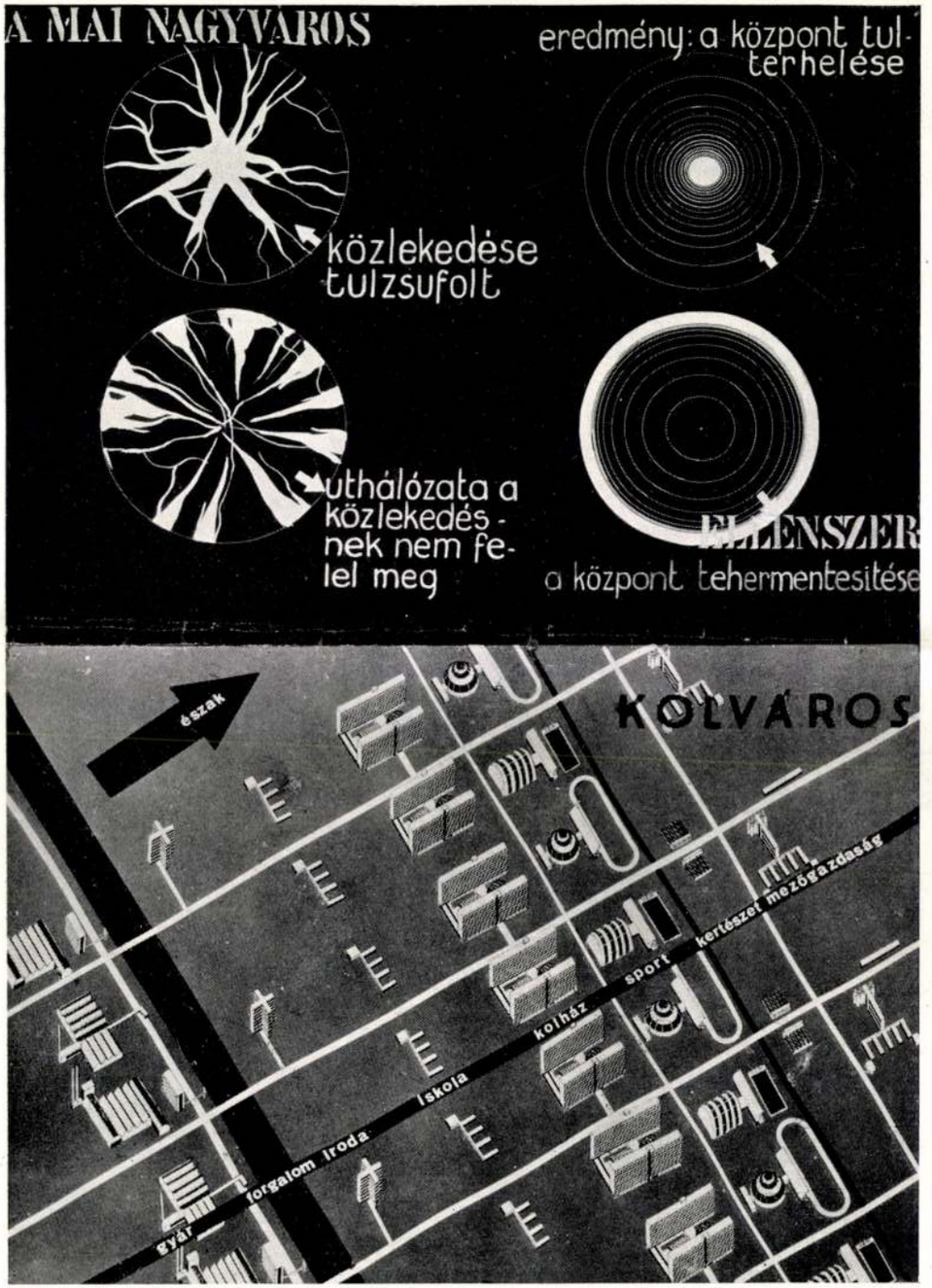
A MAI NAGYVÁROS
eredmény: a központ túlterhelése
közlekedése túlzsúfolt
úthálózata a közlekedésnek nem felel meg
ELLENSZER
a központ tehermentesítése
KOLVÁROS
észak
gyár
forgalom iroda
iskola
kolház
sport
kertészet mezőgazdaság

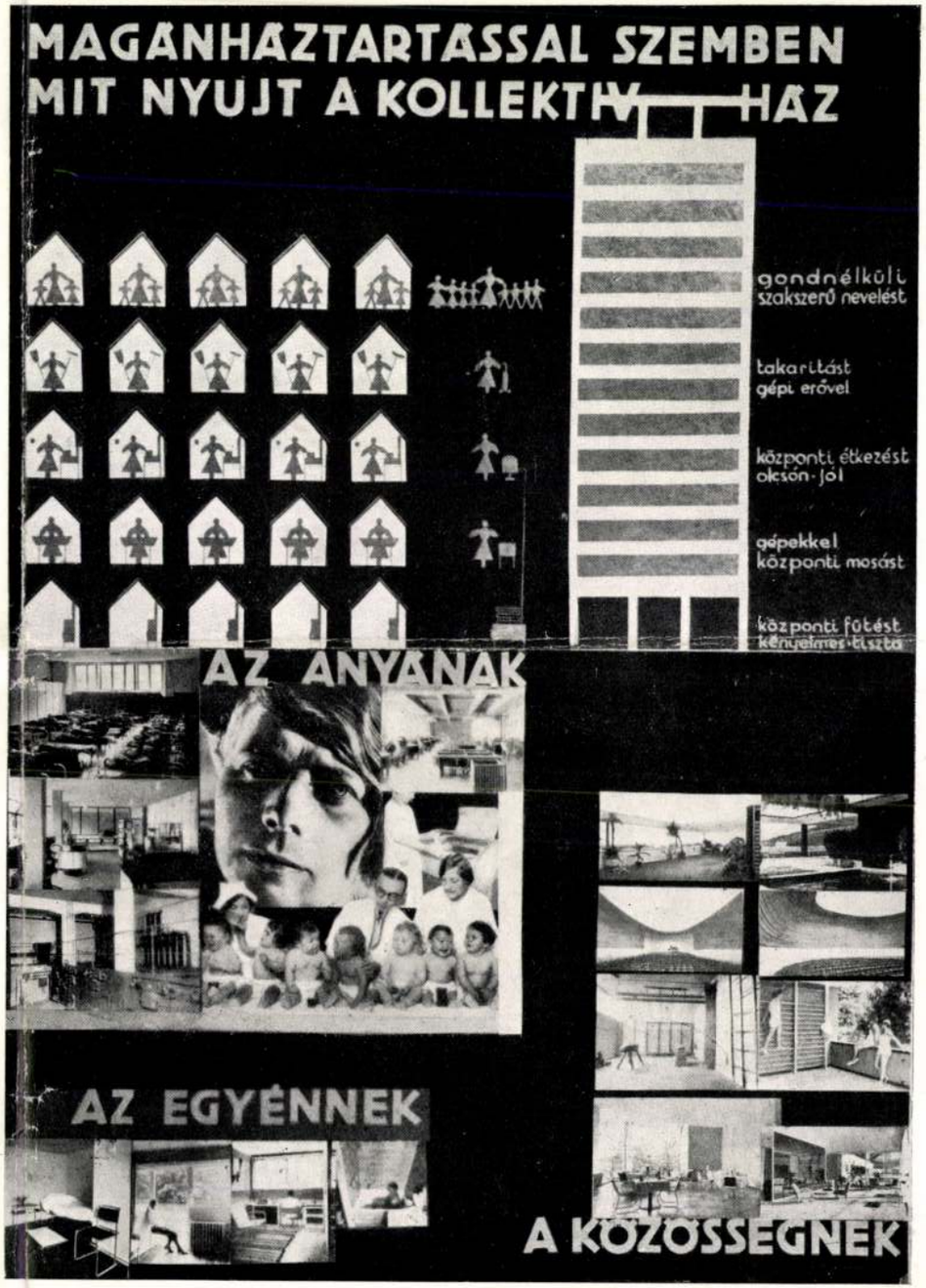
MAGÁNHÁZTARTÁSSAL SZEMBEN
MIT NYÚJT A KOLLEKTÍV HÁZ
gondnélküli szakszerű nevelést
takarítást gépi erővel
központi étkezést olcsón-jól
gépekkel központi mosást
központi fűtést kényelmes-tiszta
AZ ANYÁNAK
AZ EGYÉNNEK
A KÖZÖSSÉGNEK

Breuer Marcell

A Bauhaus-művészet magyar kapcsolataira hivatkozva említi meg a Gropius irodában tevékenykedő Forbáth Alfréd nevét, s a külföldi művészek felsorolása mellett következnek a magyarok, a a weimari iskolán résztvevő Molnár Farkas, Breuer Marcell, Papp Gyula, Moholy-Nagy László, akiknek művei a Műcsarnok kiállitásán szerepelnek. Mind a "Magyarok a Bauhausban, mind a "Magyar Bauhaus" c. fejezet egyaránt foglalkozik a fenti művészek munkásságával s a kiállitáson bemutatott műhelymunkákkal s a nagyobb alkotásokkal. Bortnyik Sándor neve egyrészt a weimari iskolával, másrészt a Műhely megalapitásával kapcsolatban kerül szóba. Az utolsó fejezet az egyes épitészcsoportok munkája mellett Lechner Ödönt is megemliti. a cikket lásd: Molnár Farkas nevénél. Elet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 4. XXI. évf. 23. sz. 12. lap.

Breuer Marcel

Breuer Marcel a negyvenes évek végétől jutott mind jelentősebb feladatokhoz és vált a modern építészet egyik legjelentősebb mesterévé.

Éber Nagy Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig
Művészet, 1971. október - 38. lap.

Breuer Marcel

Breuer 1937-ben érkezett az Egyesült Államokba. Munkás-ságát Németországban Bauhausban kezdte mint hallgató, majd mester-tanár volt.

Ernyey Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig. Művészet, 1978. októba - 38. lap.

Brener Marcel

Brener egyidőre abba hagyta a bútortervezést és mesterével Walter Gropiusszal társult és építészeti tevékenységet folytatott, majd önálló irodát nyitott.

Ernyey Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig. Művészet, 1978. október - 38. lap.

Breuer Marcel

Méltatás

Csongey Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig.
Művészet, 1978. október - 38. lap.

Brener Marcel

A Brener ház 1939-ben készült,
a Chamberlain ház 1940-ben!
A Brener ház tervét a Tér és Forma is közölte, mint a modern
építészet eklatáns példáját.

Ernyey Gyula: Tiffanytól Mohály Nagyig
Műrészet, 1971. oktober - 38. lap.

Breuer

CIRPAC csoporthoz tartozó Breuertől Bakos Istvánig találjuk a különféle csőbutorok alkotóit, pavilonok, intérieurök stb. tervezőit.

Ernyey: Az ipari forma története Magyaországon Akadémiai Kiadó 1974 43.o.

Breuer Marcell.

A 20-as évek magyar művészetét képviselte a Művészet.

Bak Imre: A modern művészet négy évtizede
Művészet, 1978. május – 44 lap.

Breuer Marcel /1902-/

előbb növendékként, majd tanitóként vett részt a Bauhaus munkájában. Nevéhez füződik a Bauhaus hires, sorozatgyártásu butorai. 1925-ös évjáratu acélcső-széke e korszak jellegzetes butortipusánál elinditója

Ernyxey: Az ipari forma története Magyarországon
Akadémiai Kiadó 1974 42.o.

Breuer Marcell

Aztán *Molnár Farkas* Budapesten megvalósult társasvilláival, az *OTI bérházakkal* és így tovább — hogy csak a hazai vonatkozásokat említsük.

Magyar Hirlap 1977/127/4

Breuer Marcell 1

A Weimarból érkezett tárlat plakátján Breuer Marcell kalligrafikus betűkkel írott neve és híres karosszékének keresztmetszete díszeleg. Egyrészt ezért, másrészt a 75 évvel ezelőtt Pécsett született s ma már világhírű mester most ünnepelt születésnapja miatt tesszük, hogy hosszasabban is elidőzünk itt bemutatott tárgyai között.

„Mi voltunk az akkori világ hippijei, mi, akik magunk készítette Bauhaus-ruhában jártunk. A Bauhausban szabadság volt, mindenki azt csinálta, amit akart. És persze vitatkoztunk. Mindig meg akartuk győzni a másikat ..."

Magyar Hirl p 1977/127/4

Wagner: Bauhau kiállitás Budapesten

Breuer Marcell 3

szülésük éve tulajdonképpen a mai értelemben vett modern bútor születésnapja egyben. És az akkori nézők korántsem fogadták ilyen magától értetődően megjelenésüket: „... Amikor kiállítottam első székemet, az emberek olyan dühösek voltak, hogy rájuk ugrottak, eltörték és az anyagot elszakították. Egyszerűen azért, mert mások voltak. Sérti az emberek önérzetét, ha valaki egészen mást csinál..."

Magyar Hirlap 1977/127/4

Wagner: Bauhaus kiállitás Budapesten

Breuer Marcell 2

— emlékezett vissza erre a periódusra még 1970-es budapesti tartózkodása alkalmával Breuer Marcell. Ő már az ifinemzedékhez tartozott, hiszen fiatalon, 18 évesen került a Bauhausba. De egyhamar újszerű, vakmerő bútorterveivel ugrott ki társai közül. Ezek közül most eredetiben is megtekinthetünk jó néhány korai alkotást, így 1922-es karosszékét (fényezett cseresznyefa rozsdaszínű szövettel) vagy egy étkezőasztalt, derékszögben álló, állítható lábakkal. Szintén fából készült olajfestékkel színezett gyermekbútora is. Ezek közös vonása a dísztelenség, a mértani formákra törekvés, amely egyre fokozottabb használhatósági fokkal járt együtt. Kettős érzéssel nézegeti az ember ezeket a muzeális példányokat. Hiszen ma már teljesen természetesek és megszokottak ezek a vonalak. Ugyanakkor még manapság is korszerűnek hatnak. Pedig elké-

Magyar Hirlap 1977/

Wagner

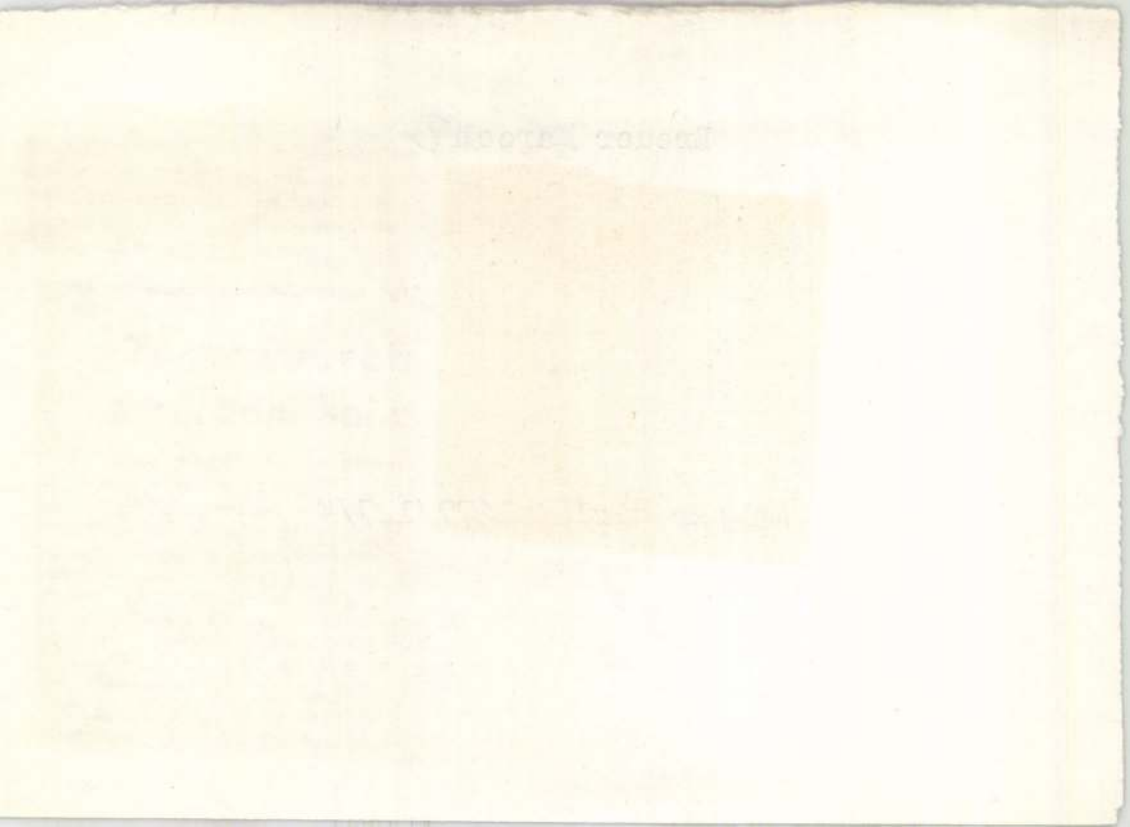

Breuer Marcel

1928ban készitette el konzolosan rugozó acélcső székét.

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1974 42 o1.

Breuer Marcel

"Székek a jövőnek" cimmel Vadas József három kiállitást ismertet: A Józsefvárosi kiállitóterem rendezvénye a mult iparmüvészetéről ad számot, emlékeztetve Breuer Marcel munkásságára, Borz Kováts Sándor csőbutoraira és Kovács Zsuzsa kitünő székterveire.
Az Iparmüvészeti Muzeumban rendezett kiállitáson szereplő Karmazsin László iparmüvész munkáit sorolja fel nagy elismeréssel, majd megemliti Bozzay Dezsőtetszetős néptelevizió terveit.
A Képző és Iparmüvészeti Szakközépiskola kétszázéves jubileumára -a Mücsarnokban- rendezett kiállitáson bemutatott müvek a mai fiatal müvészek tehetségét dicsérik.
Fenti c. kritikát lásd: Karmazsin László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 22. XXII.évf. 16. sz. 12. lap.

Breuer Marcell, építész,

megemlítve

E. Nagy Sándor: Az Új Föld és a Bauhaus 58-61.

Alföld, Debrecen, 1978 máj. XXIX/5.

Breuer Marcell, építész

L: Szervátiusz Tibor

(h. m.): Szervátiusz - album, Könyi - album 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978. máj. 25.

Breuer Marcel, építész

Bortnyik Sándor beszél róla az interjúban.

– : A realizmus hívei vagyok M. S.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 22.

Breuer Marcell 4

A világhírű
csak 1925-ös csőbútora hozta meg
számára, amelynek ötletét bicik-
lijének fogantyúja adta. Ezzel a
— ma már szintén megszokottá
vált — feltalálásával forradalma-
sította a bútorgyártást, mind esz-
tétikai, mind gyakorlati téren. Az
itt kiállított fotón látható híres
Mintaház beépített berendezése is
tőle származott s a *Bauwelt* 1924-
es „olcsó lakás" pályázatára már
kétszintes lakásokból álló magas-
épület-makettjét küldi el. Így vált
— néhány év alatt — tanítvány-
ból tanárrá, bútortervezőből vi-
lághírű építésszé.

Ma 7/4

Wag Kiállítás Budapesten

Breuer Marcell

Weimarba került

Magyar Hirlap 1977/127/4

Wagner: Bauhaus kiállitás Budapesten

B reuer Marcel/19o2-/

előbb növendéke,majd oktatója a Bauhausnak Nevéhez füződneka Bauhaus hires,sorozatgyártásu butorai,1925-ös évjáratu acélcső széke.

Ernyei Gyula9:Az ipari forma története Magyar országon Akadémiai Kiadó 1974 42 ol.

Breuer Marcell

Pieta rep.

XX. Szárazdi Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Breuer Marcell

Piéta p. lino 250×260

XV. Országos Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Brener Marcel

hosszu ideig tagja a Cirpac épitész csoportnak

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. . 1335 l

209 l

Breuer Marcell, építész

BREUER MARCELL *építész tervei alapján készült csőbútor-kollekciót vásárolt a Janus Pannonius Múzeum külföldön; Pécs szülötte a weimari Bauhaus tagjaként, a bútorműhely tanáraként alkotta meg a modern csőszék modelljét. A baranyai városban állandó kiállítást szerveznek az Egyesült Államokban élő idős mester alkotásaiból.*

– : Hír 21.

Népszabadság, Bp. 1980 márc. 2.

Breuer Marcell

BREUER MARCELLNAK, a modern építészet és formatervezés világhírű mesterének, a Bauhaus egykori tagjának munkáiból nyílt szombaton kiállítás a művész szülővárosában, Pécsett. Többek között Breuer nevezetes, 1925-ből származó csőbútorai is helyet kapnak a bemutatón.

Magyar Hirlap 1980/8/24/12

Brauer Marcell

a Németországban működő művészeti iskolában, a Bauhausban – eszmei irányítója egy Gropius nevű építészmérnök volt, – sok magyar tanult, majd tanított, például Brauer Marcell, vagy Moholy Nagy László is.

Bernáth László: Környezetünk kultúrája (3.)

Hajdúbihari Napló, 1974. márc. 22.

Breuer Marcel, építész

Pécsi működésű építész.
Major Máté írt róla tanulmányt.

Fáj Renáta: Népi hagyományok az építészetben
364-366.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. jún. XXII
6.

Breuer Marcell

Passuth Krisztina: Magyar Művészek az európai avantgarde-ban c. monográfiájában a művész is szerepel.

Új Ember, 1945. ápr. 20.

BREUER MARCELL, LAJOS, épitész

A Nyolcak és a szazadeleji avantgarde expresszív törekvései az ellenforradalom éveiben talajukat vesztették. Legtöbb képviselőik emigrációban éltek.-Uitz Béla,Pór Bertalan,Moholy-Nagy Laszló,Breuer,Forbat Alfréd,Molnar Farkas,vagy Martynnal együtt Parizsban Beothy Istvann, Huszár Vilmos,Hajdu Istvan,Csáky József,Tihanyi Lajos, stb. 341.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-Xv. évf 1969.-1970.- Pécs, 1974

BREUER MARCELL LAJOS, építőművész

Művészetét megfontolt gyakorlat alakította elvek, elméletek irányították, melyek túl is mutattak a szecesszión, mely mindazonáltal megbélyegezte gondolatait. A hosszas évek letisztultabb avantgardx hazai avantgard mozgalmaiban ez a kontinuitást jelentette.-máshol is, pl. a Bauhausban ,Breuer, Forbát, Molnár ars poetikája is a szecesszióban gyökerezik. 353.old. 22-23.jegyz

AKNAI TAMÁS: Szecessziós sajtógrafika 347.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

Breuer Marcell

Moholy-Nagy László müvészek-ről ir a Nyugat-Berlinben müködő Bauhaus-Archivum. A Hans Maria Wingler igazgató összeállitásában kiadott Kleine Bauhaus - Fiebelben, az iskola magyar származásu két kiválóságáról elismeréssel emlékezik meg. Külön fejezet méltatja Moholy-Nagy chicagoi Uj-Bauhausának történetét. A tudósitást "A Bauhaus kiskátéja" cimmel közli a "Tájékozódás" c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5.
XIX. évf. 14. sz. 6. lap.

Breuer Marcel

1920-tól tűnik fel a Bauhausban, egyelőre csak mint növendék és mint bútortervező. Nincs része a megelőző, avantgarde periódusokhoz, egyúttal túl fiatal még. 18 éves

Passuth K: Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina

177. old

Forbátnak köszönhető, hogy a Bauhausba került. Forbát, aki már 1920 óta Weimarban élt, levelezett Breuerrel, aki ugyancsak pécsi származású. Breuer rövid ideig Bécsben tanult a művészeti főiskolán és nagyon elöjedetten.

Passuth K: Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina
177. old.

Breuer Marcel

3

Forbát elhívja Weimarba s ott szerez neki szobát, ahol ő is lakik. Breuer a legtisztábban képviseli a Bauhaus-iskolát; mint fiatal fiú kerül Weimarba, ott szerez diplomát és az elsőt közt van, akik a friss diplomával ugyanott tanítanak

Passuth K: Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina

177. old.

Brener Marcel

4

Minden hatást a Bauhausban

Zerenstül szív magába, hogy azután saját teremtőerején átszűrve, ugyanosak a Bauhausba sugározza vissza az őt ért hatásokat.

Passuth K.Magyar müvészek az európai avantgarde-ban
Bp.1974 Corvina

177.old

Brener Marcel

5

Másfél évvel a Bauhausba érkezése után az asztalosműhelyben igen jól fejlődött 1921 őszén készített kerek Teazóasztala említve (101. kép)

Passuth K. Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina

178. old.

Breuer Marcel

6

Szőke (103. lép) emlitve
Gyermekszoba berendezése
(102. lép)
1925-ös Csőbutora

Passuth K. Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina

17f. old.

Brener Marcel

101. Zép Alacsony teázóasztal
Feketére polírozott fa, átmérője 111cm
Külföldi magántulajdon

Passuth K:Magyar müvészek az európai avantgarde-ban
Bp.Corvina 1974

Bremer Marcell

a Bauhaus asztalos műhelyének
irányítója 1925-tól. 1930-74 között
ott dolgozott.

Passuth K: Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina

174. old.

Brener Marcel

102. Zép Gyermekszoba berendezés 1923

fa. Asztal magassága 50 cm hilföldi
szélesé 59 cm magántulajd.

Passuth K:Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp.Corvina 1974

Brener Marcel

103. Zép Könyvi szél 1922 Fa és szövet

96 cm magas Külföldi magántulajdon

104. Csöbütor 1925 fém és szövet

Az eredeti példány a stockholmi Moderna Museet-ben

Passuth K: Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. Corvina 1974

Breuer Marcel

korai butorainak ujabb példányából vásárolt egy néhányat az Iparmüvészeti Muzeum.

Uj Irás 1974/11 1o5.o.

Vadas:Köldökzsinoron Nyugat Európával

Breuer Marcel

a Musee de arts decoratifs-ban Breuer retrospektiv tárlata volt, a new yorki Metropolitan Museum rendezésében.

Uj Irás 1974/11 1b4.o.

Vadas: Köldökzsinoron Nyugat Európával

Breuer Marcel

az egykori asztalossegéd előbb Bécsben tanult,
majd a huszas években a Bauhaus tanára volt,
az ő nevéhez füzüdnek az első csőbutorok, a
belsőépitészből az évtizedek során épitész lett

Uj Irás 1974/11 lo4.o.
Vadas:Köldökzsinoron Nyugat Európával

Breuer Marcel

A Bauhaus betiltása után Magyarországon dolgozik 1934-35-ben, a Bauhaus egyik legnagyobb hatású belsőépitésze, ma már világhirü épitész.

Uj irás 1974/2 96.o.

Breuer Marcel

mivel a reakciós épitész kamara nem veszi fel tagjai sorába, emigrál, és igy végképp kikerül a magyar kultura vonzásköréből. De hatása él, hires csőbutorain uj épitészgeneráció nevelkedett Molnár Farkas vezetésével.

Uj irás 1974/2 96.o.

Breuer Marcel

világhirü épitész nem tudott Magyarországon

letelepedni.

Uj Irás 1975/6/87.o.

Major: A magyar épétiészet harminc éve

Breuer Marcel

1928-ban alakult meg a CIAM magyar csoportja, am elynek olyan jelentős akkotói voltak tagjai, mint Molnár Farkas, Breuer Marcel, Major Máté, Fischer József.. A magyar épitészek a kislakásokra forditott ták figyelmüket.

Uj irás 1974/2 97.o.

Breuer Marcel

akkor kényszerült elhagyni Magyarországot a harmincas évek derekán, amikor a reakciós magyar épitész kamara elutasitotta a Bauhausból hazatérőe.

Uj Irás 1984/11 1o4.o.
Vadas: Köldökzsinoron Nyugat Európában

Breuer Marcell

A Bauhaus magyar növendékei közt neve említve.

A Hét, 1973. júl. 13. 4. evf. 28 sz. 11 p.

Breuer Marcel
belső építész

1927-ben tervezett a művész
Piscator részére ebédlő-enteri-
őrt.

Kovács Zsuzsa: Kinek tervezünk és mit?
Művészet, 1974.október - 30. oldal.

Breuer Marcel

Részt vett a "XX. sz. magyar származásu művészek külföldön" c. kiállitáson.

Mücsarnok, 197o.

Major Máté: Külföldi magyar müvészek kiállitása

Nagyvilág 7o/11 1715. old.

Bramer Marcel
1902-

A Bauhaus asztalosmühelyét vezette.

Major Máté: A Bauhaus 10 esztendős

Nagyvilág 69/1 129.o.

Breuer Marcell

Pécsett született, a Bauhausban tanult. Később átvette a belsőépítési osztály vezetése L.
1925-28 között szíkeket késtitett
31-35 között ulazisk.
Amerikába megy, csalódi házakat tervez
Legnagyobb műve a párizsi UNESCO.
Kardos István: Tv. interjú Breuer M-ha
Tótóhatár: 73/ang. 221.o.

Drenet Marcel

neve aulitve

(Akadima 74.
23. old.

Mendöl: Málnai

Breuer Marcell

A Bauhaus tanárai körétől neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 181 p.

Breuer Marcell, építész

Megemlítve: pécsi származású.

Tüskés Tibor: Nagyváros születik II.
223–232.

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3.

Breuer Marcel, építész

Megemlítve.

/ Modern amerikai építészet /

Bodri Ferenc: Művészeti Könyvnem le

348-352.

JELENKOR, Pécs, 1974. április

XVII/4.

Breuer Marcell

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

199. old.

Breuer Marcel Lajos, Párizs

Megemlítve.

D. E.: Kocsogh Ákos: A modern művészet útjai
91–92.

TISZATÁJ. Szeged, 1983. június XXVII/7.

001

Breuer Marcell, építész

Portré-filmben fogja bemutatni a tv.

— : Szerelem jutányos áron 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1972. dec. 28.

Breuer Marcel

Major Máté: ~~Xxxxxxxxxxxxx~~ Marcel Breuer. - Nagyvilág, 1969. 5.sz. 743-749.1.

Az 1969.évi meg yar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1972.4.sz.295-328.1.

299.1.

Breuer Marcell
épitész

Az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportja kéri mindazokat, akik Breuer Marcell hosszas évek előtti épületéről tudnak értesítse az Szerkesztőséget.

-----: Közlemény.
Művészet, 1973.szeptember - 47.oldal

Breuer Marcel
épitész

Méltatás

Romváry Ferenc: Pécsi képzőművészeti élet a hét....
Művészet, 1973. szeptember - 14. oldal

Breuer Marcel

Külföldön él. Szerepelt a Szépművészeti Múzeum kiállításán.

Magyar Hírlap 1970. 11. 28. 7. l.

Breuer Marcel

A szükség külföldre kényszerítette és itt a modern ember egyik fő alakja lett.

Bodri Ferenc: Mácza János könyvei; Ipari Művészet, 1973/2. sz. 27. l.

Breuer Marcel

Montes-la-Jolie új városházáját bútorokkal rendez-
ték be, köztük szerepelnek a pécsi születésű építész bú-
torai is.

Keserű Katalin: Külföldi lapszemle; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 59. l.

Breuer Marcel

1925-ben fémcsövekből széket tervezett

Koczogh Ákos:A modern müvészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972

197.old.

Breuer Marcel

magyar származásu épitész,belsőépitész
/1902 - /

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 176.old.

Breuer Marcel

világhirü magyar épitész, belsőépitész, neve csőbutorairól ismert nálunk.

Koczogh Ákos: A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 171.old.

Breuer Marcell

Méltatás

Koczogh Ákos: Ötvösök és fém művesek Miskolcon.
Népszava, 1976. november 12 – 5. oldal.

Marcel Breuer

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde művészetben.
MŰVÉSZET, 1980. október - 20. lap.

Breuer Marcell, építész

Meghalt Breuer Marcell

Tegnap jelentették a hírügynökségek, hogy szerdán, 79 éves korában hosszú betegség után New Yorkban elhunyt az egyetemes modern építészet és tervezés egyik legnagyobb mestere, a magyar Breuer Marcell.

*

Pécsett született 1902-ben, a szülővárosában érettségizett, 1920-ban a weimari Bauhaus növendéke, majd mesterlevelének megszerzése után, 1925-től az intézmény egyik legtekintélyesebb tanára, a bútorműhely vezetője lett. Huszonöt éves korában vált világhírűvé a lakáskultúrát és a sorozatgyártást forradalmasító acélcső bútorával, amelyeknek az első példányai ma nagy múzeumok megbecsült darabjai, hatásuk pedig az egyetemes tárgykultúrában napjainkig meghatározó. Az építészként is kiemelkedő konstruktőr első sikereit a weimari Németországban, Svájcban és a Szovjetunióban aratta lakóház-, kórház- és színházterveivel. De sem ezek az eredmények, sem az 1934-es budapesti nemzetközi vásár épülett-terveinek első díja (amelyben Fischer József és Molnár Farkas volt a szerzőtársa) nem volt elegendő ahhoz, hogy a német fasizmus elől hazatérő Breuer idehaza otthonra leljen. A reakciós magyar építészkamara nem vette fel tagjai sorába, a már világhírű építész tervezői munkát itthon nem folytathatott: az akkori magyar viszonyok kitaszították.

Svájc után Angliába, majd az Egyesült Államokba megy. 1937-ben még mindig mint a modern magyar építészcsoport tagja mutatja be munkáit, ekkor azonban már amerikai egyetemi tanárként és tervezőként ível a pályája mind magasabbra.

„A jövő városának tervét" még 1936-ban Angliában alkotja meg, az ebbe sűrűsödő korszakos építészeti gondolatok későbbi műveiben (és a modern építészet későbbi generációinak műveiben) valósulnak meg világszerte. Legnevezetesebb alkotása a szintén építészóriással, Nervivel és a francia Zehrfuss-sal tervezett párizsi Unesco-székház; s a modern architektúra eleven remekeként ismeri a világ egyetemépületeit, templomait, könyvtárait és irodaházait is. Az USA-n kívül Franciaországban IBM-kutatóközpontot, Kanadában üzemet, Rotterdamban áruházat, Hágában nagykövetséget, Venezuelában kereskedelmi központot építő és tervező Breuer Marcell hosszú és rendkívül termékeny munkásságát a világ sok országának kitüntetése, megbecsülése honorálta jelentősége szerint. Mi ehhez már csak a szülőhaza késői, feltétlen tiszteletét és a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktori oklevelét adhattuk a rendkívüli alkotónak.

dántúlon meg is erősödött. Délután 27—28 fokig melegedett föl a levegő.

Távolabbi kilátások szombattól keddig

Általában gyengén felhős, eleinte még szeles idő várható. Záporok kialakulása főként az időszak elején valószínű. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 12 és 17, a legmagasabb nappali hőmérséklet eleinte 23 és 28, később 27 és 32 fok között alakul. Jelentős mennyiségű (legalább 5 milliméter) csapadék nem valószínű.

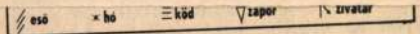

Előrejelzés ma estig:

Főként a Dunántúl fölött nő meg több alkalommal a gomolyfelhőzet, és többnyire ott várható szórványosan zápor, helyenként zivatar. A déli szél többfelé megerősödik. A legmagasabb hőmérséklet 26—31 fok között alakul.

A Balaton vizének hőmérséklete csütörtök délben Siófoknál 21 fok volt.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 252 centiméter volt, mára 247 centiméter várható.

Breuer Marcel, építész

Breuer Marcel

Tegnap este érkezett a hír: július elsején, 79 éves korában New Yorkban elhunyt a modern építészettörténet egyik legkarakterisztikusabb egyénisége, a magyar származású Breuer Marcel. Pécsett született 1902-ben, majd érettségi után Weimarban tanult Gropiusnál. 1925-től maga is a Bauhaus tanára lett. A nagy tekintélyű művészcsoport a bútorműhely vezetésével bízta meg, s 25 esztendős korában világhírnévre tett szert sorozatgyártásra szánt cső- és alumíniumbútoraival. Építészként Németországban, Svájcban, a Szovjetunióban, Angliában dolgozott, s vándorlásai során kísérletet tett rá, hogy Magyarországon is letelepedjék, ám ez a törekvése a fasizálódó magyar közélet miatt meghiúsult. A reakciós magyar építészkamara nem vette fel tagjai sorába. 1937-ben az Egyesült Államokba utazott, ahol a Harvard Egyetem egyik építészeti tanára lett. Számos épületet, irodaházat, templomot tervezett, valamint Kanadában üzemet, Rotterdamban áruházat, Hágában nagykövetséget, Venezuelában kereskedelmi központot. Legismertebb alkotása a Nervivel és Zehrfuss-szal közösen tervezett párizsi Unesco-székház. Breuer Marcel, a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktori oklevelének tulajdonosa, korunk egyik legkarakterisztikusabb építésze, különös tehetséggel tárta fel az anyagok szépségét, páratlan érzékkel alakította a felületeket, a tömegeket. Az elsők között lépett ki a két háború közötti építészet szigorú racionalizmusából. Gazdag formavilága markánsan mutatja fel egy kor, korunk építészetbe kötött valóságát.

– Breuer Marcel

2.

Esti Hírlap Bp. 1981 júl. 3.

Breuer Marcell, építész
[Marcel]

L.: Nagy Lóránt

Tüskés Tibor: Nagy Lóránt 263-270
Jelenkor, Pécs, 1982. márc. XXV/3

Breuer Marcel

A Baushaus századunk egyik legjelentősebb művészei mozgalma s munkatársai között tudjuk Moholy- Nagy Lászlót,Breuer Marcelt,Molnár Farkast,x Kállai Ernőt.

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 166.o d.

Brauer Marcel

Szék

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 172.old.

Breuer Marcel

magyar épitész,belsőépitész/1902- /

Koczogh Ákos:A modern müvészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 161.old.

Breuer Marcel

A Bauhaus mozgalom kitünő magyar munkatárgy sa volt Moholy -Nagy László és Breuer Marcel.

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 153.old.

Breuer Marcel

magyar épitész és belsőépitész,csőbutorai a kübizmus elveire épülnek

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 149.old.

Breuer Marcell

A Bauhaus müködése-különösen épitészeti vonatkozásban-három magyar nevével jellemezhető.Moholy-Nagy mellett Breuer Marcell és Molnár Farkas említésével nemcsak a Bauhaus törekvések lényegét határoltuk körül,henem hármuk tevékenységében még a Bauhaus szemléleti alakulását ,irányváltozásait is nyomon követhetjük.

Moholy-Nagy László:Az anyagtól az épitészetig
Corvina kiadó 255.old.

Brenner Marcell

neve emlékére a 17. oldalon

Kuba 1971 január

Breuer Marcel

Bauhaus-építész. A kiállításon fotókkal és szines, nagy felvételekkel szerepelt. 1934–35-ben szakmai féltékenységből idehaza nem kapott munkavállalási engedélyt. Kapcsolata a magyarokkal ezzel gyakorlatilag megszakadt.

Passuth K.: Külföldön élő magyar származású művészek kiállítása; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 79. l.

Breuer Marcel

nevét a Bauhaus-szal kapcsolatban álló magyar épitészek, ill. művészek felsorolásában említi

Timon Kálmán: Egy korszak lezárult?
Magy.Ép.műv. 1972.5.sz.58-59.l.

1) Breuer Marcel
épitész

Bp.-en szerepelt a kültöldön élő
nagyorok kiállításán.
1934-35-ben próbált itthon munka-
képrőműv. Almanach 3.79.
Corvina 1972.

2) Brener Marcel

épitén

vállalási engedélyt kapni.

A Bauhauskoz tartozott.

Képrőmű v. Almanach 3. 79.

Corvina 1972.

Breuer Marcel

reprodukciói szerepeltek az 1926-ban Budapesten megjelent „Dokumentum" című folyóiratban.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972

2881

Bréner Marcellt

Gropius hívta meg a Bauhausba.

Kassák Lajos: Az igmusok története,

Budapest, 1972 3151

1110

Breuer Marcell

A Larousse-sorozat uj képzőművészeti kötetében, -itthoni és külföldön élő- magyar képzőművészek nevét sorolja fel a huszadik század képzőművészetének fejlődésével kapcsolatban. A kiadvány "Művészet és modern világ" cimmel jelent meg, s a lap "Tájékozódás" c. rovatában szintén azonos cimmel számol be a "káprázatos kiállitásu albumok"-ról és a magyar művészeket idéző képanyagról, de nem tér ki az alkotások reprodukcióira.
Élet és Irodalom, Bp. 1972. okt. 7.
XVI. évf. 41. sz. 6. lap.

Breuer Marcel, építész

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képző művészeti Krónika
Naum Gabo tárlatai 1014-1016.

Jelenkor, Pécs, 1971. november XIV/11.

Breuer Marcell

Neue negenbilder

Gaston Diehl: Vasarely. – Bp. 1973. Gr.

Breuer Marcel

Székének fotója szerepel Koczogh Ákos A modern
művészet útjai c. kötetben.

Ipari Művészet, 1973/4. sz. 31. l.

Breuer Marcell
festő

Méltóztassék.

Kristó Nagy István: Bernáth Aurélról.
MŰVÉSZET, 1972.december - 28.oldal

Breuer Marcell

neve emlitve

Népszava 1972 augusztus 12
10. old.

Brener Marcel

A szinpadművészet terén alkalmazott modern megoldásai uj irányt szabtak emeck a műfajnak

Bauer Jenő-Hincz Gyula

Mai Magyar Művészet

BREUER MARCELL, építész

Művészeti studiumokat a Bauhaus műhelyében végzett, az új művészet forrásából merített. Közvetlenül az európai művészetek áramába került, a nagyvilágban tájékozódott, megkerülte a szokásos akadémiai utat. Pécsről származott, a két világháború közti időben gyakran megfordult a városban és dolgozott is itt hosszabb-rövidebb ideig. 288.o.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Breuer Marcel

A Képzőművészet c. rovatban Vadas József: "Kör régen és ma" cimmel ir a Gondolat Kiadónál most megjelent -"Bauhaus"- c. könyvről. A mü tartalmával kapcsolatban megemlit néhány nevet: Moholy-Nagy László, Breuer Marcel, Molnár Farkas, Bortnyik Sándor és Fajó János müvészeket.
A cikket lásd: Moholy-Nagy László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 13. lap.

Breuer Marcel

"A tipikustól a tipusig" cimmel Vadas József a Budapesti Történelmi Muzeumban rendezett, -az "Igy élnek a budapestiek" c. kiállitássorozat második részéről, az "Otthon" c. tárlatról ir. Ezzel kapcsolatban a lakásberendezések történetét, az idők folyamán kialakult stilusváltozásokat magyarázza. Részletes beszámolója során három nevet emlit, mint a modern iparmüvészet jelentős alakját: Kaesz Gyula, Bierbauer Virgil és Breuer Marcel müvészeket.

Fenti c. kritikát lásd: Kaesz Gyula nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 1o.
15. sz. 4. lap.

Breuer Marcel, [ ]

L.: Moholi-Nagy

— : Új könyvek 1919.

Élet s Tudomány, Bp. 1975. okt. 3. XXX/40.

MDK
10

ALFÖLD, Debrecen

Breuer, építész

A 20-as években a magyar építészet
avantgárdjában alkotott Molnár, Kozma,
Breuer, akiknek olyan építészetet képviseltek,
amelynek nagy jelentősége volt egész
Európára nézve.

Unokáink is látni fogják.

1974. II. 12. 16.05 D. TV.

Bremer Marcell, [ ]

L.: Molnár Jankos

Tüskés T.: Az avantgarde ... 834-840

Jelenkor, Pécs, 1977. nept. XX/9.

Breuer Marcell, építész

L.:Kassák Lajos

Tüskés Tibor:Az aventgarde vonzásában 715-721.

Jelenkor, Pécs, 1977 jul.-aug. XX/7-8.

Breuer Marcel, építész

A „normális felnőttkor" kísértete

Bauhaus-kiállítások a Műcsarnokban és az NDK-Centrumban

JÓL FIGYELJÜK MEG *Josef Hartwig* sakkfiguráit a *Műcsarnokban*, és megértjük ebből a *Bauhaus-stílust*. Csak hasáb- és hengerkombinációk, nem többek. Mégis értelmesebbek, mert többet mondanak el a sakkjáték lényegéről, mint azok a cizellált, fegyverekkel ékesített törpehadseregek, amelyek vagy a Bauhaus előtt, vagy a Bauhaus ellenében készültek és készülnek azóta is. Ne sirassuk a huszár lóformáját, mert nem a sörény a fontos, hanem az L alakú lépésforma. (A bábu jelezve L alaprajzú téridommal.) Ne hiányoljuk a futó emberszerűségét, mert nem körgalléros fejet, hanem átlós haladási irányt mond a játékszabály. (A bábu jelezve X alaprajzú téridommal.) A sakk analógiájára pedig: ne kívánjuk vissza az örök méltóságot kölcsönző oszlopokat az elmaradhatatlan oszlopfőkkel, a teáskannákat az unalomig trébelt virágdíszekkel, a faliszőnyegeket az üres zsánerekkel, mert az épület arra való, hogy éljenek benne, a kanna arra, hogy jól fogják és jól öntsék belőle a teát, a faliszőnyeg pedig, hogy megpihentesse az agyonfáradt szemet.

A többi: hazugság — gondolkodtak és tettek így valamikor a húszas években Weimarban a *Walter Gropius* vezette mesteriskolán, s nem rajtuk múlott, hogy a vizuális hazugságoknak egyszer és mindenkorra nem tudtak véget vetni.

De egyáltalán: meg lehetett-e valósítani, amit akartak? 1919-ben a Gropius fogalmazta manifesztumban szó volt a jövő új épületéről, amely „egy alakban lesz minden: építészet, plasztika, festészet, s a kézművesek millióinak keze nyomán emelkedik majd egykor az ég felé, mint egy eljövendő hit kristályjelképe". A kristályjelkép ott is volt, mindjárt a másik oldalon *Lyonel Feininger*, nagyszerű grafikájában és nem kevesebbet ábrázolt, mint a szocializmus katedrálisát, csúcsain az ötágú csillagokkal. De kiáltó az ellentét: világot újít a kép, és a szöveget archaizáló, karakter nélküli, rossz rajzú betűkkel szedték... Hogyan épüljön fel az új katedrális, ha az új vizualitás építőkockáit még senki se faragta ki, sőt e faragáshoz voltaképpen kevesen értenek? A példaszerű oktatási rendszer e kristályos szimbólum jegyében született.

A Bauhaus „katedráliskorszaka": Weimar. Itt még számítottak arra, hogy az alapszínekkel és alapformákkal szerkesztett *Bölcsővel (Peter Keler)* egy másik társadalomban felnövő gyereket altatnak el. Itt még nemcsak új stílussal és anyagismerettel készítették a műhelymunkák javát, hanem azzal a pátosszal is, amelynélkül forradalmat csinálni nem lehet. Az egyenlők demokratikus társadalma ugyan egyre késett, de addig is — legalább sejtformában — felépítettek egy olyan közösséget, amely a kollektivizmuson, a *team*munkán, a „kölcsönös megbecsülésen és rokonszenven alapuló önkéntes részvételen" nyugszik. És ezzel párhuzamosan: felépítettek egy olyan vizuális világot, amelyben nincsenek alsóbbrendű és felsőbbrendű műfajok, nincsenek lánglelkű piktorok és lenézett iparosok. Csak mesterek vannak a szó régi és a szó legújabb értelmében.

„TE MŰVÉSZ" — ez a sértés felső fokának számított Weimarban, Dessauban, Berlinben, ahol az iskola működött. Micsoda esztétikai fordulat! A XIX. század falanszterrémképében Michelangelo széklábat kényszerült faragni. Kényszerről itt aztán szó sem volt. A „michelangelók" megértették: ha a „széklábakat" rábízzák „az előző nemzedék iparművészeti dilettantizmusára" — — ahogy Gropius fogalmazta —, vagy ami még rosszabb, a profitcentrikus, esztétikumra közömbös gyáriparra, hamarosan leülni sem lesz kedvük, mert hamissá, hazuggá válik az arisztokratikus műtárgy szépsége a szépségellenes környezetben. A széklább már majdnem bútor. A bútor — már majdnem épület. Az épület pedig a Bauhaus-esztétika szerint — az emberi teremtő erő legmagasabb szintézise.

Ezért: *Breuer Marcel* egyensúly- és harmóniatörvények szerint építkező karosszéke legalább annyi tiszteletet parancsol, mint *Paul Klee* félénk, érzékeny-okosan játékos könyomata. A *Jucker és Wagenfeld*-féle elektromos asztali lámpa pedig semmivel sem alacsonyabbrendű, mint *Vaszilij Kandinszkij* itt látott, végtelen térmélységet demonstráló *Kompozíciója. A katedrális kövei ők valamennyien.* Gondolatfutamok, majdnem-tudományos elemzések, tervek — egy új életforma képzeletbeli részletei. A forradalmi orosz avantgarddal együtt a Bauhaus készült bedíszletezni az előítéletektől, elnyomástól forradalommal szabadulni akaró új világot. Marx a görögöket az emberiség normális gyerekkorának nevezte. *A bauhäslerek arra számítottak: elérkezett a normális felnőttkor ideje.*

A FOLYAMATRÓL könyvtárnyit írtak össze. Ki az első évfolyamok tanári gárdájának elmaradásától számítja a változást, ki a szorosabban vett képzőművészeti tevékenység elsorvadásától, ki a standardizálás és kisszéria-termelés bevezetésétől. A valóság azonban az, hogy a forradalmi apály idején a fennmaradás egyetlen módja volt, hogy a korábban megoldott „elementáris formákkal" meg az ipar és művészet megvalósított „új egységével" *a maximális programról áttérjenek a minőségileg végsőkig javított minimális programra.* Kordován szövetekkel, csővázas bútorokkal, pazar modern villákkal előlegezték a bizalmat az emberiségnek, amely úgy látszik, még mindig nem érkezett el normális felnőttkorához.

Nekünk pedig különösképpen előlegezte a bizalmat az a jó néhány magyar művész, aki elment a Bauhausba tanulni, és utána a harmincas években hazajött bizonyságot tenni tudásáról. Ugyanis nehezebb dolguk volt, mint korábban Németországban. A *weimari múzeum* Műcsarnokban rendezett nagyszerű vendégkiállításán láttuk Breuer Marcel, *Molnár Farkas* és *Pap Gyula*, a többiekével egyenrangú, a többiekével rokon korai munkáit. A budapesti *NDK Centrumban* láttuk az „ikerkiállítást", az összes magyar bauhäsler a *Nemzeti Galériában* és a *Művészettörténeti Kutató Csoportban* őrzött kezenyomát: terveket, grafikákat, dokumentumokat. De nem láttuk — nem is láthattuk, mert ilyen kiállítást nálunk nem szokás rendezni — a Weimart és Dessaut járt magyarok termését, amint szembesülnek a húszas-harmincas évek hivatalos előírásainak megfelelő tipikus magyar termésével. Mondjuk *Forbát Alfréd* kétlakásos háztervét, *Wälder Gyula* valamelyik neobarokk épületkompozíciójának fényképe mellett. Vagy Pap Gyula kristályosan tiszta állólámpatervét Megyer-Meyer Antal magyarkodó lámpái mellett. Esetleg *Kállai Ernő* új építészetet, új szemléletet sürgető tanulmányainak fotókópiáját *Hóman Bálint* „Művelődéspolitikai célkitűzései" mellett.

KÜLÖNBEN HOGYAN is élnénk át a tiltakozásnak azt a hullámát, amelyet az első kockaházak, az első csőbútorok váltottak nálunk ki? Különben hogyan értenénk meg az 1934-ben — már emigrációban — Magyarországra utazó Walter Gropius ellen indított hecckampányt? Tudnunk kell: akár akart a Bauhaus forradalmat csinálni a húszas évek végén, akár nem; akár ténylegesen kommunisták voltak a bauhäslerek, akár apolitikusak, a művészeti élet akkori magyar szerkezet[illegible] dekeknek és cé[illegible] rendszerében ba[illegible] *mitottak.* Dessa[illegible] ledték a „szo[illegible] sát". Magya[illegible] gendát ner[illegible]

A Bauh[illegible] meretes sakkfigu[illegible] szítették[illegible] életkor[illegible] a viss[illegible]

mat adtak át a legjobb könyvterjesztőknek.

— **Algériai szakszervezeti aktivisták** egyhónapos tanfolyama fejeződött be tegnap Budapesten, a SZOT központi iskoláján. A tanfolyam részvevői ma utaznak haza.

— **A Videoton számítógép-bemutatójának** nagy sikere van Belgrádban. A kiállítást csütörtökön megtekintette Dusan Skrebics, a Szerb Szocialista Köztársaság miniszterelnöke is.

— *A LEGRÉGIBB CSEH VÁROSI KÖZLEKEDÉSI JÁRMŰVEKET bemutató kiállítás ma nyílik meg Budapesten, a Közlekedési Múzeumban; az érdekes kiállítást naponként 10-től 18 óráig lehet megtekinteni.*

— **A Pest megyei kórház** építkezése Kistarcsán jól halad. Az 580 ágyas kórház építésében részt vevő több mint 20 vállalat szocialista szerződése eddig öt hónappal hozta előre a befejezési határidőt.

— **Elmarad az idei rózsakiállítás,** mivel a május 20-án a főváros felett átvonult pusztító vihar és jégeső súlyos kárt tett a budatétényi rózsakert 3000 fajtát tartalmazó páratlan virággyűjteményében.

— **Téli hideget hozott a június** Lengyelországba. A lengyel hegyekben szerdán is, csütörtökön is havazott; a hőmérséklet több nagyvárosban mínusz 6—7 fok közt alakult.

— **Összeomlott egy hétemeletes ház** Brazíliában, a Recifétől 15 kilométernyire fekvő Jaboataóban. Az első jelentések szerint nyolcan szörnyethaltak, s mintegy harmincan megsérültek.

Írók a könyvsátraknál

A könyvhét alkalmából ma **a Blaha Lujza téren** du. 1 órától Moldoványi Ákos, 4-től Kardos G. György és Császár István; **a Liszt Ferenc téren** 3-tól Örkény István, 4-től Kerényi Grácia; **a csepeli Tanácsház téren** 3-tól Kolozsvári Grandpierre Emil, 4-től Asperján György; **a Lenin körút 7. szám alatti könyvesboltban** fél 4-től Moldoványi Ákos; **a Kosztolányi Dezső tér—Bartók Béla út sarkán** levő könyvsátornál fél 5-től Karinthy Ferenc; **az Engels téren** (a Deák tér felőli oldalon) 4-től Barabás Tibor; **a Flórián téren** du. 5-től Moldoványi Ákos; **az Arany János Könyvesboltban** (I., Krisztina körút 34.) Kolozsvári Grandpierre Emil dedikál.

szövetkezeti mozgalom időszerű kérdéseiről.

— *FIATAL DALOSOK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA kezdődött meg csütörtökön Székesfehérvárott, a Velinszky úttöröházban. A dalostalálkozó befejező napján, szombaton, látványos bemutatókat tartanak a városban.*

— A 22. NEMZETKÖZI KÖNYVKIÁLLÍTÁS, amelyen 28 ország, köztük hazánk könyvkiadói, összesen mintegy 140 ezer kötetet állítottak ki, Varsóban befejeződött.

— **Tovább tart a rekkenő hőség Egyiptomban:** a hőmérő higanyszála egy hét óta nem száll 43—45 Celsius-fok alá. A kánikula nyomán különösen Kairóban tapasztalható nagy vízhiány; gyakoriak a tűzesetek is.

— **Ideg- és elmeorvosok tudományos tanácskozása** kezdődött meg tegnap Egerben, a Magyar Ideg- és Elmeorvosok Társasága tiszántúli tagozatának rendezésében.

— **Most jelent meg:** Györkei Jenő: Magyar önkéntesek a spanyol polgárháborúban 1936—1939 — Horváth Árpád—Kováts Zoltán: A haditechnika évezredei (Zrínyi). — Három veréb hat szemmel. Antológia a magyar kötészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból. Vál. Weöres Sándor — Bárány Tamás: Vendégjáték. Novellák (Szépirodalmi). — Sulyok Katalin: Úgy szeretnék férjhez menni! Riportok. — Szimfónia. 30 év lírai története. Vál. Baranyi Ferenc. A magyar irodalom gyöngyszemei sorozat (Kozmosz).

KÖZLEMÉNYEK

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM főigazgatósága közli, hogy a technikai akadályok elhárultával Kanyák Zsófia kiállítása ismét megtekinthető; a kiállítás július végéig, hétfő kivételével naponként 10-től 18 óráig tart nyitva.

AZ OPERAHÁZ IGAZGATÓSÁGA közli, hogy megbetegedések miatt ma a Figaro házassága helyett a Don Juan kerül előadásra. — A José Carreras vendégszereplésével a Losonczy-bérletben június 16-ára hirdetett Lammermoori Lucia előadását június 20-án, hétfőn tartják meg; a bérletek és a megváltott jegyek a 20-i előadásra érvényesek. — Június 17-én a Walkür előadásán Theo Adam partnereként Fricka szerepében Annelies Burmeister, a berlini Staatsoper művésznője lép fel. (Az előadás 6 órakor kezdődik.)

BALKAN TOURIST

EGYÉNILEG UTAZÓ, AUTÓS TURISTÁKNAK:

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek,
vasárnap, hétfő

AN REKLÁMÁRON UDULHET
GERPARTON:
PIG.

égül látja a Balkántourist és a Siotour
ázió, I. oszt. kemping bungalóiban
ik, Biser)

zni lehet:
IUR utazási irodáiban
esten, a VII., Wesselényi u. 26. sz. alatt
226–080, 214–815.

Breuer Marcell

1920-ban Németországba ment Breuer Marcell, a weimari Bauhausba. Itt növendékként az asztalos műhelyben dolgozott, amelynek vezető mestere lett.

Major Máté: A legjelentősebb 13 között

Tükör, 1977 május 15-31 lap.

Brener Marcell

Brener Marcell 75 évvel ezelőtt 1902 május 21-én született Pécsett. Ő az első építész, aki nemzetközi hírre emelkedett.

Major Máté: A legjelentősebb 13 között.
Tükör, 1977. május 15 - 31 lap.

Brener Marcell

A fasiráló dó Magyar Mérnöki Kamara nem vesz fel tagjai közé Brener Marcellt így hiányte-len tovább mennie. Rönd i dőre Angliába telepszik meg.

Major Máté: A legjelentősebb 13 közöt
Tükör, 1977. május 15 - 31 lap

Brenner Marcell

1941-ig tanít a Harvard Egyetemen Brenner Marcell. Gropiusszal társkapcsolatban hírül és tervez is. Ekkor önállósítja magát.

Major Máté: A legjelentősebb 13 között. Tükör, 1977. május 15-31 lap.

Brenner Marcell

1968-ban a Budapesti Műszaki Egyetem tiszteletbeli doktorrá avatja.

Major Máté A legjelentősebb 13 között
Tükör, 1977. május 15-31 lap.

Breuer Marcell

1937-ben Gropiusszal együtt őt is meghívják Cambridge-be, a Harvard Egyetem tanárának.

Major Máté: A legjelentősebb 13 között.
Tükör, 1977. május 15-31 lap.

Brener Marcell

Még a hiszas években megalkot-
ja híres csőrzéksorozatát Brener
Marcell. 1928-ban Berlinbe megy.
Majd a náci rezsim elől hanajon.

Major Máté: A legjelentősebb 13 között
Tükör, 1977. május 15-31 lap.

Breuer Marcell, építész

L: Molnár Farkas

(karangozó). Bauhaus a Műszernokleon 2

Esti Hirlap, Bp. 1977. máj. 13.

Breuer Marcell

A kiállítás bemutatta Breuer Marcell diplomamunkáként tervezett karszéket.

Horváth György: A Bauhaus weimari évei.
Tüzér, 1977. ~~[illegible]~~ május 29 - 3 lap.

Breuer Marcell

Méltatás

Horváth György: A Bauhaus weimari évei.
Tükör, 1977. május 26 - 3 lap.

Breuer Marcel, építész

L:Major Máté

Halász Julia:Major Máté Herder-dija 3.

Esti Hirlap, Bp. 1977 ápr. 9.

BREUER MARCEL, építész

Breuer Marcel, és Hamilton Smith: St. John apátság temploma/1953-61/Collgeville, Minnesota.-Fénykép.-Fekete repr. 24.old

László Miklós: Külföldön élő magyar mesterek-Budapesten 24.old

Muzsák, Múzeumi Magazin, 1970. 2.sz. Bpest

BREUER MARCEL, épitész

Több épületének fotója a kiállitásra kerül. Az amerikai Cambridge-i Harward egyetem tanára. Ő tervezte az egyetem több épületét, az UNESCO székházát, s a New-York-i Museum of Modern Art palotáját. 26.old

László Miklós: Külföldön élő Magyar mesterek Budapesten 24.old

Muzsák, Múzeumi Magazin, 1970. 2.sz. Brost

BREUER MARCELL, épitész

A múzeum feladatának tekinti,hogy ápolja Mattyasovszky Zsolnay László és Gebauer Ernő művészi hagyatékét.A Zsolnay hagytékkal együtt került múzeumba Nagy István 55 grafikája.Érdekes a Bauhaushoz tartozó,pécsi származású Molnár Farkas és Breuer Marcell grafikáinak megszerzése. 37.old

Hallama Erzsébet: Modern Magyar Képtár Pécsett 37.old

Múzeumi Magazin, 1969. 2.sz. Bpest.

Breuer Marcell, építész

[Breuer Marcel]

Milyen sodró lendülettel hirdették az emberközpontú építészet megújítását az 1919-ben szerveződött weimari iskola, a

BAUHAUS

mesterei! Ha politikai eszméikben nem is voltak forradalmárok, a levert forradalmak tüzét őrizték szívükben és gondolkodásukban, amikor a nagyvárosi tömegek javára álmodták meg terveiket — olyan gyárak, lakótelepek, sokemeletes sorházak, előszolgálat egysége, mert *„a szépség az élet teljességének lényegi alkotórésze, és nem szigetelhető el, nem lehet az esztétikum beavatottjainak privilégiuma; a szépség mindenkinek alapvető igénye."*

Ennek tartozéka Gropius érzékenysége minden új iránt, ide értve a megmagyarázhatatlant, *„a műalkotás halhatatlan kovászát"* is. Erkölcsisége és látásmódja teszi értékessé az alkalmak szülte gyűjteményt — elsősorban a szakemberek számára. *(Corvina)*

Falus Róbert

Nézőpont

jan. 5

7

TÓTH ISTVÁN, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje,

Az új évfolyam élére

E számával a Tér és Forma 10-ik évébe lép. Az évfordulón visszanézünk s belelapozunk köteteink sok ezer oldalába, végigpillantunk az azokon sorakozó sok-sok ezer képre, amely több száz magyar építész munkájáról tesz tanuságot. Úgy érezzük, odaadással szolgáltuk a magyar építészet útját, úgy látjuk, hogy amikor a háború utáni első évek tájékozatlanságából, művészietlenségéből kinőtt a magyar építészet egy bizonyos fokig emelkedettebb, ízlésesebb, józanabb szintre, akkor mi ez útjában hűségesen szolgáltuk. Úgy érezzük, hogy a Tér és Forma az a magyar építészeti lap, amelynek sikerült a gazdasági krizist megúsznia, túlélnie, hivatását teljesítette tűzön-vizen, támadásokon és kifogásolásokon keresztül.

Mert világos, hogy támadásokban bőségesen volt részünk e tíz év alatt, — de azt is elmondhatjuk, hogy e támadásoknak végeredményben mégsem sikerült minket eltéríteni arról az úttól, amelyen elindultunk, s amelyet követünk tovább a jövőben is: a magyarság, a mai magyarság építészetének szolgálatában állunk. Ez a tíz év nem volt teljesen meddő, sok mindenféle téren ma a magyar építész szebben és jobban épít — építhet mint akkor, amikor a Tér és Forma elindult.

Természetesen a mai magyar építészetnek — értvén alatta a mai magyarságnak szükségleteit minden téren kielégítő építészetet — kiteljesedésétől nagyon is távol állunk. Nagyon is jól tudjuk azt, hogy az építészi feladatoknak nagyobbik része máig nem oldatott meg. Azok az építési alkotások, amelyek lapjainkon bemutattattak, csak a mai magyar életnek egy igen kis részét elégíthetik ki — a feladat nagyobbik fele elvégzetlen maradt. Oldalakon át sorolhatnók fel azokat az építészi feladatokat, amelyek teljességükben megoldatlanok. A városi és a falusi lakosságnak legalább a 95%-a olyan házakban — házakban? — lakik, amelyek nem otthonok. A magyar gyermekek 95%—99%-a olyan iskolákba jár, amelyek talán megfelelhettek a mult század pedagógiai és higieniai felfogásának, de nem felelnek meg a maiaknak. Így van ez a hivatali épületekkel, a gyárakkal, a kórházakkal, s így van ez minden téren.

De hát kérdezzük: egy szerény eszközökből megvalósított, — de világviszonylatban is jól kiállított — lap feladata-e, hogy egy ország építészi problémáit megoldhassa? Egy lap ezt legfeljebb szorgalmazhatja. S úgy látjuk, hogy e síkon csaknem mindent elkövettünk, hogy előbbre vigyük a dolgot, minden téren, ahol remélhettük, hogy szavunk meghallgatásra talál, bőségesen és szakszerűen kifejtettük a tennivalókat. Emlékeztetünk azokra a sok-sok hasábra kiterjedő tanulmányokra, amelyekben a városi lakóház építésproblémáit feltártuk s megvilágítottuk azokat tarthatatlan állapotokat, amelyeket megcsontosodott építési szabályrendeletek, a nyerészkedés és önző tőkebefektetésnek a szabályzatok által alátámasztott rendszere az utolsó emberöltő alatt mesterségesen kitermelt.

Talán egy téren nem tettük meg ezt. Ez a falusi építészet területe volt. Mulasztásul róhatná fel nekünk valaki, hogy a 6—7 milliónyi falusi magyarnak otthon-kérdésével nem foglalkoztunk. Azonban ennek is meg volt az oka. Emlékezzünk csak vissza arra, hogy amikor az adófizetők garasaiból az állam nagyszabású falusi építőakciót indított meg, akkor ennek az akciónak felelős vezetője, egy orvostanár idevágó interpellációjára az építészi kar előtt mosolyogva kijelentette, hogy az orvosok és az építészek mondhatnak amit akarnak, — ennél durvábban fejezte ki magát! — a maga kifogásolt útjáról eltéríteni nem engedi magát. S e tényezőnek meg is volt a hatalma ahhoz, hogy milliókat és milliókat olyan módon használjon fel, hogy abból a magyar népnek lakásviszonyai javítására mi sem jutott. Amikor a felelős kormánytényezők ilyen merev elzárkózását láttuk, akkor azt kellett mondanunk, hogy a mi szerény szavunk hatástalan lesz.

De a továbbiakban: nem egy lap feladata, hogy javaslatokat, terveket dolgozzon ki, — hanem az építészeké. Ismételten volt szó erről is, de ilyen átfogó javaslatokat nem kaptunk olyan formában, hogy azok reálisaknak látszottak volna. Kísérletek történtek — emlékeztetünk arra —, hogy annak az építészcsoportnak, amelynek jelen számunkat szenteljük, egyik tagja kidolgozta gazdasági település tervét mutattuk be 3 évvel ezelőtt (1934. évf. 34—35. old.). A CIRPAC magyar csoportja ismételten próbálkozott e kérdéssel, de bizonyos okoknál fogva visszhangra nem talált. Más oldalról szerves, kiérett javaslatokkal nem találkoztunk — csak annak sürgetését hallottuk, hogy e kérdéssel foglalkozni kellene a magyar építészeknek, — s ezt az álláspontot el is fogadjuk teljességében — viszont nagyon is jól tudjuk azt, hogy miért nem foglalkoztak építészeink e kérdésekkel. Egész egyszerűen azért nem, mivel a magyar építészek nagyobb részének anyagi helyzete annyira sanyarú, hogy napi 18 óra munkája alig elég arra, hogy szűkös, legszűkösebb megélhetésének biztosítását elérje — azok az építészek pedig, akik nagyszámú és nagyarányú munkáik révén a feladattal foglalkozhatnának, úgy tartják, hogy az művészi rangjukon aluli dolog! Mert legyünk tisztában azzal, hogy a korszerű magyar paraszthá-

1
Molnár Farkas: Bérvilla ék (Zürich-Goldental)
Tér és Forma
1937. 1. sz. 3-5. l.
képekkel

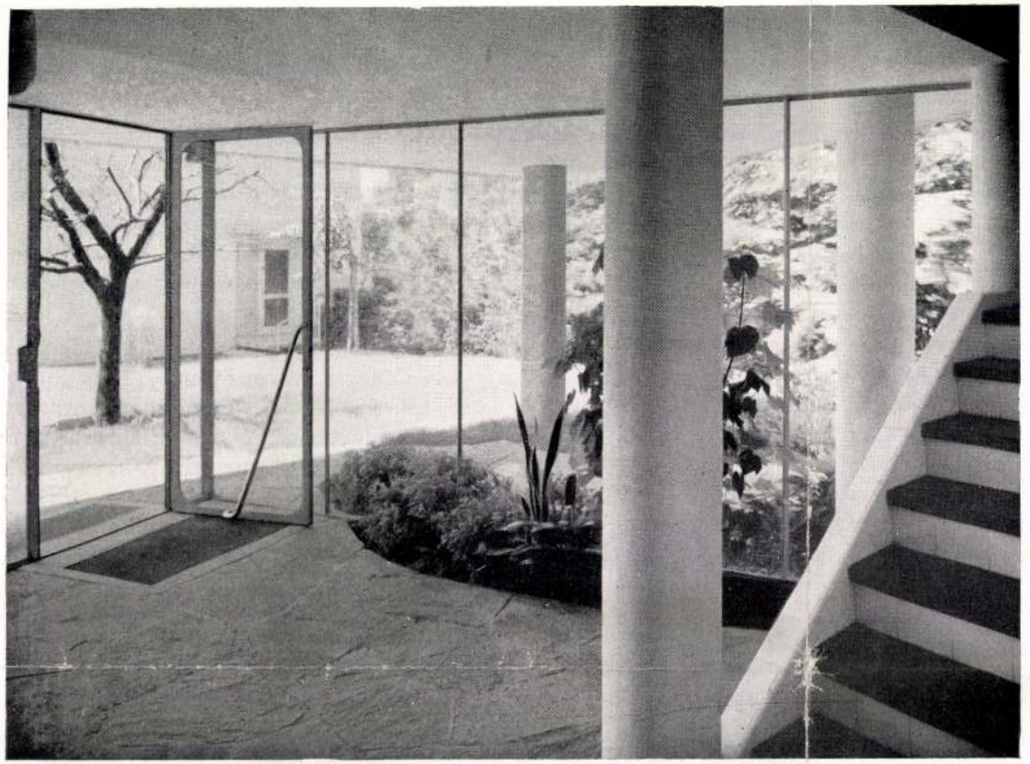

A zürichi ház bejárata. Tervezték: **Breuer és Roth.**

nak problémája nem olyan egyszerű, mint ahogy azt naivabb lelkek képzelik: annak megoldásához nem elég, hogyha a rajztáblánk mellé ülünk s csinos, festői, kedves házacskákat rajzolunk! Így keletkezhetnek bájos és megnyerő nyaralócskák — d e n e m a z ú j é s j o b b p a r a s z t h á z a k! A paraszthéz mindenekelőtt egy igen nagy műszaki gazdasági probléma. Csakis olyan terv ér valamit — éri meg a papír árát —, amely olyan anyagi eszközökkel megvalósítható, amely a paraszti gazdálkodás kereteibe beleilleszthető! Ezért az alapvető elgondolás csakis a helyi — tősgyökeres! — szerkezetekre építhető fel, tehát olyan anyagokra, amelyek a falu rendelkezésére állanak s lehetőleg házilag feldolgozhatók. Tehát mindenekelőtt ezekről kellene magunknak technikailag kielégítő képet alkotnunk, ezeket kellene mai műszaki szemmel megvizsgálnunk — hosszú laboratóriumi munkával! — s megkeresni a módját, hogy ez anyagokkal a mai technikai, higieniai követelmények miképpen elégíthetők ki! S mivel az ország tájai különbözők, e vizsgálatok sorára volna szükség! A második nagy feladatkör volna a paraszti gazdálkodás funkcionális kiismerése, hogy annak alapján a m a i alaprajzok kidolgozhatók legyenek és pedig úgy tájak, mint művelési ágak szerint. Ez röviden az a munkafeladat, amelyet el kellene végezni, hogy a kérdéshez csak építészi szempontból hozzányúlhassunk. De kérdjük ki az az építész, aki a maga erejéből erre vállalkozhatna? Ehhez egy intézetre volna szükség, amelyben építészek, statikusok, gazdasági szakértők dolgoznának együtt.

De kérdezzük, hogyha ezt a szerves programmot mi felvetettük volna bármikor — az 1928 óta igazgató kormányok megvalósították-e volna azt? Vajjon az „állami telepítést előkészítő alap" sokszázezernyi pengőjének csak egy töredékét is erre fordították volna a mindenkori kormányok! Talán azok, akik ott több megértésre találnak, egy ilyen szerves munka lehetőségét is meg tudják teremtetni, talán meg tudják értetni, hogy e z a m a g y a r é p í t é s z e t n a g y p r o b l é m á j a: kiismerni, hogy miképpen lehetne a m a g y a r n é p m i l l i ó i n a k o t t h o n á t e m b e r i v é t e n n i — s minden más csak pillanatnyilag hálásabbnak tűnő részletfeladat! S talán nem kell mondani, hogy e nagy problémát, ha a megoldás lehetősége egyszer megmutatkozik, a Tér és Forma készségesen fogja szolgálni.

A szerkesztő.

1936 Szilveszterén.

bérvillák (zürich–doldertal)

szemem felejthetetlen élménye marad a pillanat, amikor a zürichi villák zavaros látványa után autónkkal a doldertali házak elé kanyarodtunk. az őszi délutáni napfényben leírhatatlan tisztaságban, könnyedén és határozottan tárult elénk a kép, amelyet az olvasó képben szemlélhet. lehet leírni egy építészeti alkotást, amely már magában, mint látvány annyira szép és új, az elég szép és elég új épületekhez szokott szemnek is? inkább megkísérlem megmagyarázni, mennyiben jelentenek ezek az épületek nevezetes lépést az új építés fejlődésében.

a lakásépítés kérdései, ha szavakkal mondjuk el, igazán nem újdonságok. szeretnénk tökéletesen praktikus, a természettel élő kapcsolatban álló, nyugalmas és jól védett lakásokat építeni, amelyek lakójuknak minél több örömet nyujtanak és szabad mozgásukban nem gátolják. e házak különleges feladata, több egymás közelében élő család számára nyujtani mindazt, amit eddig csak egyes különálló épületben kíséreltek meg. ennek a kérdésnek megoldása a legfejlettebb technikai eszközökkel jelenti az egyik lépést, a másodikat pedig, mindezzel: az épület hivatásával, szerkezetével, anyagával stb. zavartalan összhangban álló, de céltudatosan a legmagasabb nivón kifejlesztett formai megoldás.

a telket nem övezi körül kerítés, a házak ferdén állnak a telekhatárhoz, de helyesen a nap és a táj felé. a lépcsőfeljáratot a fedett terrasz alatt földigérő üvegtáblák határolják el, de ezek olyan igazán csak hőmérsékleti elhatárolások, hogy rajtuk keresztül átfolyik a finom vezetésű kerti út terméskő burkolata, sőt áthatol rajtuk a növényzet is, amely éppúgy zöldel bent, mint a kert árnyékos területén.

a nyíltság, tisztaság és természetesség ezen érzése kísér bennünket a házak belsejében is. világosan tagolt helyiségek, funkcionálisan helyes sorrendben, korrekt tájolással, helyes méretezéssel. mindezek egy teljesen kiforrott, biztos tervezni tudásról tanuskodnak.

az épület szerkezete a legáltalánosabb szerkezeti hibák, mint az eddig elkerülhetetlennek látszó ülepedési és tágulási repedé-

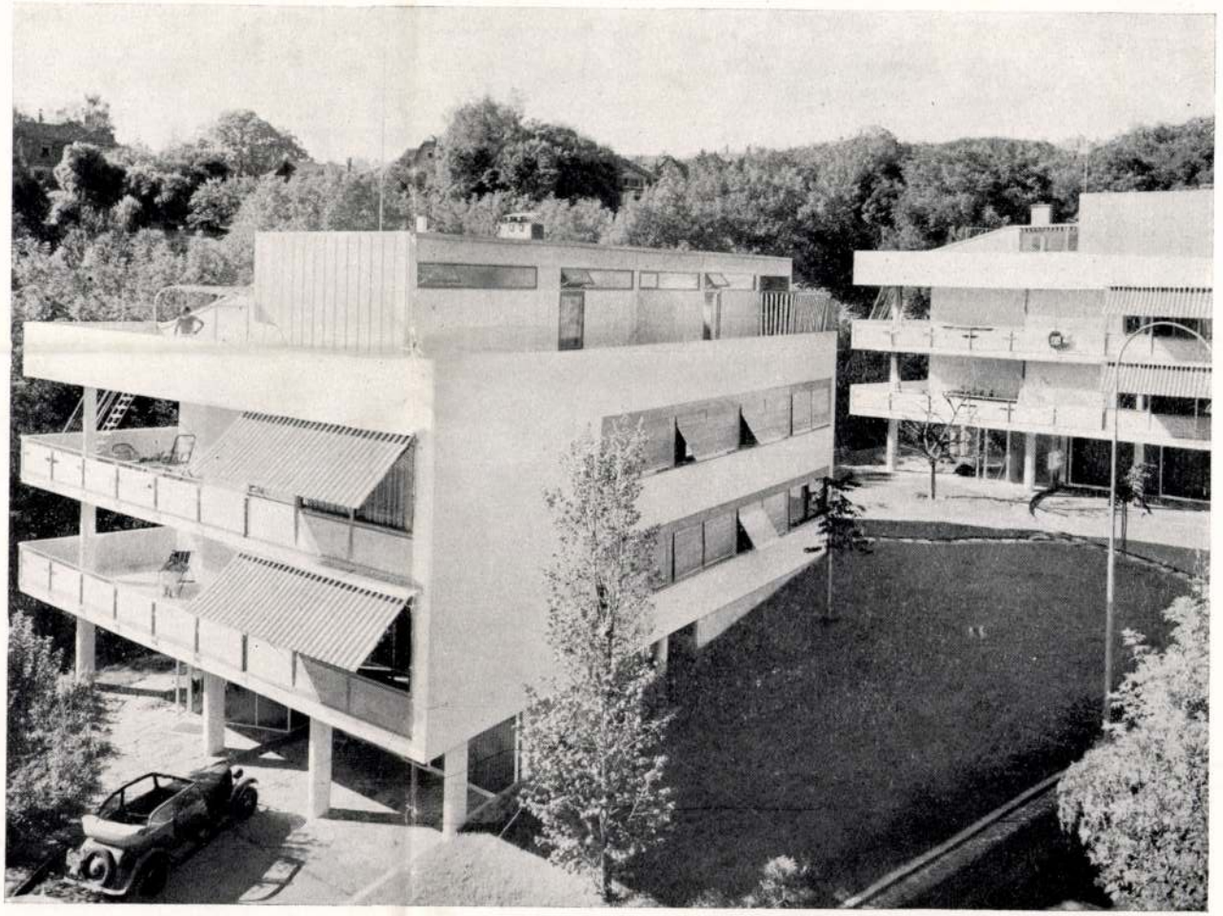

bérvillák (zürich—doldertal). terv.: **breuer marcell és roth fivérek**

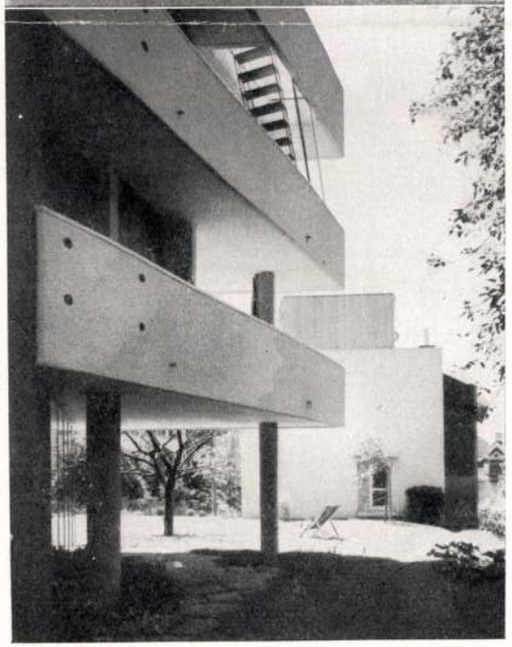

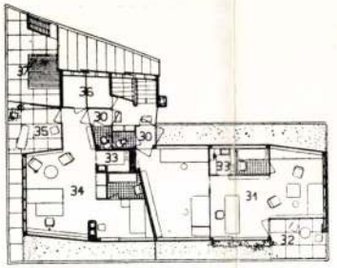

terrasz, emelet két atelier lakással (31 és 34), 33 főzőfülke, 36 kamra, 37 napfürdc öltözője.

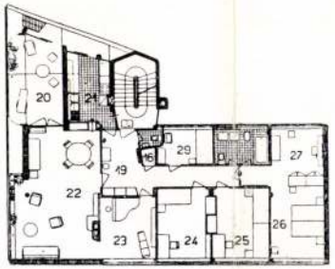

I. emelet.

19 csarnok, 20 lakóterrasz, 21 konyha, 22—27 szobák, 28 fürdő, 29 cselédszoba.

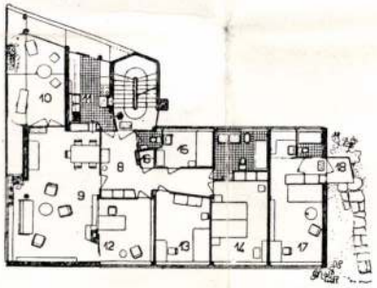

földszint.

9 lakószoba, 10 lakóterrasz, 11 konyha, 12—14 szobák, 15 cselédszoba, 16 kamra, 17 garzonlakás, 18 bejárat.

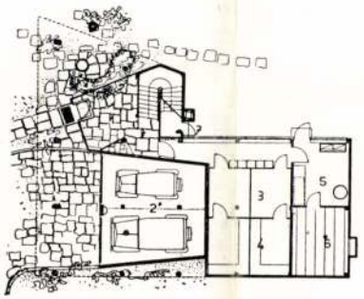

alagsor.

1 bejárat, 2 garage, 3–4 kamra, 5 mosókonyha, 6 szárító, 7 mellékbejárat.

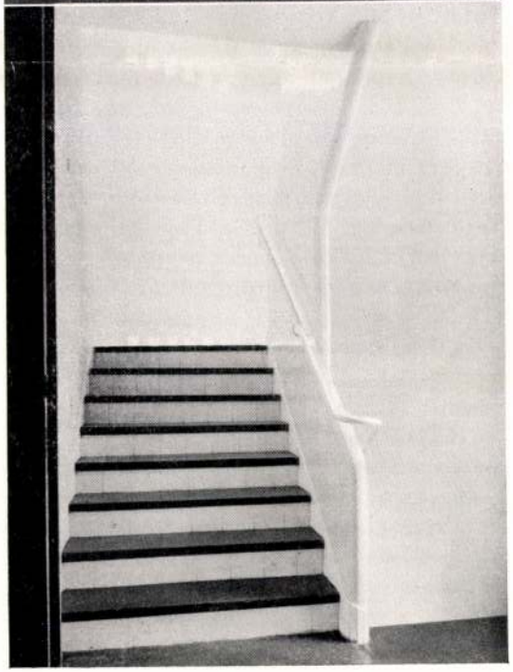

breuer marcel

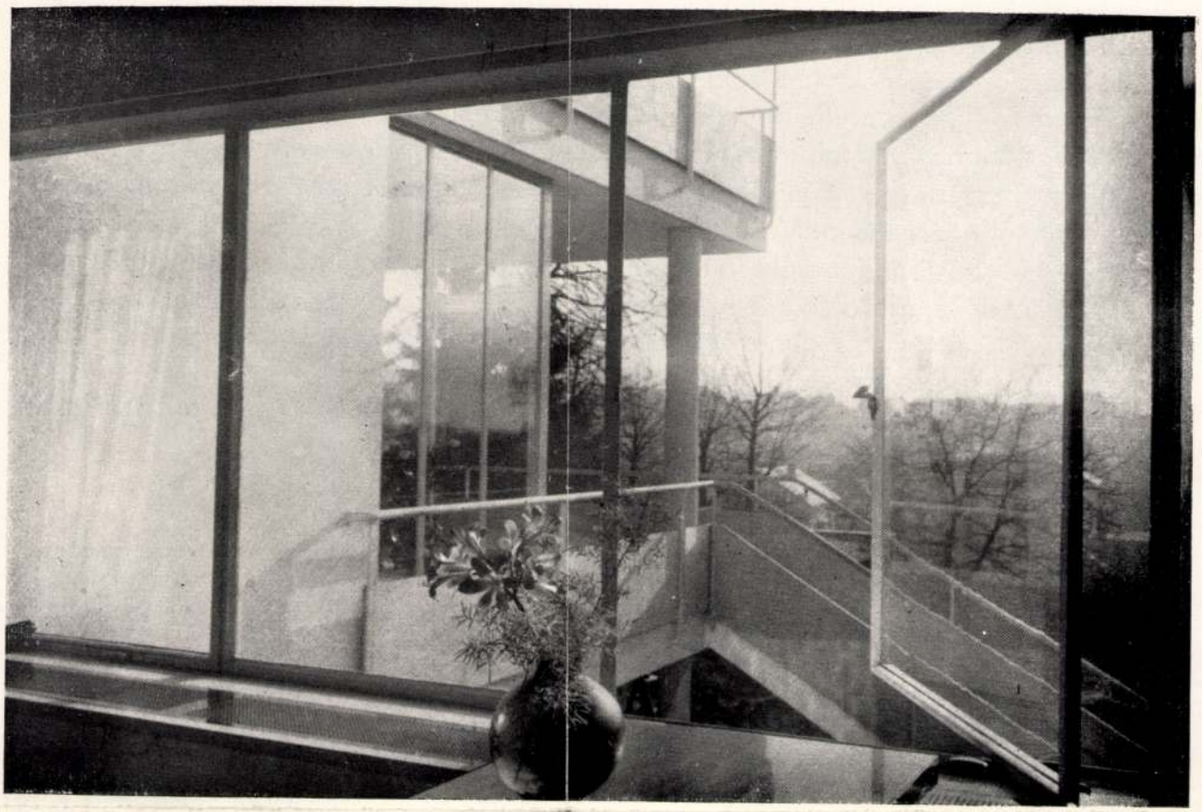

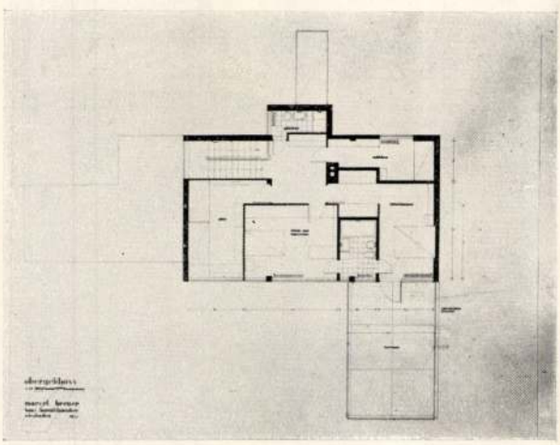

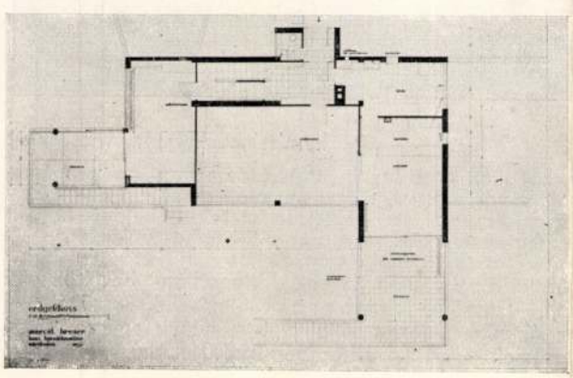

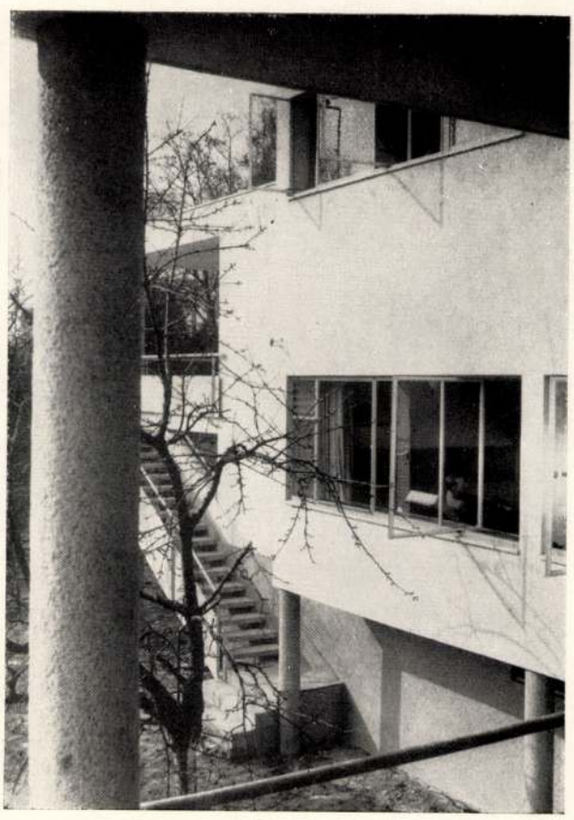

V/3 marcel breuer

Tér és Forma 1934. 1. sz. ( )

A C.I.R.P.A.C. magyar csoportjának 1933. évi munkái

A Tér és Forma szerkesztősége a jelen számban összefoglalólag kívánja bemutatni a modern építészeti kongresszusok magyar csoportját képező építészeknek legújabb bel- és külföldi munkáit. Az itt következő épületek a magyar építészi kar leghaladóbb csoportjának sikerült alkotásai, amelyek mindennél ékesebben bizonyítják azt, hogy a magyar építőművészet **lépést tud tartani azzal a mozgalommal, amelyik joggal nevezhető világérvényűnek és amelyik céljául tűzte ki azt, hogy a mai ember számára a mai életnek, a mai gondolkodásnak megfelelő otthont teremtsen.** Meg vagyunk győződve arról, hogy azok, akik éles szemmel figyelik meg az e számban felsorakozó munkákat, mint az 1932. évfolyam utolsó oldalain bemutatott munkákat és azokat össze tudják hasonlítani hasonló szellemű külföldi munkákkal, észre fogják venni, hogy ezek a magyar építészek nemcsak utánoznak, hanem önálló, reánk nézve jellemző utakra térnek.

A szerkesztő.

breuer marcel

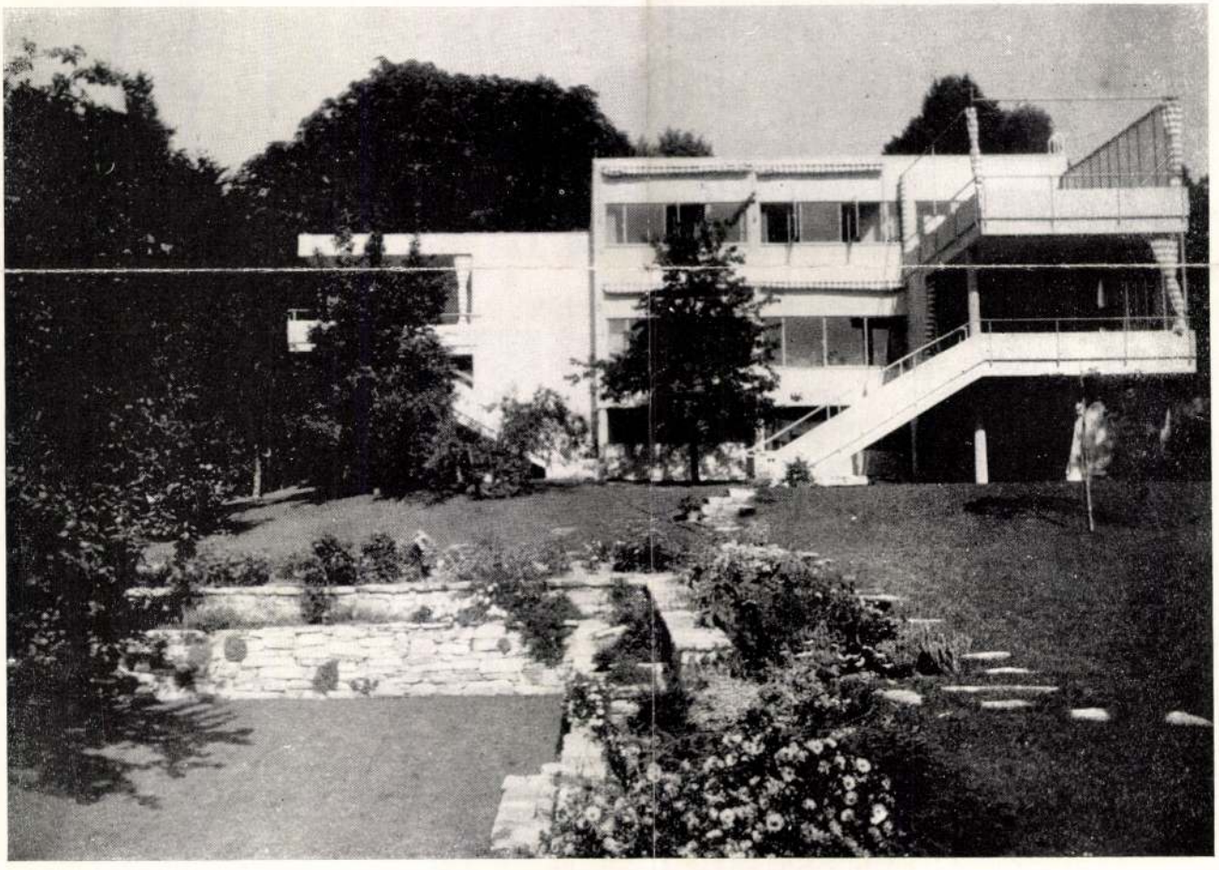

harnischmacher-ház. wiesbaden

a déli terrasz egy része felszerelhető üvegfalakkal megosztható, úgy hogy egyik része télen át fűthető zárt tér a virágok számára.
az összes déli ablakok állítható napellenzőkkel vannak védve, amelyeket télire le lehet szerelni. — a markizek nem közvetlenül a falhoz símulnak, tehát a felfelé törekvő meleg levegő áramlását nem akadályozzák meg. — így a szobák nemcsak árnyékosak, hanem hűvösek is maradnak.

a beépített szekrények nagyrésze már régebben kész volt. a vasvázas szerkezet nemcsak a szabad és gazdaságos alaprajzi és ablakelosztást tette lehetővé, hanem a kész szekrények maradéknélküli felhasználását is.
a konstrukció további előnye, hogy a ház alig négy hónapi munka után száraz állapotban beköltözhető volt. — a külső falak h e r a k l i t-lemezből készültek. — az ablakok fenestra-crittal gyártmányúak egyszeri üvegezéssel. — az építési költség 35.000 márka.

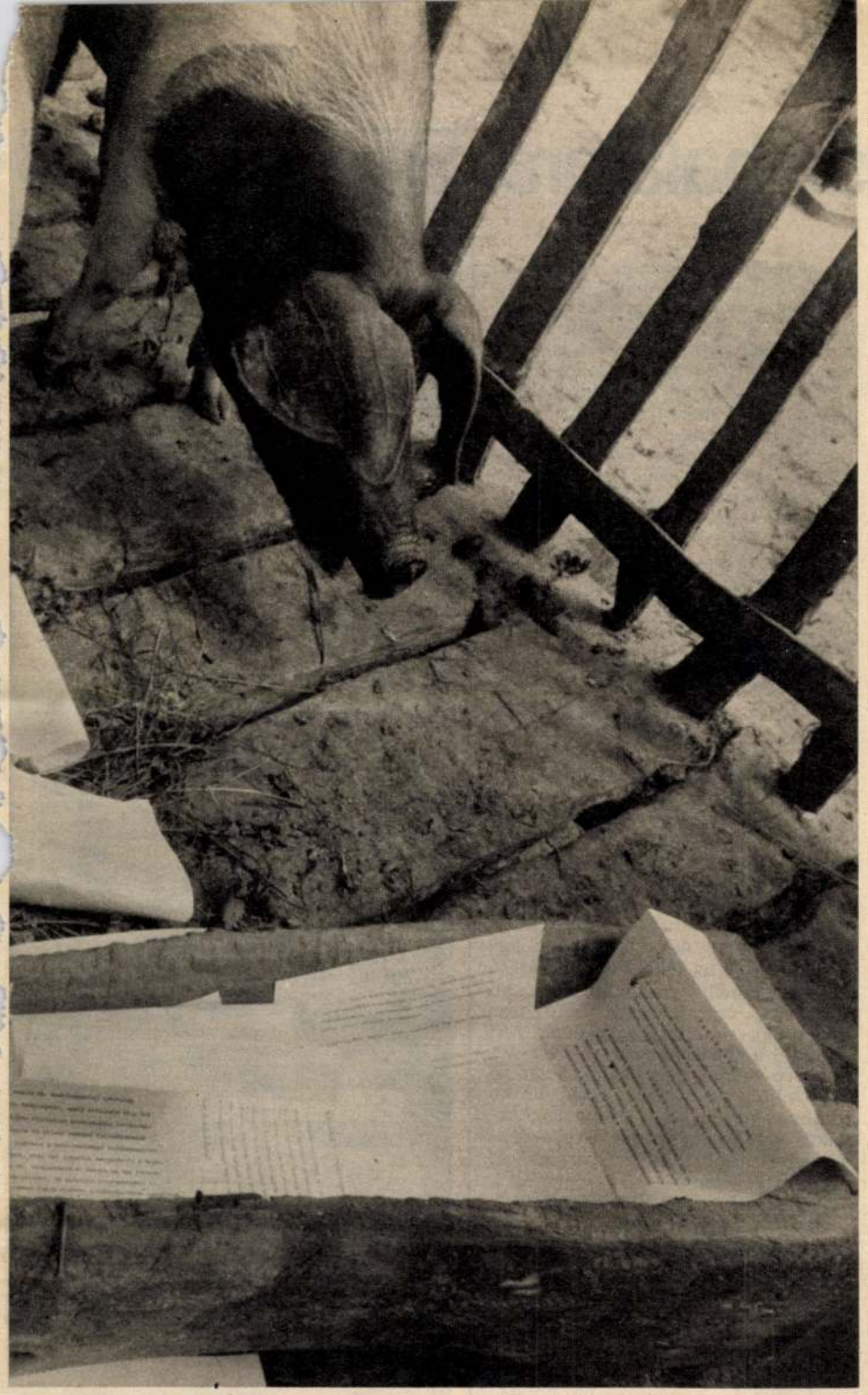

BREUER MARCEL

FELVÉGI ANDREA FELVÉTELE

ére támaszkodik

hajtom. Megkeresem a járási-városi rendőrkapitányság vezetőjét és kérem, hogy a jelzett időre karhatalom kirendeléséről gondoskodjék. Határozatom ellen fellebbezni nem lehet. 1979. június 29. P. H. vb-titkár, szakigazgatási szerv vezető.

— Ugyan, a fenét bürokrácia! — méltatlankodik a megyei tanácselnök. — Érdekekről van szó, azok feszülnek egymásnak.

— Nem fogom megengedni, hogy egyszer csak megjelenjen két rendőr, miközben a háztáji gazdálkodásra, állattartásra biztatjuk az embereket — így a pártbizottság gazdaságpolitikai osztályvezetője, és hozzáteszi: — A példa rossz politikai közhangulatot váltana ki.

Öt nap múlva: Az ifj. R. lakos által előterjesztett végrehajtási kifogásnak helyt adok, és a végrehajtást 1979. augusztus 31-ig felfüggesztem. *Indoklás.* Határozatomnak a benne kitűzött időben való végrehajtása — tekintettel arra, hogy ifj. R. rövid időn belül eleget tesz kötelezettségének, az elhelyezés gyors megoldása jelen esetben nem lehetséges, valamint arra, hogy a mezőgazdasági üzemek közreműködésével történő kisárutermelés tervszerűségének szervezettségének javulása kedvező politikai hangulatot teremtett — a kényszerítő határozat végrehajtása a rövid időre tekintettel méltánytalan volna. P. H. vb-titkár sk.

Egy napra rá: Az előbbi *Határozat* törvénysértő, mert az 1957. évi IV. tv. 79. §-a alapján a végrehajtás 30 napnál hosszabb időre nem függeszthető fel, ezért a határozatot módosítottam. A végrehajtást 1979. augusztus 4-ig függesztettem fel. P. H. vb-titkár.

A járási hivatal műszaki osztályának 9857/1979. sz. *Határozata:* A nagyközségi tanács vb szakigazgatási szerv ifj. R. lakos szabálytalan építkezése során hozott határozatát, melyben 1979. augusztus 4-i határidővel a szabálytalanul épített sertésól elbontását rendelte el, helybenhagyom. Osztályvezető.

Augusztus 10. A nagyközségi tanács vb szakigazgatási szervének *Határozata:* ifj. R. lakos kérelmét elutasítom, egyidejűleg elrendelem nevezett költségére és veszélyére a kifogásolt épületrésznek a nagyközségi tanács vb költségvetési üzeme által történő lebontását. A végrehajtás napja 1979. aug. 24., de. 8 óra.

Részlet a megyei főügyészhelyettes leveléből: Értesítem, hogy a főügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmét elbírálás végett a nagyközségi tanács vb szakigazgatási szervéhez tettem át. A kérelem elintézéséről az említett hatóság édesanyját — mint kérelmezőt — értesíteni fogja. Kelt 1979. augusztus 14. napján.

A megyei állami közegészségügyi járványügyi felügyelőség *Közegészségügyi szakvéleménye* az augusztus 29-i helyszíni szemle alapján: idősb. R. telkén a tömeges sertéstartást a környezetre gyakorolt káros hatás, valamint a közvetett járványveszély miatt közegészségügyi szempontból súlyosan kifogásoltnak minősítem. Ezért javaslom a tömeges sertéstartás megszüntetését, illetve a higiéniai szabályok betartása mellett a sertéstartást saját szükségletre, de legfeljebb 10 db-ig korlátozni. A megyei felügyelőség vezetője.

A nagyközségi tanács vb szakigazgatási szervének értesítése szeptember 28-án: A megyei főügyészségnek címzett törvényességi kérelmével kapcsolatban tájékoztatom, hogy tett intézkedéseinkről (a bontás megtörténtének közlése) a főügyészséget a mai napon tájékoztattuk. Kérjük a fentiek szíves tudomásulvételét, vb-titkár.

2279—8/1979-es számú *Határozat:* Elrendelem ifj. R. lakos sertésól melléképületében a nyugati lakóépülettől mért 13,4 m-en belül eső részen a sertéstartás megszüntetését. Az elrendelt munkálatok határidejét 1979. december 31. napjában állapítom meg. *Indokolás.* A rendelkező részben foglaltakkal biztosítva lesz az Országos Építésügyi Szabályzatban előírt, a lakóépülettől való 16 m-es védőtávolság. 1979. október 11. Nagyközségi tanács vb-titkár.

Másnap: Értesítem, hogy a megyei főügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmét a megyei állami közegészségügyi és járványügyi felügyelőséghez tettem át a közegészségügyi érdekből szükséges intézkedés megtétele végett. Dr. csoportvezető ügyész s. k.

Három hét elteltével: Tekintettel arra, hogy a nagyközségi tanács vb szakigazgatási szerve 2279—8/1979. számú határozatával 1979. december 31-i határidővel a sertéstartást megszüntette, ezért az 1. fokú közegészségügyi hatóság részéről a sertéstartás eltiltására vonatkozó határozat kiadására nem kerül sor. Dr. csoportvezető ügyész s. k.

A járási hivatal műszaki osztályának 9855—5/1979-es számú *Határozata:* A nagyközségi tanács vb szakigazgatási szervének 2279—8/1979. sz. határozatát, amely kötelezte ifj. R.-t az idősb. R. telkén folytatott sertéstartás korlátozására, helyben hagyom és ellene további fellebbezésnek helye nincs. A garancia a határozatommal helyben hagyott 1. fokú határozat, mely így jogerőre emelkedett. A nagyközségi tanács vb szakigazgatási szerve az ügy fontosságára való tekintettel, de hivatali kötelességből is adódóan, figyelemmel fogja kísérni a határozatában foglaltak végrehajtását stb. 1979. november 13.

A nagyközségi tanács vb szakigazgatási szervének 136—2/1980-as számú *Határozata:* Ifj. R. lakos által az idősb R. lakos telkén tartható sertések maximális darabszámát 40-ben (negyvenben) állapítom meg az alábbi feltételek mellett. Az állatok elhelyezésére szolgáló helyiséget és a trágyatárolót naponta takarítani, fertőtleníteni, a rágcsálók és férgek folyamatos irtásáról gondoskodni kell. Az állati trágyát az állatok elhelyezésére szolgáló helyiségből naponként zárt trágyatárolóba kell kihordani. A trágyát a ház udvarán szabadon tárolni tilos. Amennyiben a fenti rendelkezéseket megszegi, szabálysértést követ el, és 3000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható. Ezen határozat ellen a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül a megyei tanács vb járási hivatala igazgatási osztályához címzett, de nálunk benyújtandó, 50 Ft-os illetékbélyeggel ellátott fellebbezéssel lehet élni . . .

Hozom a hírt, és hosszan nézem anyám arcán a lisztporosráncokat. Görnyedt a teste, fázósan összehúzza magát a sütőde bejáratában. Vége a műszaknak, kihűltek a forró kemencék, huzat van. A söprű nyelére dől, aztán megfordul, indul vissza, hogy a műhely falának fehér csempéiről késsel és körömmel levakarja a ragacsos, száradó kovászt.

Másfél év telt el az újabb, alapfokú határozatig. Közben a kétoldalú beadványok, fellebbezések, felülvizsgálati, törvényességi és egyéb kérelmek, külső beavatkozások, eljárási hibák és szándékolt időhúzások foglalkoztattak másfél tucat tanácsi tisztviselőt, egyet le is váltottak közülük; az ügy munkát adott két megyei és két járási ügyésznek, két bírónőnek, népi ülnököknek, két ügyvédnek, előadóknak, csoportvezetőknek, osztályvezetőknek, elnököknek, titkároknak, titkárnőknek és ismerősen mosolygó gépírónőknek, állami gépkocsivezetőknek és rendőröknek, akik nélkül nem lehetett megtartani a helyszíni szemléket. Négy-öt hivatalban összejött egy-egy vastag kötegre való akta, és hozzátettük a magunkét a postai kapacitás lekötéséhez is. Dokumentumok gyűltek össze gazdasági és állami szervek félrevezetéséről, hamisításokról. Fogyott a különféle üzemanyag és az emberi energia.

És most? Kezdődjék minden elölről a határozat érvényesüléséért? Inkább az anyámat kezdem igazán félteni attól, hogy hazafelé kerekezve hirtelen a szemébe villan egy közeli reflektorcsóva, és szerencsétlenül talál esni. Féltem attól, hogy az éjszakai sötétben beveri az ablakát valamilyen felbújtatott kóbor lélek, hogy néhány arasznyira a vert falú, öreg házától nem használ a pótkocsis teherjárművek ki-be tolatása, és tovább nyirkosodik, aztán egyszer csak megroggyan a szobája.

Hogy mégse legyen annyira egyedül, utánamegyek a műhelybe. Amikor észrevesz, megdermed egy pillanatra. Érzem, hogy azonnal sírva fakad a tehetetlenségtől. Fölkapom a csutakká kopott söprűjével együtt, megpördítem könnyű testét a levegőben és megpróbálok nevetni. Hahotázni lenne jó! Kerengünk magunk körül, és néha úgy látom, mintha a kemencék aknamélyedéseiből felénk fordítanák a fejüket, és a hosszú lapátok mellől csodálkozva néznének a kenyérsütő pékek. Pedig a valóság az, hogy teljesen egyedül vagyunk.

HALÁSZ FERENC

Egy nagy magyar építész halálára

Alighanem a legnevesebb élő építész volt. És magyar. 1902-ben született Pécsett. Igaz, idehaza a magyarsága, s ebből eredően nevének ejtése is okozott nehézségeket. Amikor 1934-ben, már a Bauhaus mestereként hazatér, megnyeri ugyan a Budapesti Nemzetközi Vásár elrendezésének és épületeinek pályázatát (két kitűnő társával, Fischer Józseffel és Molnár Farkassal), de a mindenható mérnöki kamara megtagadja tagfelvételét, így hát építészként, kénytelen elhagyni hazáját. Nevét pedig máig furcsa mód inkább *Marcel Breuer*nek mondjuk, holott másokét, Mayét, Vernéét, Hugóét vagy Zoláét alaptalanul is hajlamosak voltunk magyarítani. Egyszóval nem lehetett próféta a saját hazájában.

Pedig építészként, mondhatom, „próféta" volt *Breuer Marcel*. Tudatosan, mint a Bauhaus, személy szerint Walter Gropius neveltje, majd társa, a kicsivel, de nemhogy a kicsiny lakóházzal, hanem a bútorral, annak is legkisebb, ám minden bizonnyal legfontosabb egységével, a székkel kezdte, és fokról fokra haladva, roppant épületegyüttesek, sőt egész települések minden részletre kiterjedő — megvalósított és sikeresnek bizonyult! — megtervezéséig jutott el. Övé az első beépített konyha, az első variábilisan összerakható modul-bútorok terve, övé az első — nyomban világsikert aratott — acélcsőszék és karosszék. És övé az Amerikában, Angliában, Franciaországban, Svájcban, Hollandiában és Németországban fölépült sok-sok kisebb magánház, nyaraló, nagy hivatali központ, gyárüzem, erőmű, egyetem, múzeum, kiállítási csarnok, emlékmű, étterem, szálloda, könyvtár, áruház, követség, pályaudvar, templom és kolostor, egész lakótelep szerzősége, köztük olyan világhíreseké, mint a New York-i Whitney Museum, a párizsi UNESCO-székház (társulva az olasz Nervivel és a francia Zehrfuss-szal) vagy a franciaországi IBM-kutatóközpont. Méltán övé az a ritka kitüntető jelző is — „Formaalkotó" —, amellyel két amerikai folyóirat eddig mindössze tízvalahány építészt becsült meg a világon.

Nem feladatom, hogy Breuer Marcel hatalmas ívű és értékű életművét érdeme szerint méltassam. Megtették ezt már az építészettörténészek — munkájának nemcsak nemzetközi elismerése, de irodalma is igen tekintélyes —, nálunk elsősorban jó barátja, Major Máté professzor. Egyébként neki is köszönhetem, hogy Breuert a hatvanas években tett első hazalátogatása alkalmából személyesen megismerhettem.

Akkor alighanem már fölmerült a Műegyetem díszdoktori kitüntetése, melyet utóbb el is nyert, mégsem az, hanem elsősorban szülővárosának vonzása és a pécsi iskolatársak hívó szava hozta haza Breuer Marcelt, amikor a Magyar Építőművészek Szövetségében egy szűkkörű összejövetelen találkozhattam vele.

Zárkózott, kevés szavú ember volt. És nem is lehetett könnyű neki, vagy harmincöt év múltán, azzal a keserves emlékkel birkózva megnyílni. De ha az ember lelke kínlódott is, az építészé hamar kitárulkozott. Csöndes, ám izgalmas diskurzus indult a jelenlevő néhány építész között. Emlékezetből leginkább jellemzőként azt idézném föl, amit a franciaországi IBM-kutatóközpontról, illetve a Bayonne melletti bolygóvárosról mondott. Akkor még a prosperitás sajátos nehézségeivel küzdött a világ, elsősorban a munkaerőhiánnyal, nem különös tehát, hogy az építész, amikor új munkahelyet tervezett ezernyi embernek korábbi lakóhelyétől távol, főleg azzal birkózott, miként tehetné azt különösen vonzóvá. Hogy az emberek hajlandók legyenek fölkerekedni és az új környezetben letelepedni. Breuerből folyt a szó. Emlékszem, milyen élvezettel taglalta azt a rendkívül sokrétű szociális, kulturális miliőt, azt a szórakozást, pihenést, sportot is messzemenően segítő természetes környezetet, amelyet föltétlenül meg kellett teremtenie ahhoz, hogy az élet igazi *élet* legyen az új településen.

Neki, mint az *új építészet* egyik legjobbjának, nem esett nehezére az effajta gondolkodás, ha úgy tetszik, gondoskodás. A Bauhausból jött, ott tanult és tanított, a Bauhausból, amely minden rágalommal szemben nem csupán a technikaközpontúság, hanem az emberközpontúság huszadik századi nagy műhelye volt. Csupán a technika szeretete miatt nem verték volna szét a nácik.

Breuer Marcel
1902—1981

Különös módon, éppen ez idő tájt, a hatvanas évek végén egy ritkán említett jeles Breuer-művet is megismerhettem. Európa és főleg Franciaország, amerikai működése ellenére is, sok megbízást adott neki, ezért is tartott fönn Párizsban is egy kisebb tervezőirodát. Ezúttal az Alpokról volt szó, egy komplett téli sportközpontról az addig érintetlen havasokban. *Flaine* lett a neve, nekem történetesen abban a szerencsében volt részem, hogy sízhettem ott, laktam egyik szállodájában, jártam az éttermeiben, üzleteiben, még a mozijában is megnéztem egy filmet. Pompás együttes, noha akkor még épülőfélben volt. Ám mindenfajta ismertetőjében, prospektusában, hirdetésében az első közlendők közt volt olvasható, hogy mindaz, ami Flaineben megvalósult, „a világhírű Breuer Marcel alkotása". Sem addig, sem azóta nem tapasztaltam, hogy az építész neve — ezúttal a legjobb értelemben — hírverőérték legyen.

Aki persze az elmondottakból arra a következtetésre jut, hogy manapság, amikor csak álmodozunk a prosperitásról, a munkanélküliség pedig világszerte növekszik, már kevéssé érdekes az építészet melengető szerepe, amely a leghumánusabb benne, az összetéveszti az építész dolgát egy reklámügynökéével. Aki pedig — a tucatnyi *posztmodern* törekvésre sandítva — azt hiszi: az *új építészet*nek befellegzett, előbb-utóbb rádöbben majd, hogy az igazán korszakos *modernek*, köztük Breuer, éppen azzal szolgáltak rá hírükre és vitték győzelemre a modernséget, hogy képesek voltak *maradandót* alkotni.

Megrendülten olvasom Major Máté emlékező sorait az *ÉS*-ben és levelezésük utolsó szemelvényét: „Ölel, még talán látlak is hamarosan, Lajkó." Breuer — ez a lassú elhatározások vége — már nem építhet sem Pécsett, sem másutt semmit. Amit létrehozott, természetesen így is óriási. De most végre jegyezzük meg jól a nevét: Breuer Marcel *Lajos*. Lajkó.

BALOG JÁNOS

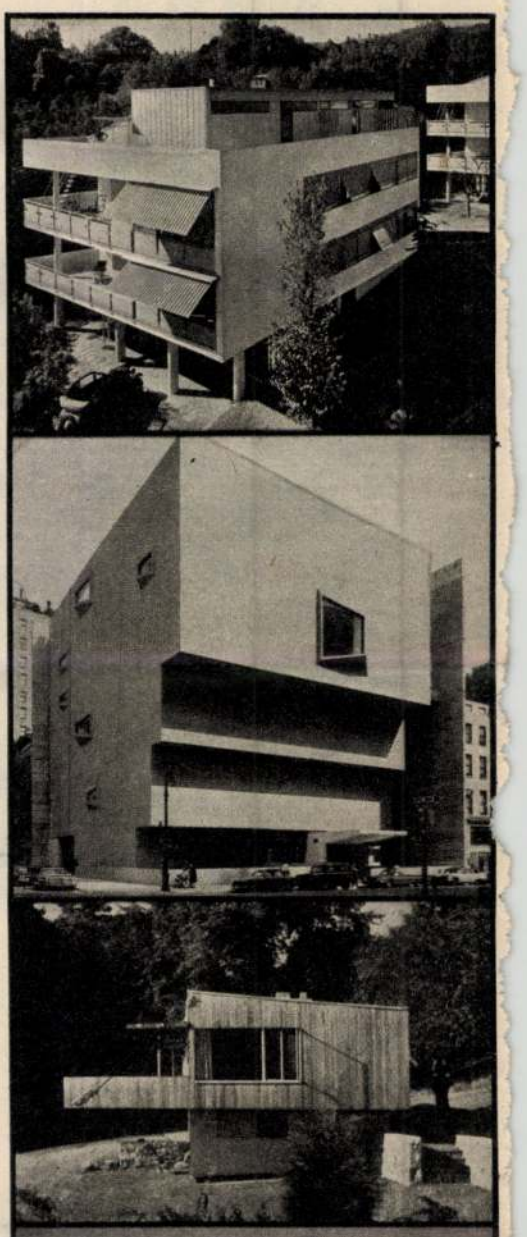

A New York-i Whitney Museum a hatvanas évek közepén épült. Az alatta levő képen első saját háza az amerikai New Canaanban

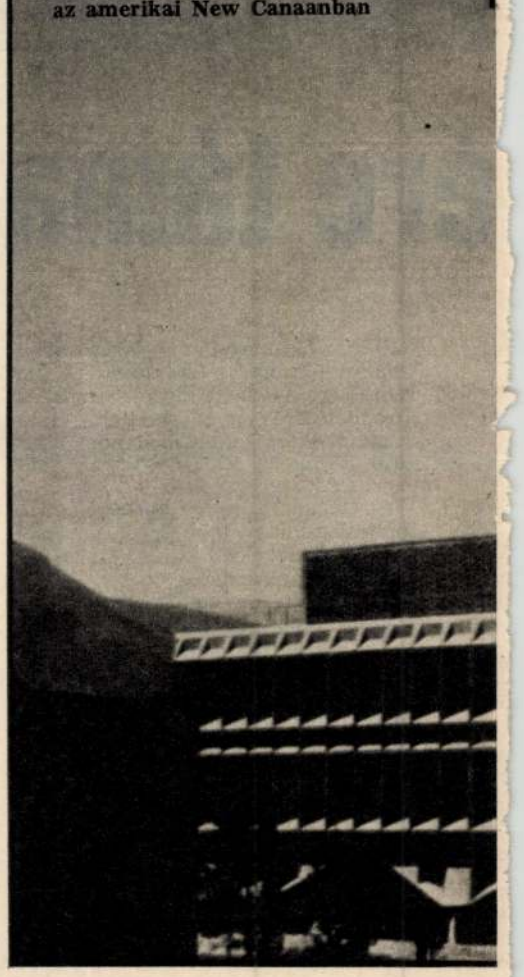

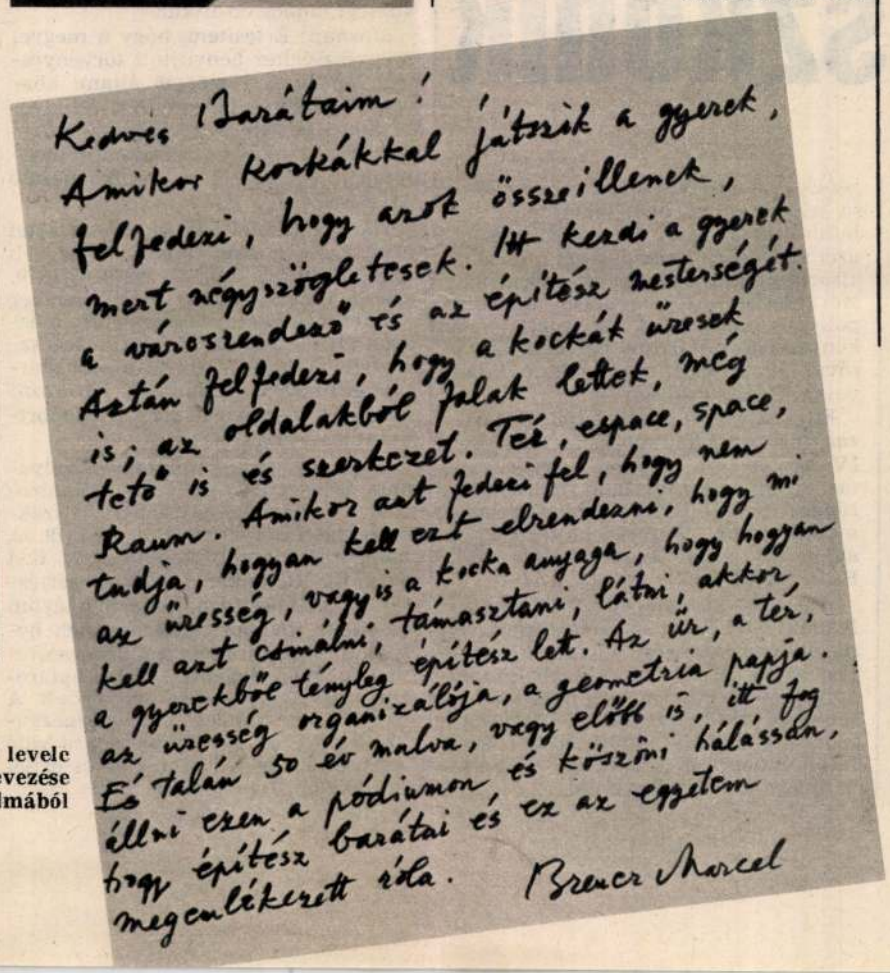
Kedves Barátaim!
Amikor korkákkal játszik a gyerek, felfedezi, hogy azok összeillenek, mert négyszögletesek. Ht kezdi a gyerek a városrendező és az építész mesterségét. Aztán felfedezi, hogy a kockát üresek is; az oldalakból falak lettek, még tető is és szerkezet. Tér, espace, space, Raum. Amikor azt fedezi fel, hogy nem tudja, hogyan kell ezt elrendezni, hogy mi az üresség, vagy is a kocka anyaga, hogy hogyan kell azt csinálni, támasztani, látni, akkor a gyerekből tényleg építész lett. Az ür, a tér, az üresség organizálója, a geometria papja. És talán 50 év malva, vagy előtt is, itt fog állni ezen a pódiumon, és köszöni hálásan, hogy építész barátai és ez az egyetem megemlékezett róla. Breuer Marcel

Köszönő levele díszdoktori kinevezése alkalmából

Leghíresebb
és legegyszerűbb csőszéke
1928-ból

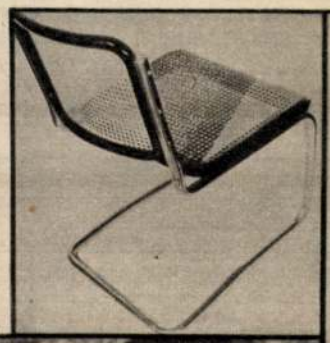

Magyarországról távozván,
Zürich mellett építette
e lakóházakat
svájci társakkal

Az UNESCO ipszilonja
Párizsban

Apátsági templom
és kolostor Minnesotában

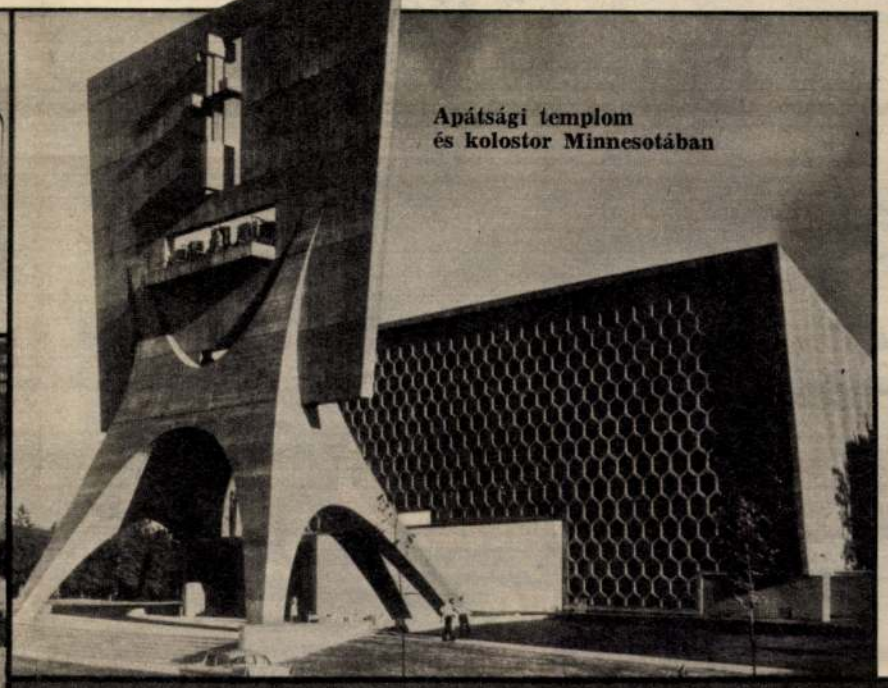

Egy gimnázium Connecticutban
az ötvenes évekből

Az IBM kutatóközpontja
Franciaországban

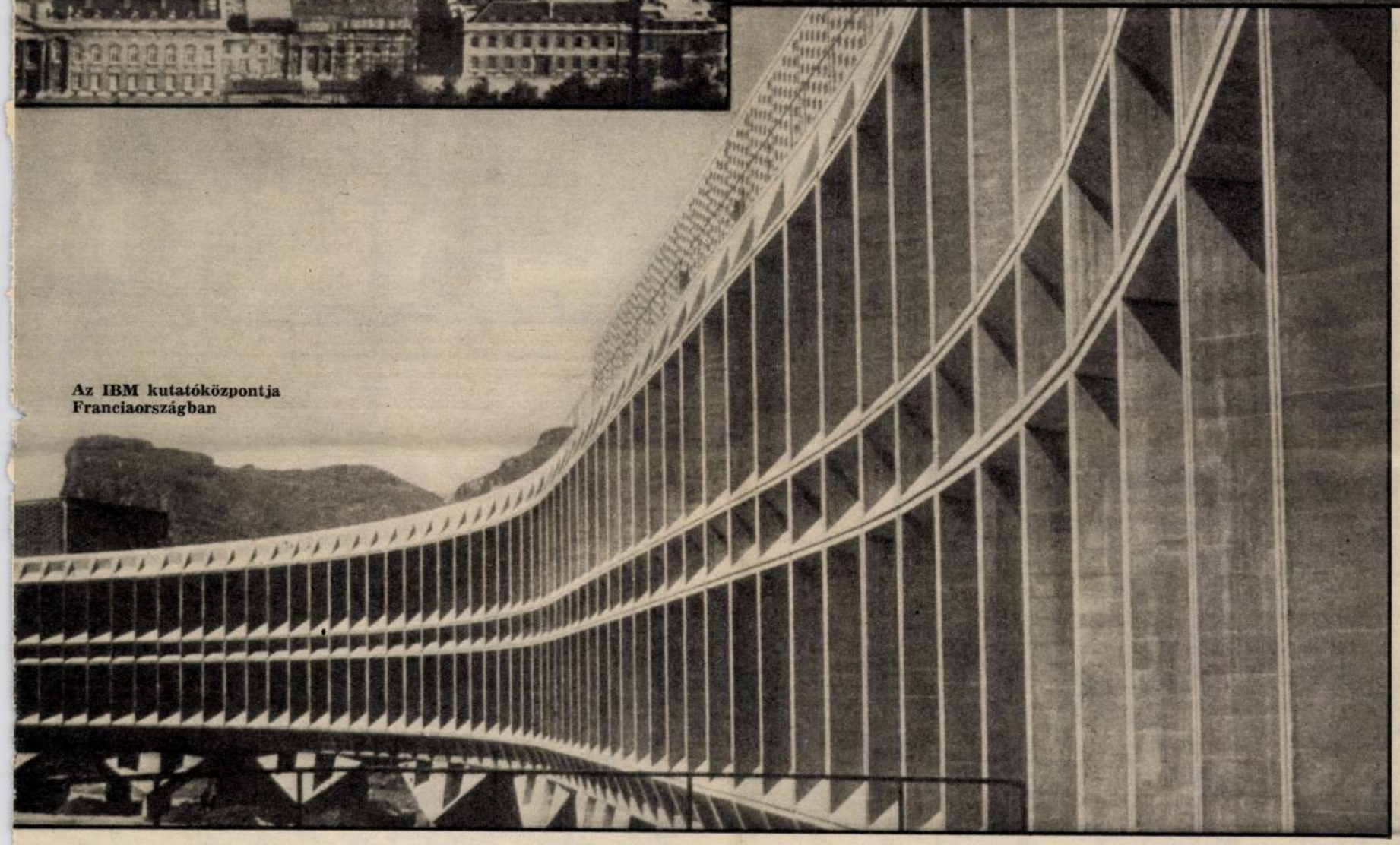

A BALATON-FELVIDÉKEN

MÁSFÉL MILLIÓ LÉPÉS MAGYARORSZÁGON

Hangulatos nyárfasor szegélyezi a Szigligetre bevezető út mentén az Eger-vizet. A háttérben, a sokak szerint minden balatoni vulkánok legszebbikének, a Szent György-hegynek a sziluettje

A szép formájú hegy Balaton felé néző homlokának ékességei: a barokk Tarányi présház és mellette a vele egykorú, tizennyolcadik században épült Lengyel-kápolna . . .

A Tapolca felé néző oldal fő nevezetessége pedig a méltán világhírű két hatalmas bazalt oszlopcsoport: a Kis- és a Nagy-orgona

. . . aminek szépen faragott barokk-rokokó belső berendezése megéri, hogy megkeressük a kulcsát, egy onnan százméternyire levő házban

És ilyen ősszel a Szent György-hegy tetejéről a Balaton-felvidéki hajnal. Az előtérben a Badacsony „bazaltkoporsója", mögötte a tó és a somogyi part

A sorozat 12. filmjét július 28-án 18.20 órakor láthatják a tévé 1. műsorában

Kép és szöveg:
ROCKENBAUER PÁL

BREUER Marcel

Major Máté, Bp, 197o. Akadémiai Kiadó,
34 l. 63 t. 23 cm. /Architektura/

The Ludwig Museum – Museum of Contemporary Arts
cordially invites you to the opening of the exhibition of the
Vitra Design Museum, Weil am Rhein

MARCEL BREUER

Design and Architecture

on 3 May 2007, Thursday, at 6 pm

☐ Opening speech by

DR. MÁRTA SCHNEIDER
State Secretary in charge of Culture

☒ Related programs:
Guided tours in English
Please find the dates of the tours in the program brochure!

■ The exhibition is on view till 2 September 2007

A Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt a
Vitra Design Museum, Weil am Rhein

BREUER MARCELL

Dizájn és építészet

című kiállításának megnyitójára
2007. május 3-án, csütörtökön 18 órára

☐ Megnyitja:

DR. SCHNEIDER MÁRTA
kulturális szakállamtitkár

■ A kiállítás 2007. szeptember 2-áig tekinthető meg.

Kapcsolódó szakmai programok:

■ **május 17., csütörtök**
■ 18:00
Tárlatvezetés
■ 19:00
Breuer Marcell, az építészzseni
Kerekasztal-beszélgetés
Vendégek:
Dr. Bajkay Éva művészettörténész,
Dr. Ernyey Gyula dizájntörténész,
ifj. Janáky István építész,
Kapovits Réka belsőépítész,
Szegő György építész, művészeti író
Moderátor:
Martinkó József szakíró

■ **május 31., csütörtök**
■ 18:00
Tárlatvezetés
■ 19:00
Szakmai fórum:
Moholy-Nagy László kontra Breuer Marcell? Elismertség és hírnév Magyarországon és az Egyesült Államokban
Résztvevők:
Kemenesi Zsuzsanna fotográfus, kommunikációkutató;
Ritoók Pál, Fehérvári Zoltán és Prakfalvi Endre művészettörténészek

Breuer Marcell a Vaszilij (B3) székben, 1927 k.
Marcel Breuer in the Wassily chair (B3), cca. 1927
Fotó: Constance L. Breuer szíves engedélyével
Photo: Courtesy Constance L. Breuer

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.lumu.hu

CONCORDE ALAPKEZELŐ
Az év alapkezelője 2006.

Nyitva: kedd–vasárnap: 10–20 h
Minden hónap utolsó szombatján: 10–22 h
Hétfőn zárva

Open: Tuesday – Sunday: 10 am–8 pm
On the last Saturday of every month: 10 am–10 pm
Closed on Mondays

A múzeum fenntartója:
Oktatási és Kulturális Minisztérium

Művészetek Palotája
Budapest
1095 Budapest,
Komor Marcell u. 1.

nka Nemzeti Kulturális Alapprogram
Holcim
Vitra Design Museum
vitra.
Goethe-Institut Budapest
Auswärtiges Amt
Raiffeisen Bank
Ringier
OCTOGON
DEKO
artotel
unit
Pesti Est Súgó
Budapest Funzine
építészfórum

MARCEL BREUER

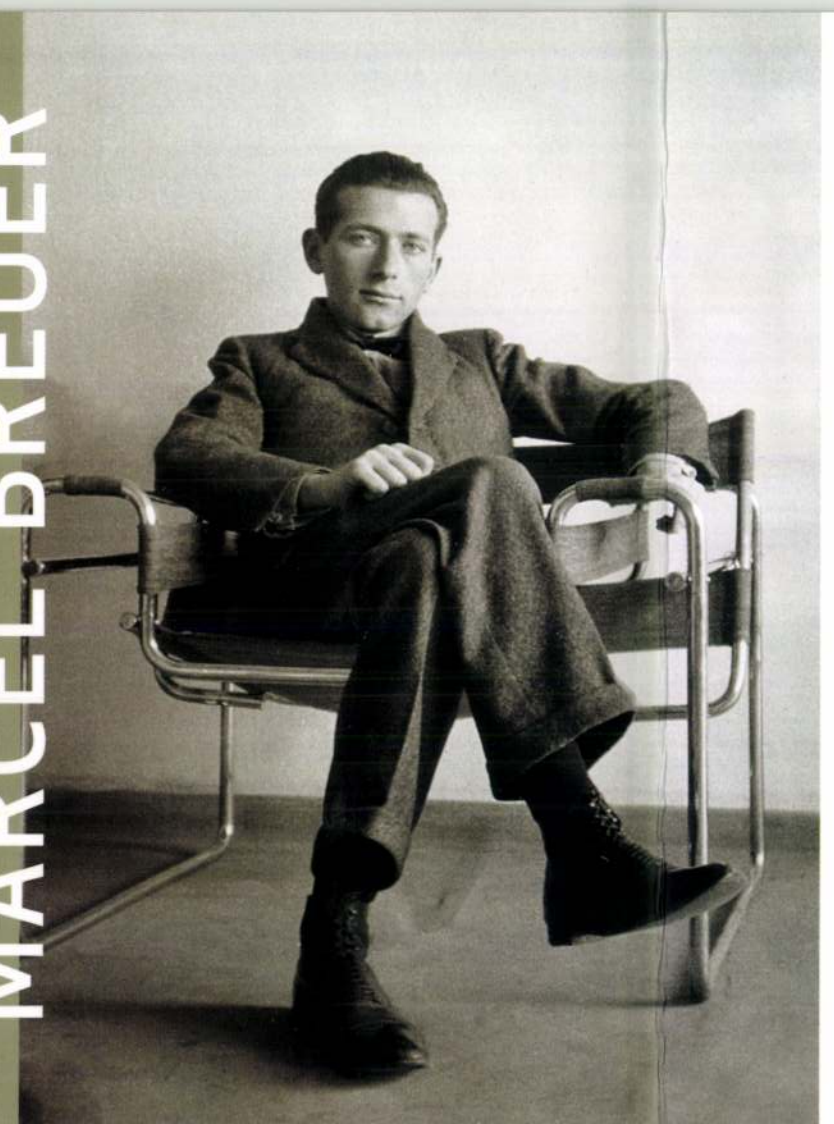

Dizájn és építészet / Design and Architecture

A Vitra Design Museum kiállítása, Weil am Rhein, Németország / An exhibition by Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Germany

Breuer Marcel, építész

L. Csáky József

Vadas József: A harcai pálya (mű) előtyei 13

Élet és Irodalom, Bp. 1983. jan. 7 XXVII/1

Breuer Marcel, építén

L: Lorenz Mihal

Bánszkyné Kiss Éva: Lorenz Mihal csóbútorai 8 57-59

Magyar

Építőművészet, 1983 83/2

Breuer Marcell, építész
[Marcel]

megemlíve

Tom Wolfe. Bauhausból bugatóba 100—122

Mozgó Világ, Bp. 1984. marc. X/3.

Breuer Marcell, építész, formatervező

A Valóság nov.-i számában megjelent Joan Miro interjúból számunkra, magyarok számára a beszélgetés különösen tanulságosnak tünhet. Miro ugyanis személyes ismerősként említi a századforduló táján Párizsba került Csáky József szobrászt, vagyra értékeli Breuer Marcell, Moholy Nagy László művészetét.–

A pécsi Modern Múzeum ~~anyagát valóban~~ megvásárolhatta Breuer Marcell bútorait.

P. Szabó Ernő: Gondolj Miro fiataljaira!

Magyar Ifjúság, 1982. jan. 1. 18. old.

Breuer Marcel, [építész]

L: Feszl Frigyes

Námossy F: Az építészeti kritika hazai Történetéből
16-19

Magyar
Építőművészet, Bp. 1983

83/1

Breuer Marcel, építész

l: Mányoki Ádám

Moravánszky Á: Bösch-Supan, Kühne, Reelfs: 64
Magyar Berlin művészeti emlékei és múzeumai
Építőművészet, Bp. 1983 83/1

Breuer Marcell

Beszélgetés Gyarmathy Tihamérral

Magyar Nemzet
1986. XI. 24

Breuer Marcell, építész

L. Molnár Dorkas

Baliga Kornél: Gipszherkulest is, Bauhaust is! 4.

Élet és Irodalom Bp. 1986. máj. 9. XXX/19

Breuer Marcell, építész

L. Weininger Andor

Antal Tibor: Az utolsó magyar bauhausos 28.

Új Tükör, Bp., 1986. aug. 3. XXM/31

Ø Breuer Marcel

dessau Bauhaus

l. Kereteben
mühe-dik

Forgó Pál

Új épitenet.

Bp. 1928 134. l.

Többnör

135. l. 136. l.

148. l.

Breuer Marcell, építén

L. Pilch Andor

Mendöl Ts: Pécsépítészete a két világháború 29-32
körött

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/2

Breuer Marcell, építész, formatervező

György Péter: a Boldogok szigete Bauhaus-utópiák papíron. A Magyar Nemzeti Galéria kiállítása.

„Házak acélból." Georg Muche, 1925. (repr.)

-"- -"- Breuer Marcell, 1926. -"-

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 55-old.

BREUER MARCEL

BREUER M./arcel/:

Sun and Shadow, New York, 1956. ed. P. Blaker, London - N.Y. sbb, 206 l. 28 cm

XIII. D-76

Marcel BREUER
at the Metropolidain Museum
of Art. (exhibition) 1972. nov. 30 -
1973 jan. 14
Rufus STILLMAN - Roland THOMPSON rend.
New York, 32 l. ..... ill. 22 x 22 cm

sid.
CC 45622

Major Máté: BREUER M.
Marcel Breuer,
Nagyvilág, 1969. 5. sz. 743-749

BREUER Marcell

Breuer Marcell [utörjü] = Kardos István:
Tudóspatrék, Bp. Kossuth, 1984 89 – 98. p. ill

Breuer Marcell, építész, formatervező

1021

1981. VII. 2. Kossuth 12,00 Áné

Déli Krónika

- Meghalt Braier Marcell, a világhirü magyar származásu építőművész és formatervező. 81 éves volt.
Braier Marcell a 20-as évek közepétől Németországban, majd Angliában végül 1935-től egészen mostanáig az Egyesült Államokban élt és dolgozott. A Pécsett született művész acélcsőből hajlitott butoraival alapozta meg hirnevét, és az ő nevéhez fűződik az UNESCO párizsi székházának megtervezése is.

Forgó Pál:

A KORSZERŰ LAKÁS

Mart Stam, a kitünő fiatal holland építész, kinek minden szavára felfigyelünk, mert meggyőző precizitással egy nagytehetségű újító gondolatai bontakoznak ki belőlük, az „Innenräume" kötetben igen komoly és megszívlelendő szavakat ír le a korszerű lakásról. Kifejti, hogy amit ma enteriőr-berendezők és bútoriparművészek terveznek és kiviteleztetnek, annak 99 százaléka az emberek 99 százalékának hozzáférhetetlen, megfizethetetlen, de az általános érdeklődést ép ezek a bútorok keltik fel. Jórészt tehetős emberek részére készül a lakásberendezés ezen fajtája, jellegét is ez adja meg, a közönség tehát a jólét ideálját látja benne. A munkás és a kishivatalnok egészséges, kellemes otthonra vágyik, ami igényeit lehető legjobban kielégítse, de az építész jóvoltából és a bútorkereskedő akaratából megelégszik mégis egy kicsinyített villával, ahol az imitált „stíl"-bútorok a célszerűségi elvek jórészének elhanyagolásával igyekeznek jólétet mutatni. A módos családok szemében is főleg az anyagi jólét jelképe és biztosítéka a bútor, díszeivel és drága anyagaival ennek szolgálatában áll legelső sorban.

A kislakások berendezésének „racionalizálása" a külföld modern építészeinek kezében jó helyen van. A tavalyi „Heim und Technik" kiállításon Münchenben haladottabb, reálisabb és jobb volt a mintalakások belseje, bútorzata, mint az alaprajz és a helyiségek belső szervezete. A Bauhaus, a frankfurtiak bútorai erős lépéseket tesznek a norma felé, de kedélyben és a psziché sokat vitatott jogainak tekintetében is kielégítőek.

Áll-e ugyanez a mai nagyobb igényű ember bútoraira? Van-e korszerű, modern luxusbútor? Van-e más útja egy kimondottan igényes interiőr megoldásának, mint a raffinált iparművészi agyondíszítés, agyonhalmozás, vagy csak ezen az úton, esetleg csak a drága pénzen összevásárolt „antik" segélyével lehet nagy lakások, igényes emberek szükségleteit kielégíteni?

Nem könnyű a helyzete a modern építésznek, mikor gazdag embernek épít. Az új építési irány luxusellenes, a tömegek szerényebb anyagi lehetőségei irányítják, az általános a cél, nem az egyéni. Ismeretlen területen mozog a korszerűen gondolkodó és érző alkotó a luxus helyein. Drága anyagokat, drága szerkezeteket alkalmazhat, játékos merészségekre van lehetőség, a fegyelmet parancsoló takarékosság imperativusza hiányzik. Enélkül pedig nem jöhet komoly korszerű alkotás létre.

Breuer Marcel berlini magyar építész az itt közölt városi luxuslakás megalkotója. Nehéz körülmények között kellett dolgoznia; a lakás a berlini háborúelőtti kíméletlen nagylakásépítés riasztó terméke, fáradságos komplikált alaprajz, elhanyagolt funkció. A felvilágosult, mai gondolkozású építtetővel való egyetértésben (*Piscator* színigazgatóé a lakás) mégis meglepő eredményeket sikerült elérnie e nemben.

Egy régi, rossz ház szervezetébe új és jó helyiségeket besorozni nem könnyű feladat. Egyszerűsödik azonban a dolog, ha nem a régi, édes szentimentalizmus és ha nem az iparművészet formai törekvései vezetik kezünket. Mikor az ilyen felfogáshoz az építtető részéről szükségleteinek egészséges, előítéletmentes megértése járul, létre kell jöjjön a feladat egyetlen legjobb megoldása.

A Piscator-lakás világossága és áttekinthetősége tudatos szándék eredménye. Ime, egy igényes lakás, ahol semmivel sincs több bútor vagy berendezési tárgy a szükségesnél. Sőt, a felhasznált anyagok sem a lehető legfinomabbak, a „was gut und teuer"-elvből csak ennyi maradt: az kell, ami céljának minimális úton legjobban

Breuer Marcel, Berlin — Nappali

Breuer Marcel, Berlin — Dolgozó

képpel

Tér és Forma
1929. II. évf. 4. sz.

Breuer Marcel, Berlin Ebédlő

Charlotte Perriand, Párizs Ebédlő

megfelel. A régi igényes lakás függönypompái, brokátjai, bársonyai, valódi csipkéi helyén egyszerű, síma fémrúdon zsinórral igazgatható két függöny, síma, könnyű anyagok. Egyik világos, fényátbocsátó, ez nappali használatra való, a másik az éjjeli sötétebb függöny. Nehézkes, otromba és drága esslingeni redőnyünk helyén ez az egyszerű berendezkedés jobban megfelel. A redőny nagy helyet igényel, komplikálja az ablakszerkezetet, szekrénye, szerkezetei nagy támadási felületeket adnak szélnek, hidegnek; a város rendezett, civilizált életében nem más, mint túltengés, túlkonstruálás. Egyedül nálunk, a mi úri házainknál bírja magát, külföldön alig ismerik.

Amilyen egyszerű és praktikus a Piscator-lakás ablakainak elsötétítési módja, olyan egyszerűek és higiénikusak egyéb berendezési tárgyai is. A falat borító egytónusú bútorhuzat a régi, nemes faanyagokból művésziesen kifaragott lambériák helyén a tisztaságot és a könnyű tisztíthatóságot biztosítja, a fal érdes, hideg hatását testünk magasságáig elveszi és eléri mindezt a legegyszerűbb eszközökkel. A síma falak, a kellemes, egy síkot képező sperrholz-ajtólapok, az alig mintás függönyök, a mintátlan, hézagmentes padozat, a plasztikátlan menynyezet, a modern ipari-termék-falborítás olyan hangtalan magátólértetődéssel, olyan semleges, arrogáncia nélküli észrevehetetlenséggel határolják e helyiségeket, hogy értelmes szemlélő előtt rögtön egészen nyilvánvaló: *Itt nem a lakás, a berendezés maga a fontos, hanem az ember, akiért mindez van. Ez a lakás nem öncél, nem a lakniakarás tényétől idegen célok hordozója többé, hanem hangtalanul, feltűnniakarás nélkül segítő, tárgyilagos környezet, semleges miliő, mely nem tolakszik előtérbe.*

Ami a szobákat határoló síkok jellege, az a nálunk „modern" oldalról is lehetetleneknek tartott Breuer-bútoroké. Mennyit hallottunk és olvastunk e fémszékek és könnyűfém-üveg asztalok szanatóriumszerűségéről, pszichikai igényeket figyelmen kívül hagyó voltáról. És nézzük

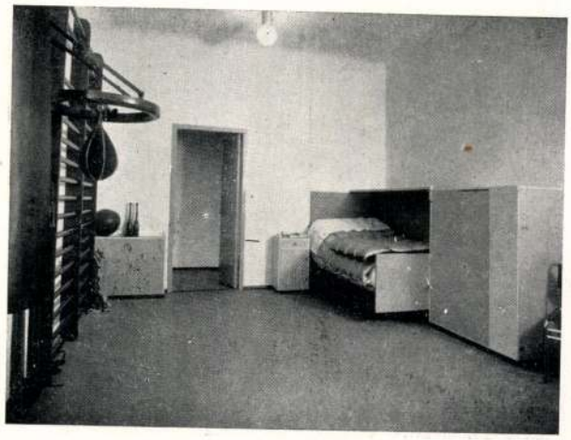

Breuer Marcel, Berlin Férfiháló

Breuer Marcel, Berlin Női háló

Charlotte Perriand, Párizs Intérieur

meg az ebédlő és dolgozó könnyed, kellemes hangulatát, amit jórészt a fémbútorok légiessége, fizikai könnyűsége, kis dimenziói okoznak, ahogy a drapériáitól megfosztott ablakok fényét visszaverik, tükrözik, figyeljük meg a fémes fények kellemes ellentétet adó matt huzataikat és mingyárt megállapítjuk, hogy kellemes berendezési tárgyak. Kellemesek, bár elsősorban a mérnöki gondolkodás, a tisztaságra törekvés, a gyári sorozatokban való előállítás követelményei hozták létre azokat. Nemsokára Budapesten is kaphatók lesznek az immár világhírűvé lett Breuer-székek. Remélhetőleg a magyar bútoripar egészségesedését fogja eredményezni megjelenésük.

A berendezés egyéb bútorai nyugodt, síma sperrholz-szerkezetek. Enyhe színekben vannak tartva. Legfeltűnőbb igénytelenségük, kis dimenzióik, melyek élő, számbavett szükségletekhez vannak szabva. A mennyezetes ágyak, várszerű ebédlőszekrények monumentális hivalkodását rég feladták. Nem az ornamentikátlanság, nem a síma, négyszöges, kubuszos megjelenés a jellemzője elsősorban ezeknek a bútoroknak, hanem az a közvetlenség, kezelhetőség, az a kezedügyébe illeszkedés, amit tervezéskor csak a konvenciótól és „eszmei" gátlásoktól mentes alkotó valósíthat meg. Az építész egészségesen, rájövéseiben való hittel fogja fel feladatát, a dolgokkal, feladatával való szembenállása érzik művén a megkonstruálás törvényeinek ismeretén túl. Tárgyilagosság, szerkezeti világosság irányítják. Jaj annak a „modern" bútornak, mely e sokat csúfolt és terméketlen teóriának bélyegzett elvek átértése, véreddé válása nélkül, bár minden formai külsőség átvételének útján jön létre. A Breuer-bútorok összefogott egyszerűségéig, magától értetődő voltáig nem könnyű eljutni.

Második képcsoportunk egy párizsi építésznő, *Charlotte Perriande* maga tervezte lakása. Szintén régi házba van beépítve, szintén egyszerű, geometrikus formákkal igyekszik hatni. Sőt még a bútorok anyaga is fém, mint Breuernél. Ítélje meg mégis bármelyik olvasója e soroknak, hogy ugyanaz a tárgyilagos és nagyvonalú alkotás-e ez a tükrös-fényes, villogó, egyénieskedő lakás, mint a fentebb ismertetett másik? Az abrosz nélküli asztal linoleum burkolata helyeslendő, egészséges újítás, de az asztal egész alkata, széles nikkelezett fémszalagjai, a diagonális fémlapokból konstruált szék nem új formákba, új hatásokba bújó iparművészet termékei-e? Párizsban nehezebb megszabadulni a tegnapi iskola tanításaitól, Mallet—Stevens, Charlotte Perriande híres üzletportáléin, bútorain egy új formalizmus, új iparművészet ébredezik. A komoly új építészek feladata kellő propagandával és felkészültséggel felvenni a harcot a modern anyagok arca mögé bújó tegnappal.

Forgó Pál

TARTÓS LESZ-E AZ ÚJ ÉPÍTÉSZET?

Ha megfordulnál valaha Newyork alsó végén, a Vesey-Streeten, jártasd végig szemedet a Telefon-palota teraszos és szurdokos frontján; vagy ha Chicagóban a Michigan Avenuen haladsz délfelé, állj meg és figyeld meg a 333-as szám égbetörő körvonalait; avagy az Államok másik végén nézd meg a los-angelesi új városi könyvtárat! Ezeknek az épületeknek mindegyike más, különbözik a szomszédaitól és különbözik az elődeitől. Hol vannak például azok az óriási koszorúpárkányok, amelyek a Parthenon óta egyképpen koronáztak minden kis és nagy épületet? Hol vannak a klasszikus építészethez tartozó dór, ion vagy korinthusi oszlopok? Hol vannak a girlandok, kartusok, medaillonok és a renesszánsz többi díszítő elemei? Hol vannak a Georgian-stílus urnái? Mintha az egész középkor, csúcsíveivel, bordakötegeivel és rozettaablakaival nyom nélkül eltünt volna! Ezeknek az épületeknek, nemcsak szellemben és formában nincsenek elődeik, hanem részletekben sem: a vas, fa, gipsz, mozaik, márvány és minden más anyag, ami még található rajtuk, ahol díszítő szerepet játszik, olyan formákat ölt, amelyeknek nincs előzője a jó, öreg, megszokott klasszikus, gótikus vagy román stílusokban. Ez mai művészet. Azért idéztem felhőkarcolókat a három említett épülettel, mert ezek voltak az elsők, amelyekben a modern stílus megnyilatkozott, de nézzünk csak körül és meg fogjuk találni azt üzleteinkben, hoteljeinkben és klubjainkban, hallani fogjuk, amint ajtónkon kopogtatva arra kér, hogy otthonainkat is megnyissuk számára.

Roppantul izgató kérdés az, vajjon tartós lesz-e ez a modernizmus? Hogy erre válaszolhassunk, régi szokás szerint egy másik kérdést kell felvetnünk: „Mit értünk tartósság alatt?" A modernizmus csak múló divat vagy egy építészeti korszak? Mert ha csak divat, úgy el fog tartani körülbelül 30 évig, de ha egy új építészeti korszak kezdete, úgy különböző formákban akár öt évszázadon keresztül is kitart mellettünk. Építészeti korszakok mindig összeesnek kultúrális korszakokkal és kifejezik azt. A görög és a római klasszikus építészet az ókorban, a román és a gót stílusban s az ujjáéledt klasszikus a renesszánszban építészeti korszakok voltak és mind körülbelül egy fél ezredévig tartottak. Például a renesszánsz 1420-ban kezdődött és befejeződött vagy legalább is a jelek után ítélve kell, hogy befejeződött legyen 1920-ban. Ezt körülbelül olyan pontossággal állíthatom, mint ahogyan Dr. Lightfood annakidején kijelentette, hogy a világot K. e. 4004 október 23-án, reggel 9 órakor teremtették! Ezek a korszakok egymást követő divatokból vagy stílusokból állottak, amelyek azonban többé-kevésbé mind azonosak voltak az egész korszak szellemével, mint pl. Franciaországban a XIV., XV. és XVI. Lajos stílusa, a directoir és az empire és így tovább, vagy a mi amerikai hazánkban a „Colonial", a „késői Colonial", a neoklasszicizmus, a parvenü, újromán, eklektikus; és ezek a korszakok ismét feloszlottak kisebb szakaszokra, mint pl. az eklekticizmus idején, amely 1893-tól napjainkig tartott. Láthattuk ekkor az egyszerre fellépő vagy egymásután visszatérő módozatait a colonial-nak, az angol Erzsébet királynő-stílusnak, az olasz renesszánsznak, a spanyolnak és így tovább és így tovább.

Mi Amerikában mindig a saját terveinket valósítottuk meg, a saját építészeti formáinkat, de a díszítményt mindig Európából vettük kölcsön. Összes épületeinknek, házainknak és felhőkarcolóinknak terve és szerkezete ép annyira amerikai, mint amennyire a díszítménye európai. Ez mindig is így volt és a mai „modernizmus"-nak a helyzetét megnehezíti az, hogy továbbra is folytatjuk ezt az eljárást; ahelyett, hogy kialakítanánk a saját formáinkat, átvesszük a párizsi modern díszítőművészeti kiállítások díszítményeit, a különböző modern áramlatokat felkaroló európai kiadványokból. Miért tesszük ezt? Mert épületeink formai megoldása teljesen kimerül a szigorúan vett szükségleti tényezőkben: célszerűség, építési összeg és felhasználható anyagok; a díszítmény úgyszólván csak valami csinos ráadás. „Ezeket a dolgokat jobban csinálják Franciaországban!" és mi magunk oly rettentően el vagyunk foglalva, hogy minden építésznek úgy tünik, nincs is ideje arra, hogy eredeti díszítményeket találjon ki. Eredeti díszítmények tervezését nem tanítják építészeti iskoláinkon és iparművészeti tervezésre sincsen jelentősebb iskolánk: ennek következtében nincs is olyan kitünő díszítőművészünk, mint Edgar Brandt Franciaországban vagy Josef Hoffmann Ausztriában; legfeljebb talán Cormick és Jellin, de azok viszont régi stílusokban dolgoznak.

Úgy tetszik, a modernizmus híveinek bibliája Le Corbusier könyve, „Vers une architecture". Le Corbusier úgy látja, hogy a tökéletes építészet alapja csak mérnöki lehet és nagy tervei volnának arra, hogy miképpen Ford gyárai az autókat, úgy a modern házakat is részekből állítsák össze. Elveit saját építésű házainak képeivel illusztrálja. Az én véleményem szerint ezek szörnyűek, semmi báj, semmi kedvesség nem jellemzi azokat. Lehet, hogy egy erőteljes szerkezeti lényeg az alapjuk, amely azonban nélkülöz minden szépséget. Le Corbusier hidakat, gőzhajókat, automobilokat és repülőgépeket hasonlít össze mai épületekkel, kizárólag az utóbbiak kárára. De hidak és autók nem képviselik az építészetet s így nem is hasonlíthatók avval össze. Az építészet célja, hogy szépet alkosson. A mérnöknek a feladatai is nagyok, de ez még nem építészet.

Nagyon sokat hallani arról, hogy az építészet-filozófusnak „ignis fatuus"-a „az amerikai stílus". De ne áltassuk saját magunkat: ez a modernizmus nem fog nekünk egy amerikai stílust adni abban az értelemben, hogy lesz egy amerikai stílusunk, amelyet kizárólagosan és spontán gyakorolhat bárki Amerikában, de amelyet sehol másutt a világon nem fognak használni. Legyen szabad közbe szúrnom egy-két szót azokról a különböző erőlködésekről, amelyekkel efelé a szivárvány felé roha-

regszemléje volt. A második és az ötödik biennálé között, a hatvanas évek derekán azonban arculata megváltozott, ma már a legkülönfélébb technikájú művekkel találkozhatunk, a textil a síkból kilépett a térbe. A hat műcsarnoki méretű termet megtöltő anyag többségét azok a kísérleti munkák adják, amelyeket nálunk tértextilnek neveznek. Zömmel tehát domborműveket, szobrokat, felületen megdolgozott és térbe állított, esetleg más anyagokkal kombinált textileket válogattak ki a biennáléra.

Amennyire a korábbi kiállítások katalógusai és a kézikönyvek alapján megállapítható: az idei seregszemle nem hozott újat. A hatvanas-hetvenes évek fordulóján érzékelt nagy mozgás lelassult, nincsenek új stílusok és technikák, sőt többé-kevésbé a nevek is ismétlődnek. Az idei 65 résztvevőből 25 szerepelt a két évvel, és 19 a négy évvel ezelőtti biennálén. A kiállítók egynegyede 1973-ban, 1975-ben és 1977-ben részt vett a kiállításon. Az idei seregszemlének két nagy sztárja volt: az amerikai Sheila Hicks és a lengyel Magdalena Abakanowicz, mindketten egy évtizede állandó résztvevői a biennálénak. Hicks, aki korábban ragyogó művekkel szerepelt, most egy „koncept art" jellegű gesztust állított ki – nagy halomban törölközőket és lepedőket rakott egymásra. Abakanowicz, akárcsak két éve, most is emberi figurákat mutatott be – dobogóra állítva, egy képzeletbeli tábortűz köré rendezte őket. Ezek a textilből készült képzőművészeti produktumok azt jelzik: a biennálén kevés olyan mű akadt, amely a textilben mint textilben rejlő kifejezési lehetőségre épített. (Kivételt egyedül a japánok munkái képeztek.)

Droppa Judit Laussanne-ban kiállított tértextilje az Iparművészeti Múzeumban

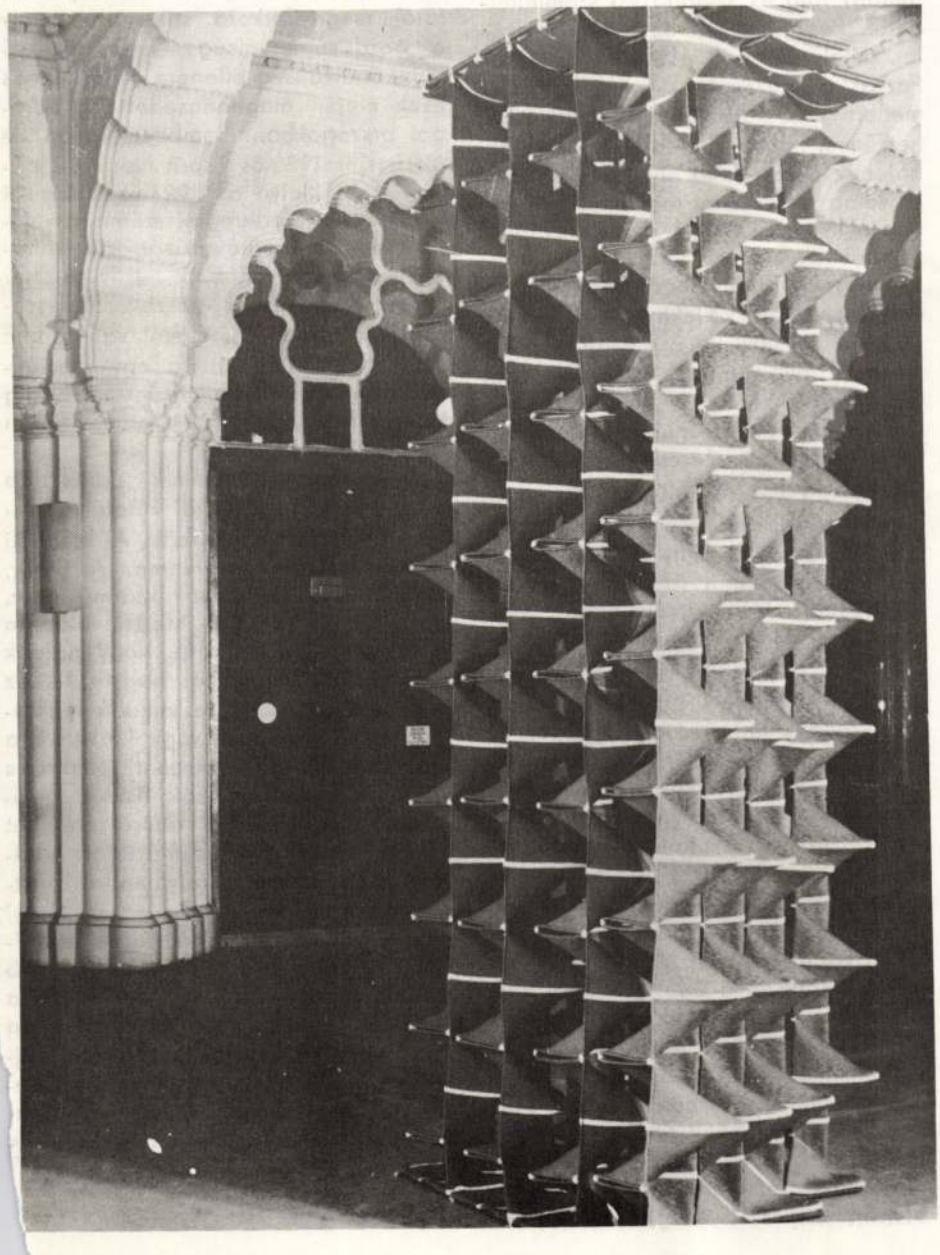

A biennáléval egyidőben – de attól nem függetlenül – két másik kiállítást is rendeztek. A helyi iparművészeti múzeumban a londoni minitextil-seregszemle anyagát mutatták be, érdekes, hogy többen a lausanne-i biennáléra készült munkájuk makettjét küldték el Londonba is. Itt négy magyar tervező, Cságoly Klára, Farkas Gabriella, Golarits Erzsébet és Nemes Mária műveit is láthattuk. Az Alice Pauli Galériában pedig Abakanowicz elmúlt években készült munkáit mutatták be: a domborművektől a térbe állított golyóbisokon át az embert ábrázoló szobrokig.

Lausanne-ból nézve a magyar textil nem áll rosszul – mondanám, ha a biennálén érzékelhető megtorpanás nem éppen azt jelezné: a nagy lehetőségre való rátalálás után Lausanne-ban most a hogyan tovább bizonytalansága uralkodik.

VADAS JÓZSEF

MŰHELYMUNKÁK A WEIMARI BAUHAUSBÓL

A kiállítás szerény címe fedi a lényeget: nem a Bauhaus működésének egészéről (1919–1933), hanem csak a weimari időszakról adott képet a Műcsarnokban bemutatott anyag, sőt arról is csak részlegeset. A Bauhaus a XX. századi művészetoktatás, design,

építészet és művészetelmélet jelentős és hatásában szerteágazó fejezete, s ha a kiállítás mindezt csak részben tudja érzékeltetni – természetes. Mégis, az NDK kulturális intézményeinek közreműködésével megrendezett kiállítással régóta esedékes adósságunkból törlesztettünk, s esetleges hiányérzetünkért ez a tény kárpótlást nyújthat. A weimari kollekció történetileg jelentős, kordokumentum értékű anyag, hiányaiban éppúgy tanulságos, mint bemutatott tárgyaiban.

Egyes műhelyek termékeinek bemutatásáról, illetve bizonyos területek kézzelfogható szemléltetéséről eleve le kellett mondani, mégpedig éppen azokról, amelyek a Bauhaus eszmei és gyakorlati alapját jelentik. Gondolunk elsősorban az „Architektur Abteilung"-ra, amely csak évekkel később, Dessauban alakult meg ténylegesen. Ugyanakkor mind Gropius, mind Molnár Farkas már a weimari években következetesen használja ezt a megjelölést, minthogy az 1924-ben létesített és Gropius, Breuer, Molnár és Muche irányításával működő, az iskolától független, de azzal kapcsolatban álló Gropius – Adolf Meyer tervezőiroda egyes tanárokat és növendékeket is bevont munkájába. Nemcsak az amerikai és német hagyományokat összeötvöző Sommerfeldház kivitelezésére gondolunk itt, hanem jóval lényegesebb kísérletekre: a design alapelveihez (racionalizálás, szabványosítás, sorozatgyártás) igazodó objektumok (különböző anyagú és technikájú, variálható elemekből összeállított szériaházak) tervezésére és laboratóriumszerű kikísérletezésére.

Ezzel a munkaterülettel állt szoros kapcsolatban az asztalosműhely lelemény es növendékeinek tevékenysége, így Erich Dieckmanné vagy Breuer Marcelé. A Bauhaus-irodalomból ismerjük az utat, amelyet Breuer az ún. néger-szék kialakításától a katalógus címlapján szereplő, a De Stijl-re utaló „székkonstrukció" érintésével a végső állomásig, a változatos típusú acélcső székekig megtett. Első székeit Gunta Stadler-Stölzl-lel közösen tervezte és kivitelezte – néhányat ezekből is láttunk –, később a „színes konstrukció" elvének feladásával a textiltervező közreműködése feleslegessé vált. Breuer emellett tervezett magasházat is, s lakásaihoz – amint arról Molnár Farkas beszámol – „kidolgozta az ABC-típust, melynek megoldásában újfajta szekrényrendszert állított fel".

Mindezt a kiállítás csak részben tükrözhette, holott az „Architektur Abteilung" adta meg az eszmei alapot a design szellemében fejlődő műhelyek, s természetesen – Itten távozásával különösképpen – a Vorkurs számára is.

A kiállítás alapján természetszerűen nem alkothattunk fogalmat a szcenikai műhely munkájáról sem, ezt legfeljebb néhány fotó és színpadkép szemléltethette. Pedig ez volt az a munkaterület, amely az „építőeszmét" – Molnár Farkas kifejezésével – az építészet mellett legtisztábban képviselte. Lehetséges, hogy a bemutatott darabok, balettek fölött azóta eljárt az idő (bár jó volna ismerni forgatókönyvüket, ha ugyan ilyesmi készült), de színrevitelük sokrétű munkát kívánt, számos tevékenységi területet mozgatott meg, s emellett olyan kollektív erőtartalékot jelentett, amely más jellegű kísérletekre is gyümölcsözően hatott. Moholy-Nagy „Fény-tér modulátor"-a részben az itt folyó munkának köszönhette létrejöttét, s eredetileg színpadi segédeszköznek készült.

Ami a többi műhely munkáját illeti, többé-kevésbé a fenti folyamatba illeszkednek bele, a fokozatos egyszerűsödés vonalába, illetve mint egyedi darabok, formai megjelenésüket tekintve, a megfelelő szempontokat kielégítő prototípus irányába mutatnak.

A kiállítás láttán, kiegészítve az iskoláról átfogó képet nyújtó Bauhaus-irodalommal, felvetődik a kérdés, vajon csupán kimagasló s hatásában messzesugárzó iskola volt-e a Bauhaus, vagy ennél több: nemzetközi mozgalom. Eredményei alapján az utóbbi állítás is igaz, de ez további kérdést vet fel, azt ti., hogy ebben az esetben a Bauhaus által képviselt formai törekvések milyen helyet, szerepet kaptak a korabeli európai fejlődésben. A „Bauhaus-stílus" megjelölés ellen elsősorban éppen a Bauhaus jeles képviselői tiltakoztak, talán azért, mert ezt a megnevezést kevésnek vagy semmitmondónak érezték. Viszont tény az is, hogy helyének közelebbi meghatározásához a gyakran emlegetett s alapvetően fontos módszer jellege sem elégséges, minthogy az nem feltétlenül a termékre vonatkozik és nem stíluskategória. Tévednénk akkor is, ha a huszas évekre koncentráló s azok formai törekvéseit elszigetelten vizsgáló kutatás alapján vonnánk le döntő következtetéseket.

Valószínűleg Klaus-Jürgen Sembachnak adhatunk igazgat (Stil 1930; 1971, Tübingen), aki a Bauhausban – hatása akár közvetlenül, akár közvetetten érvényesült – legjelentősebb előkészítőjét látja annak a több területen (építészet, ipari forma, plakát, fotó) megnyilatkozó stílusnak, amely a gazdasági válság és a növekvő munkanélküliség ellenére a harmincas évek elején meghonosodott az európai országokban. Sembach ugyan Le Corbusier 1925-ös Esprit Nouveau pavilonjától, illetve az 1927-es stuttgarti Weissenhof-Siedlungtól számítja e stílus végső kibontakozását, de voltaképpen jóval régebbre, a Deutscher Werkbund korábbi időszakára visszanyuló folyamat beéréséről van szó. E stílus társadalmi bázisa egy szociálisan gondolkodó értelmiségi kisebbség volt, amely igényeinek stílus-szinten tudott kifejezést adni.

A Bauhaus helyének pontosabb meghatározása a hazai kutatás szempontjából sem közömbös. A korabeli folyóiratok (Tér és Forma, A Bútor, Építőmunka, Magyar Iparművészet, Magyar Grafika stb.) alapján ugyanis megállapítható, hogy nálunk is maradandó nyomot hagyott, s az sem kétséges, hogy e stílus kimunkálásában közvetlenül vagy közvetve, a Bauhaus jelentős szerepet játszott, s a hazai bauhausosok közül elsősorban az itthon is úttörő szerepet vállaló Molnár Farkas működött eredményesen közre. A folyamat rekonstruálására – ha ugyan ez a tárgyi anyag hiányos voltánál fogva egyáltalán elvégezhető – annál inkább szükség lenne, mert ez jelenti azt a területet, amely hazai vonatkozásban szervesen kapcsolódik az európai fejlődés vonalához. A weimari anyag bemutatásának így számunkra is sok tanulsága van.

MEZEI OTTÓ

Ipari Forma 1977/4.

BREUER Marcell

Breuer, Marcel

Megkopott csöszéke mellett a Bauhaus-módiskrlákban tervezett tárgyak újak és rangyogóak voltak.

Körner Éva: 50 éves a Bauhaus. Kiállítás Stuttgartban a Kunstgebäudéban.
Képzőmüv. Almanach 1, Corvina 1969, 91. l.

Breuer Marcel

Idehaza diplomáját nem honosították, ezért el is hagyta az országot. Az idő tájt az építészek, iparművészek a Rákos Pál tervezte SAVOY KÁVÉHÁZ első emeletén találkoztak, a Magyar Műhelytörténet keretében.

D. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcellal; Ipari Művészet, 1967.1.sz., 50.l.

Breuer Marcel

Magyar, jó megjelenésű, határozott egyéniség. 1935-ös távozása után édesanyja és Mimi húga itt maradt. A Vörösmarty téri mai Magyar bolt volt a húgáé, de ezt az anya betegsége miatt fel kellett adnia.

D. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről; Ipari Művészet, 1967. 1. 22., 50. l.

Breuer Marcel

Munkáit elismerték (már akkor) Angliában és Amerikában, ahová Walter Gropius meghívására utazott, hogy a Harward Egyetem építészeti tanszékét 1938-ban elfoglalja. Egyidőben épített templomot az USA-ban és áruházat Hollandiában.

D. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről; Ipari Művészet, 1967.1.sz., 50.l.

Breuer Marcel

Az 1939-es New York-i világkiállításra Pennsylvania pavilonját tervezte, másokkal együtt, így a 40-es években elvolt Gábor Lászlóval.

P. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről; Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 30. l.

Breuer Marcel

A szerző az 1939-es New York-i világkiállítás Pennsylvania pavilonjának részletes leírását adja.

D. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről; Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 50-51. l.

Breuer Marcel

A Stuttgartban 1964-ben megjelent könyv (BREUER MARCEL 1921–1962) három nyelvű ismertetése hangsúlyozza magyarságát:

eigenwilliger Ungar
Hungarian original
individual Hungarian

P. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről. – Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 54. l.

Brener Marcel

A szerző leírását adja a csőszéknek: két lábon áll tulajdonképpen, fehér u betűre emlékeztet, kárpitozása nincsen, a fém szépen rugózik, ülésére és támlájára ún. Eisensarn-anyag volt kifeszítve.

P. Szabó Éva: Emlékeim Brener Marcelről. – Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 54. l.

Brener Marcel

Londonban Gropius kiota meg, hogy a Harward Egyetem építésztanszékén adjon elő.

A szerző emlékezete szerint B.M. csőbútort a Váci utcában a bécsi Thonet boltjában árulták. 1936-ban az utolsó négy darabot maga vette meg.

P. Szabó Éva: Emlékeim Brener Marcelről. – Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 54. l.

Breuer Marcel

Londonban F. R. S. Yorkkal dolgozik együtt, újabb bútortervein gyártását Jack Pritchard irodája él. A 2 új ülőbútor — Isokon néven kerül forgalomba, bent and laminated wood chair — hajlított fából készül. Civic Center of the Future pályázaton vesz részt. Ennek tervét ismerteti a TÉR ÉS FORMA 1936. szánna. 218. oldalon (!).

P. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 54. l.

Breuer Marcel 11.

További adatok P. Blake könyve alapján:
1933-ban dr. S. Giedion meghívására három kísérleti házat tervez a Roth-testvérekkel közösen Zürichben a Doldertalban. (Itteni tartózkodásáról nem történik említés.) 1936-ban már Londonban van.

P. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 53. l.

Breuer Marcel

Csöszékei szerepeltek Malnár Farkas Lotz Károly utcai lakásában. Prof. Giedion felhívta a figyelmet a Wohnbedarf nevű lakásberendezési boltra, melyet szintén Breuer tervezett, és ahol az általa tervezett bútorok láthatók voltak.

P. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről.
Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 52. l.

Breuer Marcel

Főbarátja volt dr. S. Giedion, aki 1933-ban Svájcba hívta a kísérleti házak felépítésére, amelyeknek egyikében ő is lakott.

D. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről.
Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 52. l.

Breuer Marcel

A Tér és Forma 1935. jún. száma belső építészeti megoldásait közli, majd a zsúfyi Werkbündben tartott előadását.

P. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről
Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 32. l.

Breuer Marcel

15.

A szerző a Tér és Forma alapján adatokat közöl:

15 év után világhírnévvel jön haza, részt akar venni ezzel pályázatokon, beadja kérvényét a mérnöki kamarához. Egyik belső egyetemi professzorunk támogatja ügyét, ő azonban már tudja, hogy tervei utópia. (1936. 8. sz.)

P. Szabó Éva: Feuerheim Breuer Marcelről.
Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 52. l.

Breuer Marcel

A szerző a Tér és Forma (1936. 8.sz.) alapján további adatokat közöl:

A Kamara alapítás végzése Londonban éri, ahol a Royal Institute of British Architekts intervenciójára letelepedési engedélyt kapott. A 1936-os milánói Triennale építészeti kiállításán még a magyar tervezők közt állítják ki.

P. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1.sz., 32.l.

Breuer Marcel

A szerző a Tér és Forma (1937. 1. sz.) alapján további adatokat közöl:

Bérmüllék, Zürich, Doldertthal. Ismertetés F.R.S. York The Modern House c. könyvéről, amelyben Magyarországot B. M., F.F. és K.L. (sic!) képviselik. (1937. nov.)

P. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 52-53. l.

Breuer Marcel 18.

Massachusetts államban épített házáról Major Máté ír a Tér és Forma 1942. 12. sz-ban.

D. Szabó Éva: Emlékkiállítás Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 53. l.

Breuer Marcel

1956-ban New Yorkban a Dodd Mead Company kiadásában könyv jelent meg a következő címmel: MARCEL BREUER: Sun and Shadow, the Philosophy of an Architect. Editing and notes by Peter Blake (205 l.).

D. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről. — Iparművészet, 1967. 1. sz., 53. l.

Breuer Marcel

Peter Blake könyve alapján vékány adattal egészíti ki a szerző a korábbiakat: 1902-ben Pécsett született, 1920-ban ment Bécsbe, mint érettségizett diák. Festészetet és szobrászatot akart tanulni. A Művészeti Akadémia eklektikizmusa kiábrándítólag hatott rá, és bútortervezéssel kezdett foglalkozni.

P. Szabó Éva: Emlékeim Breuer Marcelről. – Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 53. l.

Breuer Marcel

Peter Blake könyve alapján a szerző további adatokat közöl:

Egy magyar barátja hívja fel a figyelmét a weimari Bauhausra. Ugyanekkor az épben Weimarba kerül. 1924-ben már átveszi a bútortervezés irányítását.

P. Szabó Éva: Emlékezés Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 53. l.

P. Blake könyve alapján a szerző további adatokat közöl:

1925-ben, a Dessauba költözés idején vette első bicikliját. Ekkor fogamzott meg benne a gondolat, hogy a biciklihez használt csövekből bútorokat is lehetne tervezni. 3 év múlva már számtalan ülőbútor, asztal, polc és egyéb fémcsövek kombinált terve volt, melyeknek a gyártása el is indult.

D. Szabó Éva: Funkcióm Breuer Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 53. l.

Brener Marcel

23.

26 éves korában elkagyja Dessaut, 1928-ban. Ekkor neve már ismert volt. A következő években Berlinben mint építész dolgozott és a BDA tagja volt. A csöbútorterek után kapott tantième-ekből európai tanulmányútra indult (Franciaország, Korzika, Görögország, Spanyolország).

P. Szabó Éva: Emlékeim Brener Marcelről — Ipari Művészet, 1967. l. sz., 53. l.

24.

Brener Marcel

Meghívják Wiesbadenbe, hogy ott a Harnischmasher-villát építse meg, melyet 20 év múlva a kóborús rombolás után újra épít.

A. Szabó Éva: Emlékeim Brener Marcelről. — Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 53 l.

BREUER MARCEL

A MŰCSARNOKI KIÁLLÍTÁSRA HÍRES ÉPÜLETEINEK FOTÓIT KÜLDTE EL.

BEKE LÁSZLÓ: KÜLFÖLDI MAGYAR MŰVÉSZET?

KRITIKA, 1970. OKT.

Breuer Marcel

Néhány éo alatt ocle együtt több tervező (Mies van der Rohe, Le Corbusier, Aalto, Stam) megoldotta az acélcsövek drót módjára történő hajlítását, keresztjét, valamint a függőleges háttámasz statikáját hajlított rendszerrel.

Dr. Csurmai Mihály: Szintézisek az ipari művészetben. — Ipari Művészet, 1968. 3. sz., 34. l.

BREUER Marcell építész

FORGÁCS Éva: Bauhaus. Pécs : Jelenkor,
1991 73,108,119,133,157,159,166,181-183,189,210

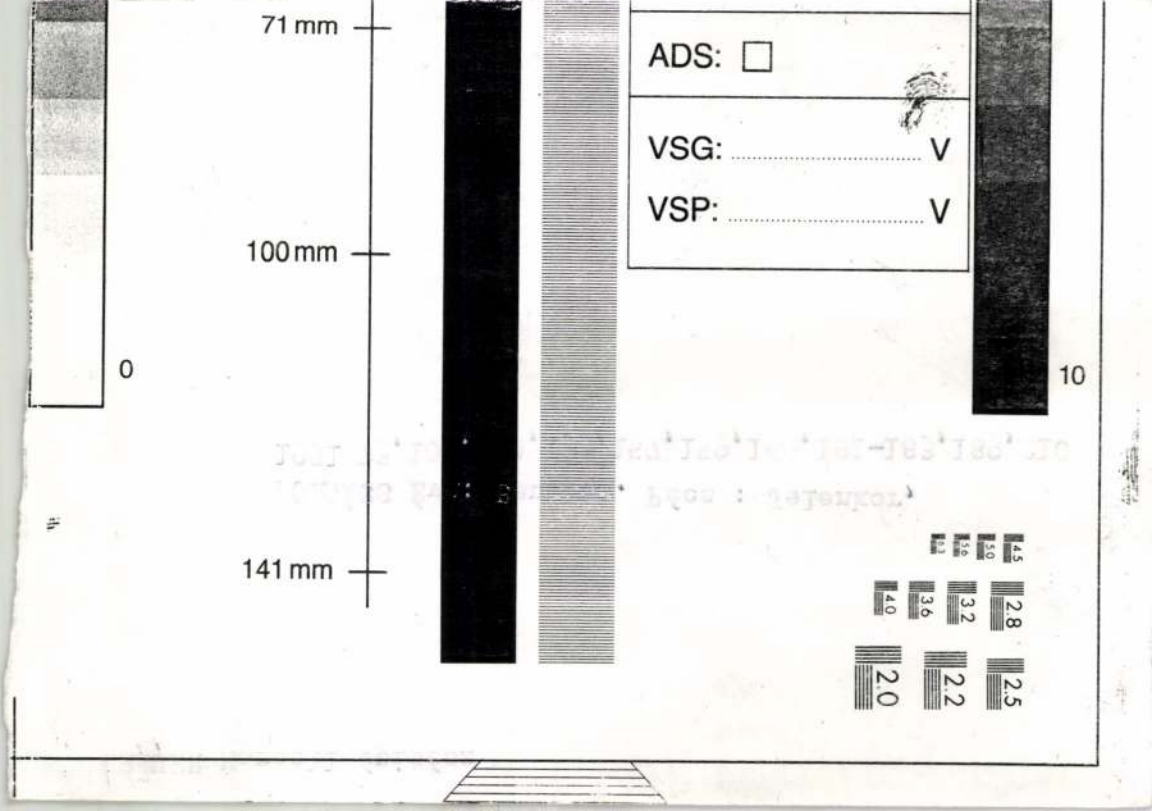
71 mm
100 mm
141 mm
0
10
ADS: ☐
VSG: V
VSP: V
4.5
5.0
5.6
6.3
4.0
3.6
3.2
2.8
2.0
2.2
2.5

BREUER Marcell

Moravainsky 1988 b

121, 202

BREUER Marcell

Magyar Tudáslexikon A-tól Z-ig.
Bp. 1997 211-212.

SOÓS ANDRÁS: KÉ
SÁRY LÁSZLÓ: VARIÁ
SZEMZŐ TIBOR: SIRÁLY – KORÁLVAR

A Fővárosi Önkormányzat Z

1995. júni

CONTINUO KA

MŰVÉSZETI VEZE
KESZTHELYI TAMÁS – ELSŐ HEGED
HIDASINÉ MOHÁCSI GABRIELLA

MŰSO

RENESZÁNSZ TÁNCOK A XVII. SZÁZA
VIVALDI: NÉGY ÉVSZAK, TAVASZ I. TÉTEL, RENESZÁN
BACH: SZONÁTA, HÄNDEL: A
TÁNCOK A XVII. SZÁZA

SZÜ

HÄNDEL: ADAGIO ÉS ALLEGRO
MAGYAR TÁNCOK A XVII.
COUPRIN: CHACONNE, VIVALI
FARKAS: TÁNCOK A

Breuer Marcel, építén

Cordot, Vera Az építéndi tengképezés 60-63

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/3

BREUER MARCEL LAJOS

Meghalt Breuer Marcel Lajos

1902. május 21-én született Pécsett és most, 1981. július 1-én hunyt el New York-ban, mindössze pár héttel élte túl hetvenkilencedik születésnapját. Ő az első magyar építész az egyetemes építészet történetében, aki világhírre emelkedett. Bizonysága ennek számos nemzetközi kitüntetése, társadalmi megbecsülése. Köztük, például, az American Federation of Arts és a Time című folyóirat közös deklarációja, melyben Breuert „formaalkotó"-nak nyilvánítják és besorolják a világ alig tízegynéhány olyan építészének galériájába, akinek munkája a legtöbbel járult hozzá korunk építészetének alakulásához.

Amíg idáig eljutott, hosszú s nem könnyű utat járt meg. A magyar Tanácsköztársaság bukása után Pécs szerb megszállása, majd méginkább a hazai fehérterror lehetetlenné tette, hogy az akkori budapesti József Nádor Műegyetemre iratkozzék be. Így kerül Weimarba, a Bauhausba. A nagyszerű iskolában tanulmányait 1920 és 1924 között végzi el, és mesterlevelének birtokában 1925-től tanár-vezetője lesz növendéki-munkahelyének, az asztalosműhelynek. Ez már Dessauban történik. Itt formálja meg első hajlított csőszékét, mely egyszerűségének zsenialitásával megalapozza a huszonhárom éves fiatalember világhírét.

Dessauból 1928-ban, mesterével Gropiusszal és a másik világhírű magyar Bauhaus-mesterrel, Moholy Nagy Lászlóval Berlinbe költözik, a hitlerizmus uralomra jutása után pedig megkezdi időleges vándorútját Európában. Svájc után Magyarországra jön, meg akar telepedni, de a fasizálódó Magyar Mérnöki Kamara nem veszi fel tagjai sorába, így munkát nem vállalhat. Ezért Angliába költözik pár esztendőre, míg végül is 1937-ben, Gropiusszal együtt, meghívják az amerikai Cambridge-be, a Harvard Egyetemre tanárnak. Itt 1941-ig tanít, és mesterével társas viszonyban, tervez is, majd önállósítja magát; New York-ban nyit irodát (később Párizsban is). Ettől kezdve bontja ki és folytatja kimagasló alkotótevékenységét, s nemcsak Amerikában, hanem újra Európában is. Kerek hatvanesztendős szakmai pályafutása során mintegy száz jelentős művet alkotott, méretben kicsit és nagyot is; értékben — függetlenül a méretektől —, kevés híres építész produkciója mérhető az övéhez.

Mi magyarok kissé későn kezdtünk hozzá, hogy Breuert nagyságához méltón megbecsüljük. Alig tizenhárom éve még csak, hogy a Budapesti Műszaki Egyetem tiszteletbeli doktorává avatta. Csak ezután próbálkoztunk azzal, hogy legalább egy művét felépítsük egykori hazájában is, de kísérleteink kicsinyes dolgokon megbuktak. Végül is szülővárosa, Pécs vette kezébe a jó ügyet, s eljutottak odáig terveik megvalósításában, hogy egy Breuer-szobát létesítsenek a városban, néhány eredeti Breuer-bútorral (csőszékkel) és főleg fotográfiákkal berendezve. Nemrég még szó volt arról is, hogy a mester tervezzen egy — legalább egy és valódi — Beuer-épületet, valahová a Mecsek oldalába, mely múzeum lenne, s egy-egy ösztöndíjas építész időleges otthona, de ebből már nem lett semmi.

Breuer még 1976 előtt megbetegedett, a szíve kezdett kihagyni, s bár melléültettek egy kis szívbiztató szerkezetet, most már óvatosan kellett folytatnia életét. „Ami engem illet" — írta nekem 1977 januári levelében —, „lényegesen lefokoztam a munkám: az irodai praxist csaknem teljesen... Az aktív építész munkáját nem lehet könnyen kezelni... Utóbbi európai utamat félbe kellett szakítanom — nem tudom, lehet-e utaznom a jövőben..." De még készült Magyarországra, legutóbb tavaly nyáron is. Dátum nélküli, május első napjaiban kapott levelében, lelkesen üdvözli a pécsi épület tervezésének gondolatát: „... most, hogy egy új épületről beszélnek, az egész dolog sokkal érdekesebbé válik az én szempontomból, és megtennék minden lehetőt, hogy meg legyen valósítva... Betegségem javulóban, bár még számolni kell avval is —, remélem, a nyáron utazhatom." S így zárja levelét: „Ölel, még talán látlak is hamarosan, Lajkó". De ezen a nyáron már hiába vártuk, nem tudta elszánni magát a fárasztó útra.

A Bauhaus két nagyja, az alapító Gropius, s az utolsó irányító, Mies van der Rohe után — akik mindketten 1969-ben távoztak —, tehát az utolsó nagy „bauhäusler", Breuer Marcel is kilépett az új építészet mestereinek sorából. Nagyon-nagy örökséget hagyott az egyetemes építészetre, aminek mi magyarok is részesei vagyunk.

Major Máté

1981. VII. 11

Tettamanti Béla rajza

A SZOVJET ÍRÓK KONGRESSZUSA

Az elmúlt héten összeült Moszkvában a szovjet írók VII. kongresszusa. Az írók felelőssége a nép és korunk iránt — ez állt a küldöttek érdeklődésének középpontjában. A mintegy félezer szovjet írón kívül számos vendég érkezett Európából, Ázsiából, Afrikából és Latin-Amerikából. A magyar írókat *Dobozy Imre* és *Cseres Tibor* képviselte.

Az első napon, június 30-án plenáris ülést tartottak. Itt hangzott el Georgij Markov beszámoló jelentése: *A szovjet irodalom a kommunizmusért folytatott harcban, feladatai az SZKP XXVI. kongresszusa határozatainak tükrében.* A Szovjet Írók Szövetsége vezetőségének első titkára hangsúlyozta: a XXVI. kongresszuson az irodalom — a szovjet társadalom fejlődésének más problémáival együtt — ismét az össznépi figyelem előterébe került, lelkesítő bizalom és követelő várakozás veszi körül. Markov szólt a szovjet irodalom dinamikus eszmeiségéről. A Szovjetunióban hetvenhét nyelven születnek írói alkotások. E soknemzetiségű literatúra mégis egységes. Ezen egység létrejötte világraszóló jelentőségű folyamat az irodalom fejlődésében.

Minden gondunk között a legfontosabb — mondta a szovjet írószövetség vezetője — az SZKP által kidolgozott békeprogram megvalósításáért vívott harc.

Greorgij Markov részletesen áttekintette a szovjet irodalom fejlődését a VI. írókongresszus óta eltelt ötéves periódusban. Megállapította, hogy a műfajok közül a legnagyobb sikereket a próza érte el. Ennek oka többek közt, hogy megerősödött az írók kapcsolata a nép életével, bátrabban élnek művészi döntéseikben a szocialista realizmus adta lehetőségekkel, fokozódott érdeklődésük a társadalmi és politikai kérdések iránt, a szerkesztőségek és a kiadók pedig megfelelőképpen támogatják a tehetségeket.

A regényben és az elbeszélésben születtek a legnagyobb eredmények. Ez tükröződik az irodalmi sajtóban, számos elismerő vélemény hangzott el a köztársaságok írókongresszusain, s erről tanúskodik, hogy az elbeszélő műfajok kivívták az olvasók szeretetét. Markov elemezte a parasztság és a munkásosztály életéről szóló műveket, utalt a velük kapcsolatos vitákra. Beszélt azokról az alkotásokról, amelyek az egyén és a társadalom erkölcsi problémáit vizsgálják. E kérdések tisztázását maga az élet követeli meg. Egyre élesebben vetődnek fel az ember és a természet viszonyának erkölcsi-filozófiai gondjai. A hetvenes években is sok kiváló prózai művet írtak a Nagy Honvédő Háborúról — s e téma még további művészi lehetőségeket rejt magában. Növekszik az érdeklődés a Szovjetunió fegyveres erőinek mai élete iránt.

A történelmi epika rendkívül népszerű az olvasók körében. Ezzel kapcsolatban Markov leszögezte: nemcsak bírálnunk kell a közeli és a távoli múltat, hanem követnünk, folytatnuk és tanulmányoznunk is. Szólt a tudományos-fantasztikus, valamint a gyermek- és ifjúsági irodalomról. Kitért a publicisztika fontosságára, az irodalmi sajtó szerepére.

A beszámolóból kiderült, hogy a költészeti műfajok közül az utóbbi években is a *poéma* fejlődött a legjobban. Sokan úgy vélik, egészében erősíteni kell a költészet társadalmi aktivitását — mondta Markov. A drámairodalom helyzetét elemezve rámutatott, hogy bár sok a kiváló szerző, a fiatalok száma kisebb a kelleténél. Szólt a kritika helyéről, feladatairól is.

Markov hangsúlyozta: a Szovjetunió írószövetsége továbbra is mindent megtesz azért, hogy szélesítse és rendszeressé tegye kapcsolatait a világ haladó íróival és írószervezeteivel. Különösen megszilárdult a szovjet írók és a testvéri szocialista országok irodalmárai közti együttműködés. De a szovjet írók a más nézetet vallókkal is együttműködésre törekszenek, ha azok egyetértenek velük a legfontosabb kérdésben: a béke védelmében.

A plenáris ülés után a tanácskozás munkabizottságokban folytatódott. A résztvevők július 2-án, csütörtökön felhívással fordultak a világ íróihoz és művészeihez: világnézeti elveik különbözősége ellenére tegyenek meg minden tőlük telhetőt annak érdekében, hogy az emberiség elkerülje a nukleáris öngyilkosságot. A szovjet írók nyilatkozatukban támogatják a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának legutóbbi ülésén elhangzott békefelhívást.

A kongresszus befejezéseképpen megválasztották a szovjet írószövetség vezető testületeit. A vezetőség első titkára ismét Georgij Markov lett.

ÁRA 6,— FT

Mezei Ottó:

BREUER MARCEL

A képzőművészeti tevékenység Bauhaus-tanulmányai kezdeti időszakában foglalkoztatta Breuert, amikor még – Johannes Itten előkészítő tanfolyamát látogatván – nem kötelezte el magát végérvényesen a racionális tervezői gondolkodásnak. Grafikai munkái a német késő expresszionizmus, az expresszionista fűtöttségű magyar aktivizmus tanítványának mutatják: ceruzarajza, linómetszetei azok vonalába illeszkednek. Személyes sorsa, az otthoni környezetből való kiszakítottsága s a háború utáni általános levertség érzése – átmenetileg – egyaránt ebbe az irányba terelték érdeklődését. Bécsben is, ahonnan az iskolás aktrajzolást megunván hamarosan távozik, Weimarban is eleinte emigránsnak tudhatta magát, s ennek az érzésnek a művészies Johannes Itten-i Vorkurs kiváló táptalajul szolgált. Az általa is becsült emigráns magyar művészek közül 1920 tavaszán Tihanyinak a bécsi Moderne Galerie-ben, ez év őszén Nemes Lampérthnak a berlini Fritz Gurlittnál, Uitz Bélának Bécsben volt kiállítása. A vallásos téma, Jézus szenvedéstörténetének jelenetei a korabeli német és magyar expresszionista művészek lapjain ismételten feltűntek, Johannes Itten pedig, műelemzései során az emberi szenvedéssel mély együttérzésre hangolta művészileg érzékenyebb növendékeit. „Az expresszionizmus legérdekesebb oldalainak egyike – írja az irányzat monográfusa, B. S. Myers – ‚a szenvedés által való megváltás' az az elképzelés, hogy a világ megjavítható azáltal, hogy az ember feláldozza önmagát. Ez a felfogás, amely Dosztojevszkijtól ered, az expresszionista mozgalomban ismételten felbukkant."[1]

Ezzel a művészi-művészeti közeggel érintkezett a fiatal Breuer, az időleges hontalanság terével és a beilleszkedés vágyával küszködve. Ugyanakkor Breuer *Pietá*ja expresszionista fűtöttsége mellett barokkos (Ribera, Tintoretto) reminiszcenciákat mutat. Rejtélyes értelmű *Gitáros* nosztalgikusabb élményforrásokra enged következtetni. „*Zöld erdő harmatját...*" című akvarellje Itten Vorkursstúdiumai nyomán kifejlesztett, értelmes betűkompozíció, maga a szöveg otthoni emlékeket felidéző magyar bujdosóének.[2] A változatos formájú, különböző nagyságú, vonalat és foltot egyesítő írott betűk arányosan elosztottak, a dallam mozgását érzékeltetők. A dallamszöveg az érzékeny tónusú háttérre íródik rá, színeik, a szövegé és a háttéré, egymásra rímelnek. Breuer végső búcsúja lenne ez a poétikus hangulatú betűkompozíció, amely a Staatliches Bauhaus in Weimar 1919–1923 című kötetben is megjelent, az expresszionizmus képzeletkörétől? Mindenesetre azzal, hogy Breuer a Vorkurst követően az asztalosműhelyben kezdett dolgozni, érdeklődése merőben más irányba fordult. Legfeljebb az 1921-es ún. Afrikai (Néger) szék érzékeltet valamit még az expresszionizmustól sem idegen távoli kultúrák iránti vonzalmából.

JEGYZETEK:

1 Bernard S. Myers: *Die Malerei des Expressionismus*. Köln, 1957. 38–39.; Oskar Schlemmer tolmácsolásában Itten így beszélt a Grünewald-oltár Magdolna-alakját sikertelenül rajzoló növendékekhez: Ha lenne önökben művészi érzés, akkor a zokogás e legfenségesebb ábrázolása előtt, amely olyan, mint maga a világ sírna-rína, nem rajzolniuk kellene, hanem csak ülni és könnyek ben ázva szétfolyni." In: Johannes Itten: *Mein Vorkurs am Bauhaus*. Gestaltungs- und Formlehre. Ravensburg, 1963. 152., l. még: Szabó Júlia: *A Bauhaus grafikái Pécsett*. Jelenkor, 1969. 1. 292–294.; Éva Bajkay-Rosch: *Künstler im Exil*. In: Wechselwirkungen. Ungarische Avantgarde in der Weimarer Republik (kat. szerk.: Hubertus Gassner), Marburg, 1986. 38–39.

2 Kodály Zoltán Iskolai énekgyűjteményében (Bp., 1944) „Pálóczi Horváth Ádám 1813" megjelöléssel szerepel.

19. „ZÖLD ERDŐ HARMATJÁT...". 1921 k.
Den Stanch von grünem Walde...

17. GITÁROS. 1920
Der Gitarist

16. PIETÀ. 1922
Pietà

BREUER Marcell

Magyar grafika Külföldön

Breuer Marcel

16. PIETÀ, 1920
Pietà
linómetszet, 155 x 155 mm
J.j.l.: Breuer M 1920
JPM ltsz.: 65.16
K.: 1986. Kassel (21)

17. GITÁROS, 1920
Der Gitarrist
linómetszet, 135 x 125 mm
J.j.l.: Breuer 1920
JPM ltsz.: 65.17
K.: 1986. Kassel (20)

18. FÉRFIARCKÉP, 1920
Männerporträt
ceruza, 280 x 166 mm
J.b.l.: Breuer, Weimar 23. XI. 1920
JPM ltsz.: 83.155

19. „ZÖLD ERDŐ HARMATJÁT...", 1921 k.
Den Tauch von grünen Walde...
színes nyomat, 165 x 230 mm
Magántulajdon
Megjelent: Staatliches Bauhaus in Weimar 1919–1923. Weimar–München, 1923. XVII.

Breuer Marcel Lajos

1902. Pécs–1981. New York

1920-ban rövid időre pécsi ösztöndíjjal beiratkozott a bécsi akadémiára, majd Bolek építész irodájában dolgozott.

Forbát hívására még az évben Weimarba utazott, a Bauhausba. Festőnek indult, színérzékeny expresszív akvarelljei mutatják ez irányú tehetségét. Itten miszticizmusa hatott rá, és befolyásolta korai betűs kompozícióit, majd Klee és Kandinszkij művészete állt közel hozzá. 1921-ben Forbát beszélte rá, hogy az asztalosműhelybe jelentkezzen és végérvényesen a formatervezés felé forduljon. Historizáló expresszív designtól jutott el a konstruktív gyakorlathoz. 1923-ra külön műteremben dolgozott, az Am Horn mintaházba bútorokat tervezett. Az 1923-as és az 1925-ös Bauhaus-katalógus számos művét közölte. 1924-ben mestervizsgát tett. A főiskola első nevelésű mesterei között 1925-től Dessauban az asztalosműhelyt vezette egészen a gropiusi korszak végéig, 1928-ig. Az ő nevéhez fűződik a csőbútor felfedezése. Fémbútorait a Lengyel & Co. kivitelezte Berlinben, ahol 1928–1933-ig élt. Építészeti terveivel szerepelt a Novembergruppe 1929-es jubileumi kiállításán, míg előző évben a Lakás c. stuttgarti kiállításon belsőépítészeti megoldásait mutatta be. Önálló építészként tevékenykedett a német fővárosban, gyakran Gropiusszal közösen.

1931–1935 között sokat utazott. Rövid svájci tartózkodás után egy ideig Magyarországon próbált dolgozni. 1935–1937-ig Angliában élt emigrációban, s onnan az Egyesült Államokba telepedett át. Gropiusszal dolgozott továbbra is együtt egy cambridge-i (Massachusetts) irodában. A Harvard Egyetem építészprofesszora lett. Szerepe volt a Bauhaus építészeti elveinek amerikai továbbplántálásában. Számos lakóházat, kiállítási épületet, üzletházat és irodát tervezett az internacionális, merev építészet jegyében. 1946-tól New Yorkban nyitott irodát. 1956-tól a Breuer és társai építésziroda megszervezése után Párizsban is dolgozott.

(B. É.)

1920 besuchte er mit dem Stipendium der Stadt Fünfkirchen die Wiener Kunstakademie, dann arbeitete er im Architekturstudio von Bolek.

Noch in diesem Jahr kam er auf die Einladung von Forbát nach Weimar, wo er im Bauhaus zuerst Malerei studieren wollte. Farbenfrohe, expressive Aquarelle zeugen von seiner Begabung in diesem Bereich. Der Mystizismus von Johannes Itten übte auf ihn eine grosse Wirkung aus, und fühlte er sich von Kandinskys und Klees Werken angezogen. 1921 überzeugte ihn Forbát in die Tischlerwerkstatt zu wechseln und sich endgültig der Formgestaltung zu widmen. Von einem historisierenden, expressiven Design gelang er zur streng konstruktivistischen Praxis. 1923 hatte er eine eigene Werkstatt, entwarf Möbel für das Musterhaus am Horn. In den Katalogen des Bauhauses von 1923 und 1925 wurden mehrere seiner Werke veröffentlicht. 1924 legte er die Meisterprüfung ab. Als Meister der ersten Bauhaus-Generation, leitete er die Tischlerwerkstatt bis zum Ende der Gropius-Periode. Mit seinem Namen ist die Entdekkung der Stahlrohrmöbel verbunden. Seine Metallmöbel wurden von Lengyel and Co. in Berlin ausgeführt, wo er 1928–1933 lebte: 1928 stellte er seine Interieurentwürfe in Stuttgart aus, 1929 trat er in der Jubiläumsausstellung der Novembergruppe mit Architekturentwürfen auf. Er war als freischaffender Architekt in Berlin tätig, oft als Gropius' Mitarbeiter.

1931–1933 unternahm er mehrere Reisen. Nach einem kürzeren Aufenthalt in der Schweiz versuchte er in Ungarn zu arbeiten. 1935 emigrierte er nach England, 1937 siedelte er nach den USA über. Er blieb Mitarbeiter von Gropius, jetzt in einem Studio in Cambridge (Massachusetts). Als Professor für Architektur an der Universität Harvard, spielte er eine grosse Rolle bei der Verbreitung der Ideen des Bauhauses in Amerika. Er entwarf zahlreiche Wohn- und Bürohäuser, Ausstellungsgelände und Warenhäuser im Geiste einer versteiften, internationalen Architektur. 1946 gründete er ein eigenes Studio in New York. Nach der Gründung des Architekturstudios Breuer and Co. arbeitete er auch in Paris.

IRODALOM:

Staatliches Bauhaus in Weimar. 1919–1923. Weimar–München, 1923.

Neue Arbeiten der Bauhaus Werkstätten. 1925.

Breuer, Marcell: *Die Möbelabteilung des Staatlichen Bauhauses zu Weimar.* In: Fachblatt für Holzarbeiter. 1925. febr.

Breuer, Marcell: *Metallmöbel und moderne Raulichkeit.* Das neue Frankfurt. 1928. 2.

Breuer, Marcell: *Beiträge zur Frage des Hochhauses.* Die Form, 1930. 5.

Breuer Marcell: *Das Innere des Hauses.* Bauwelt, 1931. 19. 615–616.

Blake, Peter: *Marcell Breuer.* Architekt and Designer. New York, 1949.

Breuer Marcell 1921–1962. Kat. Bev. Cranston Jones, Stuttgart, 1962.

Major Máté: *Breuer Marcell.* Bp. 1970.

Breuer, Marcell. Kat. Bauhaus-Archiv. Berlin (Nyugat), 1975.

Breuer, Marcell Furnitures and Interiors (Kat. Christopher Wilk). London, 1981.

breuer marcel előadása zürichben 1934. 4. 27-én, a „schweizerischer werkbund" előtt.

hölgyeim és uraim!

nem fér el az este keretében, hogy a modern építészeti mozgalom számtalan egyes kérdésével és munkaterületével foglalkozzam, sem, hogy a fejlődés mai állását gyakorlati példákkal, elemzésekkel és fényképekkel mutassam be. ezért csak a mi alapvető állásfoglalásunk kifejtésével, gondolataink és munkánk termőtalajával óhajtok foglalkozni.

amikor én önök elé tárom ezeket az elméleti fejtegetéseket, abból a feltevésből indulok ki, hogy a modern építészet tisztán szakszerű programpontjait és külső megjelenési formáit ismerik, szóval, hogy ismernek néhány modern munkát. önök tudják, hogy ezek a munkák mindenképpen szigorúak, legnagyobb egyszerűség, lapos tető, nagy nyílások, fény, levegő, nap, terraszok, gyakorlatilag aprólékosan áttanulmányozott alaprajzok, erős mechanizálás, új anyaghatások, világos színek, a tipizálás és szabványosításra való hajlamosság, ipari termelési eljárások, tudományos bizonyítási módok és a lakásépítésben, valamint csaknem minden építési feladatban a funkciók átformálása, a városépítésben főként társadalom-gazdaságtani vizsgálatok alapján. mint gyűjtőfogalom: korunk kifejezője.

feltételezem tehát, hogy önök ezeket a dolgokat ismerik annyira, hogy figyelmüket rá tudják fordítani egy inkább általános-bölcseleti, mint technikai-gyakorlati megbeszélésre. gyakran tiltakoztam azelőtt az ellen, hogy a modern építésről elméletileg sokat fejtegessenek, mert úgy hittem, hogy ha odaállítjuk munkáinkat az emberek elé, azok önmagukért egyértelműleg beszélni fognak és, hogy ez elégséges. továbbá az a megfigyelés is távoltartott tőle, hogy az elméletek és hirdetőik személyisége között, gyakran igen nagyok az ellentétek. minden elméleti szemlélődésnek az a veszedelme, hogy az ember az érvelések fonalát kedvesen, szellemesen, következetesen és megkapó módon tovább gombolyítia, hogy azt már csaknem sportból teszi és eközben a valóságtól, a világtól és a dolgok megértésétől többé-kevésbbé eltávolodik. már pedig úgy hiszem, hogy minden valóságos fejlődésnek igen is feltétele az eszme és a munka vagy személyiség teljes azonossága. ebből eredt a szemlélődésekkel szemben való bizalmatlanságom.

de ma azt látom, hogy széles körök átveszik és kompromittálják a modern mozgalom részleteredményeit, miután azokat egyenként nézik, minden összefogó szemléletre való tekintet nélkül és ezzel azokat szükségszerűen kompromittálniok is kell. ezért ez eszmekörnek közelebbi megvizsgálása és figyelembevétele időszerűvé vált.

a modern mozgalom képviselői az utóbbi években túlnyomólag belső problémáikkal, differenciálódásokkal, saját gondolataik leszűrésével, a kezdet továbbfejlesztésével és egyes munkáik megépítésével foglalkoztak. közleményeik mindinkább a már úgyis — érdeklődőkhöz, a barátokhoz, a csaknem szakemberekhez szóltak. munkánk továbbpropagálását átengedtük a véletlennek, az ipari reklámnak és a szaksajtónak. eközben sok minden eltorzult, egyenes helyett egy kissé görbe, vagy nagyon görbe lett és sok mindent el is hallgattak. a modern szakkifejezésekből helyenként szakjelszavakat gyártottak. álljon itt példának a neue züricher zeitung mult hétfői számából a következő autóhirdetés: „az okos willy se tud mindent megmagyarázni, nem tudja például, hogy miért oly elegáns a kocsija. sokszor egész kicsinységeken múlik az, de az okos willy tudja azt az igazságot, hogy egyszerű, célszerű és műszakilag helyes megoldások a szemre is kellemesen hatnak. valószínűleg ez az oka annak, hogy a d. k. w.-kabriolett oly elegánsnak hat." bizonyára felismerik benne a modernek jelszavait.

a forgalomban lévő jelszavak tulajdonképpen jellemzik az eszmekört, de mégis mindenik jelszó már rövid, propagandisztikus megfogalmazásával is csak egy részletre vonatkozik. hiányzik az alépítmény és hiányzik a szomszédos részlethez való kapcsolat. csak az egyes részletek összefoglalása és egymáshoz való viszonyuk adják ki az egészet, és e pillanatban azt tekintem legfontosabb feladatomnak, hogy ezt az egészet mutassam be, egyszerűen arról van szó, hogy a munkánkra vonatkozó általános ismereteket kimélyítsem.

ha az új építés hatását a régebbi években olyan ékalakkal jelképezném, mely elől élesen belevág egy szűk útba, úgy ma ezt a hatást a cseppalakkal lehetne összehasonlítani, melyet a hajók, repülőgépek és versenyautók, meg egyebek új alakjáról ismernek és amely éppen elől, az úgynevezett hegyénél széles és terjedelmes. éppígy megállapíthatjuk mi is, hogy ma az új mozgalom előharcosai és kezdeményezői a szélesen megalapozott nézeteket hozzák munkájuk kimondott irányával egyensúlyba, míg az utánpótlás szoros megfogalmazásokkal él.

nekünk tehát a jelszavakon túl általános áttekintést kell adnunk, biztosabb talajt. esetleg kevésbbé határozott egyes fogalmakkal, de jobb anyaggal. ez nem egészen egyszerű dolog. az építészet ijesztőleg sokoldalú, összetett fogalom. mihelyst elhagyjuk benne a technika területét, a fogalmak körvonalai bizonytalanokká válnak és sokszorosan keresztezik egymást. e fogalmak szavakba öntése és értékelése nehéz, hisz igen különbözőképpen alkotott nézeteink vannak róluk, e nézeteket igen különbözőképpen lehet kifejezni és különösen kényelmes a kimondottaknak más értelmet adni. röviden: lehet róluk vitatkozni. de én arra helyezem a súlyt, hogy e téren megragadjam azt, ami egyértelmű és, hogy ugyanazt az értelmet sokak, lehetőleg mindenki számára kifejezzem. nem vagyok sem író, sem kritikus és sajnos, bölcsész sem. ha azt kérdik: „hol állunk mi?", akkor az éppen most említett oknál fogva ne kérdezzék kérem, hogy mit jelent a „hol?", hogy tér, idő vagy lélek értődik-e alatta? és nem kérdezzék, kérem, hogy mit tesz „állani", hogy vajjon az ülés is beleértendő-e? és ne kérdezzék azt se, hogy mi értendő „mi" alatt, egy részvénytársaság, a csillagzatok, vagy a nemzet? hisz a kérdés egyszerű és világos: hol állunk mi?

minthogy a következő fejtegetéseknek csak összefüggésükben és egészükben van értelmük,

27-32.

Tér és Forma

1935. 1. 4.

kérem, figyeljenek inkább az elmondandók színezetére, mint a szavakra és inkább az értelmére, mint a mondatokra.

még csak annyit előljáróban, hogy minden történelmi hasonlatról és összehasonlításról készakarva lemondok. másoknak a dolga, hogy a mi korunkat elmult korokkal pozitiv vagy negativ értelemben összehasonlítsák és, hogy bennünket a történelem tanulságaival arról meggyőzzenek, hogy mi vezet a fellendüléshez, mi a hanyatláshoz és mi a művészethez, vagy pedig az építészethez. megkísérlem mindenesetre, hogy más módon érveljek: úgy, hogy korunk jelenségeit csakis mi magunkhoz mérve rendszerezzem. úgy, hogy az új épitést mintegy a történelemből kiragadva tárgyaljam, mint olyasmit, ami van és ami egy világérzetnek, ami szintén élő valóság, megfelel.

mik tehát a modern építészet alapvető indító okai?

első helyen: elfogulatlanság. valamely feladattal, problémával vagy jelenséggel egyenesen, közvetlenül szembenézni. nem terhelve megszokásról, ellenőrizhetetlen hagyománytól, sem pedig szellemi anyagraktárunk tehetetlenségétől. természetesen nemcsak kritikában, hanem mindenekelőtt környezetünk alakításánál.

aki a másik módszernek, vagyis bizonyos irányelvek, hagyományok, iskolák vagy stílusok tiszteletteljes átvételének a híve, kövesse azokat. mi többet várunk attól, hogy közvetlenül fogunk feladatainkhoz, mi azt hisszük, amit saját magunk tapasztaltunk, éreztünk, gondoltunk, vizsgáltunk felül és számítottunk ki.

rövid kitéréssel állást óhajtok foglalni a hagyományos-népies építéssel szemben. mivel hagyomány alatt nem a nemzedékről-nemzedékre öntudatlanul továbbélő kulturális erőket értem, hanem a közvetlenül megelőzőhöz való tudatos hozzásímulást. legelőször ki kell jelentenünk, hogy azt az emberfajtát, akiket modern építészeknek nevezünk, őszinte csodálattal és szeretettel töltik el a hamisitatlan népművészet, a valódi paraszthäz és a nagy művészeti korszakok remekművei. például a modern építészek nemzetközi szervezete multévi kongresszusát athénben tartotta meg, — a résztvevők kivétel nélkül elragadtatással beszélnek a nagy görög idők remekműveiről, a szigetek házairól és városairól, a bennszülöttek még ma is élő népies építészetéről. ha alkalomadtán utazunk, érdeklődésünk főként azoknak a vidékeknek szól, amelyek a lakosságnak még romlatlan, mindennapi alkotását mutatják fel. kielégít bennünket, hogy ott olyan teremtő erőre találunk, melyet bizonyos vonatkozásában nemzedékek fejlesztettek és amely a legutóbbi korszak szokásos építőművészetének erőltetett hiúságától és ürességétől mentes. mi tanulunk ott. de eszünkbe nem jutna, hogy hasonló műveket alkossunk. a mi modern életmódunkban gyökeredzik az a felfogás, mely minden népművészetben vagy régi stílusban való alkotni-akarást elvet, mint ki nem elégítőt és nem őszintét. ha tudatosan hagyományos alkotásra rendezkedünk be, az beteg dolog. a mi világunknak nincsen hagyománya olyan értelemben, amint azt az előbb meghatároztam. nincsen hagyománya a mi 8 vagy 6 órás munkanapunknak, nincsen a mi villanyerőnknek és villanyfényünknek, nincsen a mi fűtésünknek, vízvezetékünknek, a mi autóutainknak és benzinkútjainknak, hajóinknak, hídjainknak, műszaki eljárásainknak és módszereinknek. elítélhetjük a mi korunkat a maga egészében, sajnálhatjuk, hibáztathatjuk vagy megváltoztani akarhatjuk az embert, aki a modern élet benyomásainak, rohanásának és tárgiadásának zürzavarában belső egyensúlyát áldozza fel, de nem hiszem, hogy akár csak milliméternyi javulást is érhetnénk el azzal, ha házainkat a hagyományos ormokkal és tetőkkel látnók el. ellenkezőleg, csak megnagyobbítanók vele a nézetek és az élet között levő szakadékot, még jobban távolodnánk a belső kiegyensúlyozottságtól, mely végre is minden gondolkodás és cselekvés végső célja kellene, hogy legyen. talán képtelenségnek látszik, ha a népes építészet és népművészet, meg a modern mozgalom között bizonyos értelemben párhuzamot vonunk. mégis érdekes, hogy ennek a két annyira ellentétes iránynak két közös tulajdonsága van:

1. az elemek és formák személytelen jellege és

2. a tipikusra, a divattalanra és a szükségszerűen fejlesztettre való törekvés.

valószínűleg ezek azok a vonások, melyek a valódi, igazi népies termelést oly rokonszenvessé teszik nekünk, ha csak plátói módon is.

mikor egyszer véletlenül megláthattam egy kasztiliai paraszthäz konyháját, egészen meglepett e konyha kifejezetten „modern" volta. ha azt kérdezzük magunktól, hogy e paraszt-alkotások hiúságmentes biztos szépsége, önön észszerűsége és meggyőzőerejű minősége mily forrásból ered, akkor e viszonylagos tökéletesség okát megtalálhatjuk a termelés szükségszerűen valódi, akaratlan és hagyományos módjában. egy családnak csak egy adott szélességű szövőszéke van, egy lánccal. egy vidéknek csak néhány meghatározott színe, néhány hagyományos eljárása. adva van tehát néhány szabvány. alapjábanvéve mindig ugyanazt termelik, legfeljebb árnyalati változatokkal. de ezek a változatok is csak lassú, szükségszerű hullámzással kelnek életre. valamely hely és családi viszonyok adta hagyomány meghatározza a fejlődést és létrehozza a típust. modern mozgalmunkban bizonyos értelemben meg van ennek a párhuzama, — mi is keressük a tipikusat, a szabványt, az egyértelmű alakot, a nem véletlenszerűt. természetesen nem a népművészet termelési módjával, hanem a mi modern, kézműves és ipari módszereinkkel és nem korábbi idők falusi szükségletéhez, hanem a mi mai szükségleteinkhez mérve. mi sem akarunk indokolatlan változatokat, mi is a legegyenesebb úton való megvalósítást akarjuk, mely megfelel a használat és termelés mai fejlettségének. ha egy valódi ipari szabványt nézünk meg (pl. egy villanykörtét vagy pedig egy modern fürdőkádat krómozott és végső megoldásig átdolgozott szerelvényeivel és formáival), akkor tudnunk kell, hogy ez a „művészet" szintén csak egy, mondhatnám, hagyományszerű fejlődéssel jutott el odáig, azzal, hogy ugyanazt a kérdést újra meg újra átdolgozta és továbbfejlesztette. de mások a módszerek: családi hagyományok helyett tudományos megállapítások, szokásszerű ismétlések helyett logikus elemzések.

ne értsenek engem, kérem, félre, távolról sem állítom azt, hogy népművészetnek és modern mozgalomnak bármi gyakorlati közük volna egymáshoz. csak ki akartam hámozni azokat a

mélyenfekvő tulajdonságokat, melyek úgy az egyiknél, mint a másiknál a viszonylagosan tökéletes eredményekhez vezettek vagy vezethetnek. mindenesetre akárhány jó paraszthaz gondolatkeltőbb sok úgynevezett modern háznál.

összefoglalva: téves az a nézet, hogy a modern mozgalom minden hagyományos és népies művészettel szemben cinikus álláspontra helyezkedik. de éppen a fejlődés folyamatának ismeretében nem akarjuk azt, hogy a mi mai megváltozott feladatainkat, eszközeinket és módszereinket túlhaladott formákban fejezzük ki.

visszatérve arra, hogy mozgalmunk a felvetett kérdésekhez elfogulatlan kézzel nyúl, a modern mozgalomnak ezt az alapindító-okát több irányban el kell határolnunk a rokon és belőle levezetett fogalmakkal szemben. ezek a fogalmak: új, eredeti, egyéni, képzeletgazdag és forradalmi.

tehát: új építés, új művészet, új idők, új élet, új szellem. az „új" vonz. ha az eladó azt mondja: „legeslegújabb", az csaknem jobban vonz, mintha azt mondaná, hogy „egészen kipróbált, bevált dolog". mindnyájan alávagyunk vetve az „új" szó varázsának. a társadalom az „új" iránt való tiszteletét a szabadalmi joggal fejezi ki. a nemzetközi szabadalmi törvényhozás köztudomás szerint két lábon áll: jobb lába a tárgy „műszaki előhaladása", bal lába annak „újdonsága". ezért az „új" erős gazdasági fegyver.

milyen viszonyban áll tehát az „új" a mi mozgalmunkkal? elsődleges módon kell-e nekünk az új, a váratlan, a változatosság, ahogyan elsődleges módon van szükségünk nézeteink elfogulatlanságára? azt hiszem, hogy e kérdésre egyenesen nemmel felelhetünk. mi nem akarunk mindenáron újat alkotni, hanem azt, ami megfelelő, ami az igazi és helyes, ami viszonylagosan teljes és tökéletes. új utakat vágtunk, részben azért, mert ezek tényleg a keresett megoldásokhoz vezettek, részben azért, hogy sajátmagunkat a közvetlen szemlélet érdekében a megszokott alól felszabadítsuk és a szokatlanban rejlő merészségre rászoktassuk. és végül, hogy kísérletezzünk, hogy a szellemi munkát olyan formában is kifejezésre juttassuk, mely a szakemberek tapasztalati törvényei szerint még nincsen ugyan igazolva, de amely — esetleg — a továbbfejlődéshez vezet. tehát a modern mozgalomban az „új" csak célhoz vezető eszköz-ként, munka- és nevelési módszerként értékelendő, nem pedig célként, mint például a divatban. törekszünk rá és lehetőnek tartjuk, hogy az új építés formái és megoldásai tíz, húsz, ötven, száz évet is átéljenek, az esetleg hosszabb fejlődési hullámoknak — a technikai állapotoknak és életmódunk helyzetének megfelelően —, addig ez a divatban elképzelhetetlen, már amíg divatról egyáltalán beszélünk.

mi nem becsüljük le az újat, sem lélektani hatásában, sem az eredmények történelmi értékelésénél. mi kiadósan és alaposan működtettük a kísérletezés módszerét és az újat. az építészeti részletek, szerkezeteik, a ház, a bútor és a háztartási eszközök, a gyakorlatias, egészségvédelmi és funkcionális berendezések, az utca, a város és az országra vonatkozó tervek, valamint az esztétikai nézetek, — mind-mind gyorsan változtak. olyan gyorsan, hogy azt forradalomnak nevezték el. egész környezetünk megtelt újításokkal, vagy teljesen megváltozott alakot nyert, vagy pedig új távlatokat — a közvetlen szemlélet erejénél fogva. ma már megállapíthatjuk, hogy munkánkban az új tényleg csak eszköz volt és, hogy egyelőre az esztétikától teljesen eltekintve, munka és eredmény viszonya ma kedvezőbb, mint volt a modernt megelőző korszakban.

de hangsúlyoznunk kell, hogy dacára annak, hogy bennünket elriasztani, sem elrettenteni nem lehet, célunk nem az „új", hanem az egyértelmű, a helyes, ami lehet új, de lehet régi is.

talán így szólnak majd hozzánk: legyünk őszinték, nézzünk be önmagunkba, anélkül, hogy feltétlenül erkölcsöt keressünk, anélkül, hogy feltétlenül pozitiven akarjunk nézni. nem lesz nekünk mindebből egyszer igazában elegünk? nem lesz-e minden nemsokára unalmas? még az építészet is? nem korlátozhatlanabb és nem fontosabb-e a változatosság szükségérzete mibennünk, mint ahogy azt feltételezzük?

oda érkeztünk most, ahol a a logikának megszűnik észszerűsége, ahol a következetesség értelmét veszti, hol minden előrenézésnek vége és ahol éppen a rendszer nem használható fel mindenre. a történelem mellette és ellene is hoz fel példákat. könnyen menne, de helytelen dolog volna a jövőre vonatkozó jóslásokba bocsájtkozni. azért most a mi korszellemünkhöz, érzéseink iratlan törvényéhez fordulok kérdésemmel. így azt a feleletet kapom, hogy torkig vagyunk az építészetben minden divatttal, hogy minden akarva-más formát unalmasnak tartunk, hogy minden olyan formát jelentéktelennek látunk, mely egyéni szeszélyből fakadt és átmeneti hangulatra vagy múló művészeti irányzatra épült. ettől eltekintve, tény az is, hogy épületeinket és bútorainkat nem válthatjuk annyiszor, mint ingünket.

így van ez az építészetben. ezzel szemben például a nőiruhadivatban indokoltnak, természetesnek és szépnek (azaz többé-kevésbbé szépnek) tartom a változást. úgy hiszem ez az érzések más síkján mozog, mint az építészet.

ha eredeti, egyéni vagy képzeletgazdag alatt, szeszélyest, ötletszerűt és egyszerit értünk, úgy azt mondom: a modern építészet ne legyen se eredeti, se egyéni, se képzeletdús. ezek a fogalmak is nagy változáson estek át. a mi fogalmaink szerint a modern építészet akkor eredeti, ha a közvetlen állásfoglalást tekinti feladatának. és egyéni alatt azt az erőt, az intenzitásnak azt a fokát értjük, mellyel valamely feladatnak legkülönbözőbb és egymástól legtávolabb álló kérdéseit egyensúlyba tudja hozni. a képzelet ma nem a szellem elvont kalandozásaiban jelentkezik, hanem éppen abban a szívósságban, mellyel a realitások fantasztikus világát jellegzetes rendbe foglalja.

a „ közvetlen kérdésfelvetéssel" való összefüggésben a modern mozgalomnak most a forradalmi oldalát kell megtárgyalnunk. gátlásaim vannak, hogy a forradalmi szót egyáltalán használjam, mert hiszen utóbbi időben valamennyi politikai párt előjogává, a legnagyobbmértékben polgári erénnyé és úgyszólván a fiatalság iskolai kötelességévé vált. tartós állapottá. azt hiszem, hogy abban az elvben, hogy csak saját, elfogulatlan nézetünket kövessük és vigyük keresztül, már kifejezésre jut a mozgalomnak eredetileg való forradalmi magatartása. ezzel azt is kifejeztük azonban, hogy a modernek forradalmi

magatartása nem jelent számukra holmi örökös önkielégülést, sem pedig propagandaszerű csatakiáltást, hanem igenis munkánk belső és lehetőleg külső függetlenségét is. bár ebből a „forradalmiságból", mint már említettük, szentesített erény lett, ez a mi erényünk mégis egy kis fejfájást okoz nekünk. a „forradalmi" szónak politikai mellékíze van. hozzájárul ehhez még az, hogy a lakás- és városépítésre vonatkozó vizsgálatainkat részben elsősorban társadalomgazdasági megállapításokra alapítottuk, nem pedig alaki vagy reprezentativ gondolatokra. és hogy mi a fejlődés lehetőségeit az általános szükségletek széles mezején látjuk. így aztán itt-ott az a felfogás keletkezett, hogy a modern mozgalom saját belső lényege szerint politikai jellegű, vagy olyannak kellene lennie. ellenségeink állítják ezt, hogy ellenünk a politikai propaganda eszközeivel küzdhessenek. de nemcsak ellenségeinknek ez a nézete. hozzánk közelálló körök is vannak, kiknek mindenképpen cselekvő módon velünk kellene harcolniok, de akik szintén meg akarnak minket politikailag kötni, amennyiben következő módon érvelnek: „ti a jobbulásra radikális megoldásokat ajánltok. de azok csak egy gyökeresen megváltozott társadalomban valósíthatók meg, mert hiszen az építészet a kor, a körülmények, a társadalmi szerkezet, tehát a politikai állapotoknak is kifejezője. ha ti nem állítjátok be munkátokat politikai irányba, úgy vagy utópisták lesztek, vagy önműködőleg megalkúvásokra kényszerültök, melyek a mai társadalmi rend törvényeiből következnek."

ezzel az állásfoglalással szemben a következőket óhajtom kifejteni: téves megállapítás, hogy az építészetet kérdéseinek összességében a politikai állapotok határozzák meg. a politika természetesen rendkívül nagy szerepet játszik, nemcsak az építésben, de minden téren. mégis helytelen dolog ezt a szerepet mindezen egyes területek tulajdonképpeni működésével téveszteni össze. közelebbről nézve:

az építészet műszaki és gazdasági tényezői függetlenek hordozóik politikai felfogásától,

független tőle továbbá az építészet esztétikai tényezője is;

és függetlenek tőle a kidolgozás ereje és a szervi feladatok megoldása is.

politika és építészet találkoznak: először a feladatok kijelölésénél és másodszor a megvalósítás lehetőségeinek körülhatárolásánál. de e két érintkezési felületnek a társadalmi rendhez való viszonya is távolról sem egyértelmű. mit használ nekünk, ha tudjuk, hogy például stalin és az ő szovjetpalotájának szerzői kommunisták és mi hasznunk belőle, ha értesülünk indító okaikról? érveik ugyanazok, mint egy kezdetleges jelképekben gondolkozó, egy tőkés, egy demokrata, egy fasiszta vagy egy konzervativ autógyárosé.

semmiféle politikai rendszerben sem működnek a biztonsági készülékek önmaguktól.

a politikának minden téren való letagadhatatlan (mindenesetre többértelmű) hatása ellenére tudnunk kell, hogy az élet és a gondolkodás minden területének egészen jelentékeny része éppen az, mely annak tulajdonképpeni lényegét alkotja, politikamentes.

mint építész megelégszem azzal, hogy az építészet és városépítés számtalan kérdését pszichofizikai, szervezési meg műszaki és gazdasági tekintetben tisztázzam, megoldjam vagy feltárjam. és hiszem, hogy ezzel a munkával tárgyilagosan megállapítható eredményt érünk el, mely lényegében független a politikai helyzettől.

mozgalmunk második alapvető indítóoka: a világos és átlátszó tisztaságra, vagy ha úgy tetszik, az őszinteségre való törekvés.

ezalatt nem értünk romantikus hajlandóságokat. nem azt értjük hát alatta, hogy most már szívünket kirakjuk az ingmellünkre és, hogy aztán nagy ablakainkon át mindenkivel belenézetünk gyomrunkba és magánéletünkbe. a „világosságnak és tisztaságnak" alkalomadtán való ilyen romantikus felfogása egész csomó bajt okozott. így például azért, hogy a szerkezetet szabadon megmutassák, sok szerkezeten követtek el erőszakot és erőltettek naiv hangsúlyozásokat, — és csavarfejek tengerének meg kirakatba tett lelkek világának egész terhét és kényelmetlenségét zudították magukra. az „ami belül, kívül is" elvből jószándékkal és egy kevés megnemértéssel játszva lehet puszta sivárságot elővarázsolni.

mit értünk tehát a világos tisztaság elve alatt? ha egy tárgyat mozgatunk, úgy azt himbálhatjuk ide-oda bizonytalan utakon, tervszerűtlen összevisszaságban, — vagy pedig egyenesben, körben, ellipszisben, parabólában, cikloidban vagy ezek összetett alakjaiban mozgathatjuk, teljesen szabad elhatározásunk szerint, ez az elhatározás megköveteli, hogy azt gondolati vagy érzésbeli tisztázás, valamely értékelés, a különböző lehetőségek és indítóokok között megejtett választás előzze meg, — röviden, hogy valaminek szellemében történjék.

a modern mozgalom minden alkotásában a tisztaságra, világosságra, a megoldásra, az egyértelmű állásfoglalásra és a határozott irányra törekvő akarat uralkodik. ez az építészet műszaki és gazdasági síkján a szerkezeti törvények és gyakorlati szervi működések különösen erőteljes érvényrejuttatásában nyilatkozik meg, — az építészet művészeti síkján pedig a véletlenszerű formák elhagyásában és az egyszerűségben. kristálytiszta építészet van kialakulóban. formái megfelelnek az ember gondolkodásának, törvényeinek és működéseinek és közvetlen alakjában az ember szükségleteinek, életének és itt tartózkodásának a foglalata. más az alakja mint a természeté, mint a szerves lényeké. az emberi természetnek a kifejezője és megjelenési formáiban alapjában különbözik a másik természettől.

vajjon az, amit akarunk, egyértelmű-e a hideggel, józannal, keménnyel, túllogikussal, érzéketlennel és vajjon fejétől a sarkáig gépies-e? vajjon a hivatalok és gyárak gépeire ráakarunk-e még duplázni a magánélet gépesítésével, az emberi étkező-, alvó-, beszélő-, pihenő-, lélekző-, gondolkodó-, nevető- és nemigéppel? aki ezt hiszi, az vagy csak a modern építészet legroszszabb termékeit ismeri, vagy nem volt még alkalma rá, hogy a modern építést közvetlen közelről megismerhessse és azt kipróbálhassa. vagy pedig a fogalmakkal nincsen tisztában: dagályosat értve, amikor meleget mond, barna mártást, amikor kedélyeset mond, üresség̈et, amikor nyugodtat mond és vörös fényt, amikor kedveset és szeretetreméltót mond. szóval más szándékot tulajdonít nekünk, mint amire munkánkban törekszünk és mint amit ki is fejezünk.

kérem, ne képzeljék el azt úgy, mintha mi az életet kizárólag a mértan és a logika síkjára akarnók állítani. elismerjük persze, hogy kevés kivétellel olyan propagandát erőltettünk, mely a műszakiak és a funkciók erős hangsúlyozására volt beállítva. tettük ezt azonban a modernt megelőző építészeti korszak művészeti zagyvaságának ellenhatásaként, miután felismertük annak terméketlen voltát és ezenkívül még a következő okból:

a modern építészeti mozgalom nem a tulajdonképpeni műszaki gondolkodásból eredt. a műszaki eredményeket már jóval a modern mozgalom előtt is ismerték és fel is használták; és ha elképzeljük magunkban, hogy ma egy épületből kihagynók a villamosságot, a központi fűtést, az acélablakot, a vasbetont, a linoleumot, a csatornázást, a szuroktermékeket, sőt még a vízvezetéket a fürdővel, folyóvízzel, stb., szóval, hogy azt az épületet műszaki vívmányok alkalmazása nélkül építenők meg, azért azt még mindig megépíthetjük vagy modernül, vagy nem modernül. a modern mozgalom megteremtette mindenesetre a technika kulturális méltánylását, legyőzte a művész gőgjét a gazdasági kérdésekkel szemben és letörte a saját széplelkünknek korlát nélkül való imádatát. de a mozgalom valójában abból az akaratból származott, hogy megértsük és felfogjuk a kor szellemét, tehát eredete az akaratunkban van, melynek érzésbeli és világnézeti jellege van. az „új építés" megkezdte felvilágosító munkáját és megindult az elterjedése; de eközben rájött arra, hogy a formák, az esztétika és szellemi felfogás tételeit sokkal nehezebb megfogalmazni és azokat a nyilvánossággal megértetni, mint a logika, a gyakorlat, a számítások és a használat tételeit. ezért aztán a modern akarat könnyebben érthető, gyakorlati-műszaki oldalát használták fel arra, hogy vele hidat építsenek a másik oldalra, melyet nem egészen találóan művészi és szellemi jellegűnek neveznek. ez az áthidalás tényleg gyakran sikerült is. sokszor megértem, hogy kritikus emberek például egy gyakorlatias konyhaberendezés révén megtanulták a mi munkánkat alapjában véve tisztelni, a mi általános érveléseinkre fogékonyabbakká váltak és végül is megtalálták az esztétikai szándékaink megértéséhez vezető utat.

de rászoktunk viszont arra, hogy kizárólag észszerűséggel érveljünk ott is, ahol az, habár csak egyelőre még, de felmondja a szolgálatot. vannak dolgok, miket egyelőre nem lehet egyértelmű módon felfogni. így csaknem mindaz, ami a kellemessel, a rokonszenvessel vagy a széppel függ össze, sőt maga a korszellem a maga alapösztöneiben és okaiban. így aztán a logika csak akkor igazán hasznos és csak akkor mentes a tévedésektől, ha saját feszítőerejét ismeri és azt túl nem becsüli.

a modern mozgalom egyik-másik körében a technikának, a számszerű szemléletnek, mondhatni statisztikai világnézetnek hirdetésében nagy versengés indult meg. valóságos versenyfutás az esztétikai tényező radikális tagadásában. a mérnök volna tehát szerintük a valódi alkotó. minden szép volna eszerint, ami műszaki és gyakorlatias.

azt hiszem, hogy ezt a beállítást széles körökben túlhaladottnak tekinthetjük. a mérnöki alkotások egyáltalán nem mind szépek pusztán azért, mert mérnöki munka eredményei, hanem lehetnek szépek is, először alkotójuk alakító tehetsége folytán (pl. eiffel, freyssinet), vagy másodszor egy tudományos ipari hagyomány következtében, melyből idővel minden irányban kielégítő forma áll elő: a típus, a sztenderd. például a mi villanykészülékeink, felszereléseink, üvegeink, orvosi eszközeink, bőröndjeink, stb. a mérnöki munkamódszernek meg van természetesen mindig a maga haszna: a gyakorlati-műszaki kérdésekkel szemben való tárgyilagossága. olyan dolgok keletkeznek, melyek legalább jól használhatók, ellentétben a modernt megelőző korszak számos építészeti alkotásával. ezért törekszünk mi az építészi munka szigorúbb mérnöki megszervezésére is. de mi nevén akarjuk nevezni a gyereket és nem akarjuk sajátmagunkkal elhitetni, hogy a mérnöki alkotásoknak már önmagukban szépeknek kell lenniök. (az esztétika kérdésére nemsokára részletesen visszatérek.)

összefoglalva: a tisztaságra és világosságra törekvő akarattal kapcsolatban megemlítettem a modern építés kristályos és mértani jellegét, továbbá a műszaki és gazdasági szempontok behatható feldolgozását, anélkül azonban, hogy ezeket a modern mozgalom kizárólagos alapjának tekinteném.

tisztaság és világosság ebben az értelemben az épület felépítési szerkezetének és rendeltetésének őszinte és egyértelmű kifejezését jelenti. fel lehet fogni ezt az őszinteséget bizonyos munkaerkölcsnek, bizonyos kötelességnek, — de nekem az még ezen túl inkább erőpróbának, a beteljesedés egy nemének tűnik fel.

én az egyszerűségben sem látok pusztán valamel puritán erkölcsi kötelességet, hanem azt az elégtételt, hogy kevesebb munkával nagyobb hatást értünk el és hogy szellemi erővel és rátermettséggel a semmiből valamit teremtettünk. vagyis, hogy egy síma fehér falból színt, testet és életet fakasztottunk. egyszerűség ebben az értelemben valódi teljesítményt és minőséget jelent.

az ily kitisztult építészet egyik eleme a tipus. tárgy vagy épület, melyről elmondható, hogy viszonylagosan sok elhatározás közben tisztult ki és hogy viszonylagosan tökéletessé vált. a modern mozgalom kitartóan törekedett a tipusra, a sztenderdre. erőltette az iparral és a gazdasági élettel való szoros együttműködést és a berendezési és építőipar majdnem minden területét elhatározó módon befolyásolta. a mi értelmünkben vett tipikus lámpák, bútorok, anyagok, építési elemek keletkeztek, melyek kielégítő összeállítást tesznek lehetővé.

amikor mi azt hirdetjük, hogy a modern építészet először is a közvetlenül legbehatóbb megmunkálásra, a legtisztább, a legegyértelműbb fogalmazásra, a műszaki lehetőségek és gyakorlati adottságok legerősebb tekintetbe vételére törekszik, és hogy a belsőfelépítést és szerkezetet őszintén és illuzió nélkül akarja kifejezni, akkor valószínűleg azt kérdik rá: és a művészet?

vajjon a művészet, a szépség vagy ehhez hasonló dolgok kiirtandók-e környezetünkből, mint zavaró érzelgősség, mint időszerűtlen dolog, vagy amint azt utóbbi időben oly szívesen, de gyakran helytelenül mondják, mint snobizmus? azt hiszem, hogy már eddigi fejte-

getéseimből is kiviláglik, hogy én ezt a felfogást nem osztom, és hogy már az elfogulatlanság és tisztaság fogalmának meghatározásánál azoknak lehető esztétikai kiaknázását sejttettem. szerintem az építészet csak érzékeinkre való hatása révén tűnik fel jelentőségteljesnek, ez pedig az észszerű folyamatok ismerete nélkül is beállhat. mindegy nekem, hogy ezt a hatást — nevezzük „szépségnek" — mérnök vagy művész munkája keltette-e bennem és közömbös rám nézve az is, vajjon úgynevezett latolgató fejmunka, vagy úgynevezett sugallat hozta-e a művet létre. nem érdekel az sem, hogy e módszereket hogyan választjuk szét egymástól. nekem csupán az a fontos, hogy a kész épületben jól érezzem magamat.

hol szűnik hát meg a modern építészetben az észszerűség és hol kezdődik a művészet? hogy úgy mondjam: mekkora adag művészet engedélyezhető még? hol és miképpen halad a határ? én ezt a vonalat nem is tudnám, de nem is akarnám meghatározni. én ezt lehetetlennek tartom. ezenkívül nem szeretném erőszakos rögzítésekkel mozgalmunk irracionális tényezőjét, az ő iratlan törvényét, megbénítani. de talán jelezhetünk itt egyetmást:

nekünk nem kell a szépség, mint idegen test, sem mint díszítmény, sem pedig átalakított szerkezeti elemekkel való kacérkodásként. nem kell nekünk sem a túlméretezettségben, sem mint divatos ,gyorsan múló fordulat, sem szimbólikus, sem kubista, sem neoplasztikus, vagy akár konstruktivista építőművészet képében sem. mi tudjuk, hogy az épület szükséges, levezetett, kiszámított és törvényszerű elemei racionális mivoltuk megóvása mellett lehetnek szépek, vagy nem szépek.

mindenki, aki már épített, számított és szerkesztett, tudja:

1., hogy valamely elrendezéshez vagy rendszerhez az elhatározó lökést igen gyakran minden logikus akarat mellett mégis az ellenőrizhetlen érzésfolyamatok adják;

2., hogy valamely feladatnak mégoly tárgyilagos kidolgozása esetén is a logikus eljárásnak csaknem minden eredményénél a különböző kombinációk között még mindig egy utolsó, hogy úgy mondjam nem logikus választást vagy értékelést kell megejtenünk; és

3., hogy az igazán lelkesítésre képes szerkezet meggyőző erejét olyan makacs akarás, mondhatnám szenvedélyesség szülte, mely máris túl van minden logikán.

talán a „művészet és technika, az új egység" egykori gropius-adta jelszava fejezi ki legtalálóbban, hogy az új építészetben e két fogalmat szét nem lehet választani egymástól és pontosan körülhatárolni sem lehet.

ezzel rátérhetek mozgalmunk harmadik alapindító okára: a töretlen elemek, az ellentétek összekapcsolására.

mi sablonmentes alkotásra törekszünk. aki felteszi, hogy a laposteőnek megfelelően kávéskannáinknak is laposfedelet akarunk adni, hogy épületeink mértani testszerű formái szerint világítótestjeinket is hasonló testűvé akarjuk formálni, vagy hogy a tárgyakat valamely sokszorosan alkalmazott egységelemmel úgynevezett összhangzó kapcsolatba, tehát valamely stílusba akarnók hozni, az a valaki alapjában félreértené törekvéseinket. a modern építészetben nincsen helye semmiféle „ezt így csinálják"-nak. ha különböző helyen hasonlóságot vesznek észre, úgy az azonos feladat azonos megoldásának következménye. de ha a szekrény el kezd a házra hasonlítani, a ház a szőnyegmintára és a szőnyegminta az éjjeliszekrény-lámpára, úgy mérget vehetnek rá, hogy nem e fejtegetések értelmében vett modern munkával van dolguk.

mi az egyes elemek egyértelmű kialakítására törekszünk és őket mesterséges uniformizálás nélkül tesszük egymás mellé. ez elemek egészen természetes módon, különböző belső szerkezetük szerint kapnak egymástól elütő alakot. ezeknek az ő töretlen sajátosságukkal kell egyensúlyt teremteniök, ami nekem lényegbevágóan fontosabb, mint valamely alaki vagy szerkezeti vezérnevezővel előállított külső „összhang". a modern stílus kifejezést a szokásos szó használatban elutasítjuk magunktól és pedig először azért, mert az az őszinte, lényegéhez hű alakításnak ellentmond és másodszor azért, mert éppen a jogosan elütő jelenségeknek összekapcsolása olyan feszültséget ad, melyet a modern élet igen lényeges vonásának tekintsünk. ilyen feszültségek: természet és lakás, munka és magánélet, tömeg és levegő, csillogó fém és puha szövet, élő szerves lények, emberek, növények, szemben a síma fal merev felületével, vagy valamely szabványosítás következettsége és fegyelmezett volta, szemben a továbbfejlesztés fegyelem alól kivont kísérletezésével. ez ellentétek egyidejű átfogása életszükséglet. ez biztosítja annak az alapnak biztonságát, amelyen állunk. és a szélső ellentétek töretlen lényegének (vagyis a feszültség nagyságának) megóvása erőnk igazi mértéke.

ezek az elvi fejtegetések nemcsak a gyakorlati és az életműködésekre alkalmazhatók, hanem kifejezik egyben a mi esztétikánk jellegzetes vonását is. nemcsak tömeg tömeggel szemben, fény árnyék ellen, szín színhez viszonyítva ad rendet vagy mozgást, statikát vagy dinamikát. sőt tágabb ennél az ellentétes elemek közti feszültség fogalma, mert szférikusan térbeli, tehát mert tömeg áll fénnyel szemben, szín természet ellenében, az embernek és szerves méreteinek mozgása a térrel szemben; környezetünk minden mozgó és nem mozgó eleme és mi magunk is beletartozunk a kompozicióba. ezért talán találóbb és jellemzőbb a modern építészetre az esztétikai hatás helyett a pszichofizikai hatás szóhasználata.

és mi van akkor a modern építészet esztétikájával?: dogmái nem fogalmazhatók meg; de fontos nekem annak a megállapítása, hogy van és hogy egy bennünk élő eleven szükségletnek felel meg. tehát fontos, hogy legyen az is, de már hogy mennyi legyen belőle, vagy hogy hol legyen és hol ne legyen többé, arról esetenként kell döntenünk.

fordította: szentkirályi gyula.

MAJOR MÁTÉ

AZ ÉPÍTÉSZET SZOLGÁLATÁBAN

(Breuer Marcel levelezéséből)

IV.

Kedves Máté!

Bocsásd meg ezt a zavarást: Azt a kis szentimentális beszédet, amelyet 1970-ben a műegyetemen a doktor cím vételénél mondtam, nem találom irataim között. Nagyon kellene és sürgősen. Akkoriban hallottam, hogy Te leközölted, bár nem láttam a publikációt. Ha tudnál küldeni egy másolatot, igazán megköszönném. Még sürgős is.

Nagyon sietve írok, mégis: hogy vagy, hogy vagytok? Feleséged, fiad? Ezirányban: jómagunk a krizissel birkózunk, különösen az építészek. De hiszünk abban, amit nagyapám generációja mondogatott: „sohse lesz úgy, hogy valahogy ne lenne."

Minden jót, ölel

Lajkó

1975. nov. 4.

*

Kedves Máté! *1975. november 18.*

Nagyon kedves Tőled, hogy ilyen gyorsan elküldted kis beszédemet – nagyon köszönöm. Mellesleg, nem kívánom e beszéd publikálását és azt sem szeretném, hogy a Magyar Építőművészet leközölje.

Egyszerűen ezt az írást egy másik retrospektiv nyilatkozat számára szeretném fenntartani, amit majd megadok később.

Nagyon örültem Juszut elhatározásának, hogy visszatér Magyarországra. Sohasem érezte magát otthon az U.S.A.-ban, meglehetősen boldogtalan volt itt, ami még hozzájárult személyes problémájához. Ez utóbbi oly nehéz volt, hogy valóban nem értem, hogyan volt képes évekig elviselni.

Sok szerencsét kívánok munkádhoz, általában, és speciálisan »Memoár«-jaid második kötetéhez. Az első kötetet nagyon élveztem.

A legjobbakat, családodnak is

Őszinte híved:
Lajkó

*

Kedves Máté, *[1977. január]*

mindenekelőtt: legjobb kívánságokat az új évre, – jó egészséget, ez a legfontosabb! Különösen nekünk, vénülő uraknak...

De látom, hogy Te azért mindig aktív vagy, várom a biográfiád második felét, kíváncsian. Ami engem illet, bizony lényegesen lefokoztam a munkát: az irodai prakszist csaknem teljesen. Elkerülhetetlen volt, fenti egészségi okok miatt: az aktív építész mesterségét bizony nem lehet könnyedén kezelni. Most csak a 76 előtt kezdett projekteket fejezem be; festek gyapjúval, selyemmel; néha plasztikus kompozíciókat; írdogálok. Olyan dolgok, amelyek nem igényelnek komplikált idegmunkát mint az építészet. Utolsó európai utamat félbe kellett szakítanom, – nem tudom lehet-e utaznom a jövőben. Te még fiatal legény vagy, nem tudod még az ilyenfajta nehézségeket. És remélem ilyen is maradsz jó hosszú ideig... A világ nincs túl jó állapotban. Valahogy azt érzem, hogy az emberek feladták a dolgok értelmes megoldását, mert úgy se szuperál. Hát majd értelmetlen-embertelen módon csináljuk, talán az sikerül. Csodálatos, de azt hallom, hogy a magyar helyzet javulóban, Pécsett négy múzeum van... Ha még egyszer átjutok Európába, szeretnék hazaláto-

gatni, – még talán Bajára is menni, hogy lássam igazat írtál-e. Nem voltam soha a Duna másik oldalán, kivéve Pestet.

Üdvözletem az ottani barátoknak,
Jómagadnak, családodnak!

Ölel
Lajkó

*

Kedves Lajkó!

Nagyon örültem levelednek, mert azt hallottam, hogy beteg vagy, de amint soraidból kitűnik, csak egy kicsit elfáradtál, és azért még sok mindent csinálsz... (...)

Milyen nagyszerű lenne, ha ebben az évben meglátogatnád Te is Magyarországot. Nemcsak hogy mélyebben is meggyőződj, hogy egész jól megy sorunk, hanem hogy találkozzunk. Hátha még Bajára is elvihetnélek, egy jó halászlére és egy kis lubickolásra a Dunába. S persze Pécsre is el kellene menned, ma egyik legkulturáltabb vidéki városunk. Múzeumainak számát nem is tudom, de mindenütt szaporodnak az ilyen intézmények, Pécsett is a két legutolsó a Csontváry és a Vasarely Múzeum. Különösen divat, de szép divat, az életmű múzeumok alapítása. (Milyen szép lenne Pécsett egy Breuer-ház, műveidről készült fotóanyaggal, és néhány eredeti tervvel. Megvan ott még a szülőházad?) (...)

Szeretettel sokszor melegen üdvözlünk, ölel,
Budapest, 1977. január 28.

Máté

*

Kedves Máté,

Ez bizony késő köszönet a 75. születésnapi kábelre, neked és mindazoknak, akiknek abban részük volt. De ez esetben tényleg meg kell bocsátanod: beteg voltam, elég súlyosan, – pár dologra még az emlékezetem is cserben hagy. Talán már két éve is, hogy egy ilyen lappangó baj bántott, aztán április végén aszondta, hogy most vagy soha, és leirányította a vérlüktetést 72-ről 20-ra, az ehhez járuló szimptómákkal. Akkor, május elején elég érdekesen belém tették azt a kis elektródobozt (pacer) és a nyarat avval töltöttem, hogy helyrehozzam magam. Most igyekszek pótolni mulasztott levelezésem, például evvel az irással. Hát Te hogy vagy? Egészséged? Könyved második része? Jó volna kapni tőled egy jó hosszú beszámolót, – végre is írás a mesterséged, vagy legalábbis a fele. Minden jót,

1977. szept. 30.

ölel Lajkó

*

Másfél hónap múlva részletesen beszámolok utazásaimról, a Herder-díj átvételéről, szakírói és írói terveimről, majd következő levelemben, 1978 júniusában gratulálok Breuer kitüntetéséhez, az aranyéremhez, melyet a Francia Építészeti Akadémia adományozott, s a francia nagykövet nyújtott át június 10-én New Yorkban.

Időközben a pécsi Janus Pannonius Múzeum és a Baranya megyei Tanács szorosabbá fűzi kapcsolatát Breuerrel. Állandó kiállítást terveznek és meghívják Pécsre. Közlöm Horváth Lajos, megyei tanácselnök levelét és Breuer válaszát.

Tisztelt Építész Úr!

Baranya megye székhelyének, Pécs városának művészeti életében nagy szerepet játszanak az itt született és a világ más tájain élő alkotó művészekkel való kapcsolataink. Részvételük a város szellemi közéletében számunkra is igen fontos, ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy ilyen kötődéseinkkel országunk művészeti életének nyitottságához is hozzájárulhatunk.

Ennek jegyében szívesen meghívnánk az Építész Urat Pécsre, hogy a Budapesti Műszaki Egyetem korábbi elismeréséhez hasonlóan mi is pótolhassuk Önnel szembeni eddigi mulasztásainkat. Látogatásakor személyesen beszélhetnénk meg, hogy milyen formában látná lehetségesnek esetleges további kapcsolatait szülővárosával, ifjúságának színhelyével.

Amennyiben elfogadná meghívásunkat, látogatása időpontjára szívesen rendeznénk eddigi munkáiból egy kiállítást, ha eleget tenne a Janus Pannonius Múzeum korábbi felkérésének, és rendelkezésünkre bocsátana egy összeállítást munkássága dokumentumaiból.

Meggyőződésem, hogy Pécs város arculatának további formálásában nagy szerepet kaphatna az Ön által képviselt szellemiség megjelenése, esetleg tartós jelenléte városunkban.

Pécs, 1978. november 21.

Tisztelettel és üdvözlettel:
Horváth Lajos

*

Igen tisztelt Elnök Úr!

Hálásan köszönöm nov. 22-ről szóló levelét és egy Pécsett rendezendő kiállításomra való meghívását. Örömmel jönnék. Azonban, sajnos, egészségi körülmények nem teszik az utazást lehetővé és így le kell mondanom szülővárosom viszontlátásáról és gyerekkori meleg emlékeim újraátéléséről.

Gondolom, hogy a Tanács javaslata összefügg az állandó kiállítás tervével, amilyet a pécsi Múseum tervez és amellyel közvetlen összeköttetésben vagyok.

Ismételt köszönettel és kiváló tisztelettel
1979. jan. 6.

Breuer Marcel

*

Kedves Máté! *1979. feb. 18.*

Nagyon köszönöm a »férfikor« könyvedet! Még csak két fejezetét olvastam, – az egyiket persze jómagamról a CIRPAC-kal kapcsolatban, a másikat a Budapesti ostrom élményeinek elmondását. Ami engem illet, szépen emlékeztél meg rólam, ezért hálás vagyok. Egész életemben bizony eléggé gőgösen viselkedtem a sikerrel szemben: sohsem használtam a professzori vagy a négyszeres doctori címeket, – elismerést, enyémet vagy másét gyanúsnak minősítettem, elódáztam, elhanyagoltam. De mostanában, egészségileg nagyon korlátolt vergődésemben, most igazán jól esik barátaim és a kritikusok és a »nagyközönség« megemlékezése. Mikor olvasom ostromi élményeiteket, úgy csodálom hogy mindazt átéltétek és »normális« emberek vagytok. Már ahogy az a normális ember létezik!

Mégegyszer, köszönet és minden jót, továbbra is.

Ölel
Lajkó

Könyveid értékes kor-documentumok és igen jól vannak megírva, – gratulálok!

*

Megkapom Pécsről Takács Gyula elnökhelyettes levelének másolatát is, melyet az Elnöknek írt Breuer-levélre válaszul küldött.

Tisztelt Breuer Marcel!

Horváth Lajos Baranya megye Tanácsa elnökének írt kedves válaszlevele bátorít fel arra, hogy Baranya, illetve Pécs nevében ismételten jelentkezzem. A szülőváros emlékének feleleventése céljából mellékelten küldöm néhány kiadványunkat.

A közeledő 1982. május 21-e alkalmat nyújt Pécsnek arra, hogy világhírű nagy fiáról bár megkésetten, mulasztást pótolva, de maradandó módon emlékezzen meg. Mint a Mester előtt ismert, szeretnénk létrehozni a Breuer Marcel Állandó Kiállítást, amelynek anyagát a Janus Pannonius Múzeum gyűjti. Reménykedünk abban, hogy egészségi állapota már olyan mértékben javult, hogy egy kisebb léptékű épület tervezésének gondolatát is felvethetjük. Egy önálló műtermes művész lakás tervezésére gondolnánk a Mecsek oldalában. Megépítése után a város ezt egy arra érdemes művésznek utalná ki. A fenti javaslatot Major Máté professzorral is megbeszéltük, aki kérésünk tartalmával maga is egyetértett.

Ezért tisztelettel arra kérem, ha állapota megengedi, segítse hozzá a várost ahhoz, hogy egy Breuer Marcel épülettel büszkélkedhessen, amely méltó kiegészítése

lenne az állandó kiállításnak. Mellékelem a kijelölt helyszínre vonatkozó dokumentációt is.

Kedves Mester!

Ne vegye tolakodó zaklatásnak a fenti sorokat. A város mulasztást pótoló igyekezete és az a remény motiválja kérésünket, hogy egészségi állapota megjavult. Szívből kívánjuk gyógyulását és változatlanul reménykedünk abban, hogy egyszer még Pécsett is üdvözölhetjük.

Pécs, 1980. február 16.

Tisztelettel és szívélyes üdvözlettel:
Takács Gyula

*

Kedves Lajkó!

A Baranya megyei Tanács Elnökhelyettese Takács Gyula barátom elküldte nekem ez év február 16-i keltezéssel Neked írt levelének másolatát azzal, hogy támogassam Nálad a benne Tőled kértek teljesítését. A kérés, hogy Pécs városa számára tervezz egy – a Mecsek oldalában felépítendő – műteremházat, mely időnként otthont adna egy helybeli művésznek is, de főleg a Tőled származó dolgok múzeumát fogadná magába. Maga az épület pedig arról lenne híres, hogy az egyetlen Breuer-alkotás Magyarországon. A pécsi kérés támogatására egyebet nem tudok írni – végső fokon Tőled függ az egész.

(Most értesültem, hogy a pécsiek külföldön megvásárolták a kapható Breuer-székeket gyűjteményük gyarapítására.)

Remélem jól vagy és jól vagytok. Mi is éldegélünk.

Sokszor szeretettel üdvözlünk mindnyájatokat, ölel

Budapest, 1980. március 5.

Máté

*

Kedves Máté, *[1980. május]*

Nagyon köszönöm márc. 5-ről szóló leveledet. Takács Gyula febr. 16-ról levélmásolatát nem kaptam meg, – ez már harmadszor történik. Mégis igen megható a pécsiek érdeklődése és a Tiéd is, ismét köszönet!

Most, hogy egy új épületről beszélnek, az egész dolog sokkal érdekesebbé válik az én szempontomból és megtennék minden lehetőt, hogy meg legyen valósítva. Mielőtt mélyebben mennénk a detailokba, pár alapvető problémát kellene tisztázni:

1. A föladat, egy félig munkáimra szánt, félig általános hivatású múseum, nekem igen megfelelne.

2. A telek: Valahol a Széchenyi tér és a sétaterek között. Gondolom a többi múseumszerű épületek is Pécs azon részén vannak. Nem tudom mekkora épületre gondolnak, ez a harmadik ponttól is függ persze. De jó volna, ha, az épületnek, illetve a teleknek szabad levegős részei is lennének.

3. Ki finanszírozná az egész kalandot? A berendezett épület, a kiállítási anyag, photo-nagyítások, talán modellek, 2–3 utazás N. Y.–Pécs–Budapest, feleségestől, competent felügyelet stb. szép kis darab pénzecskébe kerül, – ez honnan jön és mily korlátozásokkal? Van-e valaki Pécsett vagy Budapesten, aki az egész dolgot kezébe venné? A múseum személyzete? Nem túl elfoglaltak azok? Főként: mekkora épület? Talán létezik egy provizórikus költségvetés?

Betegségem javulóban, bár még számolni kell avval is, – remélem, a nyáron utazhatom is.

Kérlek add át meleg üdvözletemet dr. Hárs Éva múzeumigazgató és Horváth Lajos Baranyai elnöknek is, – mindketten lelkes leveleket írtak a pécsi szereplésemet illetőleg.

Ölel, még talán látlak is hamarosan
Lajkó

Ez volt az utolsó hozzám írt levele. Betegsége súlyosabbá vált, s 1981. július 1-én New Yorkban meghalt. Századunk egyik legjelentősebb építésze távozott vele.

MAJOR MÁTÉ

AZ ÉPÍTÉSZET SZOLGÁLATÁBAN

Breuer Marcell levelezéséből

III.

Kedves Mátém! 1972. február 1.

Márciusban Európában leszek, és aziránt érdeklődöm, vajon találkozhatnánk-e a Magyarországon esetleg megvalósítandó projektumom személyes megbeszélése végett. Nagyon érdekes lenne ez a találkozás, függetlenül attól, hogy végül is egy projektum megvalósulásához vezetne-e vagy sem. Megadnám Neked azokat az időpontokat, amelyeken utazási tervem szerint lehetséges lenne egy ilyen találkozás:

Párizs: Február 29. – március 5. mindkettővel bezárólag, március 9. és 10., valamint március 17., 18. és 19. A Port Royal Hotelben lakunk, címe 7 rue Montalambert, telefonszáma: LITre 42-50. Párizsi hivatalom címét és telefonszámát alább adom meg.

Flaine: március 11. (délután), március 12., 13. és 14-én.
A Hotel Le Totem-ben fogunk lakni.

Luxembourg: március 20–24., mindkettővel bezárólag. Nem tudom melyik hotelben lakunk majd, de párizsi irodámban tudni fogják.

Bár mindezeken a helyeken hivatalos minőségben leszek, szabaddá tudnék tenni pár órát egy Veled való beszélgetésre.

Flaine-nek speciális érdekessége is lehet számodra. Ez egy teljesen új üdülőváros, főleg síelők számára, és az egészet régi barátod tervezte egy alapvázlatból kiindulva, és a helyhez még útvonal sem vezetett. Úgy gondolom, Magyarország jelenleg nagyon érdekelt a turizmusban, és Flaine egy meglehetősen sikeres példa rá.

Ami Luxembourgot illeti, még sohasem jártam ott. Öt napot kell ott töltenem, egy hamarosan felépítendő Közös Piaci Bank épületére kiírt zártkörű pályázat egyik bírálójaként.

Bár merész várakozásnak tűnik, mégis „au revoir". A legjobbakat

híved,

Lajkó

*

Kedves Lajkó!

Még múlt év november 18-án keltezett leveledre csak ma délután fél 3 órakor tudok választ adni – eddig tartott, amíg eldőlt, hogy jelenleg mit tudunk felajánlani Neked. [...] A pécsi 250 ágyas szállodát választottam, melyről az hírlett, hogy azonnal megvalósítható, s maguk a pécsiek is ajánlották elfogadásra. Hosszú huzavona után azonban kiderült, hogy az a legolcsóbb fajta, ún. turistaszálloda lesz, melynek kialakításánál figyelembe kell venni – magyarul „adaptálni" kell – a Szekszárdon most megépült ilyen színvonalú szállodát. A beruházó szálloda-tröszt ezeken a feltételeken változtatni nem akart, talán nem is tudott volna. [...]

A Minisztérium és a Főváros illetékes szervei ezután újból visszatértek az egyetlen, említett, várbeli lehetőségre: a háromszintes kis lakóházra, melynek két emeletén három-három nyolcvan-száztíz négyzetméter alapterületű lakást kellene létesíteni, földszintjének egész alapterületén pedig egy reprezentatív bemutató-propaganda-üzlethelyiséget (ennek pontos tartalmát még nem tudták megmondani). A lakásoknak nálunk jelenleg szokatlan »nagy« alapterülete is jelzi, hogy itt »osztá-

lyonfelüli« megoldást kell csinálni, mert ezekbe a lakásokba Budapest Főváros egyes vezetői, tisztviselői fognak beköltözni, köztük, úgy hallom, Skoda Lajos kollégánk is, aki most a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságának egyik elnökhelyettese (magyarul: alpolgármester). [...]

Nem akarlak rábeszélni, hogy fogadd el az illetékesek felkérését, de most már magam is támogatom ezt a lehetőséget. Elsősorban nem miattad Lajkó, hanem magunk miatt: nagyon-nagyon szeretnénk, ha most legalább ez a kis épület a Te terveid alapján készülne el, nem adva fel a reményt, hogy, viszonylag rövid időn belül, Pécsett is tudsz majd valamit – nagyobbat, méltóbbat – csinálni.

Ha javunkra döntesz, ezt azonnal csináld és postafordultával írd meg, mert ősszel már építeni akarják a házat. Ez esetben február második felére jelzett látogatásod valóraváltását kérjük, érkezésed pontos jelzésével. [...]

Családostól sok szeretettel üdvözlünk,

Budapest, 1972. február 2.

Máté

*

Kedves Mátém, 1972. február 9.

Sok köszönet február 2-i leveledért. Nagyra értékelem arra irányuló erőfeszítésedet, hogy egy magyarországi projektum tervezésével engem bizzanak meg, és ezt a levelet csak hosszas töprengés után írom Neked.

Sajnálom, de úgy érzem, hogy egy kis budai épület tervezése, bár az elhelyezkedése reprezentatív, éppen a mérete miatt nagymértékben hiábavalóvá tenné az erőfeszítéseket.

Az a megjegyzésed, hogy a fenti házzal kapcsolatos munka előrehaladása folyamán egy másik, nagy pécsi épület tervezésére is lehetőség nyílna, bátorító, de meglehetősen bizonytalan és sok körülménytől függ. Ha a dolgok fordítva állnának, vagyis ha abban a helyzetben lennék, hogy biztosan felkérhetnél egy nagyobb és reprezentatívabb projektum elkészítésére Budapesten, vagy Pécsett, esetleg Sopronban, vagy a Balatonnál, stb.... természetesen örömmel vállalnám a budai épület tervezését is. De a helyzet mérlegelése során arra a konklúzióra jutottam, hogy nem kezdeném el a munkát egy, a lehetséges további projektumra vonatkozó biztosabb ismeret nélkül. Következésképp, nem lesz módom Budapestre látogatni, bármennyire is szeretnék Veled, vagy más hivatalos és felelős pozícióban levő személlyel tárgyalni. Sajnálom, hogy nem küldhetek Neked ennél pozitívabb levelet, és örülök, hogy már kijelölted Horváth Lajos-t a szóbanforgó tervre – akinek személyes ismeretség híján is, legjobb kívánságaimat küldöm.

Baráti üdvözlettel,

híved,

Lajkó

*

Kedves Lajkó!

Megértem álláspontodat, s ezért a kis ház ügyében értesítettem Dalányi Lászlót. [...] Dalányi közölte, hogy washingtoni nagykövetségünk meg fog keresni Téged abban az irányban, hogy vállald az új magyar washingtoni nagykövetségi épület tervezését. Okulva az eddigieken, nem merek megesküdni rá, hogy ez biztosnak látszó ügy, de addig is, amíg valami hazai feladat akad, azt hiszem ez is jó lenne. Még valamiről van szó, ami ebben a pillanatban még kevésbé látszik biztosítottnak, éspedig az, hogy Vasarely Viktor műveinek egy jelentékeny részét szülővárosának, Pécsnek akarja ajándékozni, s mivel a pécsi Janus Pannonius Múzeum nagyon szép modern képanyagának amúgy sincs megfelelő kiállítási lehetősége, elképzelhető egy új múzeum tervezése is. Remélem még New York-ban talál ez a levelem, vagy ha nem, hát utánad küldik.

Budapest, 1972. február 21.

Sok szeretettel üdvözöl

Máté

*

Kedves Máté,

soká húzódott ez a levelem, nincs kifogás, – remélem elnézed. Nagyon köszönöm a jókívánságaidat; viszont azt remélem, hogy az egészséged teljesen helyre állt közben. Bizony az évek múlnak és nem leszünk fiatalabbak. Vagy ha azt hisszük, vén bolondok lennénk. Nekem is volt egy olyan egészségügyi kalandom és hogy érdekesebb legyen, Kabul-ban, Aphganisztánban. De most már rendben vagyok, jobban, mint azelőtt, legalább is ezt hiszem... Talán jövő tavasszal haza nézek egy-két napra, még nem tudom. Közben, ahogy talán tudod, a washingtoni nagyar követség munkája vízbe esett.

Fülöp tanácsos telefonon mondta, hogy olcsóbb építészt találtak. Ami bizony meglehet, bár nem tudom, hogy a honoráriumra gondolt-e, vagy a még nem tervezett épület előzetes költségvetésére? De nem hiszem, hogy ez az igazi ok, mert nem érthető: a honorárium 2%-kal kevesebb lenne mint amire a követség számított; az épület csaknem kétszerannyi, mint az ő budgetjük, főként, mert az épület jó része nem volt beleszámítva az ő m^2-programjukba, – ha a programot nem változtatják. Nem akarlak ezekkel a részletekkel terhelni és csak azért írom, hogy tudd a dolog folyamatát.

Épül most Washingtonban egy új Secretariat project-em, magyarul minisztérium, az HEW (Health, Education and Welfare), amely $ 5 000 000-val kevesebbe kerül, mint a »budget« előzetes költségvetése: 19%-kal kevesebb.

November végén kiállításom lesz a Metropolitan Museum of Art-ban, egész életem munkája. Biztosan meg fogod kapni a múzeum meghívóját, nov. 29-re, és fogok küldeni egy katalógust is, most készítik. Barátaim, – néhány ismeretlen is – és főként múlt klienseim több mint 90 000 dollárt hoztak össze erre a kiállításra. Szóval csinálunk model-eket, nagy fotókat és 1:1 méretű tipikus konkrét épületrészeket.

Minden jót, Máté, kézcsók feleségednek, ölel

Lajkó

1972. okt. 25."

*

Kedves Lajkó!

[...] A washingtoni ügyről leveled vételéig semmit sem hallottam. Itthon még nem találkoztam azóta sem azzal, aki itt – állítólag elindította a dolgot. Szégyellem helyettük is magamat, de a reményt nem adtam fel. Nem Neked van szükséged ránk, hanem nekünk Rád, művészetedre. Be kell vallanom, tényleg nem állunk jól, a mammut tervezőirodákban pangás van, már elhatározott építkezéseket, kész tervezések megvalósítását leállították. Állítólag még egy évig tart ez az állapot.

Nagyon örülnénk, ha jövő évben néhány napra tényleg meglátogatnál minket, addig talán már többet is tudunk mondani – és ígérni. (Ígéretben mindig nagyok voltunk.) [...]

Családostul, családoddal, sokszor melegen üdvözlünk, ölel,

Budapest, 1972. november 16. Máté

*

Kedves Lajkó!

[...] Az ősszel hét előadásból álló sorozatom lesz a magyar TV-ben, ezzel a címmel: „Az új építészet Magyarországon". Ebben az egyik Rólad fog szólni, bár nem régen már láttak ilyesmit a magyar TV-nézők, de (nekem nem lévén ilyen szerkezetem) úgy hallom, hogy a riporter ügyefogyottsága miatt, nem a legjobban sikerült. Én nem is ilyet akarok, hanem műveidről, egy jól fotografált filmet bemutatni, részben mint a magyar új építészet előzményeit, részben mint a „csúcs"-okat, amilyeneket előtted magyar építész még el nem ért. Persze, a lehetőségeink ehhez szűkösek, de annyi már tény, hogy június közepén egy kis filmes csoport uta-

zik ki Párizsba, néhány napra, hogy felvételeket csináljon a francia építészetről, a régiről és újról, és szeretné meglátogatni ottani műtermedet is, hogy ott készülő terveidről, egyebütt pedig legalább az UNESCO székházáról is csináljon felvételt. Nagyon hálásak leszünk Neked – ha nincs ellenedre – azért, ha lehetővé teszed ezt a műteremlátogatást, és megnevezed (egyben informálod) azt az ottani munkatársadat, aki segítségére lenne a kiutazóknak. (Egy fiatal magyar építész is lesz köztük, sajnos nem én.) Fentiekre vonatkozóan válaszodat, ha lehet küldd nekem postafordultával. Előre is nagyon köszönöm. [...]

A legjobbakat kívánjuk Neked és családodnak, Bözsivel együtt szeretettel üdvözlünk, ölel,

Budapest, 1973. április 9.

Máté

*

Kedves Máté: 1972. ápr. 13.

Örömmel vettem ápr. 9-i leveledet. Sajnálattal hallom, hogy fiad megoperálták, remélem, hogy most már minden rendben van és jól van, és jól vagy Te is és Bözsi is.

Ha filmes csoportotok megérkezik Párizsba, lépjenek kapcsolatba akár Mario Jossa-val, akár Bruno Giard-al párizsi irodámban (a cím és a telefonszám alulra van nyomtatva).

Biztos vagyok benne, hogy a csoport segítségére lesznek. Ha lehetséges, gondolom érdekes lenne lefényképezni az IBM komplexumot La Gaude-ban, közel Nizzához, Franciaország déli részén. Mario vagy Bruno ebben is tud segíteni, ugyanis az épületkomplexum biztonsági intézkedések védelme alatt áll (ipari kémkedés miatt) és csoportodnak segítségre lesz szüksége, hogy bemehessen.

Elképzelhető, hogy május közepe táján Franciaországban leszek és találkozhatom a csoporttal. Mario és Bruno fog erről is tudni.

Kértem a titkáromat, hogy küldjön Neked a Metropolitan Művészeti Múzeumban tartott jelenlegi kiállításomról egy másik katalógust. Remélem, hogy ezt megkapod. Legjobb üdvözleteimet mindenkinek.

Híved,

Lajkó

*

Kedves Máté!

Régen akarok Neked írni, különösen, mióta kaptam májusi leveled – de azelőtt is. Nincs kifogásom, hacsak nem az, hogy egészségem kissé rapszódikus, ezt aztán mindenféle orvossággal próbálják kiegyenesíteni, viszont az orvosszerek egy olyan ködfélébe burkolják az embert. Röviden, lustává teszik. [...]

Úgy hallom, hogy az általános magyar helyzet javul és fejlődik és szeretnék megint egyszer hazarándulni. De nem hiszem, hogy lehet a közel jövőben (1–2 éven belül), – a messze jövőről pedig nem beszélünk: még ha a személyes okokat nem is vesszük tekintetbe. Az egész világ gazdasági helyzete kitűnt, hogy egy rejtélyes valami – ehhez a helyzethez az amerikai van legkevésbé hozzászokva: reméljük, hogy nem veszítjük el a fejünket, mint egy bizonyos Nixon barátunk, mindenttudó, képzett, ravasz, tapasztalt, politikus társaival együtt. Az általános krízis különösen keményen nyomja az építészeket. Nekem, 3 év stagnáció után pillanatnyilag van munkám, csaknem elég. De ez kivétel és nem tudjuk meddig fog tartani. Azért mégis kötelességből, elsorolom, hogy mik az iroda projektjei. [...]

Soknak látszik, de a legnagyobb projekteket 4–6 évvel ezelőtt terveztük, a munkarajzokkal együtt; ezeket elhalasztották a gazdasági helyzet miatt s most, 1–2 éve megint elővették. Továbbá, két iroda munkája: N. Y. kb. 30 és Párizs kb. 16–18 emberrel.

Mi is egy új lakásban vagyunk, N. Y.-ban, a New Canaan-i házat nehéz szívvel feladjuk, nem sokat használtuk már.

Miért nem jössz egyszer Amerikába? Azt hiszem érdekelne. És ha jún.–júl.–aug.–szept.-ben jöhetnél, a Wellfeet'i (Cape Cod) nyári házunkban (ún. kunyhó, cottage, de ez ne ijesszen meg), tölthetnél pár napot, – azt a teljesen nem formális életet, környezetet, embereket biztosan kedvelnéd.

Minden jókat a Major családnak,

melegen üdvözöl

1974. szept. 7. Lajkó

*

Kedves Máté,

itt vagyok ismét, bár rövid ideje, hogy írtam. De közben megkaptam a könyvedet* és, bár csak az elején vagyok az olvasásnak, nem akarom halasztani, hogy megköszönjem, melegen, nagyon. A Bajai leírások, az életmód, az elemek, az mind nagyon szolgálja az én emlékeimet is, Pécsről, onnan nem is túl messziről. Még a könyved burkolatán lévő íves kapu is olyanféle, mint a mi házunké volt, még a városter is olyannak látszik, mint a pécsi Széchenyi-tér (Szécsényi?) csak nem lejtős. De ott van a Nádor szálló féle homlokzat és a nagyon hasonló Szentháromság-szobor, és azonos régi két-három fiaker. Kíváncsian és megindulva olvasom a könyvet és csodálom, hogy milyen pontosan emlékszel a dolgokra, 50–60 év előttiekre. Sok szerencsét a könyvedhez, – másképp is, –

üdvözöl,

1974. okt. 1. Lajkó"

*

Kedves Máté,

most, hogy elvégeztem emlékeid olvasását, ismét mondhatom, hogy élveztem nagyon. Beleértve a jó evéseket is. Nem csodálom, hogy kifogyott a könyv, életben lehetnek jó páran még a mi generációnkból és tényleg, Te nagyon széles fronton birkózol a régi kisvárosi emlékekkel, igen eredményesen és humorosan és meghatóan. Csak egy dolgot nem találtam az emlékeid között, pedig kerestem: a kenyérsütést; nagy favályogokban (cigányok faragták azokat) vittük a pékhez. És a „lángos" ami maradt. Ismét köszönöm, hogy küldted és minden jót a második kötethez is.

Meleg üdvözlettel

Lajkó

1974. nov. 8.

(Folytatjuk)

* „Egy gyerekkor és egy kisváros emléke".

BODRI FERENC

MŰVÉSZETI KÖNYVSZEMLE

VÁROSOK ÉS TÁJAK

„A Város – lelkiállapot" – sugallja *Rodenbach* és bár idézhetnénk tovább *Bernard Oudin, Paulhans Peters* és mások „védőbeszédeit", tudományos vagy csupán igaz megállapításait. Valóban igaz: akár a legkisebb település az emberi közösségtudat leginkább összetett történelmi szimbóluma, az együttélés és együttlakás szándékainak és minőségeinek bizonyítéka. És nemcsak a „történelmi kényszer" alakította így, hanem bizonnyal belső indítékok is. A közösségi környezet minősége akár egy mindenre kiterjedő vizsgálat pontos „zárójelentése" lehet – sokféle kérdésre felel, széles horizontokon eligazít. Így érvényes ez a „történelmi visszapillantásokban is, a folyótorkolatokban és a bizalmat keltő átkelőhelyeken, a kikötésre alkalmas tengerpartokon, a hegyvidékek lankásabb vagy védettebb zónáiban született és felnőtt települések „személyes története" a „nagytörténelem" része és „kardiogramja" is: a jelesebb építmények minden köve, az utcák ívei és hajlatai, a terek világa, a vizek és a zöldek megannyi vallomástevők.

Az urbanisztika sem mai tudomány, bár korábban akárha csupán mintegy „spontán szándékból" (és emellett jobban) érvényesült. Az egykori városmagok köré emberibb tájék települt. Még mai szemnek is feltűnő, hogy ezekből a városi *„mikrovilágokból"*, az itt létrejött *„komfort- és egységtudatból"* mily sokat tanulhatunk. A magunk szellemi és technikai szintjén természetesen – bár az alapelvek szinte változatlanok.

Bizonnyal hasonló fontolódások is irányították az európai fővárosok polgármestereit, amikor 1972-ben a történelmi városmagok védelmét és célszerű megújítását egyként hangsúlyozták, akiknek ekkori felhívásából és nemzetközi összefogásban a *Levéltárak Nemzetközi Tanácsa* védnöksége alatt egy kitűnő monográfia született: *Az európai fővárosok építéstörténeti forrásai* című gyűjtemény. A kötet Amszterdamtól Varsóig egybefogja a 28 főváros (kéretik fejben egybegyűjteni a közöttük levő 26-ot!) születésének, épülésének és alakulásának történetét, térképekkel és rajzokkal, alapvető irodalomjegyzékkel és levéltári forráshelyekkel szolgálva egy-egy rövidke bevezető „városmonográfia" után. A kitűnően szerkesztett, bár eléggé „madártávlatú" városportrékat emlékezetes képanyag, majd sokféle igényű táblázatos összefoglalások és statisztikák követik, index utóbb, itt az európai kultúra történetének pantheonja és eleven névsora. A *Ságvári Ágnes* (Budapest Főváros Levéltára főigazgatója) szerkesztésében megjelent könyv nemcsak a tudományos megközelítéseket szolgálhatja, konklúzióiban nemcsak a fővárosokra érvényes elveket tömörít. A kutatás és az érdeklődés sokféle igényét teremtheti meg, akár a legapróbb „urbanisztikai gondolatmenetnek" sugallatos forrása lehet. Bárha lenne talán, Párizs és a többiek még ebből a történeti horizontból is megérnek jónéhány misét, a városképek alakulásában nem kevés tanulság rejtezik. Tanúvallomásaik a történelem mélyáramaira utalnak, a „hallgató mélység" csillan fel többnyire a toronygombokon.

Budapest főváros, nem is akármilyen. Felszabadulása után újjáéledt világára valóban büszkék lehetünk. És végre egy „emberközeli városalbum" a tudományosak és idegenforgatók után. *Száraz György* vallomásos szövegével és *Szabóky Zsolt* ihletetten színes felvételeivel végre egy albumot lapozhatunk, amely olyannak mutatja a várost, amilyen valójában a hétköznapokon. A Lánchíd *(„a soha meg nem unt csoda")* távoli körvonalait az évszakok változásaiban, a Folyam világát hullámain

Breuer Marcell, építész

[Breuer Marcel]

Major Máté: Az építészet szolgálatában 1047–1051

Jelenkor, Pécs, 1982. nov. XXV/10

MAJOR MÁTÉ

AZ ÉPÍTÉSZET SZOLGÁLATÁBAN

Breuer Marcel levelezéséből

Breuer Marcel Lajos Pécsett született 1902. május 21-én és New York-ban halt meg 1981. július 1-én. Először a húszas évek derekán hallottam róla, amikor – az ugyancsak pécsi születésű – Molnár Farkas hazatért Weimarból, közös iskolájukból, a Bauhaus-ból és körülötte kialakult a magyar építészek CIAM-CIRPAC csoportja. Én ugyan csak 1932-ben lettem a csoport tagja, de Breuer – aki 1944-ig még magyar állampolgár volt – kezdettől végig, tehát 1929-től 1938-ig – tagnak számított. Ő 1928-ban – Walter Gropius-szal és Moholy-Nagy Lászlóval egyidejűleg – hagyta ott, az akkor már dessaui iskolát, hogy Berlinben folytassa pályáját, de Hitler hatalomra jutása után el kellett hagynia a német fővárost. Rövid európai sodródása során, 1934-ben még hazai megtelepedéssel próbálkozott, de hiába, a fasizálódó magyar szakma nem fogadta be. Ebben az esztendőben találkoztam vele személyesen is, sőt a budapesti nemzetközi vásár rendezésére kiírt pályázaton – miután ő, Molnár és Fischer József társaságában, megnyerte az első, én pedig, Fekete Bélával a második díjat, és mi, öten kaptuk meg a megbízást is a tervek kidolgozására – alkalmam volt többször együtt lenni vele. Megjelenésében, ember- és építész voltában rokonszenves fiatalembert ismertem meg benne. Ezen a nyáron volt az az – általam már megírt[1] összejövetel is Fischernél, a Csejtei utcában, melyen Kassák, Szerb Antal és mások jelenlétében és részvételével én is vitatkoztam vele arról, hogy politizáljon-e az építész, vagy sem? Nem voltunk egy véleményen. Pestről aztán Londonba költözött, s ott próbált egzisztenciát teremteni egészen 1937-ig, amikor is – Gropiusszal együtt – meghívták az USA-ba, Cambridge-be, a Harvard Egyetem Építész Karára tanárnak. Itt 1946-ig tanított, és tervezett, – mestere társaként is, de csak 1941-ig. 1946-ban New Yorkban nyitott irodát. Itt alkotta – haláláig – azokat a műveit, melyek nevét, elsőként a magyar építészek közül, világhírre emelték.

A második világháború után kezdődött levelezésünk. Az első levelet én írom neki 1947 februárjában (az én másolati példányom kézírásos):

"Kedves Marcel!

Nagyon régen készülök erre a levélre. Juszuf[2]-tól hallom, hogy áprilisban idelátogatsz, s akkor remélem vázolhatom azt is, ami e levélből most kimarad. (...)

(...) Még 1943-ban felmerült a gondolat bennem, hogy művedről, összes alkotásaid bemutatásával, monográfiát írok. Kiadó is akadt akkoriban rá. Azon túl, hogy a legkiválóbb élő magyar építésznek tartalak, ehhez a tervemhez az a hátsó gondolat is tapadt, hogy az adott akkori politikai helyzetben, a könyv kissé tüntetés is legyen a teljesen fasizálódott magyar építészek és építésügy ellen, amely Téged külföldre kényszerített, s arra, hogy az amerikai egyetemi tanárok keserű kenyerét edd, és a saját elgondolásaid szerint tervezz ahelyett, hogy itthon, spekulációs bérházakat gyártanál. Sajnos az idő és az események gyorsabbak voltak, mint az én elgondolásom realizálásába fektetett igyekezetem, így a mai napig elmaradt a dolog. Most is már hónapok óta biztatom magam, s ennek az évnek derekára, feltétlenül meg szeretném csinálni. Kiadóm és minden lehetőségem megvan hozzá. De a Te segítségedre is szükségem van. Minden általam elérhető munkádat, ezek reprodukcióját összegyűjtöttem már, de gyűjteményemnek hiányai és hibái is vannak. Hibája, hogy már csak reprodukált képeim vannak, jobb lenne, ha eredeti fotók vagy rajzok állanának rendelkezésemre, hiányai, hogy valószínűleg európai műveid sincsenek teljes számban gyűjteményemben, az amerikai működésedről pedig egészen hiányosak ismereteim is, anyagom is. Mellékelten megküldöm listámat, nagyon kérlek

egészítsd ki, r[illegible]zzal, amit kihagytam, s (...) az általad közlésre szánt fotó-, rajz-, szöveg[illegible]t hozzám mielőbb eljuttatni légy szíves.

A könyv, [illegible]svájci Corbusier-könyvek formátumában, jó minőségű papíron, igazán hozzád méltó formában fog megjelenni. Bízom benne, hogy nem vallok szégyent vele. Annak idején Svájcban tartott előadásod szövege[3] *nálam megvan, azt is közölni akarom, sőt megkísérlem azt is, hogy hozzászóljak, töltéve, ha azóta nem változtattad meg egy és másban akkori szempontjaidat. Ez is igen érdekelne.*

(...) Nagyon-nagyon sokra becsüllek, s családoddal együtt sokszor melegen üdvözöllek,

Bp., 47. II. 7. *Major Máté"*

Levelemre a válasz kézírással, magyarul, május 4-i keltezéssel érkezett:

„Kedves Máté,

február 8-ról való leveledre azért nem válaszoltam eddig, mert szerettem volna biztosat tudni és írni a pesti látogatásomat illetőleg. Tervem az volt, hogy május 9-én indulok, és london-, párizs és zürichi tartózkodások és előadásokkal kapcsolatban hazanézek 8–10 napra. A dolog húzódott, – nem kaptam és nagyon vártam a magyar beutazási engedélyt, – végre szinte föladtam az egész tervet, lemondtam az európai organizált programot, visszaadtam hajójegyemet, és elfogadtam a Buenos-Aires-i egyetem meghívását július–augusztusra. Most, hirtelen, tegnap éjjel jött Juszuf telegramja, hogy az engedély megvan. Látogatásomat koros Édesanyám miatt nem akarom elnapolni, és így mégis hazajövök, csak egy gyors, 6 napos látogatásra, és a további program nélkül. Gondolom, kb. június 1-én jöhetek és 8-án jönnék vissza. Ezért, e függő helyzet miatt nem válaszoltam eddig, – remélem megbocsájtod.

A levelednek igen örültem, és nagyon megtisztel, hogy könyvet akarsz összeállítani a munkáimról. Az egész fotóanyagot stb. most összeállítom – régen kellett volna ezt megtennem, fotómásolatokat fogok készíteni és magammal hozni. Talán az úton hazafelé, vagy Pesten lesz időm arra, hogy technikai stb. információkat, jelszókat csak, az anyag mellé csatolhatom. Kb. egyidejűleg a leveleddel jött itt. Kismarty-Lechner Jenő[4]*-től is egy, és előzőleg egy a Móricz nyomdától*[5]*, – hogy kiadnának egy könyvet a munkáimról. Most látom, hogy az Új Építészet is a Móricz nyomdában készül (?), szóval talán a Te tervedet és az övékét össze lehetne foglalni, – kérlek beszéld meg ezt velük. Egyidejűleg írok Kismarthy-Lechnernek, akinek szintén még nem válaszoltam. Vagy más kiadóra gondoltál? Fontosnak látszik, hogy a kiadó biztos legyen, mert a pár száz fotókópia stb. sok pénzbe kerül és persze Te sem pocsékolhatod a munkádat. Ha angol–magyar lehetne a külföldi eladási lehetőség, azt hiszem, elég jó lenne. Kérlek írj, a kiadóra nézve, – különben remélem, 4 hét múlva Pesten találkozunk. És mégegyszer szívből köszönöm az érdeklődésedet,*

meleg üdvözlettel
Breuer Marcel

New York, 1947. május 4."

Ezen az 1947. évi júniusi Breuer-látogatáson mégsem találkoztunk. Már nem tudom rekonstruálni az eseményeket, hogy miért.

Ezután jó másfél éves pauza következik, alighanem az én hibámból. Pedig a Breuer-ügyben nem nyugszom. A Magyar Művészeti Tanács Kassák-szerkesztette gyönyörű folyóiratában, az Alkotásban *Az új építészet alapelvei egy magyar építész művében és megvilágításában* címen írok cikket Breuerről 1934. évi zürichi előadásának idézésével és a „Doldertal-projekt" remekének bemutatásával. 1949-ben pedig az Új Építészet-ben *Gondolatok Breuer Marcel legújabb művéhez*, vagyis a New Canaan-ban (Conn.) épült „első Breuer-ház"-hoz írok kommentárt, némi „politikai" ízzel. Az előbb említett cikket alighanem megküldtem Breuernek, de reflexiót nem kaptam rá. A másikat azonban nem küldtem meg, amint az Borbíró Virgilhez[6]

írt leveléből kiderül. A levelet Virgil küldte meg nekem, az angol eredeti fordítás-másolatában.

Következő levelem Breuernek csak 1955 második felében íródik:

„Kedves Marcel!
1954 decembere óta készülök Neked írni, de mai napig elmaradt – okkal. Talán még novemberben felhívott nővéred azzal, hogy segítsem elő a Te hazautazásod édesanyád meglátogatására. A kérésnek természetesen készséggel eleget tettem, (...) mert (...) nagyon örülnék, ha végre ismét személyesen is találkozhatnánk és beszélhetnénk egymással. A felhívás után rögtön érintkezésbe léptem az illetékes szervekkel, s aztán vártam a válaszra. Ez bizony kissé váratott magára, nem egyebek miatt, minthogy úgy látszik több bürokratikus fórumon kellett keresztülmennie. Végre most értesítettek, hogy Külügyminisztériumunk utasította a washingtoni magyar követséget: amennyiben Te ilyen kéréssel fordulsz oda, a beutazási engedélyt adják meg.

Abban a reményben, hogy rövidesen valóra válik ideutazásod, s így módunkban lesz hosszabban beszélgetni, nem terhelem levelem újságokkal és kérdésekkel (...)

Egyébként megvagyunk; sokat verekszünk a magyar építészet ügyéért, ami nem kis ,és nem könnyű feladat. A mielőbbi viszontlátás reményében – családostól – sokszor, melegen üdvözöllek
Budapest, 1955. augusztus 22. *Major Máté"*

Breuer, levelemre válaszolva, megküldi nekem a washingtoni magyar követséghez utazása ügyében írt levelének másolatát, melyre – magyarul (kézírással) nekem is írt pár sort:

„Kedves Máté,
nagyon köszönöm leveled és fáradozásaidat, remélem megkapom az engedélyt és hazalátogathatok. (...) Örülök, hogy végre találkozni fogunk – szívélyes üdvözlettel

Lajkó".

Következő rövid levelemben megköszönöm Breuer *Sun and shadow* című könyvét (Dood, Mead and Company, New York, 1955), melyet így dedikált:
„Major Mátéának baráti üdvözlettel
December 5. *Breuer Marcel"*
Most megint hat és fél évnyi pauza következik levelezésünkben, ezt is én töröm meg, Breuer hatvanadik születésnapja ürügyén. Írást és fotóanyagot kérek tőle a *Magyar Építőművészet* számára.

Egy hónap múlva megjön Breuer válasza:
„Kedves Máté, *1962. október 8.*
Remélem megbocsátasz, amiért angolul írok, de ez az egyetlen mód, ahogyan diktálni lehet és később is fogom tudni, mit írtam Neked és mikor.

Nagyon örültem levelednek és szüntelen érdeklődésednek – mind szakmai, mind személyes szempontból. Talán a közeli napokban találkozunk, oly sok évi levelezés után.

Hálás vagyok munkáim iránt tanúsított megbecsülésedért, és mindenképpen szeretnék segítségedre lenni publikációs tevékenységedben. Ugyanakkor szeretnék rendszeres olvasója lenni az általatok publikált folyóiratnak. Őszintén szólva, ez idő tájt nagyon keveset tudok Magyarországról.

Ami az általad kért írásbeli és fotóanyagokat illeti, sajnos (vagy szerencsére?) egyetlen olyan tervem sincs, amely ne lett volna publikálva az amerikai és európai sajtóban. Ha érdekel, elküldhetném a Nizza (Franciaország) melletti IBM Kutatási Központ fotó- és egyéb anyagait, e projektumról ugyanis eddig nagyon kevés publikáció született és azokban is csak folyamati felvételek szerepelnek. A reguláris

épí... ...telek közlésére már történtek megállapodások más folyóiratokkal, de ha gy... ...küldöm számodra az anyagot, publikációd a többivel körülbelül egy időben jelenhetne meg. Kérlek tudasd velem. Úgy gondolom, színes fotók nem érdekelnek, csak fekete-fehér. Körülbelül két hónapon belül elérhető lesz az az új könyv, amely legtöbb 1921–1961 közötti munkám ismertetését tartalmazza. A könyv nyomása most folyik. Küldök Neked egy példányt, és ha bármely, a könyvben szereplő projektum vagy írásos anyag érdekelne, örömmel küldenék hozzá tartozó fotóanyagokat. Komolyan foglalkoztatnak a Juszuf meglehetősen szerencsétlen helyzetével kapcsolatos hírek.

Mivel Eta és János[7] itt vannak, valószínűleg számára is az lenne a legjobb megoldás, ha szintén itt lehetne családjához közel. Tudomásom szerint az U. S.-hatóságok megadták neki a vízumot, de nem sikerült megkapnia az útlevelet a hazai hatóságoktól. Nem egészen értem, milyen előny származhatna országára nézve otthontartásából jelenlegi helyzetében.

Azt is nehezen tudom belátni, hogy egy olyan notóriusan segítőkész egyén, mint Juszuf, nem tudna találni készséges barátokat, akik segítenének neki az útlevél megszerzésében. Ha bármilyen ötleted van arról, mit tehetnék az érdekében, kérlek tudasd velem, hálás lennék.

Valószínűleg hamarosan Magyarországra látogathatok. Igen gyakran utazom Európába különböző projektumokkal kapcsolatban. Furcsa módon a legtöbb országot jobban ismerem Magyarországnál. Az első világháború és az azt követő szerb megszállás idején (hat évvel külföldre utazásom előtt, amikor ui. 18 éves voltam) a város, amelyben laktam, gyakorlatilag el volt szigetelve az ország többi részétől.

Érdeklődéssel várom újabb híradásodat a Veled, úgyszintén az IBM-anyagokkal, valamint Juszuffal kapcsolatos dolgokról.
Fogadd jókívánságaimat,

szívből híved,
Lajkó"

Erre még az év vége előtt válaszolok.

„Kedves Lajkó!
Nagyon örültem levelednek, s bár nem siettem válaszolni rá, egy némely dologban mégis válaszoltam. Elküldöttem részedre a Magyar Építőművészet még kapható idei számait. Valami tájékozódást ezekből is szerezhetsz rólunk. A lap sajnos nem versenyezhet a nyugati orgánumokkal, de ez nemcsak közepes képességeinkkel, hanem azzal is összefügg, hogy nálunk a lapkiadás nem üzleti vállalkozás, következőleg csaknem teljesen társadalmi munkában készül. Elküldöttem ezenkívül a The New Hongarian Quaterly 7. számát, melyben cikkem van, de a lap egésze is talán érdekes lesz számodra. Végül írtam rólad egy rövid ismertető cikket a Jelenkor c. pécsi lapba[8] – a pécsiek felkérésére. Amint megjelenik, ezt is küldöm.

Szülővárosodban ugyanis rendkívül eleven szellemi élet folyik (a város lélekszáma már meghaladta a százezret), önálló színháza van, fiatalokból verbuválódott balettje, melynek helyi produkciói már némi nemzetközi hírre is szert tettek, tervező építészi irodájában egészen jó épületeket produkálnak, múzeumai mintaszerűen rendezettek és gazdagok, művészeti gimnáziumában friss, fiatal tehetségek nevelődnek – s külön irodalmi-művészeti folyóirata van, az említett Jelenkor. Itt él egyébként Martyn Ferenc, a festő is, – akit valószínűleg ismersz –, aki köré néhány tehetséges ember csoportosul, s aki az utóbbi időben többek közt a Don Quijote új kiadásának illusztrálásával komoly sikert aratott. És még folytathatnám a felsorolást, de apránként talán mindenre sor kerül. Megismételve múltkori kérésemet, teljesen rád bízom, hogy mit küldesz lapomnak, talán egyik újabb elvi cikkedet és legújabb műveid fotóit, azok legfontosabb adataival – s mi igyekezni fogjuk a tőlünk telhető legjobban és szebben tálalni a magyar és külföldi közönség számára. (Kb. 1200 példány megy – előfizetésben – külföldre).

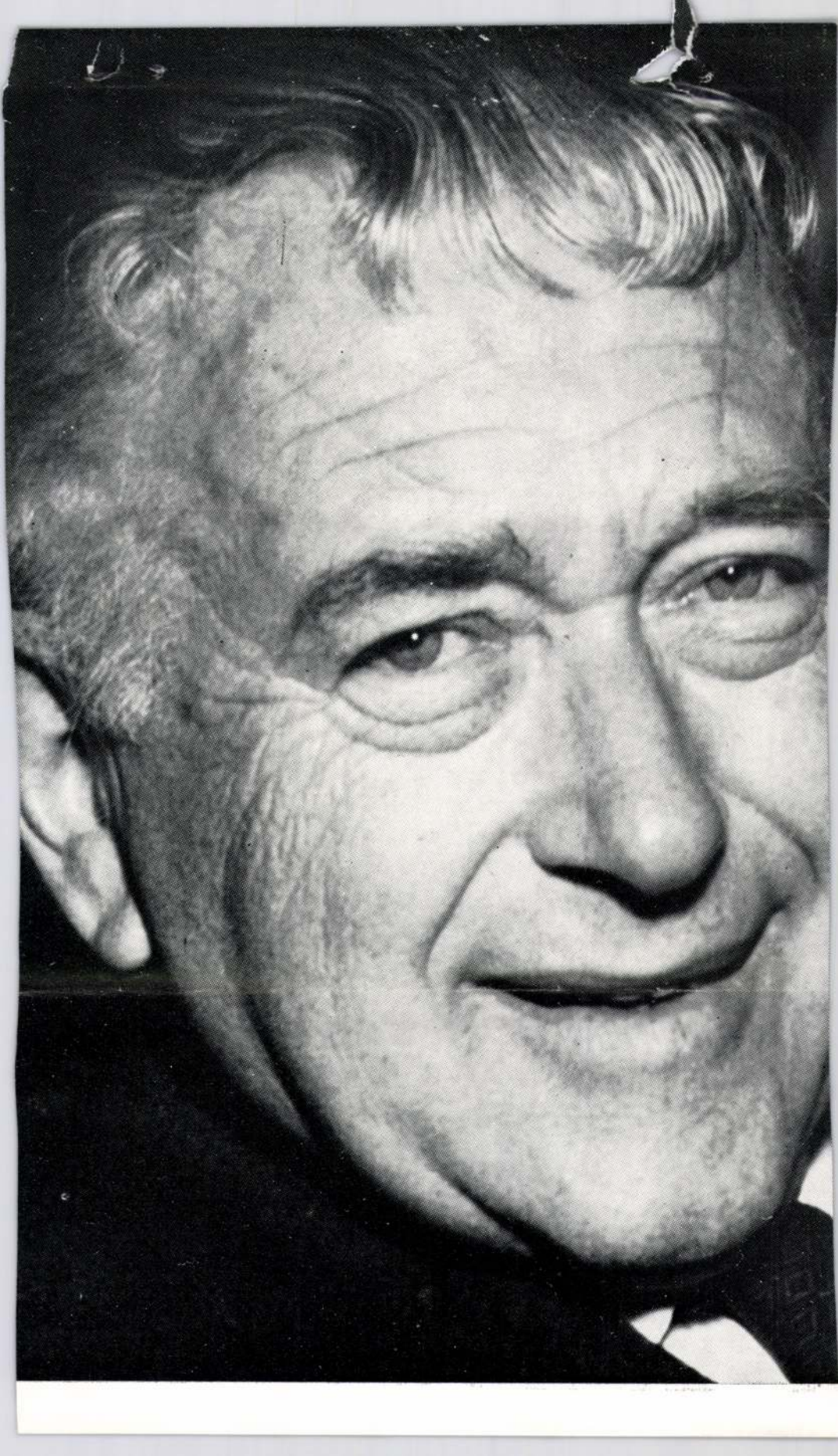

Családoddal együtt szeretettel üdvözlünk, és mégegyszer a legjobbakat kívánjuk az új esztendőre, én és családom,

Budapest, 1962. december 17. *Máté*

Ui.:

Ebben a pillanatban kaptam meg gyönyörű új könyvedet[9]*, nagy örömet okoztál vele. Köszönöm."*

A következő év – 1963 – májusában Breuer egyik titkárnője párszoros levél kíséretében anyagot küld a Magyar Építőművészet részére. Egy félév múlva Breuer már köszöni is a küldött anyag publikálását.

„Kedves Máté, *1964. január 10.*

Köszönöm, hogy megküldted a „Magyar Építőművészet 1963/64-es[10] *számát. Az IBM-publikáció nagyon jól néz ki, és örülök, hogy nálam van, írásoddal és Bob Gatje leíró cikkének fordításával együtt.*

Játszom a gondolattal, hogy Magyarországra látogatok (először 1948 óta) feleségemmel, valószínűleg autón, ez év májusában. Ha tervem teljesülne, nagyon szeretnék találkozni Veled. Budapesten.

Őszinte híved
Lajkó"

Válaszomban megismétlem a meghívást és programokat javaslok itteni tartózkodása idejére. Erre érkezik rövid levele.

„Kedves Máté:

Sajnálattal közlöm, hogy terveim megváltoztak, és így ebben az évben nem utazhatom Magyarországra. Nagy várakozással tekintettem e látogatás elé, de úgy látszik, hogy nem tehetem meg. Legjobb személyes üdvözleteimet küldöm

Őszinte híved,
Lajkó"

Breuer 1966. május 5-e és 14-e közt volt végre Magyarországon, de csak egy jó órányi időre találkozhattunk a Magyar Építőművészek Szövetségében. Az Elnökség május 11-én délután fogadta (akkor Reischl Antal volt az elnök). Mint egyetlen személyes ismerőse, fogadására a bejárati ajtóhoz én álltam – de több mint harminc esztendő után – nem ismert fel. A szokásos diskurzuson kívül csak pár szót tudtam váltani vele, a róla írandó kis könyvről.

Ez év decemberében írtam a következő levelet:

„Kedves Lajkó!

Van egy magyar kiadású angol nyelvű folyóirat – The New Hungarian Quaterly – mely igen jó kiállításban, elég nagy példányszámban kerül külföldre, elsősorban az angol nyelvű országokba. Ez a lap újabban külföldön élő, neves, magyar származású művészekről is közöl egy-egy cikket, s most engem is felkért, hogy Rólad írjak valamit. Ezt a cikket szeretném legújabb műveid néhány képével illusztrálni, s ezért arra kérlek, hogy ha lehet, minél előbb (a cikk a jövő év első negyedében fog megjelenni) küldj nekem 4–8 darab fotót. Előre is nagyon köszönöm.

Egyúttal megismétlem kérésemet, hogy az Architektúra-sorozat részére (melynek első kötete a Neked is átadott Nervi-könyv volt) adj alkalomadtán anyagot. Elsősorban fényképeket, s néhány fontos alaprajzot, kb. annyi mennyiségben, amennyit a Nervi könyvben is közöltem, s jó lenne, ha a Hatje-könyved megjelenése – 1962 – óta eltelt időben végzett munkáid adatait is közölnéd. Ne vedd ezt zaklatásnak, nem is égetően sürgős, de itt van már Gropius-*anyaga, s úgy érzem nagyon jó lenne, ha közel egyidőben jelenhetnék meg az Ő és a Te kismonográfiád. Nagyon örültem, hogy májusban, ha csak rövid időre is, együtt lehettünk. Remélem a jövő esztendőben erre ismét sor kerül. Családodnak és neked – feleségem nevében is – a legjobbakat kívánom, az új esztendőre.*

Budapest, 1966. december 15.

Máté"

Breuer következő levele 1967 januárjában érkezik.

„Kedves Máté!
Jó volt, hogy jelentkeztél 1966. dec. 15-i leveleddel, melyet 67. jan. 9-én kaptunk meg. Valamelyest ismerem a Hung. Quart. új számát. Kérlek keresd meg a mellékelt 8 fotót, mely illusztrálhatja a cikkedet. Remélem, hogy ez az anyag meg fog felelni neked. Ha egyéb kívánságod van, kérlek közöld velem. Amint látod alaprajzokat és szerkezeti adatokat nem küldtem. Kérlek ügyelj arra, hogy az F. D. Roosevelt Memorialt jóváhagyta a Bizottság és nagyon bízom abban, hogy az építkezést ebben az évben elkezdhetjük. A Lakóházépítkezési és Városfejlesztési Szakosztály épületét (HUD) most építik, kb. a nyolcadik szintnél tartanak. A Massachusetts-i egyetem Campus Center épülete kivitelezési rajzok stádiumában van és remélem, hogy az építkezést ez év júniusában elkezdik. Kérlek vedd figyelembe a mellékelt néhány, a F. D Roosevelt Memorialra vonatkozó megjegyzést, amelyek megmagyarázzák annak építészeti gondolatait, amelyek azonban nem mind láthatók a mellékelt modellről készült fotón. Nagyon örülnék, ha volnál olyan kedves a számodra legalkalmasabb legkorábbi időben a fotókat visszaküldeni és a megjelent cikkedről egy példányt küldeni.

Ami az Architektúra sorozatot illeti, szívesen küldök anyagot. Ez azonban jelentős munkát ró az irodámra és szeretnék egy kicsit többet tudni arról, mire van szükséged. Ha megvan a könyvem: »Marcel Breuer Buildings and Projects 1921–1961« nálatok, bizonyára meg tudnád adni azoknak a reprodukcióknak a listáját, amelyekre szükséged van, hivatkozva a lapszámra feltüntetve, hogy a reprodukció a lap felső bal, vagy az alsó jobb sarkában van-e, vagy valamilyen más módon tüntesd fel az előfordulásukat. Megértem, hogy szükséged volna a Hatje könyv megjelenése óta végzett munkásságomra is, ezt azonban én a saját belátásom szerint is összeállíthatnám. Ha már ennél tartunk megtennéd-e nekem azt a szívességet, hogy a Nervi könyvednek egy másik példányát megküldenéd? Az a példány, amelyet voltál kedves nekem Budapesten átnyújtani, sajnos útközben elveszett. Újból át szeretném ugyanis lapozni, hogy a közlendő anyag jellegéről és mennyiségéről áttekintésem legyen. Szívesen visszaküldöm a könyvet, ha már áttanulmányoztam. A magyarországi utam természetesen nagyon érdekes volt számomra és igen tanulságos volt az én aranyos feleségemnek is. Nagyon élvezte a Budapesten és Pécsett angolul és franciául beszélő magyarokkal való együttlétet.

Minden jót az új évre és nagyon várom, hogy újból hallhassak rólad.
mellékletek
híved,
Lajkó

P. S. Minden jót kívánok az ottani barátaimnak."

Én is írtam egy datálás nélküli levelet Breuernak, alighanem még az év első felében, a monográfia fotóanyagával kapcsolatos részletkérdésekről.

1968 márciusában írt leveléhez mellékeli Breuer a Budapesti Műszaki Egyetem Rektorához küldött levele másolatát, melyben megköszöni, hogy az Egyetem Tanácsa „tiszteletbeli doktor" címmel tüntette ki.

„Kedves Máté, *1968. március 27.*

Csatoltan megtalálod dr. Csáki-nak írt mai napon keltezett levelem másolatát. Tudom, hogy ez jórészt a Te akciód, és szeretném ha tudnák, mennyire nagyra értékelem.

Hogyan áll a kis biográfia, amelynek előkészítéséről említést tettél?

A legjobbakat neked és örökké fiatalos barátunknak, Kotsis professzornak – és egy baráti kéztogást

híved
Lajkó"

Válaszlevelemben értesítem, hogy a kismonográfia 1969 folyamán fog megjelenni.

Később a fényképek és egyebek ügyében írok ismét Breuernek.

„Kedves Lajkó!

Titkárnődtől levelet kaptam, melyben érdeklődik fényképeid sorsáról. Egészen röviden a következőkről tájékoztatlak. Kis-monográfiád kéziratát még ebben a félévben leadom. A késedelemnek azonban az az oka, hogy az Akadémiai Kiadó – talán azért is, mert nálunk erősen megdrágult a nyomda- és papírköltség – a könyvárak viszont nem emelkedtek, állandóan húzza a sorozat egyes köteteinek megjelentetését. Évente háromnak kellene megjelennie, de 1966-ban csak egy, 1967-ben kettő (Loos és Árkay Aladárról), 1968-ban pedig egy sem jelent meg (pedig ki is van már nyomva Lucien Hervé könyve »Építészet és fénykép« címmel, és Kozma Lajos kismonográfiája). Így a Te kötetedre csak 1970-ben kerül sor. Még egy ideig tehát szükségem lenne fényképeidre, de elképzelhető olyan megoldás is, hogy a kliséket előre megcsináltatom, mint ezt a Gropius-fotókkal is tettük. Ez némi rizikóval jár, de lehetséges megoldás. Kérlek írdd meg, hogy tudsz-e még várni, vagy klisézztessem le előre az illusztrációkat.

Bizonyára emlékszel, hogy a The New Hungarian Quarterly még 1966-ban felkért engem, hogy sürgősen, legkésőbb 1967 január végére, írjak Rólad egy cikket. Ez meg is történt, képeket is kaptam Tőled hozzá, sőt, azokról a lap előre csináltatott kliséket, s a kópiákat már vissza is küldte Neked. Ma már 1967 februárját írjuk, de még semmi hír a cikk megjelenéséről. Bár nem szoktam, de egyszer kivételesen érdeklődtem írásom sorsa iránt, s levélben azt a választ kaptam, hogy azért nem jelent meg eddig (ennek is van már egy esztendeje) mert Tőled is kértek egy cikket, s Te ezt ez ideig nem küldted meg, de most már nem várnak tovább, és a legközelebbi füzetben hozzák cikkemet. Azóta megint legalább négy szám jelent meg, és semmi sem történt. Én már többet nem érdeklődöm utána.

Ellenben azt tettem, hogy az írást egy kicsit felfrissítettem, és, mert kértek valamit tőlem, á'adtam a Nagyvilág című havonta megjelenő nagyon színvonalas világirodalmi szemlének, melyben előreláthatólag áprilisban közölni fogják. Persze illusztrációk nélkül.

Az elmúlt esztendőben itt járt Kepes György, nagyon örültem, hogy megismerhettem. A Magyar Építőművészetben hozunk is róla egy kisebb cikket, néhány illusztrációval műveiről.

Mikor jössz ismét Magyarországra? Át kellene már venned honoris causa doktori diplomádat. Ajándékozz meg bennünket azzal az örömmel, hogy személyedben az első nagy magyar építészt ünnepelhessük. A legjobbakat kívánva Neked és családodnak, feleségem nevében is sokszor szeretettel üdvözöllek,

Budapest, 1969. február 18.

Máté"

Utóirat kézírással:

„Tudtommal Kepessel együtt 1968-ban megkaptátok az AIA[11] aranyérmét, mivel a kis könyvben szeretnék röviden kitérni ilyenféle nemzetközi elismeréseidre, hálás lennék, ha rövid jegyzéket csináltatnál és küldetnél nekem ezekről."

Breuer azonnal válaszol.

„Kedves Máté, *1969. február 26.*

Köszönöm február 18-i leveledet. Természetesen nagyon jól megértem a könyveid publikálásával kapcsolatos nehézségeket, mégis nagyon megköszönném, ha a fotóanyagot vissza tudnák küldeni irodámba. Következésképp a legjobb gondolom az lenne, ha a fotók levonatai (kliséi) időben elkészülhetnének. Mindenesetre, tel tudom becsülni azokat a gondokat-bajokat, amelyeket e publikáció felvetett számodra.

A »New Hungarian Quarterly«-tól kapott információidra vonatkozóan megjegyzem, hogy nem voltam túlságosan készséges az általuk kívánt cikk megírásával kapcsolatban. E pillanatban nem emlékszem pontosan a szóban forgó esetre, de általános-

ságban beszélve, az utóbbi években minden cikkírással, előadással stb. kapcsolatos kérést visszautasítottam, minthogy egyszerűen nem volt kapacitásom annyiféle megbízás teljesítésére. Hasonlóképpen azt sem tudom, mikor leszek képes személyes utazási terveimet a ti Egyetemetek doktori cím adományozásával kapcsolatos terveivel összeegyeztetni. Mindamellett, ha időben értesítenek, mindent megteszek, ami tőlem telik. Említést tettél a különböző kitüntetésekről, amelyeket kaptam és csatolok egy általános adatlapot, amelyet mi bocsájtunk ki publikációk, kliensek stb. számára. Remélem használni tudod majd. Úgyszintén remélem, hamarosan találkozunk, fogadd legjobb kívánságaimat,

híved,
Lajkó"

1970. január 10-én ismét írok Breuernek a fényképek és a díszdoktorrá avatás ügyében. Rövid válaszából megtudom, hogy május közepén jön az avatásra. Következő, március 3-i levelemben engedélyt kérek tőle az Architektúra-sorozatban megjelenő kismonográfia idegen nyelvű kiadására, az Akadémiai Kiadó számára.

Breuer válasza:

„Kedves Máté, *1970. március 18.*

Némi késéssel kaptam meg március 3-ai leveledet, de remélem, hogy válaszom még időben érkezik hozzád.

Nagyra értékelem mind a Te, mind az Akadémiai Kiadó érdeklődését a munkáimról írt kis-kötetek külföldi kiadásával kapcsolatban. Nagyon sajnálom, hogy nem adhatom meg az erre vonatkozó engedélyt, minthogy éppen jelenleg egy meglehetősen nagy kötet van előkészítés közben – egész életem munkásságáról, beleértve a legújabb projektumokat, és ez a könyv májusban vagy júniusban fog megjelenni, angol, német, francia és spanyol kiadásban. Természetes, hogy a kiadó nem látná szívesen, ha a német és angol kiadás egy másik, bármennyivel is kisebb kötet versenyének lenne kitéve. Remélem, hogy mind az Akadémiai Kiadó, mint Te belátjátok ezeket a nehézségeket és azt is, hogy nincs módom a helyzet megváltoztatására.

A legjobb kívánságokkal,

híved
Lajkó"

1970. május 11-én elérkezett az avatás napja. Én 4-én Perényi Imre rektortól írásbeli programot kaptam Breuerrel kapcsolatos feladataimról. Önkéntes segítőtársam is akadt, Véghelyi Péter gyermekorvos, régi barátunk személyében. Fél tízkor kezdődött a fogadás a díszdoktorok – Dr. Ing. Agu J. Aara, Breuer Marcel Lajos, és Dr. Techn. Werner Kresser – tiszteletére a nagy tanácsteremben. Innen pontosan tíz órakor vonultunk át a díszterembe, ahol valóban ünnepi hangulatban, többek közt, a három kitüntetett szakmájának hazai reprezentánsai gyűltek egybe. A szónoklatok elhangzása és az oklevelek átadása után a már avatottak mondtak rövid köszönetet. Breuer magyarul, kevés zökkenővel, de kifogástalan kiejtéssel a következőket olvasta fel egy kis papírdarabról:

„Kedves Barátaim!

Amikor kockákkal játszik a gyerek, felfedezi, hogy azok összeillenek, mert négyszögletesek. Itt kezdi a gyerek a városrendező és az építész mesterségét. Aztán felfedezi, hogy a kockák üresek is; az oldalakból falak lettek, még tető is és szerkezet. Tér, espace, space, Raum. Amikor azt fedezi fel, hogy nem tudja, hogyan kell ezt elrendezni, hogy mi az üresség, vagyis a kocka anyaga, hogy hogyan kell azt csinálni, támasztani, látni, akkor a gyerekből tényleg építész lett. Az űr, a tér, az üresség organizálója, a geometria papja. És talán 50 év múlva, vagy előbb is, itt fog állni ezen a pódiumon, és köszöni hálásan, hogy építész barátai és ez az egyetem megemlékezett róla."

Feszült csend volt, tisztán hallatszottak szavai, Ő is meg volt hatva, hát még mi, itthoni magyarok. Pillanatok múlva viharos taps tört ki és percekig tartott. Avatás után rövid időre tanszékemen – az Építészettörténeti és Elméleti Tanszéken – fogad-

tam Breuert. Délután a tanszék könyvtárában összehívtuk az építészhallgatók színejavát, Breuer beszélt nekik és válaszolt kérdéseikre. Vatay Elemér barátom, a kiváló fotografus ekkor készített Breuerről portrékat, de volt a nap folyamán rádióinterjú is, amit, ha jól emlékszem, Passuth Krisztina, művészettörténész, csinált. Este fél 8-kor volt a díszdoktorok részére rendezett ünnepi vacsora az Intercontinental Szálló Budavár-termében. Másnap, 12-én 8.15-kor Breuer Zürichbe utazott.

(Folytatjuk)

JEGYZETEK

[1] Férfikor Budapesten. Szépirodalmi Kiadó. Bp., 1978.

[2] Fischer József.

[3] Breuer Marcel előadása Zürichben 1934. 4. 27-én a Schweizerischer Werkbund előtt. Tér és Forma, 1935. 1. sz. 27—35. old.

[4] Kismarty-Lechner Jenő, (Budapest 1908) — Granasztói Pál (Budapest 1908), Major Máté és Weltzl János, (Budapest 1915—1945) társaságában — 1942—1948-ig részt vesz a Tér és Forma szerkesztőségi munkájában, 1956 óta Svédországban él.

[5] Móricz Miklós – Móricz Zsigmond, az író öccse. Nyomdája produkálta többek között folyóiratunkat, az Új Építészetet (1946–1949) is.

[6] Bierbauer (Borbiró) Virgil, (Nagyenyed 1893. — Budapest, 1956.) A Tér és Forma szerkesztője 1928—1942.

[7] Pécsi Eszter — Eta —, statikus mérnök, az első magyar diplomás mérnöknő, Fischer felesége, és fiatalabb fia, János, építész, akkor már kinn élnek az USA-ban.

[8] Major Máté: Breuer Marcel művészete. Jelenkor. 1962. 6. sz.

[9] Marcel Breuer 1925—1962. Verlag Gerd Hatje. Stuttgart 1962.

[10] Nyilván elírás, csak 1963-as számot küldhettem, hiszen Breuer levelének dátuma 1964. január 10.

[11] American Institut of Architects.

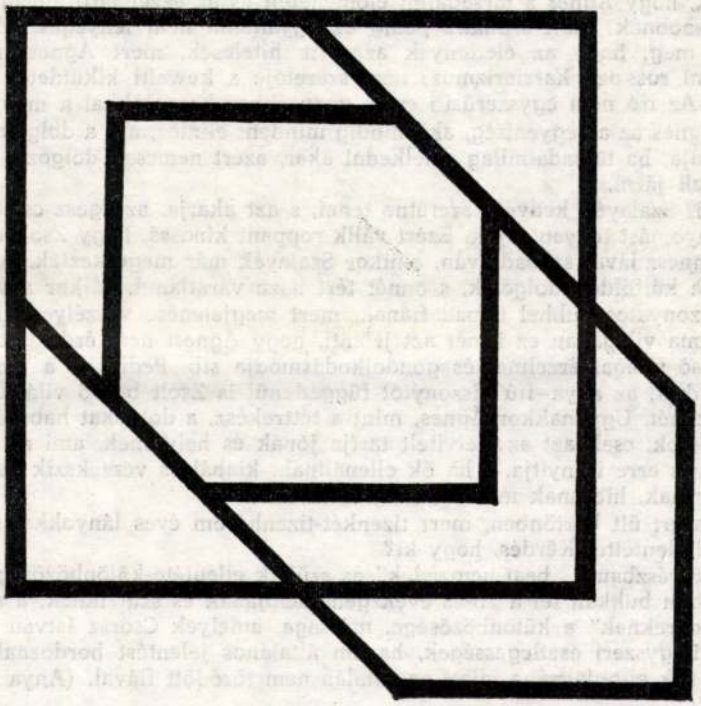

BÉCSY TAMÁS

SZÍNHÁZI ESTÉK BUDAPESTEN

(Csörsz István: *Kék a tenger;* Urbán Ernő: *Uborkafa*)

Csörsz István *Kék a tenger* című drámája sokkal jobb, mint a közhelycím sugallja. Újabb, de az eddigieknél hitelesebb ún. „generációs dráma" ez, kétszeresen is. Nemcsak a 60-as évek „beat-nemzedéke" és szüleik, nemcsak a 70-es évek második felének diszkózó, ragasztót „szívókázó" generációja és szüleik, hanem – noha nem ezekkel egyenlő hangsúllyal – a két ifjú nemzedék közötti ellentétek-különbségek is megjelennek.

A drámában mindenekelőtt az élettények hitelesek. És ha nem sikerült is minden tekintetben valódi drámává formálásuk, e műben nincs már semmi – és mily jó érzés ezt mondhatni – szubjektív látásmódból fakadó erőltetettség vagy nyakatekertség.

A középpontban Ágnes, az anya áll. Családjának tagjai: az önmaga számára zeneműveket komponálgató, Ágnes által elnyomott apa; a börtönből most szabaduló fiú, Zsolt; és a gimnazista Kati. Ágnes azon mesterkedik, hogy az egyik hivatalbéli nagyfőnök – Szalay a neve – kapja meg a kuwaiti, hosszabb időre szóló kiküldetést. Mert ha Szalay kapja meg, Ágnes a titkárnője lesz, és az egész család vele tarthatna a kiküldetésben. A nyitó jelenetben Ágnes Szalayt és annak fiát, Pétert várja; arab szavakat memorizál, Kuwait földrajzával ismerkedik, szendvicset készít és konyakot bont. Katit is arra buzdítja, tanuljon arabul és legyen kedves, barátságos Szalayékhoz. A lány mindezt vonakodik megtenni. A mű világában anyjának eme cselekedetei azt jelentik, hogy Ágnes a társadalmi előmenetelt és az ezzel járó anyagiakat tekinti a legfontosabbnak; Kati számára pedig ez egyáltalán nem lényeges. Már itt hadd jegyezzük meg, hogy az élettények azért is hitelesek, mert Ágnesben voltaképp nincs semmi rosszízű karrierizmus; nem szeretője a kuwaiti kiküldetés várományosának stb. Az író nem egyszerűsíti ezzel vagy ehhez hasonlókkal a megjelenő problémákat. Ágnes az az egyéniség, aki mindig mindent elintéz, aki a dolgokat „kijárja", aki úgy tudja, ha társadalmilag emelkedni akar, azért nemcsak dolgozni kell, hanem utána is kell járni.

Most is Szalayék kedvére szeretne tenni, s azt akarja, az egész család, a légkör stb., jó benyomást tegyen rájuk. Ezért válik roppant kínossá, hogy Zsolt éppen akkor állít be, amnesztiával szabadulván, amikor Szalayék már megérkeztek. Azt is hazudja, hogy fia külföldön dolgozik, s onnét tért haza váratlanul. Mikor a vendégek elmennek, iszonyatos dühhel támad fiának, mert megjelenése veszélyezteti a kiküldetést. A dráma világában ez ismét azt jelenti, hogy Ágnest nem érdekli családja tagjainak benső világa, érzelmei és gondolkodásmódja stb. Pedig az a tény, hogy fia most szabadult, az anya–fiú viszonytól függetlenül is Zsolt benső világa felé fordíthatná figyelmét. Ugyanakkor Ágnes, mint a tettrekész, a dolgokat habozás nélkül elintéző emberek, csak azt az életvitelt tartja jónak és helyesnek, ami az övé. Vagyis gyermekeit is erre irányítja, s ha ők ellenállnak, kiabál és veszekszik velük, s alapvetően rossznak, hibásnak minősíti magatartásukat.

Zsolt azért ült börtönben, mert tizenkét-tizenhárom éves lányokkal szeretkezett, s valaki feljelentette. Kérdés, hogy ki?

Az első részben a „beat-nemzedék" és szüleik ellentéte-különbözősége kerül elő. A másodikban bukkan fel a 70-es évek generációjának és szüleiknek, a magasállású, „vezető kádereknek" a különbözősége, mássága, amelyek Csörsz István drámájában nem egyéni-egyszeri esetlegességek, hanem általános jelentést hordoznak. Szalay, a maga igen sok elfoglaltsága miatt egyáltalán nem törődött fiával. (Anya nincs ebben

Breuer Marcel Lajos, építész

Major Máté: Az építészet szolgálatában 829 – 837

Jelenkor, Pécs, 1982. szept. XXV/9

A Harvard-egyetem tanára lett Breuer Marcell magyar építész, akit nem vettek fel a pesti Mérnöki Kamarába

A csőbútor feltalálójának karrierje

Egy kiváló magyar művész amerikai karrierjéről érkezett hír ma Budapestre. Az amerikai *Harvard egyetem* meghívta építészeti tanszékére tanárnak *Breuer* Marcellt, a kiváló magyar építészt. *Breuer* Marcell a modern magyar építészgenerációnak egyik legtehetségesebb tagja. Néhány évvel ezelőtt még a németországi *Dessauban* működött, ahol *egyik oszlopa volt a Bauhausnak.* Kevesen tudják róla, hogy *ő a felfedezője a csőbútornak is.* 1934-ben hazajött Budapestre. Elsősorban az újfajta csőbútorok, *az aluminium bútorok tervezésével foglalkozott.* Itthon akart irodát nyitni és részt akart venni a magyar építészet munkájában.

Különböző tervpályázatokon vett részt, amelyeken nagy sikerrel szerepelt. *Breuer* Marcell *felvételét kérte a mérnöki kamara tagjai közé, azonban kérvényét visszautasították.* Ekkor először *Londonba, majd Amerikába ment.*

Bosztonból írt most levelet *Fischer* József építésznek, akivel közölte, hogy *a Harvard-egyetem meghívta tanárának.*

— A nyáron meggondoltam, — így kezdi levelét a Harvard-egyetem új magyar tanára — hogy milyen rég szeretném már megtapasztalni ezt az új országot. Hát elhatároztam, hogy kijövök részben látogatóba, részben szimatolóba, főként pedig Amerikába. Annál is inkább, mert *Gropius* meghívott a tenger melletti nyaralóházába, *Marionba,* Harrison, a Rockefeller építész pedig New-Yorkba. Azután már rohamosan fejlődtek a dolgok, a kilátások konkretizálódtak, a Harvard University tanára lettem, azonkívül a *Gropius és Breuer* építésziroda felestársa.

— Most már csak az a bizonyos fix pont kell, — egy jóképű megbízás — hogy kiforgassuk Amerikát a sarkaiból. Ami nem lesz egészen egyszerű dolog. Mert méltóztassék csak azt az egyet elképzelni, kérlek, hogy az egyetlen egy *Rockefeller Center* (Radio City) körülbelül 70 emeletes felhőkarcoló blokk építési összegéből szép szülővárosunkat, Pécsett legalább is egyszer, de valószínűleg kétszer is meg lehetne építeni, beleértve a borpincéket utakat, székesegyeházat és a Zsolnay-szobrot. De újonnan, finom fürdőszobákkal, lapostetőkkel és a szokott nemes egyszerűséggel.

— Ha tudni akarod, nekem nagyon tetszik ez a híres barbár Amerika. Nemcsak azért, mert ilyen nagyszabású, hanem mert felfedeztem az amerikai »kultúrát«, amit mi európaiak, különösen az angolok, szeretünk elhallgatni, elsikkasztani. Amit eddig láttam, bámulatba ejtett a kvalitásával. Még a koszt is jó. Itt minden funkcionál, kezdve a kabátod vasalásától a legkomplikáltabb automatikus liftekig. Az utóbbiak fölzúdítanak a 40-ik, vagy 50-ik emeletre, anélkül, hogy észrevennéd, hogy mozog, vagy megáll — csak a füleden érzett nyomás jelzi a sebességet. Ha majd egyszer idelátogatsz, látni fogod, hogy az uccát kétoldalt úgy szegélyezik az autók, mint egy régimódi park útjait a virágok.

— A Harvardnak körülbelül 7000 diákja van és vagy ezer tanára, beleértve a kísérletező tudós benszülötteket. Azt mondják, hogy ez Amerika legjobb egyeteme, kivéve az építészeti osztályt. Ezt most két éve új vezetővel frissítették fel, *az hozta ide félve Gropiust, most meg engem.* Ez a Cambridge. Boston, sajnos, nem NewYork, nincs meg itt az a lendület és erő, amely NewYorkban egyidejűleg knockautolja és felvillanyozza az embert. De az egyetemi élet érdekes és színes.

Breuer Marcell nagy külföldi sikere nagy örömet keltett a magyar építészek körében, akik ismerik a fiatal magyar művész működését.

A létért való küzdelemben hathatós segítségére van a dolgozó egyénnek egy-egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz reggelenként éhgyomorra bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Kérdezze meg orvosát.

„Jugoszláviában naposabb lett a kisebbségi pálya"

Beszélgetés dr. Szántó Gábor bácskai magyar képviselővel Budapesten Sztojadinovics tárgyalásairól és a magyar-jugoszláv viszonyról

— *Naposabb lett a kisebbségi pálya!* — mondotta ma délelőtt beszélgetés közben az előkelő budapesti szálloda halljában az a magas, szélesvállú, feketeruhás, őszhajú úr, akit azért kerestünk fel, hogy megkérdezzük tőle, milyen *a jugoszláviai magyar kisebbségek helyzete.* Kétségkívül *ő a legilletékesebb,* hogy erre a kérdésre választ adjon.

Dr. *Szántó* Gábor, a belgrádi parlament tagja, *a bácska-topolyai kerület kisebbségi képviselője,* hosszú idő után néhány napra látogatóba érkezett Budapestre. A szabadkai munkáspénztárnak, Jugoszlávia egyik legnagyobb betegsegélyzőjének főorvosa, a szabadkai magyar olvasókör társelnöke, a jugoszláviai magyar kisebbségi élet vezetője megfontoltan beszél arról a problémáról, amely a jugoszláviai magyarokat ma egyedül érdekli: *a kisebbségi helyzet javulásáról és a két ország között megindult közeledésről.*

Légkörváltozás

— A délvidéki magyarság széles népi rétegeinek napi gondjai önfentartási küzdelmei már második évtizede nehezednek ránk, a kisebbség képviselőire, — kezdi a beszélgetést *Szántó* Gábor. — Az a légkörváltozás, amelyben Magyarország és Jugoszlávia barátsággal megindult egymás felé, *különösen megörvendeztetett bennünket, kisebbségi sorban élő magyarokat.* Ezáltal *a mi kisebbségi életünkben kedvezőbb fordulatok állottak be.* Naposabb lett a kisebbségi pálya.

— Ennek a légkörváltozásnak vannak *gyakorlati következményei* a magyar kisebbség szempontjából?

— *Sztojadinovics* Milánnak és kormányának eddigi ilyenirányú intézkedéseit: *a kulturális egyesületek működésének engedélyezését, a belgrádi tanítóképző magyar tagozatának újbóli megnyitását, az elemi iskolák magyar tagozatainak magyar tanerőkkel való ellátását, a hatóságok igazságos magatartását* nagy fellélegzéssel fogadta a jugoszláviai magyarság. Én, aki sokáig figyeltem a belgrádi politikát és alkalmam volt közelebbről megismerni dr. *Sztojadinovics* Milán miniszterelnök szándékait, nyiltan megmondhatom, hogy *a miniszterelnök ki óhajtja mélyíteni Magyarország és Jugoszlávia között azt a jóviszonyt,* amely már pusztán az atmoszféra megjavításával is kedvezőbbé tette a magyar kisebbség életfeltételeit. *Sztojadinovics* Milán komolyan, nagysúlyú tömör politikai egyéniségének egész felelősségérzetével és határozottságával *építi ezt a jóviszonyt Magyarország és Jugoszlávia között.*

Magyar írók, magyar diákok

— Mit jelent a kulturális egyesületek újból való engedélyezése?

— Ezekben az egyesületekben, amelyeket olvasóköröknek hívnak, *folyik a magyarság kulturális továbbképzése.* Az egyesületekben *magyar színpadi szerzők műveit adják elő magyar nyelven,* műkedvelő előadások keretében. Szabad előadások vannak, amelyeken ismertetik a magyar irodalom nagyjainak műveit és életét. Természetesen *ezekben a kultúregyesületekben jutnak szóhoz a Jugoszláviában élő magyar írók is.* Sok tudományos előadást is hallgatnak a kultúregyesületek tagjai. Az olvasókörök keretében arra is mód nyílik, hogy *a jó előmenetelű magyar diákokat méltó jutalomban részesítsük.* A kultúregyesület keretében szerep jut a sportoknak is. A legnagyobb egyesület Szabadkán van. Ezenkívül nagy központi olvasókörök alakultak Óbecsén, Ujvidéken, Zomborban és Nagybecskereken is. Természetes, hogy az ország nagyon sok helyén működnek ilyen egyesületek. A magyar egyetemi hallgatóknak külön szervezetük van az egyetemi városokban, Belgrádban és Zágrábban. A belgrádi egyesületet Bolyai Farkasról nevezték el a diákok.

Sztojadinovics szándékai

— Mik azok a kérdések, amelyeknek megoldására a magyar kisebbség vezetőinek működése elsősorban irányul?

— Legégetőbb problémánk a magyar nincsteleneknek, a földmunkásoknak, a kisegzisztenciáknak, kisiparosoknak, kiskereskedőknek és kisgazdáknak, a magyar egyetemi hallgatóknak és intellektueleknek elhelyezése, helyzetüknek kedvezőre fordítása, a magyar nép anyagi és kulturális szükségleteinek kielégítése, jogos igényeiknek biztosítása. Ugyancsak *a belgrádi helyzet és Sztojadinovics Milán egyéniségének teljes ismeretében mondhatom, hogy a magyarság anyagi boldogulását ugyanolyan férfiasan támogatja, mint ahogy a két nemzet közeledését műveli.* A két ország közeledése megnyitja a vajdasági magyarság előtt a szabad fejlődés útját és garancia arra, hogy Magyarország és Jugoszlávia között az együttműködés a jövőben még bensőségesebbé váljék. Elsősorban, mi kisebbségi magyarok örülünk ennek. A jugoszláv és magyar nép egymás iránt érzett rokonszenvében és Sztojadinovics Milán miniszterelnök személyiségének ismeretében teljes biztonsággal remélem, hogy a két ország barátsága a jövőben szilárdabb lesz.

Mindenki csak örülhet *Szántó* Gábor optimista nyilatkozatának. Örömmel vesszük tudomásul, hogy a bácskai olvasókörökben lehetővé teszik a magyarság kultúrális továbbképzését és műkedvelők magyar szerzők műveit magyar nyelven játsszák. Mégsem lehet hinni a jugoszláviai magyar kisebbségek helyzetének komoly javulásában mindaddig, amíg a magyar ujságot, a hivatásos magyar színházat és a magyar filmet át n e engedik a határokon. Ebben az irányban a kultúrális tevékenység kérdésében nem igéretekre van szükség, hanem cselekedetekre. Reméljük, hogy ez is be fog következni.

Új műsor a DUNACORSOBAN
CHRISTL GIAMPIETRO, ADLER-FEJÉR

Ó XX. század!

Bíró és törvény

63 éves korában meghalt az angol legfelsőbb bíróságnak egyik legnépszerűbb bírája, R. P. W. Swift. Híres volt kemény kritikáiról, amelyeket az általa alkalmazott törvények felett gyakorolt. »Kegyetlen«, »ostoba« — ilyenfajta jelzőkkel illetett több angol törvényt, különösen a válási törvényeket. Swift bíró ugyanis többnyire válópereket tárgyalt, de sokszor büntetőügyek is kerültek eléje. Közszájon forog Angliában több kijelentése, amit a tárgyalásokon tett. Például:

»Ha a fiatalemberek nem kötnének meggondolatlan házasságokat, vége volna az országnak.«

»A férj nem bánhat úgy a feleségével, mint a zongorával és nem emlegetheti, mennyibe került neki egy-egy lába.«

»Egész életemben gonosztevők társaságában forogtam. Ezért tudom, hogy sok jó tulajdonság van a legrosszabbakban is.«

A tenger nem tekintélytisztelő

Duff Cooper angol tengerészeti miniszter Máltába utazott. Nagy előkészületeket tettek ünnepélyes fogadására. A ceremóniákból azonban nem lett semmi, mert a tengerészeti miniszter súlyos tengeri betegséget kapott és megérkezésekor is még rosszul érezte magát.

Fő az előkelőség!

F. Cull leytoni selyemgyárának munkásnői különös kéréssel fordultak a gyároshoz. A közelben egy olyan gyár van, amely olcsó fehérneműk gyártásával foglalkozik. A selyemgyári munkáslányok azt kérték, hogy az ebédidejüket, valamint munkájuk kezdetének és végének időpontját változtassa meg a gyáros, hogy ne legyenek kénytelenek a másik gyár munkásnőivel elvegyülni.

Tánc az egyetemen

A londoni egyetem ezidei tanrendjében egy újszerű tantárgy is szerepel: a tánc. Több előadó fogja ismertetni a tánc történetét a legrégibb időktől a rumbáig, a tánc lélektanát, szociológiáját, a néptáncokat.

Nyilatkozik a gilisztakirály

A gilisztakirály természetesen Amerikában él, Richard B. Bilkosky a neve, a kaliforniai Alhambra városban lakik. Évente 10.000 dollárt jövedelmeznek neki a giliszták.

— Több billió gilisztát adtam már el — mondta a gilisztakirály. — Legfőbb vevőim a lusta horgászok és az élettani intézetek. De van egy női ügyfelem Indianában, aki eszi a gilisztákat, főve és sülve.

Bilkosky öt és fél hold területen tenyészti a gilisztákat.

»Pelithe« gyógyítókészülék rádiumbesugárzással »férfiaknak«. Tiszta rádium az Egyetemi Rádium Intézet igazolásával. *Otthon használható.* Klinikai szakvélemények. Felvilágosítás, diszkrét szétküldés. »*Miopharma*« Budapest, VI., Podmaniczky utca 45. A rendeléseknél közlendő a házi villamosáram Voltfeszültsége.

Nyolc napról három hónapra emelte fel egy kaszáskeresztes vezér büntetését a tábla

Egyben tévesnek mondotta a törvényszék „trianoni" indokolását

A büntetőtörvényszék, mint ismeretes, a napokban ítélkezett *Böszörmény* Zoltánnak, a nemzeti szocialistapárt országos elnökének és bűntársainak ügyében. Ma *a tábla Harmath-tanácsa* foglalkozott a Böszörmény-párthoz tartozó tizenegy kaszáskeresztes vádlott bűnügyével, akiket a büntetőtörvényszék *a trianoni békeszerződéssel kapcsolatban hozott törvény alapján* ítélt el.

Az ügyészség az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló vétséggel vádolta *Lengyel* Gyula napszámost és tíz társát, akik *megalakították a Böszörmény-párt nyíregyházi csoportjának kebelében a rohamosztagot.* A tagok esküt tettek, hogy *halállal bűnhődnek mindazok, akik Böszörménynyel, a vezérrel szemben nem tanusítanak feltétlen engedelmességet.* A törvényszék az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló vétségben mondotta ki bűnösnek a vádlottakat és az 1922. évi XI. törvénycikk alapján *Lengyel* Gyulát nyolcnapi, tíz bűntársát pedig fejenkint háromnapi államfogházra ítélte.

Érdekes indokolás

A törvényszék ítéletének indokolása szerint *a vádlottak cselekménye a trianoni békeszerződéssel kapcsolatba hozott törvénybe ütközik, mely megtiltja, hogy bárki oly szervezetet alapítson, mely fegyveres erővé alakítható át, egyben megtiltja a törvény, hogy magánegyének ily szervezetbe belépjenek.*

A felebbezés folytán a tábla előtt megtartott tárgyaláson *Miskolczy* Ágost főügyészhelyettes felszólalásában hangsúlyozta: *helytelennek tartja, ha magyar bíróság a trianoni békeszerződésre, mint jogforrásra* hivatkozik.

— Életbenlévő törvényről lévén szó, — mondotta a főügyészhelyettes — annak alkalmazása ellen lényegbevágó kifogást nem emelhetek, azonban jogi meggyőződésem szerint *ennek a törvénynek alkalmazására semmi szükség nincs* és e törvény egészen más érdekek szolgálatában születtek meg, mint aminő a magyar társadalmi rend és a magyar törvények védelme.

A tábla a főügyészhelyettes indítványa értelmében a vádlottakat bűnösöknek mondotta ki *az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló vétségben* és ezért *Lengyel* Gyulát háromhónapi fogházra, bűntársait pedig *nyolc naptól egy hónapig terjedő fogházbüntetésre ítélte.*

Aki halálbüntetéssel fenyegetőzik

A tábla ítéletének igen érdekes indokolása szerint *a törvényszéki tévedett, amikor a trianoni békeszerződés végrehajtásával kapcsolatban hozott törvénybe ütköző bűncselekményben mondotta ki bűnösöknek a vádlottakat.* Kétségtelen, — folytatja a tábla ítéletének indokolása — hogy minden politikai pártnak végső célja a kormányhatalom átvétele, azonban *az olyan politikai szervezkedés, mely a kormányhatalom átvétele előtt megfelelő törvény nélkül halálbüntetéssel fenyegetőzik, az állami rend erőszakos felforgatására irányul még akkor is, ha az államhatalom támogatását programjába vette.*

Az ítéletben a főügyészhelyettes megnyugodott, a védő semisségi panaszt jelentett be a kúriához.

EGY NAP KERESTETIK

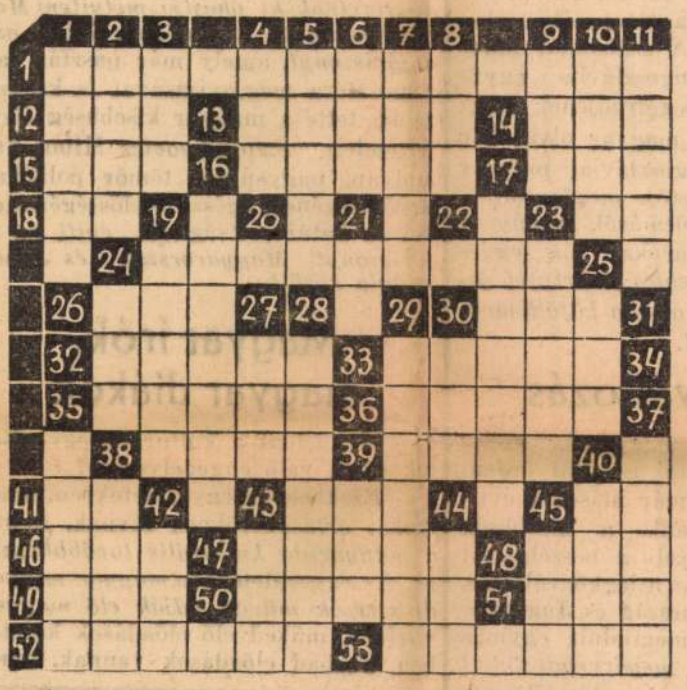

VÍZSZINTES:

1. Kis-Ázsia és Európa között fekvő beltenger
12. Asszony lesz
13. Égtáj
14. Imrécske
15. Régi súlymérték
16. Hegy Belgrádtól északra
17. N. E. G. é
18. Spiritiszta fogalom
23. A pincébe
24. Politikus az illető
26. Borítékon olvasható
30. L. R. B.
32. Franciaország legnagyobb hadikikötője
34. . . . ., én azt
35. Francia politikus és író. A világháború történetét írta meg
36. Pénzt ér
38. Nagyon — németül
39. Semmi — francia nyelven
41. Fűszer
43. Ló eszi
45. Mutatószó
46. Verssorok összecsengése
47. Őszbe vegyülő
48. Janina basája volt
49. . . . foetida
50. Elszelelt
51. Nagyon öreg
52. Nyáron van az embernek . . . . . .
53. Híres

FÜGGŐLEGES:

1. A molnár tanyája
2. Klönt
3. Tanács — németül
4. Á. K. A.
5. Illemre tanít
6. Y. L. A.
7. Egy . . . . . Debrecenben
8. Női név
9. Ír pálinka
10. Magasra tesz
11. Elsőrendű csillag az égboltozaton
16. Kutat utána
17. Van benne szellem
19. Őszes
21. Okozat atyja
23. Elem. Vegyjele: AS
24. T. B. H.
25. Büntetőtörvénykönyv
27. S. V. H.
28. Katonabunda szolgáltatja
29. Időbeli — társa
30. Ervinke
35. Lámpamárka
37. Nívó
38. Francia folyó
39. Jegyet váltott
40. Bohozza a hátrányt
42. Német szorzóképző
43. D. I. G.
44. S. T. S.
45. Üdvözlégy!

ROMLIK AZ IDŐ

A Meteorológiai Intézet jelenti október 22-én délben 12 órakor:

Nyugat-Európát és a Földközi tenger medencéjét enyhe és párás déli légtömegek árasztották el. Olaszországnak csaknem egész területén és a Balkán egy részén bőséges eső esik.

Hazánkban is élénkebb lett a délkeleti, déli szél, de hozzánk egyelőre szárazföldi eredetű légtömegeket szállít, úgyhogy csak a délnyugati megyékben mutatkozik némi felhősödés. Az élénkebb légmozgás a reggeli ködképződést is mérsékelte. A hőmérséklet éjjel sok helyen ismét leszállt a fagypontig, sőt a szélvédettebb helyeken a talajmenti rétegekben mínusz 3—mínusz 5 fokot is észletek.

Európában ma reggel a légnyomás legmagasabb értéke 777 milliméter volt a Volga torkolatánál, legalacsonyabb értéke 743 milliméter Irországban.

Budapesten október 22-én

délben a hőmérséklet 14 Celsius fok,

a tengerszintre átszámított légnyomás 767 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Déli szél. A déli és nyugati megyékben felhősödés. Holnap több helyen eső. Északkeleten csak reggel köd. A hőmérséklet alig változik.

Szentgyörgyi készíti Sipőcz síremlékét, Pásztor János Liber Endréét

Néhai *Sipőcz* Jenő főpolgármester és néhai *Liber* Endre alpolgármester síremlékének megtervezésére pályázatot írt ki a főváros. Az előbbi pályázatra 9, az utóbbira 10 pályamunka érkezett be. A bíráló bizottság ma délelőtt tartott ülést *Schuler* Dezső alpolgármester elnöklete alatt a Fővárosi Képtár helyiségében. A zsűri tagjai voltak: *Némethy* Károly tanácsnok, *Bánóczy* László, *Bárczy* István, *Bednárz* Róbert, *Boross* László, *Petrovácz* Gyula, *Terbócz* Imre, *Csánky* Dénes, *Cserhalmi* Jenő, *Gerevich* Tibor, *Kisfaludy-Stróbl* Zsigmond, *Ugron* Gábor.

A Sipőcz-síremlékre beérkezett pályázatok közül kivitelre legalkalmasabbnak a zsüri *Szentgyörgyi* István pályamunkáját találta. A Liber-síremlék pályamunkái közül *Pásztor* János által készített pályamunkát. Ezekután a bíráló bizottság *Szentgyörgyi Istvánt és Pásztor Jánost megbízta a síremlék elkészítésével.* Egy-egy síremlék 15.000 pengőbe fog kerülni.

x **A gyomorbetegek táplálása.** A gyomorbajosok gyógyulása elsősorban a helyes táplálkozástól függ. Beteg gyomor kímélése mellett fokozott táplálás csakis úgy vihető keresztül, ha olyan koncentrált, nagy tápértékű anyagot választunk táplálékul, amelyet a szervezet a gyomor emésztő működésének különösebb igénybevétele nélkül értékesíthet. Ilyen koncentrált erősítő tápszer az Ovomaltine.

A „Lingua nyelvgyakorló olvasmányok"

sorozatának mindegyik kötete a valóban **élő és modern irodalmi nyelven** írott művekből és sajtóközleményekből válogatott **rövid, vidám és ismeretterjesztő olvasmányokat tartalmaz.**

A haladó nyelvtanuló szórakozva, szinte játszva frissítheti fel és **fejlesztheti tovább, olvasásuk révén, eddigi nyelvtudását** és bővítheti szókincsét.

Az egyes kötetet sok humoros illusztráció teszi még érdekesebbé és vonzóbbá.

Eddig megjelent kötetek

1. Német Komm' und lach' mit! Összeállította és nyelvtani magyarázatokkal ellátta: *dr. Szentgyörgyi Ede.* *Forrai Zoltán* rajzaival.

2. Angol English made easy! Összeállította és nyelvtani magyarázatokkal ellátta: *ifi. Kunfalvi Rezső* *Gyenes Gitta* rajzaival.

3. Francia Pêle-Mêle Összeállította és nyelvtani magyarázatokkal ellátta: *dr. Garzó Miklós.* *Gedő Lipót* rajzaival.

4. Olasz Com'è facile! Írta: *dr. Király Rudolf.* — *Bysz Róbert* rajzaival.

Minden egyes, számos képpel illusztrált és színes borítékba fűzött kötet ára ..... **P 1.80**

Kapható Az Est könyvkereskedésében, Fr., sétér körút 18.

100 éve született Breuer Marcel napfény és árnyék

ÚME 2002/2

BREUER MARCEL helye a modern építészek között nehezen meghatározható. Életkora szerint a második, de szemléletében, gondolkodásában inkább a következő generációhoz – Aldo van Eyck, Jørn Utzon, Christopher Alexander mellé – sorolható. A hangsúly egy jól funkcionáló, hosszú távú, az emberi szükségleteket specializáltan kielégítő, egyszerűen, tisztán megfogalmazott építészet kialakítására került. Az építész feladata tehát az volt, hogy miközben az „egészre" figyel, ne tévessze szem elől a részletek egymáshoz való viszonyának fontosságát. Hogyan tud sokszor ellentétes, szembenálló dolgokat egyesíteni – nem feloldani (unify and not compromise)?

Ezt a kettősséget fejezi ki a spanyolok bikaviadalukról vett mottója: „Sol y sombra, fény és árnyék". A bikaviadalon az ülések fele a nap felé fordul, a másik fele árnyékban van. Erről mondják, »Nap és árnyék«, és ezt nem úgy írják, hogy »Nap vagy árnyék«. A könnyű megoldás arra, amikor ellentétekkel találkozunk, az egyszerű kompromisszum. A feketéből és fehérből szürke lesz, ez a könnyű megoldás. Ez számomra nem megfelelő. Nap és árnyék nem azt jelenti, hogy felhős az ég. A szükség a feketére és a szükség a fehérre megmarad. A spanyol Napot nem oldja fel a spanyol árnyék. Mindkettő oldatlan tisztaságban része ugyanannak az életnek és ugyanannak a gondolatnak." A poláris minőségek felismerése, egységesítése, kölcsönhatása más építészeknél is megjelenik, hasonló gondolatot fejez ki J. J. Oudnál az egymásra ható épületelemek esztétikai feszültsége, vagy Aldo van Eyck „twin-phenomenon" fogalma is.

Breuer Amerikában azt az építészeti feladatot állította maga elé, hogy hogyan lehet egy hagyományos amerikai faházat mindenki számára egyértelműen, korszerű szellemben, hosszú távra kifejezni. Megoldást keresni arra, hogy mindkét – hagyományos és modern – szükségletet egyszerre elégíti ki, és az építészetet kiemeli az absztrakció világából, életet ad neki és művészetté teszi. Nevéhez körülbelül 70 magánház fűződik, ezeket kísérleteknek tekintette, a kísérletezést az építészet kötelességének. Az „új" itt nem cél, hanem eszköz arra, hogy a családok általános szükségleteire megfelelő megoldást kínáljon.

Az épület emberkéz alkotta tárgy (man-made work), egy kristályos, épített konstrukció, kompozíció, mely kapcsolatban áll a természettel és az ellentétekre épül. A természet és a ház nem ellenségek, de ugyanakkor kihangsúlyozza, hogy határozottan különböznek egymástól. Együtt kell élniük ahhoz hasonlóan, ahogyan egy férfi és egy nő élnek együtt: „Természetesen nem szükséges – nem is túl érdekes – az, hogy a férjet és a feleséget egymáshoz szoktassuk. Tulajdonképpen mennél nagyobb a különbség közöttük (természetesen a józan ész határain belül), annál mélyebb és annál megfelelőbb a kapcsolatuk."

Ugyanez igaz az épület sok más részletére is: teher és támasz egységére, nyomás és húzás, tér és forma, színek és textúrák szembeállítására, valamint az épület és környezete kapcsolatára is.

Breuer House, New Canaan, Connecticut, 1947

Az épületnek kommunikálnia kell azzal a környezettel, amelyet kiválasztottak számára. A táj karaktere, domborzata, a fák, a kövek befolyásolják a házat, és mind az építész, mind a megrendelő számára jelentéssel bírnak. A környezet, amely tulajdonképpen végtelen tér, és a ház – belső tér – között különös kapcsolat van. A kettő nem olvad egybe, egymástól határozottan különböznek (természetes és épített), de mind a kettő teret enged a másik számára. A ház nincs elzárva környezetétől, csupán különböző elemekkel elhatárolódva oly módon, hogy azok mozgásban vannak – szabadon áramlanak. A tér jellege változik attól függően, hogy üvegből, fémből, fából vagy bármilyen más anyagból készültek, attól függően, hogy milyen a színük vagy a textúrájuk.

Breuer House, New Canaan, Connecticut, 1947

Nem mindegy, hogy az épület hogyan viszonyul a földhöz, amelyen áll. Breuer szerint alapvetően két megoldás létezik: az egyik, amikor a ház a földön „áll", biztosítva, hogy az ember bárhonnan kisétáljon a tájba (Robinson House, Williamstown, Massachusets, 1946-47); a másik, amikor a ház fölé emelkedik a tájnak, olyan érzésünk van, mintha lebegnénk

Clark House, Orange, Connecticut, 1949

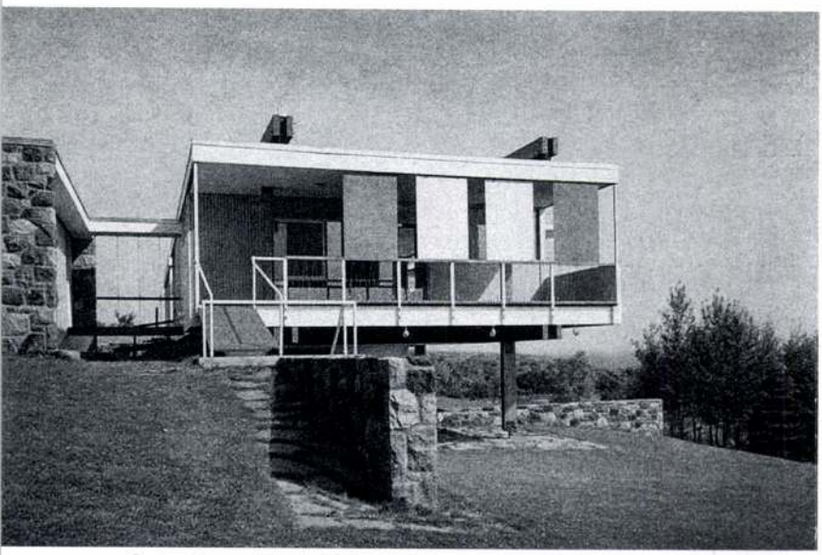

Caesar House, Lakevill, Connecticut, 1952

a táj fölött, vagy egy hídon állnánk (Caesar Cottage, Lakevill, Connecticut, 1952). Breuer kedveli e két teljesen eltérő megoldás kombinálását is: a hegyoldalban álló házat (Clark House, Orange, Connecticut, 1954). Ez utóbbi megoldás különösen jól szolgálja a család azon ellentétes, ugyanakkor nyilvánvaló igényét, hogy a szülők együtt akarnak élni gyermekeikkel, másrészről mind a szülők, mind a gyermekek saját életüket is szeretnék élni. A házba mindkét oldalon – a hegy és a völgy felől is – bejárat vezet. Az alsó szinten elhelyezett gyerekek közvetlenül kimehetnek a természetbe, mintegy körbeöleli őket a táj. Ez a környezettel való személyes kapcsolat, közvetlen élmény több mint funkcionális megoldás, esztétikai hatás – egyfajta megfogalmazhatatlan, pozitív feszültség, mely ugyanakkor kiegyensúlyozottsággal párosul és mélyen hat az emberi pszichére.

Breuer épületeinél azt érezzük, hogy a ház együtt dolgozik a természettel – falait könnyedén kifuttatja a külső térbe, alacsony mellvédfalakat látunk belevágódni a fűbe, konzolosan függesztett vagy alátámasztott teraszokat. Ugyanakkor mindig ott vannak a különös gonddal, precizitással kezelt részletek is: a medence vizében visszatükröződő színes panelek (Rufus Stillmann House, Lichtfields, 1950), a falon megjelenő árnyékok, a különböző szerkezeti megoldások – külső és belső lépcsők, napvédők és árnyékolók, függesztések –, a változatos kandalló-kialakítások (Robinson House, Williamtown, 1947), belső térelhatárolások (Breuer II House, New Canaan, 1951), de ezeket sem öncélúan kezeli, hanem az épület egészének alárendelve, harmonikus egységgé szervezve.

Az 1952-ben épült Caesar-ház egy hétvégi nyaraló, egészen közel a tóparthoz. A fákkal körbeölelt, oszlopokon álló, könnyed hatású épületbe egy hídon keresztül érkezünk, amely az akasztós falfülkék és a fürdő kivételével egy tér. A hálóhelyül is szolgáló nappaliból üvegfalon át kilátás nyílik a tóra, a konzolosan kinyúló – fél homlokzat szélességű – teraszról pedig közvetlen kapcsolatba kerülhetünk a tájjal. A fémhuzalokból álló egyedi megoldású korlát – immár több sorban – újra megjelenik, két oldalról pedig – a homlokzat túlfuttatásával – átlósan rakott falamellák védnek a szél illetve a napsugárzás ellen. Alul csak egy kővel körbefalazott tömb van, benne faraktár és csónaktároló. A ház minimális alapterületével, visszafogott geometrikus formájával, játékosan kialakított faburkolatával, színes, szabadba kivezető kéménykürtőivel, az ember kényelmét nyugalmát biztosítva, minden részletében átgondoltan jelenik meg előttünk, s esztétikai hatásán túl személyesnek, bizalmasnak érzékeljük.

A felületeken megjelenő színek és textúrák sajátos feladata az eltérő funkciókat hangsúlyozni. Ez szembenáll a közelmúlt ízlésével, amikor a padló kivételével minden felületet fehérre meszeltek. „Nem használhatunk csak egyféle szószt, szín-szószt, anyagszószt vagy tapéta-szószt, hogy mindent befedjünk vele. Minden egyes részlet önálló egység." Ha csak színeket használnánk, ez – némi jóízléssel, érzékkel – viszonylag egyszerűen kellemes kompozíciókhoz vezethetne, más aspektusokat azonban kirekesztenénk." Breuer kedveli a legtisztább alapszíneket – vermilion piros, kadmiumsárga, kobaltkék –, és ezeket mind kívül: a falfelületeken (Neumann House, Croton-on-Hudson, 1950), parapetsávon (Stillmann House, 1950) vagy a belső térben: mennyezeten, falon (Cantilevered House, New Lakeville, 1951) vagy a kandalló kürtőjén (Caesar Cottage, Lakeville, 1951) jeleníti meg.

Egy textúra vizuális hatása, a különböző apró eltérések a természetes anyagban – a kő felülete, a fa erezete – kellemes érzéseket váltanak ki bennünk. Szeretjük ezeknek az anyagoknak a melegségét, érintését, a színek érzelmi kisugárzását és ezek együttes hatását is.

Breuer lakóházainak titka a frissességükben rejlik, az építész személyiségében: eredeti kifejezőerejében, rendkívüli kreativitásában, a részletek iránti érzékenységében és az ember iránti mély tiszteletében, alázatában, emberismeretében. Az embert állítja az „előtérbe" azáltal, hogy minél kevesebb hangsúllyal rendelkező, egyszerű hátteret ad neki, így segíti őt az önkiteljesedésben.

Kapovits Réka

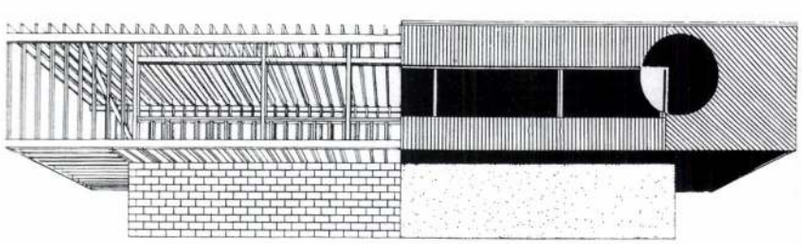

Cantilevered House, New Lakeville, 1951

Breuer Marcel

- 1902. Pécs
- 1920-ban a Bécsi Művészeti Akadémiára megy
- 1920-24 között a weimari Bauhaus tanulója
- 1928-ig a Bauhaus mestere, a bútorasztalos műhely vezetője
- 1925-28. hajlított acélcső asztalokat tervez és kivitelez
- 1928-31. Berlinben él
- 1931. tanulmányutakat tesz Nyugat-Európában, a Földközi-tenger vidékén és Észak-Afrikában
- 1933. Svájcba költözik
- 1934-36. Zürich-dolderthali apartmanházak
- 1934. hazalátogat Magyarországra, építészirodát alapít Fischer Józseffel és Molnár Farkassal, megnyerik a Budapesti Nemzetközi Vásár tervpályázatának első díját, de a Mérnöki Kamara zsidó származása miatt nem veszi föl tagjai közé
- 1935. Angliába költözik, megtervezi a Civic Center of the Future-t
- 1937. a Harvard Egyetem meghívására Amerikába megy tanítani, végleg idetelepül
- 1941-ig Gropius tervezőtársa
- 1941. New Kensington-i lakótelep
- 1946. New Yorkba költözik, családi házakat tervez
- 1953-58. UNESCO székház, Párizs (Luigi Nervivel)
- 1954-58. az USA hágai nagykövetségének épülete
- 1956-65. a New York University új épületei
- 1960-61. IBM kutatóközpont, La Gande, Franciaország
- 1963-66. Amerikai Művészet Whitney Múzeuma, New York
- 1968. a BME „doctor honoris" oklevele
- 1981. New Yorkban meghal

Az új építészet problémaköréből

Az utóbbi időben nem csak a gazdaság és politika területén, hanem a művészetben is felvetődött az átértékelés kérdése. Az írók, képzőművészek, zenészek közötti vitába saját szempontjaik szerint az új építészek is beleszólnak. A modern törekvések problémái — mondják — részben megoldódtak, részben egyértelműbbek lettek, újabb részletekkel bővültek s ezért alaposabban és igényesebben kell megkísérelni megoldásukat. A modernség fogalma, ahogyan tegnap értelmeztük, elvesztette tiszta jelentőségét. Semmiesetre sem tartalmaz többé értékmeghatározást, inkább csak egy szecessziós modor kifejeződése, mintsem stílus a szó valódi értelmében. Az ügyes mesterkedők, akik megelégszenek a külsőségek hangsúlyozásával — a nagyszerű kezdeményezők törekvéseit a giccs felé tolják, céljuk a tetszetősség, holott tudjuk, az új építőművészeti mozgalmak sokkal határozottabb követelésekkel indultak és sokkal pozitivabb eredményekre törekedtek. Ma ott tartunk, hogy az új építészet érdekében a legkiválóbb mestereknek határozottan szót kell emelniök az építők modern formalizmusa és az építtetők parvenü ízléstelensége ellen. Minden új törekvés ki van téve a haszonélvező utánzók megrohamozásának, ezt tudomásul kell vennünk, de egyben nem szabad lemondanunk a védekezés lehetőségéről, az elvi feltételek és gyakorlati következmények félreérthetetlen megfogalmazásáról. Ennek a követelménynek szemelőtt tartásával közöljük az alábbi részleteket J. J. Oud holland mesternek F. A.-hoz írott leveléből és Breuer Marcel zürichi előadásából.

J. J. OUD:

A forma és funkció kérdése mindmáig megoldatlan probléma az új építészetben. Gropius egyszer azzal bókolt nekem, hogy nem vagyok „formalista". Abban az értelemben, hogy újból és újból — mindig új módon — arra törekszem, hogy művészetemben az élet követeléseit valósítsam meg: valószínűleg igaza is van. De nincs igaza akkor, ha azt hiszi, hogy én kevés figyelemmel vagyok a „forma" jelentősége iránt. Ellenkezőleg, soha sem felejtettem el a forma fontosságát hangsúlyozni és gyakran az az érzésem, hogy a modern építészek között azon kevesek közé tartozom, akik a formát nagyon fontosnak tartják s mindig is annak tartották. Ez a felfogásom nagyon sajátos, izolált helyzetbe kényszerített a modern építészek között és emiatt sohasem tudtam rászánni magam, hogy részt vegyek csoportosulásukban, melyet a magam részéről túlzottan materialisztikus jellegűnek tartok. Továbbá bizonyos konjunkturális problémákra való beállítottsága, szűknek látszik előttem, semmiesetre sem olyannak, amilyennek én az új építészet szellemét értelmezem.

A forma és funkció között mindenkor jelen van bizonyos ellentét. A funkció nem minden határozott követelményét lehet formában megoldani. Egyiket a másik érdekében részben fel kell áldozni, feltéve, hogy az ember súlyt helyez az egész épület szellemi egységére.

1937. 54. 7.

Azt az álláspontot, amely a szellemi egység fontosságát háttérbe szorítja, elutasítom magamtól, mint az olyan egyoldalúságot, amely az életet a szellem rovására túlzottan materialista módon szemléli. Számomra az építőművészet — eltekintve a tárgyilagos beállítottság szükségességétől — kimondottan szellemi munka.

Bizonyos kompromisszumokat (forma és funkció között) minden további nélkül elfogadnék, ha az eredmény az architektura világát, a mi értelmünkben gazdagítja.

Az ideális fejlődés irányában nem csak materiális értelemben vett előrehaladásra van szükség, amint ezt az új építészek közül sokan gondolják, hanem szellemire is. Nagyon tévednének, például, a legfiatalabb hollandiak, ha elsősorban nem erre fektetnék a hangsúlyt. Én következetesen minden előadásomban elmondom, hogy az új építés szellemi szükségből származik. Egyben azt is megkísérlem kimutatni, hogy az új építészet szellemi tekintetben még egyáltalában nem mérhető a régi építészet értékeihez s hogy ezt a hátrányt lehetőleg nekünk kell behoznunk. Jelenleg a szellem egy tizedrészben sem követi az anyagot az új építészetben.

Az Ön házának speciális problémájához a következőket mondom:

A fényképfelvételek megtekintésénél azonnal feltünt, hogy milyen fontosnak tartja az arányok helyes elosztását, a tájba való beilleszkedést és ennek nagyon örültem, mert ez az előzőkben elmondottaknak elibevág és nagyban tisztázza a kérdést. Időszerüen fontosnak érzem, hogy ezek elől a problémák elől az ember ne próbáljon absztrakt fogalmazásokba menekülni, hanem kísérelje meg azok tárgyi megoldását. A magam részéről nagy meggazdagodásnak találnám, ha sikerülne az új épületeket olyan finoman kialakítani, hogy azok, mondjuk Schmitthener értelmében finomak legyenek és mégis 100%-ig az új építés szellemében. Ugy vélem, ilyen kísérletektől a modern építészek nagy részét a banalitástól való félelem tartja vissza. Egy gépalkatrészekből összeállított csendélet a felületes szemlélő előtt modernebbnek látszik, mint egy gyümölcscsendélet és ugyanigy egy ház, amelyen a modern anyagok provokálóan hatnak, az első pillanatra modernebbnek tünik, mint az olyan ház, amelynél megkísérelték az anyagokat szeretetteljesen feldolgozni és betagozni. Az ilyen modernségnek azonban a valóban modern szellem lényegéhez igen kevés köze van s én nem hagyom magam ettől a felfogástól megfélemliteni. Az általam kivánt kísérletezések kezdeti nehézségeiből kell kialakulni annak az új építészetnek, amelyet nyugodtan a régi mellé állíthatunk. Ez a folyamat a vidéken nehezebben fog végbemenni, mint a nagy városokban.

Hatványozottan fontos ma a küzdelem, úgy formális (szellemi), mint praktikus (anyagi) értelemben. Ha a modern építészek általában belátnák, hogy mindig két dologról van szó s nem hol az egyikről, hol a másikról, akkor hamarosan nagyobb eredményeket érhetnénk el. Ha már az akadémikus művészet abba a hibába esett, hogy formalizmust csinált szellem nélkül, úgy mi ne hozzuk az életet szintén szellem nélkül — mert hasonlóképen ez is megbosszulja magát.

Régebben gyakran tiltakoztam az ellen, hogy a modern építésről elméletileg sokat fejtegessenek, mert úgy hittem, ha odaállítjuk munkáinkat az emberek elé, azok önmagukért egyértelműleg beszélni fognak és az elégséges.

Ma azonban úgy látom, hogy széles körök átveszik és kompromittálják a modern mozgalom részleteredményeit, miután azokat egyenként nézik, minden összefogó szemléletre való tekintet nélkül és ezzel azokat szükségszerűen kompromittálniok is kell. Ezért ez eszmekörnek közelebbi megvizsgálása és figyelembevétele szerintem időszerűvé vált.

Mik tehát a modern építészet alapvető indító okai?

Első helyen: elfogulatlanság. Valamely feladattal, problémával vagy jelenséggel egyenesen, közvetlenül szembenézni. Nem terhelve megszokástól, ellenőrizhetetlen hagyománytól, sem pedig szellemi anyagraktárunk tehetetenségétől. Természetesen nemcsak kritikában, hanem mindenekelőtt környezetünk alakításánál.

Aki a másik módszernek, vagyis bizonyos irányelvek, hagyományok, iskolák vagy stílusok tiszteletteljes átvételének a híve, kövesse azokat. Mi többet várunk attól, hogy közvetlenül fogunk feladatainkhoz, mi abban hiszünk, amit saját magunk tapasztaltunk, éreztünk, gondoltunk, vizsgáltunk felül és számítottunk ki.

Rövid kitéréssel állást óhajtok foglalni a hagyományos-népies építéssel szemben, mivel hagyomány alatt nem a nemzedékről-nemzedékre öntudatlanul továbbélő kulturális erőket értem, hanem a közvetlenül megelőzőhöz való tudatos hozzásimulást. Legelőször ki kell jelentenünk, hogy azokat az embereket, akiket modern építészeknek nevezünk, őszinte csodálattal és szeretettel töltik el a hamisítatlan népművészet, a valódi paraszthäz és a nagy művészeti korszakok remekművei. Például a modern építészek nemzetközi szervezete múltévi kongresszusát Athénben tartotta meg, — a résztvevők kivétel nélkül elragadtatással beszéltek a nagy görök idők remekműveiről, a szigetek házairól és városairól, a bennszülöttek még ma is élő népi építészetéről. Ha alkalomadtán utazunk, érdeklődésünk főként azoknak a vidékeknek szól, amelyek a lakosságnak még romlatlan, mindennapi alkotásait mutatják fel. Kielégít bennünket, hogy ott olyan teremtő erőre találunk, melyet bizonyos vonatkozásában nemzedékek fejlesztettek és amely a legutóbbi korszak szokásos építőművészetének erőltetett hiúságától és ürességétől mentes. Mi tanulunk ott, de eszünkbe nem jutna, hogy hasonló műveket alkossunk. Modern életmódunkban gyökeredzik az a felfogásunk, mely minden népművészetben vagy régi stílusban való alkotni akarást elvet, mint ki nem elégítőt és nem őszintét. Ha tudatosan hagyományos alkotásra rendezkedünk be, az beteg dolog. A mi világunknak nincsen hagyománya olyan értelemben, amint azt az előbb meghatároztam. Nincsen hagyománya 8 vagy 6 órás munkanapunknak, villanyerőnknek és villanyfényünknek, fűtésünknek, vízvezetékünknek, autóutainknak és benzinkútjainknak, hajóinknak, hídjainknak, műszaki eljárásainknak és módszereinknek. Elítélhetjük korunkat a maga egészében, sajnálhatjuk,

hibáztathatjuk vagy megváltoztatni akarhatjuk az embert, aki a modern élet benyomásainak, rohanásának és támadásának zűrzavarában belső egyensúlyát áldozza fel, de nem hiszem, hogy akár csak milliméternyi javulást is érhetünk el azzal, ha házainkat a hagyományos ormokkal és tetőkkel látnók el. Ellenkezőleg, csak megnagyobbítanók vele a nézetek és az élet között levő szakadékot, még jobban eltávolodnánk a belső kiegyensúlyozottságtól, mely végre is minden gondolkodás és cselekvés végső célja kellene, hogy legyen. Talán képtelenségnek látszik, ha a népi építészet és népművészet, meg a modern mozgalom között bizonyos értelemben párhuzamot vonunk. Mégis érdekes, hogy ennek a két annyira ellentétes iránynak két közös tulajdonsága van:

1. az elemek és formák személytelen jellege és

2. a tipikusra, a divattalanra és a szükségszerűen fejlesztettre való törekvés.

Mikor egyszer véletlenül megláthattam egy kasztiliai paraszthaz konyháját, egészen meglepett kifejezetten „modern" volta. Ha azt kérdezzük magunktól, hogy e paraszt-alkotások hiúságmentes biztos szépsége, észszerűsége és meggyőzőerejű minősége mily forrásból ered, akkor e viszonylagos tökéletesség okát megtalálhatjuk a termelés szükségszerűen valódi, akaratlan és hagyományos módjában. Egy családnak csak egy adott szélességű szövőszéke van, egy lánccal. Egy vidéknek csak néhány meghatározott színe, néhány hagyományos eljárása. Adva van néhány szabvány. Alapjábanvéve mindig ugyanazt termelik, legfeljebb árnyalati változatokkal. De ezek a változatok is csak lassú, szükségszerű hullámzással kelnek életre. Valamely hely és családi viszonyok adta hagyomány meghatározza a fejlődést és létrehozza a tipust. Modern mozgalmunkban bizonyos értelemben megvan ennek a párhuzama, — mi is keressük a tipikusat, a szabványt, az egyértelmű alakot, a nem véletlenszerűt. Természetesen nem a népművészet termelési módjával, hanem a mi modern, kézműves és ipari módszereinkkel és nem korábbi idők falusi szükségletéhez, hanem mai szükségleteinkhez mérve. Mi sem kívánunk indokolatlan változatokat, a legegyenesebb úton való megvalósítást akarjuk, mely megfelel a használat és termelés mai fejlettségének. Ha egy valódi ipari szabványt nézünk meg (pl. egy villanykörtét vagy pedig egy modern fürdőkádat krómozott és végső megoldásig átdolgozott szerelvényeivel és formáival), akkor tudnunk kell, hogy ez a „művészet" szintén csak egy, mondhatnám hagyományszerű fejlődéssel jutott el odáig, miközben ugyanazt a kérdést újra meg újra átdolgozta és továbbfejlesztette. De ma mások a módszerek: családi hagyományok helyett tudományos megállapítások, szokásszerű ismétlések helyett logikus elemzések.

Ne értsenek félre, távolról sem állítom azt, hogy népművészetnek és modern mozgalomnak bármi gyakorlati közük volna egymáshoz. Csak ki akartam hámozni azokat a mélyenfekvő tulajdonságokat, melyek úgy az egyiknél, mint a másiknál a viszonylagosan tökéletes eredményekhez vezettek vagy vezethetnek. Mindenesetre akárhány jó paraszthaz gondolatkeltőbb sok úgynevezett modern háznál. Mi nem akarunk mindenáron újat alkotni, hanem azt, ami megfelelő, ami az igazi és helyes, ami viszonylagosan teljes és tökéletes. Új utakat vágtunk, részben azért,

mert ezek tényleg a keresett megoldásokhoz vezettek, részben azért, hogy sajátmagunkat a közvetlen szemlélet érdekében a megszokott alól felszabadítsuk és a szokatlanban rejlő merészségre rászoktassuk. És végül, hogy kísérletezzünk, hogy a szellemi munkát olyan formában is kifejezésre juttassuk, mely a szakemberek tapasztalati törvényei szerint még nincsen ugyan igazolva, de amely — esetleg — a továbbfejlődéshez vezet. Tehát a modern mozgalomban az „új" csak célhoz vezető eszköz-ként, munka- és nevelési módszerként értékelendő, nem pedig célként, mint például a divatban. Torkig vagyunk az építészetben minden divattal, minden akarva-más formát unalmasnak tartunk, minden olyan formát jelentéktelennek látunk, mely egyéni szeszélyből fakadt és átmeneti hangulatra vagy múló művészeti irányzatra épült. Ettől eltekintve tény az is, hogy épületeinket és bútorainkat nem válthatjuk annyiszor, mint az ingünket.

Így van ez az építészetben. Ezzel szemben például a nőiruhadivatban indokoltnak, természetesnek és szépnek (azaz többé-kevésbbé szépnek) tartom a változást. Azért, mert ez az érzések más síkján mozog, mint az építészet.

Ha eredeti, egyéni vagy képzeletgazdag alatt, szeszélyest, ötletszerűt és egyszerit értünk, úgy azt mondom: a modern építészet ne legyen se eredeti, se egyéni, se képzeletdús. Ezek a fogalmak is nagy változáson estek át. A mi fogalmaink szerint a modern építészet akkor eredeti, ha a közvetlen állásfoglalást tekinti feladatának. És egyéni alatt azt az erőt, az intenzitásnak azt a fokát értjük, mellyel valamely feladatnak legkülönbözőbb és egymástól legtávolabb álló kérdéseit egyensúlyba tudja hozni. A képzelet ma nem a szellem elvont kalandozásaiban jelentkezik, hanem éppen a szívósságban, mellyel a realitások fantasztikus világát jellegzetes rendbe foglalja.

A „közvetlen kérdésfelvetéssel" való összefüggésben a modern mozgalomnak most a forradalmi oldalát kell megtárgyalnunk. Gátlásaim vannak, hogy a forradalmi szót egyáltalán használjam, mert hiszen utóbbi időben valamennyi politikai párt előjogává, a legnagyobb mértékben polgári erénnyé és úgyszólván a fiatalság iskolai kötelességévé vált. Tartós állapottá. Azt hiszem, hogy abban az elvben, hogy csak saját, elfogulatlan nézetünket kövessük és vigyük keresztül, már kifejezésre jut a mozgalomnak eredetileg való forradalmi magatartása. Ezzel azt is kifejeztük azonban, hogy a modernek forradalmi magatartása nem jelent számunkra holmi örökös önkielégülést, sem pedig propagandaszerű csatakiáltást, hanem igenis munkánk belső és lehetőleg külső függetlenségét is. Bár ebből a „forradalmiságból", mint már említettem, szentesített erény lett, ez az erényünk mégis egy kis fejfájást okoz nekünk. A „forradalmi" szónak pártpolitikai mellékíze van. Hozzájárul ehhez még az, hogy a lakás- és városépítésre vonatkozó vizsgálatainkat részben elsősorban társadalomgazdasági megállapításokra alapítottuk, nem pedig alaki vagy reprezentatív gondolatokra. És hogy a fejlődés lehetőségeit az általános szükségletek széles mezején látjuk. Így aztán itt-ott az a felfogás keletkezett, hogy a modern mozgalom saját belső lényege szerint politikai jellegű, vagy olyannak kellene lennie. Ellenségeink állítják ezt, hogy ellenünk a politikai propaganda esz-

közeivel küzdhessenek. De nemcsak ellenségeinknek ez a nézete. Hozzánk közelálló körök is vannak, kiknek mindenképpen cselekvő módon velünk kellene harcolniok, de akik szintén meg akarnak minket politikailag kötni, amennyiben következő módon érvelnek: „ti a jobbulásra radikális megoldásokat ajánltok. De azok csak egy gyökeresen megváltozott társadalomban valósíthatók meg, mert hiszen az építészet a kor, a körülmények, a társadalmi szerkezet, tehát a politikai állapotoknak is kifejezője. Ha tehát nem állítjátok be munkátokat politikai irányba, úgy vagy utópisták lesztek, vagy állandó megalkuvásokra kényszerültök, melyek a mai társadalmi rend törvényeiből következnek."

Ezzel az állásfoglalással szemben a következőket óhajtom kifejteni: téves megállapítás, hogy az építészetet kérdéseinek összességében a politikai állapotok határozzák meg. A politika természetesen rendkívül nagy szerepet játszik, nemcsak az építésben, de minden téren. Mégis helytelen dolog ezt a szerepet mindezen egyes területek tulajdonképeni működésével téveszteni össze. Közelebbről nézve: az építészet műszaki és gazdasági tényezői függetlenek hordozóik politikai felfogásától, független tőle továbbá az építészet esztétikai tényezője is; és függetlenek tőle a kidolgozás ereje és a szervi feladatok megoldása.

Politika és építészet találkoznak: először a feladatok kijelölésénél és másodszor a megvalósítás lehetőségeinek körülhatárolásánál. De e két érintkezési felületnek a társadalmi rendhez való viszonya távolról sem egyértelmű. Semmiféle politikai rendszerben sem működnek biztonsági készülékek önmaguktól.

A modern építészeti mozgalom minden alkotásában a tisztaságra, világosságra, megoldásra, az egyértelmű állásfoglalásra és a határozott irányra törekvő akarat uralkodik. Ez az építészet műszaki és gazdasági síkján a szerkezeti törvények és gyakorlati szervi működések különösen erőteljes érvényrejuttatásában nyilatkozik meg, — az építészet művészeti síkján pedig a véletlenszerű formák elhagyásában és az egyszerűségben. Kristálytiszta építészet van kialakulóban. Formái megfelelnek a szociális ember gondolkodásának, törvényeinek és működéseinek és közvetlen alakjában az ember szükségleteinek, életének és itt-tartózkodásának a foglalata. Más az alakja, mint a természeté, mint a szerves lényeké, az emberi természetnek a kifejezője és megjelenési formáiban alapjában különbözik a természet formáitól.

Vajjon az, amit akarunk, egyértelmű-e a hideggel, józannal, keménnyel, vaklogikussal, érzéketlennel és vajjon fejétől a sarkáig gépies-e? Vajjon a hivatalok és gyárak gépeire ráakarunk-e még duplázni a magánélet gépesítésével, az emberi étkező-, alvó-, beszélő-, pihenő-, lélegző-, gondolkodó-, nevető- és nemigéppel? Aki ezt elhiszi, az vagy csak a modern építészet legrosszabb termékeit ismeri, vagy nem volt még alkalma rá, hogy a modern építést közvetlen közelről megismerhesse és azt kipróbálhassa.

A modern építészeti mozgalom nem a tulajdonképpeni műszaki gondolkodásból ered. A műszaki eredményeket már jóval a mi mozgalmunk előtt is ismerték és fel is használták; és ha elképzeljük, hogy ma egy épületből kihagynók a villamosságot, a központi fűtést, az acélablakot, a vasbetont, a linoleumot, a csatornázást, a szuroktermékeket, sőt

még a vízvezetéket a fürdővel, folyóvízzel stb., szóval, hogy az épületet műszaki vívmányok alkalmazása nélkül építenők meg, azért azt még mindig megépíthetjük vagy modernül, vagy nem modernül. A modern mozgalom megteremtette mindenesetre a technika kulturális méltánylását, legyőzte a művész gőgjét a gazdasági kérdésekkel szemben és letörte a saját szépielkünknek korlát nélkül való imádatát. De a mozgalom valójában abból az akaratból származott, hogy megértsük és felfogjuk a kor szellemét, tehát belőlünk ered a mi akaratunkból, melynek érzésbeli és világnézeti jellege van. Az „új építés" megkezdte felvilágosító munkáját és megindult az elterjedése; de eközben rájött arra, hogy a formák, az esztétika és szellemi felfogás tételeit sokkal nehezebb megfogalmazni és azokat a nyilvánossággal megértetni, mint a logika, a gyakorlat, a számítások és a használat tételeit.

Rászoktunk arra, hogy kizárólag észszerűséggel érveljünk ott is, ahol az felmondja a szolgálatot. Vannak dolgok, miket egyelőre nem lehet egyértelmű módon felfogni s a modern mozgalom egyik másik körében ezért a technikának, a számszerű szemléletnek mondhatni statisztikai világnézetek hirdetésében nagy versengés indult meg. Valóságos versenyfutás az esztétikai tényező radikális tagadásában. A mérnök volna szerintünk a valódi alkotó. Minden szép volna eszerint, ami műszaki és gyakorlatias.

Azt hiszem, hogy ezt a beállítást széles körökben túlhaladottnak tekinthetjük. A mérnöki alkotások egyáltalán nem mind szépek pusztán azért, mert mérnöki munka eredményei, hanem lehetnek szépek is, először alkotójuk alakító tehetsége folytán (pl. Eiffel, Freyssinet), vagy másodszor egy tudományos ipari hagyomány következtében, melyből idővel minden irányban kielégítő forma áll elő: a tipus, a sztenderd. Például a mi villanykészülékeink, felszereléseink, üvegeink, orvosi eszközeink, bőröndjeink, stb. A mérnöki munkamódszernek meg van természetesen mindig a maga haszna: a gyakorlati-műszaki kérdésekkel szemben való tárgyilagossága. Olyan dolgok keletkeznek, melyek legalább jól használhatók, ellentétben a modernt megelőző korszak számos építészeti alkotásával. Ezért törekszünk az építészeti munka legszigorúbb mérnöki megszervezésére is. De mi nevén akarjuk nevezni a gyereket és nem akarjuk sajátmagunkkal elhitetni, hogy a mérnöki alkotásoknak már önmagukban szépeknek kell lenniök.

Én az egyszerűségben nem látok pusztán valamely puritán erkölcsi kötelességet, hanem azt az elégtételt, hogy kevesebb munkával nagyobb hatást értünk el és hogy szellemi erővel és rátermettséggel a semmiből valamit teremtettünk. Vagyis, hogy egy sima fehér falból szint, testet és életet fakasztottunk. Egyszerűség ebben az értelemben valódi teljesítményt és minőséget jelent.

Az ily kitisztult építészet egyik eleme a tipus. Tárgy vagy épület, melyről elmondható, hogy viszonylagosan sok elhatározás közben tisztult ki és hogy viszonylagosan tökéletessé vált. A modern mozgalom kitartóan törekedett a tipusra, a sztenderdre. Erőltette az iparral és a gazdasági élettel való szoros együttműködést és a berendezési és építőipar majdnem minden területét elhatározó módon befolyásolta. A mi

értelmünkben vett tipikus lámpák, bútorok, anyagok, építési elemek keletkeztek, melyek kielégítő összeállítást tesznek lehetővé.

Amikor azt hirdetjük, hogy a modern építészet először is a közvetlenül legbehatóbb megmunkálásra, a legtisztább, a legegyértelműbb fogalmazásra, a műszaki lehetőségek és gyakorlati adottságok legerősebb tekintetbe vételére törekszik és hogy a belsőfelépítést és szerkezetet őszintén és illuzió nélkül akarja kifejezni, akkor sokan azt kérdezik tőlünk: mi van a művészettel?

Vajjon a művészet, a szépség vagy ehhez hasonló dolgok kiirtandók-e környezetünkből, mint zavaró érzelgősség, mint időszerűtlen dolgok, vagy amint azt utóbbi időben oly szívesen, de gyakran helytelenül mondják, mint sznobizmus? Azt hiszem, hogy már eddigi fejtegetéseimből is kiviláglik, hogy én ezt a felfogást nem osztom és hogy már az elfogulatlanság és tisztaság fogalmának meghatározásánál azoknak lehető esztétikai kiaknázását sejttettem. Szerintem az építészet csak érzékeinkre való hatása révén tűnik fel jelentőségteljesnek, ez pedig az észszerű folyamatok ismerete nélkül is beállhat.

Hol szűnik hát meg a modern építészetben az észszerűség és hol kezdődik a művészet?

Nekünk nem kell a szépség, mint idegen test, sem mint díszítmény, sem pedig átalakított szerkezeti elemekkel való kacérkodásként. Nem kell sem a túlméretezettségben, sem mint divatos, gyorsan muló fordulat, sem szimbólikus, sem kubista, sem neoplasztikus vagy akár konstruktivista építőművészet képében sem. Mi tudjuk, hogy az épület szükséges, levezetett, kiszámított és törvényszerű elemei racionális mivoltuk megóvása mellett lehetnek szépek, vagy nem szépek.

Mindenki, aki már épített, számított és szerkesztett, tudja:

1. hogy valamely elrendezéshez vagy rendszerhez az elhatározó lökést igen gyakran minden logikus akarat mellett mégis az ellenőrizhetetlen érzésfolyamatok adják;

2. hogy valamely feladatnak mégoly tárgyilagos kidolgozása esetén is a logikus eljárásnak csaknem minden eredménynél a különböző kombinációk között még mindig egy utolsó, hogy úgy mondjam nem logikus választást vagy értékelést kell megejtenünk; és

3. hogy az igazán lelkesítésre képes szerkezet meggyőző erejét olyan makacs akarás, mondhatnám szenvedélyesség szülte, mely máris túl van minden logikán.

Talán a „művészet és technika, az új egység" egykori Gropius-adta jelszava fejezi ki legtalálóbban, hogy az új építészetben e két fogalmat szét nem lehet választani egymástól és pontosan körülhatárolni sem lehet.

Ezzel rátérhetek mozgalmunk harmadik alapindító okára: a töretlen elemek, az ellentétek összekapcsolására.

Sablonmentes alkotásra törekszünk. A modern építészetben nincsen helye semmiféle „ezt így csinálják"-nak. Ha különböző helyen hasonlóságot vesznek észre, úgy az azonos feladat azonos megoldásának következménye. De ha a szekrény elkezd a házra hasonlítani, a ház a szőnyegmintára és a szőnyegminta az éjjeliszekrény-lámpára, úgy biztosak

lehetünk benne, hogy nem e fejtegetések értelmében vett modern munkával van dolgunk.

A modern stilus kifejezést a szokásos szó használatban elutasítjuk magunktól és pedig először azért, mert az az őszinte lényegéhez hű alakításnak ellentmond és másodszor azért, mert éppen a jogosan ellátó jelenségeknek összekapcsolása olyan feszültséget ad, melyet a modern élet igen lényeges vonásának tekintünk. Ilyen feszültségek: természet és lakás, munka és magánélet, tömeg és levegő, csillogó fém és puha szövet, élő szerves lények, emberek, növények, szemben a sima fal merev felületével, vagy valamely szabványosítás következetessége és fegyelmezett volta, szemben a továbbfejlesztés fegyelem alól kivont kísérletezésével. Ez ellentétek egyidejű átfogása életszükséglet. Ez biztosítja annak az alapnak biztonságát, amelyen állunk. És a szélső ellentétek töretlen lényegének (vagyis a feszültség nagyságának) megóvása erőnk igazi mértéke.

Ezek az elvi fejtegetések nemcsak a gyakorlati és az életműködésekre alkalmazhatók, hanem kifejezik egyben a mi esztétikánk jellegzetes vonását is. Nemcsak tömeg tömeggel szemben, fény árnyék ellen, szín színhez viszonyítva ad rendet vagy mozgást, statikát vagy dinamikát. Sőt tágabb ennél az ellentétes elemek közti feszültség fogalma, mert szférikusan térbeli, tehát mert tömeg áll fénnyel szemben, szín természet ellenében, az embernek és szerves méreteinek mozgása a térrel szemben; környezetünk minden mozgó és nem mozgó eleme és mi magunk is beletartozunk a kompozicióba. Ezért talán találóbb és jellemzőbb a modern építészetre az esztétikai hatás helyett a pszichofizikai hatás szóhasználata.

És mi van akkor a modern építészet esztétikájával?: dogmái nem fogalmazhatók meg; de fontos nekem annak a megállapítása, hogy van és hogy egy bennünk élő eleven szükségletnek felel meg. Tehát fontos, hogy legyen az is, de már hogy mennyi legyen belőle, vagy hogy hol legyen és hol ne legyen többé, arról esetenként kell döntenünk.

Dal egy szerelemről

Reggelre kinyílott egy késői bimbó a piros muskátlinkon.

Pedig már nem is vártuk ezt a bágyadt, halványszínű virágot, — a levelek sárgásan lankadtak le körülötte, megtürten és belenyugodva az elmulásba.

És ettől a váratlan virágfakadástól megtelt a szívünk örömmel. Egymásra nevettünk, kitártuk vidáman az ablakokat és ami már nagyon régen nem történt meg közöttünk — összeölelkeztünk és meg is csókoltuk egymást. A testvéremmel. És az anyámmal. Olyan kedves volt mindez és olyan biztató.

A város is milyen szép volt ezen a reggelen. Tiszta és verőfényes. Táskás kisgyerekek szaladtak az iskola felé, az utca közepén kocsit húzott egy maszatos képű lakatosinas, — énekelt és furcsa, mulatságos kis fintorokat vágott a gyermekek felé. Egy kisleány meg is állott a járda

szélén és kacarászott. És kedves volt a fehérhajú bácsika is, aki kopott ruhájában már sétára indult, ócska kabátján hiányosan figyegtek a törött szélű gombok, de a gomblyukában fehér szegfű virított. Alattunk a kis fűszerüzlet is zajos volt az örömtől; a kövér fűszeresné az éjjel lebabázott és az asszonyok, kosarakkal és tejesüvegekkel a karjukon, egymás szájából elkapva a szót, érdeklődtek a részletek felől.

A házunkban is történt valami furcsa esemény: betévedt egy tarka tollas Mátyás madár, — úgy lépegetett felfelé a lépcsők fokán, mint egy nyugdíjas tanár, — megfontoltan, ünnepélyesen, a fejét ide-oda forgatta, — „Matyi, Matyi," — kiáltozták feléje a házmester gyerekei, — de a madár csak ment felfelé a lépcsőn nyugodtan és közömbösen és egészen bizonyosan tudta, hogy hová megy és mit csinál.

Így kezdődött a nap.

Később magam is elkívánkoztam hazulról. Sokáig öltözködtem, valami ujat szerettem volna felvenni, valami sosem viseltet. Egy virág után kutattam, amit kitüzhetnék a kabátomra, mint a fehérhajú bácsika, — de megelégedtem a tarka sállal, amit eddig épen azért nem hordtam, mert színes, mint a szivárvány.

És elindultam a napsütésben.

— Boldog vagyok. Boldog vagyok, — mondogattam magamban ütemesen, taktusra, ahogy a lábaimat egymás elé tettem.

Mélyet és nagyokat lélegeztem, mintha fenyvesben járnék, vagy valami nagy, illatos hegyen. — „Édes, szép, gyönyörü élet!" — nevettem magam elé és az első habos fánk ízére emlékeztem, amit kis gyerek koromban ettem egy nagynénikémnél karácsonykor.

Lekanyarodtam a Duna felé.

Olyan szép volt a folyó, amilyennek még sohasem láttam, tündöklő és fényes. Átmentem a hídon és a tulsó parton vadgesztenyét szedtem, teleraktam a táskámat, a zsebeimet. A nyakamon kinyílott a tarka sál, széjjelbomlott és egy vörös falevél behullott a szívem fölé.

Az egyik padon szemüveges néni kötögetett. Sokáig néztem, hogyan forgatja a fényes, hosszú tüket a szürke pamutban; aztán illedelmesen köszöntöttem, — kétszer is köszöntöttem, — és engedelmet kértem arra, hogy melléje ülhessek.

Csak kötött, kötött, egyforma kis mozdulatokkal és hallgatott. De én beszélni kezdtem hozzá. Dícsértem a jó meleg napot, felmutattam az égen szálló felhőkre és a felhőkről is elmondtam mindent, ami csak az eszembe jutott. A kicsi nénike csak hallgatott.

Mosolyognom kellett rajta, hogy mennyire süket volt ez a nénike.

De azért mégis lehetett beszélgetni vele. Csak éppen, én feleltem helyette is, lassan így elmondattam vele az egész életét. — Óh, — nagyon megható történet az övé. Csupa furcsaság és csupa izgalom. Hja, — az ő korában még más volt a szerelem és más volt a boldogság is. Akkor még léteztek nagyszerű férfiak és nagyszerű cselekedetek is. Akkor igen, régen, — és ez egy kicsit elszomorított.

Hátunk mögött a templomban harangozni kezdtek.

— Hát én most megyek, — mondtam csendesen a nénikének. Ő most is csak hallgatott, — de hogy már ismertem az életét, méltónak tartottam hozzá ezt a következetes hallgatást.

A Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága és a Magyar Építészek Szövetsége közös kiállítása a Múzeum Galériában
A kiállítást rendezte:
Várkonyi György
2002. június 7.– július 7.

GETTO KATALIN

Breuer Marcel

(Pécs 1902 – New York 1981)

A rekkenő hőségben a Vasarely Múzeumból kiszédelgő holland turista meglepetten vonja fel a szemöldökét, megpillantván a szemközti kőfalon a Breuer Marcel kiállítás plakátját. Nemes Endréből, Pierre Székelyből, Vasarelyből, Amerigo Totból alaposan felkészült; az útikönyv megírta róluk, hogy valaha magyarok voltak, erről a német nevű amerikairól viszont nem is sejtette, hogy innen származik. Pedig érdekli az építészet, a Bauhausért meg egyenesen rajong, és határozottan emlékszik, hogy a Taschen Verlag vaskos építészettörténet-kötete Mies van der Rohéval és Gropius-szal együtt „németnek" mondja Breuert. A turista furcsálkodva rázza a fejét, átvág az úttesten, és eltűnik a kőfalon túl álldogáló gesztenyék árnyékában. A turistának szerencséje volt, hogy éppen június és július hetedike között, a Múzeum Galéria kiállítása idején látogatott Pécsre. Breuer Marcelnek ugyanis – s ezt most, születésének századik évfordulóján különösen fájdalmas kimondani, leírni – egyetlen épülete sem található sem Pécsett, sem másutt az országban.

Breuer életrajzának bizonyos körülményei ha nem is magyarázzák, de némileg motiválhatják e megdöbbentő hiányt. Felnőttként meglehetősen keserű tapasztalatokat szerezhetett szülőföldjével kapcsolatban. Pécset huszadik századi történelmének mélypontján, a szerb megszállás idején hagyta el, hogy percnyi késlekedés nélkül a korszellem akkori megtestesülésének színhelyére: Weimarba siessen. Tudjuk, Molnár Farkas, Forbát Alfréd és ő állandó kapcsolatban voltak egymással, s valószínűleg Forbáttól értesült a Bauhaus létezéséről, mégis csodálatra méltó az a sorsszerűség, amellyel a 18 éves pécsi fiú felismerte, hogy ott a helye és sehol másutt. 1920-ban mindössze egyetlen év áll az intézmény mögött, és az új művészeti gondolkodás nemhogy a vidéki Magyarország, de Európa kulturális centrumainak közönsége előtt is jószerivel ismeretlen még. Hiszen az első, következetesen modern elvek alapján tervezett középület, a dessaui Bauhaus csak 1926-ban készül majd el; az új építészet magyarországi népszerűsítésében kitüntetett szerepet játszó folyóirat, a *Tér és forma* első száma pedig 1928-ban jelenik meg. „Kivételesen tájékozott egyéniség volt az olyan építész, mint Ligeti Pál (1885–1945), aki „Új Pantheon" c. könyvében már 1926-ban világosan felvázolja egy új építészeti korszak kezdetét"[1] – jellemzi Pamer Nóra a 20-as évek elejének hazai közegét. Breuer 1928-ra már túl is jutott Bauhaus-karrierjének csúcsán: Gropiussal és Moholy-Naggyal együtt ebben az évben hagyja ott Dessaut.

Pályájának kezdetén a magyarországi közízlés és a megbízói réteg anyagi lehetőségei tehát kétségtelenül jelentős lépéshátrányban voltak Breuerrel szemben. A harmincas évekre azonban a gazdasági nehézségek ellenére nálunk is kialakul egy jómódú, friss szemléletű középosztályi réteg, amely fizetőképes keresletet jelenthetne a fiatal mester számára. 1934-ben haza is tér, igaz, nem Pécsre, hiszen – jóllehet a többi pécsi származású Bauhausos, különösen Forbát Alfréd több megbízást is vállal a városban – a modern ízlésű pécsi polgárok csak helyi viszonylatban voltak vagyonosnak nevezhetők, az akkor már rendkívüli sikereket maga mögött tudó Breuer látóteréből Pécs érthető módon kiszorult. Budapesten rendezi be műtermét, készen arra, hogy itthon alkosson. A Mérnöki Kamara azonban Bauhaus-diplomáját nem ismeri el, s azzal az ürüggyel, hogy klasszikus akadémiai mérnökképzésben sohasem részesült, nem veszi fel tagjai sorába. Mivel így megbízásokat sem kaphat, nem vesztegeti sokáig idejét és tehetségét: 1935-ben Angliába, majd az Egyesült Államokba távozik.

Természetesen idehaza is akadtak néhányan, akik nem akartak belenyugodni szellemi javaink tékozlásába, tehetséges honfitársaink elvesztésébe, és fáradhatatlanul tevékenykedtek azért, hogy szorosabbra fűzzék a szálakat, amelyek Breuert az óhazával összekötötték. Felsorolásukra nem vállalkozhatom, csak egyikük, Major Máté erőfeszítéseire szeretném felhívni a figyelmet, melyet a Mesterrel folytatott és a Jelenkor hasábjain 1982-ben közzétett levelezése dokumentál. Major láthatóan hitt abban – mindenesetre ezen munkálkodott –, hogy „amit a harmincas évek kapitalista Magyarországa elrontott", azt a „szocialista Magyarország" helyrehozhatja. Számos esetben közvetített bizonyos, „a jövőben megvalósuló" budapesti illetve pécsi megbízások ügyében. Szó volt reprezentatív kulturális csúcslétesítményről a Várnegyedben; nagykövetségi épületről Washingtonban, szállodáról, templomról Pécsett, még a Vasarely-múzeum megtervezésének ötlete is felmerült – a kezdeményezések azonban sorra meghiúsultak.. A pénz és az igazi akarat hiánya, a tanácstalanság, az „ötéves terv" áthághatatlan korlátai újra és újra erősebbnek bizonyultak a nemes szándéknál. Breuer nyilvánvalóan nem ehhez szokott amerikai megbízatásai során, s leveleinek udvarias hangján is átüt, mennyire kedvét szegte az alkudozás, az itthoni viszonyok kisszerűsége. Egykori hazájával szembeni lojalitása az önmagával és a feladattal szemben támasztott igényességével került összeütközésbe: „Meghatott engem, hogy régi szülővárosom, Pécs mennyi új létesítményt tervez. Kár, hogy minden terv úgy tűnik, hogy a távoli jövőre tartozik... Ha lenne azonnali lehetőség szálloda vagy áruház vagy a Mecsekben egy emlékmű számára és ha nem volnának alávetve a legszigorúbb takarékosság alapelveinek, megpróbálnám ezek közül az egyiket..."[2] Méltatlan feladatra azonban nem vállalkozott: „...úgy érzem, hogy az a munka, amellyel

Az első hajlított acélcsőből készült karosszék (1925).

Pad az 1930-as évekből. Dr. Kollár Dezső pécsi orvos városszobájának berendezéséből.
A hímzett párnát Gábor Jenő tervezte.

léptéke egy asztalé – így minden asztalhoz tartozik négy láb egy „kupolával" – elképesztő motívumerdőt eredményez. Azt sejtem, itt valamilyen üzleti kapcsolás lehet a háttérben. A reklámfeliratokból arra következtetek, hogy a sörösök hoztak magukkal ügyes dizájnert, aki megcsinálta a fílinget, talán a sörös cég kontójára, aki majd itt adja el a sok sört. A szellemi szülő azonban nem vette észre, hogy egy szép épülettel van dolga, ami nem szorul arra, hogy zöld vászon boltozatok sorakozzanak előtte. Nem értem, milyen engedély alapján kerülhetett az egész ide, és akárhányszor elhaladok itt, egész egyszerűen lenyűgöz ez az érzéketlenség. Pedig a kiülőnek egyébként van bejárata, nem lóg az utcára sem, csak józan gondolkodás kellett volna, hogy valamivé lehessen.

Armadillo. Ennek a terasznak megint csak van karaktere, nem is akármilyen. Semmi különös a kivitelezésben, éppen ez az erénye. Hiszen a boltozott áthajtóban nem is szorul erre, maga ez a téri helyzet egyéniséggel ruházza fel. Érdekes intimitással és védettséggel, másfelől kirakati helyzettel, ha az utcáról benézünk. A műanyag székes berendezés ennek ellenére sem feledhető. És az sem jó tendencia, hogy az utcára kiterjeszkedve itt is spontaneitást, szétdobáltságot találunk. Van viszont saját zene, mely tapasztalatom szerint a mexikói karakterhez hű, és nem is hangos (nem így bent).

Corso. Stilizáló műanyag bútorok között ernyők esetlenül. Az ernyők ráadásul mind különbözők, színben, reklámban egyaránt. Kupleráj. Pedig a helynek a Színház tér vízcsobogással teli aurája megint csak kellemes adottságokat biztosít.

Belvárosi Amstel étterem. A napnak talán a legjobban kitett terasz, ez nehéz helyzet. Van tisztességes méretű és szándékú vászon árnyékolója, bár kissé igénytelen kivitelű a szerkezete, amúgy lehasznált és felül tele van galambürülékkel. Valószínűleg a hatásosabb ellenszerét kellene keresni a galambok áldásának, mintsem hogy fejünk fölé tekerjük a napernyőt. A kis kiegészítő ernyők itt is megjelentek, és a terasz kötél korlátjának oszlopai egyben a lámpák tartószerkezetei is. Mivel ezek erősen alulméretezettek, minden ferde, düledezik. Tulajdonképpen egy rom látványával kínálja magát a hely az arra járóknak.

Az **Oázis** egy érdekes hármas első eleme. A három étterem – Oázis, Vasváry, Fregatt – azonos szerkezetekkel operál. A jelentős kiállású teraszok felett az útburkolatra a sarkain aluszelvény oszloppal leállított árnyékoló szerkezetek feszülnek. Ez a fém keretszerkezet határozottá teszi a vásznakat, és ez rendezettséggel jár. Másfelől a sarkokon a lábak egy különös, új karaktert hoznak az utcába. Az eredmény, hogy a vásznak és a házak viszonya megváltozik. Míg a hagyományos szerkezetek sildszerűek, ezek az újak a ház homlokzatához illesztett kalitka hatását ébresztik. Van tehát előnyük és hátrányuk egyaránt. Azt el kell ismerni: a három azonos szerkezet együttes látványa, maga az egységesség pozitív. Milyen kár, hogy ezek közül csak a Fregatté fehér, míg a másik kettőé zöld és piros. A két utóbbi bántóan magára vonzza a tekintetet.

Az Oázis székei a már megismert laposacél vázas antibútor, ahogyan a **Vasváry**é is. A Vasvárynál van dobogó is. A székek várható gyötrelmeire a megközelítésük készít fel bennünket, ugyanis a dobogóra nincs hol felmenni. Vagy a székek veszélyes lábai között kell bepréseljem magam, vagy valamely cserepes növényen kell keresztüljussak, mert az éppen a terasz bútorozatlan széle előtt áll.

A **Fregatt** nem csak fehér ernyőjével, de rendezett, kitalált dobogójával is kiemelkedik az előbbi éttermek közül. Meg kell még említeni tisztes fabútorait is.

Szemlénk utolsó állomása a **Caflish.** Ez olyan mértékben kipakolós – fagyis pult, megállító táblák, virág, ernyő és bútorok –, mintha kihordták volna a berendezést, hogy itt lakjanak. Máltai élmény elevenedik meg bennem, ahol némely falvakban az emberek estére egyszerűen kiköltöznek az ajtó elé. Kihozzák magukkal, ami kell a komfortjukhoz az esti órák eltöltéséhez: széket, asztalt, lábzsámolyt, rádiót, tv-t. Ez már karakter, bár első benyomásra tarthatatlan. Ha nem volna minden ilyen igénytelen, most kísértést éreznék rámutatni egy érdekes lehetőségre. De a napernyő lábai itt útban vannak, az egész kicsit rozoga, a székek Thonet stilizált csővázas szerkezetűek, perforált lemez ülősíkkal, az asztalok fehér márványlapok, romantikus öntvénylábakon. Sajnos nem lehet komolyan venni.

A terasz a vendéglátós oldalról nézve a bevételhez szükséges beruházás. A nyári időszakban a belvárosban étterem nem élhet meg nélküle. Mert a teraszokat hibáikkal együtt is szeretjük. Ami persze nem jelenti azt, hogy nem örülnénk, ha jobbak volnának. Hogy melyik étterem terasza van tele, természetesen nem csak a fenti szempontoktól függ.

Amelyik tele van, annak tulajdonosát rábírni arra, hogy pénzt költsön a minőségre, gyakran reménytelen.

Amelyik üres, valószínűleg bőven van más oka is. Így aztán kiderül, az ügy megint a környezetkultúra kérdéskörhöz tartozik. ■

Király pizzéria. „A székek is sokfélék."

Hotel Palatinus. „.. elképesztő motívumerdőt eredményeznek."

Belvárosi étterem. „A napnak talán a legjobban kitett terasz, ez nehéz helyzet."

Fregatt étterem. „Meg kell még említeni tisztes fabútorait is."

én a magyar táj vagy városkép kialakításához hozzájárulok, nem lehet fizikai méreteiben túl kicsi" [3] – írja Major Mátének, indoklásképpen, amiért az eleinte ígért lehetőség, a Nemzetközi Kulturális Kapcsolatok Intézetének budapesti székháza helyett felajánlott, jelentéktelen lakóépületre szóló megbízást visszautasította.

Mindezek fényében talán még inkább felértékelődik a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága és a Magyar Építészek Szövetsége közös rendezésében létrejött kiállítás, mely lehetőségeihez mérten igyekezett a művész életének, pályájának egészét felvillantani. A pécsi muzeológusok által évek alatt összegyűjtött, az Iparművészeti Múzeumból kölcsönzött illetve magánszemélyek birtokában lévő bútorok, fotók, levelek, egyéb dokumentumok megismerése mellett a PTE Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Karának hallgatói által készített makettek segítségével Breuer sokoldalú architektúrájának átéléséhez is közelebb kerülhetett a látogató.

A centenáriumi kiállítás Breuer bútorművészetére helyezte a főhangsúlyt, érthetően, hiszen ennek szerencsére helyi, pécsi vonatkozásai is vannak. Azonkívül aligha akad a modern formatervezés történetében olyan mélyen szimbolikus tárgy, mint két híres csővázas széke: az 1925-ös Wassily-szék és az 1928-ban kifejlesztett konzolosan rugózó szék, amelynek egy-egy példánya természetesen a jelenlegi tárlaton is szerepel. Ahogy kubusokhoz hozzászokotthozzáfáradt szemünk ma már képtelen érzékelni a koramodern architektúra egykor sokkoló újszerűségét, a csővázas szék is – mint minden zseniális találmány – olyannyira kézenfekvőnek tűnik, hogy külön tudatosítanunk kell: amit itt látunk, az mind közül az *első*. Szimbolikus ez a két bútordarab azért is, mert magában foglalja az új szemléletű tér- és tárgyalakítás egész előtörténetét a Thonettől kezdve a Deutscher Werkbundon át a közvetlen előzménynek tekinthető De Stijl-ig, Gerrit Rietveld „Vörös-kék székéig" és „Cikcak-székéig"; mert áthatja a korai Bauhaus experimentális szelleme, az anyaggal való misztikusan bensőséges kapcsolat Johannes Itten-i eszméje éppúgy, ahogy Gropius kézművesromantikától elforduló, a korszerű technológia, a sorozatgyártás esztétikai vetületét kutató programja is.

De szimbóluma lehet ez a két szék Breuer építészi habitusának is, hiszen a konstruktivizmus esztétikája minden emberi alkotást, legyen az táblakép, vers vagy bútor, az építés mintájára gondolt el, a székre pedig – statikai meghatározottsága, az emberi testtel való közvetlen kontaktusa okán – kiváltképpen úgy tekintett, mint egyfajta „minimálarchitektúrára" (nem véletlen, hogy építészeti gondolkodásának eszenciájaként Corbusier-től Mies van der Rohén keresztül Alvar Aaltóig mindenki létrehozta a maga „szék-manifesztumát"). Breuer későbbi épületeinek rendkívüli feszültséget sugalló konzolos szerkezeti megoldásai, a meghajlított anyag statikai lehetőségeit a végletekig kiaknázó plaszticitása már korai bútoraiban modellálódik.

Különös aura veszi körül a pécsi megrendelők számára készült, hagyatékban fennmaradt bútordarabokat. Az egykor a neves orvos rendelőjében álló csővázas, hajlított rétegelt lemezből készült pad, a hozzá tartozó asztal és székek intelligenciája és eleganciája ma is átsugároz a megkopott anyagon; a kortárs design-folyóiratok szédítő anyag- és formagazdagságán, technológiai rafinériáin nevelődött látogató az egyszerű tárgyak láttán ámulva éri tetten azt a pillanatot, amikor még a szellem termékenyítette meg az anyagot és a technológiát, s nem azoktól várta – az önismétlésbe belefásultan – a megtermékenyülést.

Az Uránia mozi harmincas évekből származó nézőtéri ülését, mely a többi Breuer-bútorhoz hasonlóan az individualitás-felettiség és a korlátlan reprodukálhatóság jegyében született, paradox módon az *eredetiség* varázsa lengi körül; városi mozijaink szemünk láttára végbemenő pusztulása közepette a kiállítóterem közegében valóságos kegyeleti tárggyá lényegül át a kopott bútordarab.

A galéria kisebb helyiségében kaptak helyet az épületfotók, rajzok, makettek. Breuer monográfusa, életművének hűséges kísérője, Major Máté tanulmányaiban mindenekelőtt a Mester kisebb épületeinek kiemelkedő színvonalát méltatja. Családi házainak, villáinak, köztük a kiállításon is látható Wellfleet-i Stillmann-nyaralónak bámulatra méltó könnyedsége, egzakt poézise valóban felülmúlhatatlan. A szociális lakásépítés programját zászlajára tűző Bauhaus éppen a lakótelepek révén kompromittálódott leginkább a közönség szemében, a vagyonos középosztály számára épített családi ház, villa műfajában viszont kétségbevonhatatlan értékeket produkált. Breuer ennek a hagyománynak a jegyében, ugyanakkor a dogmává merevedett elveken könnyedén átlépve, lenyűgöző szuverenitással alkotta meg magánházait, melyek kisebb léptékük ellenére szinte kivétel nélkül ugyanazt a feszültségekkel teli egyensúlyt sugározzák, mint nagy projektumai.

Építészi hitvallását az 1934-ben Zürichben megtartott előadásában fejtette ki Breuer, melynek klasszikus jelszavai: az elfogulatlanság, a sablonmentesség, a tisztaság és világosság mellett éppen a *feszültségre* helyezi a hangsúlyt, melyet bízvást tekinthetünk architektúrája igazi differentia specificájának: „Nemcsak tömeg tömeggel szemben, fény árnyék ellen, szín színhez viszonyítva ad rendet vagy mozgást, statikát vagy dinamikát... ennél tágabb az ellentétes elemek közti feszültség fogalma... mert tömeg áll fénnyel szemben, szín természet ellenében, az embernek és szerves méreteinek mozgása a térrel szemben; környezetünk minden mozgó és nem mozgó eleme, és mi magunk is beletartozunk a kompozícióba..." [4] – vallja, s hogy ebből a voltaképpen van Doesburg és Rietveld neoplaszticizmusának kompozíciós elveit továbbvivő felfogásból milyen magával ragadó dinamikájú, valóban magasfeszültséget generáló építészet születik, azt jól mutatják a New York-i Whitney Múzeumról, a Collegeville-ben (Minnesota) található Szent János apátságról és a franciaországi La Gaude-ban felépült IBM Kutatóközpontról szóló dokumentumok. Az „elemek és formák személytelen jellege" gropiusi elvét azonban művei – a Szent János apátság már-már szobrászi plasztikájú, hatalmas H-t formáló harangtornya, az IBM-székház vagy az UNESCO-palota a tömeget totális dinamikává feloldó konkáv formái, a Whitney Múzeum konzolosan előre lépcsőző homlokzatának drámaisága, a michigani Muskegonban álló Szalézi Szent Ferenc templom expresszív belső tere – újra és újra áttörik, összetéveszthetetlenül egyéni karakterrel ruházva fel architektúráját.

1980-ban, Breuer halála előtt mindössze egy évvel végre úgy tűnt, valóban komoly akarat mutatkozik a pécsiek részéről a kapcsolat felvételére. A megyei tanács vezetői levélben kérik fel egy új épület megtervezésére, melyben saját állandó kiállításán kívül reprezentatív műteremlakás is helyet kapott volna. A Mester tetszéssel fogadta az újabb kezdeményezést, a megvalósításra azonban már nem kerülhetett sor.

Nem a mostani kiállítás bírálatának szánom, de nem kerülhetem meg annak felvetését, hogy ma,

A Whitney Múzeum (Modern Művészetek Múzeuma) New Yorkban.1967-ben nyílt meg.

amikor a város modern építészeti örökségére széltében-hosszában mindenki hivatkozik, amikor a Bauhaus – tetszik vagy sem – ingatlanpiaci és idegenforgalmi kategória lett, a Pécsről a világ élvonaláig utat taposó Breuer Marcel – és a többi pécsi Bauhausos – egy időszaki kiállításnál maradandóbb nyomot is érdemelne a városban. Ha a 80-as évek elején felmerült terv megvalósulhatott volna, most állna a Breuer-ház, benne az állandó kiállítással. Hogy nem így történt, pótolhatatlan veszteség; de talán még mindig nem késő tenni valamit annak érdekében, hogy a pécsi modern építészeti örökség felkarolása ne írott malaszt legyen csupán.

1 Pamer Nóra: Magyar építészet a két világháború között, TERC KFT, 2001, 56. o.
2 Major Máté: Az építészet szolgálatában, Jelenkor 1982/10. 939. o.
3 Uo.
4 Major Máté: Breuer Marcel, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1970. 27. o.

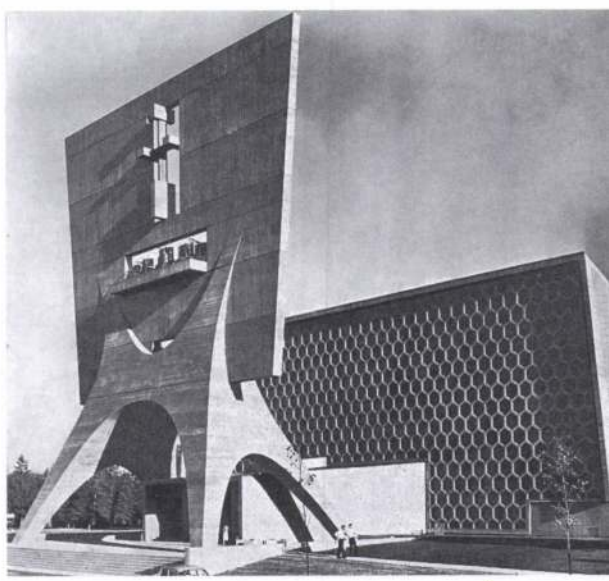

A Szent János apátság temploma és kolostora. Collegville. Minnesota, USA. (1953-1961)

Zenei tettekről

Schwannengesang Kovács István előadásában, Fodor Gabriella zongorakíséretével

Művészetek Háza, 2002. április 15.

Franz Schubert utolsó dalai Pécsett

A zseniális osztrák zeneszerző barátja, Joseph Kenner számol be arról, hogy Franz egy hideg, 1823 decemberi estén azzal a céllal látogatta meg támogatóját, von Schnutz báró udvari tanácsost, hogy annak leánya, Adelaide kezét megkérje (ugyanis a koldusszegény Schubert a Rémkirály és két másik dal kiadása tulajdonjogának eladásáért egy – legalábbis számára – nagyobb összeget kapott, s így partiképesnek tartotta magát). Az egyébként irreális szándék bejelentése előtt állítólag a következő párbeszéd zajlott le a komponista és gazdag támogatója között: „Nos, Franz, milyen szerencsének köszönhetem ezt a *téli utazást*?" Mire Schubert – pesszimizmusának hangot adva így válaszolt: „Ó, tanácsos úr, attól tartok, hogy ez lesz a *hattyúdalom"* – amivel arra utalt, hogy betegnek érzi magát és egyébként sem sok jót remél ettől a látogatástól, már ami igazi célját, a leánykérés sikerét illeti. Valóban, Schubert néhány évvel később az ún. francia betegségben meg is halt és egyes szakértők szerint e látogatás célja is egy már lélektanilag egyensúlytalan személy valóságtól elrugaszkodó kísérletének bizonyítéka volt.

Az április 15-i pécsi koncerten elhangzó 14 dal Franz Schubert halála után került egy ciklusba, és Hattyúdalként a mester utolsó dalait tartalmazza. Érdekességként említhető, hogy majdnem azonos címmel írt a mester egy dalt jóval korábban (Ludwig G. T. Kosengarten *Schwannengesang* című versére). Noha a ciklus legtöbb dala Ludwig Rellstab verseire íródott, mégis – szemben az ismertebb két másik Schubert-dalciklussal – a Téli utazással és A költő szerelmével –, esetünkben főleg a mester korai halála hozta egy csokorba a jellegükben, témájukban és hangulatukban is heterogén szövegeket és zenei megvalósulásaikat. Mindez a szokásosnál is nagyobb feladat elé állítja az előadókat, hiszen 4-5 percenként szinte minden dal esetében teljesen más az énekes és kísérőjének feladata: olykor minidrámát adnak elő, máskor egy finom hangulatot kell érzékenyen bemutatniuk vagy egy történet tárgyszerű „elmondása" a cél. Az egyes dalok alapjául szolgáló versszövegek hangulata, jellege a szerelmes üzenettől (Liebesbotschaft) a fájdalmas visszaemlékezésen (Aufenthalt) és a reménytelenségen (Der Atlas) át egy hátborzongató éjszakai önfelismerésig (Der Doppelgänger) terjed.

Kovács Istvánnak alig egy évtizedes énekesi karrierje alatt – amiből csupán 3-4 éve tekinthető „főállású" énekművésznek – már több daléneklési feladatot kellett megoldania, közülük Schubert dalainak előadása jelenti számára talán az egyik legnagyobb kihívást. Hogy csak két példát említsünk, egyetlen estén adta elő a Magyar Rádió egyenes adásában a Téli utazást, 1997-ben pedig a Grazi Nemzetközi Zenei Versenyen úgy nyerte el a daléneklés 2. díját, hogy az 1. díjat nem adták ki. Ráadásul ugyanakkor ítélték neki és kísérőjének Schubert egy dalának legjobb előadásáért járó különdíjat is. Akkor csupán 25 éves volt, tehát még most is igen fiatalnak számít, főleg a mély férfihangon való éneklés szempontjából, ahol a hang érése még akár több évtizedig is tarthat.

A pécsi dalest mindenképpen különlegesnek számít, hiszen maga a dalciklus ritkán hallható nálunk és az sem gyakori, hogy az előadó még prózában is bemutatja a dalciklus keletkezését és fő jellegzetességeit. A már említett és szinte dalonként változó hangulatok, hangbeli igények megvalósítása minden énekes számára nagy feladatot jelent. Kovács István az elmúlt néhány év alatt művészileg, az éneklési biztonság, valamint technika szempontjából is sokat fejlődött. Úgy tudta a sokféle előadói igényt kielégíteni, hogy a dalok közötti váltások nem tűntek mesterkéltnek. E romantikus dalok – bármely fekvésben is éneklik azokat – hangterjedelmi igény szempontjából is sokat kívánnak az énekestől; a jelen sorok írója évtizedes időtartományban kíséri figyelemmel az énekes fejlődését és örömmel állapíthatja meg, hogy a magas hangokban is töretlenül és minden hangképzési váltás nélkül szólalnak meg a dallamívek, de mindez nem csökkenti a mély fekvésű részek hangi és zenei biztonságát, meggyőző erejét.

Az örvendetesen szép számú közönség ismét tapasztalhatta, hogy a pécsi énekes iskolából származó és jelenleg is itt élő művészünk karrierje töretlenül halad a maga útján, bár sajnos operai vagy oratóriumi szerepekben a közelmúltban nemigen hallhattuk városunkban. Ez azonban nem érvényes a budapesti és nemzetközi porondon való megjelenéseire, mivel tudjuk, hogy több neves európai operaházban kap rendszeresen fő- vagy középszerepeket (Torino, Strassburg, Frankfurt) és a magyar főváros operaházában valamint más színházában is gyakran szerepel (Vásáry Tamás, Selmeczy György vagy Vashegyi György vezénylete alatt). Sokoldalúságát bizonyítja, hogy továbbra is több jelentős oratórikus közreműködésre kérik fel (a legutóbb például Salzburgban énekelt Mozart c-moll miséjében).

A mostani Schubert-dalest a Művészetek Házában ismét bizonyította, hogy – zongorakísérőjével, az ugyancsak pécsi Fodor Gabriella zongoraművésszel együtt – magas szinten tudta bemutatni ezt a különös Hattyúdal-ciklust, amelyből a 13 dal után mintegy ráadásként hangzott el az utolsó. Fodor Gabriella jó felkészültséggel, érzékenyen töltötte be az egyáltalán nem másodrangú kísérői szerepet, hiszen Schubert dalaiban általában – a Schwannengesang esetében pedig különösképpen – szerves egységet képez a zongorakíséret a dalok zenei és szövegi megvalósításával. Minden szempontból egyenrangú volt a zongorakíséret a dalok megszólaltatásának művészi teljesítményével és így jelentősen járult hozzá a dalest nagy sikeréhez. Azt kívánjuk magunknak, hogy az eddiginél gyakrabban legyen részünk a két művész együttes zenélésében Pécsett. Információnk szerint az énekes legközelebb egy Verdi-opera főszereplőjeként lesz látható és hallható egy pécsi színpadon.

Szelényi Zoltán

Fodor Ildikó és Kovács István

FOTÓK: TÓTH LÁSZLÓ

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Breuer Marcell
1021

Bauhaus-kiállítások Budapesten

Új egység: művészet és technika

Az első világháború után — elsősorban a fiatal művészek — Európa sok országában fordultak szembe a hagyományos, akadémikus jellegű képzéssel, és lázasan keresték az új, megváltozott életformához vezető utakat. Így szin-

Lyonel Feininger fametszete A Szocializmus katedrálisa

te a korszak társadalmi megrendelésére válaszolt *Walter Gropius* építész, amikor — 1919 januárjában — a *Bauhaus* alapeszméjét megfogalmazta, azzal a céllal, *„hogy az egyes művészeket izolált magányukból megváltsa, és megint bensőséges kapcsolat jöjjön létre közöttük az építőművészet szárnyai alatt..."*

Ebből is kitűnik: a Bauhaus kezdetben jó szándékú, de naiv, utópisztikus-idealisztikus alapokról indult. Elképzelésük szerint a középkori gótikus templomépítés egyesítette igazán a névtelen mestereket — festőket, szobrászokat, építészeket — az azonos célért végzett közös munkában. 1919 áprilisában közzétett első kiáltványuk fedőlapján ezért állott *Lyonel Feininger*, a neves német grafikus expresszionista stílusú fametszete: *A Szocializmus katedrálisa*. A magasba törő gótikus székesegyház tornyain az ötágú csillagok sugarai a Bauhaus-eszmék terjedésének jelképei voltak. *„És a közösségnek ez a hatalmas alkotása, a jövő katedrálisa fényárral fogja a mindennapi élet legkisebb tárgyait is bevilágítani..."* — hirdette hamarosan összeseregleti tanítványainak, tanártársainak, mintha nem is az iparművészeti főiskola igazgatója, hanem egy új világi vallás prófétája lenne. Ekkor maga sem gondolta, hogy a német expresszionizmus grafikai dekorativitású, egyedi jellegű és kézműves kivitelezésű tárgyaitól ez a nemzetközi alkotógárda eljut a konstruktivista fogantatású, szigorúan praktikus tárgyak ipari sorozatgyártásáig. De hamarosan Gropius jelszava is változott: *„új egység: művészet és technika"*. Így jutottak el néhány év alatt az elvont művészet elméletétől *a hétköznapok konkrét gyakorlatáig.*

*

„Még nem volt külföldi művészeti mozgalom és főleg német művészeti mozgalom, amelynek kifejlesztésében magyar embereknek olyan szerep jutott volna, mint amilyen a Bauhaus-stílus kialakításában"... — mondotta *Ligeti Pál*, a híres építész 1934-ben, Gropius budapesti látogatása alkalmából.

Legkorábban *Forbát Alfréd*, aztán *Molnár Farkas*, *Breuer Marcell* és *Pap Gyula* került Weimarba. Mint ismeretes, *Bortnyik Sándor* is munkálkodott itt egy ideig, de ő nem volt hivatalos Bauhausler. Szinte kivétel nélkül festőként indultak, de Gropius hatására — legalábbis átmenetileg — felhagytak ezzel, valamint az egyéni karrier egyengetésével, és közös műhelymunka révén jó érzékű *ipari formatervezőkké* lettek. Ezen a téren eztán egyesek, mint önálló alkotók is, hamarosan kiemelkedtek. Ennél tovább menően, irányító szerepet is betöltöttek, hiszen *Moholy-Nagy László* a fémműhely, Breuer Marcell pedig az asztalosműhely vezetője lett. *Weininger Andor* a színházi részleg egyik fő szervezője volt. Anélkül, hogy tovább folytatnánk a névsort, már az eddigiekből is megállapítható: *méltán üdvözölhetjük most Budapesten, a szinte egy időben megnyílt, két Bauhaus-kiállítást* a *Kunstsammlungen zu Weimar* és a *Kulturális Kapcsolatok Intézete*, valamint a *Magyar Nemzeti Galéria* közös rendezésében.

A magyar—NDK kulturális munkaterv alapján *a Műcsarnokban Műhelymunkák a weimari Bauhausból 1919—1925* címmel, s az *NDK Centrumban Magyar Bauhaus-tagok munkái* elnevezéssel megrendezett kiállítások kölcsönösen kiegészítik egymást. Ha akadnak is olykor — ilyenkor elkerülhetetlen — átfedések, ezek is hasznosaknak bizonyulnak, hiszen mérföldjelző kövekként segítik az eligazodást, a tájékozódást. S az egyéni vonások kiemelésén kívül a közös nevezőt, a stílus- és nézetazonosságot hangsúlyozzák.

*

A Weimarból érkezett tárlat plakátján Breuer Marcell kalligrafikus betűkkel írott neve és híres karosszékének keresztmetszete díszeleg. Egyrészt ezért, másrészt a 75 évvel ezelőtt Pécsett született s ma már világhírű mester most ünnepelt születésnapja miatt tesszük, hogy hosszasabban is elidőzünk itt bemutatott tárgyai között.

„Mi voltunk az akkori világ hippijei, mi, akik magunk készítette Bauhaus-ruhában jártunk. A Bauhausban szabadság volt, mindenki azt csinálta, amit akart. És persze vitatkoztunk. Mindig meg akartuk győzni a másikat..." — emlékezett vissza erre a periódusra még 1970-es budapesti tartózkodása alkalmával Breuer Marcell. Ő már az ifinemzedékhez tartozott, hiszen fiatalon, 18 évesen került a Bauhausba. De egyhamar újszerű, vakmerő bútorterveivel ugrott ki társai közül. Ezek közül most eredetiben is megtekinthetünk jó néhány korai alkotást, így 1922-es karosszéket (fényezett cséresznyefa rozsdaszínű szövettel) vagy egy étkezőasztalt, derékszögben álló, állítható lábakkal. Szintén fából készült olajfestékkel színezett gyermekbútora is. Ezek közös vonása a dísztelenség, a mértani formákra törekvés, amely egyre fokozottabb használhatósági fokkal járt együtt. Kettős érzéssel nézegeti az ember ezeket a muzeális példányokat. Hiszen ma már teljesen természetesek és megszokottak ezek a vonalak. Ugyanakkor még manapság is korszerűnek hatnak. Pedig elkészülésük éve tulajdonképpen a mai értelemben vett modern bútor születésnapja egyben. És az akkori nézők korántsem fogadták ilyen magától értetődően megjelenésüket: *„...: Amikor kiállítottam első székemet, az emberek olyan dühösek voltak, hogy rájuk ugrottak, eltörték és az anyagot elszakították. Egyszerűen azért, mert mások voltak. Sérti az emberek önérzetét, ha valaki egészen mást csinál..."* A világhírt csak 1925-ös csőbútora hozta meg számára, amelynek ötletét bicikljének fogantyúja adta. Ezzel a — ma már szintén megszokottá vált — feltalálásával forradalmasította a bútorgyártást, mind esztétikai, mind gyakorlati téren. Az itt kiállított fotón látható híres *Mintaház* beépített berendezése is tőle származott s a *Bauwelt* 1924-es „olcsó lakás" pályázatára már kétszintes lakásokból álló magasépület-makettjét küldi el. Így vált — néhány év alatt — tanítványból tanárrá, bútortervezőből világhírű építésszé.

*

És ez a furcsa, büszkeséggel vegyes meghatottság érzése fogja el az embert, ha ezeken a tárlatokon járva, a felismerés döbbenetével áll meg egy-egy eredeti tárgy, terv, fotó vagy másolat előtt. Akárcsak *Moholy-Nagy László* 1975-ös budavári kiállításán a *Parker-toll* első makettje, úgy hat most a saját tipográfiájában készült jénai üvegedény prospektusa 1933-tól. Itt és most döbbenhet rá a néző: a jénai üvegedények mindmáig — általunk is naponta — használt alaptípusai jórészt tőle származnak. De folytathatnánk a sort *Pap Gyula* modern állólámpa- vagy elektromos szamovár terveivel. Aztán *Molnár Farkas* Budapesten megvalósult társasvilláival, az *OTI bérházakkal* és így tovább — hogy csak a hazai vonatkozásokat említsük.

Immár klasszikussá vált újításai mellett — melyeket olykor ma már megmosolygunk, olykor máig

A Bauhaus-kiállítás plakátja Breuer Marcell híres karosszékével

sem sikerült túlszárnyalnunk — többek között sok más ilyen vagy ehhez hasonló felismeréssel szolgál ez a nagy fontosságú, kettős kiállítás. S talán — miért ne reménykednénk — további ösztönzést is adhat az ipar és művészet most is, nálunk is aktuális további közelítésében.

Wagner István

rintok

pen az egymást jól ismerő dolgozókat kértük fel: jelöljék meg, kiket tartanak *maguk közül első rangbélinek*. E társakat természetesen a szalag legnehezebb, a legtöbb gyakorlatot és magas képzettséget követelő helyeire állítottuk, azzal a megjegyzéssel, hogy adott esetben más poszton, váratlan körülmények között is *tudásuk legjavát* kell nyújtaniuk. És ugyanígy, a többi klasszisra is *a munkások maguk adták egymásnak azt a titulust, amely kifejezi ügyességüket, sokoldalúságukat, szakmai rangjukat.*

Még javában tartott a próbaüzemelés, amikor már azt is eldöntötték: ha az első kategóriába tartozók bérét száz százaléknak veszik, a második osztályba soroltak ennek 90, a harmadik kategóriában levők 85, míg a negyedik helyen álló betanított, illetve segédmunkások a 75 százalékot kapják.

Követendő példa

A rajt — s ezt ne feledjék azok az üzemek (tartozzanak bármely iparágba, ágazatba), ahol csak ezután kerül sor a nagyszabású belső átszervezéssel járó technikai korszerűsítésre — fényesen *sikerült*. A modern eszközök a korábbinál lényegesen jobb körülményeket teremtettek az üzemben, azóta a dolgozók higiéniai és munkavédelmi szempontból egyaránt kielégítő keretek között végzik feladatukat.

Az első havi *borítékok* átvételekor pedig kitűnt: *a teljesítményt igazságosan állapították meg*, éppúgy figyelembe véve a részfeladatok elvégzéséhez szükséges *időt*, mint a munka *nehézségi fokát*. A teljesítmény — a korábbihoz képest — 10 százalékkal nőtt és ennél nagyobb mértékben *emelkedtek a keresetek* is. És mert itt sem áll meg az élet, a folytatást is elmondták: amennyiben a munka intenzitása további öt százalékkal nő, ugyanilyen arányban gyarapodnak a keresetek is.

Egyenes beszéd. Ezt szeretik az emberek, ilyenkor érzik úgy: *megbecsülik őket*. A jó eredményről pedig bátran szólhat mindenki, a normás éppúgy, mint a mérnök vagy az osztályvezető: magabiztosan; hiszen senkiben sem kelt visszatetszést. Ellenkezőleg: másokat is buzdít *a példa követésére*.

Benedek István Gábor

KGST-tanácskozások

A KGST két állandó bizottsága ülésezik keddtől Prágában. A statisztikai állandó bizottság ülésén a magyar delegációt *Bálint József* államtitkár, a KSH elnöke vezeti. A gépipari állami bizottság egyebek között a gőz- és vízturbinák, valamint a fűrészipari gépek és berendezések gyártásának szakosítására vonatkozó javaslatokat tárgyalja meg.

KGST munkaértekezlet kezdődött kedden *Nyíregyházán és Békéscsabán*. Nyíregyházán a növényvédelmi előrejelzési adatfelvételezés és az információs rendszer kidolgozásának kérdéseivel, a távészlelés, valamint a kártételek felmérésének és a kártételi veszélyhelyzetek megállapításának

VEZETŐKÉPZÉS

Az ismeretek szüntelen gyarapodása, a régiek avulása, újak keletkezése — korunk egyik jellemző vonása. S az ismereteknek, információknak ezt a szakadatlan áramát, felgyorsult cserélődési folyamatát egy másik követi nyomon: az anyagi termelés társadalmi-gazdasági feltételeinek, hazai és külföldi környezetének változása. Nincs szakember, akinek ne kellene számolnia ezekkel a folyamatokkal, lépést tartania velük, s ennek következtében ne szorulna ismereteinek, szaktudásának rendszeres „karbantartására": a továbbképzésre. Különösen áll ez *a termelést irányító* szakemberekre, a gazdasági vezetőkre, hiszen helyzetüknél fogva nem csupán részesei, hanem alakítói is az említett folyamatoknak. Nem lehet közömbös, hogy kormányzati szerveink szemmel tartsák: a termelés irányítói miként „tartják karban" vezetői ismereteiket. Ezt tette a közelmúltban a Minisztertanács, amikor jelentést tárgyalt meg és *határozatot hozott a vezető-továbbképzés feladatairól*.

A kérdés már régen nem az, hogy képezhető-e a vezető, sokkalta inkább az: *hogyan*? Ma már nem kell bizonygatni, hogy a gazdasági vezetéshez különleges ismeretekre van szükség. A közgazdász, a mérnöki, a jogi vagy más diploma s a vezetői rátermettség, párosulva a munkában szerzett rutinnal és tapasztalatokkal, *együttvéve sem* adhatnak a változó kor követelményeihez igazodó, tudományos alapokon álló vezetési ismereteket. Ezeket *külön* kell elsajátítani, vagy ha már rendelkezik is velük valaki, időnként fejlesztésre szorulnak. Az ismereteket a továbbképzéshez a korszerű vezetéstudomány nyújtja. Nem mai keletű felismerések ezek hazánkban sem.

Egy évtizeddel ezelőtt vetette meg a vezető-továbbképzés alapját egy kormányhatározat, amely első ízben intézkedett a vezetési ismeretek oktatásáról és a gazdasági vezetők továbbképzéséről. Azóta jelentősek az eredmények. Létrejött az *Országos Vezetőképző Központ*, s mellette tucatnyi továbbképző „iskola" alakult különböző gazdasági ágazatokban, igazodva az eltérő viszonyokhoz, a speciális követelményekhez. Az oktatás leküzdötte számos gyermekbetegségét. Az irányító szervek, amelyek kezdetben nem a jelentőségének megfelelően kezelték a szervezett és intézményes továbbképzést, ma már elismerik szerepét. Jelentős mértékben visszaszorult a tőkés vezetéstudományi módszerek *kritikátlan* átvétele. A továbbképzésnek azonban nem minden gondja rendeződött, sőt *újabbak* is keletkeztek. A Minisztertanács határozata ezekkel is foglalkozik. Lássunk közülük néhányat.

A vezető-továbbképző intézetekben az oktatás tartalmát és módszereit is tekintve, még nagyok a *színvonalkülönbségek*, s ez az összehangoltság hiányára mutat. Úgy tűnik, az irányító szervek jóval több gondot fordítottak a továbbképzés saját, házi szervezetének létrehozására, az oktatásban részt vevők számának növelésére, mint a *tartalmi* munkára.

A továbbképzésben részt vevők kiválasztása során is előfordulnak hibák. Nem mindig a legmegfelelőbb embereket keresik meg: olykor nyugdíjazás előtt állókat jelölnek, de nem azokat, akikről tudják, hogy hamarosan *magasabb* vezetői helyet kell elfoglalniuk. A kiválasztás gyakran tervszerűtlen, sok vezető pedig elfoglaltságára hivatkozva egyszerűen *kibújik* részvételi kötelezettsége alól. Gondatlanságra vall, hogy a továbbképzés különböző szintjeire jelöltek kiválasztásában sok helyütt nincsenek tekintettel az adott vezető képzettségére, felkészültségére. Vagyis, nem tartják be a vezetői ismeretek megszerzésében is nélkülözhetetlen *fokozatosságot*. Hiányosság az is, hogy a vezetői továbbképzést nem hangolják össze az egyéb szakmai-politikai továbbképzési formákkal. Ezért aztán gyakori a *párhuzamosság*, amikor *ugyanazt* az embert jelölik felsőfokú politikai és szakmai továbbképzésre egyaránt.

Az oktatás tartalmában, színvonalában változást igényel mindenekelőtt az a tény, hogy kialakulóban van hazánkban a szocialista állami vállalat *új modellje*, amelyben az üzemi demokrácia intézményeinek működése új feltételeket teremtett a gazdasági vezetés számára. Megváltoztak a bel- és külgazdasági feltételek is, mindjobban fejlődik a KGST keretében a szocialista integráció, a gazdasági szerkezet átalakulása. A műszaki haladás is új irányítási, vezetési módszerek és eszközök felhasználását kívánja és teszi lehetővé. Megváltoztak a továbbképzés *káderfeltételei* is.

E változások a továbbképzésben *új szemléletet*, az oktatás gyakorlatában pedig *az eddigiektől eltérő módszereket kívánnak*, de ugyanakkor újabb lehetőségeket is kínálnak a tartalmasabb, hatékonyabb, színvonalasabb oktatáshoz.

PÉTER ILONA

Tanácsi vezetők értekezlete a bérpolitikai intézkedésekről

A *Munkaügyi Minisztérium* kezdeményezésére a megyei tanácsok elnökhelyetteseinek, munkaügyi, egészségügyi és művelődésügyi osztályai vezetőinek részvételével tanácskozást tartottak a közeljövőben esedékes bérrendezések előkészítéséről. A megbeszélésen részt vett *Buda Gábor*, a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnökhelyettese.

Buda István, a Munkaügyi Minisztérium államtitkára bevezető-15-én a megyei vezető főorvosokkal és az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének képviselőivel részletesen megbeszélik a tennivalókat. Közölte, hogy a gyógyszertári dolgozók bére is jelentősen emelkedik.

Boros Sándor kulturális miniszterhelyettes bejelentette, hogy a kulturális intézmények 16 ezer dolgozóját érinti az intézkedés. Kitért arra is, hogy nagyobb arányban kell emelni azoknak a

(5)

Breuer Marcel

Major Máté: "Nagypanel és tulipán" c. cikkében névszerint Breuer Marcel munkásságára hivatkozik.

Fenti cikk hatására -"Vita az építészetről" cimmel- cikksorozat indul, mely az előző hozzászólásokkal együtt a 4o. sz.-ban kezdődik és a 48.-sz. példányban ér véget. Két kivétellel valamennyi cikket lásd Major Máté nevénél.

A fenti -Major Máté-cikk Breuer Marcel nevénél és a 42,sz.-ban közölt Vadas József-cikk Lechner Ödön nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ~~xkxxxk~~. XIX. évf. ~~42.sz.x5.x1ap.x~~ szept. 27.39.sz. cimlap.

REPROFLEX
kiadó és nyomda
TERVTŐL A KIVITELIG
Rt.
Pécs

BREUER MARCEL

1902-2002

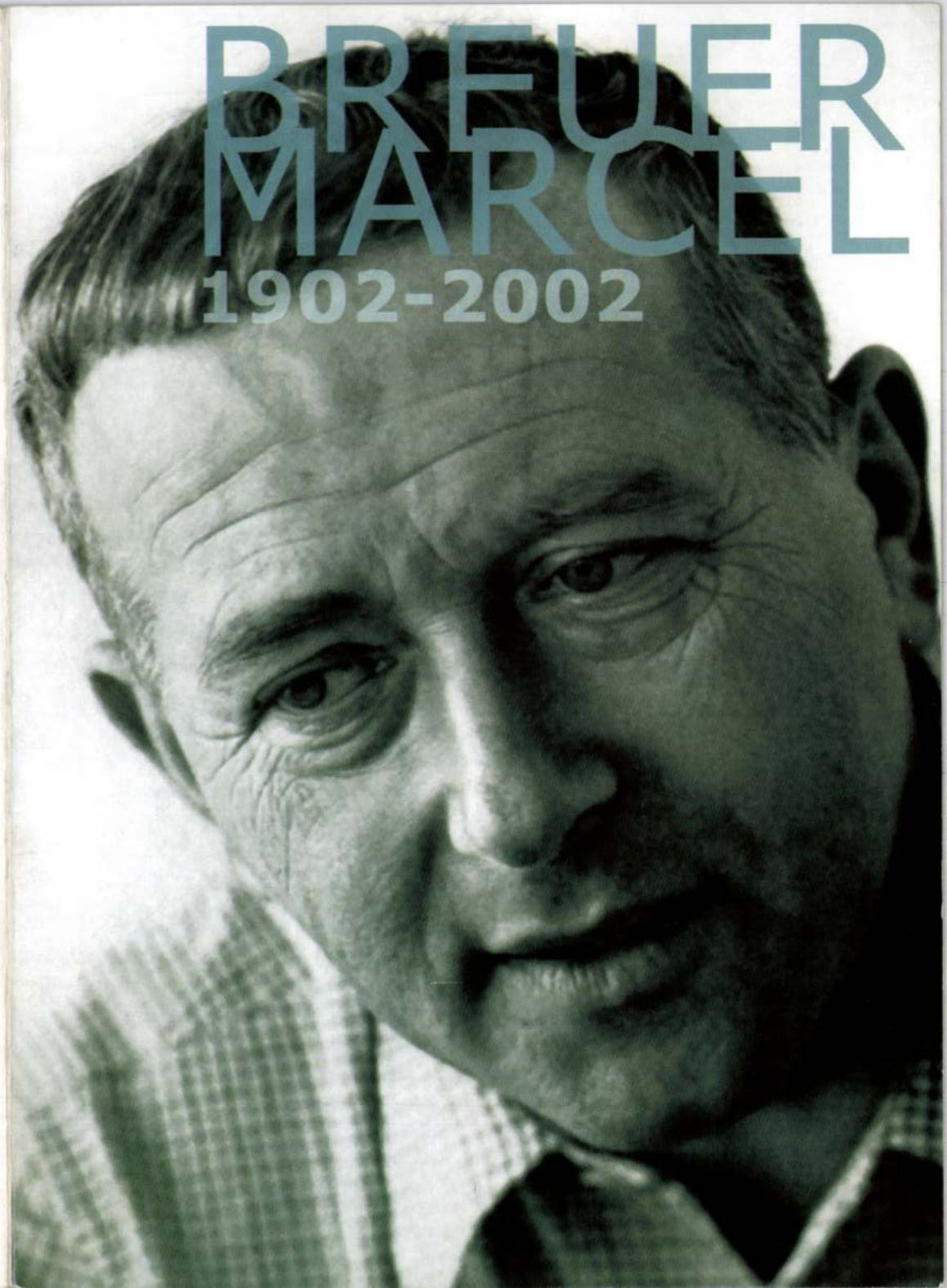

A Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága
és a
Magyar Építészek Szövetsége
tisztelettel meghívja Önt

2002. június 7.-én, 16 órára

Breuer Marcel
(Pécs 1902 - New York 1981)

születésének centenáriuma alkalmából
rendezett kiállítás megnyitására,
a Múzeum Galériába
(Pécs, Káptalan u. 4.)

A kiállítást megnyitja:

Mendöl Zsuzsanna
művészettörténész
és
Weiler Árpád
a Magyar Építészek Szövetsége elnöke

A kiállítás létrehozását támogatta a
Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kara.

A kiállítás 2002. július 7.-ig tekinthető meg, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

MOK

Breuer Sámuel
nyomdász

lőcsei nyomdájában a 17. szban készült az u. n. gyémántkiadású 47 mm h. 37 mm sz. Luther katekizmus. Címlap, a kat. utolsó lapjának is a bekötési Táblák ábrájá.

— a hazai legkisebb régi nyomtatvány

Grafikai Szemle 1900 évf. 11 sz. 153 l

MDK

Breuer Samuel örökösei

c. nyomda

cím alatt

1705–1711 ig tartó működésében hanyatlott.
(39 nyomtatvány). A Rákóczi párt lapját
1705 ig Löcsén nyomták. Thaly Kálmán
szerint 1709 ben " Löcsén.

– Löcse városa könyvnyomtatói.

Grafikai Szemle 1903 évf. 2 z 23 l.

MDK

Breuer Samuel 1.

nyomdász

1664 ben apja B. L. halála után tovább vezette a nyomdát. Új betűkkel zerelte fel, s oly magas fokra emelte „hogy őt kell a lőcsei könyvnyomtatók közt a legkiválobbnak tartani." 384 nyomtatványát ismerjük.

÷ Lőcse város könyvnyomtatói.

Arafikai szemle 1903 évf 27 23 l.

MDK

Brewer Sámuel 2

nyomdász

Egy mily magas nivora emelte a nyomdát arra példa Luther német nyelvű kátéja, mely B. Sámuel műtelyéből kerüll ki. Ez igénytelen könyvecske a könyvnyomtatás oly magas zinvonalát bizonyítja, amely ugy a maga mint későbbi időkben páratlan.

÷ Lőcse város könynyomtatói Gr. Sz. 1903 évf 2 z 23 l.

Breuer Sámuel

nyomdász

MDK.

Breuer L. fia lasonló zellemben vezette a lőcsei nyomdát mint apja egezen 1700-ig akkor a nyomda özvegyére Breuer Zsófiára zállt.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.
Grafikai Szemle 1892. 12 z 198 l.

Breuer Szilárd, [építész]

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
Walter Gropius közbenjárása Molnár Farkas
érdekében 548-553.

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

3g.
+1

Breuer Szilárd, építész

Megemlítve: egy vers magyar szövege

„az Amerikában élő és nemrég Budapesten járt járt magyar származású nagyszerű építőművésztől (Br. Sz.-től) származik."

(„Építészet! Szín, amit füleddel hallasz; hang ... stb")

Nemes György: Franciaországi Kalandok M. 6,

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 11.

Breuer Zsigmond

Breuer Zsigmond ékszerkészitő,
V Bálvány-u. 11. 127-922

Bptávb 1940. nept
" 1942. jan

Ø Breuning August
de
1761
l.
Eperjessy 1929
53.l.

Breuning

a szegedi várról kerzitett
terverajza a XVIII. szárad~~ból~~
~~a~~ Középkörl szegedi Sornolyi Könyvtár
terverajzgyűjteményében.
1:277.5 mértékben.

vrd

Cs. Sebestyén Károly: Szeged kö-
zépkori vára - Dolgozatok a
m. kir. Ferenc József Tud.
egyetem arch. intézetéből.
Szeged, 1928. IV. 268, 269. l.
274. l. 275. l. 281. l. 284. l.

499/1934.m

Jöjjön SOPRONBA!

Magyarország legérdekesebb városába!

Müemlékek Országos Bizottsága

BUDAPEST.

W. Stréna

Breuning

1765/66

l.

Eperjessy 1929

34.1.

JOHN MARTIN: „ÉS SZÓLOTT JÓZSUA: NAP GIBEONI
JOHN MARTIN: JOSUA HEISST DIE SONNE STILLE STEHEN.

BREUNING Ing.CONDUCT, térképész

Hiteles képet nyújt a várépítmé nyről az a XVIII.szá-
zadi/ közepéről való Breuning aláírásu eredeti felvétel
a szegedi Somogyi Könyvtár tervrajzgyujteményében.
221.old.

CSONGOR GYŐZŐ: Balla Antal XVIII.századi szegedi kéz-
iratos térképe.III.Vár és palank 213.old.

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE,1970. Szeged,1970.
Szegedi Nyomda

MDK

Breuning József, 18. sz.

Munkács vára, tusr.

" " "

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

2o 1.

Breuning József

XVII. sz.

Munkács várának látkejei,
2 db. eredeti tusrajzok
az Ernst Múzeumban.

Ernst külföldi. 15. l.

Alkony 578(6

Thomas Goosvenor (Esti hangulan

74(820), 3964(801).

Breuning Józef

XVIII. 17

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

20. 1.

Breuning, Josef

l

Va Hö Ernst gyüjt

V. 14

ıbe a kormánnyal, hogy megállitsam azon az uton,
elyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
›viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
izdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
dasági megélhetést veszélyezteti.
na eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

ıus zászlaját a fővárosban!

rályért, Hazáért"

ő S alakú bil
ri ónbélyeg. C
ZLÁNYA. 17C
les diszitéssel.
t
cs nő ki, közb
VIII. sz.
estve magyar
LE, Gotzmeist
pán kuruc alak
szörülve, vágta
színes jelenétév
II. század.

31. MUNKÁTS VÁRÁNAK KÉT LÁTKÉPE. Vízfestmény. Breining József műve, XVIII. sz.

72) (kiterjesztett szárnyu saś, a

44. BETHLEN ROZÁLIA GRÓFNŐ kék bársonykötésben. Előlapján Magyar, 1794.

45. ÖVCSAT, aranyozott ezüst, áttört magyar, bajuszos férfifej. Erdély,

46. BROS, ezüst, 1705-ből származó F

47. MAGYAR FŐUR, lengyeles ruháb

48. KIS LŐPORTARTÓ (felporozó), XVII. sz.

49. MADONNA, szinezett viasz domb

50. MISERUHA (elő és hátrész), k szines selyem applikációs disz, ara László csanádi püspök †) 1730). X

51. FORGÓ TABERNÁKULUM, fülk Magyar, XVIII. sz.

52. MISERUHA, zöld alapon olasz br retbe foglalt (apátsági) cimer MM-

53. TAKÁCS-CÉH LÁDÁJA, hársfa,

Christoff Breuwer Asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1675-től:"Christoff Breuwer Tischler gesell von Krothe aus behmen". 102.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században.Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93.old

Arrabona,9.Kantus János.Múz.Győr.1967.A Győri Múz. Évkönyve

Breuwer Ch./Christoff/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt sztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Krothe,Csehorsz,: Bruwer Ch." 122 . lod

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arkabona,9.- Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Breuwer, Christofi, asztaloslegény

Győrben 1674- 1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Breuwer, Christofi, ~~krotha~~ Arothe, Csehország, 1676". 113.old 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmívességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Kantus János Múz.Győr, 1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Dr Brewer János

l.

Kőnyomtatott

128. l.

161. kép. *Zick, Johann: Jézus és a szamariai asszony.*

1923—1924., 242. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244—245. l. (Képe 248. l.) — Lepold—Lippay 56. l.

SEITZ, HANS (prágai festő, † 1809)

Bogáncskóró madarakkal és lepkékkel

Virágos bokor madarakkal és lepkékkel

Bádog, olaj, egyenként 67×50 cm.

Jelezve lent jobbra: Johann Sitz F.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II. évf., 1875., 43. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. — —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az eszterrgomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 845. l. — Maszlaghy II., 135—136. szám. — Gerevich PA, 248. l.

Brewer

nyomdász

MDK

a lőcsei Brewer nyomda magyar nyelvü ujságlevele 1634-ben Wallenstein bukásáról és kivégzéséről tudósit.

14.o.

Dezsényi Béla-Nemes György: A magyar sajtó 250 éve. I. kötet. 1954.

MDK

1

Brever
nyomda

régi nyomtatványának címlapja,
mely modern formára emlékeztet
A kösei aritmetika címlapja. 1728ból
Ábra a Gr. Sz-ben
Firtinger Károly: Elődeink dicsérete.
Grafikai Szemle 1901évf 2sz. 20l.

MDK

Brever 2

nyomda

Az aritmetika 11-ik zövegoldala „szabályzerü zép zedése a zámozlopok-nak, egyenletes tizta nyomás. Ábra a Gr. Sz ben (1728.) évből

Firtinger Károly: Elődeink dicsérete.

Grafikai Szemle 1901 évf 2 z 21 l.

MDK

Brewerck
könyvnyomtató

a hires lőcsei könyvnyomtató a 17 zban
könyvkötő műhelyt állít kassai példára

÷ Kassai könyvkötők

Grafikai Szemle 1910 évf 6 z 181 l.

MDK.

Brewer (Brever)
nyomdászcsalád

A lőcsei Brewer nyomda nyomdászjelvénye
ábra a Gr. Sz.-ben

Faragó: Címerünkről és egyébről.
Grafikai Szemle 1897 évf. 7. 107 l.

BREWER nyomdász-család

PAVERCSIK Ilona: A lőcsei Brewer-nyomda a XVII-XVIII.században. I.rsz. - OSZK Évk. 1979 (1981) 353 -408.p. ill.

II.rész. OSZK Évk. 198o)1982) 349 - 474.p. ill.

3.055 Sz
6.766 Sz
1.220 Sz
3.758 Sz
477 Sz
173 Sz

Breuer nyomda. Lőcse.

Tud. gyűjt.
1818., X., 16.

Lőcse. Brecer nyomda.

Trud. gyűjt.

1818. X., 16.

M.D.K.

Brevendel Máté, egri ácolegény

1752-ben működik

Egerben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Mgyarország müemléki topográfiája VII. Köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 315 old.

BREVENDEL Máté egri ácslegény, aki 1752-ben Egerben működik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Breyde malerin. (:Lyrjes, 1493:)

Tört. Tár. 1909.

164.

Breyer József

festő

Műcs. kiáll. 1933 tól

Pipics 110. l.

386. Ismeretlen festő
A XIX. Századból.

M. Somogyi Jánosné, sz. gróf Gy

607
(TK)

(vanábrázolva fordult

Csaknem térdig, balra ~~néz,~~
göndör hajának fürtjei vállaira omla
Fehér ruhája elől ék alakúan van kivágv
leeresztett kendő piros. A háttér s
égbolttal.

Elefántscsont miniature,
Gróf Wallis Gyuláné aján
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
~~Át. Képt. 338.~~

191

Breyer József

püspöki irodatiszt
festő
szül. Hajmáskéren
1894-ben

lásd

Gulyás Magyarirok

IV. k 35. h.

2 –

tják át a római Museo Nazionale egyik,
zett ~~hatalmas~~ monumentális kőkoporsóját, amelyen
al legyőzött és szétvert barbár had

égi ábrázolása egy ragyogó pompeji
ndor macedón királynak ~~a~~ Dárius per-
lserege feletti győzelmét örökiti meg.
ok~~xxxxxGyőzelemxIstennőixáltalxhajx~~
ajtó ~~Győzelem-Istennők~~ Viktoriák nem vidáman
radó jajgatás felett? ~~Később pedig~~
~~dik meg Krisztus keresztje előtt~~. A
olja a Seregek Urának küzdelmeit a
lámló
ángpallosokkal jelennek meg az egek
lem végső célja itt az ég meghóditása.
n nem ~~végső~~ utolsó küzdelmét vivja-e az em-
zörnyüséges összevisszaságban harcol-
elét ~~xxxxpillanatigxxxxkétséges~~
n és megfellebezhetetlen biró hatá-

Breyer József

festő Veszprém

Műcsarnok

1933. szept. Fiatal mű-
vészek kiáll. 104, 167
175, 199

Fenyvesben. Veszpré-
mi öreg udvar
Téli na tak part
Kanonok kert

1938 ősz.

Tél, of

Breyer József

egyházmegyei tanügyi
fogalmazó, festő
stúl. Hajmáskéren
1894.
életrajz
lásd

Szikl Veszpr.

324. l.

MOB 3035. sz.
kol.

3151

3151.

~~25.~~ **Ismeretlen** festő.

(A XVIII. századból.)

Németalföldi táj.

546

A hegyes vidék előterében út vezet, a melytől balra széles patak folyik kis vízesést képezve. Az úton kétkerekű szekér halad a háttér felé, a melybe két ökör van befogva. Utána férfi megy bal kezében bottal. Kerek kalapja fekete, rövid kabátja piros, pantallója szürke. A középtérben jobbról facsoport válik ki.

Vászon, méretei 34·5 : 50 cm. — ~~Ormos Zsigmond ajándéka 1850.~~ — Át. Képt. 182. — Dep. régi 78. és új 10. — ~~Ltsza 570.~~

Uj lelt. 52. 570.

Brewer Lőrinc

Lőrinc nyomdász

l.

Novák III. 21. l.

22. l

23. l.

24. l.

B. János

B. Sámuel

u. o.

B. Zsófia

u. o

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Brewer

lőcsei nyomdász és
könyvkötő

XVII. 7

l.

Gulyás könyvkötés

446. l.

Brewer Lőrinc

Könyvtötö

1662

Kassa

l.

Magy Könyvszemle

1901. 67. l.

238. kép. *Körmene*

Brewer Lőrinc

l.

Kertészugomtatott

127 l.

128 l

r: Anyai boldogság.

Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Keresztrefeszítés

Vászon, olaj, 90×51 cm.

Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l. — Décsi: Könyvismertetés, MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Levétel a keresztről

Vászon, olaj, 90×51 cm.

Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l. — Décsei: Könyvismertetés, MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

SCHROTT, ANDREAS (osztrák festő, működött a XIX. sz. elején)

Rudnay primás arcképe

Vászon, olaj, 42×34 cm.

Brewer Lőrinc

nyomdász

l.

Könyvkiáll. emlék

151. l.

Csak azon jegyzések vétetnek figyelembe, amelyek ellenérté

A közzétett Tájékoztatóban foglalt fe

tel kibocsátásra kerülő 4%-os erdélyi nyere

P _____

lehetőleg az alanti címletbeosztás szerint.

A kötvények ellenértékét _____
egyidejűleg b

A kötvényeket kér[em jük] a költségek utánvételezése
Önöknél lévő letét[em ünk]be hely

_____ 1941. évi [no de]

Címletbeosztás:

_____ drb à P 200·— összesen P _____

_____ drb à P 100·— „ P _____

_____ drb à P 60·— „ P _____

Összesen: P _____

* A meg nem felelő törlendő.

Breuer Lőrinc

lőcsei könyvkötő.
Steinhübel György lőcsei híres
könyvkötő még legényzorá-
ban 1654-ben dolgozott
a műhelyében.

Gulyás Pál. Egy
felsőmagyarországi
könyvkötőcsalád.
fotjegyzéseiből. Bp.
1912

6. l.

Brewer Lőrinc

Könyvkötő Locsen

1662.

Laid

Magyar Könyvszemle

1913-67-l-

Ugljenik
Bijeljina
Janja
Dugo polje
Janja
Δ272
Branje vo
Šepak
Δ305
Zvornik
40 Km

A KÉVE TISZTIKARA

ELNÖK:
SZABLYA FRISCHAUF FERENC
festőművész

ÜGYVEZETŐSÉGI TAGOK:
BENKHARD ÁGOST festőművész, LÉNÁRD RÓBERT festőművész, MOIRET ÖDÖN szobrászművész, REMSEY JENŐ festőművész

A GAZDASÁGI IGAZGATÓTANACS TAGJAI:
BERETVÁS HUGÓ, BORBÁS LAJOS, FORRÓ RÓBERT, SZABLYA JÁNOS ügyvezető igazgató, DR VÉRMES KÁROLY jogtanácsos

A NEMZETI SZALON TISZTIKARA

ELNÖK:
GRÓF ANDRÁSSY GYULA V. B. T. T.

ALELNÖK:
MOLNÁR VIKTOR NY. ÁLLAMTITKÁR

IGAZGATÓ:
DÉRY BÉLA

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:
BADITZ OTTÓ, GELLÉRT JENŐ, KACZIÁNY
ÖDÖN, KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ

MŰTÁROS:
RUBOVICS MÁRK

TITKÁR:
BENDE JÁNOS

ÜGYÉSZ:
DR KÉPESSY JÓZSEF

PÉNZTÁROS:
WEISER KÁLMÁN

Brewer Lőrinc

nyomdáin. Lőrinc magán nyomdája volt, itt adtár ki Szenci Molnár Albert fordítását / Discursus de summo bono / 1630-ban, magyarul.

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965. 627 l.

36. l.

Brewer Sámuel

l.

Kertész nyomtatott

128. l.

SUCHY, ALBRECHT (cseh-osztrák festő, 1793—1849)

Sagan hercegnő

Ovális miniatűr, pergamen, 9×8 cm.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

TRAUTMANN, JOHANN GEORG
(német festő, 1713—1769)

Éjjeli táj

Éjjeli táj

Réz, olaj, egyenként 28×42 cm.
Maszlaghy II., 240—241. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 248. l.

UNTERBERGER, MICHELANGELO
(osztrák festő, 1695—1785)

Assisi Sz Ferenc

Fa, olaj, 52·5×34 cm.

VEIT, PHILIPP (német festő, 1793—1877)

Szent Anna olvasni tanítja Sz. Máriát

Vászon, olaj, 220×150 cm.

Jelezve jobb alul: Monogramm és 1869.
Maszlaghy II., 548. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Brewer Zsófia

l

Kertész nyomtatott

128 l

160. kép. *Waldmülle*

SCHLEICHER, C (osztrák festő, XIX. sz.)

Koldúsasszony

Fa, olaj, 34×28 cm.
Jelezve lent jobbra: Schleicher 1853.
Maszlaghy II., 557. szám.

SCHMIDT, JOHANN MARTIN (osztrák festő 1718—1801)

Krisztus az Olajfák hegyén

Vászon, olaj, 21·5×16 cm.
A hátoldalon „Kremserschmidt" felírás.
Maszlaghy II., 292. szám. — Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20., 4 .lap. — Lepold—Homor 97. l., — Gerevich PA, 220. l. — Décsei: Könyismertetés MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Jelenet Páduai Szent Antal legendájából

Vászon, olaj, 73×60 cm.
Maszlaghy II., 291. szám. — Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20., 4. lap. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. lap. —

Ø Brexsell János

Könyvkötő Lőcsén

1662.

lásd

Magyar Könyvszemle

1913. 67. l.

EUTSCHE SIEDLUNGEN IN BOSNISCH-KROATIEI

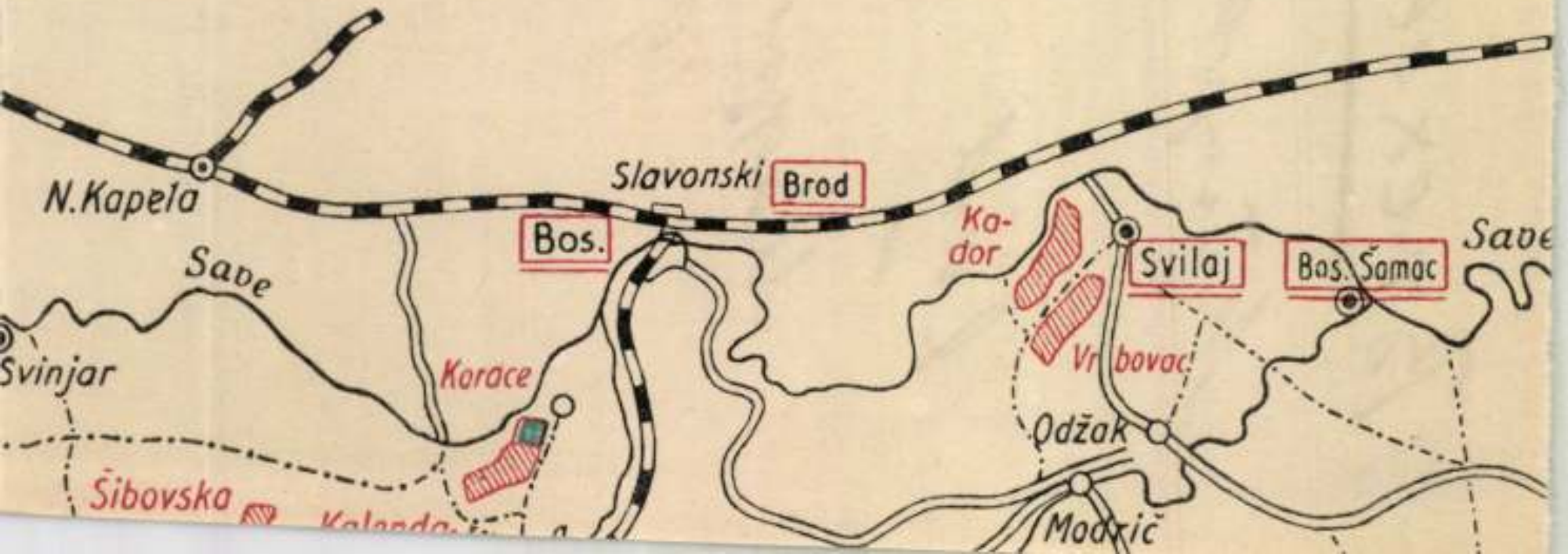

megiwa

Brey György

rézm

Pataki 1951

57.92.1

95902.szám.

A Műemlékek orsz.Bizottságának mult évi október hó 12-én. 525 szám alatt kelt felterjesztésére tudomás és további megfelelő eljárás végett megküldöm.

Budapest, 1906. április hó 17

A miniszter meghagyásából:

osztálytanácsos.

Brey György

aranyműves

Nagyhőflányból

XIX. 7

Brey György, aranyműves, Nagyhőflányból, 1839—40 a rézmetszők szakosztályát látogatta.

lásd

Fleischer Béla 34. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Brey György

aranyműves

l.

Horvmagyötv Bécsben

g. l.

megrva

Breyber László
építő

h.
Kendrey-Kentiványi
258. l.

Breyer

szobrász

a fertődi kastély diszitésénél dolgozott.

16.o.

Galley Marianna: A fertődi Esterházy-kastély.

Bp. 1959.

BREYER FRIGYES_

1847-ben a kecskeméti városháza uj épületének tervét készíti el, ami azonban nem épül fel.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki Könyvkiadó. - 183 l. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 50. l.

M. D. K.

BREYER, Johann szobrász
Bécsből

1764–1766. Fertőd, Esterházy-kastély, kőalakok faragása

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 175. l.

Breyer József

Sziklay János: Veszprém város az irodalomban és a művészetben, Veszprém 1931.

324. Egyházmegyei tanügyi fogalmazó, festőművész. Hajmáskéren született 1894-ben. Középiskoláit Veszprémben végezte. Hallgatója volt a selmecbányai erdészeti főiskolának. A világháborúban fogságba került, ahonnan 1921-ben került haza. Ezután pénzügyi, majd püspöki sintviselő lett. Mint műkedvelő foglalkozott festészettel, de nyilvános kiállításain nemcsak a közönség, hanem a művészkörök elismerését is kivívta.

Dreyer József
J. Siklay: Vampíra v. az irodalomban és a [illegible].
Celld. 1931. 324.

87. 232 II 6.44

Breyer József festőművész

Téli patakpart

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Műcsarnok.

MDK

Breyer József

Kanononk-kert, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

21 l.

MDK

Breyer József

Fenyvesben, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
22 l.

MDK

Breyer József

Téli patakpart, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

16 l.

MDK

Breyer József

Veszprémi öreg udvar, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept. 23 l.

MDK

Breyer József festő

KMTára őszi tárl. 1938. nov. Műcs.

33 l.

MDK

Breyer József

Tél

KmTárs. 1938. őszi tárlat, 29 l.

gyümölcs és mezőgazda
Indiában is megtaláljv
szállitására.[79] A sor
ha nincs is minden he
földmüvelő és a gyümöl
Adataink vannak Vietn
nádból, szinte mester
Felhasználják a rizs,
böző gyümölcsök szedés
megvan Nepálban, ahol
sénél nélkülözhetetle
Burmában[83] is ismerete
ismerik a hátikosárnak

Breyer József

Téli patakpart

Micsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Breyer Josef

Téli portikpart

Breyer József

"Téli patakpart" c. műve a Műcsarnok kiál.-
án.

P.H.933.IX.10.

Breyer József
festő

Kiállít a vezprémi vármegyeházán rendezett, balatoniçi bakonyi képek kiállításán.

Ujság 1935. VIII. 15.

Breyer József MDK

Tél

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

MIK

Breyer József

MDK

Kanonok-kert, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiállitása

Bayer Ideal

Kanonen-Kerl, oft.

Breyer József

MDK

Veszprémi öreg udvar

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Dragor Josef

Veszprémi Szeg udvar

Breyer József MDK

Fenyvesben, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiállitása

Breyer Josef

Bonyaenben, oil.

Breyer József festőművész

Fenyvesben

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Műcsarnok

Breyer József festőművész

Kanonok-kert

Fiatal Művészek Kiállítása katalógusa 1933. Műcsarnok.

Breyer József festőművész

Veszprémi öreg udvar

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Műcsarnok.

J Breyer

becsi nobrán

XVIII-n

l.

MelEstkept

XXXII. l.

6 il.

MDK

Breymann Gusztáv

Az Orsz.Iparegyesület... Épitő Ipar 21.cs.1905.v.21.

191 l.

Breznay András festőművész 2.) folytatása.
Benedek Katalin: A hely szelleme. Breznay András
KIÁLLÍTÁS-a.

Breznay András: Várakozás, olaj, vászon, 87 × 65 cm, 1987

Művészet, 1988, január, 49-old.

lítók egy-egy alkotása a Művelődési Ház tulajdonába kerül. Gyönk saját „múzeuma" – jelenleg a szociális otthonban – így egyre gyarapszik. Még 1988-ban évfordulós vállalkozásra készül Gyönk: az úgynevezett „hatok" *(Aczél Ilona, Csík István,* Gerzson Pál, *Hock Ferenc, Kántor Lajos, Óvári László)* munkáit befogadó közös kiállításra. (Művelődési Ház, Gyönk, 1988. III–IV.)

Benedek Katalin

Breznay András: Modell, olaj, karton, 87 × 62 cm, 1987

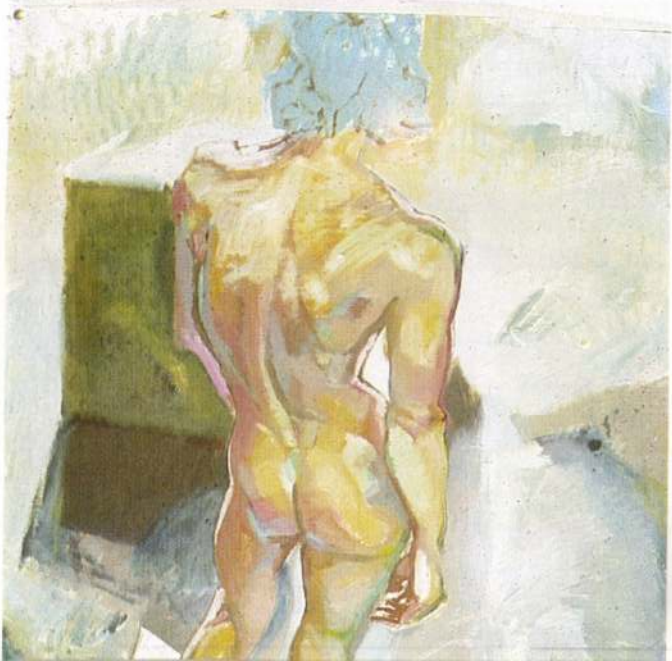

MDK

Breznay

Gobelinterve a VIII.Magyar Képzőművészeti kiállitáson.

Dutka Mária: Grafikus művészetünk fejlődése.

Magyar Nemzet, 1960.IV.17. 9.l.

MDA

MDK

Breznay Károly

5 festőművészünk dolgozott Párizsban.

/kávéházi képek/

Esti Hirlap 15 szám 1958. jan.18 2 old.

MDK

BREZNAI I.

Adatok a törökkori Egerről;

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.32.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

BREZNAI I.

Eger barokkori épitkezéseire adatok.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.34

Képzőművészeti Alap kiadása.

BREZITS JÓZSEF, borbély-sebész

A vándorló évek után a monarchia valamelyik városában kellett letelepednie és valamelyik egyetemen vizsgáznia is kellett. Addig nem vették be a céh tagjai közé. Igy bírálta el 1778-ban Brezits kérelmét is a pécsi városi tanács borbély-legény felvétele ügyében. 172.old. 17.jeg.

KOPASZ GÁBOR: Régi pécsi kőmüves mesterségek 167.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. 1971.
Pécs, 1972

MDK.

Brezina Samu.

1865. KT-her segélyzít folyamodik, s bejelentí, hogy egy „Bánk bán" c képen dolgozik.

MDK-A-I.-1/263.

MDK

Brezina Sándor festő

1883. „Bánk bán" c képét KT-nek küldi megős eladásra (nyomor miatt).

MDK A I

MDK.

Brezina Sámuel fertő

„Mátyásnak hirűlvinik királlyá megválasztatását"

(várlatát bemutatja a KT-nak és segélyt kér.

1887.

MDK A-I-1/1888.

Breznay András, festőművész 1.) Folytatás.

Benedek Katalin: A hely szelleme, Breznay András kiállítása. (Művelődési Ház, Gyönk, 1988. III–IV.

Gyönk község a pályakezdő Breznay András műhelymunkáival ismertette meg a múlt évben a látogatókat. A fiatal művésznek – erős családi tradícióval és indíttatással a háttérbe – nem ez az első bemutatkozása. Ezt a kiállítást az eddig eltelt alkotó időszak összegzésekért rögzíthessük. – Kiemeli a számára lényegeset, a fekete és szürke tónusokban tartott „Mai dolgok" c. művében a súlyzokkal, ruhadarabokkal életünk tömör ábrázolására törekszik. (említve). Breznay négy hónap alatt ötven modellt festett le. A Gyönkön bemutatott darabok csak töredékei a sorozatnak. – „Napozó maci" – ja (említve). az akvarelltechnikával megörökített tájképei jelzik tehetségét. A legtöbb akvarell a Tolna megyei tájat ábrázolja. A művész mindössze 25 éves, ennek ellenére néhány munkája megfordult a NSZK-ban és Olaszországban is és Tolna megyén kívül Szeged-Hódmezővásárhely, Székesfehérvár, Tihany, Nyíregyházán is. „Modell", olaj, karton, 87×62 cm, 1987. (repr.)

Művészet, 1989., január, 49–50-old.

Breznay András
festő

BREZNAY ANDRÁS festőművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap a Gyönki Körzeti Művelődési Házban. A tárlaton 24 olajfestményt és akvarellt láthat a közönség április 16-ig.

Népmadedség, 1988. márc. 23.

Eötvös Loránd Fizikai Társulat
1061 Budapest, Anker-köz 1-3.
Telefon: 227-040

Határidő: 1985. október 1.

JELENTKEZÉSI LAP

Spontán szimmetriák Téli Iskolára
1986. január 20-24

Név: .....

Cim, ahová a postát kéri: .....

.....

.....

A

JÁTÉKSZÍN

IGAZGATÓSÁGA

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

BREZNAI ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1999. ÁPRILIS 28-ÁN, SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

A SZÍNHÁZ ELŐCSARNOKÁBA.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

DR. SZŐNYI ISTVÁN

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM FŐIGAZGATÓ HELYETTESE

MEGHÍVÓ

BREZNAY ANDRÁS

Festőművész

Kiállítására

Megnyitja:

Dr. POGÁNY Ő. GÁBOR

a Nemzeti Galéria nyugalmazott igazgatója

1992. április 10. Péntek 17 h

THERMAL HOTEL HELIA

BP. XIII. Kárpát u. 62-64

Szeretettel várja önt az

OLYMPOS GALÉRIA

Első magyar magán galéria hálózat

Budapesti Galériája

ZAHORÁNSZKY FERENC

Manager Director

Brennay Audra

OLYMPOS GALÉRIA
OLYMPOS GALLERY

MDK

Brezina és Medek, **építész**

Építési eng. Bpesten. Vállalkozók Közlönye, 1908. ápr. 15. 5.l.

Brezina Sámuel festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 17. 4.

Az Trolyi-féle történeti pályázatja ...

Patak Jenő

Képzőművészeti Társulat pártfogásába vette Brezina Sámuel fiatal festőt.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.20.689.old

Patak Jenő

Művészetpolitika.

Brezina Sámuel fiatal festő"...so-
vány élelmét potom áron elvesztege-
tett rajzaiból fedezi."

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.20.689.old

MDK

Brezina Samu festő

1868. segélyt kér tanulmányaihoz a KT-tól, s bemutatja két vázlatát: „Hunyadi László elfogatása" és
„Erzsébet királynő megfojtása Novigrad várában"
és Geiger bécsi akadémiai professortól nyert bizonyítványát.

MDK-A-I-1/474.

MDK

Brezina Samu festő

Kerdő festő, támogatást kér és tanulmányfő-
jének megvételét a KT-től.

MDK-A-I -1/451

MDK

Brezina Samu

Kéri a KT-t, hogy „tanulmányfő"-jét a KT vásárolja meg sokszorosításra.

MDK-A-I-1/458.

MDK

Brezina Samu fertő

Egy harmadik tanulmányfőt küld a KT-nek megvételre. 1868.

MDK-A-I-1/465.

Brezer

l. Brezer

L. Szendrey-Kentiványi

28. l.

Brezina Sámuel
festi

L. Szendrey kentiványi
218. l.

provokátor?

tése. Szégyelljék magukat! Aki ilyen dolgot művészetnek tart, az Hitler seggnyalója!"

– Nagyon tetszik a helyszín. Nem tudnám elképzelni ezeket az eszközöket máshol, egy modern múzeum hideg, rideg falai között – mondja egy csinos 20 éves lány, aki tanárképző főiskolára jár. – Egyébként nem bírom az erőszakot és a vért. A szertartáshoz használt kellékek: a kereszt, a vér és a zsigerek tárolására használt műanyag kádak hatásosak a templom falai között. Profik a fotók is, bár amit bemutatnak, az nekem már túl sok. Némely kép láttán felfordul a gyomrom.

– Megbotránkozott?

– Nem, csak nem bírom végignézni.

„Nyolcadik hónapban vagyok és nem mertem megnézni, pedig kíváncsi lettem volna!"

„Nekem igenis nagyon tetszett, esztétikailag is kifogástalan!"

– Mit lehet kifejezni ezzel az egésszel? Se nem valódi színház, se nem valódi áldozati szertartás – kérdezi a 41 éves, művészettörténetet tanult hölgy. – Valószínűleg beteg ez a pasi. Csak azt nem értem, hogyan tudott ennyi embert rávenni arra, hogy vérben füröjdenek, beleket masszírozzanak, állatokat öljenek. Szerintem ez már nem szabadság. Sokkal inkább őrület!

– Az orgia-misztérium miatt tiltakozik a Magyar Katolikus Püspöki Kar. Egyetért velük?

– A pápa az óvszert is elítéli, nem csodálkozom, hogy Nitsch „produkciója" ellen felemelte a szavát. Szerintem semmilyen vallási eszmét nem sért ez az egész, csak beteges.

„Ausztriális fájdalom. Szenvedek tőle. A Fülöp-szigeteki csodadoktor is az eszembe jutott."

„Kimondottan érdekes és tanulságos volt. Eszméletlen, hogy az emberek milyen undorító dolgokra képesek. De nem rossz, csak gusztustalan."

– Jobb ez, mint a Ferenciek terén nőket fogni háromezerért. Olcsóbb és szórakoztatóbb – mondja egy ápolatlan, 65 éves öregúr, aki már harmadszorra látja a szeánszról készített felvételeket. Néha visszatekeri a videót és az erotikus részeket újranézi. – Izgalmas, hogy vérrel öntözik egymást azok az őrültek. Látja azt a szakállas, nagy darab fickót? Ő a művész. Járkál a tömegben, néha megáldja a keresztre feszítetteket, aztán továbbsétál. Biztos élvezi, hogy ennyi embert behülyített.

– Megnézte a kiállítás többi részét is, vagy csak videózik?

– Egyszer végigmentem. Félelmetes. A dézsák, amelyekben a vérfürdő folyt. Jó lenne kipróbálni!

„Legyen kinek-kinek a hite szerint!"

„Ha ez művészet, akkor fejemre húzok egy WC-csészét és akkor én is művész vagyok."

– Jó ötlet ez az orgia-misztérium színház! Azt hiszem, én is csinálok valami ilyesmit – mondja a 26 éves egyetemista fiú, aki vidékről érkezett kizárólag a kiállítás miatt. – Csak sokkal több szexet viszek majd bele. Minek az a sok állat, az áldozatok? Perverz szexualitás kell és kész. Ha több ilyen jellegű művészeti alkotás készülne, oldódna a prüdéria nálunk is. Az egyház tiltakozását pedig nem értem. Úgy beszélnek a nemiségről, mintha a papok és az apácák antiszexuális lények lennének.

„Még a falaknak is gyalázat, ami látható közöttük. Az alkotó majd elszámol az Úrral, mikor találkozik vele. Semmiképpen nem lennék a helyében. Nem!"

– Ne csodálkozzon, hogy a mai gyerekek olyanok, amilyenek. Nem érdemes a televíziókat szapulni, ha egy művészeti múzeum is ilyet enged meg magának – állítja egy középkorú házaspár. A férfi 45, a nő 43 éves. Gyerekkel jöttek, akikre a bejáratnál az egyik teremőr vigyáz. – Azt hittük, hogy az emberiség már lejött a fáról, de úgy tűnik, még nem. Be kellene záratni ezt a helyet. Azonnal!

– Miért jöttek el, ha ennyire felháborítónak tartják a tárlatot?

– Érdekelt bennünket. De most már tudjuk, nagy hiba volt.

„A művészetben mindent megtehetsz, csak egy a fontos: tudd, hogy szereted. Sok fáradtság, míg ezt megtudod..."

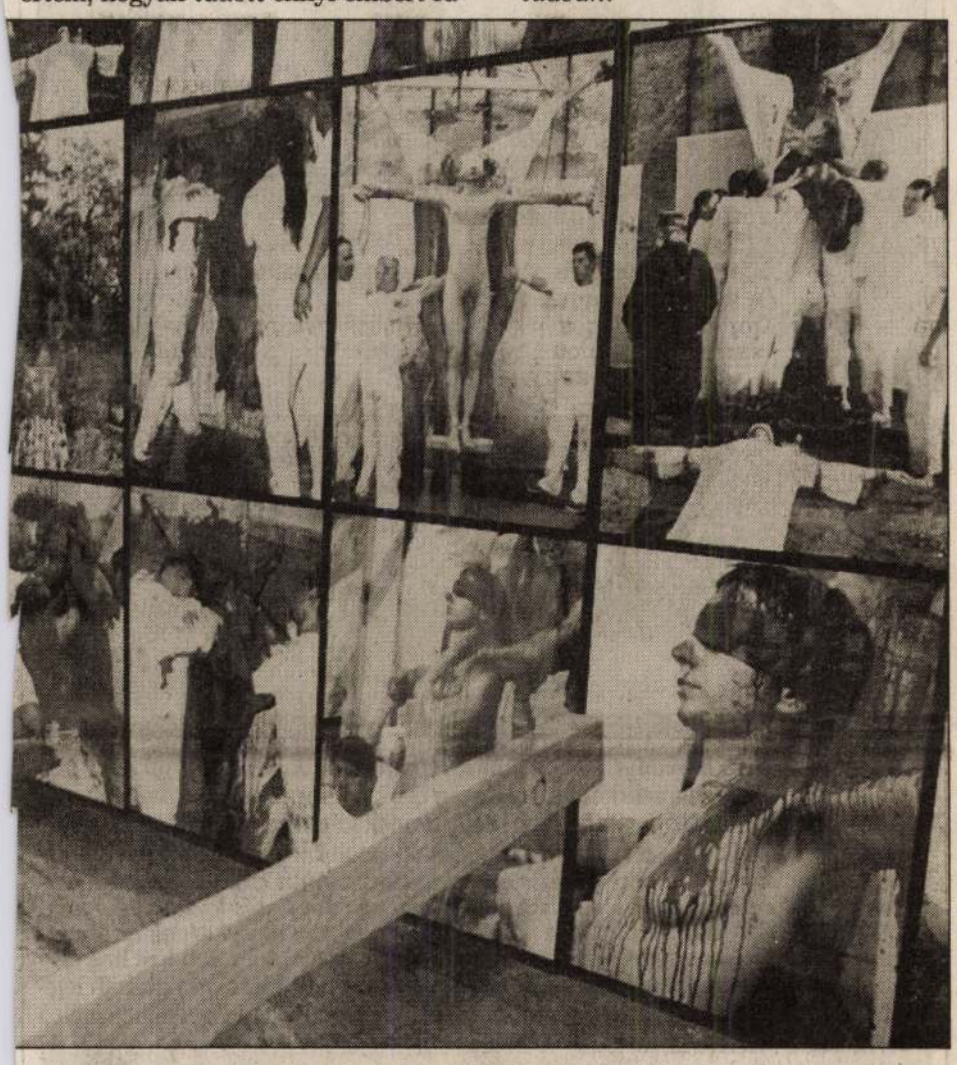

– Ez az élet! Vér, mocsok mindenhol. Számomra ugyanakkor érthetetlen, ami a bemutatón folyik. Valamiféle beavatási szertartás lehet produkciónak álcázva – véli egy fiatal, 24 éves nő, aki mire a kiállítás végére ér, rosszul lesz. – A nézők és a szereplők komolytalanok, olyan erőlködés folyik, ami semmire sem vezet. Kár volt ekkora felhajtást csinálni, főleg: hiába. Semmiképpen nem művészi, ami itt van.

– Ön mit tart művészinek?

– Sok mindent, de ezt nem.

„Nem jártam itt és nem láttam! Köszönöm!"

„Vérvonzódás"

Buda Béla pszichiátert a Nitsch-féle kiállítás kapcsán az emberek „véreséerdeklődéséről", a tárlatlátogatás miértjéről kérdeztük:

– Sznobok vagyunk. Legtöbbször azért járunk művészeti eseményre, mert divat, élvezzük, ha a baráti társaságban tájékozottnak, műveltnek látszunk.

– Vonzódunk a véres dolgokhoz?

– Csupán az a fontos, hogy megfelelő távolságban legyünk a félelmetes eseménytől. Gondoljon a háborúkra, balesetekre. Ha lehet, megnézzük, közel megyünk a halottakhoz, aztán megdöbbenünk, rosszul leszünk a látványtól. Utána pedig mindenkinek elújságoljuk: milyen szörnyűségben volt részünk.

– A botrány felkeltette az ön érdeklődését? Megnézi ezek után az orgia-misztériumot bemutató tárlatot?

– Én is részese vagyok a társadalomnak, azt akarom, hogy befogadjon, ezért azt hiszem, fogom magam és ebben a nagy melegben felülök a buszra, elmegyek megnézni.

A szólásszabadságról

Voltaire-nek tulajdonítják a mondást, amikor egy vita során ezt mondta beszélgetőpartnerének: Uram, nem értek egyet önnel, de halálomig küzdeni fogok azért, hogy elmondhassa!

Kirády Attila

NÉPSZAVA 999. VII. 10

A pillanat hajszálerén

Breznay András képei

A Kálvária tér is alkalmas. Festői szemmel nézve színei, fényei ugyanolyan szépek lehetnek, mint a montmartre-i alkonyé. *„Már itt van a fejemben a VIII. kerület"* – érzékelteti *Breznay András* az ittlakásból következő sok jövés-menés eredményét. A nézelődés már a munka része. Hogy ez természetes legyen, jó, ha már eleve olyan családba születünk, ahol a művészet nem kétes hóbortnak számít. *„Kenyér, levegő, rajz – az élet magától értetődő elemei"* – idézi fel gyerekkorának azt az ösztönző szellemiségét, amit most már gitárművész feleségével kisfiának teremt meg. A szülői dicséret pozitív hatásait már korán megtapasztalhatta, annak idején a Török Pál utcai művészeti szakközépiskolában nem igazán akarták elhinni, hogy otthoni feladatait egyedül készítette. Addig-addig bizonyított, míg a főiskolára is elsőre vették föl. *„A rendszerváltáskor diplomáztam, a legjobbkor, sem előtte, sem utána nem volt olyan felszabadult a légkör"* – adja meg a saját stílusához vezető út egyik szakaszának paraméterét.

1989 tavaszán a legendák övezte IPARTERV épületében állíthatta ki munkáit. A tárlathoz voltaképpen alkalmatlan helyszín értékét az ottani tűrt és gyakran tiltásba torkollott avantgárd bemutatók adták. Breznay András a Temetkezési Vállalattól kért kölcsön fekete bársonydrapériát, hogy letakarhassa az IPARTERV épületfotós dekorációját, és ezáltal még jobban éljenek festményein a tüzes színek. *„Később elég érdekes volt látni, hogy a kiállítás után*

visszaadott fekete bársonyt Kádár János temetésénél használták föl díszítésnek" – egészíti ki egy anekdotával az anyag örök körforgásának elméletét.

Ahogy a sztori olvasójának fejében megjelennek képek, a festő is hozza-viszi, dédelgeti belső vízióit. *„Készítek vázlatokat is* – avat be a látvány komponálásának folyamatába –, *de ezek szinte csak kontúrok. Amit elképzelek, azt általában próbálom egy ültő helyemben megjeleníteni, ám festés közben hagyom, hogy eltérítsenek sugallatok, így a munka során gyakran átalakulnak az eredeti gondolatok."* Olyan nyomatékkal hangsúlyozza, hogy „sugallatokra hagyatkozni", és „elfelejteni a beidegződéseket", hogy már alkotói folyamatának legfontosabb axiómái közé jegyzem, amikor megtoldja még egy figyelemre méltó

BREZNAY ANDRÁS

mozzanattal: *„Sajátos, kilazult állapot a festés, ami ugyanakkor látszólag ellentmondásosan, egyfajta belső lényegre összpontosítás is."*

Ettől a kettősségtől hatnak különösen képei. Gyakorta felfedezhetőek a jól ismert motívumok, tájak, épületek, vagy egy-egy figura jellegzetes tartása a megidézett miliőkben. A színek és fények azonban sejtelmesen kitágítják a látvány értelmezhetőségét. A valóság kimoccan a megfogalmazhatóságból, de csak annyira, hogy nem veszíti el felismerhetőségét. Nem esik szét, nem atomizálódik vak őrjöngésbe. Inkább mintha kinyílt volna egy mindig minden pillanatban velünk lévő titkos tartomány láthatatlan kapuja, s az onnan idetóduló világ fényei lelepleznék jól ismertnek vélt környezetünk titkos belső életét. Ehhez – Breznay András tudja jól – nem kellenek teátrális, megrendezett jelenetek. Elég egy tűnődő pillanat hajszálerén érkező sejtelem. Mint amikor villamossal ment a Szent István körúton, s felnézett a Vígszínház ragyogó kupolájára. Soha nem járt fönn, de képzeletben látta az ott dolgozó burkoló szemével, „mi onnan látható". Egyszerre nézett föntről, lentről, egy időben külső és belső képet. És amíg az összes látvány egymásra épül játékos, feszülő hullámzással, megjeleníti azokat a mezőket is, amelyek a valóság mögött terülnek el.

Szerényi Gábor

BREZNAY ANDRÁS

RÓTH ZSOLT: BREZNAY
NÉGYSZER

ÚJ MŰVÉSZET 1990 OKT. 40

Tisztelette

Budapest, 2000. július 2.

1087 BUDAPEST, SZÁZADOS ÚT 3-13. I. ÉP. 2. TE

H U N G

BREZNAY ANDRÁS

MAGYAR HÍRLAP

2001. IV. 12.

Breznay András kiállítása

(MH) A Westend City Center emeletén, a West Art Galériában nyílt meg Breznay András festőművész kiállítása. A tárlat április 25-ig látható.

Breznay András (Bp.)

Hortobágyi Alkotótábor

Feritegyi Galéria
1995 szept 13-OH 4

Breznay András

repr. Fogadóban
o. 50 x 70

Hortobágyi Alkohótáltor
1992

Debrecen

BREZNAY ANDRÁS

MEGHÍVÓ

A Café Vian Kávéház szeretettel meghívja Önt és kedves munkatársait

BREZNAY ANDRÁS festőművész „Paris-Budapest" című kiállításának

koktélpartival egybekötött megnyitójára.

Időpont: 1999. március 17-én szerdán 18.00 óra

A kiállítást megnyitja Sárosdy Judit művészettörténész, a GALÉRIA művészeti magazin főszerkesztője.

A kiállítás megnyitója egyben a GALÉRIA művészeti magazin bemutatója is.

Café Vian Kávéház - 1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9. - Telefon: 268-11-54

Chantal ESCALLE

Présente les Œuvres de

Boldog Ünnepet kívánok!

Breznay József

VISSZATEKINTŐ KIÁLLÍTÁS: 1934 – 1996

Jozsef BREZNAY

et est heureuse de vous recevoir

"LÍVIA A GYERMEKÁGYBAN"
– 1953 –

AUX VERNISSAGES les

JEUDI **9 JANVIER 1997** de 18 h. à 22 h. et

SAMEDI **11 JANVIER 1997** de 16 h. à 22 h.

Avec la présence de Marc et Annie CENAC

EXPOSITION DU 7 AU 20 JANVIER 1997

GALERIE MARCEAU

48 avenue MARCEAU 75008 PARIS

Tous les jours de 14 h. 30 à 19 h. et sur rendez-vous

L'artiste sera présent aux deux vernissages
ainsi que les 12, 18 et 19 janvier 1997

contact : Dinosaure Conseil - Chantal ESCALLE
Tél : 01 43 60 64 84 - Fax : 01 43 60 65 14
INTERNET http:// www. dinosaure.com
E-MAIL escalle@worldnet.fr

95/11 Suisse Imprimerie Paris

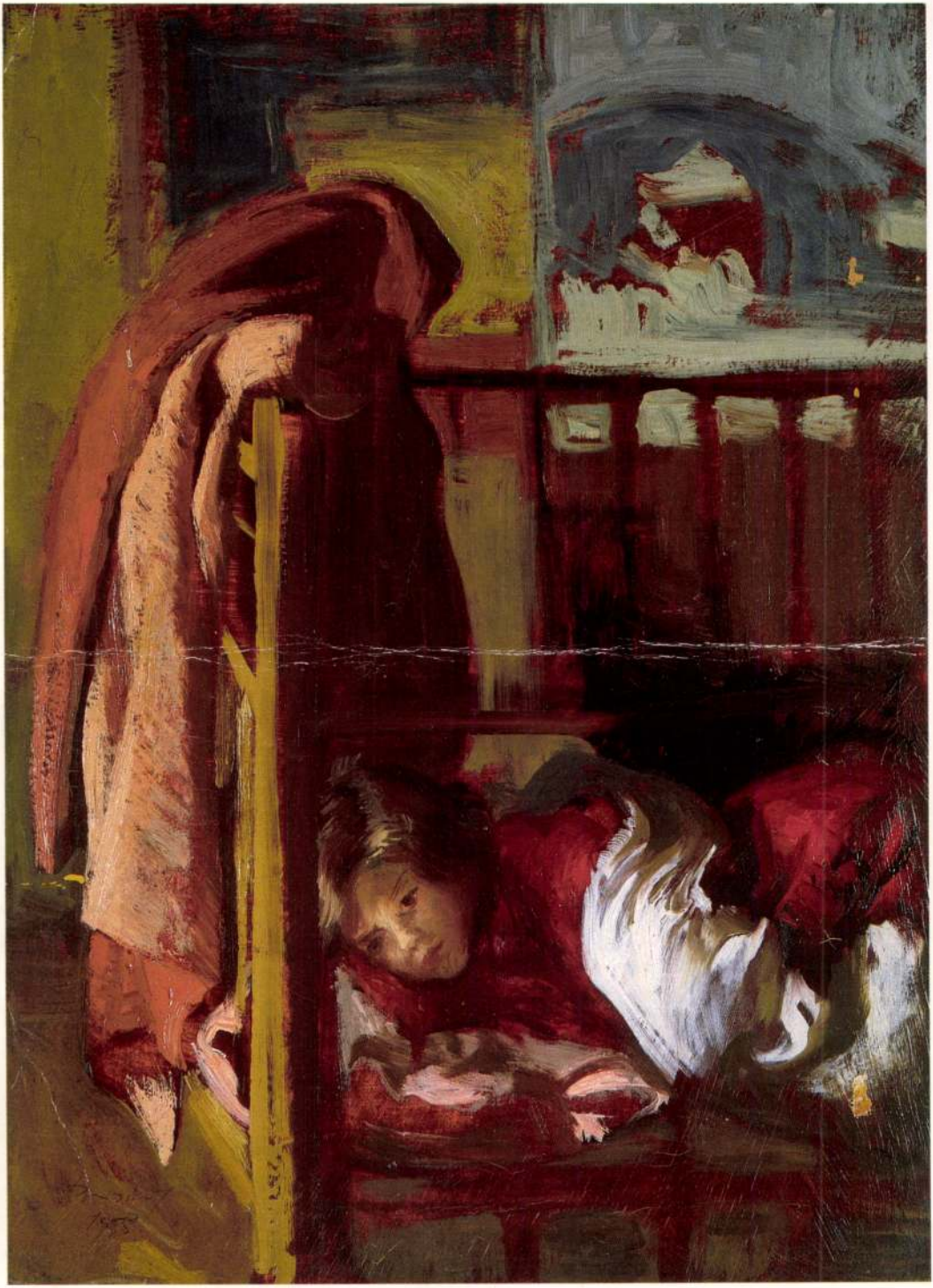

Egressy Béni szövegkönyvének egy-egy része
ságosan epikus harmadik felvonás) nem horc
feszültséget –, ez történt! A debreceni ben
sodró lendületével, belső átéltségével töretler
Az *Amerikai Elektra* színpadra állítása hihe
szemben, inkább összetett feladat. Adódik ez
O'Neill-nél (és az egész, nemzete múltjába tekintő amerikai gy
más előjelű, mint a mi reformkori mestereinknél: ez utóbbiak a múlt nagyszerű
példaképeit azonosítják koruk magasztos élményeivel, O'Neill viszont a maga Ame-
rikájának morbiditását vetíti vissza a múltba. S minél mélyebb összefüggéseket lát
meg a két időkategória között, annál következetesebben érzi át a Mannon-család
fizikai és morális pusztulásában az amerikai társadalom tragikumát. Színpadilag
mindezt a tragikus atmoszféra matematikai pontossággal kiszámított fokozásával ér-
zékelteti. Ennek a fokozatosan súlyosbodó tragikus légkörnek a maradéktalan szín-
padi tolmácsolása azt tételezi fel, hogy az együttes és az egyedi színész a művészi
gazdaságosság eszközeivel éljen. Az Amerikai Elektra részleteiben kitűnő debreceni
bemutatójából ez a színészi ökonómia hiányzott: a magas tragikai hőfokon izzó első

1957 DEC

1021

Oldřich Březansky (Csehszlovákia): Átlós utca

Telefon: 188-296, 188-307
1957 MAJ
ALFÖLD

1021

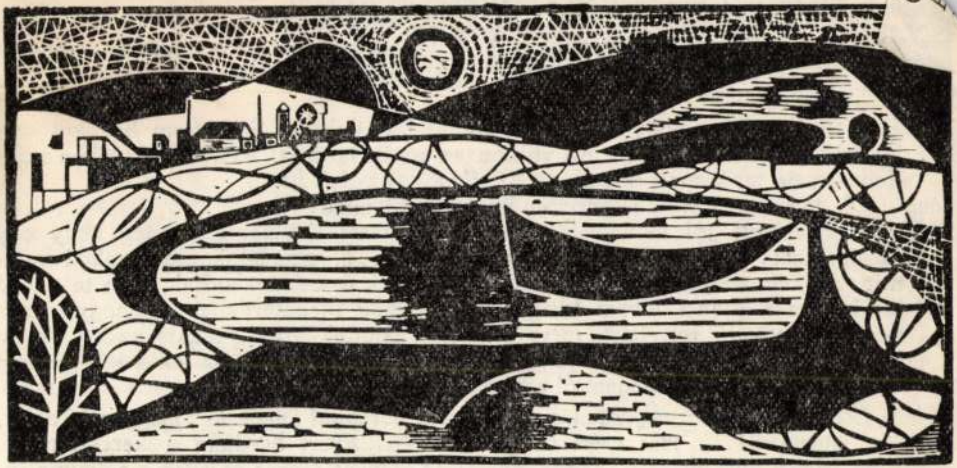

22

Oldřich Březansky linometszete

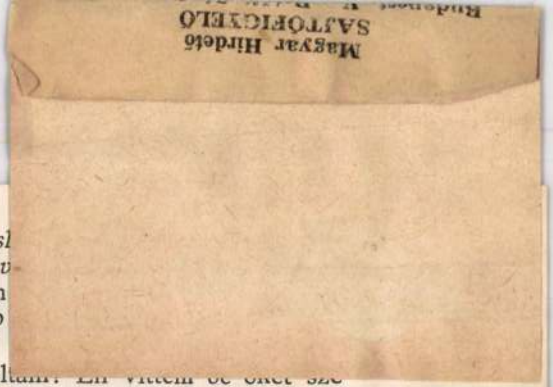

...ne! Sok örömet, egészséget, szép gyerekiket!
...akó: Sok szerencsét a szülőknek is!
...ratóné: Békességet, meg egységet a tanyának! *(Helyes...*
Kispé: *(Az általános örvendezés és jókedv közepette v...rajta, hogy kapatos. Odamegy ő is, gratulál.)* Isten ... gyerekekkel együtt! Nem is képzelitek, milyen szép ...
Sósné: Te honnan tudod?
Kispé: Honnan? Hogy-hogy honnan? Tudom! Ott volt... kérrel, egészen a városba. Én voltam az egyik tanú is! Kitelik énbelőlem minden: kocsis, tanú, maszek-paraszt! *(Felhajt egy pohár bort.)*
Sósné: Óh, te bánat! Neked mindenben benne kell lenned!
Kispé: Mindenben! Jól mondod, Terus! Idehallgass! Örömömben, meg hogy egy kicsit ittam... nem is kicsit az esketés után... elmondok most neked valamit... *(Félrevonja)* Azt a tengerit, amiért ezek összemarakodtak, nem te törted le, hanem a Manci lovam lerágta... Én meg utánatördeltem, nehogy észrevegyék, hogy ló tett kárt, mert mindjárt rájöttek volna, csakis az én lovam lehetett, hiszen arra szoktam járni... Tudod, mindig nyomta a lelkemet... most elmondtam, levettem magamról a pecsétet...
Sósné: *(Rámered. Aztán megragadja, vad keserű haraggal leteperi és megtépi)* Te!... Te, istentelen!... Hát ezért szenvedtem én? Ezért hordtam a keresztet?... A te Manci lovadért?... Ezért? Ezért? *(Kötényét arcára szorítja s zokogva ki megy a színről. A többiek némán, döbbenten utat nyitnak neki.)*

Breznay József

festő

Cédula

Székesfőváros ösztöndíja A Képzőművészeti Főiskola hallgatói részére az 1938—1940-iki tanévre 600—600 pengős ösztöndíjat *Breznay József és Bonda Eugénia festőknek, Győri Dezső és Oláh Sándor szobrászművészeknek* adományozta a főváros.

Képzőművészeti

Közlöny

1939. I. 15. l.

Breznay József

l.

Kisgrafika

1940. 3-4. sz. 23. l.

Bp-t ábrázoló
mettv-pály

II. díj

Bergen
igazgató h

[KIFIZETTETETT]
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZT IX. ker.
Budapest, 19 11 év VII hó 13 n.

Kovacs

Breznay József

l. Ferképzomfoisk vk

1939-41. 105. l.

többször

106. l. 107. l.

a valid passport then you can got
the English vise. To-day only with the
Arlberg-express can you to travel to
England. After three-days travelling
at last I arrived at London, where I
went a Hotel and I took a single-
room. London not changed during
the war. Only a some destroud houses
shaw the sign of the war. The tube
is so then as were. But I travelled

Breznay József

festo

l. Ferkèpzomfoisk·vk

1939-41. 74. l

lnök Úr kiváló tiszteletem nyilvání-

Mihalik Sándor

b o r elnök Úrnak

B u d a p e s t

Breznay József

1938/39. tanév végén
középiskolai rajztanári
oklevelet kapott.
Elfogadott művészet
történeti értekezése
Művészeti kultúrák
fejlődése. 4-r.

Ferkčpzőmfőiskèvk

1937/39 183, 186, l.

A lefolyt két évben már másod-, illetve harmadízben került kiadásra a **Főiskola kitüntető érme,** amely a 9754/937. vkm. sz. r.-tel jóváhagyott szabályzat szerint az egyes években — kivéve a Főiskolai Kiállítások éveit — legfeljebb 3 példányban, 2 festő, 1 szobrász díjként — adható ki. Ezen díjért, amely a Főiskolán elnyerhető legmagasabb erkölcsi elismerést jelenti a díjazott hallgatónak, igen magas színvonalú pályázaton vetélkedtek a felsőbb évfolyamok hallgatói. Nyertesei 1937/38-ban Burján László VII. é., Polony Elemér VI. é. festő és Matzon Frigyes VII. é. szobrász hallgatók. 1938/39-ben: Breznay József V. é. és Somlai Gyula VI. é. festő, továbbá Metky Ödön VII. é. szobrászhallgatók.

Breznay József

Céd

Ferképzőművészeti főiskola 1937/39.

123. l.

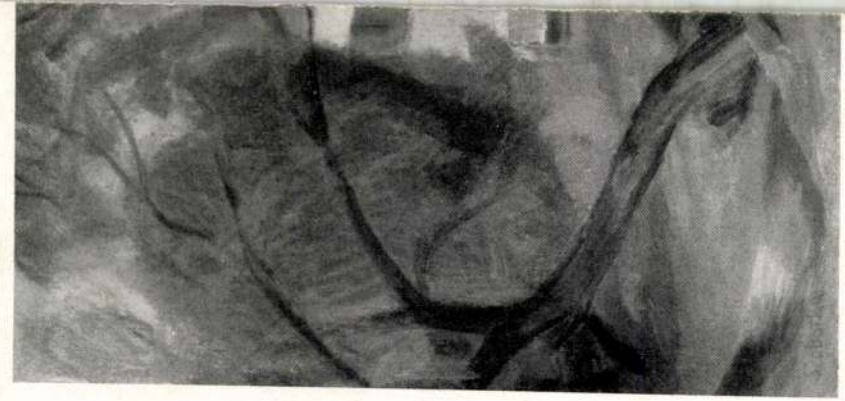

2. VIADUKT

Breznay József

festő V. éves

1938/39 - tanévben a nékesfőváros 600 P- ös
ösztöndíjával folytatta
tanulmányait

Ferkèpzomfoiskèvk 118. l.
1937/39

vitéz BENE ISTVÁN
m. kir. debány és bélyegárudája
SZENTGOTTHÁRD.

Breznay József

IV évs

1937/38-ban a főiskola Székely Bertalan díj pályázatán dicséretben részesült-

Ferképzőmfőiskèvk 1937/39

117.l.

Tek. Európa

félm. könyvkapterjesztő

és könyvkiadó rt

Budapest

Visegrádi u 36

Breznay József

V. éves

1938/39. 180 P állami
ösztöndíj

tanársegéd

Ferképzőmfoiskévk

1937/39 115 l.

Breznay József

III. éves Középisk. tanárjel.

Képzm. Fotisk. Évk

1936/37. 74 l

Ferkèpzomfoiskèvk

2000
2600
2600
2000
2600
2600
2600

Breznay József

III. éves

A főiskola tanulmányi kiállításán a Rotary Club egyik díját kapta festményéré.

Képzőm. Fősk. Évk

1936/37. 581.

Ferkèpzomfoiskèvk

33 - 34 -
34 - 35 -
35 - 36 -
37 - 38 IV.
38 - 39. V.

Körzőalakú mérnöki műszer, réz, mag. 38.5 cm. 1800 körülről.

Breznay József

III. éves, alakrajz és festészetben kiváló elömenetelért

85 P. áll. öntöndíj

Képzőm. Forsk. Évk.

1936/37. 53 l.

BUDAPEST IV.
KOSSUTH-LAJOS-U. 6.
KK

Brezsnay József II. é

tanári nat

Ferkápzomfoiskávk

1935-36. 70. l

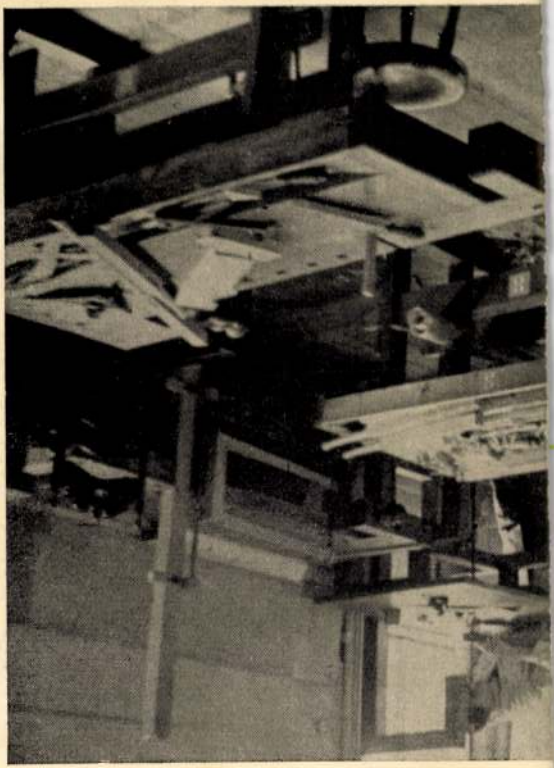

Breznay József

az 1935. dec-ben a
főiskolai si-lesikló
bajnoki versenyben és
a futó csapatversenyben I. lett.

Ferk pzomfoiskòvk

1935/36-51 l.

a templomon olyan biztosító intékedések hajtassanak végre, amelyek annak nagyobbmérvű pusztulását feltartóztatják.

Budapest, 1923. január 22-én.

II.

Méltóságos Sándy Gyula úrnak, m. egyetemi ny. r. tanár, MOB. r. tag.

Budapest

A korláti ref. lelkésznek kerendbeli elöterjesztéséz a korláti ref. templom helyreállítása tárgyábó másolatban /. alatt azon kérelemme van szerencsém Méltóságodnak megküldeni, hogy az ügy elintézésére vonatkozólag szíves véleményét nyilvánítani és azt lehetőleg sürgősen beterjeszteni méltóztassék, hogy a legközelebbi végrehajtó bizottság ülésen megtárgyalható legyen.

K. m. f.

Breznay József festő

Breznay József (1916, Budapest, róm. kat.) festőművész, okl. középiskolai rajztanár, a Képzőművészeti Főiskolán megbízott alakrajzi tanársegéd (Szőnyi professzor), ösztöndíjas évében Rómát és környékét tanulmányozta. Elsősorban a freskófestészettel és mozaikművészettel foglalkozott. Az első félévet technikai kísérletezéssel töltötte, melynek eredményeképen a második félévben több kisebb tanulmányt, majd egy Pietà-t s Jézus keresztelését festette meg. Aquarell és temperafestmények mellett olajfestményeket is készített; többek

Római Coll. Hungaricum
Ösztön díjtanács jel.
~~Ösztöndíj~~ 1939/40
23, 24. l.

a Finsen-intézetben. Berlini tartózkodását a Charité rákintézetének és a Virchow Krankenhaus Strahlenabteilungjának meglátogatásán kívül főleg Sauerbruch professzorral folytatott megbeszélései tették emlékezetessé. Eredményeiről hazatérése után három szakelőadásban számolt be, ezenkívül mint a rákellenes szövetség főtitkára igyekszik azokat gyakorlatilag értékesíteni.

Dr. Paikert Géza (1902, Ste. Agathe des Monts, Canada, róm. kat.), vallás- és közoktatásügyi miniszteri titkár, a minisztérium részéről 600 pengő tanulmányi segélyben részesülve 1936 július és augusztus hó folyamán az exeteri egyetem nyári tanfolyamát végezte el, amelyen az előadások úgy voltak összeállítva, hogy a hallgatók az angol nyelvről, irodalomról, közgazdaságról, alkotmányról, művészetről, egyszóval az egész angol kulturális életről lehető teljes képet kapjanak. Emellett alkalma nyílott értékes társadalmi összeköttetések szerzésére is.

Dr. Papp Ferenc (1901, Budapest, róm. kat.), műszaki egyetemi-adjunktus, a belföldi ösztöndíjak terhére nyert 300 pengős geológiai utazási ösztöndíjban részesülve 1935 július havában a Szepes-Gömöri Érchegységben és annak távolabbi környékén felkereste Szomolnok, Stoffgrund, Gölnicbánya, Zakárfalva, Rozsnyó, Csucsom, Magyarfalva, Horka, Málnapatak, Jolsva, Dobsina és Helpa bányáit, ahol az érceket, kőzeteket és azok előfordulási módjait tanulmányozta. Megfigyeléseiről a Földtani Közlöny ezévi kötetében számol be „Stoffgrund, Málnapatak és Helpa ércei[illegible]“ című tanulmányában.

Ösztöndíjtanács ~~Dr. Ö~~ 1940/41 jelentése 24. l.

Breznay József festő

VI. RÓMAI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Reale Accademia d'Ungheria di Roma, Via Giulia 1.

A római kollégium szervezetében a jelen tanév folyamán fontos változás történt. *Dr. Koltay Kastner Jenő* egyetemi ny. r. tanárt, a kollégium eddigi igazgatóját, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a tanév elején az újonnan felállított szegedi Horthy Miklós Tudományegyetemre nevezte ki, így az intézet vezetését mint a római kollégium új igazgatója, *dr. Genthon István* egyetemi magántanár vette át, aki egyúttal a római egyetem magyar tanszékét is elnyerte.

Állami ösztöndíjasok:

Breznay József (1916, Budapest, róm. kat.) festőművész, okl. középiskolai rajzszakos tanár figurális képeket, kompozíciókat és tájképeket festett, melyek szerepeltek a kollégium évvégi beszámoló kiállításán. Elkészítette egy magyarországi templom freskósorozatának terveit. Hosszabb tanulmányúton járt Olaszország városaiban s műveit Padovában is kiállította.

a következő címmel: A harmadik személy beleszólási joga a kánoni jogban.

Vág Imre (1915, Baja, róm. kat.) kalocsaegyházmegyei áldozópap, a Pontificio Istituto di Musica Sacra igazgatójának ajánlására (P. M. Sunol O. S. B.) harmadik évét töltötte a Római Magyar Egyházi Intézetben e tanévben magyar állami ösztöndíjjal. Mint a Pontificio Istituto di Musica Sacra III. éves rendes hallgatója látogatta az intézet előadásait és az év végén az előírt vizsgák letétele után egyházzenéből elnyerte a magisteri fokozatot. Az Egyházi Intézet keretében előadást tartott a következő címmel: De versibus Offertorium in Antiphonali Missarum antiquo.

Tanulmányi segéllyel beutalt tag:

Dr. Nagy Ferenc (1913, Andocs, Somogy m., róm. kat.), hittudományi doktor (Schütz professzor), pécsi egyházmegyei áldozópap, harmadik évét töltötte a Római Magyar Egyházi Intézetben, amely [illegible] e tanévben 800 pengő tanulmányi segélyt kapott. Mint

Breznay József
festő

Részt vett a római magyar akadémia 1940. évi május-i kiállításán.

Magyarság. 1940. máj. 25. (A római magyar ösztöndíjasok kiállítása.)

Breznay József

l

Szabad Művészet

1948. 292. l.

Murári kovács E

Miáll - ok

206. kép. *A szabin nők elrablása. Flamand, XVI. század.*

Brezsnay József

Képzm. Főisk. Ifj. kör

1937: Férfifej, Önarckép } of

1941: Tevere-parti I. } virf
Római részlet
Római napszítés

1942, karácsonyi kiállítás:
Fa alatt, of

Nyári d. a. } temp
Folyópart

Breznay József

M. kův-ért

1940. febr. (r. kiřes.)
Anya ogermekével, of

1942 jun. (kiřes)
Dihenő férfi } temp
Folyópart }

1943 máj. Beszélgetés } temp
(n.o.) Esti kukorica pattogtatás
Nyári d.u.

Breznay József

Omkt

1941-42 téli

Római háztetők, olajtemp

1944. jun. (~~[illegible]~~) (Nemz. képrm.)

Olvasó I
alvó / of

Főv. képt

Breznay József

1943. A m. graf. 150 éve
Tevere part (1941) graf.

1944. jub. leírás
Alkotmat (1943) of

1946. dec. Fiatal m. képzm-ek
Csendélet (1946)
Tengerpart (1946) of

Breznay J.

M. Művhetek
repr. kapcsn kiáll
1947 jan. (v. trust)
Csendélet, of

Fókusz Galéria
1947 jul.
l. katal. +

Alkotás Mh. 1947 szept.
Felhős táj, of

Művész Gal.
1948 ápr-máj. rényt.
l. katal. +

Breznay József

Riffl-Rónai Társ

1946 márc. (v. Ernst)

Olvasó II. of
Reggeliző asztal

1948 dec (N. tal)

Farakodás, of
Építhegyik, Temp

M. képzm-ért

1946 (v. Ernst)

Olvasó III. of

Budai Művének ~~képzőnek~~ Brezsnay J.

csop kiáll
1948 dec.

Építkezők II.
Szél a hidon

I. M. képzm. kiáll 1950 aug

Laboratorium
Úttörők) of

A M. kat. a trab-ért

1951 szept (Fő képt.)

Röpgyűlés, of

II. M. képzm kiáll 1951 nov-dec

Kollegisták, of

Brezany J.

Tav. Tárlat 1952 máj.-jun (Mincs)

Bp. látképe
Virágos ágak) of

M-szovj. Barátság

1952

Petrovszkij konzultál, of

Archéphiále. (Ernst)
1952 aug

dr kapus Gy. hoss-dejas orvos, of

III. M. képren hiále
1952 dec-53 marc

Arató sztrájk 1894-ben) of
(Mácsai István mal
Nőjösen

Tanulmány az Arató
sztrájkhoz I-II " "

Gyarchép II.
Lívia) of

Breznay József

festő

Rádió interjú

vele 1943. szept. 19.

A kézdő művészek
sulyos helyzetéről,
a műterem hiány-
ról, gicsek terho-
ditásáról stb
beszett.

megyei Breznay József

festő

és felesége 1943

nyarán a veszprémi

szüvészselepen dolgoz-

tak.

Veszprémi Hirlap

1943 aug 29.

meg kellett kívánnia: kellő készültséget, igaz meggyőződést és nyilvánvaló tehetséget.

Nincs érzékenyebb valami, mint a művészi tehetség. Nem is kell hozzá az életviszonyok különleges kegyetlensége, hogy meddővé szikkassza, viszont elég egy kevés biztató melegség ahhoz, hogy sudárba szökkentse. A Szinyei Társaság évente erre az utóbbi szerepre vállalkozik nemcsak kötelességszerűen, hanem örömmel is. Sajnos azonban csak az első lépést teheti meg: összetoborozza az ifju tehetségeket, kiválasztja közülük a legkülönbeket és a Nemzeti Szalon előzékenyen rendelkezésére bocsájtott falain gondos rendezésének tetszetős csokrában bemutatja őket a közönségnek. A nehezebb, de egyúttal legszebb feladat igy közönségünkre hárul. Neki kell helyes ösztönével, művészetszeretetével és művészi ifjuságunk megbecsülésével azt az anyagi bátorítást is megadnia, amely a kiállítókat átsegíti a kezdetnek ma hatványozott nehézségein s amely akkor ad nekik támogatást, amikor legnagyobb szükségük van rá s amikor szinte bizonyos, hogy a segítés eredményes lesz.

Oltványi-Ártinger Imre

Breznay József

festő, koll. kiáll. - 1943 nov.

1 - 33. sz

lásd

Nemzeti Szalon

98 csop. kiáll.

rat.

könyvtáramban

1943. nov. 98. csop. kiáll

l. külön katal.

4

5 1947 márc.-ápr. (Kévc)

Brezassnyak
Csendélet
Erkély
Mereksnobában

of Csendélet
Narosszékben

vizf.

Radivoj Jeno" T. 309, 310.

BREZNAY JÓZSEF

17. Leányarckép, olajf.	400.-
18. Imádkozó öregek, olajf.	550.-
19. Modellbeállítás, olajf.	600.-
20. Esti szoba, temp.	500.-
20/a. Csatakép, tempera	3000.-

(13)

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

1943. jún. XVIII. Tav. Szal.:

(2)

Impressum siehe Innenseite

Breznay József

Teverepart II, olajt.

Müvészeti Hotek Komàrom

1941.

Breznay József
festő

Vkminkiáll, 1943

Esti szoba, tempera

~~áll. vásárlás, nem volt kiállítva:~~

~~Breznay Imre~~

~~Női arckép, olajf.~~

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Breznay József

festő

(12.1.: Hat festő és egy szobrász)

A *Nemzeti Szalónban* most megnyílt gyüjteményes kiállításuk biztatóan, megnyugtatóan mutat arra a fiatal magyar művésznemzedékre, amely nyitott szemmel nézi a kavargásban, vajúdásban levő világot, nem akar beleáporodni valamely elhasznált manierba, mélyről érkező tüzeket és erőhatásokat keres, hogy megértesse a dolgokat. Egyéni képességek keresnek általános mondanivalókat — ez a művészetük célja — s ha egyik-másikuk még keresésben van, ez csak ízesebbé teszi az együttest.

Breznay József

rokonszenvesen vállalja a teremtés legszebb parancsát: a fényt keresi, ezt a súlytalanságig fínom és mégis egyetemes energiát, amely az élet forrása. A színek izzhatnak, de helyhez kötöttek, a fény szárnyal. Színeit helyenként szétdörzsöli és különös szórtfényeket tud megszólaltatni általuk, másutt a fény a forrásból sugárzik szét, avagy tükrözik vízfelületeken s van mondanivalója fényeiről az interieurben és a plain airben is. Kompozíciója és színei temperáin hol az erő tudatos megnyilatkozásai, hol pedig hangja halk, fínom lírává csendesül. Tájképein a természettel való őszinte együttérzés nyilatkozik meg („Sárguló hegyoldal a Balatonnál", „Alkonyati séta", „Esteledő földek", „Korai hó", „Rózsaszínruhás nő"). Vízfestményei könnyed, színes, levegős megoldások („Sárguló hegyoldal a Balatonnál", „Csendélet tükörrel").

Népszava. 1943. nov. 25.

F.a: Dr. E. Turcsi Ambrozy kastely.

Breznay József

Breznay majd mindenben ellentéte Szentiványinak. Aggálytalan, könnyed, sodródó. Érzi a tónusokat, mint kevesen a fiatalok közül, töprengés nélkül fest, sokszor boszorkányosan ügyes. Mohón esik a természetnek, ahol éri, képet szakaszt róla. Néha csak úgy zabolátlanul, mintegy kapásból kerekíti festménnyé a motívumot, máskor szerencsésebb perceiben szövevényesebben rendezi el. Sosem ízléstelen, s csak nagyon ritkán mély. Minduntalan ismétli önmagát, mint aki nem tud betelni a saját hangjával. Felhigítja mindazt, amit mesterétől, *Szőnyi* Istvántól tanult, s gyakorta annyira lazák a színkapcsolatok is, hogy értelmetlenségükért csiklandozó kellemük sem tud kárpótolni. De minden hibája, kamaszkodó túlzása mellett micsoda bővérű festőiség buzog ebben a művészetben! Mennyi hibátlanul érzett gyengéd árnyalat, milyen biztos rajz, s milyen tiszta lendület fogad bennünket egy-egy képén. Lehetetlen nem bíznunk abban, hogy mostani hangos áradozása rövidesen helyet fog adni egy kötöttebb dallamnak, s hogy a puszta színörömet mélyebb szemlélet váltja fel. Csak egy kis önuralomra, művészi mértéktartásra van szüksége ahhoz, hogy olyan útra térüljön, amelyen tehetségét már nem fenyegeti az elsekélyesedés veszélye.

Breznay József

Festő

Kiáll. a Művész Galériában.

A Műgyűjtő (Magyar Művészet) 1948. 195. l.

Brenner József

Szabad Művészet

1952. 7. sz. 302. l.

Cseh M.:
Arcképfiúk

wages. After the exploitation grew till, the
didn't applied men, but women and child
because they had to pay very much less
for the labors. So happened, the men stopped
at home and they baked, cooked, washed
~~the~~ and mended the clothes. The ~~factory~~
masters of the factories and the capitalis
won alone on the invention of the
engines. In the every branch of the industry
the events went very well to the factory owner

Breznay József

festő

1947 jul. Kell. kiáll.

a Fokusz Galleriában

Jövendő

1947. jul. 17.

(Sz. K.: Három:

kiállítás; Keppel)

Breznay József
festő

l.

Szépmüvèszet

1943. 134. l.

Kanizsai Nagy A

XVIII. Tav. Szal

a N Sz-Gan

bruckner

Breznay József

Festő

l.

Szabad Művészet

1947. 124. l.

(A Roinai M. Tud. Miall)

JOLSVA

Koburg-kastély

Pestről a középponti Kárpátok felé és vissza. VV 1861, 440 l.

GÁZOLÁSELMI- és LÉGVÉDELMI

Papi palástot és s
a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. I
jutányos áron ké
Szénási
Hódmezővásárhely,
JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZET
Református iparos.

. osztályának félévi (vagy évvégi) bizo-
könyvi kivonatot és az újraoltási bizonyít-
ndíj egész évre 80 P, mellékdíj az I. fél-
II. félévben 14-20 P.
et internátusát és konviktusát is igénybe
iránti kérelmüket a felvételi kérvénnyel
A bentlakás díjfokozatai: I. fokozatban:
P; III.: 100 P; IV.: 120 P egész évre.
i: I.: 80 P; II.: 160 P; III.: 240 P;
évre. Az első ízben beiratkozó növendé-
e nem kapnak kedvezményt.

MISKOLCZY LAJOS
papi palást készítő
KASSA, Fő-utca 59.
UNGVÁR,
Pázmány Péter-u. 3.

Selyempalástot készít

Breznay József

I.

Szabad művészet

1948. 302. l.

(Műv. Kúria)

RÉGÉSZE

Breznay József

1.

Szabad Művészet

1950. 9. n. [366. l. – 367]

(Az I. m. képem mäll sikere)

(Hónv. min. meg vette kittörö c. festm. +)

LEVELEZŐLAP.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak.

Budapest I.,

Lenke tér 7.

pótlékot havonként tőkésíteni kell.

c. 182. §-a értelmében, amennyiben a cselekmény ismétlés esetén 3000 P-ig terjedhető pénzbírsággal kül a járulékokat, pótjárulékokat, járulékelőlegeket,

c. 183. §-a értelmében, amennyiben a cselekmény követ el az a munkaadó, aki a biztosításra kötelezett határidőben szándékosan meg nem fizeti.

i.

lapesti.

Budapest. 14686.

Szabad Művész

Háztartási alkalmazottak munkaadói igazolványa dar

Fizetési meghagyás.

Az 1927 : XXI. t.-c. 188. §-a, illetőleg az 1928 : XL. t.-c.
hogy a fenti kimutatásban részletezett és az alul feltüntetett j
esedékessé vált betegségi biztosítási járulékokat és balesetbiz

azaz **Pengő**

való hivatkozással haladéktalanul fizesse be.

A fizetés elmulasztása esetében a kimutatott tartozá
és az 1928 : XL. t.-c. 183. §. utolsó bekezdése, illetőleg a 283.77
számítandó havi 0·5%-os késedelmi pótlékokkal együtt közigazg

A fizetési meghagyás, illetőleg kimutatás ellen az 1927
t.-c. 161. §-a értelmében a kézbesítéstől számított 8 nap alatt

Kelt ---------- V. H.

1936 aug. 13.

123771 A munkaadó törzsszáma és címe:

Dr. Szentiványi Gyula

H.

Budafoki ut 10/c

1936 IV. 1 - VI. 30

Pótlandó Breznay József

Szabad Nép

1953. ápr. 4. (Kitüntetések ápr. 4. alkalmából)

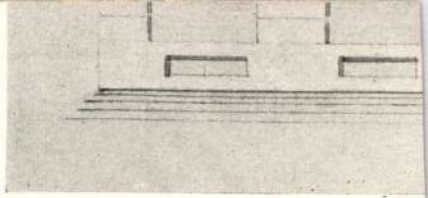

BREIN IGNÁC

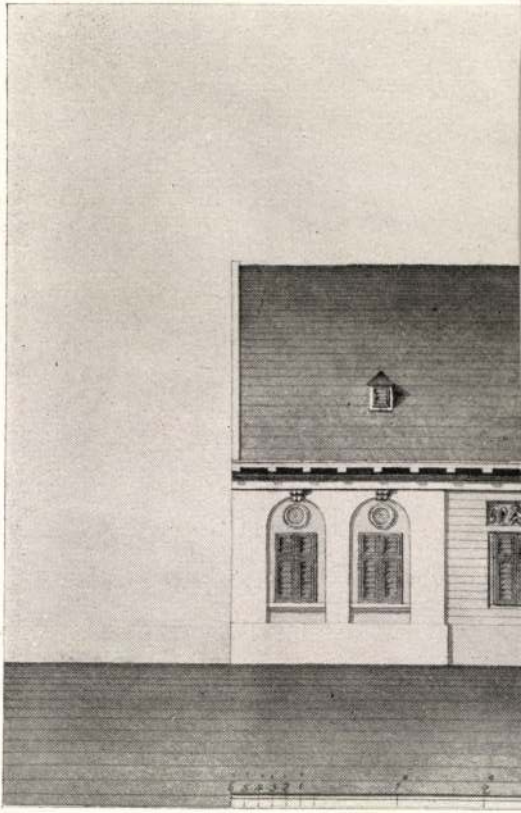

BREIN IGNÁC

Brezsny József
festő

l. Képzőművészet
1940. 72. l.

a főv. művészet-
pályázata

II. díj

Breznay József

A bírálóbizottság az érdemeseket igyekezett kitüntetni. *Nemes* Marcell utazási díját *Breznay* József Esti szoba című temperájának ítélte. A fiatal művész jól érti mesterségét, leginkább *Szőnyi* nyomdokain halad, biztos egyensúlyt teremt szerkesztési és színezési elveivel, határozottan képes összefogni élményeit. Távolodás elveitől csak ott tapasztalható, ahol gyakorlatát, vagy egyéniségét meghaladó feladatra vállalkozik. Csataképe zavarossá válik, egyhangú és üres lesz.

Képzőművészet 1942. 180. l
(A Szinyei Társaság
Tavaszi Szalonja.)

Großrau

Von Dr. Walter Grävell
Leiter der Geschäftsstelle

Es ist kein Zufall, daß der statistische Dienst i fast allen europäischen Ländern zur Zeit eine grund sätzliche Umgestaltung erfährt. Dieser Vorgang is vielmehr die natürliche Begleiterscheinung des Wer dens der europäischen Großraumwirtschaft.

Wir wissen, daß eine Großraumwirtschaft wede ein Staat noch ein Imperium ist, sondern eine auf der Grundsatz der Gegenseitigkeit gegründete, biologisc verankerte Gemeinschaft freier Völker. Beherrsch wird diese Gemeinschaft von der Erkenntnis, daß de Raum, der ihr zur Verfügung steht, ihr Lebensschicksa bedeutet; sie ist daher gezwungen, diesen Raum al Einheit, als eine Ganzheit zu betrachten, die zu er halten und in ihrem Ertrag autarkisch zu gestalten is Diese Aufgabe ist nicht auf der Grundlage de liberalen Wirtschaftssystems zu lösen, setzt vielmeh die Geltung einer Wirtschaftsordnung voraus, die nich rein ökonomisch und damit raumlos orientiert is sondern die gerade den Raum in den Vordergrun stellt. Das Ordnungssystem der gelenkten Wirtschaf trägt diesem Erfordernis Rechnung; denn es gestalte den gestaltenden Einfluß eines politischen Willens, un zwar gerade des Willens, einen bestimmt abgegrenz ten Raum zum freien Lebensraum einer Völkergemein schaft zu machen.

Großraumwirtschaft ist also gelenkte Wirtschaf Im Rahmen einer gelenkten Wirtschaft kommt abe der Statistik eine ganz andere Aufgabe zu als in eine freien Wirtschaft. Hier beherrschen die Gesetze vo

Breznay József

festő

l.

Szépmüvèszet

1942. 205, l.

(Vásár Cásoly)

Kultusi: Esti szoba

Temp

Breznay József

és Bonda Eugenia

a mező kovácsházai templom falképei

l.

Szépmüvèszet

1942. 265. l.

(Az Orsz. Egyházmüvészeti Tanács.)

Brezsnay József

Magyar Művészet
IV. köt.

Esti kukoricafosztás
tempera
Vall. és km. vásárlása.

Szépművészet
1943. 159. l.

művészi megoldást nyerve, [illegible]
bele a gyors tempóban épülő és szépülő város ké
Ha Győr végrehajtja ezt a szerencsés városkozm
sok nagyobb, nyugati barok várossal is vers
ke het, annyi bájos részlet, tér és utcakép nyeri
vissza megkapó, eredeti szépségét.

GYŐR VÁR
KULT

Győr városa a szabad és királyi rangra emel
200. évfordulóján ünnepi és emelkedett lélekk
példátnyujtó elhatározásokat, amelyekhez az
és indítást a multjába való visszatekintés, a hag
nyok megbecsülése és azok életrekelő ereje adt

Az ünnepi elhatározások egyike a város tö
monográfiájának sorozatát indította el, a másik
ténelmi emlékek megőrzéséről kíván múzeum
tésével gondoskodni s egy további elhatározásáv
gálja a jövőt, amikor a magyar irodalom és m
pártolására évi 20.000 P dotálással jubileumi
létesített.

Breznay József

festő

l.

Újmagyképz

91. l.

40. t.

Ag 1950. rend.

I. M. képzm. kiáll

anyagából (1950)

.....utiszámláját pedig.

érvényesítve tisztelettel vissza-

i szeptember hó 11.

Nyáry

számv. igazgató h.

Breznay József

A Építési és Közmunkaügyi Minisztérium és a Vall. és közokt. Minisztérium nak 1949. ápr. havában a MÉMOSZ-székház előadó termében létesítendő falfestmény pályázatán II. díj.

Végvári Lajos-Két Képzőművészeti pályázat - Építés-Építészet 1949. I. cif. 4. z. 49, 50. l.

Kézpel

natürlich nur da benutzt, wo Originale fehlen. Auf ihre sie dennoch zweifelhaft bleibt, giebt die Textabbildung ein eine auch durch die Praxis in der Möbeltischlerei geschul Berlin, gewonnen.

Das wesentlichste **Neue** aber in dieser bildlich der Stoff **gegliedert** und **gruppiert** wird. In den m stellt man **verschiedene** Möbel der **gleichen Stilepoc alle Stilepochen begleitet.**

Über die hierbei massgebenden Gesichtspunkte „Möbel dienen den Bedürfnissen des Lebens. A formen. Diese sind zunächst rein persönlich: Anspri ideellen Wert, in allen Abstufungen von knappster Zweck Alltagsstück bis zum Prunkstück, vom allgemeinen Ge national, Ergebnisse örtlich und zeitlich begrenzter Kult Tracht. Dieser kulturelle Einfluss auf die Gestalt der M Quellen kulturgeschichtlicher Schilderungen behandel

Allein das Möbel ist mit gleichem Recht Geg technisch, struktiv und künstlerisch bedingt. Vo besten überschauen, wenn man sie nach ihren Aufgabe

Das ist ein ähnliches Vorgehen, wie in der Ges graphie: ein Querschnitt durch die Kunstepochen nach was den gleichen Zwecken dient.

Aber diese Einseitigkeit wird hier wie dort durc bare Vielheit der Erscheinungen gliedert sich in feste Gr Masse persönlicher, nationaler und zeitlicher Schaffensk Grundlagen für das Verhältnis von Mittel und Zweck.

Wie überraschend dies für die Geschichte des M Probetafel. Fast stets ist der „Wechsel" nur ein der nat

Im Worte „Möbel" steckt der Stamm „mobilis", charakter „stabil", an tektonische Grundgesetze gebunden

Das ist für den Kunsthistoriker eine ermut das Kunstgewerbe allmählich zum Gegenstand der Kunst

Für den schaffenden Künstler aber ist es ein denen er mit gutem Rechte strebt, das Erprobte nicht zu

So wird auch besonders der **Kunsthandwerk** er beim Entwerfen die betreffende Tafel im Auge behält

1

Breznay József, festő; sz.
1916. 12 ~~ep~~ 20 Bpesten. A bpesti
Képzőmiv. főiskolán 1933-
39. Szőnyi István tanítvá-
nya, majd ösztöndíjas ta-
nársegéde volt. 1937. a
főiskola tanulmányi kiállí-
tásán a Rotary Club egyik
díját nyerte, 1938. a főis-
kola Székely Bertalan díj
pályázatán dicséretben ré-
szesült, 1939. mint végzett fő-
iskolás a főiskola kitüm-
tető emlékérmét kapta.
1939. nyert rajztanári
oklevelet, s ez alkalom-
mal Művészeti kultúrák
fejlődése címen írt mű-
vészettört. értekezést.

1949. okt. 18.

I.

A tervkálcsön jelentősége.

(Iskolai dolgozat.)

A tervkálcsönre nagy szüksége van hazánknak. Mert a háború megrongálta hazánkat, bár a 3-éves terv nagy lendülettel vitte előre a termelést és elérte, terü-

1939-40. tanévét állami ösztöndíjjal a római Magyar Intézetben töltötte. Itt elsősorban a freskófestészettel és mozaik művészettel foglalkozott. Az első félévet technikai kísérletezéssel töltötte melynek eredménye képen a második félévben több kisebb tanulmányt, majd egy Pietát és Jézus keresztelését festette meg. Akvarell- és tempera festmények mellett Művészbarátaim c. olajfestményét és egy mozaik tanulmányfejet is készített és állított ki az akadémia évzáró kiállításán. Az állami ösztöndíjat az 1940-41. tanévre is megkapta. Ez évben elkészítette egy magyarországi templom freskósorozatá-

segéhez mérten és még ezen felül jegyez, mert tudja és érzi, hogy ez csak (jas) saját javára válik.

Isten adja, hogy a terv-bálesönnel ez a szocializmus felé vezető terv sikerüljön, mert akkor igazán boldog lehet mindenki ebben az országban. De ezzel ne elégedjünk (ü meg), hanem segít-

nak terveit, figurális kepe-
ket, kompozíciókat és tájké-
pekez festett, melyeket a
kollégium évvégi tárlatán
kiállított. Hosszabb tanulmány-
uton volt Olaszország vá-
rosaiban s minveit Padová-
ban is kiállította. 1940.
a Bpestet ábrázoló fa és
linoleum metszet pályáza-
tán, megnyerte az egyik
II. díjat. 1942. Esti szo-
ba c. temperájával megnyer-
te a Szinyei Társaság Nemes
Marcell utazási ösztöndíját
s még ez évben † Bonda
Eugeniával festette a me-
zőkovácsházai templom
falképeit. 1943. Esti ku-
korica pattogtatás c. tem-
perájat a kultuszminisz-

† feleségével az ülőtett

Kilátás a Gellérthegy-
ről c. képével

1949. nov. 21.

II.

A magyar föld és népe
Petőfi költészetében
(Iskolai dolgozat.)

Petőfi nem csupán a magyar nép sorsán akart javítani, hanem ~~f~~ a villág ~~összes~~ minden elnyomott emberi-~~ség~~ nek szabadságára gondolt, s ezért

F 1948. a Művész-galeriában

térium vette meg a képmű-
vészeti Muzeum részére. ~~Ez és~~
~~nyarát nejével a veszprémi~~
~~művésztelepen töltötte~~ - 1947
a ~~Fokusz galeriában~~ F rem-
~~dezett önálló kiállítást~~ ké-
~~peiből~~. 1947. ösztön -
díjjal ujra Olaszországban
volt. 1948. a kultuszminiszte-
rium főosztálya a mun-
ka ábrázolására pályaza-
tot ~~hirdet~~ irki, melyen
az egyik III. díjat B.
nyerte el. 1949. tól
a kultuszminterium
havi munkagutalom-
ban részesült. Az Épi-

924/gr. - nov. 22.
MŰEMLÉKEK ORSZ. B. ZOTTSÁGA

A vall.és közokt.m.kir.min
sz.a.kelt és a IX.ker.álla
másа

Utasitom az állan
a Müemlékek Országos Bizott
nek, segély cimén háromszá
lően bélyegelt és a Bizott
tájára fizessen ki és ez
naplójában kiadáskép számo

A hiv.másolat hit

tesi és Közmunkaügyi
minisztérium valamint
a Közokt. minisztérium-
nak 1949. ápr. havá-
ban a MÉMOSZ szék-
háznak előadó ter-
mébe szánt falfest-
mény pályázaton
II. díjat nyert. 1950.
a honvédelmi minisz-
térium megvette
Uttörő c. festmé-
nyét és a Vegyipari
szakszervezet Labora-
torium c. képet -
Zongorá-
nál, Kazal-
rakás Ab-
lakban c.
of. és Tevere c. vízf.
a Föv. Képtárban.

Máisai Istvánnal közösen festett Arató-sztrájk c. festmé-nyére 1953. megkapta a munkácsy-díj első fokozatát.

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISTER

178042. szám.

Értesitem a t.B
ját, dr. Eber László urat
meghagyása mellett a VII.
neveztem.

Felkérem a t.Bi
zési okmányt az előadó ur

1940. II.dijat nyert a fővárosnak Bpestet ábrázoló metszet pályázatán. 1941. a Szinyei Társ.Fia-

talok-díját és 1942. u.a. utazási-díját nyerte. Két izben dolgozott a római Collegium Hungaricumban és freskótanulmányokkal és akvarellekkel ugyanakkor résztvett a római magyar kiállitásokon is, /1939-41/.

1947. ismét Olaszországban járt - állami ösztöndijjal - és 3 arcképet, csendéleteket és egy tájképet állitott ki a római m.kiállitáson. U.ez évben III.dijat nyert a freskópályázaton, 1948. pedig I.dijat az OTI-székház falkép-pályázatán, [illegible] és az anyavédelmet, vala-

ER. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

er. 16-án, 752 sz.a.kelt b.átiratára
dat tisztelettel értesíteni, hogy a
lyreállítási költségeinek fedezhetésé-

mint a munkásvédelmet ábrázoló falkép
pei az OTI Fiumei-uti székházába ke-
rültek. 1949. a MÉMOSZ freskópályázat
tán nyert I.díjat.

József

Breznay Imre

festő

l.

Szépművészet

1941. 277. l.

K i m u t

A Müemlékek Országos Bizottsá

(Vallás és Közoktatásügyi m.ki.r M

A kimutatásban felsoroltak ré

váltására jogositó arcképes igazol

tését.

Sor-szám	N é v	Hivatali állás	lerőt kiáll tási ték,é nyesi illet kek Ar. P
	1.	2.	3.
1.	Dr. Genthon István	előadó	
2.	Dr. Lux Kálmán	müszaki tanácsos	

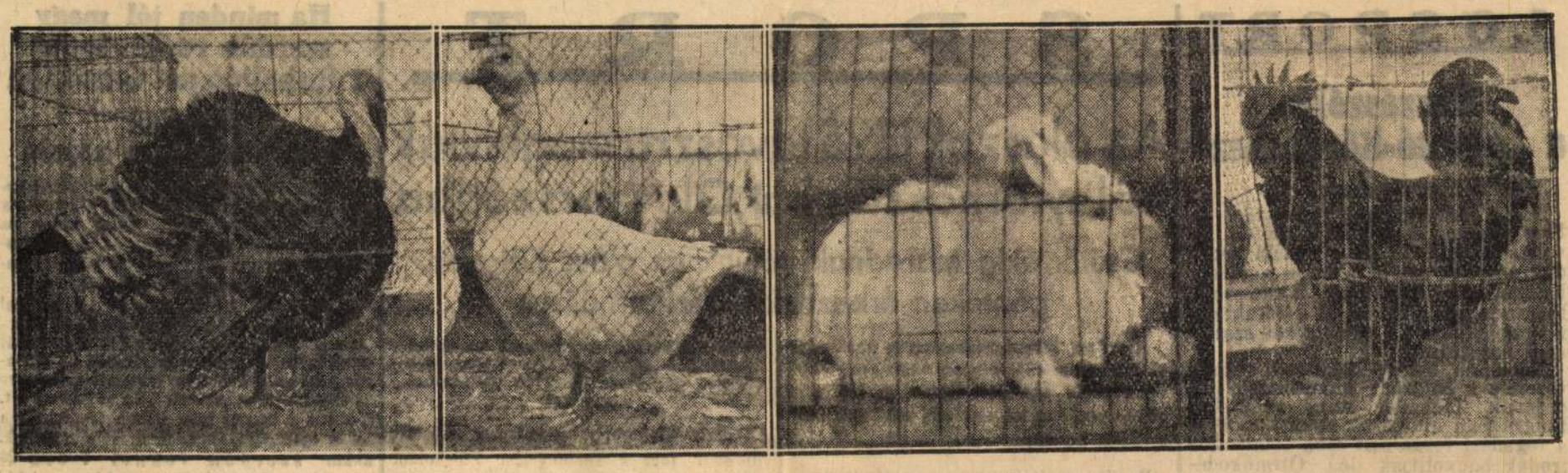

TYÚKOK, LIBÁK, NYULAK, PUJKÁK TÉLI SEREGSZEMLÉJE BUDAPESTEN

A tenyészállatvásártelep kapuján befordulva hirtelen kakaskukorékolás üti meg fülünket. Harcias, vidám berzenkedés hangja tépi szét a csend szürke kárpitját. Jókedvű kárálás a felelet, kotkodácsolás hallatszik innen is, onnan is, úgylátszik a versenyzők izgatottan várják a nagy mérkőzés kezdetét. A XVI. nemzetközi baromfi-, galamb- és házinyúlkiállítás ma nyitja meg kapuit az érdeklődő nagyközönség előtt. A város szélén december 1-ig óriási baromfifarm éli a maga külön életét.

A tojás 200-féle elkészítési módja

A kiállítási pavillon főbejáratával szemben a Külkereskedelmi Hivatal Amerikát járt alföldi tanyamodelje propagálja a magyar baromfifajták kitűnő tulajdonságait, színes fali képek beszélnek *a tojás 200-féle elkészítési módjáról* és a legnagyobb magyar baromfitenyésztő helyről, Erdélyről.

A háttérben szakszerűen megépített baromfiól húzódik. Az egyik sarokban pedig óriási ketrecben a Duna-Tiszaköz Mezőgazdasági Kamara hizlalási versenyén résztvevő kappanok keresik nagy buzgalommal a kukorica- és árpaszemeket. Nem tudják szegények, hogy ez a ketrec valójában siralomházuk, mert holnap a kiállítás keretében *őket fogják vágott áruként ládába szortírozni a szakemberek*, hogy bemutassák az érdeklődőknek, hogyan kell a gazdának szállításra előkészítenie külföldre szállítandó apró-marháját. A baromfiak hizlalása eddig nagyobbrészt baromfikivitellel foglalkozó cégek hizlaldáiban történt és ez természetesen igen nagy költséggel járt.

Az exportőrök alacsonyabb áron vették át a tenyésztőktől a külföldre kerülő állatokat és így *a gazdának nem volt eléggé kifizetődő a tenyésztés.* A kamara évek óta azon dolgozik, hogy ezt a hizlalást ezentúl *maguk a tenyésztők végezzék el, mert így nagyobb árat kaphatnak*, a kivitellel foglalkozó cégek pedig mingyárt exportra alkalmas áruhoz jutnak. Falitáblák tanuskodnak arról a sokoldalú munkásságról, amit a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete a földmívelésügyi minisztérium megbízásából végez. *Magyarország hivatalos tenyésztő körzeteknek megfelelően van beosztva*, minden ilyen tenyészkörzetben egy-egy fajta baromfit tenyésztenek, hogy így az egyöntetű termelés biztosítva legyen.

A mintabaromfitelepeknek igen nagy jelentőségük van, mert a kisebb-nagyobb tőkenőket minden nehézség nélkül el lehet hárítani és a tapasztalatokból kiindulva, megfelelő tanáccsal láthatják el a gazdákat. A keltetőközpontok száma — az új marosvásárhelyi központot is ide számítva — az országban tizenháromra emelkedett. Az egyesület hatáskörébe tartoznak a *vándortanácsadónők is*, akiknek feladatául a népies baromfitenyésztés megfelelő színvonalra való emelését és a többtermelés elérését tűzheti célul az egyesület. Az *országban ma már mindenütt hatnapos baromfitenyésztési tanfolyamokat* szerveznek és törzskönyvezett baromfitelepeket tartanak.

A búza után mingyárt a baromfikivitel következik

Baromfikivitelünkről is szemléltető falitábla tanuskodik. Évenként 70 millió métermázsa élő, 200 millió métermázsa vágott baromfit, 26 millió mázsa tojást, 2 millió mázsa tollat, 2 millió mázsa libamájat és 200 mázsa lúdzsírt exportálunk. *Búzakivitelünk után a második helyet baromfikivitelünk foglalja el a statisztikában.*

Az első csarnokban a Nagy Magyar Alföld hivatalos tenyészbaromfiai, a fehér magyar kakasok, tyúkok, jércék sorakoznak ketreceikben. Ijedten nézegetik a látogatókat, idegesen kapirgálják a homokkal felszórt kalitkák fenekét, csak azt az egy tyúkot nem lehet kihozni nyugalmából, amelyik éppen most ajándékozta meg előttünk ismeretlen gazdáját egy *mintatojással* és most hangos kotkodácsolással hívja fel a figyelmet a váratlan ajándékra.

A sárga magyar és a magyar kendermagos fajták a második csarnokban várják a verseny kezdetét. Ez a fajta baromfi a legkönnyebben tenyészthető, mert *nem kell gondoskodni etetéséről, maga jár táplálléka után.* Országunk megnagyobbodása folytán e fajta hivatalos tenyészkörzete igen nagyra nőtt. Az ötös termet a rhode islandi baromfiak foglalják el, nagy számukkal mutatva azt, *milyen nagy jelentősége van ennek a fajtának Magyarországon.* A fajta ma már teljesen hazánk éghajlati viszonyaihoz hasonult és szinte magyar fajtának is tekinthető.

A külföldön ismert rhode islandiak ugyanis óriási csontú madarak, amelyek éppen ezért nem használhatók exportcélokra. A nagycsontú állatnak ugyanis igen rossz a húskihozatali százaléka.

Gyöngytyúkok is nagy számban állanak a versenyzsüri elé. Ezt a baromfifajtát inkább *kivitelre tenyésztik a gazdák.* Eddig főkiviteli helye India volt, ahova lefojtva vitték az állatokat, azaz nem vágott baromfiként kerültek forgalomba, hanem egyszerűen megtekerték nyakukat, hogy vérük ki ne folyjon. Külföldre a vadszezon végén indultak a gyöngytyúkok.

1 pengő takarmányért 50 pengő gyapjú

A *magyar libák* is külön kiállítási termet foglalnak el. Ez a baromfifajta egyik büszkesége a magyar teryésztőknek. *Évenként 2—3 pengőt ad tollfosztás után egy-egy állat.* A kínai hattyúlúd, japáni kacsa már sokkal kevesebbet fizet, mert a színes tollakat nem lehet nagy pénzért értékesíteni. A kacsák pavillonjában a pekingi fajtának nevezett a legelterjedtebb, de láttunk néhány khaki campbellt is. Közöttük begyeskednek a *dióval hizlalt pujkák*, amelyek azelőtt ilyenkor, november végén indultak el a külföld legkülönbözőbb városaiba, hogy inyencfalatként kerüljenek a gurmandok tányérjára. Tavaly 400 vagónos pujkakivitelünk volt.

A kiállításon legnagyobb számban az *angoranyulak* vesznek részt, bizonyítva, hogy a magyar tenyésztők nagyrésze felismerte óriási gazdasági jelentőségüket. Egy angoranyul évenkint körülbelül egy pengő ára takarmányt fogyaszt el, ezzel szemben *gyapjújával 50 pengőt fizet.* A prém- és húsnyulak is nagyszámban húzódnak meg a rácsok mögött. Jelentőségük — különösen a húsnyulaké — emelkedett, mert míg tavaly 1 pengő 20 fillért fizettek kilójáért, ma 2.50-ért keresik.

A kiállításon résztvesznek a *galamb- és kanárifajták* is.

Ez a kiállítás is a magyar baromfitenyésztők érdekeinek szolgálatára hivatott és a kormánynak azt a törekvését igazolja, amely a magyar gazda és tenyésztő megsegítését, irányítását szolgálja, szem előtt tartva, hogy *a nagyközönség mindig a legkitünőbb áruval legyen ellátva.*

(i. b. á.)

EZERFONTOS VALUTABŰNÜGY

A büntetőtörvényszék Vályi-Nagy tanácsa ma délelőtt kezdte meg *Trebitsch* Imre 53 éves izraelita ügyvezető igazgató bűnügyének tárgyalását, aki az ügyészség vádirata szerint 1937 júliusában a Shell Kőolaj Rt. által létesített és Hágában székelő Provident Found nevű jóléti intézménytől kapott *1000 angol font követelését a Magyar Nemzeti Banknak nem jelentette be és ezzel bűncselekményt követett el.*

A vádlott tagadta bűnösségét. Hosszas védekezésében azt fejtegette, hogy *többezer fontos követeléséből csupán ezt az ezerfontot nem jelentette be a Nemzeti Banknak*, mert Fiumében élő, mólóépítéssel foglalkozó apósának közvetlenül folyósította Hágából.

A tárgyalás még tart.

Megjutalmazott, kitüntetett művészek

A Ferenc József koronázási jubileumi alapítvány ezévi *festészeti díját* a bírálóbizottság egyhangúan nemessányi *Kontuly* Béla festőművésznek ítélte oda. *Dicséretben* részesültek: *H. Mattioni* Eszter és *Kákay Szabó* György. A Budapestet ábrázoló fa- és linoleummetszet pályázatát is elbírálták.

Varga Nándor Lajos képzőművészeti főiskolai tanár munkáit a díjazott pályaművek közül kivették, arra való tekintettel, hogy a bizottság elsősorban fiatal, még kevésbé ismert művészek munkáira kívánta a pályázattal a nagyközönség figyelmét felhívni. Első díjat nyert *Jeges* Ernő, második díjat *Breznay* József, *Elesdy* István, *Istókovits* Kálmán, *Koffán* Károly, harmadik díjat nyert *Cselényi* Elemér, *Deli* Antal, *Fery* Antal, *Gallé* Tibor, *Győri* Dezső, *Ősz* Dénes, *Pohárnok* Zoltán, *Szücs* Pál, *Nemes Török* János és *Varga* Mátyás.

— **A Természettudományi Közlöny** legújabb számában ismét sok érdekes, időszerű cikk jelent meg. Lohr Ferenc, a távolbalátásról, Erdey-Gruz Tibor a nehézvíz rejtélyes sajátságairól, Márkus Jenő a helyes fűtés mindenkit érdeklő, de sajnos nagyon kevéssé ismert szabályairól, Székessy Vilmos a világító bogarakról irt érdekfeszítő, könnyen érthető cikket. Sok rövid közlemény és kép élénkíti a tartalmas füzetet.

A hatgyerekes Kovács József nem kap lakást...

Reggel bejött a szerkesztőségbe *Kovács* József napszámos. Gyálligetről gyalogolt be, hogy elmondja panaszát. Amit mond, az csak ennyi:

»Uram, hatgyermekes családapa vagyok... kilakoltattak... *november 11. óta egy rozoga fáskamrában húzódom meg a családommal.* A bútorom az udvaron ázik azóta, itt is ki tudja meddig maradhatok, mert kegyelemből lehetek itt. *Nem kapok lakást, mert sok a gyermekem.* És mert a legkisebb fiam, a kéteszendős, egyre sír otthon.«

Csendesen, szintelen hangon beszél. Nem akar könyöradományt, nem koldulni jött, lakást szeretne a hat gyermekének.

— A kisfiam egyre sír, mert fázik és fél kérem, — csuklik el újra a hangja.

Elbúcsúzik. Lassan, görnyedten megy, mint aki óriási terhet hurcol a vállán. Nyitja az ajtót, a folyosóról hűvös légáram húzódik be és én borzongó szívvel írom a sorokat: *emberek segítsetek!* Segítsetek *Kovács* Józsefen és hat gyermekén. Gyálliget, Wesselényi-utca 51. szám alatt, de siessetek a segítéssel!...

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

LÓSPORT

Hozzászólás a „befutó-kérdéshez"

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Nagy érdeklődéssel olvastam a *Pest* tegnapi számában közzétett levelet, melynek írója a vidéki fogadók nevében azt kéri, hogy a vidéki bukmékerek irodáiban köthessenek befutó-fogadásokat is. E kérdéshez a magam részéről a következőt szeretném hozzáfűzni.

Jómagam éveken keresztül voltam vezetője a belgrádi bukmékerek irodájának. (Jelenleg, mint ismeretes, Belgrádban nincsenek bukmékerek és a fogadási forgalmat csak totalizatőr irodák bonyolítják le.) Ottműködésem alatt, hosszú éveken keresztül *elfogadtuk a befutófogadásokat*, azzal a kikötéssel, hogy — éppúgy, mint a halmozásoknál — *a befutófogadásoknál is limitet állítottunk fel.* Mi jól jártunk, mert a tapasztalat és a statisztika egyaránt azt mutatta, hogy *a fogadási alkalmak kiszélesítése egyáltalán nem jelentett hátrányt a bukméker-irodáknak*, — ellenkezőleg.

A fogadók is jól jártak, mert *több alkalmuk nyílt a játékra, tehát nyereségre is.* Ha nem is fizettünk ki egy versenyben esetleg tíz pengőre ötezret (amilyen szerencsés fogadás amúgy is alig van egy-kettő egy évben), de a közönségnek mégis alkalma volt egyetlen fogadásával százszoros, vagy még nagyobb összeget nyernie. Mellékesen megjegyzem, *olyan esetre, amikor az úgynevezett limit nélkül ezerszeres, vagy még nagyobb osztalékot kellett volna kifizetnünk — alig emlékszem.*

Magam részéről kétségtelennek tartom, hogy a befutó fogadások bevezetése nagy mértékben *emelné a forgalmat*, anélkül, hogy a bukmékereknek attól kelljen féliniök, hogy egyes szerencsésebb fogadás különösebb veszteséget okozna nekik. Elvégre *ugyanúgy, ahogy a halmozott fogadásoknál az alaptét százhúszszorosára maximálták a nyereséget, hasonlóan megoldhatnák a befutó fogadások kérdését is.*

Tisztelettel: *Aláírás.*

A kiváló szakember hozzászólását minden különösebb megjegyzés nélkül teszszük közzé. Illetve egyetlen megjegyzéssel: A lósportot fentartó fogadók tíz- és tízezreinek érdekében ajánljuk ezt a kérdést az illetékesek figyelmébe. Higgyék el a lóversenyegyesületek vezetői, a közönség, mely esőben, szélben, hidegben, fagyban hűségesen kitart kedvenc sportja mellett, igazán megérdemli, hogy ezt a régi sérelmét orvosolják.

Hét induló a Horthy Miklós-díjban

Az ügetősport legnagyobb még hátralévő versenyében, a Horthy Miklós díjban a tegnapi törlés után hét benevezett tartotta meg indulási jogosultságát. Ezek:

Fokos (Fityó), Etre (Kovács II.), Fontos (Maszár I.), Négus II. (Benkő), Margit S. (Kovács J.), Mikola (Kovács I.), Uzsorás (Feiser). A hét valószínű induló közül Mikola tavaly nyerője volt a Horthy Miklós díjnak. A futam előrefogadásos verseny.

— A »Darányi Ignác« Agrártudományos Társaság ülése. A »Darányi Ignác« Agrártudományos Társaság most tartotta a Közgazdasági Egyetem szerbutcai épületének dísztermében évadnyitó ülését, amelyen a társaság tagjai szép számban jelentek meg. Az ülésen *Trummer* Árpád tartott előadást *A vízimérnök szerepe a mezőgazdasági termelésben* címen.

— A budapest—mohácsi személyhajójáratok megszüntetése. A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Rt. igazgatósága közli, hogy a személyhajójáratokat Budapest és Mohács között az előrehaladott időszakra való tekintettel a folyó évben olykép szünteti meg, hogy az utolsó hajó Budapestről Mohácsra november hó 30-án, Mohácsról Budapestre pedig december hó 1-én indul.

SPORT

Az olaszok jövő tavaszra meghivták hölgytornászainkat Olaszországba

Csütörtökig maradnak nálunk az olasz hölgyek, pénteken érkeznek a férfitornászok

Az olasz hölgytornászokat a vasárnapi válogatott mérkőzés után *nagy szeretettel* vette körül tornászvilágunk. A MOTESz *díszvacsorát* adott az olasz vendégek tiszteletére, amelyen

Bevilaqua altábornagy, az olasz tornaszövetség elnöke meghívta hölgytornászainkat Olaszországba a jövő tavasszal megtartandó revánsmérkőzésre.

Magáról a *vasárnapi mérkőzésről* nem sokat beszéltek az olaszok. Nagyon *meg vannak elégedve az elért eredménnyel*, amelyet a világ legjobbjai közé számító magyar hölgytornászok ellen elértek. Ilyen kis különbségre — 2.9 pontos verekséri a határig s ugyanott mingyárt fogadja a pénteken este Budapestre érkező olasz férfitornász válogatott csapatot.

Az olasz férficsapat szombaton délelőtt *főpróbát* tart a Testnevelési Főiskolán, majd vasárnap délelőtt 10 órakor a Magyar Népművelés Házában kerül sorra

az ötödik magyar-olasz férfitornász-mérkőzés.

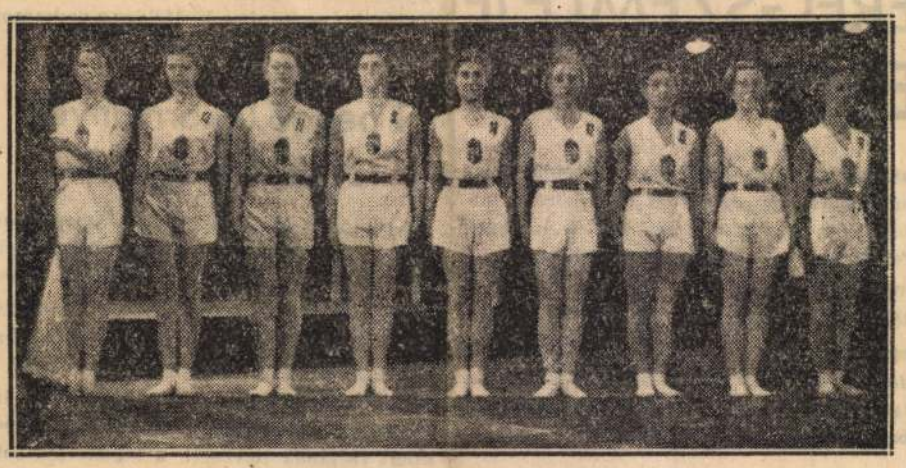

A GYŐZTES MAGYAR NŐI TORNÁSZCSAPAT

Az eddigi négy találkozó közül *a csapatversenyt mindig Olaszország nyerte*, az egyéni versenyben *kétszer Pelle István világbajnokunk győzött*, kétszer itt is az olaszoknak jutott a győzelem.

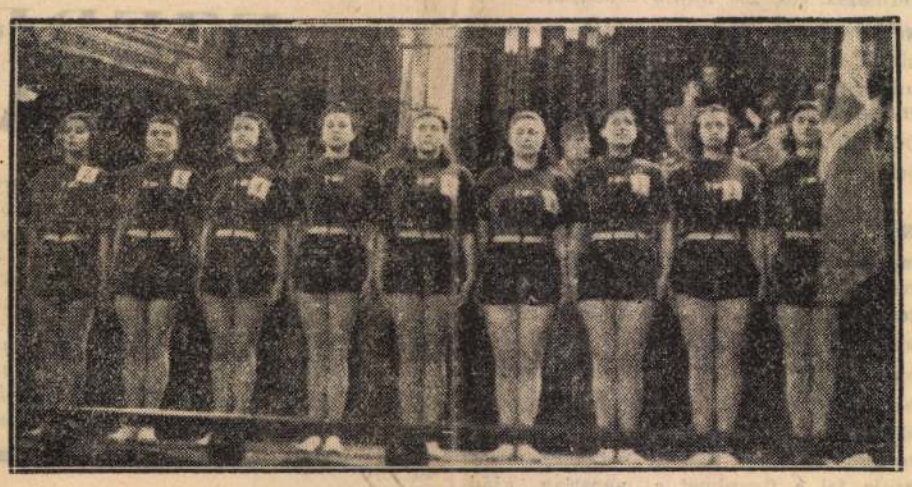

AZ OLASZ NŐI TORNÁSZOK

ségre — nem is számítottak, mert mint mondják, *náluk az az elv, hogy a hölgyek tornájában inkább a nőies elemek — a ritmus és a tánc — érvényesüljenek*, míg a magyar hölgyek tornájában sok a férfias elem. Ezt azonban nem helytelenítik, inkább *vereségük magyarázatául* hozzák fel.

Az olasz hölgytornászok egyébként a győztes magyar válogatottakkal együtt hétfőn *Diósgyőrött* vendégszerepelnek, mint a diósgyőri MÁVAG vendégei, ma, kedden este pedig *a miskolci színházban* vesznek bemutatón részt. A tornászkülönítményt dr. *Szukováthy* Imre, a Testnevelési Főiskola igazgatója, a MOTESz elnöke vezeti, kíséretében van *Bély* Miklós alelnök, *Herpich* Rudolfné és *Buday* Anna, a magyar hölgytornász válogatott csapat művezetői. A hölgytornászok kedden délelőtt *Lillafüredre* rándultak ki, majd a ma esti díszvacsora után a szerdai napot *Budapesten* töltik és csütörtökön *Kaposvárott* fognak bemutatkozni. Az olasz hölgyek *mindenütt megkoszorúzzák a hősi emlékműveket* és pénteken reggel Fonyódon keresztül utaznak haza.

Kaposvárról az olasz hölgyvendégeket dr. Bognár István, a MOTESz főtitkára

A magyar tornászcsapat végleges összeállítása: *Pataki, Mogyoróssy, Sántha, Gaál, Hajdu, Tóth, Börcsök, Temesi*, tartalék: *Várkői*. A csapatot *Péter* Miklós többszörös magyar bajnok készítette elő, míg az előkészületek irányítója *Kerezsi* Endre országos tornászművezető volt. A vasárnapi versenyen először *gyűrűn*, azután *korláton, lovon, nyujtón* mérkőzünk az olaszokkal, végül a *műszabadgyakorlatok* fejezik be a mérkőzést. Mindenüt *egy-egy szabadon választott gyakorlatot* mutat be minden tornász.

A magyar férfitornászcsapat jó formában van.

Patakitól várható a műszabadgyakorlatok, *Gaáltól* pedig a gyűrűhinta egyéni verseny megnyerése. De *Kerezsi országos művezető bízik abban is, hogy ezúttal megszerezzük az olaszok ellen az első csapatgyőzelmet is.*

A NAGYVÁRADI VÍVÓNAPON a RAC kardvívói 10:6 arányban győzték le az NSE kardcsapatát, ugyanakkor nagy sikerrel vívtak bemutatót dr. Bay Béla, dr. Rajczy Imre és Rerrich, a BEAC bajnokvívói.

Ha minden jól megy szerdán reggel indul a futballcsapat Genovába

Állítólag már kész Ginzery csapata

Hétfőn délután játékos értekezletet tartott az MLSz-ben vitéz Ginzery Dénes futballkapitány, majd utána az MLSz vezetőjével tanácskozott. A játékosértekezletről dr. Sárosi kimentette magát, őt öccse amúgy is képviselte.

A játékosok kipróbálták az MLSz által adományozott olajzöld színű, magyar sujtásos ruhát, ezenkívül megkapták a futballkapitánytól az elutazásig hátralevő időben tartandó tréningre és életmódra vonatkozó utasításokat. Kedden a csapat még itthon trenírozik s ha a beutazási engedélyek rendbejönnek, akkor szerdán reggel 7 óra 20 perckor indul Genovába a déli pályaudvarról. A csapatot a terv szerint dr. Gidófalvy Pál, az MLSz miniszteri biztosa kíséri, rajta kívül vitéz Ginzery Dénes futballkapitány, Holló Zoltán, az MLSz pénzügyeinek vezetője, Tóth István szövetségi tréner, valamint Takács segédtréner utaznak a csapattal.

A 15-ös keret korlátait sokan már szeretnék áttörve látni és szeretnék tudni a végleges összeállítást. Benfentesek szerint a futballkapitány a következő csapatot állítja ki Genovában:

Csikós — Pákozdi, Biró — Sárosi III., Polgár, Lázár — Kinceses, dr. Sárosi, Sárvári, Bodola, Gyetvai. Ha sáros lesz a talaj, akkor szó lehet a fedezetsorban Balog játékáról is, míg Kovács csak Kinceses vagy dr. Sárosi sérülése esetén jön szóba.

A mérkőzés bírájául mi a német Bauwenset fogadtuk el, ha azonban ő akadályozva lenne, akkor a svájci Wüttrich lesz a genovai mérkőzés bírója.

HÖLGYÚSZÓVERSENYT rendezett hétfőn este a MUSz a Nemzeti Sportuszodában, amelyen Vámos Adél 1 p 13.8 mp alatt úszta a 100 métert, Novák Ilona 1 p 20.0 mp-et úszott háton, Felhős Magda 1 p 29.6 mp-et mellen.

—•—

GÁLFFY ANDRÁST, az MLSz erdélyi megbizottját, aki sikeres munkát végzett, vasárnap búcsúztatták Kolozsvárott az egyesületek dr. Gidófalvy Pál, az MLSz miniszteri biztosa jelenlétében.

—•—

A SPANYOL VÁLOGATOTT FUTBALLMÉRKŐZÉST az MLSz lemondotta, mert az utazás útjában álló akadályokat nem lehetett elhárítani.

RÁDIÓ

Kedd, november 26.

BUDAPEST I.: 12.00 Harangszó. Hirnusz. Időjárásjelentés. — 12.10 Cigányzene. — 12.40 Hirek. — 13.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 13.30 Postászenekar. — 14.30 Hirek. — 14.45 Müsorismertetés. — 15.00 Árfolyamhirek, piaci árak. — 15.20 Tánczene. — 15.40 Mit főzzünk? — 16.10 Gyermekdélután. — 16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 17.00 Hirek szlovák és ruszin nyelven. — 17.15 Szalónzene. — 17.45 Nyersanyagtakarék. — 18.15 Katona a katonáról. — 18.35 Erdélyi népdalok. — 19.00 Hirek magyar, német és román nyelven. — 19.20 Cigányzene. — 19.40 Ágni ángyó. — 20.05 Henriette. — 20.40 Hirek, időjárásjelentés.

BUDAPEST II.: 17.15 Mezőgazdasági félóra. — 17.45 Szimfónikus percek. — 18.00 Hirek. — 18.10 Ruszin hallgatóinknak. — 18.35 Francia nyelvoktatás. — 19.00 Cigányzene. — 19.15 Puccini. — 20.00 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. — 20.20 Az ember és a bün. — 20.45 Timkó Margit magyar nótákat zongorázik.

KASSA: 12.00 Budapest I. — 17.15 Budapest II. — 17.45 Laczkovich János orgonál. — 18.10 Budapest I.

— **Házasság.** *Pogány* Judit okl. vegyészmérnök és *Holló* Tibor okl. gépészmérnök jegyesek.

Wurczel Ilona és *Faragó* Ferenc Karcagon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A magyar ifjúság útja** címmel érdekes előadást tartott a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületében ifj. *Unoka* Pál, a *Zrinyi Bajtársi Egyesület* vezére. Az előadáson a magyar ifjúság követendő útjáról és a jövendő problémáiról beszélt az előadó. A vitaesten több hozzászólás történt. A zsúfolásig megtelt teremben az előadónak ígéretet kellett tenni, hogy az előadását megismétli. Az egyesület helyiségében, *Rákóczi-út* 15., minden kéthétben vitaelőadásokat rendez a *SzEPHE*. Érdeklődőket ezen a díjmentes előadáson szívesen lát a **rendezőség.**

Breznay József

BREZNAY JÓZSEF KÉPEI

Műcsarnok

Breznay mindig kész volt festeni. Nem tud nem festeni, olyan elementáris benne az odaadása műfaja iránt. Jó értelemben mondjuk ezt, a jellemzés szándékával.

Breznay dinamikus, plebejus nézőpontú improvizátor. Nem válogat: minden érdekli. *Vénusz születése*

(egyik legjobb műve) és szerelmesek, bábszínház, prágai zsidó temető, tavasz, Dalmácia, rakodómunkás, a római Marcellus Színház, szerelőcsarnok és karácsony. Nagy vegyeskereskedés ez, de jó értelemben — a gyors stílusváltásokat sem neveznénk eklekticizmusnak, mert alapos a rajzi felkészültség, erőteljes a színérzék és e tehetséghez hozzátartozik a képzelet termő bősége, a munkabírás, a szorgalom is.

Az életmű-kiállítás bizonyítja: Breznay mozgékony szellemi alkat, gyors felfogóképességgel, változásra kész lendülettel. Egy riporter frisseségével száguldja be a tér és az idő eseményeit, kiállításainak vizuális hírányagával megörvendeztetve a nézőt Párizsban éppúgy mint Düsseldorfban, vagy éppen Kölesden. *(Képünkön a Presszóban című festmény részlete)*

Losonci Miklós

5. sz. 3. o.

ERZŐDÉS
ó egyéb jogviszony létesitéséhez

lüvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

kkel:

en:

t.
köri besorolás

ÚJ TÜKÖR
Képes kulturális hetilap

Főszerkesztő:
BENJÁMIN LÁSZLÓ

Főszerkesztő-helyettes:
FEKETE SÁNDOR

Jozsef Breznay
DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Telex: 1 83538
Aufl. i. Tsd. / Richtung: / lt. Stamm / 1979
24. 4. 72 AH
1021
Rheinische Post - DU
4100 Duisburg (NRW)

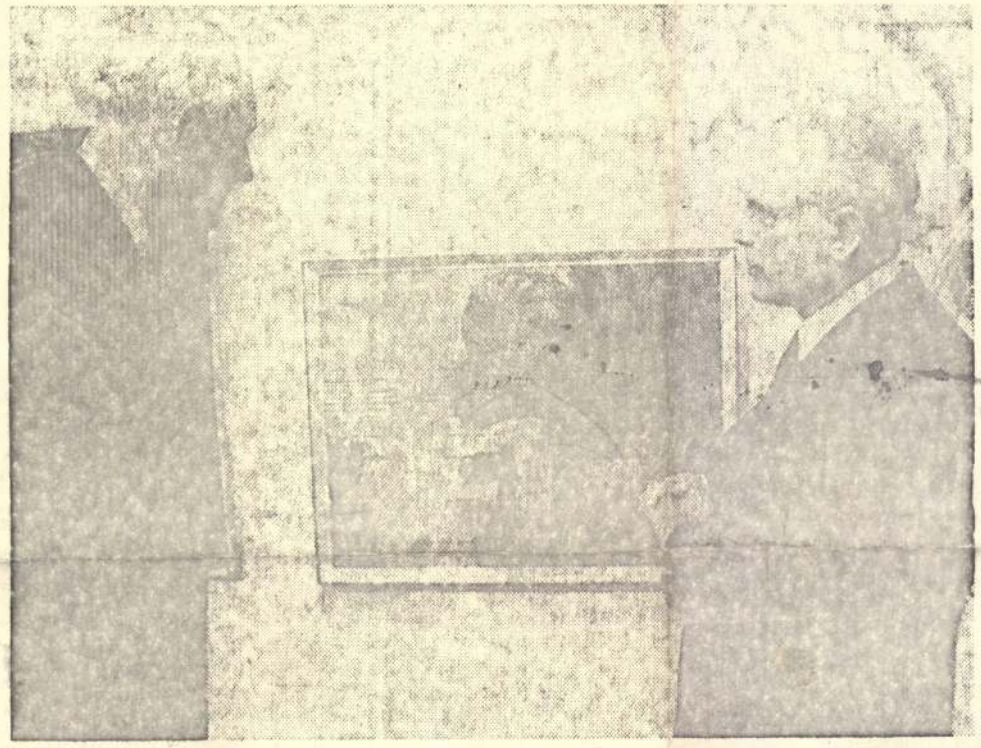

In der Galerie Steiger wurde am Samstag die Ausstellung des ungarischen Malers Jozsef Breznay eröffnet. Auf dem Foto (rechts) der Maler, links Professor Sandor Ganoczy, der die Einführungsrede hielt, vor dem Bild „Goldenes Zeitalter" oder, wie der Künstler sagt „Sehnsucht nach dem Süden". RP-Foto: Probst

Ungarischer Maler in der Galerie Steiger

Jozsef Breznay stellte seine Bilder vor

Die Ausstellungen von Künstlern aus den Ostblockstaaten mehren sich. Während das Lehmbruck-Museum eine große Ausstellung des polnischen Bildhauers Dunikowski zeigt, hat die Galerie Steiger einen ungarischen Künstler, Jozef Breznay, zu Gast. Er war zur Eröffnung selbst, zusammen mit dem Akademieprofessor Sandor Ganoczy anwesend. Breznay ist mit zahlreichen Ölbildern, Aquarellen und Siebdrucken vertreten. Sie weisen ihn als einen Vertreter des „poetischen Realismus" aus.

Die Bilder zeigen eine „heitere, positive Welt". Er malt mit leuchtenden Farben, seine Technik ist vielfältig. Manche erinnern an surrelistische Einflüsse, andere von der Motivwahl her an Chagall. Aber diese Ähnlichkeiten werden kompensiert durch eine für Breznay typische Technik, die an keine herkömmliche gebunden ist.

Professor Ganoczy sagt über den Maler, er habe nie in einem Stil erstarren wollen und habe sich nicht in ein Stil-Korsett zwingen lassen. Während des Krieges sei er von schweren Schicksalsschlägen getroffen worden. Seine Frau und zwei Söhne starben. Trotzdem sei seine ganze künstlerische Arbeit von der Freude am Dasein geprägt. Seine Haltung offenbare den Glauben an den Menschen. Wahrhaftigkeit in seiner Aussage werde ihm von aller Kritik bescheinigt. Dafür mag ein Bild „Jagdbeute" sprechen, das einen „wilden Schießer" zeigt, der seine Beute auf das Auto geladen hat.

Breznay wurde 1916 in Budapest geboren, studierte an den Akademien in Budapest und Rom und nimmt seit 1945 an jeder größeren staatlichen Ausstellung in Ungarn teil. Er erhielt die Goldene Medaille der Kunstakademie Budapest und zahlreiche andere Preise und gilt als der profilierteste Maler Ungarns. Er wird auch anläßlich der Olympiade in München ausstellen. Am Montag werden weitere Bilder von ihm in der Deutschen Bank in Duisburg zu sehen sein.

Seit 1958 zeigt sich in Ungarn eine weitgehende Liberalisierung der Kunst. Der Staat unterstützt die Künstler durch Ankäufe. Privaten Kunsthandel gibt es nicht, auch keinen Kunstmarkt. -dt.

Brezsay. József

KALAUZ NÉLKÜL...

Jól vizsgázik a közönség a Váci úti és a Lehel utcai villamosokban

A negyedik munkahetet kezdték el tegnap az Angyalföld, Újpest, Megyer felé haladó villamosok kalauzai úgy, hogy — *ketten maradtak három kocsihoz.* A motorkocsin három hete nincs kalauz, *ide csak bérlettel, hetijeggyel, egyéb megváltott jeggyel szállhatnak fel az utasok.*

Hétfő délelőtt egy fordulóra mi is elfoglaltuk „állóhelyünket" az egyik 14-es villamos kocsivezetője mellett, hogy tapasztalatot szerezzünk: hogyan válik be a Fővárosi Villamosvasút elképzelése? Az első megfigyelés: *a reggeli csúcsforgalomban kevés a „bliccelő"*, a kocsivezető szerint semmi esetre sem több, mint bármikor azelőtt. Ennek egyik magyarázata az, hogy az angyalföldi, újpesti üzemek utazó törzsközönsége jobbára hetijegyes.

A „potyázók" többsége csúcsforgalom után utazik, s a Lehel téri piac felé tart, egy-két megállóért — ha már itt az alkalom — nem fizetnek. A kocsivezetők azonban mindinkább felismerik és hátraküldik őket a pótkocsikra. Mások, *főleg az idősebbek, megszokásból ragaszkodnak ahhoz, hogy a motorkocsira szálljanak fel.* A pótkocsik kalauzai, akik két-három megállónként „előreruccannak" jegykezelésre, ellenőrzésre, nem büntetik meg őket, inkább türelmesen magyaráznak: a pótkocsi ugyanoda megy.

Az utasok egy részéről csalhatatlanul megállapítható, hogy — *kispesti.* Ők azok, akik érvényes jegyüket felmutatják a kocsivezetőnek, bár az nem tart erre igényt. Az 50-es villamoson, ahol ugyan van kalauz, de szintén a „jegyeseknek" tartják fenn a motorkocsit, ez járja. Egyébként a hétfő reggeli forduló eredménye a 14-esen: *11 „leleplezett", jegy nélküli utas az első kocsiban.* A több ezer utashoz és a kísérleti időszakhoz képest — elenyésző szám ez.

S hallgassuk meg a véleményeket:

A kocsivezető: — Persze, ha zsúfolt a kocsi és a lépcsőn fürtökben lógnak, nem lehet pontos „statisztikát" készíteni a potyázókról. De hát ilyenkor a kalauzos kocsikban is akad potyázó utas.

A pótkocsi kalauza: — Nekem

az tetszik a legjobban, hogy mindig akad utas a motorkocsiban, aki a kalauz helyett felhúzza a csapóajtót a leszállók után, vagy figyelmezteti a peronon álldogáló gyerekeket, öregeket, hogy fogóddzanak, menjenek a kocsi belsejébe.

Tóth Mihályné, a Visegrádi utcai irányítótorony ügyeletes ellenőre: — Felülmúlta várakozásunkat a kalauz nélküli villamos rendszere. Több olyan esetet mondtak el dolgozóink, hogy a motorkocsik utasai „kinézték" a jegy nélkül felszállókat.

S az utasok? — *Külföldön ez nem újdonság... aki 50 fillérért csal, az megérdemli, hogy gyalog járja végig a Váci utat... ha ez segít a kalauzhiányon, nekünk nincs kifogásunk...* — ilyen megjegyzéseket hallhattunk a megállókban várakozóktól.

Utóbbihoz *Fáskerti Sándor* elvtársnak, a Fővárosi Villamosvasút vezérigazgatójának is van észrevétele. — Egy hét alatt kellett döntenünk, hiszen január közepén már egész szerelvényeket nem tudtunk elindítani ezen az útvonalon, a kevés kalauz miatt — mondja. — Sok dolgozónknak egyszerűen nem tudtunk szabadnapot biztosítani, annyira igénybe kellett őket venni. Jellemző, hogy *az intézkedés csak ezen a vonalon 114 kalauzt pótolt.*

— Voltak-e aggályaik az utazóközönséggel szemben?

— Inkább bizalmunk volt hozzá. A sajtón kívül huszonhét angyalföldi, újpesti nagyüzem pártbizottságához fordultunk, hogy ismertessék és támogassák dolgozóik körében intézkedésünket, és ez nem volt hiábavaló. *A közönség jól vizsgázott, egy lépéssel közelebb kerültünk ahhoz, hogy az utasok egy kicsit saját tulajdonuknak is tekintsék a villamost.* Ezenkívül észrevehetően meggyorsult a közlekedés a Váci úti vonalon, hiszen egyenletesen oszlik meg a három kocsinál a fel- és leszállók száma. Mindez arra indít minket, hogy *a jövőben fokozatosan más útvonalakon is rátérjünk az új utazási módszerre.*

S végül két technikai felvilágosítás: a sípjelzés helyett az Angyalföld—Újpest felé igyekvő járatokon is mindinkább áttérnek a fényjelzéses indításra. A motorkocsik oldalára pedig — a papírhirdetmény helyett — már készülnek a festett fémtáblák: *„Kalauz nélküli kocsi, csak érvényes menetjeggyel utazók részére."*

F. G.

ELYÉBEN

ezrel takarítják be a gabonát. Szó se róla, a hazai szükséglet alig néhány ezer darab évenként. De mint ahogy a lovat, úgy a kaszát sem lehet egészen nyugdíjba küldeni. Ugyanígy csökkenő mennyiségben bár, de a baráti országokba is exportáljuk a szentgotthárdi kaszát. Méghozzá elég változatos választékban. Tudvalevő ugyanis, hogy jóformán ahány nép, annyiféle kaszához szokott hozzá. Másfélét tart testhezállónak mondjuk

gék ellen kell védekezniük. S ha ellenfelük netán vesztes marad, azért legkevésbé a penge érdemel szemrehányást, mert a törökről bizton elmondhatjuk, hogy sem Damaszkuszban, sem Toledóban nem edzettek jobb acélt a kovácsok.

E SOK SZÉP TELJESÍTMÉNY mégis kevés ahhoz, hogy megéljen a Szentgotthárdi Kaszagyár. Tehát egyébbel is kell foglalkoznia, és mi tagadás, a jövőben mindinkább prózaibb gyártmányok foglalják el a jó pengék helyét. Amennyi kell, annyit persze készítenek kaszából is, vívótőrökből is, de törődniük kell a nagyüzemi mezőgazdaság igényei-

Újabb nevezések a nemzetközi borversenyre

Mind szélesebb körű az érdeklődés külföldön az augusztusban sorra kerülő 4. budapesti nemzet-

A székesfehérvári téli tárlat

A Műcsarnok tatarozása miatt az Országos Téli Tárlat vidékre költözött. De az alkalmi megoldástól függetlenül is: mindenképpen helyesnek látszik, hogy a kétévenként tartandó budapesti tárlat mellett évenként Szeged és Székesfehérvár is rendezzen országos kiállításokat. Ezek a kisebb bemutatók bizonnyal mentesek lesznek az olykori túladminisztrálás, a mammutméretek és a monoton egyformaság fárasztó hatásától. A fehérvári tárlatnak is az a legnagyobb érdeme, hogy *szerény méretű, és ezért színesebb, érdekesebb az eddigieknél.* Ezt a lehetőséget a rendezés igyekezett is kihasználni. Az eredmény: végre egy olyan seregszemle, ahol a képeket mind végig lehet nézni. A tagoltságot csak fokozza az a körülmény, hogy a kiállítást két épületben helyezték el, s amíg a nézőt a Csók István Képtárból átmegy az István Király Múzeumba, át is gondolhatja magában a látottakat. Persze túlzás lenne azt hinni, hogy ilyenkor az elragadtatás érzése tölti el a látogatót, e téli tárlat sem az igazán jó kiállítás még, de magában hordja a lehetőségét, hogy idővel az legyen.

Talán e vidéki kiállítások meg fogják szüntetni azt a rossz szokást, hogy az országos tárlatokra a művészek, akárcsak valami névjegykártyát, néhány jellegtelenebb képüket küldjék be. Remélhető, hogy a szerényebb és közvetlenebb környezetben a festők és szobrászok nem egymásnak adnak majd randevút, hanem az életnek, a valóságos élményeknek és a valóságos közönségnek. Vásárhely és Miskolc már példát mutatott erre, és a fehérvári kiállítások is a művészi hittel, mondanivalóval született, sajátos karakterű tárlatok színvonalára emelkedhetnek.

Képzőművészetünk ama törekvése, hogy a nagybányai iskolától örökölt nemes tradíciót, a hangulatosság jegyében fogant tájfestést tartalmasabb és korszerűbb művészetté fejlessze, e tárlaton is megfigyelhető. A művészek szándéka az, hogy megtalálják a kifejezési formákat, melyekkel a képet fölemelhetik a szobadísz színvonaláról a közösségi jelképek, a súlyosabb mondanivalójú művészet világába. Ez a helyes szándék azonban igen nagy elmélyülést, a XX. századi művészet és egyáltalán a képzőművészeti formák világának felelősségteljes és elemző kritikáját, értő ismeretét tételezi fel a művészektől.

Ez az igényesség és műveltség, sajnos, csak kevesek sajátja. Feltűnő, hogy a művészek jelentős része mennyire felszínesen és modorosan közeledik egy vélt „modernség" felé. *Kádár György* képe (Kőbányában) a hagyományos tájkép geometrikus formáival próbál új tartalmat adni a festménynek; ez azonban a régi hangulatosságot halványítja el, némiképp. Amit Kádár még fölényes mesterségbeli tudással old meg, az sokak, pl. *Breznay József* képein még mesterségbelileg is gyöngén, meglehetős zűrzavarban jelentkezik. Szóvá kell tenni a korszerű művészet fogalmának ilyenfajta félreértéseit, mert hovatovább odajutunk, hogy a naturalista giccstől az álmodern giccsig „fejlődünk", miközben az igazán megoldandó feladatok, az igazi korszerűség elsikkad. Az idősebb generáció képei: *Vidovszky Béla* nemes realizmussal festett enteriőrje, *Kurucz D. Istvánnak* az alföldi festészet sajátos zamatát reprezentáló műve (Vásárhelyi utca), *Bernáth Aurélnak* hosszú idő óta legerőteljesebb tájképe (London), vagy *Kmetty János* átgondolt szerkezetű festményei művészettörténetünknek inkább egy már lezárt fejezetéhez kapcsolódnak, ám mégis kimagasodnak azoknak a fiatalabb művészeknek az alkotásai közül, akik a régebbi stílust csak felszínes átmodernizálással tették újszerűvé, de valójában egyelőre semmi újat nem mondanak.

Néhány munka azonban alaposabb figyelmet és elismerést érdemel. Mindenekelőtt *Orosz János* Nyugalom című nagykompozíciója, amely a család képének mai érzelmekkel telített jelképszerű megfogalmazása. Az egymásba kapcsolódó alakok epikus nyugalmából egyetemes emberi harmónia árad. Orosz festménye a hódmezővásárhelyi iskolának szóló elismerésként került a főfalra, társai közül *Somos Miklós*, *Szalay Ferenc* szerepelnek még a kiállításon. A táj és ember új tartalmú egységét keresik ezek a művészek, és példát mutatnak azoknak, akik a hagyományok talajáról elindulva keresik az új lehetőségeket. *Áron Nagy Lajos* is rokonítható velük (Hazafelé című képe a vendéglátó Székesfehérvár művészetét képviseli a tárlaton). Távolabbról kapcsolódik a tájfestés megszokott gyakorlatához *Szántó Piroska* Déli nap című festménye, amely inkább a kevésbé ismert szentendrei művészet dekoratív és szabadabb formaalakításának igen kiérlelt, szép példája.

Elüt a megszokott hangvételtől *Csernus Tibor* Repülőmodellezők-je is. A képfelületet kitöltő színes modellek, a szárnyak kavargása, az ember és a tárgyi világ újfajta kapcsolatáról kísérel meg vizuális képet formálni. Csernus már évek óta jelentkezik hasonló alkotásokkal, ám egy-egy felbukkanó műveből nehéz megítélni, hogy a mesterségbeli elmélyüléshez és az új formai megoldáshoz menyiben járul magvas tartalom. Hatása a fiatal művészek között nem jelentéktelen; most *Szabó Ákos* képe (Nyugalom) ötvözi a hagyományos természetelvű kompozíciót a részletek színes és szokatlan hangulatú megoldásával. *Bencze László* a konstruktív szerkezetű kép kompozícióit kísérelte meg összhangba hozni az emberi figura ábrázolásával, kiállított festménye azonban inkább csak a problémafelvetésig, mintsem harmonikus megoldásáig jutott el (Öregség).

A kiállítás kitűnő darabja viszont *Patay László* festménye, amely igen szerencsésen egyesíti magában mindazokat a törekvéseket, amelyek többé vagy kevésbé sikerülten a tárlat javát alkotják. A deszkakerítés fölé hajló asszonyalak a vidéki élet festőinek motívumai közül került ki, az egyes részletek furcsán fanyar megfestése Csernussal is rokonítható, ám a kompozíció egésze oly egyszerű, az öregasszony a feketévé száradó fa elmúlást idéző hangulatával és a két apró lepkével olyan lírai hatású, hogy méltán aratott sikert a közönség és a szakma körében.

A grafika, az iparművészet és a szoboranyag ezúttal kevésbé hangsúlyozott része a kiállításnak. Csak néhány nevet említhetünk e műfajok képviselői közül. *Gy. Molnár István* most egy egész sorozat rézkarccal bizonyította, nem volt véletlen, hogy egy-egy grafikája annyira feltűnt az eddigi kiállításokon is. *Gross Arnold* groteszk hangvételű és tartalmas csúfolódásaira a kiállításlátogató már előre „spórol", és valóban most is felüdülhet a humor Grossféle forrásainál. *Scholz Erik* gobelinje sokkal sikerültebb, mint a festmények között szereplő Trolimegállónál című képe.

A szobrok alig nyújtanak alkalmat észrevételekre, se nem jók, se nem rosszak. Talán csak *Marosán László* Pihenő nője válik ki a kisplasztikák közül, és *Laborcz Ferenc* Életvágy című kompozíciója mutat az átlagon felülemelkedő térformáló tehetséget. Egészben véve azonban az a benyomásunk, hogy Makrisz Agamemnon mauthauseni emlékműve óta nem született Magyarországon igazán jelentős szobrászati alkotás. Mintha az az elmélyült és céltudatos munka, amely a festők egy részénél mind több eredményt hoz, a szobrászoknál nem találna termékeny talajra.

Perneczky Géza

Budapest hí

Gyakran szoktak a színházban tréfálkozni azzal, hogy mi lenne akkor, ha egy *Romeo és Julia-előadáson* az öreg Capulet

1981. V. 14. Televizió 2. müsor 20,50 BIné

TV Hiradó 2.

1021

Brezna József Munkácsy-díjas festőművész

- Brezna József Munkácsy-díjas festőművész kiállitása nyilt meg ma délután Miskolcon a Képcsarnok Vállalat Szőnyi István termében. A művész számára, aki egyébként tevékenyen részt vett a kiállitás megrendezésében, egy kicsit rendhagyó is ez a tárlat. Elsősorban azért, hiszen a közeljövőben tölti be 65. életévét, és ez egy kicsit születésnapi kiállitás is. Másrészt pedig ez az első bemutatkozása Miskolcon, ahol tulajdonképpen művészi pályáját kezdte. Mit hozott el erre a bemutatkozásra?

- Szeretnék az egyik legjelentősebb képemről beszélni, ami egyébként az egész életem szimbólumát is képezi, ez a kép egy ravennai emlék sugallatára készült, ott láttam egy római családot, természetesen szoborban elkészülve, ez a nagy család nem alakult ki minden nehézség nélkül, két fiatal feleségemet vesztettem el, tulajdonképpen a harmadik kezdésre sikerült ilyen tul szépre, és erről egy másik kép beszél, a Találkozás, ahol egy fiatal nő két klasszikusan megformált, de foszladozó alakkal találkozik, amik tulajdonképpen már emlékképek, a megholtakat idézik.

- Hosszas külföldi tartózkodás után most ismét hazatért, bemutatkozott a hazai közönségnek. Mire készül?

- Most szeretném folytatni azokat a vásznaimat, amiket már elkezdtem, ezek között vannak nagyméretü kompoziciók, amiken már régen dolgozom, le vannak vázlatokban fektetve, és remélem, hogy ezek már a jövő évi kiállitásokon bemutatásra kerülhetnek.

- Brezna József kiállitása a Szőnyi István teremben, Miskolcon május 28-ig tekinthető meg.

Az altiszt

Körül mindig sok szóbeszéd, mörtölődés és vita hangzott el. Minthogy nem állott magasan, azok a társadalomjavítók, akik magasabbra nem merték odakiáltani a maguk kritikáját, előszeretettel az altisztet szedték elő és állitották oda elrettentő példaképnek, ráosztották felbáborodásuk lavináját, hogy ime, ez a magyar embertípus az antiszociális magatartás megtestesülése; minden hiba hordozója. Csakugyan van olyan altiszt is, aki önmagában akkumulálja hivatala minden tekintélyét és az Olimposz magasságaiból szól le az őrizetére bizott ajtó előtt remegő ügyfélhez. Azonban ugyanakkor van olyan altiszt is, — és talán ez a sokkal gyakoribb eset — aki mozdulatlan arcával, hideg tekintetével zúgolódás nélkül őrködik az ügyfelek és a bürokrácia malomkövei között. Mert higyjék el olvasóink, nem tartozik a paradicsomi gyönyörűségek közé altisztnek lenni. Nem is gondolják például, hogy milyen kellemetlen tud lenni az ügyfél is. Igaz, nincs ellenszenvesebb, mint a cézári pózokban zordonkodó hivatalnok, de nagyon sok türelmetlen, kellemetlenkedő ügyfélnek azt kellene büntetésül kiszabni, hogy üljön le a hivatali asztal, vagy a kis ablak mögé, vagy még inkább álljon oda a hivatali ajtóhoz mint altiszt és vívja meg a harcot az ügyfelekkel. Éppen azért nem tudjuk meghatódás nélkül olvasni azt a hírt, mely arról számol be, hogy Kecskeméten egy aktív és két nyugalmazott polgármester ünnepelt egy nyugalomba vonuló altisztet. Kecskemét sok dicsérete mellett nem utolsó, hogy altisztet ünnepel. Ugy látszik, a hirös városban nemcsak az altisztek viselkedtek szépen és derekasan, hanem a hivatalnokok és a közönség is.

*

A magyar ujságíróeszmény

megbecsülése nyilatkozik meg abban a kormányzói gesztusban, mely a felsőház tagjává nevezte ki Ottlik Györgyöt. Ez a gesztus nemcsak kitüntetés, hanem figyelmeztetés is az ujságíró rend és a társadalom felé. Azzal, hogy az állam feje az ország egyik legtiszteletreméltóbb testületének tagjává avatta, nyilván arra kívánt rámutatni, hogy az ő pályafutásában, emberi és szakmabeli tulajdonságaiban látja azt a példát, melyet a rend többi tagjának követnie, a társadalomnak pedig követelnie és keresnie kell. Ugyanakkor azonban figyelmeztet ez a gesztus arra is, hogy a toll munkása, ha tényleg hivatásnak fogja fel a maga tevékenységét, meg is kaphatja a maga megbecsülését, kitűzhet maga elé célokat és elvégezhet hatalmas feladatokat. Természetesen csak akkor, ha egyformán magasra fejleszti önmagában az emberi értékeket, a magyar és az európai szellemet. E három tényező összhangja nélkül lehet valaki esetleg jó tollforgató, még virtuóza is lehet mesterségének, de azért még nem alkotó ujságíró. De legkevésbbé ujságíró az az elképzelt figura, mely sajnálatos módon sokak agyában él az ujságíróról: a handabandázó, komolytalan, meggyőződés nélküli és a pletykaéhes elemek kívánságaira épitő toll-szatőcs. Mint mindenütt, a magyar ujságíró rendben is akadtak és akadhatnak olyanok, akik méltatlanok a feladathoz, amelyet el kellene végezniök. De ez még nem ad jogot azokra a véleményekre, melyek fölényesen kézlegyintéssel intézik el az ujságirást, kirekesztve a polgárilag jóváhagyott és szentesített karrierek közül. Ez a szellem a multban sokat ártott a magyar ujságírásnak. Ennek a szellemnek el kell tünnie, mert a magyar közvélemény helyes beállitottságának talán a legfontosabb követelménye, hogy a magyar ujságíróeszmény minél magasabb legyen és minél szélesebb körben valósuljon meg.

A kormányzó történeti szerepét méltatta Hóman Bálint a Történelmi Társulat ülésén

Szombaton délután tartotta a *Magyar Történelmi Társulat* felolvasó ülését a *Magyar Tudományos Akadémia* heti üléstermében. Az ülést *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, a társulat elnöke nyitotta meg és magasszárnyalású nagy beszéddel emlékezett meg a kormányzó jubileumáról.

— *Horthy* Miklóst — mondotta a többi között — hadvezéri és országkormányzói multja már életében nemzeti történetünk legnagyobbjai közé emelte. Nemcsak a magyar ember ösztönös érzésével vagy idegen kortársai magasztaló elismerésével, hanem a történetiró szigorú kritikájával és elfogulatlan tárgyilagosságával is megállapithatjuk *a vérbeli magyar úr és a bátor katona, a győzelmes hadvezér és a bölcs államférfi* történeti nagyságát.

— *Magyarország* történetének sorsdöntő évei között a jövő történetírója kétségkivül ki fogja emelni az 1920. esztendőt, mikor a nemzetet porbasujtó nagy katasztrófa után *a mélységből kivezető úton elindult a fehérlovas vezér és nyomában újraéledt a nemzet hite és bizodalma, újra megindult az épitő és alkotó munka.*

— *Horthy* Miklós fellépése és immár 20 esztendős országlása *korszakot fejez be és korszakot indit a magyar történelemben*, ő maga gondviselésszerű történeti alakja az ezeresztendős európai magyar életnek.

Történelmi feladatok

— *Horthy* Miklós történeti szerepét, az osztályrészéül jutott történelmi feladatokat és kormányzásának eredményeit mérlegelve önkénytelenül is *IV. Béla* király hatalmas alakja ötlik szemünkbe, aki éppen most 700 esztendeje a benső egyenetlenség zűrzavaraiban s a *Kelet* felől közelgő támadásban rejlő nagy nemzeti veszedelmet eleve felismerve a nagy katasztrófa után tüstént felkészült híveinek egy kis csoportjával az új életre, majd az egész nemzetet egyesítve járta végig az új honalapitás nehéz és küzdelmes útját.

— Mindketten világosan felismerték a népük hivatásának betöltéséhez vezető helyes utat, a nemzetet megosztó pártos szellemmel és a keleti veszedelemmel hasztalan küszködő költőapostol, *Zrinyi* Miklós tanításának lényegét: a magyar csak önerejére támaszkodva tud naggyá lenni, csak összes erőinek egyesítésével tud nagynak maradni.

— Mint 700 évvel ezelőtt, a tatárjárás után IV. Béla országában most 20 éve is romokban hevert itt minden. Népünkből már-már az önbecsülés érzése is kiveszett, mikor egyszerre hírt kaptunk Szegedről: újra fennen lobog a *Szűz Mária* zászló, újra van magyar hadsereg, újra van vezér.

— És nemsokára megjelent *Dunántúl* ellenséget még nem látott földjén maroknyi hadával a szabadító vezér: *Horthy* Miklós és megindult az újjászületés, a romok eltakarításának s új épületek emelésének, régiek helyreállitásának nemzetmentő munkája.

— A magyar szellem és a kereszténység erköles megint átvette uralmát. Az államgépezet újra megindult, a társadalmi egyensúly helyreállt, a gazdasági élet új lendületet vett, s ime 20 év multán az ősi hagyományokkal mindenkor számoló és a jövő igényeit mindig szem előtt tartó *egészséges fejlődés útján jár a magyar.*

— Akárhová nézünk, szerte ez országban, szemmel láthatjuk, kézzel tapinthatjuk, füllel érthetjük, értelemmel megismerhetjük a most mult két évtized országépitő munkájának eredményeit. Akárhová tekintünk, szemünkbe ötlik korunk sajátossága, a talán kevésbé hangos, de mélyebb magyar érzés, az áldozatokról talán kevesebbet beszélő, de szociálisabb gondolkozás. És, bármennyire megosztják is társadalmunkat még mindig a világnézeti és politikai ellentétek, *mindenütt és a nép minden rétegében hatalmas erővel nyilatkozik meg a magyar egység felé való vágyakozás.*

— Ezeknek a jelenségeknek láttára igazat kell adnunk *Magyarország* miniszterelnökének, mikor egy új, szebb, emberibb, eszményibb korszak kibontakozásáról beszélt. S hogy ez igy van, az elsősorban és főképpen a mi gondviselésadta magyar vezérünknek, vitéz nagybányai *Horthy* Miklós úrnak, *Magyarország* kormányzójának munkája, az ő érdeme, akiben — első munkatársának szavai szerint — maga a magyar nemzet testesült meg, aki saját magában nemzete ősi életformáját éli, s ez döntő tényező, mert naggyá csak az az államférfi válhatik, akinek egyéniségében népének érzése, jelleme, gondolkodása benne foglaltatik és, akit éppen ezért népe teljesen és tökéletesen meg tud érteni.

Folytonos munka és diadal

— *Horthy* Miklós élete, mint egykor a tatárjárás után a magyar hazát újjáépitő *IV. Béláé*, húsz éven át folytonos munka volt és diadal, győzelem, önmagán és népén a müvelt világon és nemzete ellenségein.

— Győzött önmagán, mikor családját, családja nyugalmát, vagyonát, kényelmét áldozva vállalta történelmi hivatását. Győzött a magyar népen, mikor szivébe fogadta minden fiát és mindegyiküknek szivébe véste önmaga alakját, képét. Győzött a világon, mikor *barátokat, tiszteletet, elismerést szerzett Magyarország és Kormányzójának.* Győzött a nemzet ellenségein, mikor újjáépitette és elvesztett régi területeivel gyarapította országát.

— *Horthy* Miklósnak ezeket az érdemeit történeti szerepének korszakos jelentőségét minden történetírónak kötelessége elismerni, méltatni, hirdetni és tanítani. A *Magyar Történelmi Társulat* ezt a kötelességét teljesiti, mikor *Magyarország* kormányzóját, vitéz nagybányai *Horthy* Miklós Urat a magyar nemzet országépitő vezérét, a magyar nép szerető atyját, életének mai emlékezetes ünnepén, országlása harmadik évtizedének első napján hódolattal, hűséggel, szeretettel és hálával köszönti.

— Éljen a Kormányzó!

A megjelentek helyükről felemelkedve, percekig lelkesen ünnepelték vitéz nagybányai *Horthy* Miklóst Magyarország kormányzóját.

Ezután dr. *Domanovszky* Sándor, a *Pázmány Péter Tudományegyetem* rektora bejelentette, hogy a *Magyar Történelmi Társulat* üdvözlő táviratot intéz a *kormányzóhoz.*

Bejelentette egyben *Domanovszky* Sándor, hogy *Hóman* Bálint magasszárnyalású ünnepi beszédét teljes egészében megörökiti jegyzőkönyvében.

Ezután *Gyalokay* Jenő ezredes, igazgatóválasztmányi tag »Mátyás király boroszlói táborozása 1474-ben« cimü előadását olvasta fel *Markó* Árpád ezredes.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után *Hóman* Bálint elnök bejelentette, hogy a *Történelmi Társulat* ez év folyamán dicső emlékü nagy királyunk, *Hunyadi* Mátyás születése 500. évfordulója alkalmából több előadást tart. Köszönetet mondott *Gyalókay* Jenő értekezéséért, végül az ülést bezárta.

A felolvasóülést igazgatóválasztmányi ülés követte, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

Szigorú fogyasztási korlátozások Franciaországban

Párizs, március 2. A szombati hivatalos lapban közölt új hadigazdálkodási rendelkezések talán legérdekesebbike az, amely *a francia nőknek* a termelő munkába való fokozott bevonásáról intézkedik. A munkaügyi miniszter rendeleti úton ki fogja mondani, hogy bizonyos vállalatoknál és közigazgatási ágazatokban *kötelező a női munkaerők alkalmazása.*

A vendéglőkben megszűnik az az eddig általános rendszer, amely szerint a vendég annyi kenyeret fogyaszt, amennyit akar.

A vendéglőkben és éttermekben az ebéd- vagy vacsoramenü a levesen és az előételen kívül legfeljebb még két ételből állhat, de megszűnik a francia előételek eddig oly nagy változatossága is. *Vajat* csupán bizonyos meghatározott ételekhez szabad felszolgálni.

Ellenőrző bizottságok fognak gondoskodni arról, hogy *a gépkocsik üzemanyagfogyasztását csökkentsék.* Ez a rendelkezés egyébként *még a hadseregre is érvényes.* Az árellenőrzési rendelkezések alapelve, hogy nem szabad magasabb árat felszámitani, mint amilyen 1939 szeptember elsején érvényben volt.

RÉVAI TAVASZI ÚJDONSÁGAI

TÓTH LÁSZLÓ
MAGÁNYOS JEGENYE
A század gyermekének vallomásai, a boldog békeévek szinpompás, meghitt, regényes rajza.
Vászonkötésben P 5.60

MEZŐSSY MÁRIA
ÖRVÉNYBEN
A forradalmi idők megrázó regénye, egy magyar város és egy család 1919 viharaiban.
Vászonkötésben P 4.80

KÉZAI BÉLA
AZ UTOLSÓ NAP
Regény a római birodalom bukásáról, a kitünő fiatal iró első nagyszabású müve
Vászonkötésben P 5.60

HÍREK

MACSKA A CSŐBEN

Londonból kapott hírünk szerint ott most mutatták be a legújabb találmányt, amely a macskák megmentésére szolgál légitámadás esetén. A macskát másfélméteres fémcsőbe dugják, amely elzárható. Egy kufsteini művégtagkészítő viszont olyan tökéletes műlábat készített, amely — a jelentés szerint — teljesen helyettesíti a valódi lábat, a járásnál nem okoz semmi nehézséget és viselőjén észre sem lehet venni, hogy műlába van... Ezekután szinte feleslegesnek érzi az ember, hogy megtartsa valódi lábát, ezt az ódivatú holmit, amely folyton csak bajt okoz; ha eltörik, rengeteg fájdalommal jár; ha autó megy át rajta, még bele is lehet halni. Modern ember úgylátszik művégtagot használ, macskáját fémcsőbe zárja, kanáriját beteszi a Wertheim-szekrénybe és lemegy az óvóhelyre. A műláb után nyilván fel fogják találni a műkezet is, legfeljebb a műfejjel és a műszívvel lesz némi nehézség.

Az embert, valamennyi embert, sajnos nem lehet olyan kitűnően biztosítani légitámadás ellen, mint a macskát, mert ha valamennyien fémcsőbe bujnánk, akkor nem maradnának emberek, akik elől fémcsőbe bujjunk és így nem volna értelme az egésznek.

A harmadik hír, amely szintén ebbe a kategóriába tartozik, egy holland építész indítványáról számol be. Ő azt javasolja, hogy a házakat ezentúl lehetőleg földalatti sziklákba építsük és bonyolult csőrendszer útján lássuk el levegővel. Igy légitámadás esetén nem volna semmi zavar. Az egyes háztömböket földalatti uccák kötnék össze, a fűszeres, a hentes és a tejes földalatti boltot nyithatna... Nem tréfálunk, kérem, ez mind valóság. Amikor valaki felvetette az eszmét, hogy talán nem lesz mindig háború, a feltaláló kijelentette, hogy »erre nem lehet berendezkedni«.

(—ezi)

— **A Nemzeti Könyvtár új könyve: »Horthy Miklós.«** A *Kormányzó Ur Őfőméltósága* országlásának húszéves jubileuma alkalmából a *Nemzeti Könyvtár* módot kíván adni arra, hogy *Kormányzó Urunk* életét és országlásának történetét mindenki megismerhesse és ezért a ma megjelent kettős füzetét *Kormányzó Urunk* ünneplésének szenteli. A *»Horthy Miklós«* című pompásan kiállított, nyolc mélynyomásos képpel gazdagon díszített könyvecske mától kezdve minden jobb könyvkereskedésben és minden ujságárusnál kapható és ára mindössze 50 fillér.

— **Elitélt kokainisták.** Ifjú *Bereth* József 26 éves kereskedősegéd hosszabb idő óta idegbetegségben szenvedett és csillapítószerként kokaint szokott szedni. Olyan nagy mennyiségben halmozta fel a kábítószert, hogy utóbb haszonszerzés céljából a felesleges mennyiséget magas áron forgalomba akarta hozni. Ugy tervezete, hogy adagját 1 pengő 50 filléres áron adja el. Többen vásároltak is, de hamarosan leleplezték a kokainista társaságot a detektívek. A büntetőtörvényszék ifj. *Bereth* Józsefet kábítószerrel folytatólagosan elkövetett vétség címén nyolcnapi fogházra ítélte. Hasonló büntetést kaptak azok is, akik tőle kokaint vásároltak. A tábla *Bereth* büntetését egyhónapi fogházra emelte fel. A kúria *Kvassay*-tanácsa a semmisségi panaszokat elutasította és igy a tábla ítélete jogerőssé vált.

— **Letartóztatták az árdrágító Aufricht Gerő szénkereskedőt.** A valutaügyészség detektívjeinek *repülőrazziái* során megállapítást nyert, hogy *Aufricht* Gerő Dráva uccai szénkereskedő a tüzelőanyagot a megengedettnél *drágábban árusította, jogtalanul felárat követelt és a mérlegelésnél sem járt el szabályszerűen.* Aufrichtot előállították a valutaügyészségre és kihallgatása után *letartóztatták.* A szénkereskedő felfolyamodást jelentett be.

— **Magyar művészek sikere Rómában.** *Rómából* jelentik: Most nyílt meg *Rómában* a külföldi intézetek művészeti kiállítása. A megnyitási ünnepségen megjelent *Mezzasoma*, a fasiszta párt helyettes főtitkára. Jelen volt *Galántai Nagy* László követségi tanácsos. A kiállításon nagy sikerrel szerepelnek a római magyar intézet fiatal művészei, névszerint a következők: *Basilides* Barna, *Bonda* Eugénia, *Breznay* József, *Pausz* Ilona, *Vidéky* Brigitta és *Perez* Jenő festőművészek, *Matzon* Frigyes, *Metky* Ödön és *Szakál* Ernő szobrászművészek, valamint *Patay* Mihály festőművész. Rajtuk kívül még *Tamássy* Gyula Rómában élő magyar szobrászművész is több szobrot állított ki.

— **Díszvacsora Jannings tiszteletére a német követségen.** Pénteken este díszvacsorát és fogadóestet rendeztek a német követségen a Budapesten tartózkodó világhírű német színművész, Emil *Jannings* tiszteletére. A fényes estélyen megjelent *Hóman* Bálint kultuszminiszter, *Imrédy* Béla ny. miniszterelnök, *Tasnádi Nagy* András, a képviselőház elnöke, a *Magyar Német Társaság* elnöke, *Szily* Kálmán és *Antal* István államtitkár. A német követség részéről megjelent von *Erdmannsdorff* követ és felesége, *Wolff* titkos tanácsos, valamint a budapesti német kolónia számos vezető személye. *Jannings* még néhány napig Budapesten tartózkodik.

— **Református hölgyek adománya a finn Vöröskeresztnek.** Dr. *Ravasz* Lászlóné beszámolt a református női tábor nagyszabású gyüjtéséről: 1100 pengő készpénzt, rengeteg téliruhát és egyéb téli holmikat a dermesztő hidegben harcoló finn hadseregnek ajánlották fel. Az adományokat a budapesti finn követség juttatta rendeltetési helyére.

A nagykereskedők körlevélben bejelentették, hogy nem lesz cukorhiány

Az elmúlt napokban a kemény tél okozta szállítási nehézségek miatt pillanatnyilag csökkent a kereskedők raktári cukorkészlete, amit egyesek félreértettek és állandó jellegű cukorhiány előjelének tekintettek. Sokan már arról beszéltek, hogy rövidesen bevezetik a cukorjegyet. A közönség hangulata egy-két nap mulva ugyan már megnyugodott, mert a gyárak és a nagykereskedők bőven ellátták cukorral a közvetítő kereskedelmet, úgy, hogy mindenkinek teljes mértékben kielégítették ezirányú igényét. A *Budapest és Környéki Cukornagykereskedők Értékesítési Egyesülete* most körlevéllel fordult vevőihez ez ügyben és a következőkről értesítette vevőit:

— Felsőbb helyről kapott utasítás alapján szíves tudomásukra hozzuk, hogy a kormányzat részéről a leghatározottabb kijelentést tették atekintetben, hogy *az ország cukorellátásában semmiféle fennakadás nem lesz és hogy a jegyrendszer bevezetése nem aktuális.* Illetékes helyen nagy súlyt helyeznek arra, hogy a cukorkereskedelem a közönséget megnyugtassa. Amidőn ezeket szíves tudomásukra hozzuk, nagyon kérjük, hogy a legfelsőbb hely intencióinak megfelelően a szükséges intézkedéseket megtenni szíveskedjenek.

— **Gyarapodik a Fővárosi Múzeum.** Érdekes jelentés számol be a *Fővárosi Múzeum* anyagának hatalmas gyarapodásáról. Eszerint a történeti múzeum a mult év második felében *2159 darabbal gazdagodott.* A főváros régészeti és ásatási intézete tavasszal tovább folytatja munkáját, a régi *Pest-Buda* maradványainak, valamint *Szentendre* egykori erődített római táborának feltárási munkálatai. A *Fővárosi Képtár* 85 olajfestménnyel, 25 vízfestménnyel, 4 pasztellel, 35 szoborral, 6 plakettel, 45 rajzzal és metszettel gyarapodott. A képtár szakkönyvtárának jelenlegi állománya *1338 könyv.*

Rekordbevételt hozott a hó a svábhegyi fogaskerekűnek

A *Beszkár* most állította össze a januári bevételi statisztikát. Van ennek egy érdekessége: *a svábhegyi fogaskerekű vasút olyan rekordbevételre tett szert, mint még soha.*

A Svábhegy idén a budapesti síelők paradicsoma volt. A hegy oldalait féiméter vastag hótakaró fedte, s természetesen a síelők ezrei keresték fel emiatt a hegyet, s vették igénybe a fogaskerekű vasutat. A *Beszkárt* ezévi költségvetésében az előző évek januári bevételei alapján 1940 januárjára 14.000 pengő bevételt irányoztak elő a fogaskerekűnél, ezzel szemben *a tényleges bevétel 27.734 pengő volt.* A bevételi többlet tehát 13.734 pengő, ami *98.10 százalék* bevételemelkedésnek felel meg.

Autóbalesetet okozott Haám Artur, elítélték

Az ügyészség *Haám* Artur volt országgyülési képviselő ellen gondatlansággal okozott súlyos testisértés vétsége címén vádat emelt, mert autójával szabálytalanul fordult be a Kossuth Lajos téren és emiatt egy az Akadémia ucca felől közeledő autó beleszaladt kocsijába, az autó vezetője, Kabók Pál pedig karját törte.

Az ügyet a törvényszék *Fonyódy* tanácsa tárgyalta. Haám Artur tagadta bűnösségét, a tanuk azonban terhelő vallomást tettek. A perbeszédek elhangzása után a törvényszék Haám Arturt a vádbeli cselekmény miatt jogerősen *100 pengő pénzbüntetésre* ítélte, az ítélet végrehajtását azonban háromévi próbaidőre felfüggesztette.

— **A berlini egyetem rektora Budapesten.** A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem meghívta a berlini egyetem rektorát, dr. *Hoppe* Vilmost, hogy a magyar-német kultúregyezmény keretében a bölcsészettudományi karon előadásokat tartson. E nagy érdeklődésre számot tartó előadások »Gestalten und Krafte des deutschen Mittelalters« címen március 5-én és 6-án déli 12 órakor kezdődnek a Bölcsészettudományi Kar főépületében (VIII, Múzeum körút 6., VIII. számú tanterem). Érdeklődőket szívesen lát a Pázmány Péter Egyetem.

Három polgármester búcsúztatta Kecskemét nyugalomba vonuló hajduját

Kecskemét, március 2. Kecskemét február **havi kisgyülésén** ritka érdekességű volt **egy** szürkének és jelentéktelennek tetsző tárgysorozati pont: *Vajda István városi altiszt nyugdíjazás iránti kérelme.* Az altisztet nyugdíjazási kérelmének benyujtása alkalmából nem kevesebb, mint három polgármester ünnepelte felszólalásában. Vajda Mihály még *Lestár* Péter **polgármester idejében, 42 évvel ezelőtt** került a város szolgálatába és hét kecskeméti polgármestert szolgált. A kisgyülésen elsőnek *Zimay* Károly ny. polgármester méltatta *Vajdát*, mint a becsület, hűség emberét. Utána dr. *Liszka* Béla jelenlegi polgármester, Vajda bácsi »legfiatalabb« gazdája állította őt példának a mai altisztikar elé, végül dr. *Kiss* Endre főispán, az előző polgármester beszélt.

MAGYARORSZÁG

— **Betöltötték az üzemi titkári állásokat.** Illetékes helyen közlik, hogy a hadiüzemekben rendszeresített üzemi titkári állások betöltése befejezést nyert s így újabb jelentkezők felvétele *teljesen kilátástalan.* Ilyirányú szóbeli vagy irásbeli kérelmek előterjesztése a honvédelmi minisztériumban vagy a honvédvezérkar főnökénél céltalan.

— **Burger Károly professzort tagjává választotta egy amerikai tudományos társaság.** Dr. *Burger* Károly professzor a II. sz. női klinika igazgatóját az »American Association of Obstetricians and Gynecologist and Abdominal Surgeons« tiszteleti tagjává választotta.

A soproni „magyarka" sikere

Sopron, március 2. A soproni *MANSz* szövőműhelyében a soproni asszonyok és leányok tizenkét esztendő óta szolgálják munkájukkal a magyar ruha mozgalom propagálását. Először magyarmintás szőtteseket készítettek és az ezekből készült soproni magyar gyermekruhák *Szegeden* aranyérmes kitüntetést nyertek.

Azután megkezdődött a felnőttek részére *»magyarka«* készítése és forgalomba hozása, amely nemcsak *Sopronban*, az ország határain belül, hanem ma már külföldön is elismerést, dicsőséget szerzett a soproni MANSz-nak.

A megrendelő és köszönő levelek százai feküsznek a *MANSz*-műhely irodájában az országnak úgyszólván minden megyéjéből. Legeredményesebb terjesztői a soproni *magyarkának* a *Sopronban* nyaraló külföldiek. Az ő révükön *Bécsből, Salzburgból, Münchenből, Berlinből* is rendeltek már magyarkákat.

Október óta szakadatlanul készítik rendelésre a magyaros ruhákat. *Havonta átlagosan száz ruha készül.* Természetesen emellett más anyagot, kézimunkaalapot, uzsonnaterítőket és készletekét s általában vászonneműeket is készítenek.

Száz és száz változatban színes rajzok, minták között lehet válogatni a magyaros ruhákban és megtalálni köztük a kirándulóruhától a nagy estélyi ruhákig mindent. Jövő télre pedig már a nyáron megkezdik az estélyek, bálok meglepetését, a selyemfonalú magyarkák szövését.

— **Liszt Ferenc zongorája a milánói Scala múzeumában.** *Rómából* jelentik: Mint a *Corriera della Sera* jelenti, a milánói Scala múzeuma a napokban értékes darabbal gazdagodott: *Liszt* Ferenc zongorája jutott a múzeum birtokába. A nagybecsü zongorát *Bülow* Daniela, Wagner Cosima leánya ajándékozta a Scala múzeumának. Bülow Daniela férjezett Thode báróné, aki Wagner Cosima első házasságából született. Ezt a remekművü zongorát Liszt Ferenc fontosabb hangversenyeire magával szokta vinni.

— **Húsz mázsa pályamű érkezett a városháza átépítésére.** A központi városháza három uccai frontját átépítik. Az uj építkezésekre *22 millió pengőt* irányoztak elő. A főváros az építkezésekre tervpályázatot hirdetett, amelyre 47 pályázat érkezett. Egy-egy pályázat súlya 50 kg, összesen tehát *mintegy 20 mázsa iratot nyujtottak be a pályázók.* A terveket a főváros *154.000 pengővel díjazza.* A bírálóbizottság *Szendy* Károly polgármester elnöklésével előreláthatólag napokon keresztül vizsgálja az óriási anyagot. A döntés aligha történhet meg *junius* előtt, mig a lebontás munkáját *ősszel kezdik meg.*

— **Tízéves a kereskedelmi utazók és ügynökök egyesülete.** Az Alkalmazott Kereskedelmi Utazók és Ügynökök Országos Egyesülete fennállásának tizedik évfordulóját társasvacsora keretében ünnepelte meg, amelyen *Szlávik* István házmagy üdvözölte a tagokat és vendégeket, *Madaras* Károly elnök megnyitót, *Balázs* József ügyvezető elnök ünnepi beszédet mondott.

— **Házasság.** *Erdős* Edith és *Fischer* Imre a mai napon házasságot kötnek.

75° Anno
N. .....
L'ECO DELLA STAMPA
(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)
UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394
Direttore: Ignazio Frugiuele
VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
20129 MILANO
Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674
LEGGASI A TERGO
LEGGASI A TERGO
GAZZETTA DI FERRARA
44100 FERRARA
VIA BORGOLEONI 21
DIR. RESP. DANILO CANOVI
- 4 GIU 1975
L'ECO DELLA STAMPA MILANO
L'ECO DELLA STAMPA MILANO

ARTISTI IN VETRINA

Pittori dell'Est alla "Pomposiana,,

Una interessante raccolta di opere di pittori ungheresi, romeni e slavi, (nella quale figurano diversi lavori di impostazione iconografica d'epoca) è stata ordinata in questi giorni alla galleria Pomposiana di via Borgoleoni, a cura di Franca Capra.

La raccolta comprende opere naif di una rappresentatività tutta zingaresca, ma soprattutto si impernia su di un novero di opere degli ungheresi Jozsef Breznay e Pogany Geza, il primo maestro del surreale che presenta lavori di suggestiva fattura; il secondo un pittore che realizza i suoi dipinti con l'impiego di metalli, giungendo, attraverso un ben dosato amalgama, a rendere in forma verosimile, pur nell'impreziosimento dovuto ai particolari accorgimenti usati, scene e paesaggi ai quali sembra applicarsi di preferenza.

Una rassegna, pertanto, degna di interesse, ma che si rivolge ad un pubblico addestrato e sensibile, il quale non mancherà di recepirne il messaggio; un messaggio che spesso, al di là degli intrinseci pregi di fattura, è e resta una comunicazione intessuta di spiritualità.

Quadri in trattoria

In vicolo Agucchie, promotore il gestore di un noto locale, avrà luogo oggi e domani una esposizione di quadri dei soci del Club Amici dell'arte. Queste opere sono state eseguite nel corso di una gita sul Delta padano, nella zona che da Gorino porta alle foci del Po, effettuata alcuni giorni fa dal Club amici dell'arte.

La rassegna comprende una trentina di opere, eseguite dai pittori Costanza Bianchini Feligiotti, Paola Braglia Scarpa, Alfredo Filippini, Lina Furioli, Nella Giovanardi, Lorenzo Givanni, Mario Monaldi Anna Maria Moscati Zaia, Rolando Nicodemi, Nelly Orsini, Luciano Ortolani, Bruno Peretto, Alberto Ricci, Gino Tognolo Romano Vitali.

L'inaugurazione della mostra avrà luogo oggi alle ore 18.

ENFIN VOS CHEVEUX ET L'EAU FONT BON MENAGE!

C'est exact! A condition qu'il s'agisse de **l'eau douce** évidemment! Vous êtes vous jamais demandé pourquoi – malgré de multiples et bons shampooings, vos cheveux restent ternes, secs, cassants? La faute en est à l'eau dure . . . Car l'eau dure dépose sur vos cheveux une fine péllicule de calcaire qui empêche l'action bénéfique des shampooings. Grâce à l'eau douce, vos cheveux seront désormais naturellement brillants, souples, doux à caresser, et si faciles à coiffer. Bruner peut faire jaillir à volonté de votre robinet cette eau douce... si douce pour votre chevelure. Ecrivez à Bruner aujourd'hui.

bruner

mesker-kelemen

Remplissez, découpez et renvoyez ce bon

nom

adresse

ville

à Chemviron S.A.
Square du Bastion, 2
1050 Bruxelles

BRUNER IS A TRADEMARK OF *Chemviron*-WATER TREATMENT EQUIPMENT DIVISION-SUBSIDIARY OF CALGON CORPORATION U.S.A.

JOSZEF BREZNAY ET MARIA GANOCZY

(suite)

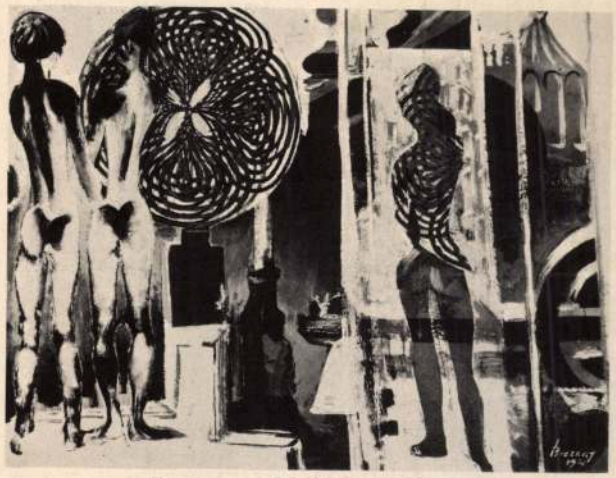

Breznay — Réalisme poétique.

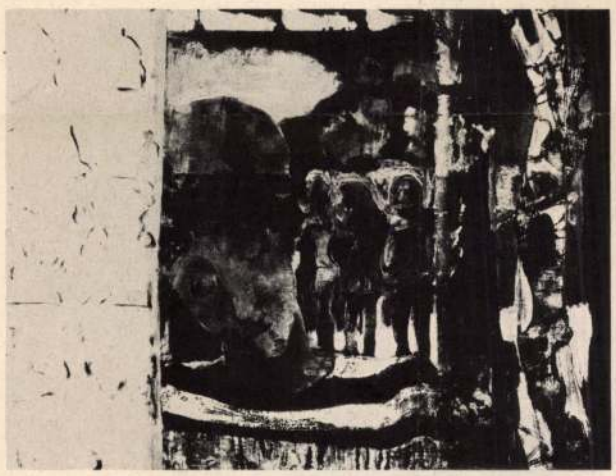

Breznay — Mélancolie : une couleur vibrante.

Ganoczy — « Le bouffon ».

Une couleur vibrante

Le curriculum vitæ de Breznay révèle, en effet, que les pouvoirs publics ne l'ont pas boudé. Né en 1916. Elève de l'Académie de Budapest et pensionnaire, de 1939 à 1947, de l'Académie Hongroise de Rome, il collectionne les distinctions nationales : prix de la ville de Budapest, prix Munckaszci, prix Szonyi — et on en passe. Il exécute de nombreuses fresques dans des bâtiments officiels — dont l'Hôtel de Ville de Budapest et se trouvait bien représenté dans l'ensemble hongrois montré en 1968 au Musée Folkwang à Essen.

Il a voyagé : Londres, la France, l'Allemagne, l'Italie, l'Espagne. L'accueil de la critique fut partout enthousiaste. Paris est accroché par la richesse de sa matière, la vibrance de sa couleur riche de santé, solide sans être empâtée. La critique allemande, elle, admire l'accent « vitaliste » de cette peinture inspirée du réel, mais mouvante, enrichie de ce passage par l'abstrait qui tenta à un moment donné tous les coloristes désireux de parcourir la gamme des possibilités de la couleur pure.

Toutes les techniques

Les toiles entrevues confirment cette réputation. Oui, un coloriste, mais passionné. Ce n'est pas la couleur flamande, ce n'est pas non plus la couleur russe à la Chagall — c'est un chromatisme particulier : nous dirions, véritablement autochtone, chargé de toutes les potentialités émotionnelles de l'âme magyare. Une poésie inspirée d'une vision propre, et qui draine parfois des éléments fantastiques.

Mais, que diable ! Breznay n'est pas que peintre : toutes les techniques graphiques l'ont aussi arrêté, plus le collage, plus le monotype qui correspond d'ailleurs à sa manière à lui d'agencer les surfaces en laissant entre les couleurs, de larges « paliers de respiration ». C'est l'œuvre, très mûre, d'un grand chercheur.

◇

Une aventure ? C'est presque plus cela qu'un voyage. Laissant en Hongrie leurs cinq enfants, les Breznay ont décidé, au pied levé, ce nouveau périple européen qui les fait passer par Bruxelles.

« Les » Berznay ? Oui : Maria Ganoczy, peintre également, accompagne son mari et présente ses œuvres à côté des siennes.

La constante couleur y revient, mais sur la trame d'une autre poétique. Et l'on y sent d'autres leçons. L'Italienne, dans les œuvres les moins récentes comme le « Golgotha » : une manière de « mettre en page » comme on met en scène. Une note expressionniste proche de l'Allemagne de la « Brücke », dans ses œuvres plus récentes comme « Le boufffon ».

◇

Tout cela est lumineux et marqué du sceau de la vie intense. Parler d'un « fauvisme » hongrois ? Méfions-nous des étiquettes. Mais cela nous donne envie de voir quelque jour, nous aussi, à Bruxelles, un ensemble représentatif comme le fut celui d'Essen.

Jacques COLLARD ◇

DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Telex: 1-83538
Aufl. i. Tsd. / lt. Stamm
Richtung: / 1966
Burgdorfer Kreisblatt
3167 Burgdorf/Hann.
28.10.66 AF

KLEINE HANNOVERSCHE

Wochenschau

1021

Wohl ein ganzes Jahr lang hatten sich Autofahrer durch die Andreästraße gequält, jetzt ist auf einmal Platz da; der neue Erweiterungsbau der Bundespost, das Fernmeldeamt, hat seinen Bauzaun weggeräumt. Der Fußweg liegt jetzt unter dem ersten Stockwerk, unter Arkaden. Noch ist nicht alles fertig, aber man kann schon hindurchgehen. Zur Seite sind, wie bei der Bahnhofsunterführung, Schaukästen angebracht, wo nun auch bald Auslagen und Reklame zu sehen sein werden. Inzwischen ist Hannover um einen anderen „Holzweg" reicher geworden. Er liegt in der Bahnhofstraße. Wohlüberdacht schreitet man hindurch, kann nur mal seitlich durch ein Loch im Zaun blicken. Was sich dahinter tut, kann man nur von der Schillerstraße aus sehen: sieben Kräne, groß, größer, am größten, rattern und rasseln da. An der Ecke steht ein Schild, daß es ein Neubau der Kaufhof-A.G. ist. Das Grundstück ist zwar nicht so groß geworden, wie es geplant war, denn bei einigen Grundbesitzern, die noch zweifelten, ob sie wohl verkaufen sollten, traf die Konkurrenz der neuen Firma ein und bot ihnen dafür, daß sie nicht verkaufen, eine ziemliche Stange Geld. Schade, daß unsereiner dort nicht Besitz hatte, dann hätte man ab sofort einen ruhigen Lebensabend. Warten wir also ab, was die sieben Kräne in die Höhe schaffen. Dann wird es in der Bahnhofstraße allerdings ein Gedränge geben, und früher hieß es, dort dürfe und wolle man kein Gedränge von Käufern. So ändern sich die Zeiten. Darunter leidet auch das nichtgebaute Schauspielhaus. Aus offiziellem Munde hörte man bei der Eröffnung des Historischen Museums: „Ehe nicht der Bauer wieder aufs Feld geht, wird nicht über das Schauspielhaus gesprochen." Schade.

Die neue „galerie h"

Vor einem Jahr war die „galerie h" gegründet, neben der Herrenhäuser Allee, in der Alleestraße, jetzt ist sie unter einem neuen Besitzer in die Knochenhauerstraße umgesiedelt. Bei der Eröffnung standen die Leute bis auf der Straße und versperrten den schmalen Fußweg, denn die drei kleinen, schneeweißen Räume konnten die vielen, meist jungen Leute nicht fassen. Die draußen standen, hörten nichts von der Einführungsrede, die ein junger Lehrer der Bremer Werkkunstschule hielt, und die, die neben ihm alles hörten, konnten nicht unterscheiden, ob er ein mit tausend Fremdwörtern gespicktes Kolleg über Atomphysik mit „Impulsreihen", „Intervallen" und „Spontaneität" hielt oder ob er das Publikum an einen Maler heranführen wollte. Ich dachte an Goethe: „Im ganzen haltet euch an Worte, dann geht ihr durch die enge Pforte zum Tempel der Gewißheit ein." Sie galten dem 36jährigen Hans-Peter Vorberg. Er gehört zu den Fast-Monochromen. Auf den ersten Blick sieht man nur weiße Bilder. Erst wenn man näher herantritt, bis auf wenige Zentimeter, erkennt man Feinheiten. Denn aus lauter Feinheiten bestehen diese Bilder, aus Farbtönen, nicht aus Farben, aus maigrünen, lichtblauen und grauen Strichen. Manche schließen sich zu Reihen zusammen, andere zu verwehenden Wolken oder zu spinnwebfeinen Netzen. Ob das genügt? Kunsthandwerk oder Kunst? Heute findet man diese „Strukturen" im Musterbuch jeder Tapetenfabrik...

Ein Ungar im Kunstkabinett

Eine ganz andere Welt aus ungarischem Temperament und Pariser Farbkultur ist im Kunstkabinett am Steintor zu sehen. Hier zeigt der 50jährige Ungar Joszef Bresnay Bilder, die nichts mit dem „Sozialistischen Realismus" zu tun haben; er arbeitet mit abstrakten Formelementen, verleugnet aber nie die Wirklichkeit. Ein meisterhaftes Bild ist „Einsamkeit": eine Frauengestalt mit nicht erkennbarem Gesicht sitzt in einem Kleid aus valeurreichem Hellblau am Tisch eines Cafés, während man aus dem informellen Hintergrund die Anonymität der Großstadt herausfühlt. Alle 18 Bilder zeigen eine leidenschaftliche Hingabe an die Welt der Erscheinungen, die jedoch ganz persönlich gedeutet wird.

Konzert im Funkhaus

Wieder einmal waren die Hamburger NDR-Sinfoniker bei uns zu Gast und boten unter Leopold Ludwig ein Programm, das zwiespältig wirkte. Alles Lob dem ersten Werke, der „Création du monde" (Schöpfung der Welt) von Darius Milhaud. Es ist bedauerlich, daß man ihm so selten begegnet. Hier wird Blues und Jazz, Eindrücke des Komponisten, die er von Neger-Spirituels empfing, in die Kunstmusik der 20er Jahre eingeführt. Leidenschaftlich-schwermütig und inbrünstig ist die Musik, unterbrochen von kecken Einschüben. Eine hervorragende Wiedergabe sicherte der Musik einen beachtlichen Erfolg. Noch größer war er, als Ludwig Hoffmann das Klavierkonzert in Es-Dur von Liszt spielte. Über die pathetische und dickaufgetragene Musik sei lieber geschwiegen. Mit allem Schwung und Begeisterung setzte sich der Pianist dafür ein. Großartig das Zusammenspiel zwischen Solist und Orchester. Und bestechend genau war unter Ludwigs Leitung die Wiedergabe von Straußens „Don Quichotte". Wenn es doch sein „Eulenspiegel" gewesen wäre! Dies ist doch nur eine schwächere Wiederholung.

Foto-Architektur in der Galerie Clarissa

Daß man mit Großfotos ganze Innenräume gestalten kann, zeigt die Fotogalerie Clarissa. Peter Grobe baute aus Fotos, raffiniert komponiert, Fußböden, Wände und Decken. Es ist ein fotografischer Surrealismus. Eine flirrende Baratmosphäre schuf er, als er Dutzende von gleichen, durchsichtigen Frauenköpfen an die Decke hängte. Alles schwarzweiß und daher dezent.

WOLF WELF

5
nuten
or 12

wenn Sie noch
n Herren-Mantel unter 100,- DM
oder einen Autocoat
eniger als 90,- DM haben möchten

JAZZ

Jay, Sammy et Pépé

« BLACK & Blue », marque réservée aux amateurs de jazz traditionnel et de blues, vient d'éditer trois albums intéressants à divers titres, et dont les deux premiers s'adressent particulièrement à ceux que passionnent les piano boogie et autres vieux styles pianistiques que, pour ma part, j'écoute toujours avec le même plaisir.

Jay Mac Shann, qui fit jadis les beaux soirs des speakeasies de Kansas City, est surtout célèbre pour avoir dirigé, avant la guerre, un orchestre dans lequel figurait Charlie Parker. Pianiste typique de K.C., il a fait du blues son terrain d'élection, et il en interprète ici quelques-uns en trio, avec Roland Lobligeois à la basse et Paul Gunther à la batterie, s'adjoignant dans certaines plages l'appoint de l'excellent guitariste T. Bone Walker ; et Jay chante aussi, sans prétention, mais avec autant de swing qu'il joue du piano. (B & B 33022.)

Sammy Price, dont les débuts comme professionnel remontent à 1925, fut le partenaire de bon nombre de musiciens connus, comme Sidney Bechet, Mezz Mezzrow, Henry Allen, etc., et non content d'être un des meilleurs spécialistes du boogie, il exerce encore ses activités dans des domaines aussi divers que le commerce, la direction de night-clubs et la politique. Au cours de ses fréquentes tournées en Europe (vous vous souvenez du Festival de Knokke, en 1958 ?), les amateurs ont pu apprécier les qualités « bluesy » de son jeu, et la pulsation nourrie de ses basses. Elles sont pleinement mises en lumière dans la face consacrée aux boogie et dans celle dédiée aux blues. (B & B 333025.)

« Pépé », enfin, c'est André Persiany, dont le présent recueil, « The real me », est le premier qu'il a enregistré en trio. Ayant longtemps travaillé aux Etats-Unis, où il grava jadis un remarquable album avec des solistes américains, « Pépé » est un des plus sympathiques pianistes de la brillante lignée que nous a donnée le jazz français, les Martial Solal, Claude Bolling, Bernard Peiffer et autres René Urtreger.

Son style s'est formé sous de multiples influences, dont celle de Milt Buckner, le spécialiste du jeu en « block chords » (et c'est celle qui, personnellement, m'attire le moins) et d'Earl Hines, comme en témoigne son interprétation de « King Porter stomp ». Revenu en France en 69, Persiany a repris la place d'honneur qui lui revient, au sein du milieu très vivant du jazz français. Resté fidèle au style toujours vigoureux du « middle jazz », Pépé est de ceux dont le retour au pays est à marquer d'une pierre blanche. (B & B 333024.)

Carlos de RADZITZKY. ◇

P.S. — Si « Dexter blues », de Jay Mc Shann, cité dans la présentation de Bernard Niquet, ne figure pas dans l'album, ce n'est pas la faute du chroniqueur, mais des éditeurs, qui l'ont supprimé lors de la sortie du disque.

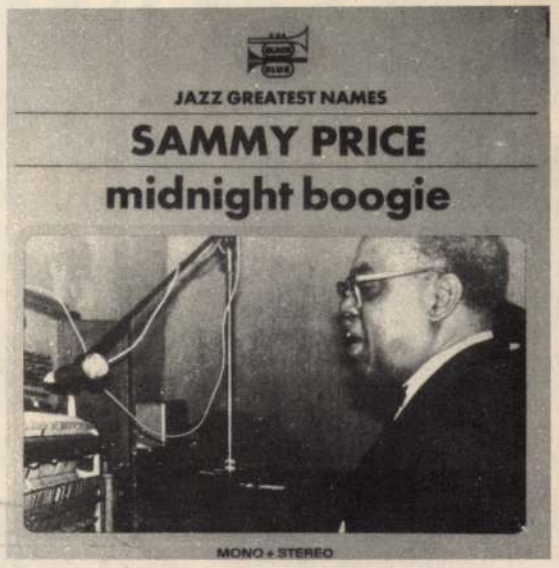

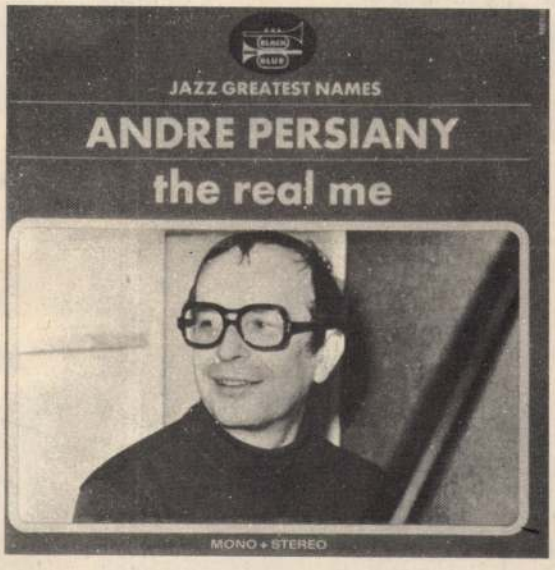

Depuis Sedert 1919 1021 N°
AUXILIAIRE de la PRESSE S. A.
BUREAU voor PERSKNIPSELS N. V.
Quai du Commerce, 18 Handelskaai
BRUXELLES 1 BRUSSEL 1
Tél. 17.43.02
Coupures de presse du monde entier
Knipsels uit de gehele wereld
Extrait de : Pourquoi Pas ?
Geknipt uit : Bruxelles
Date :
Datum : 21. 1. 1971

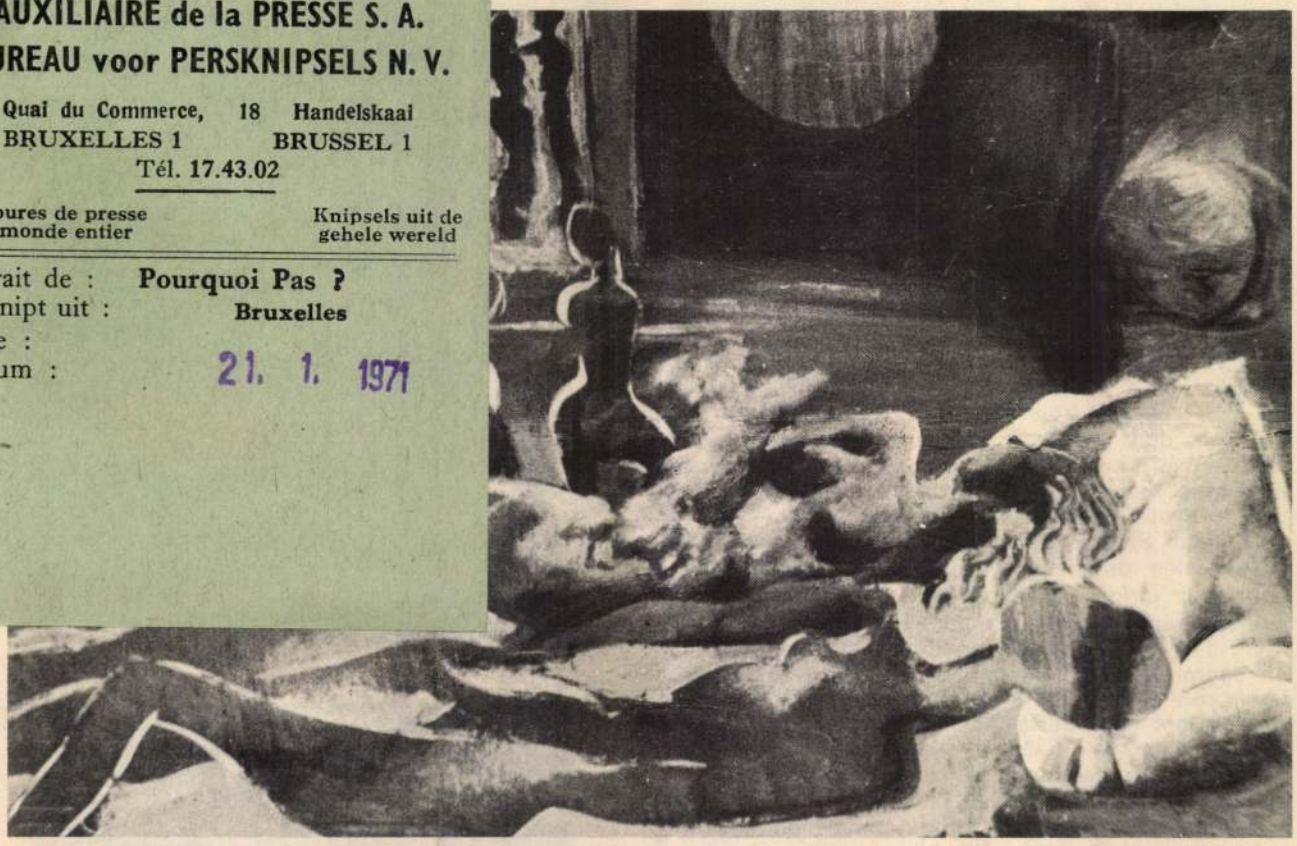

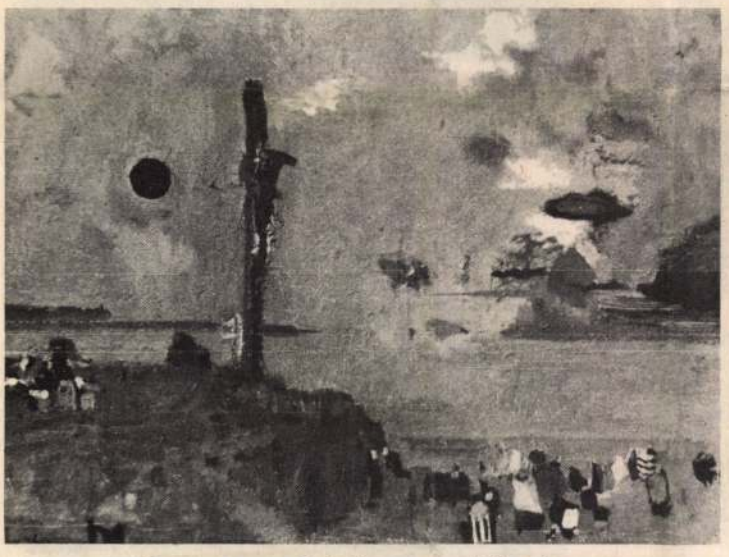

Ganoczy — « Golgotha » au soleil noir.

LA PEINTURE

PEINTURE HONGROISE ACTUELLE

JOSZEF BREZNAY ET MARIA GANOCZY

Breznay József

Rideau de tulle vers l'Ouest ?

En août 1970, a eu lieu à Budapest une manifestation que l'on peut qualifier d'historique. L'exposition avait pour titre : « Hongrois de l'étranger ». De Vasarely à Moholy Nagu, de Schöffer à Arpad Szenes, elle réunissait les œuvres d'une brillante pléiade qui depuis que l'art actuel est ce qu'il est, témoigne de l'apport prodigieux de la Hongrie à tous les grands mouvements du siècle.

Nos Hongrois de Belgique, d'ailleurs, n'y étaient pas oubliés : Joska Sóós, Tesrläk... Pressé par le temps, Szabo, bien qu'invité, manquait.

Le Rideau, de fer est devenu de tulle. Le rempart opaque de 1945 s'ouvre grand vers le monde... Et en Hongrie même ? L'art autochtone révèle-t-il, lui aussi, cette ouverture ?

Nous le savons : la leçon de Dürer a, pendant des siècles, imprégné l'Europe centrale. Non seulement l'Allemagne, mais la Tchécoslovaquie, la Yougoslavie et la Hongrie ont toujours suscité une profusion de graphistes de talent et même de génie, souvent mal connus de nous. Et la peinture ? Le réalisme socialiste — longtemps doctrine officielle en U.R.S.S. — a-t-il envahi aussi les pays satellites ?

Une exposition symptomatique va s'ouvrir cette semaine. L'art de Joszef Breznay et de Maria Ganoczy fournit à cette question une réponse hongroise éloquente.

Kiállításon, két országos és egy nemzetközi női festői-kiállításon, tavaszi tárlaton (1957-ben) és társadalmi kiállításokon is, mint pl. a II. kerületi MSZT kiállítások, vagy a Május 1. mozi előcsarnokában. Nála is, mint Breznay művészetében, Párizs igen mély benyomást gyakorolt. Ott is sikerrel szerepelt rajzaival, itthon pedig párizsi képeivel a Kultúrkapcsolatok Intézetének 1958-ban rendezett kiállításán.

A főleg Lautrec-i hagyományokból kifejlesztett stílusa azóta egyre finomabb, sajátosabb és mélyebb eredményekhez vezetett.

Első gyüjteményes anyaga azt mutatja, hogy szemben annyi festőművésznő kollegájával, akiket a családi élet megakasztott pályájuk fejlődésében, őt a nagy család inkább élményekkel gazdagította. Fejlődésében természetesen nagy szerepe van annak is, hogy szeme előtt zajlik férjének fáradhatatlan alkotómunkája, mely rézkarcoktól az óriáskartonokig, táblaképektől a pannókig betekintést engednek számára úgyszólván valamennyi műfaj gyakorlatába.

Ezt az alkotókedvében, egészségében, szellemi harmóniájában élő és terebélyesedő művészcsaládot látva, amint kölcsönösen tanítják, segítik és inspirálják egymást, az embernek önkénytelenül is az élet egyik alapvető törvénye jut eszébe: az élet esetén, az egész mindig több, mint a részek összege.

BALOGH ANDRÁS

BREZNAY JÓZSEF MŰVEI

1.	Olvasó nő	60×120 cm	tempera
2.	Magyar táj	110×80 „	„
3.	Tihanyi táj	110×90 „	„
4.	Margithíd	100×80 „	„
5.	Pesti utca	80×110 „	„
6.	Bogáncsok	90×70 „	„
7.	Kaktusz és szobor	70×90 „	„
8.	Tavasz	90×70 „	„
9.	Erkélyen	100×80 „	„
10.	Pipacsok	90×60 „	„
11.	Fatörzsek	60×60 „	„
12.	Építkezés	80×60 „	polyester
13.	Kutya és csibék	80×60 „	tempera
14.	Dália	80×60 „	polyester
15.	Este	80×60 „	„
16.	Sárga csendélet	80×60 „	„
17.	Galambok	73×60 „	„
18.	Szarvasok	160×100 „	tempera
19.	Vásár	140×90 „	„
20.	Piazza Spagna	140×120 „	„
21.	Szerelő csarnok	120×120 „	„
22.	Roncsok	180×150 „	„

GÁNÓCZY MÁRIA MŰVEI

1.	Arckép	60×50 cm	tempera
2.	Költözködés	70×50 „	„
3.	Fodrásznál	80×60 „	„
4.	Csendélet	80×60 „	„
5.	Műterem	80×60 „	„
6.	Rózsák	80×60 „	„
7.	Műteremben	80×60 „	„
8.	Búra alatt	80×60 „	„
9.	Álom	100×70 „	„
10.	Gyermekbál	110×80 „	„
11.	Lottóház	90×70 „	„
12.	Kismamák	90×70 „	„
13.	Tihanyi táj	90×70 „	„
14.	Szerszámhajó	120×55 „	„
15.	Piac	90×70 „	„

618832 Pátria nyomda, Budapest. F. v.: Földi Vilmos
F. k.: Dr. Balázs Istvánné

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST V., VÁCI U. 25.

BREZNAY JÓZSEF

ÉS

GÁNÓCZY MÁRIA

FESTŐMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSA

1961. NOVEMBER 10-TŐL NOVEMBER 24-IG

A 20. század festészetét a tradiciókkal való leszámolásnak lehet nevezni. A művészek javarészt hadat üzennek a múltnak és szembeszegülnek önmagukban is a régivel, szokványossal és iskolással. A tradicionalisták háttérbe szorulnak és korunk szemében csak az olyan művész tarthat igazán érdeklődésre számot, aki hajdani kiindulópontjától messzire haladva, sajátosan egyéni eredményekkel képes hozzájárulni a közösségi kultúra egészéhez.

Breznay József, akit pályatársai a magyarországi festészet egyik ilyen úttörő egyéniségének tartanak, legújabb képeit feleségével, Gánóczy Mária festőművésznővel együttes kiállításon mutatja be.

E kettős kiállítást jelentős eseménnyé teszi, hogy Breznay József, aki művészi kibontakozásának útját idáig is számos hazai és külföldi sikerrel tette emlékezetessé, legutóbb a Deauville-i II. Grand Prix International (1961) által, most e kiállítás anyagában művészetének forrpontján mutatkozik meg; felesége pedig, ez a mély életismeretről tanúskodó finom iróniájú művésznő, először lép önálló gyűjteményes anyaggal a nyilvánosság elé. Képei kiválóan egészítik ki férjének szenvedélyektől ízzó, nagyerejű művészetét.

Breznay József 1916. szeptember 20-án született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán Karlovszky Bertalannál kezdte tanulmányait, majd Benkhard Ágoston, Burghardt Rezső és Szőnyi István mestereknél tanult. A rajztanári oklevél megszerzése után kétéves tanulmányúton járt Olaszországban, ahol főleg falfestészettel foglalkozott. Itália verőfényes színeivel, képeiben ma is élő hatást gyakorolt rá.

1941-től, bekapcsolódva a hazai képzőművészeti életbe, annak úgyszólván valamennyi eseményszámba menő kiállításán résztvett. 1943. őszén egy csoportkiállításon mintegy 20 képe került bemutatásra Petrovics Elek rendezésében a Nemzeti Szalonban.

Háború után, 1946. és 1948. között, a szakszervezet kiállító helyiségében, majd a Fókusz Galériában állított ki. Több nagy pályázatot nyert, minek folyományaként falfestményei több középületünk falát díszítik. 1953-ban Munkácsy-díjjal tüntették ki, 1954-ben pedig a Fényes Adolf-teremben gyűjteményes kiállításon mutatta be munkáit.

1957-ben Párizsba utazott és ettől kezdve érdeklődése a modern művészet új kifejezésterületei felé fordult. Művészetében fordulópontot jelentő párizsi képeit itthon a Kultúrkapcsolatok Intézetében mutatta be. Ekkor kapta a Csók István érmet is (1958).

Párizsi kiállításai révén kapcsolatai alakultak ki a francia képzőművészeti élettel, melynek legutóbbi eredménye a Dauville-i II. Grand Prix. Ezt egy akt képével nyerte el.

Breznay sikerekben gazdag életéből nem hiányoztak azonban a megrázkódtatások sem. Családi tragédiák sorozata jelentett súlyos megpróbáltatásokat pályájának kibontakozásában. Naggyá azonban csak valaminek ellenére lehet lenni és ha mi művészetének rúgóit keressük, úgy azt, az életörömnek minden megrázó élményen való felülkerekedésében, minden szomorú eseményre kétszeres erővel válaszoló akaratában találhatjuk meg. Ez a felülkerekedés sötétségen és szomorúságon, képeiben újra és újra végbemegy. Érzelmileg éppúgy, mint színvilágát illetően, ez rendkívül nagy feszültséget visz művészetébe. Ez a pálya pedig, melyet az életerő győzelmének lehet nevezni, megjárta a formakeresés kétségeket rejtő útjait is. De szemben sok modern irányzat monomániás betegségével és örmarcangoló, reménye vesztett dekadenciájával, ő végül is rátalált a tiszta egyszerűséghez vezető útra.

Képeinek absztrakt eredményeken okult izgalmas előadásmódja, egyértelmű, világos beszédhez vezet, mert a mikrokolorisztikus részletek áttekinthető foltszerkezet szolgálatában állanak és nagy befoglaló formákat díszítenek. Ez a festészet, strukturális szépségei és világos szerkezete következtében, a kifejezés tág lehetőségeit biztosítja számára.

Breznay realista művész, ki merész látomásaiban is megőrzi az élet valóságtartalmát. Képeinek természetelvű csattanója van. A szemlélőt meghökkentő nézőpontokra vezeti, s bár e nézőpontokból minden meglepően újnak tűnik, mégis igaznak bizonyul. Ez a meghökkentő benyomás nála sohasem marad el, de képei, talán mert spontán és őszinte élményeken alapulnak, rövid szemlélet után igazolják a felfogás igazságát és végeredményben magától értetődően hatnak.

Művészetét monumentálissá teszi a felfogás komolysága, gyakori ünnepélyessége, az áttekinthető képszerkezet, az eszközök kultúrált használata és a végeredményként jelentkező pozítív társadalmi tartalom. Nem egy kíváló reprezentatív pannója és falfestménye igazolja ezt (pl. az ÉDOSZ Székházának falképe).

Képei, ízzó színeinek, valósággal barbári erejének köszönhetik varázsukat. E mellett művészetét sajátosan magyarnak érezzük. Karakterértékre emelkednek benne városaink, falvaink utcái, udvarai, az emberek, a növényzet, a hazai háztáj állatai. Ha külföldi témához nyúl, akkor is a látásmód ereditsége tűnik először szemünkbe (Piazza Spagna).

Újnak tudja látni a világot. A festészetben pedig ez a fiatalságot jelenti.

Míg Breznay képeiben erős életáramok jelenlétét érezzük, addig felesége, Gánóczy Mária műveiben főként az érzelmek finomságára terelődik hangsúly. Az érzelem Breznay képeiből sem hiányzik, Gánóczy Mária azonban érzelmeit fékezettebb, csendesebb, szenvedélyben szelídebb alakban mutatja fel. A csend megüli képeit s talán ez éppen akkor a legsajátosabb, mikor a helyzet belső lezártságából a szemlélő számára groteszk vonások is kicsengenek. Ilyenkor életre kel utánozhatatlan iróniája. A helyzet belső zártságának, a külső szemlélet számára jelentkező komikuma adja meg képeinek sajátos hangulatát. Ez a derengő érzések csendjében megjelenő mosoly, varázslatos hatást tud kelteni az emberben. Önmaguk problémáiba merült alakjai néha tragikusan komikussá válnak s talán éppen ezért szeretjük őket.

Ez a legfinomabb művészi eszközökkel gyakorolt karikirozó hajlam, megbocsájtó élcelődés, az élet mélységeibe enged bepillantást, s ha Breznayt a festői véna túláradó ereje jellemzi, akkor feleségét a lélekrajzoló készség, mely mindig megtalálja a kívánt festészeti eszközöket (Koncert, Kismamák).

Gánóczy Mária 1927-ben született. Rajztanári diplomáját 1950-ben szerezte. Burghardt Rezső tanítványa volt. 1951. óta többször szerepel országos kiállításokon: a II. Nemzeti

BREZNAY JÓZSEF,festő

Egy Modern Magy.Képtár létrehozására a Múz.200 magy. művésztől kért képeket.
Eg- olajképet ajándékozott. 183.old

KOVÁCS PÉTER: Évi jelentés.Uj szerzemények.Képzőművészeti gyüjtemény 183.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX, 1967-68. Székesfehérvar

Breznay József

neve emlétve

„Festőművészek Szekszfalu"

Népszava - 1968 március 5
5. old.

Breznai József

Bemutatott műve:

" Régi Prága", tempera, 120 x 100.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968.

5 1

Brennan József
festő

A festő szakosztálytitkára.

---: A Magyar Képzőmüvészek Szövetsége Titkársága.
Müvészet, 1973.julius 45.oldal

Brennay József

vegyészeti főiskolai hallgató a főiskola kitüntető emlékérmét kapta.

Képrőm. Közlöny
1939. 3-4. sz. 9. l.

EGYETEMI NYOMDA

AUGUSZTUS-SZEPT.

31 nap 36. hét

30 asárnap	
31 Hétfő	
1 Kedd	
2 Szerda	
3 sütörtök	
4 Péntek	
5 Szombat	

Breznay József

festő

ced

Művészeti ösztöndíjak. A *római Magyar Intézetben* az 1939—40. tanévre szóló állami ösztöndíjjal Breznay József festőművész, Basilides Barna festőművész, Metky Ödön szobrászművész, Percz Jenő festőművész és Szakál Ernő díszítő-szobrász végzett művészeti tanulmányokat. Valamennyien szép fejlődésről tanuskodtak az Akadémia évvégi kiállításán. Olasz állami csere-ösztöndíjjal az intézetben Patay Mihály grafikus folytatott grafikai tanulmányokat.

Szépművészet

1940. 22 l.

sereg Fővezére hadseregünk élén bevonult Budapestre, a magyar művésztársadalom nevében a következő hódoló iratában tolmácsolta a magyar művésztársadalom szerencsekíánatait:

»Főméltóságú Urunk!

A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége elnöksége a magyar képzőművészek összessége nevében mélységes hódolattal és tisztelettel ragadja meg az alkalmat, hogy szerencsekívánatait tolmácsolhassa azon alkalomból kifolyólag, hogy ma húsz esztendeje, mint a magyar nemzeti hadsereg Fővezére, hadseregünk élén az ország fővárosába ünnepélyesen bevonulni méltóztatott.

A magyar művésztársadalom nevében midőn hódolatteljes szerencsekívánatainkat bátrak vagyunk tolmácsolni, kérjük a Magyarok Istenét, hogy Főméltóságú Kormányzó Urunkat, mint ennek a sokat szenvedett nemzetnek legendásnevű Nemzetépítőjét és Államfőjét, erőben egészségben tartsa meg a Magyar Nemzet számára, hogy az eljövendő megpróbáltatások viharán átvezethessen bennünket a magyar feltámadás útjain s erős kézzel továbbra is kormányozhassa majd Szent István birodalmát a Kárpátoktól az Adriáig.

Kérjük a Mindenhatót, hogy töretlen erőben és egészségben tarthassa meg nemzetünk számára a Főméltóságú Kormányzó Urunkat s nemzetépítő, nagy munkájában hűséges Segítőtársát a Főméltóságú Asszonyt s Kormányzó Urunk egész Családját.«

Budapest, 1939. november 16.

Legmélyebb hódolattal és tisztelettel:

Dr. Ugron Gábor s. k.
v. b. t. t. ny. miniszter,
a Magyar Képzőművészetek Országos Szövetsége
díszelnöke

Sidló Ferenc s. k.

Glatz Oszkár s. k.
társelnökök

Róna József s. k.
országos elnök

Sz. Gyenes Lajos
igazgató.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága kabinetirodája a művésztársadalom szerencsekívánatait tolmácsoló feliratára a következő leiratot intézte elnökségünkhöz:

»A Kormányzó Úr Ő Főméltósága a nemzeti hadsereg bevonulásának huszadik évfordulója alkalmából a magyar képzőművészek összessége nevében előterjesztett hódoló üdvözletét szíves köszönettel fogadni méltóztatott.

Budapest, 1939. évi november hó 24. napján.

Uray s. k.«

Kormányzóné Ő Főméltósága az inségben szenvedő magyar művésztársadalom részére 10.000 pengő segélyt adományozott a **Horthyné-Akció segélyalapjaiból** a magyar képzőművészeknek, mely adomány lehetővé tette, hogy minden segélytkérő képzőművész a karácsonyi ünnepek alkalmával segélyben részesüljön.

A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége mélységes hálával és tisztelettel fejezi ki hódolatteljes köszönetét ezúttal is a Kormányzóné Ő Főméltósága adományáért, mely lehetővé tette, hogy december hónapban közel 9.000 pengő segély összeget fordíthatott Szövetségünk elnöksége előterjesztésére a segélybizottság az inségbejutott képzőművészeknek, azok özvegyeinek, továbbá a munkaképtelen és beteg művészeknek.

A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége a kassai kiállítással kapcsolatosan ezúttal is készségesen vette ki a részét a szervezési munkálatokból, amennyiben a Kassára felutazó művészeket megszervezte, részükre kedvezményes és vasúti szabadjegyet biztosított s egyben a kassai Kazinczy Társaság művészeti szakosztályában tömörült kassai művészekkel harmónikus együttműködéssel igyekezett művészeink kassai tartózkodását minél kellemesebbé tenni.

A Szövetség ezúttal is hálás köszönetét fejezi ki a m. kir. Államvasútak elnökségének, aki nemcsak megfelelő jegymennyiséget bocsátott a felutazó művészek rendelkezésére, hanem a művészek részére egy külön harmadosztályú és egy másodosztályú kocsit csatolt a kassai vonathoz.

A művészek a kora reggeli órákban indultak a keleti pályaudvarról, a két kocsi a kassai művésznapok plakátjaival volt díszítve s a művészek Ugron Gábor díszelnökkel az élén, a legkellemesebb hangulatban indultak fel Kassára.

Október 29-én a magyar képzőművészek megható és kegyeletes aktusban vettek részt, amennyiben Ugron Gábor díszelnök vezetésével a Nagyságos Fejedelem sírjára koszorút helyeztek.

A művészek koszorújának széles nemzeti szalagján a következő felírás volt: **»A Nagyságos Fejedelem emlékének, a magyar képzőművészek. 1939. október 29.«**

A kassai események krónikájához tartozik, hogy a Rákóczi Fejedelem szarkofágja előtt lefolyó tiszteletadása. A magyar művésztársadalom e megnyilatkozása vitéz Szabados Béla lelkes fáradozásának az eredménye volt.

A kassai kiállítás ünnepélyes megnyitására a következő budapesti művészek utaztak fel:

Vitéz Aba Novák Vilmos és Neje, Kóbor Henrik és Neje, Jobbágyi Gaiger Miklós, Hatvani Perlusz

Tanévnyitó ünnepség a főiskolán

Az Országos m. kir. Képzőművészeti Főiskola október 21-én tartotta meg ünnepélyes tanévnyitó ülését, amely egyben új dísztermének a felavatója is volt. A $^1/_2$ 12 órakor kezdődő ünnepi ülést megelőzte a Jáki-kápolnában reggel 9 órakor, Beresztovszky Miklós pápai kamarás, miniszteri tanácsos által bemutatott Veni Sancte.

A megnyitó ülésen a kultuszminiszter képviseletében **vitéz Haász Aladár** miniszteri osztályfőnök, a művészeti ügyosztály főnöke jelent meg. A nagyszámú hivatalos és társadalmi előkelőségek között megjelentek az egyetemek és főiskolák képviselői, valamint a művészi és társadalmi élet több kiváló tagja.

Az ünnepélyes ülés a főiskolai énekkar Hiszekegyével kezdődött, majd **Megyer-Meyer Antal** rector a megjelentek üdvözlése után beszámolt a múlt tanév eseményeiről és tanulmányi eredményeiről. Ezután átadta rectori székét **Rudnay Gyulának,** a Főiskola 1939—40. és 1940—41-re megválasztott rector magnificusának, aki a növendékek lelkes és szűnni nem akaró ünneplése közben emelkedett szólásra. Székfoglaló beszédében azokat az elveket fejtegette, amelyek őt eddigi tanári működésében is irányították, s amelyeknek megvalósítására fokozott mértékben fog törekedni rektorsága idején: »Hiszünk a magyar lelkiségen alapuló képzőművészetünk egyetemes emberi szolgálatában. Ezen az alapon állva akarjuk nevelni magyar, keresztény szellemben ifjúságunkat is.« »... Itt a dolgok gyökeréig kell hatolni — művészi nevelésünknél kell kezdenünk. Csak így lehetséges, hogy csendes, kitartó munkával képzőművészetünk kifejező eszközeiben is — rajz, forma, szín, komponálás — a magyar lélek sajátságait veszi fel... Az ilyen irányú magyar művészet magyar nép megismerése nélkül nem lehetséges. Vissza kell térni a gyökérhez, mert ami lehetséges volt a zenében, népzenénk alapján, azt képzőművészetünknek is el kell érnie.« Bejelentette, hogy e nagy célok elérése végett pályázatokat fog kiírni és vidéki ösztöndíjakat óhajt létesíteni, amelyhez kéri a kultuszkormány támogatását és mindenek előtt Isten áldását.

Beszéde végeztével átnyujtotta **Breznay József** és **Somlai Gyula** végzett festő, — illetve **Metky Ödön** szobrásznövendékeknek a Főiskola kitüntető emlékérmét.

Ezután **vitéz Aba-Novák Vilmos** és **Krocsák Emil,** a Főiskola legutóbb kinevezett tanárai tartottak székfoglaló beszédet. Vitéz **Aba-Novák Vilmos,** az egyik alakrajzi és festő-tanszék tanára párhúzamot vont székfoglaló előadásában az »önmagáért való« és az »alkalmazott művészet között. Bevezetésül azt a tételt állítja fel, hogy »a művészet minden időkben kifejezetten programm-művészet volt«. Ezt a tételt, amelyet régen, és különösen manapság igen sokan kezdenek vallani, szellemes és találó példákkal bizonyítja, az őskori barlangi rajzoktól az ókori egyiptomi, görög, római művészeten keresztül a kereszténykor művészetéig. »Mindenkor kötött feladatok megoldása volt a cél«, amivel szemben a mult század végétől kezdve »az öncélú művészet vált egyeduralkodóvá«. Szerepe ennek is döntően fontos. Öncélú művészi alkotások mindig is voltak. Az öncélú művészet a fejlődés biztosítója. Olyan, mint a nyelvújítás a magyar irodalomban, amely nélkül a tizenkilencedik század gazdag magyar termését nem tudjuk elképzelni. Éppen ezért »a kötött művészet mint programm-művészet és az öncélú művészet egymást a legszervesebben egészítik ki«. »Az öncélú művészet formanyelv-újítása nélkül a kötött művészet zátonyra futna.«

Aba-Novák nagy tetszéssel fogadott előadását **Krocsák Emil** székfoglalója követte, aki a geometriának a művészetben való fontos szerepét hangsúlyozta. »A művészet a legnagyobb rend«, amelyben fölényes térismeretnek és hiánytalan arányosságnak kell uralkodni. Ennek eléréséhez pedig egyedül a mértan ismerete vezet. A mértan a művészetet örökké kísérő árnyék, amelytől csak »önmegsemmisülésünk« árán szabadulhatunk meg. Ezért, aki meg akarja hódítani a művészet birodalmát — mondotta Krocsák Emil — annak át kell lépnie a geometria kapuját.

Az elsőéves növendékek fogadalomtétele és befogadása után a Himnusz hangjaival ért véget az ünnepség.

Képzőm. Közlöny
1939. 3-4. f

Breznay József

ösztöndíjas tanár —

szeged, 1938/39.

BREZNAY JÓZSEF V. é.
Szőnyi István tanár alakrajzi osztályában és a szobrász-hallgatók alakrajzánál.

Ferképzomfoiskèvk

1937/39.

136. C.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MŰSOR:

Szeptember hó 24-én szombaton délután 6 órakor a kiállítás megnyitásán előadásra kerül:

Bartok Béla műveiből
a művész halálának 4-ik évfordulója alkalmára:

Előadják:

Engel Iván zongoraművész,
Garai György hegedűművész
az operaház concertmestere

A kiállitást rendezték:
Szegedy Dobó Illés és Bagi Jenő
festőművészek.

KIÁLLITÓ MŰVÉSZEK:

Ajkelin Lajos
Antal Elemérné
Bartha László
Barta Mária
Bagi Jenő
Basch Edith
Baranyi Ilona
~~*Béres Jenő*~~
~~*Boross Géza*~~
~~*Birinyi István*~~
Breznay József
Buzy Barna
Domján Jozsef
Erdős Géza
Gábor Jenő
Gálffy Lola
Göllner Miklós
Fáber Gabriella
Fehér Ilona
Halász Livia
Huszti Ibolya
Iván Szilárd
Járitz Józsa
Klie Zoltán
Kapossy K. Ödön
Kaciány Aladár
Kurutz Dezső
K. Farkas Ibolya
Kántor Andor
Kampis Margit
Kühner Ilze
Lóránt Erzsébet
Lorberer Anna
Mattianni Eszter
Magdányi Antal
F. Márton Piroska
Megyeri Barna
Morvay Ilona
Nagy Nándor
Németh László
Polya Edith
Perhács László
Percz J. József
Péter Imre
Réthy Zsuzsa
Radisch Elemér
R. Papp Hermin
Somogyi József
S. Valkó László
Sárkány Lóránt
Sőtérné Jász Veronika
Sávoly Julián
Szabó Vladimír
Szilvássy S. Margit
Suly Angella
Sz. Komor Anna
Sz. Kovács Gusztáv
Tahy Tóth Nándor
Turcsányi Árpád
Todor László
Tobisch Ilona
Traply István
Udvary Pál
Urbán Géza
Velez Imola
Vidéky Brigitta

MEGHIVÓ

„A BUDAI MŰVÉSZEK"
XI., BARTOK BÉLA-ÚT 31 SZÁM ALATTI HELYISÉGEKBEN MEGNYILÓ

XV. KÉPZŐMŰVÉSZETI CSOPORT KIÁLLITÁSÁRA

A KIÁLLITÁST A XI. KER. ELÖLJÁRÓSÁG RÉSZÉRÖL
BALATONI KÁROLY elöljáró
NYITJA MEG
SZEPTEMBER 24 ÉN („SZOMBATON") D. U. 6 ÓRAKOR.

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ
1949 SZEPTEMBER 24-TŐL OKTÓBER 4-IG.
NAPONTA 11—5-IG.
BELÉPÉS DIJTALAN.

Brezuay József

Nagy.

Dr Szentiványi Gyula úr

Budapest

XI. Lágymányosi utca 16

Breznay József

2

Előzőleg Essenben, Firenzében,

Brüsszelben, Uppsalában, Londonban,

Párizsban, Budapesten

Magyar Nemzet 1972 július 18

4. old.

Breznay József

1

festményeiből és grafikáiból

Kiállítás nyílt meg július elején

Münchenben a Hans Goltz galériában.

Magyar Nemzet 1972 július 18

4. old.

Brennan József, festő

Nyírbátorban nyílt meg
kiállítása.

—: Hír

18,

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 20.

Breznai József

a Képcsarnok Vall. győri bemutató-
termében rendezett kiállításon havas
háztetőket ábrázoló képe szerepel.
(említve).

(gi): Tél a művészetben.
Kisalföld, 1972. márc. 29.

Breznay József

Bemutatott művei:

86. p. „Olvasó", olaj.

Bálogh I.: A „Magyar Képző" művészetért"

I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

10 p

Breznay József

és Mácsai István közös müve, az "Aratósztrájk" nagyméretü történelmi képük szerepel a III. Magyar Képzőmüvészeti Kiállitáson, melyről Pogány Ö. Gábor számol be.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. jan. 1.
IV. évf. 1. sz. 6. lap.

Breznay József

"Komoly müvészi felelősséggel festett tájképei"-t emliti meg Cifka Péter: „Nyári Tárlat" c. kritikájában.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. juli. 31.
V, évf. 2o. sz. 9. lap.

Breznay József

Kövönő, tempera 150 × 100

Dolgozó emberek között képzőmű-
kiáll. Ernst múzeum 1968.
január

Breznay József

Szörönő tempera 150x100

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Breznay József

Született Budapesten 1916-ban. Tanulmányai: Képzőművészeti Főiskola. Történet József, 1947, 54, 61; Párizs 1962; Lyon 1963; Düsseldorf 1964; Hannover stb. Munkássága díjas

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I.

A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Breznay József

Szines reprodukció, egép táblán:
16. p. „Tavasz", Sempera, 60 x 80 cm. Műve-
lődési minisztérium.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I.
Mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Brenner Józef

Radojewski: Wejherscy bratankowie

Głos Szczeciński 1974 VIII. 25

Breznay József

Olvasó, olajfestmény

A Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 jún.

Breznay József

MK

Szerepelt a székesfehérvári [illegible] országos téli tárlaton.

Csoh Miklós: Alacsony szinvonal.

[illegible] 1964 [illegible] febr. 4.

Breznay József

Első díjat kapott

P.Zs. A munka ábrázolása a legszebb festői feladat

Szabad Nép, 1948. júl. 18. 11. l.

MISKOLC, Szönyi István Gallery: Paintings by József Breznay. More than 50 landscapes, portraits and paintings of human figures by József Breznay (1916–) who frequently works in the art colony in Miskolc. He has had several exhibitions in Hungary and abroad as well. He is a member of the Salon des Indépendants in Paris, and has received prizes in Deauville and Brussels.

JÓZSEF BREZNAY: Portrait

IBUSZ-programmes:

SIGHTSEEING: Departs 10 a.m. Engels tér. Daily.

BUDAPEST BY NIGHT: Departs 7.30 p.m. Duna Intercontinental Hotel. Wednesdays and Saturdays.

DANUBE BEND: Departs 9 a.m. Duna Intercontinental Hotel. Saturdays.

WEATHER: Rain in some places. Winds shifting. Max. temp. 25 °C.

József Breznay
Daily News
1981. május 28.

ment.

"We feel the US—Japanes agreement is not above criticism Such an arrangement should i

Italy referendu toward a more

Rome, May 19 (Reuter) — Th overwhelming rejection in weekend referendum of an at tempt to restrict Italy's libera abortion law was a major defea for Pope John Paul II and th influential Roman Catholi Church in Italy.

The respected newspaper Cor riere della Sera said the vot showed Italy was becoming more secular state. Other news papers, most of which had com out strongly against the proposal carried headlines like "A Victor for Common Sense".

Only 32 per cent of voters ac cepted the proposal by the church-backed "Movement fo Life" in spite of a highly-organ ized campaign aimed at stirring the conscience of Italy's predo minantly Catholic electorate.

For weeks before the vote priests denounced abortion from the pulpit and the movement's posters were displayed in church doorways and distributed before and after mass. Pope John Paul made frequent attacks on abor tion as murder and a violation of the commandment "thou shal not kill." Even the wave of sym pathy for the Pope after an as sassination attempt four days before the referendum did no appear to have swayed voters in his favour.

Corriere della Sera said in an

Breznay József

Tél a festészetben

A Képcsarnok kiállítása Veszprémben

Ha a művészektől azt várnánk, hogy a napi eseményekhez fűzzenek kommentárokat, azokat illusztrálják, nem kerülhetett volna sor a Képcsarnok veszprémi bemutatótermében a Tél a festészetben című kiállításra — hiszen az idén nem volt tél.

Sajátos eszközeikkel azonban a festők közénk tudják varázsolni azt is, ami nincs, Mint most a telet.

Mennyi mindent jelenthet ez a fogalom: tél! Végtelen hómezőket, zuzmarás csendet, kuckók melegét, a fák alatt dermedten heverő madárhullákat, korcsolyapályát, befagyott Balatont, didergő, vagy a kemény munkától a zimankós hidegben is kimelegedő embereket...

A festők számára talán a legszebb téma. De talán a legnehezebb is, hiszen itt tévedhetnek legkönnyebben az olcsó hatásvadászat „hómezejére". A Képcsarnok ízlésnevelő küldetésére jellemző, hogy a mostani veszprémi kiállítástól — mint a képcsarnoki kiállításoktól általában — távol áll a hatásvadászat. Változatos, igényes a bemutatott anyag. A kiállításról ízelítőül mi is közlünk néhány képet.

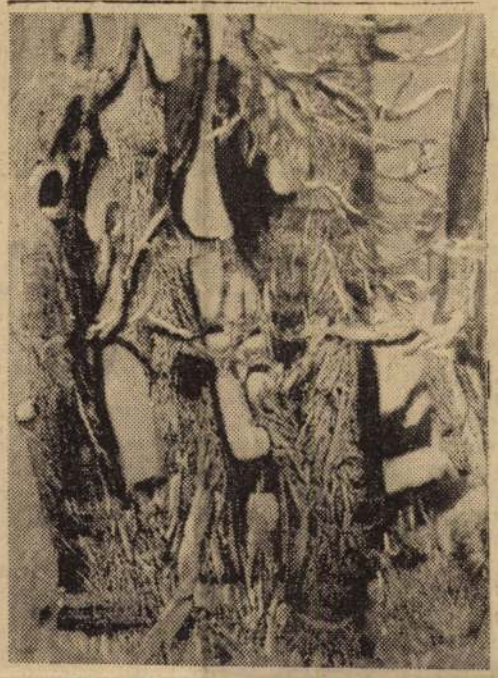

Breznay József: Öreg fák

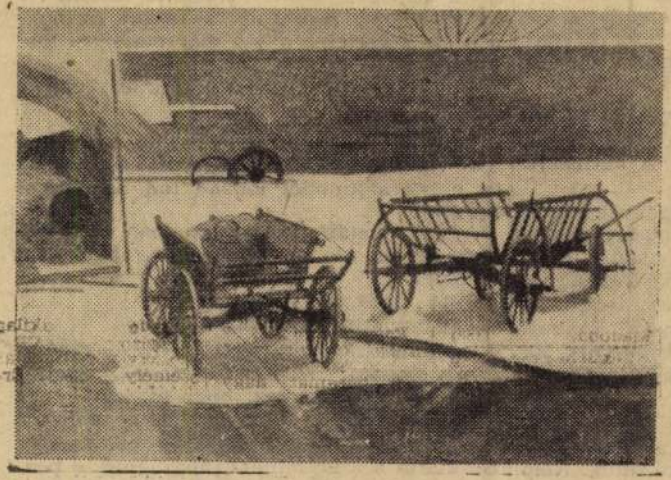

Mácsai István: Téli táj (Balra fent)

Iresik József: Veszprém (Jobbra fent)

Dezső József: Téli Tisza-part (Balra)

(Vida András felvételei)

szerű, mégis tömören zengő kórusait; a nagy klasszikusok, Mozart, Schubert, Haydn művei mellett Bartók és Kodály népdalfeldolgozásait.

A feladat nagy volt. Hogy kik segítették azokban az években? *A munkásmozgalom vezetői.* Akik megérezték, hogy mit jelent a munkások számára egy-egy ilyen összejövetel.

— *Kölcsönösen tanultunk egymástól* — emlékezik vissza Vásárhelyi Zoltán a kórusfoglalkozásokra. — *Ők tőlem mindazt, ami a zene ismeretében gazdagítja az embert. Én tőlük a politikai látást, tudatosságot, biztonságot.*

Természetesen voltak, akik sürgősen lemorzsolódtak a kórusokból. De a mag, az megmaradt. Azok, akikkel számos díjat nyertek itthon és külföldön, akik rangot szereztek a magyar kórusművészetnek.

ÖNÁLLÓ KONCERTEZÉSRE nem maradt ideje. De nem is bánta. Saját műveinek komponálása, amelyek oly gyakran elnyerték Kodály tetszését, a siker, mely mindenütt követte munkásságát, és 1942-től a zeneakadémiai tanári állás — teljessé tették életét.

A felszabadulás után írta egyik leghíresebb kórusművét, *„A munka harangszavai"*-t. Már nem a harcról, hanem a diadalról zeng ez a mű. Ma is gyakran hallhatjuk.

A Honvéd Művészegyüttes, a Belügyminisztérium Énekkara, a Rádió Énekkara — ezek voltak a fontosabb állomások. És 1959 óta vezeti a Zeneművészeti Főiskola Vegyeskarát, amely növendékeiből áll. Képzett zenészek, sokat tudnak, igényesek. A zeneirodalom egyik legnehezebb művét, Bach H-moll miséjét, „lapról", azonnal énekelték.

Megkérem, mondja el, hogyan zajlik le egy-egy kórusprőba?

— Először elénekeljük a művet, azután magyarázok. Hogy mi van például egy piano jelzés mögött. Milyen szituáció, milyen érzelem. És amikor elkezdik újból, gyönyörű pianót énekelnek, szebben, mintha órákig azt magyaráztam volna, hogyan kell halkan énekelni. Többet kell tudni, mint ami a leírt oda tik. Ebben úgy érzem, tudok segíteni, és ezért hálásak a fiatalok.

Vásárhelyi Zoltán *Kossuth-díjas, Kiváló- és Érdemes művész.* Az 1971-ben kapott SZOT-díjról mélységes meghatottsággal beszél. Az külön megtiszteltetést jelentett számára. Ez a kitüntetés azt jelenti — a munkásság a maga művészének érzi.

L. I.

szeja fölött egy fülledt légtömeg
oválisra-csiszolt nagyítóüveg-
formára tömörül. Tűz a nap,
izzadtság sisteren
szárnyak pörkö
lángolnak: váro
ami a nagyítót
és az égbolt, m
hajlékony lányc
rejtelmesen kön
lesz ismét — sz
hogy szeretnéd
kékjébe fúrni

NAPLÓ
(Veszprém)
1972 MÁR 11
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

TAKARÍTÓ

A takarítónők összetartottak. Nyolcan voltak a hivatalban, beosztották maguk között a folyosókat, a szobákat, a WC-ket, a seprűket. Megosztották egymással gondjaikat, uzsonnájukat. Négyórás elfoglaltságuk volt, munka után meghívták egymást a sarki presszóba. Szimplát ittak és a presszót is úgy hívták: Szimpla. Az életük is szimpla volt, így azután minden stílszerűen történt ebben a mulatásban. A kicsike kávét jó sokáig itták, sok volt a mondanivalójuk.

Az életükben nem volt nagy regény, a mások életéről beszéltek, a szobák urairól, akikre takarítottak.

— Sok volt a rúzsos csikk a hamutartóban. M. elvtársnál. Az a nyavalyás nő nem hagyja békében. Meglátjátok, lebuktatja azt az aranyos embert. Gyerekek, hogy az milyen rendes ember. Ha korán bejön, mindig megkínál valamivel.

— A Margit szerelmes — vetette közbe az egyik és kezét foghíjas szája elé kapta. Már harminc éve így nevetett. A harmadik átvette tőle a szót.

— K. elvtársnál még a függönyöknek is pálinkaszaguk van. És az a rengeteg pohár, üveg, szemét, amit otthagynak maguk után! Ez kocsmát csinál a hivatalból. Teheti, jól fekszik. És milyen durva, hogy lenézi az embert! Takarító nő! Mi az neki? Semmi! Pedig meglehet, az ő anyja is az volt. Ha másnaposan jön be, veri a faromat, pedig az anyja lehetnék.

Ilyenkor ijedten összenéznek összébb bújnak, istenkísértésnek érzik ezt a beszédet.. De Ilona a legszókimondóbb közöttük. Nem hagyja abba:

— Minek sunyítotok? Én nem sumákolok, én neki is megmondom...

Soha nem mond meg senkinek semmit, de olyan jól esik ezt hinni. Ha az embernek rossz az élet, legalább egymás között merjen szólni.

Rózsa minden szobában szerelmi regényt sejt, Ötven éves. Naiv, jó lélek. Tiszta, sokat ad a külsejére. A többiek már megszokták, szeretik.

— Bejött reggel L. elvtárs, azt mondta nekem, kezét csókolom Rózsa... És hogy milyen csinos vagyok! Nincs még egy ilyen jó ember a házban. Minden nő odavan érte. Én nem mutatom, hogy nekem is tetszik. Öreg is vagyok hozzá...

Meghat
szeretette
kér a pi
nizsit. M
kéről var

A sörtő
git nem bírja az italt, sír. Két fia van. A harmadik meghalt. Pedig az volt a legjobb szívű gyermek. Ha élne, az az egy segítené őt. Nem hagyná dolgozni, klozetot pucolni. — Ezt már zokogva mondja. Mindannyian könnyeznek, sanyarú életük múlásán, melynek hátralévő napjait apatikusan morzsolgatják.

A pincér odajön és azt mondja: „Csendesebben, asszonyok".

— Ez olyan, mint a Kolozsi — mondja az egyik szipogva, s ettől vidámak lesznek. A könnyek még csillognak a fáradt szemekben, de a vértelen ajkak már mosolyra torzulnak.

— A kis hülye. Kétezer forintért vigyáz ránk.

— Sakkozik munkaidőben.

— Amikor a főnök rajtakapta, azt mondta, onnét a klubból jobban tud bennünket figyelni.

— Azt mondta, túl sok szappan és mosópor fogy az utóbbi időben. Itt valami nem stimmel.

— A főnök jól letólta.

— Meg is ittuk a levét.

— Odajött hozzám azzal a hülye képével és azt mondta: „Asszonyok, magukra panasz van. Jelzések érkeztek, hogy lógnak".

— Jelzések!?.. Hogy oda ne rohanjak.

— V. aztán bejött hajnalban, emlékeztek. Kikutatta a szatyrainkat, hogy nincs-e benne szappan. Adtam én neki szappant. Bekentem a szobája előtt a parkettát finom puha szappannal. Nem sajnáltam tőle. Ha úgyis fogy... Akkorát esett a lelkem, két napig fogta a fenekét.

Képzeld, hozzám jött panaszkodni, hogy nem tud kimenni a tréningre. Még szellemeskedett is, azt mondta, hogy a jó csődör vagy megvakul, vagy megsántul.

— Kolozsi meg a csődör!

Ezen mindannyian jót nevettek.

— Nem baj, lelkem, gondoltam, legalább nem ülsz egész nap a sakktábla mellett.

Ránéztek a pincérre, fizettek, s nehéz járásukkal elindultak az ajtó felé.

Suha Andor

Breznay, Giuseppe PIETA' (particolare) (tempera)

GIUSEPPE VARGA
ro del Commercio e dell'Industria

Presidente del C
Ministro deg

A gyarmati probléma

IRTA: BÁRÓ WESSELÉNYI MIKLÓS

A folyton változó és hullámzó világpolitikai problémák útvesztőjében a nyersanyagok, illetve gyarmatok igazságosabb elosztásának kérdése a nemzetközi kérdések állandó fő tényezőjeként szerepel. Számos olyan probléma, mely pillanatnyilag a különböző európai kormányoknak gondot okoz és kontinensünk közvéleményét nyugtalanítja, *csak látszólagosan európai eredetű kérdés.* A legtöbb esetben *az igazi indítékok Európától távol eső területekről származnak.* Áll ez elsősorban a legtöbb Németországgal kapcsolatos kérdésre, hiszen *Hitler* kancellár majdnem valamennyi beszédében hangoztatta, hogy *a birodalmi kormány sohasem mondhat le Európán kívüli területi követeléseiről,* ebből a kijelentésből pedig logikusan következik, hogy mindaddig, míg a német gyarmati igények rendezése valamilyen formában nem nyert kielégítést, a gyarmatosításra alkalmas területek szerzése a német külpolitikának mindenkor olyan vezérgondolatát alkotja majd, mely éppen ez alapelvénél fogva valamennyi politikai akcióban éreztetni fogja hatását. Ebből kifolyólag nemcsak az illetékes kormányok kényszerülnek előbb-utóbb *érdemleges módon foglalkozni a problémával,* de az olvasó számára sem lesz érdektelen, ha főleg *a praktikus megoldási lehetőségek szempontjából,* e kérdéskomplexumot közelebbről is elemezni próbáljuk.

A gyarmati kérdések története egyet jelent a különböző európai nagyhatalmak politikai történetével. A modern gyarmatpolitika, mely végeredményben a tizenkilencedik század imperialista törekvéseinek is egyik alapvető tényezője volt, Amerika felfedezésekor vette kezdetét. Teljes intenzitását azonban akkor érte el, midőn a technikai fejlődés előretörésével *az új piacok és nyersanyagterületek felkutatása az ipari államok számára elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott.* Ez az időpont a tizennyolcadik század végén és a tizenkilencedik század elején következett be. Ekkor, vagyis a bécsi kongresszuson *válik nyilvánvalóvá a gyarmatproblémák egyetemes világpolitikai jelentősége* és ekkor kísérelik meg elsőízben azt, hogy a kérdések számára általános megállapodások útján nemzetközi jogilag is megoldást találjanak.

A második nagy egyetemes rendezési kísérlet száz évvel később, Versailles-ben történt és nem lehetetlen, hogy a közeljövőben a harmadik rendezésre fog sor kerülni. Természetes, hogy a gyarmati problémák az időközben lefolyt konferenciákon, valamint kétoldali tárgyalások során, az egyes hatalmak között többször is különböző megállapodások tárgyát képezték. (Hiszen az antant cordiole-szerződés is tulajdonképpen gyarmati szerződés volt.) Mindazonáltal *egyetemes jellegű rendezésről csak a fenti két esetben volt szó.* A jelen problémák szempontjából a versaillesi szerződés idevonatkozó területi rendelkezései a fontosak, miután ma már kétségtelen, hogy e rendelkezések félmegoldásai teremtették a mai feszült helyzetet, melynek egyik lényeges törekvése éppen a gyarmati kérdések igazságosabb és végleges rendezése.

A versaillesi szerződés gyarmati rendelkezései világos visszatükrözői azoknak a hadicéloknak, melyekért bizonyos mértékig az antant a világháborúba sodródott és mely célokat a szövetséges hatalmak a világháború folyamán többször is hangoztattak. A gyarmatprobléma mai helyzetképe csakis a békeszerződések idevonatkozó rendelkezései alapján érthető és így röviden rá szeretnék mutatni a békeszerződések azon *szerencsétlen intézkedéseire,* melyek a mai helyzet kifejlődését elősegítették, másrészt azokra is, melyek *az akkori viszonyok közt helyesnek nevezhetők* s melyek szerencsére lehetővé teszik, hogy az elkövetett hibákat ma még *nagyjában orvosolni lehessen.*

A gyarmati kérdések rendezésekor a békeszerződések megalkotói *két alapvető és végzetes hibát követtek el.* Először, midőn a vak gyűlölettől elkábítva Németországot megfosztották minden gyarmatától és *nem számoltak azzal, illetve nem látták előre azt, hogy Németország megerősödésekor a birodalom expanziója gyarmatterületek hiányában szükségszerűen Európában fog magának alkalmas területet keresni.* Ennek előbb vagy utóbb, mai vagy más formában való bekövetkezését csakis a gyűlölettől elvakult ember nem láthatta, mint ahogyan azt az ily érzelmektől mentes tisztafejű ember, amilyen például *Keynes* volt, még a békekötés évében meglátta. *A másik végzetes hiba pedig az volt, hogy a gyarmatok felosztásából kizárták Olaszországot,* amelynek, ha már a gyarmatok tartása szükségesnek ismertetett el, Németországgal egyetemben *éppen annyi joga volt koloniális igényekre,* mint Franciaországnak vagy Angliának. E hibás lépés következménye az abesszin konfliktusban jelentkezett, midőn Versailles óta először választotta el az emberiséget egy hajszál az újabb világháború kitörésétől.

Helyesnek minősíthető a versaillesi szerződés gyarmati rendelkezései közül az, hogy a Németországtól elvett területeket *nem annektáltatta az egyes hatalmakkal, hanem a mandátum-rendszer felállításával azokat csupán az illető hatalmak igazgatása alá helyezte, melyek ezen igazgatásért a Népszövetség Tanácsának felelősek.* Az sem kétséges, hogy e modern nemzetközi jog szellemének inkább megfelelő intézkedés *Wilsonnak* köszönhető. Bár ez intézkedés nem nevezhető teljesen méltányosnak, de mindenesetre *igen nagy horderejű, mert egyedül ez teszi lehetővé azt, hogy a német gyarmatok problémáját erőszak nélkül, jogi alapon, legalábbis bizonyos vonatkozásban rendezni lehessen.*

Mert a gyakorlatban mindenesetre már sokkal nagyobb nehézségek forognak fenn. Ha ugyanis a Harmadik Birodalom csakugyan ragaszkodik ahhoz, hogy minden volt német gyarmat feltétel nélkül visszakerüljön birtokába, úgy *e kívánság teljesülését békés úton alig tartjuk lehetségesnek.* A helyzet tudniillik az, hogy a mandátumrendszert, mint általában a nemzetközi jogot, *csak Anglia vette komolyan.* Ha a Népszövetség mandátumbizottságának évenkint megjelenő jelentéseit átlapozzuk, úgy erről kétségtelenül meggyőződhetünk. *Elvben ma még valamennyi volt német gyarmat a Népszövetség közvetett rendelkezései alá tartozik, mely adott esetben a gyarmatok elosztását is megváltoztathatja.* De időközben a mandátumhatalmak egyike, Japán, otthagyta Genfet s nem valószínű, hogy Japán a Csendes óceánban fekvő mandátumterületeit pusztán a Népszövetség iránti szívességből Genfnek visszaadná. Sőt e gesztus az antikomintern szerződés ellenére még közvetlenül Németország irányában sem tételezhető fel. Úgyszintén majdnem elveszett területnek tekinthető német Délnyugat-Afrika, melynek egyik részét, az úgynevezett »Caprivi csücskét« éppen ezelőtt néhány nappal annektálta a Délafrikai Unió. Megmaradna tehát a francia és angol igazgatás alatt álló német Nyugat- és Kelet-Afrika, melyek jogi szempontból ma is teljes mértékben a Népszövetség közvetett rendelkezései alatt állanak. Azonban a jogi szemponttól eltekintve *itt is a technikai nehézségek egész sorozata jelentkezik.* A legfőbb probléma az, hogy *lesz-e olyan francia vagy angol kormány, mely ilyen tervvel a parlament és a közvélemény elé merne lépni?* Hiszen e gyarmatokba a nevezett államok az elmult húsz év alatt *rengeteg tőkét invesztáltak* és ezek sorsa a német uralom visszaállítása esetén nagyon is bizonytalan volna. S még mindig figyelmen kívül hagytuk a különböző geopolitikai nehézségeket. Ilyen volna például *a német keletafrikai gyarmatok visszaadása esetén az,* hogy e visszaadás elvágná az angolok Kairó—Fokváros vonalát, mely az afrikai angol törekvéseknek mindig egyik legfőbb célja volt.

Ma már azonban az is bizonyos, hogy részben ugyan a körülmények kényszerítő hatása alatt, de talán némileg logikus meggyőződésből is a francia és angol kormányok *nemcsak a fenti nehézségekkel vannak tisztában, de azzal is, hogy Németország jogos követeléseit valahogyan ki kell elégíteni.* Az illető kormányok köreiben mind sűrűbben nemcsak negatív, de pozitív színezetű nyilatkozatok és kijelentések hangzanak el és a nyugati államok sajtója és nemhivatalos körei is *állandóan próbálkoznak különböző megoldási kísérletekkel,* melyek önmagukban mégis csak a felismerés jelének tekinthetők. Ilyen kísérleti léggömb volt nemrég a francia sajtóban napvilágot látott *Madagaszkár-terv.* Madagaszkár egymaga azonban semmiesetre sem elégítheti ki Németországot. Ezért sokkal több lehetőség van abban a nemhivatalos angol tervben, mely szerint *a jelenlegi mandátumhatalmak gazdasági tárgyalások útján megszereznék Portugáliától hatalmas kiterjedésű nyugatafrikai birtokát, Angolát és ezt adnák Németországnak kárpótlásul.* Természetesen itt is rengeteg nehézség van, de ezek jószándékkal és közös akarattal *áthidalhatók.* E kérdésben *elsősorban Portugália álláspontja lényeges,* de az angol lapok tudni vélik, hogy tekintettel ez ország nem túlságosan rózsás gazdasági helyzetére, a nehézségek megfelelő áldozatok árán nem áthidalhatatlanok. *Az áldozathozatal pedig mindenesetre a mandátumhatalmak erkölcsi kötelessége közé tartozik.* Angola és Madagaszkár területben körülbelül a volt német gyarmatok *felét* teszik ki. Ha ehhez még visszacsatolnák a jelenleg angol és francia mandátum alatt lévő afrikai volt német gyarmatok egy részét, úgy az arányszám a háborúelőttihez viszonyítva körülbelül elérné a 70—80 százalékot, mely arra való tekintettel, hogy a fentiek *mindenképpen értékes területek, a reális lehetőségeknek megfelelően méltányos megoldásnak volna nevezhető,* melyet a Harmadik Birodalom is nyugodtan elfogadhat.

Magától értetődően a probléma a fentiekben vázoltaknál sokkal bonyolultabb és a megoldás (főleg gazdasági és geopolitikai szempontból) sokkal mélyebb tanulmányt igényelne. Mi azonban csak azt szerettük volna az olvasó előtt kimutatni, hogy a kérdés *komoly megoldási lehetőségével ma már mind a két oldalon foglalkoznak és ha egyik fél sem ragaszkodik merev eleji álláspontjához, akkor politikai és reális szempontból az akadályok egyáltalán nem áthidalhatatlanok.*

Az Általános Fogyasztási Szövetkezet
húsüzemi berendezése
húsfeldolgozógépekkel, főzőüstökkel, szállítóberendezéssel és teljes felszereléssel azonnal **eladó.** Megtekinthető: IX., Nádasdy-utca 2.

Vidéki szemmel

Magyar Vidék, augusztus.

A londoni lengyel követ még ki sem lép Halifax külügyminiszter ajtaján, mikor nálunk a legeldugottabb faluban is akad legalább nyolc ember, aki bizalmas úton már hiteles értesülésekkel rendelkezik arról, hogy a két diplomata mit tárgyalt egymással. A török vezérkari főnök még el sem kezdett gondolkozni, mitévő legyen, ha komolyra fordul a helyzet Bulgáriával: a tanyán sem kezdik már emberszámba venni azt, aki nem tudja, hogy Törökország a határ mely pontján gyüjtötte össze haderejének tartalékját. A fülek mostanában hamarább meghallják a ki nem mondott szót, mint az elhangzottat, a szemek előbb meglátják a láthatatlant, mint az előttük levőt. A mesgyeszomszéd földjét figyelmesebben vizsgálgatja a gazda, mint a sajátját, a kereskedő arra a vevőre kíváncsi, aki a konkurrenshez megy be. A polgáremberre is ráragadt az élettér keresésének divatja, de az élettért a legtöbben legalább is a szomszédságukban keresik és nem odahaza, pedig a legjobb, legkihasználhatóbb élettér az, amit a gazdának a maga földje, az iparosnak a maga műhelye, a munkásnak a maga dolgos kétkeze, a tisztviselőnek a maga íróasztala nyujt. Addig nézzük a másutt fekvő életteret, amíg elhanyagoljuk a magunkét, addig akarunk vezérigazgatók lenni, amíg kicsöppenünk az irnokságból is és addig akarunk középbirtokosok lenni, amíg kiszalad a kisbirtok is a lábunk alól.

De ki tud ellenállni a kísértésnek, mikor egyebet sem hallunk, mint gyönyörűen kiszínezett vágyálmokat és felelőtlen ígérgetéseket új életberendezkedésről, mikor mindenki húsosfazék mellett fog ülni és hirtelenében elfeledkezünk megkérdezni az ígérgetőktől, hogy ki fogja a fát hordani a fazék alá, ki fogja a vizet belemerni, ha nekünk csak az lesz a dolgunk, hogy várjuk, míg megfő a fazékban a tyúk. Azt meg nem is kell kérdezni, hogy kié lesz a tyúk, amely terítékre kerül, hiszen az nem vitás, hogy a szomszédé lesz. Talán fölbukkan a gondolat, hogy a szomszéd a mi tyúkunkra fent már a fogát, de minek zavarni a szép jövő kilátásait ilyen kényelmetlen gondolattal s gyorsan elhessegetjük ezt a lehetőséget.

Kicsi lett a földünk, szűk lett a műhelyünk, dohos az irodánk, nem vagyunk megelégedve a saját és legtermészetesebb életterünkkel. Igy esett azután meg, hogy szürke hírré kisebbedett a jelentés, hogy a minisztériumban elkészültek a Duna—Tisza-csatorna tervével.

Micsoda elszomorító kor- és kórtünet ez! Három vagy négy évtizeden át könyvtárak íródtak össze a csatorna kérdéséről, érvek és számítások csatáztak körülötte, városok mentek birokra, hogy határukban vezessen a csatorna útja, nem is beszélve arról a harcról, amely a torkolati pont helye körül zajlott, — most pedig lapozunk egyet az ujságban, mikor végre előtünik az annyi ideig várt és remélt hír a tervek végleges elkészültéről. Nem is érdeklődünk az útvonal iránt és semmit sem hallunk arról, hogy valamely város megmozdult volna, mert elkerüli a csatorna, pedig ha csak szilvaaszaló létesítéséről van is szó, a városok fenekedve szoktak egymásra törni és egyik deputáció a másikat éri a miniszternél.

Az igazi magyar élettérnek döntő fontosságú eseménye a Duna-Tisza csatorna megépítése. Éveken át a munkások tízezerei jutnak keresethez, a megépülés után pedig nagyot könnyebbednek a termésértékesítési lehetőségek, melyek még nem is olyan régen az érdeklődésnek, a gazdasági életnek a forrpontjában állottak. Nyolc esztendő kell a csatorna megépítéséhez. Ki akar itt nyolc évet várni, nyolc évet eltölteni alkotó munkában, mikor a bőkezű ígéretek már holnapra biztatnak olyan élettel, melyben huszadrangú szerephez sem jut a munka, a kenyérkereset, a búza meg a barack szállítása, hanem ezek helyett megélünk a világnézetből, élettérből, vetített sikokból, legfőképpen pedig a dinamikai lendületből.

A nemzetnevelés fontos tantárgy lett az élet iskolájában. Akit még nem hálózott be a sok jelszó, a töméntelen jelvény, a levegőben függő rengeteg terv — az szerényen és csak magában meg meri kockáztatni a véleményt, hogy a nemzetnevelési órán elő lehetne szedni a Duna-Tisza csatorna terveit, szakirodalmát és elő lehetne adni a hallgatóságnak, hogy a csatorna építésénél vár hivatás a bennünk rejlő dinamikai lendületre, ott kell megmutatni, mit tud a magyar ész, a magyar kar, a magyar akarat, mert a csatornára fordított erő és lendület sokkal nagyobb hasznára lesz a magyar életnek, a magyar földnek, mint akárhány széllel béelt program és hamarább eszik tyúkot, aki segít felépíteni a csatornát, mint az, aki a szomszéd tyúkjára ásinkózik, hamarább lesz középbirtokos, aki kisbirtokán kihasználja öntözéssel, szállítási könnyebbséggel a csatorna nyujtotta előnyöket, semmint az, aki már kinézte, hogy a magafajtájú és sorsú szomszéd földjén mit fog termelni. A csatorna biztosabbá és gazdagabbá teszi a magyar életteret, de azt a magyar életteret, melyet a magunk dolgos kétkezünk körül találunk és nem a láthatatlan légvárban.

(G. E.)

Kitünő sütőipari szakkönyv! — Hélkülözhetetlen a mestervizsgánál és az átképzésnél!
A mit minden sütőtanoncnak tudnia kell
Ára 4.— pengő. Vidékre való szállításnál az összeget előre kell beküldeni.
Kapható: Az Est könyvosztályában, Budapest, VII., Erzsébet-körút 18.

A tudományos ösztöndíjak nyertesei

A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1939/40. tanévre a tudományos ösztöndíjakat a következőknek adományozta:

I.

Belföldi kutatási ösztöndíjat nyertek 800 pengő összeggel:

Manhovich László közalapítványi ügyigazg. gyakd. (Bp.) alkotmányjogi, Klenner Ferenc egyet. tanársegéd (Pécs) irodalomtörténeti, Mollay Károly egyet. gyakornok (Bp.) német nyelvészeti, Gerlőtei Jenő óh. tanár (Debrecen) francia irodalmi, Fogarasi Miklós (Bp.) irodalom- és kultúrtörténeti, Szabó Dénes (Bp.) szláv és magyar nyelvészeti, Szabó Árpád (Bp.) klaszszika-filológiai, Pásztor Lajos egyet. gyak. (Bp.) egyháztörténeti, Mozsolics Amália (Bp.) őrégészeti, Jakó Zsigmond (Bp.) településtörténeti, Kulin György csillagdai gyak. (Bp.) csillagászati, Török Tibor egyet. gyak. (Debrecen) mikrokémiai, Füleky György tanársegéd (Bp.) mezőgazd. kémiai, Nemeskéri János (Bp.) antropológiai, Petrich Géza földreng. obszerv. gyak. (Bp.) szeizmológiai, Berencsi György egyet. gyak. (Bp.) orvosi kórtani, Martin János egyet. gyak. (Debrecen) kóréletani, Gerlóczy Ferenc klinikai gyak. (Bp.) gyermekgyógyászati, Korompai Imre klinikai tanársegéd (Bp.) nőgyógyászati, Révész István ág. h. ev. segédlelkész (Sopron) keresztyén egyházművészeti, Láng Sándor gimn. óh. tanár (Bp.) geomorfológiai.

500 pengő összeggel: Endrédy Endre vegyész (Bp.) talajtani.

400 P összeggel: Harsányi András ref. lelkész (Debrecen) egyháztörténeti, Jankó József főisk. kép. gyak. (Bp.) mezőgazdasági üzemtani, Tárczi Nagy Zoltán mezőgazda akad. gyak. (Debrecen) agrárpolitikai és termeléstechnikai, Gyurmán Márta egyet. gyak. (Bp.) filológiai, Strausz Antal egyet. gyak. (Szeged) matematikai neveléstudományi, Kálmán Béla óh. tanár (Bp.) finn-ugor nyelvészeti és magyar nyelvjáráskutatási, Babos Ernő gimn. óh. tanár (Bp.) magyar nyelvtudományi, Temesi Mihály egyet. tanársegéd (Pécs) nyelvtudományi, Némedi Lajos egyet. gyak. (Debrecen) német filológiai, Babics András főisk. képgyak. (Pécs) várostörténeti, Maksai Ferenc egyet. gyak. (Bp.) magyar történeti, Dercsényi Dezső főisk. kép. gyak. (Bp.) művészettörténeti, Csapodi István Csaba főisk. kép. gyak. (Bp.) magyar művelődéstörténeti, Pakucs Béla (Pécs) gazdaságtörténeti, Votisky Zoltán egyet. gyak. (Debrecen) dohányanalitikai kémiai, Juhász Lajos egyet. gyak. (Bp.) újkori társadalom és gazdaságtörténeti, Sik Károly mezőgazdasági kísérletügyi segédvegyész (Bp.) talajtani, Egyed László (Bp.) matematikai, Boros János egyet. gyak. (Debrecen) fizikai, Soós Árpád főisk. kép. gyak. (Bp.) állattani, Sátori József (Debrecen) állattani, Aczél Márton mezőgazd. kísérletügyi gyak. (Bp.) állattani, Lange Nándor egyet. gyak. (Bp.) állattani, Dózsa István egyet. gyak. (Bp.) anatómiai, Hargitai Zoltán ref. tanítóképzőintézeti h. tanár (Debrecen) geobotanikai, Szirmai János (Bp.) növénykórtani, Győrffy Katalin (Szeged) növénytani, Majzon László földtani int. asszisztens (Bp.) geológiai és mikropalaeontológiai, Balogh Kálmán egyet. gyak. (Debrecen) geológiai, Boros Judit egyet. gyak. (Szeged) kőzettani.

400 P összeggel: *Acs* László tanársegéd (Bp.) bakteriológiai, özv. Gresz Béláné, Czimmer Anna óvónőképzőintézeti iskolaorvos, egyetemi tanársegéd (Debrecen) gyógyszertörténeti, Schmidt Gusztáv klinikai gyak. (Szeged) kórszövettani Dziobek László klinikai tanársegéd (Pécs) bőrgyógyászati, Sarkady László klinikai gyak. (Debrecen) kórtani, Illés Vilmos műegyetemi tanársegéd (Bp.) vízépítési, Tóth Jenő műegyetemi tanársegéd (Bp.) élelmiszerkémiai, Sasvári Kálmán műegyetemi asszisztens (Bp.) fizikai, Horváth István műegyetemi tanársegéd (Bp.) talajmechanikai, Magyar János erdészeti kutatóintézeti alkalmazott (Sopron) erdőrendezési, Lechner Kamill iparügyi miniszteri építészmérnök (Bp.) építészeti, Radnai Loránd műegyetemi tanársegéd (Bp.) archeológiai, Orosz István (Bp.) népénekgyűjtési, Szita Oszkár főiskolai gyak. (Bp.) zenetörténeti.

300 P összeggel: Szentes Ferenc kísérletügyi asszisztens-geológus hegyszerkezettani tanulmányokra.

II.

A bécsi Collegium Hungaricumba az 1939—40. tanévre állami ösztöndíjat nyertek: Cseh Sándor papnövendék (Budapest) vallástörténeti, Halász Andor ref. segédlelkész (Debrecen) ker. írásmagyarázati, Borvendég Ernő törvényszéki aljegyző (Budapest) magánjogi, Zibolen Etelka (Budapest) német nyelvészeti, Szücs Mária egyet. gyakornok (Szeged) kőzettani, Bugyi Balázs egyet. tanársegéd (Budapest) gyógyszertani, Berkovich Géza klinikai gyakornok (Debrecen) sebészeti, Mohl Imre (Budapest) építészeti; *az I. félévre:* Ernuszt Janka (Budapest) latin filológiai, Kerekes József egyet. gyakornok (Budapest) morfológiai; *a II. félévre:* Wessetzky Vilmos (Budapest) egyiptológiai, Fehér Miklós (Budapest) embertani tanulmányokra.

A berlini Collegium Hungaricumba az 1939—40. tanévre állami ösztöndíjat nyertek: Goltner Dénes kir. ügyész (Szeged) közjogi, Vargha Sándor Özséb árellenőrző korm. bizt. segédrevizor (Budapest) kereskedelmi jogi, Némethy László (Budapest) ókori keleti történeti és nyelvészeti, Juhász Lajos egyet. gyak. (Budapest) művelődéstörténeti, Pallós Károly egyet. tanársegéd (Budapest) szülészet-nőgyógyászati, Szendrői Jenő (Budapest) építészeti, Ottó Ferenc zeneszerző (Budapest) zeneszerzési; *az I. félévre:* Koltay István tanítóképző int. tanár (Szeged) neveléstudományi, Jaskó Sándor egyet. tanársegéd (Budapest) földtani; *a II. félévre:* Benárd Aurél (Budapest) közigazgatási jogi, Csánk Béla min. o. tan. (Budapest) sajtójogi tanulmányokra.

A római Magyar Intézetbe az 1939/40. tanévre állami ösztöndíjat nyertek: Az egész tanévre: Nagy Ferenc pécsegyházmegyei áldozópap (Bp.) dogmatörténeti, Bitterbinder Miklós reálgimn. hittanár (Bp.) kánonjogi, Senkár Lajos papnövendék (Bp.) dogmatikai, Breznay József főisk. tanársegéd (Bp.) festészeti, Basilides Barna festőművész (Bp.) festészeti, Metky Ödön főisk. tanársegéd (Bp.) szobrászati, Szakál Ernő díszítőszobrász (Bp.) díszítőszobrászati; *az első félévre:* Versényi György középisk. gyak. (Bp.) közigazgatási jogi, Vertse Dezső miniszt. s.-mérnök (Bp.) városrendezési tanulmányokra.

Franciaországba magyar állami ösztöndíjat nyertek az 1939—40. tanévre: egész évre (2200 pengőt): Ortutay Gyula (Budapest) francia irodalomtörténeti, Pais Károly áll. gimn. tanár (Budapest) magyar irodalomtörténeti.

Az első félévre (1100 pengőt): Drágffy Miklós törvényszéki bíró (Budapest) közigazgatási jogi, Világhy Miklós (Budapest) magánjogi, Szabados Margit iparostanonciskolai tanár (Szeged) hydrobiológiai-algológiai, Armentano Lajos klinikai tanársegéd (Szeged) belgyógyászati.

A második félévre (1100 pengőt): Kocsis Gyula (Debrecen) francia irodalmi, Czukrász Ida klinikai tanársegéd (Debrecen) szemészeti, Wollek Béla klinikai tanársegéd (Budapest) gyermekgyógyászati, Fonai Miklós középiskolai énektanár (Budapest) zenetörténeti tanulmányokra.

A római Frknói Vilmos Magyar Történeti Intézetbe kiküldetett:

egész évre: Kádár Zoltán (Budapest) keresztény régészeti;

az I. félévre: Borsányi Károly (Budapest) ókori történeti;

a II. félére: Ferdinándy Mihály egyet. gyak. (Budapest) művészettörténeti tanulmányokra.

Genfbe kiküldetett:

egész évre: Brodszky Pál tanárjelölt (Budapest) angol irodalmi, Pulay Gábor tanárjelölt (Budapest) angol irodalmi;

az I. félévre: Janits Iván tanárjelölt (Budapest) történeti segédtudományi, Dezső Lóránd (Budapest) csillagászati, Kosinsky Imre pénzügyi fog. gyakornok (Budapest) pénzügyi szociálpolitikai, Somogyi József nemzeti múzeumi segédőr (Budapest) keleti nyelvészeti és iszlámtörténeti;

a II. félévre: Szent-Iványi József természettud. múzeumi gyak. (Budapest) állatrendszertani és állatföldrajztani, Szelényi Tibor fővegyész (Budapest) színképelemzési tanulmányokra;

Társadalmi úton gyűjtött összegekből ösztöndíjat nyertek:

Franciaországba:

Az I. félévre: Rákosi Zoltán tanárjelölt (Budapest) irodalomtörténeti,

a II. félévre: Világhy Miklós jogszigorló (Budapest) magánjogi.

Angliába:

A II. félévre: Janits Iván tanárjelölt (Budapest) diplomatikai és paleográfiai, Dezső Lóránd (Budapest) csillagászati, Kosinszky Imre pénzügyi fog. gyakornok (Budapest) pénzügyi szociálpolitikai tanulmányokra.

Egyéb külföldi ösztöndíjat nyertek:

A British Council ösztöndíját az 1939/40. tanévre elnyerte: Ifj. Szladits Károly ügyvéd, banktisztviselő (Budapest) kereskedelmi jog, Winkler Lajos (Budapest) fizikai tanulmányokra.

Német állami csere ösztöndíjakra jelöltettek:

Egész évre: Vályi József ref. s. lelkész (Sárospatak) gyakorlati biológiai, Fábián Gyula (Budapest) állattani, Csokán Pál egyet. gyak. (Szeged) vegytani, Belopotoczky Lajos papnövendék (Sopron) keresztyén erkölcstani, Balás Piri László múzeumi segédőr (Budapest) művészettörténeti, Tolmár Gyula egyet. tanársegéd (Budapest) csillagászati;

az I. félévre: Obmann József (Szeged) közigazgatási;

a II. félévre: Kerekes József egyet. gyak. (Budapest) morfológiai tanulmányokra.

A berlini »Humboldt-alapítvány« ösztöndíját elnyerték egész évre: Nagy Jenő (Debrecen) Berlinbe nyelvjáráskutatási, Gráf Ottó (Szeged) Bécsbe germanisztikai, Hofmann László (Pécs) Berlinbe német irodalmi; *hat hónapra:* Petróczy István gimn. tanár (Pécs) Berlinbe germanisztikai; *a nyári hónapokra:* Erődi-Harrach Béla (Budapest) külkereskedelmi, Eszes Ferenc (Szeged) germanisztikai, Orkonyi Attila (Budapest) nemzetközi jogi tanulmányokra.

A »Mittcleuropaeischer Wirtschaftstag« ösztöndíját elnyerték: Gelei Gábor egyet. gyak. (Szeged) Halle-ba mezőgazdasági, Mutnyánszky Zoltán egyet. gyak. (Sopron) Münchenbe erdészeti, Pécsi Imre egyet. gyak. (Szeged) Berlinbe közgazdaságtani, Danczkay Béla szőv. s. mérnök (Budapest) Münchenbe építészeti, Jurenák Dénes államv. mérnök (Budapest) Münchenbe elektrotechnikai, Mika József egyet. adjunktus (Sopron) Münchenbe bányászati, Bugyi Balázs egyet. gyak. (Budapest) Göttingába orvosi kémiai, Csikós Nagy Béla (Szeged) közgazdaságtani, Fejes Katalin orvos egyet. gyak. (Budapest) gyermekgyógyászati, Schneider Jenő (Szeged) közgazdaságtani; *hat hónapra:* Malán Mihály egyet. adjunktus (Budapest) fajhigiéniai tanulmányokra.

Olasz állami csereösztöndíjakra jelöltettek: Nagy Artúr gyak. tanárjelölt (Budapest) színháztörténeti, Borsi Tivadar óh. tanár (Budapest) utazástörténeti, Derényi Mária óh. tanár (Pécs) történeti, Patai Mihály grafikus (Budapest) grafikai, Perez Jenő József főisk. tanársegéd (Budapest) művészettörténeti, Villányi Győző internátusi felügyelő (Budapest) egyháztörténeti tanulmányokra.

A páviai Colleggio Borromeo csereösztöndíjára jelöltettek: ifj. Személyi Kálmán (Szeged) matematikai tanulmányokra.

Olasz állami prémióban: 12 pályázó fog részesülni későbbi megállapítás szerint.

Francia állami ösztöndíjat nyertek: egész évre: Jermy Tibor (Budapest) kémiai, Bajoni Vilmos egyet. gyak. (Pécs) francia irodalomtudományi, Dobossy László középisk. tanár (Kassa) irodalomtudományi, Kósa János (Budapest) szociológiai, Róna Szilárd (Budapest) tudománytörténeti, Szabó Zoltán vm.-i szociális tanácsadó (Budapest) szociálpolitikai, Villáni Frigyes br. (Budapest) nemzetközi jogi. *Az I. félévre:* Fél Edit foglalkoztatott diplomás (Budapest) néprajzi, Egyed András (Budapest) középkori irodalomtörténeti, Pogány Ödön (Budapest) művészettörténeti, Kocsis Gyula (Debrecen) irodalomelméleti, Papp Márta (Budapest) magyar történeti. *A II. félévre:* Hadnagy Tibor gimn. tanár (Budapest) irodalomtudományi, Szöllősy Klára (Budapest) összehasonlító irodalmi, Tóth Ilona (Budapest) francia irodalomtörténeti, Kirchner Gyula (Budapest) francia nyelvészeti, Láng Lajos (Budapest) szociálpolitikai tanulmányokra.

Lengyel állami csereösztöndíjakra jelöltettek:

egész évre: Révész László János (Szeged) magyar-lengyel jog- és alkotmánytörténeti;

az I. félévre: Csergő Endre szakoktató (Budapest) testnevlési, pedagógiai, Komoróczy György főiskolai képesítésű gyak. (Budapest) gazdaságtörténeti tanulmányokra.

Finn állami csereösztöndíjra jelöltetett:

az I. félévre: Csepregi Béla ág. h. ev. s. lelkész (Sopron) finn népköltészeti;

a II. félévre: Csergő Endre okl. testnevelő tanár, szakoktató (Budapest) testnevelési pedagógiai tanulmányokra.

Eszt állami ösztöndíjra jelöltetett:

az I. félévre: Kajos János ev. segédlelkész (Sopron) hitélet-tömeglélektani tanulmányokra.

Svéd állami csereösztöndíjra jelöltetett: Atányi István gimn. óraadó tanár (Budapest) lapp nyelvészeti tanulmányokra.

Smith Jeremiás-alapítványból az Északamerikai Egyesült Államokba kiküldetett: Wohl György szőv. mérnök (Budapest) közlekedéstechnikai, Vass Géza (Budapest) repüléstechnikai tanulmányokra.

Amerikai csereösztöndíjat nyertek el: Eszenyi Zsuzsanna gazd. akad. hallg. (Debrecen) mezőgazdasági, Kliebert Gyula egyet. tanársegéd (Budapest) biokémiai, Vecseklőy József szőv. fogalm. (Budapest) közigazgatási jogi, Tóbiás Kornél (Budapest) elektromérnöki tanulmányokra.

Devaorin-ösztöndíjat nyertek Franciaországban végzendő tanulmányokra, egész évre:

Molnár Dezső okl. mérnök (Budapest) vízfelhasználástani, Salamin Pál szig. mérnök (Budapest) vízépítéstani. — *Az I. félévre:* Szalágyi Géza okl. építész (Budapest) szociális építkezési. — *A II. félévre:* Rákosi Zoltán tanárjelölt (Budapest) irodalom- és színjátszástörténeti tanulmányokra.

F. H. 392/13/1938. VIII. Th.

HIRDETMÉNY

A Budapesti Ügyvédi Kamara közhírré teszi, hogy: I. A kamara fegyelmi bírósága **dr. Kahán Elemér** budapesti (V., Gróf Vigyázó Ferenc-utca 2. sz.) ügyvédet az ellene folyó F. H. 392/1938. számú fegyelmi ügyben 1939. év április hó 21. napján hozott határozatával, melyet a m. kir. Kúria ügyvédi tanácsa mint fegyelmi bíróság 1939. év június hó 17. napján kelt Üft. 135/1939. számú végzésével helybenhagyott, az 1874. évi XXXIV. tc. 68. § b. pontja alapján az ügyvédség gyakorlatától **három hónapra felfüggesztette.** A felfüggesztés a Budapesti Közlönyben történt közzététel napját követő napon veszi kezdetét. Budapest, 1939. évi július hó 29. napján.

II.

F. R. 2360/14/1937. A Kamara fegyelmi bírósága **dr. Kováts Géza** budapesti (V., Vilmos császár-út 46. sz.) ügyvédet az ellene folyó F. R. 2360/1937. számú fegyelmi ügyben 1938. év április hó 1. napján hozott ítéletével, melyet a m. kir. Kúria ügyvédi tanácsa mint fegyelmi bíróság 1939. év június hó 8. napján kelt Üft. 120/1939/14. számú ítéletével helybenhagyott, az 1874. évi XXXIV. tc. 68. § b. pontja alapján az ügyvédség gyakorlatától **három hónapra felfüggesztette.** A felfüggesztés a Budapesti Közlönyben történt közzététel napját követő napon veszi kezdetét. Budapest, 1939. évi július hó 29. napján.

III.

F. R. 2422/1937/14. A Kamara fegyelmi bírósága **dr. Káldy Tivadart** a Budapesten működő ügyvédek névjegyzékéből 1937 december 20-án az 1934. évi XXIII. tc. 8. §-a alapján törölt, tehát volt budapesti ügyvédet az ellene folyó F. R. 2422/11/1937. számú fegyelmi ügyben 1938. év november hó 18. napján hozott ítéletével, melyet a m. kir. Kúria ügyvédi tanácsa mint fegyelmi bíróság 1939 június hó 3. napján kelt Üft. 119/14/1939. számú ítéletével helybenhagyott, az Ü. R. 68. § b. pontjába ütköző vétség miatt a 70. § 3. pontja alapján az ügyvédség gyakorlatától 6 (hat) hónapra **felfüggesztette.** Budapest, 1939. évi augusztus hó 16. napján.

IV.

F. R. 2695/1937/15. A Kamara fegyelmi bírósága **dr. Papp Egon** budapesti (VI., Rózsa-u. 80. sz.) ügyvédet az ellene folyó F. R. 2695/1937. számú fegyelmi ügyben 1938. év október hó 21. napján hozott ítéletével, melyet a m. kir. Kúria ügyvédi tanácsa mint fegyelmi bíróság 1939 június hó 10. napján kelt Üft. 102/16. 1939. számú ítéletével helybenhagyott, az Ü. R. 68. § b. pontjába ütköző vétség miatt a 70. § 3. pontja alapján az ügyvédség gyakorlatától 6 (hat) hónapra **felfüggesztette.** A felfüggesztés a Budapesti Közlönyben történt közzététel napját követő napon veszi kezdetét. Budapest, 1939. évi augusztus hó 16. napján.

V.

F. H. 273/1938/17. A Kamara fegyelmi bírósága **dr. Szabados Ferenc** budapesti (V., Árpád-utca 10. sz.) ügyvédet az ellene folyó F. H. 273/1938/14. számú fegyelmi ügyben 1939. évi április hó 15. napján hozott határozatával, melyet a m. kir. Kúria ügyvédi tanácsa mint fegyelmi bíróság 1939 június hó 17. napján kelt Üft. 134/18/1939. számú határozatával helybenhagyott, az 1937. évi IV. tc. 147. §-ának 3. pontja alapján az ügyvédség gyakorlatától **felfüggesztette.** A felfüggesztés a Budapesti Közlönyben történt közzététel napját követő napon veszi kezdetét. Budapest, 1939. évi augusztus hó 16-án.

BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA.

Breznay József

Magyar Nemzet 1948.

akarta csavarni kupak-
özben a kézigránát fel-
és megölte a 18 éves
bert.

Magya
ténelméb
dult elő, hogy olyan nagytöme-
gű pályázattal serkentsék és ju-
talmazzák a művészeti, irodalmi
életünket, mint a felszabadulás
óta. Ezek a *pályázatok kulturá-
lis fejlődésünk nagy eredmé-
nyeit* tükrözik vissza.

Képzőművészet:

1948. május 1. alkalmából a
művészeti főosztály *fresko-pá-
lyázatot* írt ki a munka, a mun-
kaverseny, az élmunkások mun-
kaközben való ábrázolásának
képzőművészeti bemutatására.
Július hó 12-én ült össze a bírá-
lóbizottság. Élénken érdekelte
művészeinket a téma, mert 60-
nál több pályamunka érkezett
be. Három II. díjat adtak ki:
Marosán Gyula, *Iván* Szilárd,
Bencze László jutalmazására.
Harmadik díjat kapott: *Brez-
nay* József, *Gábor* Jenő, *Bán*
Béla és *Toroczkay* Oszwald.

A Képző- és Iparművészeti
Főiskola hallgatóiból alakult
munkáscsoportok számára pá-
lyázatot írtak ki egy munkás-
kultúrház előcsarnoka főfalá-
nak diszítésére. A pályázók *kol-
lektív munkával* készítik el a
terveket. A pályázat határideje
a folyó hó végén jár le.

A fiatal művészettörténészek
részére meghívásos pályázatot
írtak ki «*A képzőművészet ala-
kulása a két vi ágháború között*»
címmel tartandó előadásra. A
pályadíjat nem adták ki, hanem
azt részvételi díj címén (1500
forint) egyenletesen felosztották
a pályázók között.

A *Koszta*-kiállítással kapcso-
latban a tanulóifjúság számára
írtak ki pályázatot, melynek cí-
me: «*Miből látom, hogy Koszta
József a magyar valóság ábrá-
zolója.*» Több, mint 80 pálya-
munka érkezett be. A legjobb
pályaműveket jutalmaztuk.

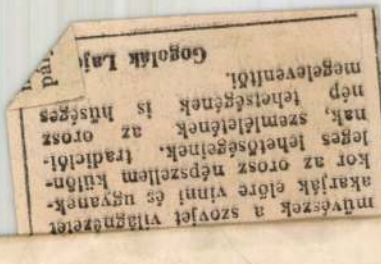

Tekintetes

III 25 c

Az ócsai ref. egyházközség be

társaságában a helyszínére

Van szerencsém jelenteni

egyrészre leszakadt. Tandor

iskészitett. –

Ezen kívül a boltívkörü

megujjitásra szóval. A bo

kövek közbirtonsági szem

tandók. –

Ezen kaput régi állap

figyelmünket az épület

Breznay József

1948

„FIGYELŐ"
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Telefon: 296—534

Lap: Népszava

Megjelent: 1948 júl. 21.

93

— **A munka freskója.** Május elsején, a *munka ünnepén* a közoktatásügyi miniszter pályázatot írt ki *a munkát ábrázoló freskóterv elkészítésére.* A pályázatra 63 pályamunka érkezett. *Ortutay Gyula* a tízezerforintos pályadíjból jutalomban részesítette *Marosán Gyula, Irán Szilárd, Venczel László, Breznay József, Gábor Jenő, Bán Béla* és *Toroczkay Oszvald* festőművészek alkotásait.

13 sz.

1936 ŐSZ

PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK TÁRSASÁGA 1926.

Breznay József

l.

Rajzoktatás

1942. III. évf.

7 sz. 64. l.

Tört. Főcsoport 1210. szám. — Czobor—Szalay II. kötet, 312. l. (Képe 307. lap) — Forster: Magyarország műemlékei II. kötet, Bp., 1906., 286. l. — Lepold—Homor 73. l. — Lepold: Adatok 20—21. és 29. l. — Lepold—Lippay 38. l. — Lepold Katalógus 64. sz.

MIKOLA LÁSZLÓ EPITÁFIUMA, (270. kép) ezüstből verve. Krisztus a keresztfán, előtte Xaveri Sz. Ferenc térdel. A kereszttől jobbra címer LADISLAUS MIKOLA DE SZAMOSFALVA körirattal. Alul: S. FRANCISCUS XAVERIUS S. I. INDIARUMII IAPONIARUMI APOSTOLUS CUIUS HONORI HANC IMAGINEM ARGENTEAM CURAVIT EX VOTO LADISLAUS MIKOLA DE SZAMOSFALVA 1700. Balról SH mesterjegy.
44·5×33·4 cm.
Nagyszebeni munka, Hann Sebestyén ötvös műve 1700-ból.
Szamosfalvi Mikola László erdélyi törvényszéki ülnök (†1742) készíttette. A kolozsvári jezsuita, majd kegyesrendi templomból. — A vallásalap letétje, 1920.

Sándor Imre: Mikola László címeres plakettje, 1700. Genealogiai Füzetek, Kolozsvár, 1914., 37. l. — Lepold—Homor 74. l. — Gerevich PA. 108—109. l. — Erdélyi kiá[illegible]

Magyar Nemzet 1948. május 4.

Breznay József

festő

Kiállítások.

A *Művész-Galériában* M. *Kemény* Judit szobrait láttuk, melyek a legújabb európai szobrászati törekvések visszhangját idézik. Felbontja a zárt klasszikai formákat, keresi a nagy felületeket és tömbök plasztikai lehetőségeit, elszakad a közérthető kifejezésmódtól és megkísérli, hogy a nagy felületek érzékeltetése mellett belső vívódásokat és tragikus küzdelmeket jelenítsen meg. — *Breznay* József képei rokonszenves és színes festői látásról tesznek tanuságot; ugyanekkor *Tallós* Ilona vásznai természetérzésükkel és tömörségükkel fogják össze az élet és természet gazdagságát.

g. l.

Brezná József

1948

tovább

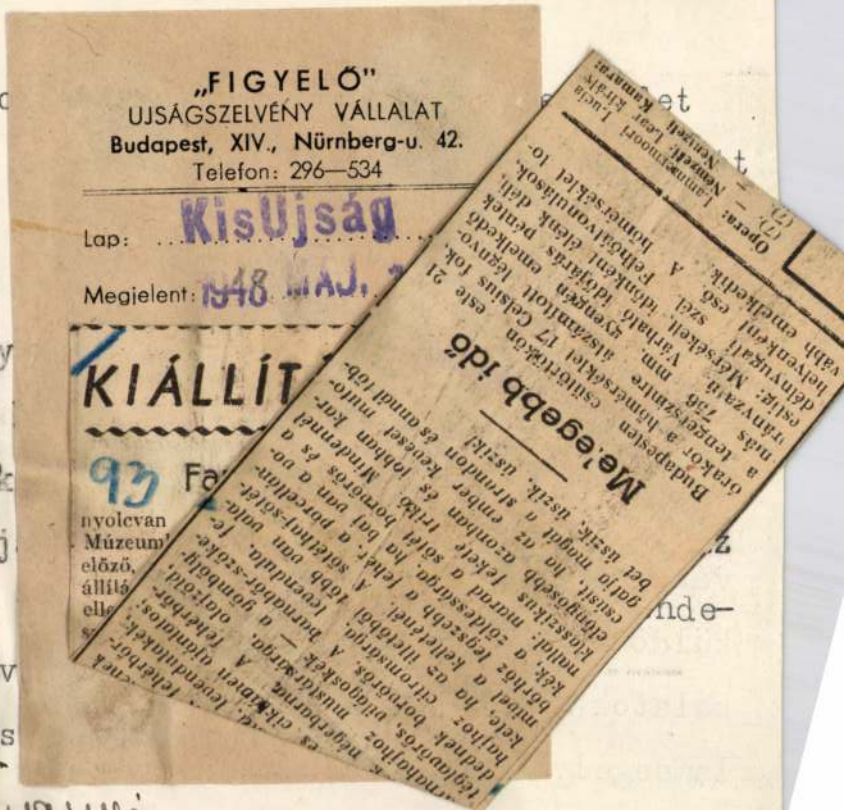

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: KisUjság

Megjelent: 1948 MÁJ. 2

KIÁLLÍT

93 Fa

nyolcvan
Múzeum
előző,
állítá
ell

Opera: Lammermoori Lucia
(7). — Nemzeti. Lear király
(7). — Nemzeti Kamara:

Budapesten csütörtökön este 21
órakor a hőmérséklet 17 Celsius fok,
a lengerszintre átszámított légnyo-
más 756 mm. gyengén emelkedő
tránvzatú. Várható időjárás péntek
estig: Mérsékelt, időnként élénk déli,
délnyugati szél. Felhőátvonulások,
helyenként eső. A hőmérséklet to-
vább emelkedik.

Melegebb idő

Budapesten csütörtökön este 21
órakor a hőmérséklet 17 Celsius fok,
a lengerszintre átszámított légnyo-
más 756 mm. gyengén emelkedő
tránvzatú. Várható időjárás péntek
estig: Mérsékelt, időnként élénk déli,
délnyugati szél. Felhőátvonulások,
helyenként eső. A hőmérséklet to-
vább emelkedik.

Melegebb idő

Budapesten csütörtökön este 21
órakor a hőmérséklet 17 Celsius fok,
a lengerszintre átszámított légnyo-
más 756 mm. gyengén emelkedő
tránvzatú. Várható időjárás péntek
estig: Mérsékelt, időnként élénk déli,
délnyugati szél. Felhőátvonulások,
helyenként eső. A hőmérséklet to-
vább emelkedik.

M. KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

15.108/1939. szám.

III.

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Folyó évi február hó 11.-én 120. szám alatt kelt felterjesztésére, tudomás és megfelelő további eljárás végett másolatban megküldöm azzal, hogy a tatarozási munkálatok megtörténtét és a kiutalt államsegély felhasználását saját hatás-

Breznay József

Lap: Március Tizenötödike

Megjelent: 1948 DEC. 17

93

Négy kiállítás

E héten számos kiállítást nézhetünk meg.

A Népművelési Központ (Rákóczi-út 30) kiállítóhelyiségeiben két ismertnevű fiatal haladószellemű művész műveiben gyönyörködhetünk. CSÁKY-MARONYÁK JÓZSEF művei a közelmúlt kiállításainak absztrakt, vagy nagyon is naturalista beállítottságú festményei után felüdítő jelenségek. Festményei tudatos festői rendbe átköltött új világot tárnak elénk. Ez a világ napfényes, derűs, egészséges lelkületű, melybe jólesik belefeledkezni.

SOMOGYI JÓZSEF szobrai tömbszerű felépítésűek. Távol áll tőle minden impresszionisztikus hatáskeresés. A jellegzetes irányában fokozza a formák kifejező erejét, de nem esik expressionista túlzásokba. Minden alkotása mögött ott van az élmény hitele. Somogyi József ösztönös s amellett kulturált szobrászata, egyénisége az új magyar szobrászművészet egyik kimagasló értéke.

A budai képzőművészek csoportkiállításának szereplői közül különösen GÖLLNER MIKLÓS fejlett színkulturájú csendéleteit és FARKAS GYÖRGY „Romváros", NÉMETH LÁSZLÓ „Vízpart", BREZNAY JÓZSEF „Hidon" című műveit kell kiemelnünk.

A kerámika csodálói számára értékes anyagot mutat be a Rózsa Miklós-szalon (Sztálin-tér 3.) „Régi budai és pesti porcellánok" címmel. Akit pedig a színpad művészete érdekel, az elgyönyörködhet a Fővárosi Képtár helységeiben kiállított angol színpadi kosztüm és dekorációs tervek gazdag csoportján. — M —

11

omrom látogatási díjainak
ovafordításáról
7-ben.

Kiadós.

fsz.	hó nap	Megnevezés	oln. sz.	Pengő	fill
1.	XII. 31	Zirkelbach Lőrinc romörnek az 1927-ben beszedett látogatási díjak (41 p. 50 f) után a 20% jutalom fejében kifizettetett:	1.	8	30
		1927-ben az összes kiadás ketett:		8	30

Breznay József

Tovább

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Népszava

Megjelent: 1946 ÁPR. 26

93

*

Breznay József festőművész akvarelvázlatait kívánjuk elsősorban állítani, festőisége és kompozíciója itt szólal meg a maga frissességében és figyelmeztet a művész alapvető értékeire. Ily erényei elsősorban ott szólalnak meg, ahol a fény üde hangulatát ragadja meg. Sötét tónusaiban erő van.

Tallós Ilona festőművész finoman hangolt, hímporos, meleg, homogén színfoltokat foglal tónusos keretekbe azzal a nyugodt, derűs kompozícióval, amely villanásaiban Rippl-Rónaira emlékeztet.

M. Kemény Judit szobrászművész dekoratív hangulatképeit formálja ki mozgalmasan, valahol, erősen a kerámia határán. Extatikus kifejezésre tör, ez azonban nem túlságosan meggyőző s

15.105/1939. szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottsága t.

Elnökségének

B u d a p e s t.

Folyó évi február hó 11.-én 122 szám alatt kelt felterjesztésére, tudomás és megfelelő további eljárás végett másolatban megküldöm azzal, hogy a tatarozási munkáltaok megtörténtét s a kiutalt államsegély felhasználását saját hatáskörében ellenőrizni sziveskedjék.

Breznay József

1939.

Ki tud róla?

O

Péter Bp. 1886., 288. l. (Képe 286. l. után.)— Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 184. l. — Tört. Főcsoport, 1209. szám. — Czobor—Szalay. II. kötet. 311. l. (Képe LV. tábla.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 103. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 286. l. — Lepold—Homor 73. l. — Gerevich PA, 198. l. — Lepold Adatok,

"Autoritratto" olio su tela 1982 50x70

La mostra presenta una selezionata antologia del percorso artistico tracciato da Breznay, uno dei più importanti pittori ungheresi del Novecento, nel corso di oltre sessant'anni di intensa attività.

Nato a Budapest nel 1916, Breznay studia, dal 1934 al 1939, all'Accademia di belle arti della capitale ungherese. Nel '39 ottiene la prima borsa di studio del Collegium Hungaricum di Roma (un riconoscimento che gli verrà poi confermato nel 1941) ed entra in contatto con la cultura figurativa italiana. Nel dopoguerra partecipa a numerose esposizioni in vari paesi d'Europa: nel l957 a Parigi (Museo d'Arte moderna), nel 1968 a Essen (Museo Folkzwang). Dal 1963 viene eletto per due volte segretario della sezione pittura dell'Associazione artisti ungheresi. Dal 1973 al 1977 è membro del Salon des Idependents di Parigi. Nel 1996 partecipa, su invito della Fondazione Rockefeller, in qualità di relatore, a uno stage internazionale sui rapporti fra pittura astratta e figurativa a Bellagio.

All'inizio di quest'anno viene invitato a Parigi per una mostra antologica su concessione della Galleria di Budapest, esponendo opere eseguite dal 1934 a oggi: parte di questa mostra viene presentata ora a Milano.

Bibliografia:

WHO'S WHO in the World, 1978-1988 USA,
MÜVÈSZET Budapest 1953,
BENEZITH, Paris 1965 - oggi,
SAUR Allgemeines Künstlerlexicon B.14,
KC SAUR München Leipzig 1996,
Magyar festök és grafikusok adattára 1988 Szeged

Mostre personali più importanti:

1946 Budapest, Gal. Fokusz
1962 Paris, Gal. Barbizon
1964 Düsseldorf, Malkasten
1966 Hannover, Gal. Bogenstahl
1971 Bruxelles, Gal. Pfeiffer
1972 Gent, Gal. Oranje
1972 München, Gal. Goltz
1972 Budapest, Mücsarnok
1973 Parma, Gal. del Libro
1974 Milano, Gal. l'Ascendente
1975 Würzburg, Stadtgalerie
1976 Milano, Gal. il Mercante
1977 Ravenna, Gal. Mariani
1977 Ferrara, Amici dell'Arte
1978 Milano, Gal. Porta Romana
1979 Brescia, Gal. La Leonessa
1982 Budapest, Mücsarnok
1994 Paris, Cons. Ile de France
1996 Budapest, Kollegium
1997 Paris, Gal. Marceau

"Mária con Öcsi" olio su tela 1954 80x100

József
Breznay

mostra retrospettiva

GALLERIAD'ARTE
GIOVASSO

DI GIOVANNI BILLARI
Corso Garibaldi, 34 - 20121 Milano
Tel.: 02 - 878922

La storia di un pittore. La mostra di Jozsef Breznay, allestita nella galleria Ciovasso, ripercorre la lunga e intensa vicenda creativa dell'artista: dal primo dipinto in Accademia a Budapest, "Pálma Szücs", 1934, al malinconico quadro di figura compiuto a Parigi nel 1996: "Ragazza rosata".

È una retrospettiva, dunque, questa esposizione di Breznay, uno dei massimi pittori ungheresi di questo secolo.

Si inizia, come si diceva, con i lavori compiuti all'Accademia di Budapest, la città in cui Breznay era nato nel 1916. Ed ecco un gruppo di ritratti degli anni Trenta, nei quali si scorge l'influsso del maestro, Bertalan Karlovszky, un rigoroso esponente dell'accademismo che richiede dai suoi allievi la più assoluta fedeltà al reale. Nel 1938 Breznay viene in Italia con una borsa di studio, e soggiorna presso il Collegio ungarico di Roma. Ed è per lui l'occasione di conoscere la grande arte italiana, quella rinascimentale, da cui trae stimoli di forte suggestione culturale, pur rimanendo in stretta sintonia con lo spirito di un tipico movimento artistico d'Ungheria: quello dei maestri di Nagybánya.

Ed ecco, in mostra un quadro che già rivela una raffinata maturità espressiva: "Amiche", 1940-41. È la nuova stagione di Breznay. Il tessuto di base è ancora la realtà, con gli oggetti, con gli interni, ma, soprattutto, con le sue presenze umane: Eugénia Bonda, 1942, la prima moglie del pittore. Appare poi la seconda moglie, Èva, 1947. È il mondo degli affetti che viene restituito in situazioni emotive e in momenti di forte e calda pittura.

È un ciclo affettivo che tocca il suo culmine in "Mária con Öcsi", 1954, la terza moglie, con i suoi intimi

Alla svolta degli anni Cinquanta per Breznay cominciano i problemi, dettati dall'ottusa imposizione, in Ungheria, dei dogmi pittorici di quello che era chiamato "realismo socialista". Breznay attraversa un periodo di crisi da cui esce con una scelta di linguaggio che guarda al Simbolismo. Una vera e propria tensione visionaria percorre così le sue immagini: "Lo studio con farciulla", 1962, rappresenta con chiara efficacia l'inclinazione immaginativa dell'artista. Ed è la via, questa, che il pittore segue anche negli anni a venire, fino alla fase a noi più vicina: "Aurora", 1996, e, come già si è detto, "Ragazza rosata", questa dolce figura, anch'essa del 1996.

Con questa mostra, dunque, József Breznay presenta un bilancio della sua storia di pittore: una storia fondata sui fermenti ungheresi di Nagybánya, affinata sulla lezione del Rinascimento italiano e rigenerata infine, sulle inquietudini del Simbolismo. In questo incrocio di suggestioni culturali c'è, però, sempre lui, Breznay, con la sua indomita passione per la pittura: in grado di distillare, nel frammento di un quadro, la proprietà più intima di un colore, oppure di suscitare dalla densità della materia la sorpresa di un vivido accento timbrico. Sono, come si può vedere, temi di pura qualità espressiva, lungo i quali si declina la storia di Breznay e della sua lunga avventura creativa.

Gianni Cavazzini

Giovanni Billari ha il piacere di invitare la S.V.,

martedì 2 dicembre 1997
ore 18

all'inaugurazione della personale del pittore ungherese

József Breznay

mostra retrospettiva

La mostra si protrarrà sino al 21 dicembre 1997

Catalogo in galleria

Orari: martedì -sabato 10 - 13 e 15,30 - 19,30
domenica 15,30 - 19,30
lunedì chiuso

Lívia és Öcsi
1956, 50 cm x 40 cm
fotó: Szepsy Szűcs Levente

TISZTELET A MESTERNEK
A **Szőnyi István Emlékmúzeum**
tisztelettel meghívja Önt és barátait

Breznay József

festőművész kiállításának megnyitójára
1998 június 20-án szombaton 15 órára.

megnyitja:
Furkó Zoltán
az MTV Sorozatdramaturgia vezetője

Szőnyi István Emlékmúzeum
2627 Zebegény, Bartóky u. 7.
A kiállítás megtekinthető 1998 június 20-augusztus 15-ig
naponta 9 -17 óráig (hétfő szünnap)

Tisztelet a Mester(ek)nek.

Szőnyi István a mesterek mestere volt az életemben. Előző mestereimnek munkájára ő tette fel a koronát.
Első mesterem Antos Mihály főgimnáziumi rajztanár volt 1926-1934-ig. Megtanított a perspektívára, a különböző eszközök használatára, az aqvarellfestészetre, de legfőképp ő tudasította bennem a művészi hivatást. Karlovszky Bertalan az Akadémián 1934-35-ig a plasztikus, részletekbe menő, rajzolásra serkentett, melynek a karakter megragadása volt a központi célja. Festészet tekintetében Munkácsy technikáját tanította, amit ő megújított: a káros aszfaltot kiküszöbölte és helyette elefántcsontfeketével festette alá képeit. Benkhard Ákos a miskolci művésztelepen bevezetett a *plain-air* festészetbe. Elmagyarázta mindazon szín-összetevőt ami révén megközelíthető az impresszió visszaadása...mert a napsütést, a felhők a fényszögek gyors változását a művész nem tudja követni. Csak az összegező, összefoglaló látás vezet célra.
Szőnyi István már nagysikerű mester volt, amikor 1937-38 fodulóján az osztályunkba lépett. Szálegyenes termete, kifejező szemei, nagyvonalú gesztusai, demokratikus világnézete, képeinek felszabadult formarendszere és igazságszeretete tiszteletet és rajongást váltott ki. Megtestesítette az eszményi Mester fogalmát.
Iván Szilárd ajánlására engem választott tanársegédnek. Szellemi síkú lottónyeremény volt ez akkor. Az Akadémián az ő osztálya lett a sztár! Más mesterektől sokan akartak átkerülni hozzá, amit mesterük leszólásával kezdtek. Ő türelmesen elmagyarázta a jelentkezőknek, hogy miért tartja az illető mesterét jó festőnek és miért szereti a munkásságát. Példás családi életet élt. De a romantika is körüllengte őt, mert azt beszélték, hogy a magasállású család akadályozta házasságát és csak leányszöktetés révén jött létre az egybekelés. Korrektúrái élményszámba mentek. Mindig magvasan beszélt és megtalálta a megoldást. Egyszer egy csodálatos idős asszonyt ültetett be modellnek. Az osztályon általában vastag festékkel, szaftosan festettek, hiszen a Mester is olajtemperával szélesen festett. Én lenyűgözve a modell szikár, az elmúlás méltóságának nemes szépségétől átitatott figurától-azt finom vékonyan felrakott tónusban festettem meg. Már majdnem kész volt amikor a Mester képem elé állt.Nézte és hallgatott, csak szokásához híven valamit csörgetett a zsebében...már kezdett kínossá válni a csönd. Többen odajöttek-vajon mi lesz itt most?! Aztán megszólalt; „ ha még egy krajcárnyit akar ezen festeni puhítsa fel az orrhátot, mert az öncélúan kemény". Majd hátrafordult „ látják milyen szép dolgot lehet lazúrokkal festeni?! " (a képet most elhoztam a kiállításra-*akkor 1938-at irtak-)*
Az arányok meglátására nagy súlyt helyezett. Részletekhez csak akkor szólt, ha minden a helyén volt.„ A műítéletnek alaptörvénye a kvalitás, sem származási, barátsági, vagy hatalmi kérdéseket nem szabad tekintetbe venni"- tanította...Sikereinek titkát a sok küzdelemmel megalkotott képeinek tudta be. Beszédében képi metafórákat is alkalmazott, tőmondatokban beszélt. 1942-ben megbetegedett, nem jött korrigálni. Elmentem hozzá és érdeklődtem mi történt? „ Képzelje Breznay egyszercsak leesett a nadrágom" hogy értsem ezt?- kérdeztem-„ Úgy, hogy annyira lefogytam." Súlyos tüdőoperáción esett át. Beszéltem az orvosával, csodálták a férfias nyugalmát és erős izmait a műtétnél. Még évtizedekig tanított a Főiskolán. Sok nagy tehetség került ki keze alól. Politikai nézetei szerint „ Sohasem szabad egy népet, vagy egy népcsoportot elítélni. Mindig az egyedet kell nézni és viselkedését megítélni." Népcsoportok elítélését súlyos bűnnek tartotta. 1948 körül a Rákosi korszak elején a Parlamentben az államosítási törvényt tárgyalták. Először a Közigazgatási Bíróságot akarták megszüntetni. Ez volt az a hely ahol az egyén panaszt tehetett ha állami túlkapás veszélyeztette. Az ellenzék avval érvelt, hogy inkább megerősíteni kellene. Erre az akkori igazságügyi miniszter kijelentette:„ Önök nem tudják, hogy Proletárdiktatúrában élünk?!" A Mester bement a parlamentbe megnézte a jegyzőkönyvet- bele volt írva Riesz István kijelentése. Ezután többé nem látogatta az üléseket, mert mint mondta:„ Ahol a római jog megszűnik -senki élete nincs biztonságban!" (Elsőnek éppen az akkori igazságügyi miniszteren teljesedett be a jóslata.)
Szőnyi István a szeretett Mester nemcsak a művészet rejtelmeibe vezetett minket, de az élet nagy struktúráit is feltárta előttünk.
Az ifjúság bálványa volt ő és engem is ő formált emberré!

Breznay József
1998

Breznay József festőművész

- Ha az ember a Munkácsy terembe belép nem hinné, hogy művész telepen van, hogy csak két hétig laknak itt a művészek, hiszen a festőállványon még , a festék sem száradt meg. Itt lakik Kálnóczy Mária és Breznai József, na még négy gyermek még.

- A Munkácsy terem azelőtt könyvtár szoba volt és azért ilyen hatalmas és az ilyen hatalmas családoknak szokták odaadni, akik még dolgozni is akarnak.

- Zsennyére mindig ugy jövünk mintha hazajönnénk és kicsit féltékenyen halljuk a többiektől, hogy mindenki igy van vele, mindenkinek otthona egy kicsit ez a Zsennye. A gyerekek itt nőnek fel nyaranként és mindenkinek ide füződnek nagyon régóta a legszebb élményei.

1979. VIII. 16. Petőfi 12.54 /Kiné/.
Kapcsolás a györi stúdióba.

Itt mikor mi kezdtünk

- Huszonöt évvel ezelőtt volt ugye ?

- Huszonöt év, Komjáti élt, Domanovszkit láttuk itt, Elekfit, Tar Pista már mind a nagy öregek, talán egy kicsit miattuk is jövünk ide vissza. Ma már ott tartunk, hogy a többiek mind fiatalabbak nálunk, akik itt most vannak.

- Eddig csak a müvész telepről vallottak és nagyon szépen. Zsennyére az idén nagyon messziről sok kiállitás után és sok-sok vázlattal érkeztek.

- Férjem többször, de magam is kiállitottam a világ több részén, brüsszeli volt a legkedvesebb amelyre emlékszem és a legsikeresebb, legutóbb Várnában volt közös kiállitásunk

- Breznai József az imént büszkén mutatta az egyik olasz müvészeti folyóiratot, benne a cikk a müvész házaspár munkásságát, müvészetét értékelték

- Ez a torinói lap a magyar müvészet egészébe ültette be a mi festészetünket megemlékezve elődeinkről és a most élő nagy müvészekről, ugyanakkor más városokból is komoly érdeklődések és meghivások jöttek. Igy azután én kiállitottam Milánóba és most tavasszal Bressába. Föl lettünk fedezve ! Most kezdeti sikereket éli a magyar képzőmüvészet nyugaton .

- Talán az ember központusága miatt, hiszen Önnek nem látok itt olyan vázlatot, amelyen ne lenne ember, vagy ne lenne köze az emberhez

- Nem mindig az ember, de az emberi érzelmek vagy az emberi gondolatok foglalkoztatnak és kell hogy minket foglalkoztassanak. Tulajdonképpen ez kapcsolja össze az emberiséget.

- Mit jelent Önöknek müvész házaspárnak Zsennye ?

- Azért is jövök ide szivesen, mert tulajdonképpen hosszu idő után itt találtam meg azt a módot, ahogy magam kifejezzem.

- Tehát ez a zsennyei nyugalom rendszerezővé teszi az embert egy kicsit rendszeretővé és rendszerezővé. Hiszen ennek a müvész telepnek egy igazi rendje is van. Pl. ha valaki lefekszik délután pihenni azt nem illik zavarni. Én áthágtam ezt.

- Természetes. Minden müvésznek kell hogy rendje és rendszere legyen és ezt itt meg is találja az ember. Ami a legfontosabb, hogy a gondolat menete és az gondolatai magyar-

talanul folyhatnak és alakulhatnak, mert hiszen a testi kényelem meg van.

CSIKSZEREDA,
A „MAGYAR SVÁJC" SZÉKVÁROSA, PIACOT AKAR TEREMTENI A BORVÍZNEK

Csikszereda, június 21. A budapesti gyorsvonat menetrend szerint tizenhét órán át röpíti az embert Sepsiszentgyörgyig. Ez a tizenhétórás út valójában csak a menetrendben áll. Mikor kivitelezésre kerül a sor, bizony csak úgy járható meg, ha a tizenhétórás menetidőhöz hozzácsapunk még legalább egy, de néha két órai késést is. Ilyen körülmények közt elképzelhető az a töredelem, ahogy a pesti polgár ma eljuthat Erdélynek e bűbájosan szép, csodálatos részébe, Csikba, Gyergyóba vagy Háromszékbe.

A gyorsvonatunk *csaknem minden kocsija zsúfolt*. Mert ezen a vonalon két gyorsvonat és két sebesvonat, meg két személyvonatpár bonyolította le a forgalmat. Most csak egy gyorsvonatpár és egy személyvonatpárra csökkentették a járatokat. Igaz, hogy a gyorsvonat is *csak Dédáig gyors*, onnan sebesvonat; viszont a sebesvonat csak Szeretfalvától sebesvonat. Mert háború van. Meg aztán a déda—szeretfalvai vonal mentén olyanok a kanyarok, hogy a vonalon közlekedő vonatoknak alaposan csökkenteniök kell sebességüket. *Pedig ezen a részen a magyar élniakarás, a magyar munka csodákat alkotott*. Hegyeket hordtak el és hatalmas bevágásokat készítettek. Csak éppen egyet nem sikerült: megkötni a palatyakos terepet. Újabb hegyek elhordásával azonban ezt is megteremti majd a magyar erő...

A „magyar Svájc" fővárosa

A csikszeredai vasúti állomásról a városba igyekszünk, de közben mi is azon gondolkozunk, hogy Gyergyószentmiklósnak tizenötezer lakosa van, Csikszeredának meg csak ötezer és *mégis Szereda Csikország fővárosa*. Megyeszékhely ez a határozottan városi jellegű székely város, mely mindössze csak olyan nagy, mint mondjuk Tiszacsege. És mégis, kultúrában összehasonlítva, Csikszeredától hol van Tiszacsege?

A csiki medencében a »magyar Svájc« elbűvölően szép részén épült megyeszékhely lakosai a megszállás alatt határozottan érezték a kisebbségi sors mostohaságát. Keménykötésű magyar karakterét azonban nem eresztette Csik vármegye. A megszállás alatt talán éppen ezért nem is volt itt középítkezés. Mindössze egy bazilikát építettek Csikszeredán a vármegyeház tőszomszédságában. A bazilika most is zárva van. A megszállás alatt is csak *legfeljebb május 10-én kereste fel néhány román csendőr*.

A felszabaduláskor egyszerre megindult a köz- és magánépítkezés is. Már tető alatt áll a Csikszeredához csatolt csiksomlyói kegyhelyi templom tőszomszédságában épülő *Kalot népfőiskola*, székely stílusban épült épülete. Az építkezés még ebben az évben befejeződik és a népfőiskola — talán már ősszel — megnyílhat.

Csíkszereda Erdély legnagyobb fakitermelő vidékének központja. A magyar fakereskedelem exponenseinek Csíkszereda a találkozóhelyük. A csíkszeredai fakitermeléssel azonban mégis csak van valami. A helyzettel ismerősök úgy magyarázták, hogy a csíki fa legnagyobb része külföldre megy. A *Fetrinelli* olasz cégnek és a »Foresta« vállalatnak óriási üzemei *Ratosnyán* és *Dédán* exportra termelik a csíki fát. A helyzet ugyanis az, hogy míg a belföldi piacra kerülő fát csak maximális áron árusíthatják, addig az exportfa árához egy bizonyos felárat szabad számítani. Érthető tehát, ha a csíki fa nagyrésze exportra megy.

Különben a csíki medence egész vidéke önellátó. Megterem itt a búzától kezdve minden. A terméskilátások kedvezőek.

Az idegenforgalom meglepően nagy, de a természeti kincsek kihasználására milliós befektetésekre volna szükség. Elsőrendű és kényelmes szállodákra gondolunk elsősorban. Mert modern, kényelmes szállók csak Tusnádfürdőn találhatók...

A város új feladatai

Csikszereda polgármestere dr. *Szász* Gerő. Modern, nagyvonalú, képzett vezetője ennek a kedves kis városnak, míg a vármegyét az ugyancsak székely ember, dr. *Ábrahám* Pál alispán kormányozza. Az ő kezében lüktet Csík megye élete. Dr. *Szász* Gerő polgármesterre és *Ábrahám* Pál alispánra azonban még egyaránt nagy feladatok várnak. Utakra, a városokban utcák és gyalogjárók rendbehozatalára van égető szükség. Szükséges ezen kívül a vizierőknek megfelelő kihasználása is. Mert hihetetlenül nagy az a vizienergia, ami *Csíkországban elvész*. Piacot kell teremteni annak a sok-sok borvíznek is, amely most megfelelő tőke hiányában kárbavész.

A csíki székelyek azonban ugyanúgy, mint a háromszékiek, nagy reményekkel várják a szebb és boldogabb időt. Büszkék rá, hogy ők székely magyarok és sokra értékelik magukat és a magyarságukban rejlő őserőt. És mint ahogyan a megszállás szomorú éveiben is csak magyarok voltak, úgy *ma talán még fokozottabban magyarok*. Mert, mint Csikszeredán értesültünk, nagy erővel indult meg a székelyek között a székely családok nemességének belügyminiszteri elismertetése céljából indult mozgalom. Mint nekünk a csíki vármegyeházán mondották, egyetlen napon tizenhét család nemességének elismerését kérvényezte az a tizenhét kérvény, melyet a belügyminiszterhez nyujtott be tizenhét harisnyás székely magyar!

Maizner János

Olasz lap cikke Kállay miniszterelnök beszédéről és a parlament elnapolásának okairól

Róma, június 21. A *Relazioni Internazionali* című folyóirat legújabb száma »A magyar politika és Kállay beszéde« címmel hosszú cikkben foglalkozik *Kállay* Miklós miniszterelnök májusvégi nagyszabású tájékoztatójával. A lap megállapítja, hogy a beszéd a magyar politikának kimerítő és célszerű mérlegét adta.

A cikk ezután a 2. magyar hadsereg dicsőséges harcával foglalkozik, majd megemlékezik a Kormányzó 75. születésnapjáról és arról az áldozatról, amelyet *Horthy* Miklós fia hősi halálával hozott. Részletesen kifejti ezután a cikkíró, hogy a keleti háborúban való tevékeny részvétel diadalmas szakaszának lezárása után *a magyar politikának új korszaka kezdődik: az előkészület és az újjáépítés kora*.

Magyarország belpolitikájában kiegyensúlyozottabb politikai és társadalmi rend kialakítására törekszik, külpolitikájában pedig a kontinens nemzetei együttélésének és kölcsönös megértésének biztosítására, aminek a *Bastianini* olasz külügyi államtitkár egyik beszédében lefektetett alapokon kell bekövetkeznie. Olaszország is ezekért küzd hagyományos dunai politikája szellemében, amelynek az 1927-ben megkötött olasz-magyar szerződés egyik legjelentősebb kifejezése volt.

A folyóirat a továbbiakban *Kállay* Miklós miniszterelnök kormányának tizenöthónapos munkásságával, majd a parlament elnapolásának okaival foglalkozik. A cikk rámutat arra, hogy *a parlamentet az egészséges parlamentarizmus megmentése érdekében napolták el*.

A kormány ezért határozta el a parlament elnapolását, kinyilvánítva ezzel azt az eltökélt szándékát, hogy *nem hagyja megzavarni a közügyek vitelének rendjét*.

A cikk végül részletes áttekintést ad a *Kállay*-kormány programjáról, amely *egyszerre jelent háborús és békepolitikát* s leszögezi, hogy e hatalmas békepolitika folyamán a kormány széleskörű gazdasági, szociális, újjáépítő és szervező munkát fejt ki.

Meglincselték egy rendőrverő zuglói részeget

Vasárnap este a XIV. kerület Szentmihályi-utca 169. számú vendéglőben két ittas férfi kötekedni kezdett a vendégekkel. A főpincér rendőrt hívott, aki felszólította a garázda férfiakat: Távozzanak! Ekkor egyikük, *Benyák* István 41 éves cukrászsegéd nekiugrott a rendőrnek ütötte és dulakodni kezdett vele. A rendőr megbilincselte a részeg férfit akit a tömeg is helybenhagyott s bevitte a főkapitányságra. hatósági közeg elleni erőszak miatt pedig letartóztatták.

— **Ilniczky Sándor ünneplése.** *Ungvárról* jelentik: *Siménfalvy* Árpád Ungvár város, Ung és Ugocsa vármegyék főispánjának vezetésével a *MÉP* ungvári és ungmegyei szervezetének népes küldöttsége tisztelgett *Ilniczky* Sándor nagyprépost kárpátaljai főtanácsadó előtt abból az alkalomból, hogy a munkácsi káptalan helynökévé választotta. Dr. *Siménfalvy* Árpád üdvözlő szavait *Ilniczky* Sándor meghatottan köszönte meg.

— **Az első cserkészzászló búcsúztatása.** A magyar cserkészet úttörő kialakulása idején 1910-ben felállított legelső csapata, az 1. számú BKIE cserkészcsapat vasárnap vonult fel utoljára régi zászlójával, amely a csapat megalapításával egykorú és így a magyar cserkészet legrégibb zászlaja. Országzászló őrszolgálatra. Az őrségváltás után az *EONB* nevében *Végh* Mihály köszöntötte a legrégibb őrségzászlót.

— **Sztranyavszky-Madách Sándor halála.** Sztranyavai *Sztranyavszky-Madách* Sándor dr., földmívelésügyi minisztériumi segédtitkár, tartalékos huszárhadnagy, a sámsonházi evangélikus egyházközség felügyelője, rövid szenvedés után Budapesten, a szombatra virradó éjjel meghalt. Fia volt a tavaly elhúnyt kiváló politikusnak és egyházi vezetőembernek, Sztranyavszky Sándor dr. volt házelnök, nyugalmazott földmívelésügyi miniszternek Temetése Nógrádmarcalban hétfőn, 21-én délután 5 órakor. *Kardos* Gyula dunáninneni püspök gyászbeszédével. Az elhúnyt fiatal férfit siratja édesanyja, özvegy Sztranyavszky Sándorné, fivére, Sztranyavszky-Madách Imre dr., a Nemzeti Bank felügyelője és nővére: Ilonka, árkosi Szilágyi Lajosné, huszárőrnagy felesége s a kiterjedt rokonság.

Az argentin politika alapja a Braziliával való barátság, valamint együttműködés és barátság valamennyi többi amerikai országgal — mondotta *Storni* altengernagy, argentinai külügyminiszter a brazil néphez intézett üzenetében.

Szanggram. Thaiföld miniszterelnöke felajánlotta Thaiföld együttműködését Japánnak a nagy-keletázsiai feladatok megoldásában.

Súlyos ellentétek vannak a palesztinai kommunista pártban a zsidók és az arabok között.

Osborne szentszéki angol követ Rómába érkezett. A vatikáni hatóságokkal még nem lépett érintkezésbe.

Holtan esett ki a körúti telefonfülkéből

Szombaton estefelé a *Royal*-szálló előtti telefonfülkében egy férfi telefonált. Egyszer csak kinyílt a fülke ajtaja s a telefonáló élettelenül bukott ki. Odasiettek a járókelők és a földön holtan találták a telefonfülkéből kizuhant ismeretlen férfit. Rendőri bizottság állapította meg, hogy a halott *Csávora* Lajos 30 éves egyetemi hallgató, akit valószínűleg szívszélhüdés ölt meg telefonálás közben.

Margitszigeti Színpad

Június 26-án, szombaton este 7 órakor

ünnepi megnyitó hangverseny

Vezényel:

Kodály Zoltán és **Failoni** Sergio

Tenor szóló:

Rösler Endre

Filharmóniai Zenekar
Operaházi énekkar

Június 27-én és 29-én

Muzsikáló Margitsziget

Szeleczky Zita **Pataky** Kálmán
kamaraénekes
Szilvássy Margit Latabár Kálmán
Kelly Anna Hámory Imre
Nagypál László

Balettkar — Enekkar
B. H. Z. 60 tagú zenekar

Weekendházat
HERKULESTÓL.
D. u. 3-6-ig, Wesselényi-u. 2, IV. 1
Telefon: 220-852.

Pest. 1943. jun. 21.

Bresan Józsi

SZINHÁZ ÉS FILM

A Magyar-Török Társaság ülése

A Magyar-Török Társaság felkérésére Rüsen Esref Ünaydin, a török köztársaság budapesti követe, a török irodalomról francia nyelven, *Ulleinn-Reviczky* Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, sajtófőnök pedig »*Magyar emlékek Törökországban*« címmel előadást tart június 21-én, hétfőn este félhét órakor a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ülésternében *(V., Akadémia-u. 1.)*. A Magyar-Török Társaság vendégeket szívesen lát.

A XVIII. Tavaszi Szalon kiállítása

A *Nemzeti Szalonban* szombaton nyílt meg a *XVIII. Tavaszi Szalon* kiállítása, amelynek anyagát — úgy, mint máskor — a *Szinyei Merse Pál Társaság* zsűrije bírálta el.

Fiatal festőinknek és szobrászainknak ez az évről évre megismétlődő seregszemléje az idén valahogy színtelenebb a megszokottnál. Hiányzik belőle az ifjúság tavaszi nyugtalansága, friss kezdeményező kedve, lendületes bátorsága és ereje. A mesterségbeli felkészültségen, az ízléses mértéktartáson túl egyebet nem igen dicsérhetünk ezeken a kissé bágyadt fiatalokon, akik közül egyetlen meglepő tehetség sem ugrik ki. A tárlat középszínvonala ugyan elég jó, sok becsületes kép és szobor akad a népes együttesben, az egész mégse kelt különösebb érdeklődést. A baj — úgy látszik — az *epigon-szellem* mindinkább terjedő elhatalmasodásában van. A derék tanítványok túlnyomórésze beérik kiváló mestereiknek hűséges követésével, azok művészi eredményeinek halványabb ismétlésével, a kész stílusformák kevés önállóságra valló átvételével. Igaz: a háborús évek nyomasztó atmoszférájának is része lehet ebben a csendes ernyedtségben, magán a lehangoló tényen azonban az indokolás vagy magyarázat keveset változtat s még kevesebbet segít.

Mégis, inkább biztatónak, följegyzünk itt néhány nevet, amely mögött komolyabb művészi igéretet érzünk. A festők sorából *Adler* Magdáét, *Betegh* Lászlóét, *Biró* Antalét, *Breznay* Józsefét, *Dengyel* Tiborét, *Hellmann* Mártonét, *Erdős* Pálét, *Kákonyi* Istvánét, *Kolozsvári Moldován* Bélláét, *Kutassy* Imréét, *Lukács* Ágnesét, *Orbán* Gyuláét, *Révai* Máriáét, *F. Szilád* Kláráét, *Szilvásy Simon* Margitét, *Tahi Tóth* Nándorét és *Vuics* Ivánét, a szobrászok közül pedig *Uitz* Lászlóét, *Matos* Lajosét, *Palotai* Gyuláét, *Berky* Nándorét és *Borhegyi* Rudolfét.

—r—

— **Felavatták a »Harcoló utász« szobrát.** *Szolnokról* jelentik: Bensőséges ünnepség keretében leplezték le Szolnokon az utászlaktanyában a mai világháborúban hősihalált halt utászok emlékműve mellett felállított »*Harcoló utász*« szobrát. A jólsikerült szoborművet — amely egy rohamcsónak orrában álló, rohamkész szuronyos utászt ábrázol — a zászlóaljparancsnok ezredes tervei alapján Rózsahegy János karp. utásztizedes készítette el műmárványból.

— **Szerdán tartja közgyülését az Egyesült Női Tábor.** A vitéz Keresztes Fischer Ferencné vezetése alatt álló Egyesült Női Tábor június 23-án, szerdán tartja tisztújító évi közgyülését az Újvárosháza közgyülési termében.

— **Gyászrovat.** Dr. *Fogel* Sándor tanügyi főtanácsos, a *Berzsenyi Dániel gimnázium* nyugalmazott főigazgatója, a Budapesti Tanári Kör volt elnöke, június 29-én reggel 59 éves korában elhunyt. Temetése előreláthatólag kedden délután lesz.

LEGSZEBB ÉJSZAKA

A Márkus Parkszínház holnapi főpróbája és szerdai premier,e

Mezey Mária

A *Márkus Parkszínház* eredetileg a mult hétre tervezte *Legszebb éjszaka* című ujdonságának bemutatóját, amely *Hennequin* és *Willemetz Nászéjszaka* című híres zenés vígjátékának ujdonsült változata. A darabot ezúttal *Pünkösti* Andor dolgozta át magyarra és ő írta a dalszövegeket is. A régi Nászéjszaka zenéjét *Messagger* írta, a mostani ujdonságét *Csanak* Béla, aki néhány remek dallal és slágernek igérkező melódiával festi alá ezt a mulatságos játékot. A zenekart, mint az elmult esztendőben, az idén is két zongora pótolja, az egyiknél a zeneszerző *Csanak* Béla, a másiknál pedig *Horváth* Jenő ül.

A *Legszebb éjszaka* nyilvános főpróbája holnap este ½7 órakor lesz, míg a premierje szerdán este 7 órakor. A vígjáték női főszerepét *Mezey* Mária játssza, aki az elmult komoly szezon után a könnyebb muzsának hódol a Márkus Parkszínház kitűnő együttesében. Partnere *Várkonyi* Zoltán, aki a Madách Színház szezonzáró Rosmersholmja és a jövő szezont nyitó Hamlet között bonvivánként énekli és táncolja végig a nyarat. *Mezey* Mária mellett *Bárczy* Kató és *Déry* Sári játssza a másik két vezető női szerepet, a darabban. A férfigárdából *Tapolczai* Gyula, *Sugár* Lajos és *Bihari* Nándor nevét kell feljegyeznünk.

A *Legszebb éjszaka* első öltözéses házi főpróbája vasárnap este zajlott le igen nagy sikerrel a Márkus Parkszínházban.

„28-as"

Nemsokára bemutatják Budapesten az Iris Film »28-as« című vígjátékát, amely a Magyar Film Iroda műtermeiben készült. A film legmulatságosabb jelenetei egy vidéki színtársulat Hamlet-előadását mutatják be. Az előadásnak az az érdekessége, hogy a társulat anyagi differenciák miatt összekülönbözik a direktorral és a titkárral, s tíz perccel az előadás kezdete előtt faképnél hagyják a színházat. A direktor és titkár azonban nem jön zavarba és kettesben játsszák végig Hamletet. Az igazgató Makláry Zoltán mint Hamlet és a titkár Pethes Sándor, mint Ophelia és dán király játssza végig a Shakespeare-drámát. A címszerepet Urgy Tivadar játssza a filmben, a női főszereplő pedig Mészáros Ági.

Megálmodtalak

Tüneményes díszletet építettek a *Hunnia* pasarétiúti műtermében, ahol egy hangversenyterem képe elevenedik meg. A filmben, amelynek címe *Megálmodtalak*, ugyanis *Muráti* Lili híres énekesnőt játszik. Partnere *Bilicsi* Tivadar, aki rendkívül mulatságos bonyodalmak sorozata után nyeri el a nagy művésznő kezét. A vígjátékot *Vaszary* János rendezi a Palatinus produkciójában. Muráti és Bilicsi mellett *Kiss* Manyinak és *Mihályi* Ernőnek van jelentős szerepe a darabban.

A »HORTHY ISTVÁN HADIARVA ÖSZTÖNDIJ« javára Úrnapján délelőtt 11 órakor mulatságos sportversenyt rendeznek a MAC margitszigeti sporttelepén. A sportverseny keretében a színészek labdarúgómérkőzést vívnak a színházi ujságirókkal, majd a mérkőzés szünetében nagyszabású kerékpárversenyt bonyolítanak le, amelyre már számos neves művésznőnk nevezett, igy többek között Hidvéghy Vali, Kelemen Éva, Kiss Manyi, Mednyánszky Ági, Muráti Lili, Rácz Vali, Simor Erzsi és Szemere Vera.

AJTAY Andor, értesüléseink szerint, nem szerződik jövő esztendőre egyik színházhoz sem, hanem csak darabról-darabra vállal szerepet.

Sárga kaszinó

Szilassy László a férfihőse a Sárga kaszinó című legújabb magyar filmjátéknak, amely Nagyiványi Zoltán hasonló című regényéből irodott. A film bonyodalmas meséje azzal kezdődik, hogy Szilassy Lászlót tévedésből beszállítják az őrültek házába, persze a tévedés hamarosan kiderül és Szilassy megint kiszabadul a »sárga falak« közül. Amíg azonban erre sor kerül, rengeteg érdekes, izgalmas és nyugtalanító bonyodalom s riasztó meglepetés kergeti egymást a filmben. Szilassy partnerei: Zádor Mária, Szemere Vera és Pápay Klára. A filmet rövidesen három premiermozi tűzi műsorára.

Ének a búzamezőkről

Az *Emberek a havason* című film fiatal rendezője, *Szőts* István, aki első filmjével feltünően nagy sikert ért el, rövidesen új film forgatását kezdi meg. *Móra* Ferenc *Ének a búzamezőkről* című művének filmváltozatát rendezi. Ez az új magyar produkció kitünő művészi filmnek igérkezik, hiszen a Nemzeti Filmbizottság legutóbbi ülésén külön elismerésben részesítette a forgatókönyvet. A film felvételeit rövidesen megkezdik. *Páger* Antal játssza a férfiszerepet, partnerei: *Szellay* Alice, *Bihary* József, *Toronyi* Imre és *Görbe* János.

JÁVOR PÁL a főszereplője a Carmela című új Esperia filmnek, amelyet a mult nyár folyamán forgattak Olaszországban. A Carmela címszerepét a legszebb olasz filmcsillag, Doris Duranti játssza.

A VIGSZINHÁZ igazgatói e hét végén Újpestre látogatnak, hogy az egyik vidéki társulat előadásán megnézzék Somkuthy Dezsőt, az ismert fiatal színészt, ki vendégként szerepel e hét második felén az újpesti társulatnál a Patyolatkisasszony egyik vezető férfiszerepében.

A PESTI SZINHÁZBAN kedden délben p óbajátékot rendeznek, amelyen 15—20 fiatal sztárjelölt, mutatkozik be a színház igazgatóinak.

Hedvig Bleibtreu kitüntetése

Bécs, június 21. A Führer a művészeti és tudományos Goethe-érmet adományozta Hedvig *Bleibtreunek*, a híres bécsi színésznőnek abból az alkalomból, *hogy 50 éve tagja a bécsi Burgtheaternek*. Bécs városa ugyanebből az alkalomból díszgyűrűvel jutalmazta a kitűnő művésznőt.

Zenekari próbajáték az Operában

Az Operaház igazgatósága közli, hogy *június 25-én és 26-án délelőtt 10 órakor* zenekari próbajátékot rendez hegedű, mélyhegedű, gordonka, kürt és harsonaszólamokra. A vonósok 25-én, a fuvósok 26-án kerülnek a bizottság elé. A pályázók június 23-án déli 12 óráig igazolják az irodavezetőnél művészi képesítésüket, továbbá származásukat, nagyszülőkig bezárólag.

A VIGSZINHÁZ igazgatósága szezonzáró operettjének, a Fekete Péter-nek rendkívüli sikerére való tekintettel úgy határozott, hogy a régi szokástól eltérően nem csukja be június végén kapuit, hanem legalább július közepéig játszik.

A KOLOZSVÁRI Nemzeti Színház Zilahy Lajos Szépanyám című szinművének utolsó előadásával e hónap 30.-án fejezi be idei szezonját.

MURÁTI LILI és Páger Antal az elkövetkező hónapban Kolozsvárott vendégszerepel az Egy nap a világ című Vaszary-darabban.

RÁDIÓ

Hétfő, június 21.

BUDAPEST I.: 12.00 Harangszó, Fohász, Himnusz. — 12.10 Rendőrzenekar. — 12.40 Hirek. — 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. — 13.30 Honvédeink üzennek. — 14.00 Weidinger Ede szalonzenekara. — 14.30 Hirek. Műsorismertetés. — 15.00 Délutáni muzsika. — 15.30 Magyar toll a magyar kardért. — 16.20 Hirek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 16.45 Időjelzés, hirek. — 17.00 Uray Margit magyar nótákat zongorázik. — 17.15 A közellátásügyi minisztérium rádióelőadása. — 17.30 A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekarának műsoráből. — 18.00 Elbeszélés. — 18.15 Tánczene. — 18.50 Hirek. — 19.00 Hangképek a magyarországi olasz kultúrintézet uj székházának felavatási ünnepségéről. — 19.40 Zitta Emma dalokat énekel. — 20.00 A Vitézi Rend Zrinyi Csoportjának műsora. — 20.30 Ünnepi Erkel-est. — 21.40 Hirek. — 22.10 Cigányzene. — 22.50 Séta operettországban. — 23.45 Hirek.

BUDAPEST II.: 17.00 Kassa. — 18.50 Német nyelvoktatás — 19.15 Hires zenei betétek. — 20.15 Előadás. — 20.35 Magyar nóták. Hanglemezek. — Utána Hirek.

— **Koudela Géza emlékezete.** Négy évvel ezelőtt adta vissza nemes lelkét Teremtőjének Koudela Géza pápai kamarás, az ismert zeneszerző, az Eucharisztikus Kongresszus Himnuszának szerzője és ebből az alkalomból lelkiüdvéért hétfőn reggel az Egyetemi templomban szentmisét mutattak be, amelyen képviseltette magát az Actio Catholica Országos elnöksége is.

— **Hasznos előadások Eskü-út 5. sz. alatt.** Időszerű ételeknek kevés zsírral való elkészítését, kevés lisztből, burgonyából ízletes tésztafélék sütés-főzését, ezzel kapcsolatban a villanytűzhely, egyes, kettős főzőlap takarékos kezelését mutatják be az Elektromos Művek esküúti villamoskonyhájában. Előadások hétfőn, pénteken d. e. 10 órakor és szerdán d. u. 5 órakor. Belépés, ruhatár díjtalan.

A színházak mai műsora

NEMZETI: *Fekete macska* (XVI., ½7). — KAMARA: *Tacskó* (½7). — VÍG: *Fekete Péter* (A., ½7). — ÚJ MAGYAR: *Tábornokné* (½7). — ANDRÁSSY: *Egy nap a világ* (½7). — FŐVÁROSI OPERETT: *Egy boldog pesti nyár* (6). — BÁBSZÍNJÁTÉK: *Az ügyvéd és a férje* (½7). — ERZSÉBETVÁROSI: *A két Kapitány* (½7). — KOMÉDIA: *Tyúkketrec* (½7). — MŰSZÍNKÖR: *Gül Baba* (¾5, 7). — FÉNYES CIRKUSZ: *Unus, Kromo* és a *Nevető porond* (½4, ½7).

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADRIA-ADMIRAL (353—767): **Magdolna.** (¼4 ½6 ½8: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **5 óra 40 perc.** (½4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Egy éjszaka valcere.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **ATRIUM** (153—064, 154—024): **Ragaszkodom a szerelemhez.** (¼4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): **Örvény.** (½2 ¼4 ½6 ½8.) — **BAROSS-BODOGRAF** (149—810): **Babylon.** (½4 ½6 ½8: V Ü 11 ½2 ¼4 ½6 ½7 ½8.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **A tigrisek ura.** (¼4 ½5 ½6 ½7 ½8: V Ü ½2 ½3-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Ünnepi különkiadás a Kormányzó Ur 75. születésnapja alkalmából. Ufa-Magazin. Luce és Ufa hiradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—22 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **A nap hőse.** (¼4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Babylon.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **CAPITOL** (134—337): **Harmadik hétre prolongálva! Csalódás.** (½2 ¼4 ½6 ½8: V Ü 11-kor is.) — **CORVIN** (138—989 339—584): **Csókparádé.** (3 ½6 8.) — **CSÁBA-SÁVOY** (146—040): **A nap hőse.** (½4 ½6 ¾9: Sz V Ü ¼2 ¾4 6 ¾8-kor is.) — **DEÁK-DÉCSI** (121—343, 125—051): **Egér a palotában.** (¾2 4 ½7 ¾9.) — **DUNA-LLOYD** (111—994): **A nap hőse.** (¾4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **ERZSÉBET-VESTA** (222—461): **Csáké és kalap.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **FORUM** (189—707): **Ragaszkodom a szerelemhez.** (½4 ¾6 8.) — **GLÓRIA** (427—521): **Tisztító tűz.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **Ünnepi különkiadás a Kormányzó Ur 75. születésnapja alkalmából. Ufa-Magazin. Luce és Ufa hiradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—22 óráig.) — **HOMEROS** (496—178): **A szerelem gyöngyei.** (¼4 ½6 ½8: vasár- és ünnepnap ½2-kor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az ellopott titok.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2 órakor is.) — **KAMARA** (423—901): **Heten, mint a gonoszok.** (11 ½2 ¾4 6 ½9.) — **KORZÓ** (182—818): **Elitkolt szerelem.** (½4 ½6 ½8: V Ü 11-kor is.) — **MÉSZÁROS-ELIT** (114—502): **Talpraesett lány.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): **Hivatása: orvos.** (½4 ¾6 ½9.) — **NYUGAT** (121—022): **Fekete liliom.** (½4 ¼6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): **Hatodik hétre prolongálva! Egy szoknya, egy nadrág.** (½4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Babylon.** (½4 ¼6 ½8: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Két asszony.** (10—1-ig folyt. ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PETŐFI-ODEON** (428—478): **Az ellopott titok.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **PEST-PALACE** (221—222): **Pista tekintetes úr.** (11 ½2 ¼4 ¼6 ½8.) — **RADIUS** (122—098, 120—564): **Harmadik hétre prolongálva! Ragaszkodom a szerelemhez.** (½4 ¾6 ½8: Sz ½2 ¼4 ½6 ½8: V Ü 11 ½4 ¼6 ¼8.) — **SZÉKELY-OLYMPIA** (226—428): **Ma, tegnap, holnap.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **SZITTYA-CITY** (111—140): **Dr. Jörn, egy nőorvos naplóia.** (½4 ¾6 ¾8.) — **TINÓDI-TIVOLI** (225—602): **Az első mámor.** (½4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **TOLDI-RIÁLTÓ** (224—443): **A tigrisek ura.** (10 ¾12 ½2 ½4 ¼6 ½8.) — **TURÁN** (120—003): **Szélvészkisasszony.** (11 ½2 ¼4 ¼6 ½8.) — **ÚJBUDA-SIMPLON** (268—993): **A titkok vándora.** (3 ½6 8.) — **URÁNIA** (146—066): **Második hétre prolongálva! Erőnvesőe.** (3 ½6 9.)

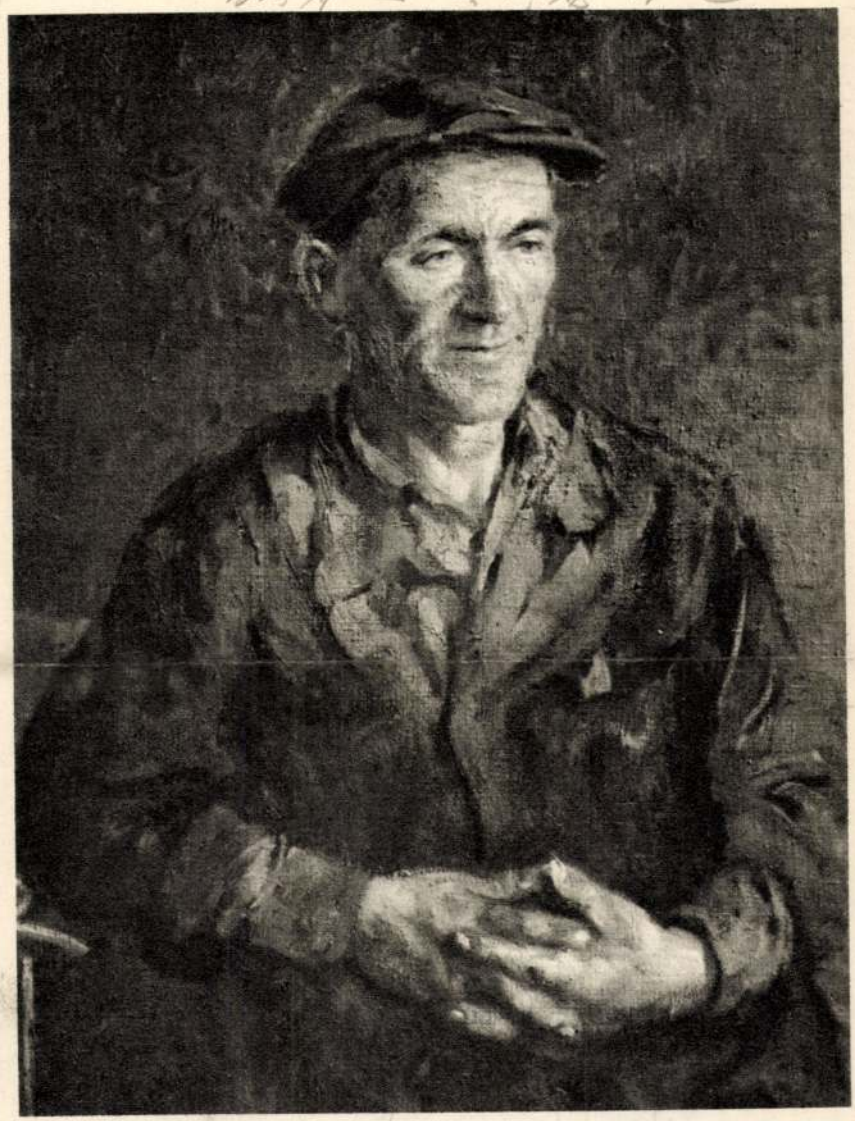

Bán Béla : Bányai elvtárs, a Petőfi-híd sztahanovistája

Breznay József—Mácsai István: Arató-sztrájk 1894-ben

Breznay József
Domján József
Dór Ferenc

tovább
2

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: Uj Világ

Megjelent: 1949 FEB

Kiállítások

93

A magyar művészeti műhely képzőművészeti csoportjának IV. kiállítása

(Bartók Béla-út 31.)

Hatvannégy képet (olajat, temperát, pasztellt, rajzokat és mozaikot), hét szobrot és egy dombormüvet látunk e kiállításon. Harminchat művész állított ki két-két művet.

Szemünkbe tűnnek a szobrászok komoly, tehetséges munkái. **Somogyi József** bányászszobra, kapáló asszonya, kitűnően megfigyelt monumentális macskaszobrai, díszei e kiállításnak. **Megyeri Barna** munkásfeje jól megfigyelt karakteres munkástípus. **Sz. Veszelyi Ilona** „Anya gyermekével" és „Partizánsebesültet vivő asszonyok" kompozíciói újszerű érzésteli megoldásúak. **Wágner Nándor** dombormüvének kompozíciójában és kivitelében sok érték van. A kiállító szobrászok úgy témaválasztásukban, mint annak felfogásában és kivitelében gazdagítják a magyar szocialista realizmus szobrászművészetét.

A festőművészek képei tehetséges művészek munkái, de különböző fejlődési fokon vannak és ezért ez a kiállítás nagyon tanulságos, mert megmutatja a képzőművészetünk mai átmeneti helyzetét. Többnyire kisebb képeket látunk. **Farkas** és **Németh László** tájképei szín és forma kezelésében erős fejlődést mutatnak. **Breznay József** kompozíciós vázlatai az OTI-palota díszítéséhez, még nem kialakultak, sötétek és nem freskószerűek. **Domján Józseftől** két nagyüzemi munkatémájú színes fametszetet látunk, **Kurucz Dezső** erőteljes szénvázlatait és **Beres Géza** munkástémájú, hangulatos krétarajzát. **Koffán Károly** „Munkásújító" című jó tusrajza a munkaverseny egy momentumát mutatja meg. **Barta László** „Mezei munka" freskóterve alakjaiban nincs megoldva, de kárpótol minket eleven és közvetlen „Kisfiú" portréjával.

Szentiványi Lajos képein láthatjuk, hogy ha egy formalista művész a realizmushoz akar fejlődni milyen nehézségekre és megoldásra váró feladatokra bukkan. És ha majmolta a természettől, de tudta. Ezt a tudást nem lehet dekorativ önkénnyel pótolni. Mégis azáltal, hogy Szentiványi erre a problémára ráakadt, már úton van a megoldás felé és ezért ez biztató jelenség.

Ezt nem mondhatjuk még pár tájkép- és portréfestőről (**Tódor László, Madarász Imre, F. Marion Piroska**). Képeik „méla akkordjai" a kihaló formalizmusnak. **Peter Imre** tájképe és női portréja egészségesen realista, színben és kompozícióban eleven. **Bagi Jenő** „Földmunkás" portréjával és **Szegedi Dobó Iliés** „Kalotaszegi leány" című képével színérzéket és dekoratív érzéket árul el. **Beres Géza** „Suhancok" című akvarellje egységes, egyszerűségében tudás rejlik. **Beres Jenő** két képében egy mélyérzésű, komoly művészt mutatott be.

A tájképek hangulatosak, egy pár formalista kivétellel, egyszerűek, reálisak: **Gőlner Miklós, Gerót Sándor, Kántor Andor, Peti János, Antal Lóránt** képei. **Dór Ferenc** „Dunai hajós" című képe komoly, tehetséges munka. E kiállítás hiánya, hogy kevés figurális képet látunk. Egyes kiállított képek hibáin keresztül új feladatok mutatkoznak és ezt minden művész érzi, aki munkáját komolyan veszi. Nem elsősorban monumentális művészetiel kell elkezdeni a formalizmusból való átfejlődést, hanem nehéz, egyszerű, gyüjtő, megfigyelő munkával, tanulmányokon keresztül. Ez a munka önmagunknak, de az egész mai művészi generációnknak is jó anyag, mely a továbbfejlődésben segítségükre lesz. Így organikusan fejlődhetnek át a szocialista realizmusba. Ezt nemcsak elhatározás árán, de igen komoly, nehéz küzdelem és munkával érhetik el.

Szilágyi Jolán

MŰEMLÉKEK ORSZ. B.ZOTTSÁG
47-9/1929

[redacted]

cend, nyomorba
zat.

A falu mögött
ocska folydogált.
artját helyenként
mellett tele volt
yon sokszor egés
tagával vitt egy ra
t és más halászs

sztnak oly drága napokon, mint az
atás, a tavaszi szántás, nem volt
a hatalom, mely el tudta volna
varni őt a patak melléről. Hátha még
l „kaptak" a halak! Bár Prohornak
indig „kaptak".

Prohornak nemcsak szenvedélye
olt a halászat, hanem tehetsége is
olt hozzá.

Ismerte a halászat minden csinját-
nját, fortélyát, az összes cseleket,
intha maga is a vízben nőtt volna
l. Tudta, hogy mikor, milyen hal,
ilyen csalétekre „kap". Melyiket
ereti jobban: a férget vagy a kenye-
et, szöcskét vagy a hernyót. Milyen
élyre kell lebocsátania a horgot,
ol kell felállítania a varsákat. Kike-
este a hínárhelyeket, hol a halak cso-
rtosultak. Egyszóval mindent tu-
ott.

Előfordult, hogy leült melléje egy
másik halász. Először csak nézegette
Prohor csalétkeit, horgászbotját, az-
án becsmérelni kezdte őket: — Nem
ap! Kishalak úszik a dugót és a csa-
étket a békák rágják le. — Prohor
edig a másik halász szemeláttára
egymásután húzta ki a halakat. Csen-
lesen káromkodott. De csak azért,
nert nem győzte a kukacot a horog-
a rakni.

Rengeteg halat fogott. De eladni
az-
aga

— Ugy látszik elszámító
gad?

— Lehet...

— Jól van, Proska, csak
ki a kolhózvagyon fosztogat

S így mind a két fél meg
mással elégedve. A kolhóz
lasemberétől" minden évbe
átszámítva: 10.000 rubel j
nyert. Prohor meg jóllakot
zött, jómódban élt. És mélt
sen nézett maga körül, nen
senkinek az útjából.

És most már Prohor is n
tetien ember lett a kolhózba

Sárközi Gyu

Vagyim Kozsevnyikov:

KAUKÁ

*Egyszer eltévedtem a szty
nádasok közt bolyongtam,
agyonhajszoltam, lesántult
Fáradtan körülnézett, mint
nést keres.*

*Ugy határoztam, hogy me
hajnalt.*

*Az égen hemzsegtek a csill
liói. Az egész vidék az ég
jával volt bevilágítva. Csend
pusztában. Higgadt, békés n*

*A földben, a megduzzadt
szétpattantak és zöld hajtása*

Breznay József

VII Neur. Képröm.
Kiáll. Miesanok
1944. jemim

Olvasó, of.
Alsó, of.

Breznay József

27. Breznay József . . . Férfifej
28. Breznay József . . . Önarckép olaj. Benkhard A.
Benkhard A.

Tanár:

Képrőm. Jörsk. Eiall.
1937.

Breznay József

Csendélet, olaj

Magy. műv. repr.
képröm. kiáll.
1947. jan.

BUDAPEST
936 AUG. 3-21

Breznay József

Képzőm. Főisk. Hj-
Körének Karácsonyi
Kiáll. 1972
Nyári délelőtt, tempera
Folyópart, tempera
Fa alatt of

L

Ker. Szent János
Magdolna

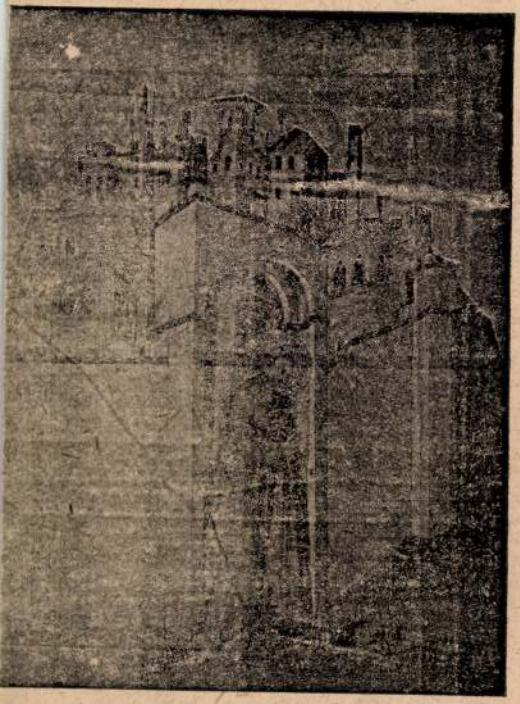

121. kép. *Simone Martini követője: Joachim elhagyja a várost.*

Breznay József

Képzőm. Főisk. Ifj.
Körcsik kiáll
(1941?)
Tevere-part, vízf
Római részlet, "
Római napsütés "

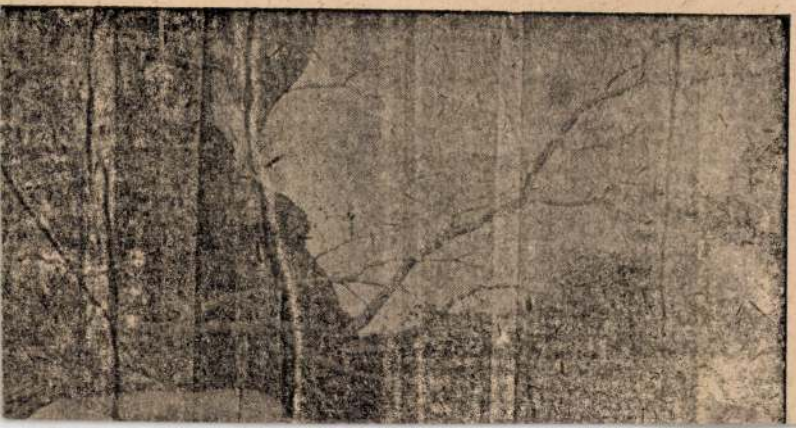

Brezmay József

fecto

Svájci magy. kiáll.

Kat. 1944

22. l.

Fő képt Breznay József

Zongoránál / of
Kazalrakás
Ablakban

Tevere-part, virf

685/1905.Á.sz.

A műemlék

Tekintete

Orsz

Folyó hó 19-én,

tudomásul véve, értesit

lágycsehi ev.ref. temp

Brezsny József

Föv. képt.

Tevere - part, virf.

Bálint Zoltán

A francia reneszánsz és a Loire-völgy kastélyai.

Budapest, 1914. Eggenberger.

8-r, 12, 140, 2 l. 5 műmelléklet, 50 egész oldalas és 49 szöveg közé nyomott képpel.

Eredeti egész vk.

I. 2. p. e.

5,- P

BREZNAY JÓZSEF :

34. Alkonyat. - Olajf., v. 100 x 60 cm.Jelz.
l.j.: "Breznay József 1943".

Székesfőv. képt. jub. kiáll
1944

Breznay József

85 —

1129. ELEFÁNTCSONTDOMBORMŰ
Német, XVIII. sz. — Elfenbeinr
XVIII. Jh.

1130. CSONTDOMBORMŰ, két lov
Ritterfiguren. Deutsch.

1131. CSONTDOMBORMŰ, császár
Kaiser in Gefangenschaft. Deu

1132. KIS EMELETES FIÓKOS SZI
Etagenschrank, Nussholz, mit

1133. FÖLDGÖMB, triposzos fekete
H. XIX. Jh.

1134. KIS FIÓKOS SZEKRÉNY, di
Kommode, Nussholz, barocke

1135. ANYA GYERMEKÉVEL, ala
mit Kind, Alabasterbüste. Ita

1136. NŐI MELLSZOBOR, kararai
XIX. sz. — Damenbüste, Ma

1137. ÁLLÓÓRA, aranyozott fa,
Holz, mit zwei Säulen. Ungar

Breznay József

BREZNAY JÓZSEF :

35. Teverepart. - Vizf., p. 36.5 x 27.8 cm. Jelz. l. j.: "Breznay 1941".

Koppmagyar 150 évé

1943 ✓

folyamodnunk.Budapest székesfőváros gyüjtése nem egyidejü a képtár megalakulásával, - 1880-ig nyulik az vissza. Ez a korábbi gyüjtés, épen mivel a fentjelzett ellenőrzés - képtár nem lévén - hiányzott,többé-kevésbé rendszertelen volt. A szociális és az értékesre néző meggondolások mellett szinte magátólértetődő,hogy háttérbe szorultak azok a muzeális szempontok,amelyek főleg a gyüjtött anyag teljességére, a magyar müvészet fejlődési folyamatosságának tükröztetésére vonatkoznak. Ez a negativum főleg a magyar grafikus müvészet alkotásainak vonalán jelentkezett.A képtár megalakulásakor,amidőn a Székesfőváros gyüjtésének anyagát átrostáltuk,mutatkoztak meg azután a hiányok és azoknak pótlása - az élő müvészek támogatása mellett - a Székesfővárosi Képtár legfontosabb feladatává vált.

Brezsnay József

— **A Képzőművészeti Főiskola Székely Bertalan-pályázata.** A Képzőművészeti Főiskola Székely Bertalan-díja, amelyet Hóman miniszter a nagy mester emlékének megörökítésére alapított, május 4-én került eldöntésre. A pályázaton — amelynek tárgya a főiskola Bajza-utcai volt Lotz-féle mesteriskolai épület lépcsőházának falfestésü díszitése volt — a főiskola IV—VII. évfolyamu növendékei vettek részt, igen szép eredménnyel. A 300 pengős díjat Iván Szilárd VII. éves festőszaki hallgató nyerte el. A pályázók közül dicséretben részesültek és a főiskola egyik alapjából fejenként 50 pengős jutalomdijat kaptak: Balogh Jenő, Dienes István, Lukácsovics Lajos, Nagy Ödön és Szentgyörgy Kornél hallgatók, végül figyelemreméltó pályamunkáik alapján dicséretben részesültek: Brezsnay József, Bonda Eugénia, Csekei Zoltán, Kun István és Zirkelbach László hallgatók.

Ujság 1938. maj. 8.

1

Előirat!

F erveinyesítés végett

E Ezt egyébként a Bizottság hivatala rövid uton ismételten közölte Önnel.

F kivánja a pozsonyi fe képész

Breznai József

festő

— **Megnyilt a „Tavaszi Szalon" kiállítás.** A Nemzeti Szalonban szombaton nyilt meg a „Tavaszi Szalon" kiállitás, ahol főleg fiatal képzőművészek állitottak ki. A kiállitáson, melyen a kultuszminiszter is képviseltette magát, a Szinyei-Merse Pál-bizottság bírálta el a díjakat és a fiatal művészek közül *Dengyel Tibor* és *Breznai József* nyerte a díjakat.

Pesti Hirlap

1943. jun. 20.

TOKAJI
FAJBOROK
literenkénti
kimérése
Saját termésű
elsőrendű

rakiárról kapható. Dr Margittai, IX, Gát-utca 32. Telefon 137—945.

MEGSZÜNIK!
Olcsón kiárusít
üveg, porcelán, vendéglői áru szaküzlet
GRÜNFELD
VIII, BLAHA LUJZA-TÉR HÁROM

3 szoba hallos
újjáépített igen szép lakásomat elcserélem 2 szobásra. Telefon 225—873.

ÜZLET, IRODA
és száraz PINCEHELYISÉGEK
BELVÁROSBAN
főpostánál kedvező feltételekkel
SZABADON BÉRBEADÓK.
Felvilágosítás: VI, Teréz-körút 40—42, I. em. Házgondnokság.
Telefon: 122—666.

kanász. A detektív pedig: kibérer, kimejer, hekus, botos. Sohasem szerepel kettősnevű jassz elnevezés a rendőr vagy a detektiv megjelölésére.

4. A Hekus Lonci elnevezés női tulajdon, amire a Lonci keresztnév megválasztása és alkalmazása is utal. Ennek a keresztnévnek a kitalálása nyilván női ösztön eredménye. Akusztikailag hozzáillik a Hekushoz, a becenév karakterjellemző és a Lonci olyan finomabb, ritkább név, hogy találóan éppen azt a női rendőrtípust jellemzi, amely a *Szabad száj* kreációja.

5. A magam részéről ehhez még hozzátehetem, hogy évek óta egy magyar szótár szerkesztésén dolgozom és mindent följegyzek, amit hallok. A Hekus Loncit mindig úgy hallottam, hogy bővebb magyarázat helyett a *Szabad száj* alakjára történt hivatkozás.

Breznai József

tovább

Havi jutalmak 2

400 és 200 forintos havi jutalmat kaptak a kisjövedelmű írók és képzőművészek

A kultuszminisztérium művészeti főosztálya az 1949. évben 400 és 200 forintos havidíjra hírdetett pályázatot olyan írók és művészek számára, akiknek *állandó havi jövedelme nem haladja meg az 500 forintot.* A munkajutalomban részesülő írók, művészek névsora a következő:

400 forintos írói jutalmak:

Bárány Tamás, *Berda* József, *Czibor* János, *Füsi* József, *Gereblyés* László, *Hollós Korvin* Lajos, *Juhász* Ferenc, *Keszthelyi* Zoltán, *Kónya* Lajos, *Kosztolányi* Dezsőné, *Medgyesi* Károly, *Nadányi* Zoltán, *F. Nagy* László, *Peterdi* Andor, *Rákos* Sándor, *Reményi* Béla, *Rideg* Sándor, *Szabó* Endre, *Szántó* György, *Szekula* Jenő, *Szüdi* György.

200 forintos írói jutalmak:

Bába Mihály, *Beczássy* Judith, *Benjámin* László, *Bodnár* Éva, *Darázs* Endre, *Dánielné Lengyel* Laura, *Imécs* Béla, *István* Marianne, *Jánosi* István, *Kuliti* Albin, *Keleényi* Mária, *Koncz* Antal, *Kormos* István, *Mándy* Iván, *Molnár* Kata, *Moly* Tamás, *Nagy* Sándor, *Osváth* Kálmán, *Otlik* Géza, *Pilinszky* János, *Szinnay* Tivadar, *Szokolay* Károly, *Takács* István, *Toldalagi* Pál, *Tóth* József, *Vajda* Endre, *Végh* György, *Vitéz* Miklós.

400 forintos képzőművészjutalmak:

Aszódi Weil Erzsébet, *Bartha* László, *Bán* Béla, *Báthori* Júlia, *Berda* Ernő, *Breznai* József, Csorba Géza, *Delly* Antal, *Déli D.* Rózsi, *Dienes Dénes* Rudolf, *Durai* Tibor, *Faragó* Pál, *Frank* Frigyes, *Gráber* Margit, *Halmágyi* István, *Bobina* Mihály, *Hollós Mattioni* Eszter, *Hrabéczy* Ernő, *Huszár* Imre, *Ilosvay Varga* István, *Ispánky* József, *Iván* Szilárd, *Kemény* Zsigmond, *Kiss* Ilona, *Kemény* Jenő, *Klie* Zoltán, *Kovács* Margit, *Kling* György, *Kontraszti* László, *Kunvári* Lilla, *Losonczy* Tamás *Lukácsné Bernáth* Vilma, *Madarassy* Walter, *Morosán* László, *Vándor Bartha* Béla, *Medveczky* Jenő, *Meggyeri* Barnabás, *Novotny* Emil, *Pekáry* István, *Román* György, *Szanday* Sándor, *Szabó* Piroska, *Szentessy* Géza, *Szentiványi* Lajos, *Székelyné Kasznár* Aranka *Szilágyi* Jolán, *Szilvássy Simon* Margit, *Szobotka* Imre, *Szomor* László, *Tar* István, *Tóth* Sándor, *Tevián* Margit, *Tóth B.* László, *Vén* Emil, *Csaba* Dezső.

200 forintos képzőművészjutalmak:

Benedek Jenő, *Benkő* Erzsébet, *Bokor* Miklós, *Bobos* Sándor, *Condra* Pál, *Czene* Béla, *Divéky* József, *Domján* József, *Farkasházy* Miklós, *Fenyő A.* Endre, *Félegyházy* László, *Kamiry* János, *Koffán* György, *Sikuta* Gusztáv, *Szöllősy* Endre, *Törzs* Éva, *Varsányi* Pál, *Menyhárdt* József, *György* Dezső, *Kelemen* Emil, *Andrássy Kurta* János.

Modern üzletberendezés

olcsón eladó. Megtekinthető hétfőn 9—2-ig. IV. Haris-köz 1. Frigyes.

KERESÜNK MEGVÉTELRE

készpénzért különféle szerszámgépeket.

ESZTERGAPAD,

MARÓ-, VÉSŐ- és GYALUGÉP stb.-t

Ajánlatokat kérjük «Saját motor» jeligére Állami Hirdető Sajtóosztályára, Apponyi-tér egy.

Magyar Nemzet
1949. febr. 13

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Szabad Nép
Megjelent: 1948 DEC. 28
F.A.E.

NÉGY KIÁLLÍTÁS

A gyermek művészete

Rendkívül tanulságos kis kiállítás nyílt meg a Képzőművészek Szabad Szervezetében (Andrássy-út 69). Öt vidéki általános iskola 10—13 éves tanulóinak festményeit, rajzait mutatják be a nagyközönség számára. A gyermek-rajzoknak és festményeknek pedagógiai jelentőségét felismerték már több országban, mindenekelőtt a Szovjetunióban, ahol rendszeres kiállításokon mutatják be a gyermekek alkotásait. Nem mindennapi öröm látni ezeknek az apróságoknak festményeit, rajzait, amelyek sokszor érett színérzékről, monumentális felfogásról és a kompozíció merészségéről tesznek bizonyságot. A pedagógus feladata, hogy ezeknek a primitivitásukban is érzékeny gyermekeknek fantáziáját és látását úgy irányítsák, hogy a gyermek ne szakadjon el a valóságtól és környezetétől. Ebben a szellemben dolgoznak a nyergesújfalusi gyermekek, akik az újjáépítést, a gyárak dolgozóit ábrázolják, de helyet kap náluk János vitéz megelevenítése is. A tokodaltárói iskola növendékei bányák életét, a bányászok nehéz munkáját festik, de a május 1-i ünnepségek, az élüzem, az emlékműavatás komoly festői feladatát is ügyesen oldották meg. A többiek is jó szín- és forma-felfogásról tanuskodnak.

Minden dicséretet megérdemel ez a kiállítás, amelyet a jövőben országos jellegűvé kellene kiszélesíteni. Bene Géza, Gádor István, Juhász Antal, Szalay Zoltán és Vargha Balázs pedagógusok érdeme, hogy egybegyűjtötték és nyilvánosságra hozták a gyermekek műveit — a felnőttek okulására is.

A Rippl Rónai József Társaság kiállítása

A Nemzeti Szalón termeiben 61 művész mutatja be legújabb alkotásait. Nyilvánvaló, hogy ennyi művész szereplése (sokuk csak egy művel van képviselve) nem adhat egységes képet az egyesület céljairól. Ezt növeli az is, hogy a legkülönbözőbb stílusfelfogású művészek szerepelnek a kiállításon. Így a Rippl-Rónai Társaság szerepét, működésének irányvonalát nehéz nyomonkövetni, mivel a művészi liberalizmus elvét követve, nélkülözi azt a határozott művészetszemléletet, amely egységes arcot adna céljainak. Szerepelnek itt realisták, primitivek naturalisták és absztraktok egyaránt. A kiállítás vegyes anyagából kiemelkednek a mindig kitűnő Egry Józseffel az élen Barta László, Benedek Jenő, Bokros-Birmann Dezső, Borsos Géza, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Duray Tibor, Frank Frigyes, Marosán László, Mikus Sándor, Szanday Sándor, Szentiványi Lajos és Tar István művei.

Dr. Hoffmann Edit emlékkiállítás

A Szépművészeti Muzeum volt igazgatójának emlékére rendezték ezt a grafikai kiállítást. Bemutatják mindazokat a jelentősebb szerzeményeket, amelyeket dr. Hoffmann Edit háromévtizedes tudományos működése alatt, mint a Szépművészeti Muzeum grafikai osztályának vezetője, vásárolt. Széles látókörű, nagyműveltségű, haladószellemű műtörténész volt, akit áthatott az a tudományos és művészeti szellem, amely a Szépművészeti Muzeumban dr. Petrovich Elek főigazgató idejében uralkodott. Tudományos munkásságát a háborús évek megszakították, így 1944-ben minden tevékenysége a muzeum becses értékeinek megmentésére összpontosult. Ebben a ténykedésében a muzeum akkori főigazgatója, a nyilas Csánky Dénes gátolta meg, aki Nyugatra hurcolta a muzeum legszebb értékeit.

A Szépművészeti Muzeum grafikai termeiben most megnyílt kiállításnak külön érdekessége a XIV. és XV. századbeli rajzok gyűjteménye, amelyhez dr. Hoffmann Edit gondos körültekintéssel megszerezte a festmények fotokópiáit, hogy így ellenőrizze a rajzok hitelességét. Ezeket a rajzokat saját megjegyzéseivel látta el, értékes katalogizálásával nagyjelentőségű tudományos munkát hagyva maga után. Nem kevésbé érdekes a XIV. századból származó miniaturák gazdag változata, s nagyértékű a metszet- és rajzgyűjtemény, amelyben különösen a magyar anyag változatos, Barabás Miklós könyvmatától egészen Derkovits Gyula műveiig.

Csoportkiállítás

Az Iparművészeti Főiskola növendékeinek egy kis csoportja a budakalászi művésztelepen dolgozott a nyáron. Mostani kiállításukon bemutatják a nyári munka eredményét. Legtöbbje még elsőéves növendék, így érthető, ha vezető tanáruk. Kádár György hatása alatt készítették krétarajz-tanulmányaikat. Néhány fiatal tehetség egyénisége kibontakozóban van. Gross Arnold elsőéves növendék művei komoly tehetséget árultak el. Különösen kiemelkedik Csóhány Kálmán, aki bányászból lett a főiskola növendéke. Egészséges látásával és komoly rajztudásával tűnik ki. A finom színérzékű Izsák Magda, Boromisszai Zsolt, Molnár László, Lantos Lajos és Havas Zsuzsa azok, akiknek művei említésre méltók.

F. A. E.

Breznay József
Csáky-Maronyák József
Csóhány Kálmán

... egy mosdó
ben nem igen cserélődik a v
ládtagok tisztálkodása közö
lótban valami kevés asz
a gyerekeken egy-egy ro
flanellruha.

Vasárnap. Harangok szól
nep van. Reggel öreg Pip
lag a kocsival a tanyára.
derék csutkát, délután el
kocsmába, pár pohár vi
hajt, egy kicsit elbeszélgetn
katonaéletről, a marhák k
jásáról, meg arról, hogy a
faluban egy halott lány fe
porsóban ... Majdcsak elte
nap is, mondja az öreg elé
mikor a korcsma ingaórájá
tató „A Dreher Sörök" plakat felett
eléri az ötöt.

●

Uj tekercset tűzünk a gépbe, szalad a szalag fürgén.

„Gang", körbefutó vasrács, kis konyhaajtó — minden pesti bérház ilyen. Egyikben balra van a villanykapcsoló, a másikban jobbról. De van. Éles fényt vet a körte Vlaskóné arcára, kezére — ruhát varr, a kétéves kicsinek. Jön a karácsony! Az óramutató lassan mászik előre — Vlaskóné ránéz és lecsapja a varrnivalót. Főzni kell — jön Vlaskó elvtárs, a BSzKRT ferencvárosi főműhelyéből.

Serceg a zsír a tűzhelyen, betyárkrumpli készül kolbásszal. A megnyiló éléskamraajtó mögött tejesüveg csillan: a reggeli emléke és a holnapi reggeli ígérete. A vízcsap sziszegve ontja a vizet. Kell is, sok: hetenként mosnak, fürödnek Vlaskóék, lubickolnak a vízben — igazán nem luxus, nyolc forintot megér havonta.

Meleg a szoba is, az ablakon függöny, a szekrény polcán könyvek Az éjjeliszekrényen verskötet — József Attila versei. Mellette Makarenko — ezt az asszony olvassa. És a Szabad Nép: ezt mindketten.

A polcon ... még elférne valami ... mosolyog Vlaskóné. A rádió Mert egy héten egyszer-kétszer — ha szabad az esténk — jó lenne kicsit rádiózni.

●

Uj kép. Vasárnap. Vlaskóék kis szánkón húzzák a „srácot" a játszótér felé. Hógolyók puffannak, a gyerek piros arcán mosoly .. a szüleién is. Pedig azért vannak gondok még. De már sokkal könnyebb, mint két évvel ezelőtt,

Hétfőn az MDP országos központjának Akadémia-utcai székházában a Párt megyei titkárai értekezletet tartottak. Az értekezleten *Kovács* István elvtárs, országgyülési kép-

Ujabb kon mondották ki

A *nagykállói* állami gimnázium és a *nyiregyházi* Vasvári Pál-gimnázium Mária-kongregációjának vezetői nyilatkozatot adtak ki, amelyben bejelentik, hogy önkéntes elhatározással kimondották csoportjaik fel.

A vecsési szovjet er

Köböl József elvtárs, a főváros törvényhatósági bizottságának elnöke és *Bognár* József polgármester most küldték szét meghívójukat a Budapest felszabadításánál orvul megölt szovjet parlamenter, *Steinmetz* Miklós kapitány emlékművének leleplezési ünnepségére Az ünnepséget a parlamenterek meggyilkolásának negyedik évfordulóján, december 29-én

HULLÁMPAPÍR H
a korszerű
raktárról szállítja **Papírértékesít**
V, Alkotmány-u 4. Tel.: 122—

Brezsnay József

l.

Szabad művészet

1948. 225. l.

226. l.

ia is egyszerüségükkel, ~~kerülő~~ diszitet-
ia ~~már~~ nem is tiltják, de legalább nem
ő a müvészetek ~~fejlődését~~ alakulásával. Mindkét
reformáció tehát lényegében müvészet
ettek mig rájöttek, hogy a vallás és
iker testvérek és egyiknek fejlődése

~~et tehát az legszorosabban összefüggő~~
~~ztendős szövetség, melyből mindkét félnek~~
~~ia származott.~~

allás nem nélkülözheti a müvészetet
öttek, de többnyire nem adták meg
a katolikus egyház-müvészet kivirágozha-
s a müvészet viszonyát ebből a szempont-
ek előirta a multban és előirja ma is
vánja, hogy templomai a liturgikus
Megkivánja, hogy Jézus Krisztus és
irásnak, a legendáknak megfelelően
eten, tehát mondhatjuk tartalmi téren
. A kifejezési mód, tehát a stilus
erünk. Az egyház sohasem irta elő,

Breznay József

Kovács
2
Új Világ
1948. dec. 17

Csoportkiállítás Budán

Tizenegy tehetséges festő: **Bagi** Jenő, **Breznay** József, **Farkas** György, **Göllner** Miklós, **Németh** László, **Perhács** László, **Percz J.** József, **Szentiványi** Lajos, **Szegedi Dobó** Illés. **Tódor** László, **Valez** Imola és egy szobrász: **Somogyi** József állította ki műveit (Bartók Béla-út 31.). A képek: olajfestmények, akvarelek, temperák és pasztellek becsületes, friss munkák. A festők kifejezési formája egymástól különböző, de egyik sem formalista, sematikus, bár egyeseknek még fejlődniök kell a realizmus felé. Általában jóleső érzés látni a művészek meleg és közvetlen viszonyát témájukhoz. Breznay József képe: „Építők" egy nagyobb kompozícióban való megvalósításra volna méltó. A többi csendélet, tájkép kecsegtet azzal, hogy lesz elég jó kép, amely klubjainkat, szanatóriumainkat, dolgozóink lakását életörömös művészettel díszítse.

Somogyi József szobrászmunkái erős, eredeti művész megnyilatkozásai.

Szilágyi Jolán

szám alatt kelt felterjesztésére tudomás és további eljárás céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1935. évi julius hó 14-én.

A miniszter rendeletéből:

dr. vitéz Haász Aladár s.k.
miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Szponzorálta:
a
Collegium Budapest
Prof. Szathmáry Örs
Breznay Sándor, Milano

Collegium Budapest cordially invites you to the opening of the Exhibition

EVOLUTION

in 7. May 1996, 5 p.m.
to celebrate the 80th anniversary of

JÓZSEF BREZNAY

Recipient of the Munkácsy Award

The exhibition will be opened by
DR. GÁBOR Ö. POGÁNY
Retired Director of the Hungarian National Gallery

The Exhibition will be open to the public
Monday-Friday between 3. p.m.-6 p.m.
through May 30 in the Club Room
of Collegium Budapest, Szentháromság u. 2.

A Collegium Budapest
tisztelettel meghívja Önt

BREZNAY JÓZSEF

Munkácsi-díjas művész 80 éves jubileumára
1996. május 7-én délután 5 órakor megnyitandó

EVOLÚCIÓ

című kamarakiállítására.

Bevezetőt mond
DR. POGÁNY Ö. GÁBOR
a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója

A kiállítás 1996. május 30-ig
munkanapokon délután 3-6 óra között látogatható
az I. ker. Szentháromság u. 2. sz. alatt,
a Collegium Budapest földszinti klubtermében.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Breznay József, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

PESTI MŰSOR

1982 JUL 2 81

1021

MŰCSARNOK:

„... az élmény csupán indító alapot ad"

Mindössze hatvanhat esztendős *Breznay József* festőművész. Mégis, felsorolni is hosszú lenne, mennyi minden nehezítette életét. Magánéletében tragédiák sorozatát élte át, háromszor alapított családot, s felnevelte kilenc gyermekét harmadik feleségével, *Gánóczy Mária* festőművésszel. Művészi pályája sem alakult könnyen.

— Küzdelmes, nehéz volt az életem — mondja —, ma mégis boldognak érzem magam, bár semmi sem tűnt el nyomtalanul. A gyerekeket tanítottam, valamennyien művészettel „fertőzöttek".

— *Mit tart eddigi munkásságából a legfontosabbnak?*

— Bár hagytam magamra hatni a modern áramlatokat, sohasem változtattam festői felfogásomon. A magam szemlélete szerint dolgoztam fel azokat. Az én eszményem az olyan festő, akinek az élmény csupán indító alapot ad, amit aztán a saját ízlése és képessége szerint megjelenít.

Tíz év után most újra láthatjuk a Műcsarnokban Breznay József festményeit, grafikáit. A mintegy száz alkotás nem a teljes életművet reprezentálja (400 mű van külföldön), hanem visszatekintő keresztmetszetét adja negyvenéves munkásságának. Korai akttanulmányai, valamint az *Öregasszony*, a *Sterák néni*, a *Proletárasszony*, a *Rakodómunkás* megdöbbentően érzékeny lélekrajzok.

Az alapvetően realista szemléletű művész tulajdonképpen a nagybányai festészet szellemi folytatója. A hatvanas évek elején

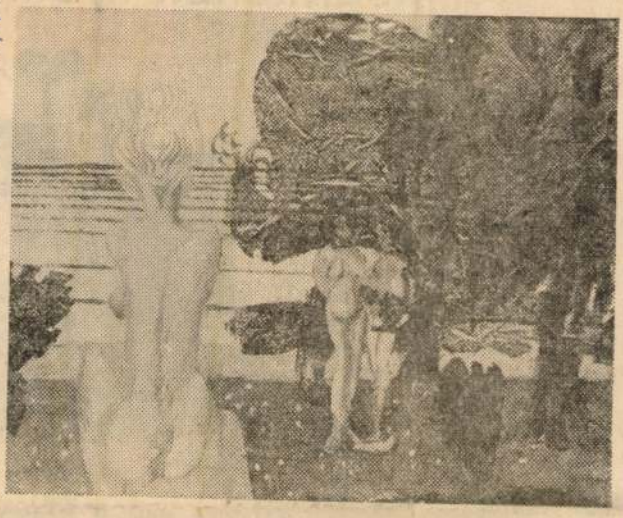

Délvidék

új korszak kezdődött munkásságában. Azóta a külső impressziók helyett egyre inkább a belső képzelőerő, a gondolatok, az érzelmek megfogalmazására törekszik. A *Cigányok* három nőalakja közül mitikus öreg bálványként ábrázolja az egyiket, sokat „termő" anyaként a másikat, szépnek, a nyomorult sorsból tehetsége által kiemelkedőnek a harmadikat. Különös hangvételű az *Élni akarás*. Kávéházban üldögél két dáma, s egy öreg hölgy lesi beszélgetésüket. Szinte a groteszkségig eltorzul az arca, amint görcsösen próbál megkapaszkodni szavaikba — talán az életbe. A *Pusztulás* a múlt víziója. Híd a Dunába zuhanva, halottak a hóban, barokk templomromok. Szörnyű emlékeket idéznek a szürrealisztikus elemek. A *Bábszínház* őrült királylánya, szentimentális katonája, megrontó boszorkánya emberi sorsokat elevenít meg érzékletesen. A *Vénusz születésén* a homok és a víz hullámaiból női alak formálódik, míg a *Dalmácia* című festményen a fehér kősziklák rendeződnek szép ívelésű női alakká. Többrétű gondolatot, áttételes, történelmi időbeliséget fejez ki a *Pannóniai család*. Az utódok portréját egy ittmaradt római emlékkőbe helyezte bele.

Breznay József a hétköznapi, mindennapos témákat költőien, a szerelmet, a családi életet meghitten, a békét nyugodtnak ábrázolja, míg a veszedelmekre, a veszélyekre zaklatottan reagál. Tiltakozik az elnyomás, a kiszolgáltatottság ellen. Titokzatosan varázslatos festészetével, életigenlő vásznaival „a világról alkotott véleményét, gondolatait, érzelmeit mondja el metaforákba sűrítve".

Csorba Mária

PM 53

Óbuda Galéria:

Régi kertel

● Kert. Ki tudja, kinek mit jelent. Van, akinek gyermekkorát idézi, van, akiben emléket, vágyat kelt. A babilóni függőkertek, a görög ligetek, a római intim szobrokkal, vázákkal díszített kiskertek, a középkori kolostor- és várkertek, a szabályos növényzetű itáliai kertek, a gazdag barokk parkok mind-mind különböző korok és stílusok szellemét formálták meg a természet nyelvén. A kerttervezőkön kívül építészek, kőművesek, kertészek, szobrászok, kőfaragók, asztalosok, díszítőművészek, szökőkúttervezők szellemét, kezenyomát is őrizték ezek a kertek.

Korzim Erika nem nosztalgiával idézi a régi kerteket. Szeretet, sajnálás, elsiratás, féltés és remény is van benne, hogy a szép, régi kertek felidézésével talán növelheti védőik és újrateremtőik táborát.

A Hatvany-kastély parkja gyermekkorát jelenti. Azt a gyermekkort, ahol édesapja főkertészként küzdött a fák, növények életéért, létéért. S ma már mindezt csak fotódokumentumok, s emlékei alapján idézhette vissza textiltervezőként. Így természetes, hogy nem történeti, szakmai szempontból építette fel kiállítása anyagát. Hangulati-érzelmi megfogalmazásai, átírásai nem egy konkrét kert motívumait, hanem csak a hangulatát idézik. Az eredeti fotódokumentumok, az ismert európai kertek tervrajzai, a történelmi magyar kertek illusztrációi mellett jól láthatjuk a művész áttételes, síkban és térben megfogalmazott applikációit. Furcsa elemekkel vegyítette textilkompozícióit. Töredéktárgyak, növényi és állati elemek, bogarak, kagylók, törött bútordarabok, koponyák, patkók, agancsok széppé, olykor bizarrá, esetenként humorossá teszik plasztikáit, reliefjeit, piciny kompozícióit.

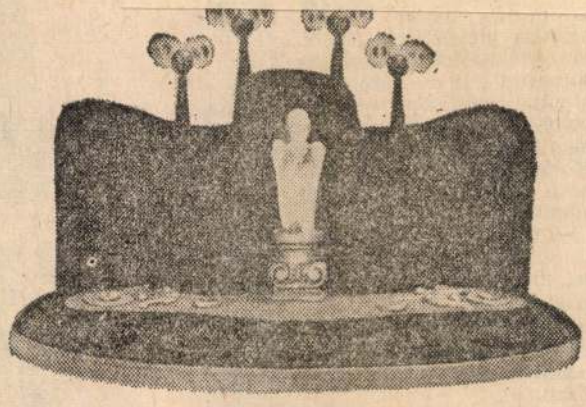

Éjfél a parkban

A rendhagyó, nem szokványos tárlat talán gondolatokat indít majd el a textilt kedvelők, a kerttörténetet ismerők, s a kertet szeretők körében egyaránt.

(csorba)

Ki tudja, hányszor olvassuk napi- vagy hetilapjainkban, olykor folyóirataink-ban, hogy *„MTI fotó — Fényes Tamás felvétele"*. *Egy emberöltő* címmel rendezett műcsarnoki kiállításán egy emberöltőnyi munkával ismerkedhetünk meg, s egy fotóművész megörökített pillanatait múltunk eseményeit, jelenünk hétköznapjait eleveníthetjük fel augusztus 1-ig.

Üdvözlet Nimolitániából a címe a *Weöres Sándor* rajzait bemutató, a *Helikon Galériában* rendezett tárlatnak. Az író vers- és prózarajzait, vagyis játékos „firkáit" láthatják itt a látogatók. Ezek a sajátos hangulatú, szabadon szárnyaló rajzok július 25-ig még megtekinthetők.

Breznay József

A Paál László Társaság tagja. 1923-ban alakult és májusba n volt a csoport első kiállitása a Nemzeti Szalonba n.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965.Bp 310.l.

Breznay József 1021

FESTŐMŰVÉSZEK KEREKASZTALA

A festmények útja — a műteremből megítélve

»Ízlésről, önállóságról, a mecénás szerepéről« címmel az új év első napjaiban beszélgetést közöltünk a Képcsarnok Vállalat igazgatójával, aki a gazdaságirányítás tettekre, okos változtatásokra serkentő légkörében vázolta a *képzőművészeti alkotások terjesztésének megvalósításra kínálkozó új lehetőségeit.* A nyilatkozat — érthetően — élénk visszhangot váltott ki az *alkotóművészek* körében, akik maguk is sok tekintetben joggal kívánnak mást, jobbat a korábbinál, alkotói felelősségükön túlmenően nem közömbös számukra a *művészi produktumok útja*, a szélesebb rétegek képzőművészeti ízlésének tudatos formálása.

A Képcsarnok és az alkotói feltételek

Ez az interjú képezi tehát alábbi beszélgetésünk kiindulópontját, kínál jó alkalmat a véleménycserére. A Fészek Klub alkalmi kerekasztalánál: *Breznay József, Csáki-Maronyák József, Gera Éva, Kurucz D. István és Mácsai István* festőművészek, akik immár hosszú évek óta rendszeres kapcsolatban állnak a Képcsarnokkal, nagyon jól ismerik annak egész tevékenységét, szerepét az alkotások tömegméretű terjesztésében.

— Csaknem másfél évtizede festek a Képcsarnoknak, amely rendkívül fontos hivatást tölt be nemcsak a közvetítésben, nemcsak a terjesztésben, hanem — az állam mecénás szerepének érvényesítése révén — a *nyugodt alkotói feltételek biztosításában is* — kezdi *Gera Éva.* — Az a tény, hogy munkáink a művészi zsűrin keresztül hétről hétre a műkereskedelem különböző csatornáin eljutnak a vásárlókhoz, a művészet barátaihoz, számunkra, alkotók számára úgyszólván létkérdés. Ilyen vonatkozásban helyesnek, időszerűnek tartom, ha az új gazdaságirányítás szellemében a Képcsarnok útkereséséről, a *művészekkel való kapcsolatának tökéletesítéséről* beszélünk. Amit említett nyilatkozatában az igazgató elmondott, azzal elvben egyet lehet érteni.

Valamennyien megerősítik ezt, ismételten hangsúlyozva a vállalat kétoldalú — a művészek és a közönség felé egyaránt ható — szerepét. Innentől kezdve azonban a beszélgetést jelentősen motiválja megannyi *jogosnak tűnő aggodalom*, az átgondolt tervek megvalósításának számos *buktatója*, de mindezt érezhetően a művészi felelősség mondatja a részvevőkkel.

— Ki ne örülne annak, hogy a vállalat — mint a nyilatkozatból világosan kitűnik — a *színvonal irányába* akar hatni, s azt kéri: a művészek ne küldjenek be minden héten egy-egy munkát a zsűribe, de amit hoznak, az igényes legyen, színvonalas, s azt ennek megfelelően honorálja. Ez mind szép, a művészet valóban nem dolgozhat »hetipiacra«, márpedig korábban, bizony, egy hetet se igen hagyhattunk ki. Kérdés azonban, hogy a *művészi értékítéleten túlmenően megnyugtatóan tudja-e majd kialakítani a honorárium-kategóriákat.* S mindjárt ehhez: vajon nem csupán a nagy nevek futnak-e majd, háttérbe szorítva a fiatal tehetségeket?...

Differenciáltabb értékítéletet

Az alkotások *differenciálásának* izgalmas, érdekes témájához Kurucz D. István figyelemre méltó megjegyzést fűz.

— Gyakran járok külföldön, sok mindent saját tapasztalatomból mondhatok. Nálunk — ellentétben számos országgal — ott van a hiba, hogy értékítélet dolgában az eddigi gyakorlat szerint *egy ma végzett főiskolás is csaknem olyan megítélés alá esik, mint egy élvonalbeli, magas színvonalú művész.* A mi zsürizésünk — véleményem szerint — meglehetősen *szubjektív*, feltétlenül nagyobb differenciálásra lenne szükség. Ezzel korántsem azt akarom mondani, hogy a tehetséges fiatalok elébe netán korlátokat tegyünk. A művészi alkotások rangjának fokozottabb megteremtése azonban azt hiszem, ilyen irányban is cselekvésre késztet bennünket.

Szóba kerül sok-sok részletkérdés, amelyeknek mozaikjai azért mind szervesen hozzátartoznak az alkotás és terjesztés teljes gondolatköréhez. Ilyen például a bizományba és készpénzre átvett alkotások *aránya*, a Képcsarnok *raktárkészlete*, az ügynöki terjesztés *korlátai*, a megemelkedett festékárak, az ehhez való *igazodás szükségessége.*

A beszélgetés újra, meg újra visszatér az alkotók és a kereskedelmi jellegű, de kulturális funkciót betöltő vállalat *harmonikusabb kapcsolatának* egyengetéséhez.

— Kétségtelen, hogy a Képcsarnok — tekintettel a gazdasági tényezőkre — nincs irigylésre méltó helyzetben — mondja Mácsai István. — Kultúrpolitikát kell csinálnia kereskedelmi eszközökkel. *A kvalitás, a színvonal azonban nem mindig kap méltánylást az »üzlet« oldaláról,* én a magam részéről e tekintetben aggódom: nem szeretném, ha az új helyzetben a színvonal rovására történne bármi is...

— Kérdés, hogy feltétlenül kell-e nekünk egy évben mondjuk tízezer festményt eladnunk? — veti közbe Kurucz D.

— Nemcsak ennyit — véli Breznay —, *ha lehet, még többet, mert különben helyet adunk a giccsnek!* Márpedig azok az alkotások, amelyek a Képcsarnokon keresztül kerülnek forgalomba, egyben garanciáját jelentik a mai piktúrának, *garanciáját a művészetnek.*

Nincs „képcsarnoki festészet"

Itt kapcsolódik hosszabb kifejtéssel a beszélgetésbe Csáki-Maronyák József:

— Mind a mai napig hallani még — nem kevés lefokozással mondva — a *»képcsarnoki festészet«* fogalmát. A vállalaton keresztül a mai magyar alkotógárda minden korosztálya és irányzata képviselteti magát, tehetsége, felkészültsége szerint, híven művészi meggyőződéséhez. Lehet, hogy nem mindig azonos színvonalon, de hát a legnagyobbak — visszamenve akár a rég elhunyt világnagyságokig — vajon mindig, mindent egyformán, a remekmű színvonalán csináltak? A művészet nem automatika. Éppen ezért hadd jegyezzem meg: *ideje volna megszabadulni ettől a visszahúzó, igaztalan formulától: képcsarnoki festészet.* Ilyen vonatkozásban *nincs külön festészet,* azok az alkotások, amelyek ott hetenként a zsűri elé kerülnek, *szerves részét képezik a magyar piktúrának,* bizonyítják annak színvonalát, értékei — olykor több, olykor kevesebb értékei — élő festészetünknek.

A vállalat új törekvéseit *valamennyien méltányolják.* Amit — a közös gond iránti felelősségtől indíttatva — aggályként elmondtak, az mindenképpen figyelmet érdemel, s nyilván hozzásegíti a Képcsarnokot és a képzőművészet irányító szerveit a leghelyesebb formák, a hatásosabb szervezeti megoldások — sok tekintetben ma még kevésbé világos — körvonalainak végső kialakításához.

Kiss Gy. János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

NÉPSZAVA
15 FEB MÁR 5

Az év első gólja a Népst

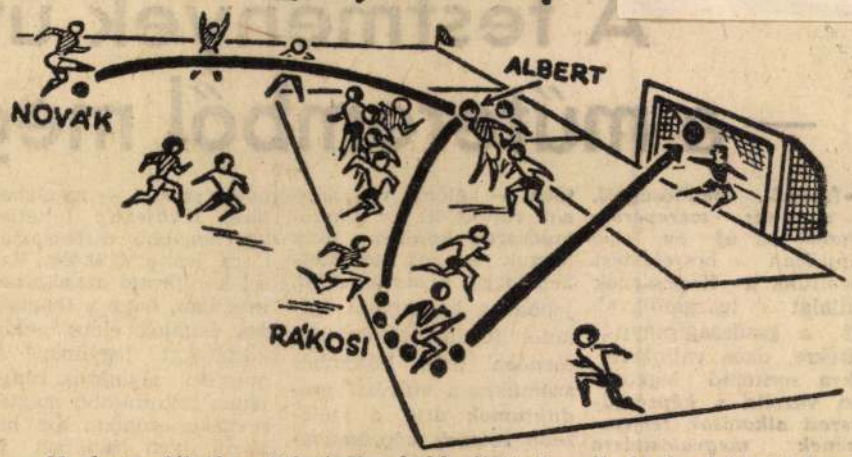

Vasárnap délután a Népstadion is kinyitotta kapuit. Az év első mérkőzését a Ferencváros és a Salgótarján vívta — a váratlan havazás ellenére is — kitűnő gyepszőnyegen. Az első gólra 38 percig kellett várni. Az ünnepélyes pillanatot Szepes Béla így örökítette meg

iista Párt nyilatkozott olimpiáról

afrikai kormánynak és olimpiai bizottságnak az az úgynevezett engedménye, hogy lehetővé teszi közös fehér és nem fehér csapat részvételét az ország területén kívül, amikor az országon belül az élet minden egyes területén változatlanul megkülönböztetést alkalmaznak a nem fehér sportolókkal szemben« — állapítja meg a felhívás.

kezett a Benfica

hozta helyzetbe legtöbbször társait is.

A portugál csapat a MALÉV *párizs—frankfurti* járatával az esti órákban érkezett meg a *Ferihegyi* repülőtérre. A *Vasas* vezetői fogadták a csapatot, amelyet a *Margitszigeti Nagyszállóban* helyeztek el.

A játékosok között ott volt természetesen *Eusebio* is, aki a tőle szokott szerénységgel mondotta:

— *A Vasas kitűnő csapat, bármilyen eredmény lehetséges. Nekünk azonban a döntetlen is nagyon megfelelne . . .*

A *Benfica* ma délután edzést tart a Népstadionban, ahol azt ígérik, hogy szerdán tökéletes pályát biztosítanak a EK-találkozóra.

Váltakozó sikerek vívásban

Az elmúlt hét végén három városban is vendégszerepeltek magyar vívók. Torinóban a *Martini Kupa* női tőrversenyen a hét magyar részvevő közül csak *Gulácsy Mária* jutott a döntőbe, és az 5. helyen végzett. A torinói versenyt a szovjet *Novikova* nyerte honfitársnője, *Zabelina* előtt.

Bukarestben a nemzetközi egyéni párbajtőrviadalon *Uhlig* (NDK) győzött, *Erdős Gábor* a 4. helyen végzett. A csapatversenyt is az NDK sportolói nyerték a magyar, a lengyel, a román és a szovjet együttesek előtt.

Grácban 64 vívó szerepelt a nemzetközi kardviadalon. A magyar fiatalok jól küzdöttek, öten is bekerültek a döntőbe, ahol az első három helyet megszerezték. A győzelem végül is *Torday Kálmáné* lett, 2. *Maróth*, 3. *dr. Moravcsik*.

A budapesti vívóeseménynek, az I. osztályú férfi tőrversenynek 36 részvevője volt vasárnap, a Játékcsarnokban. Színvonalas küzdelem után *Szabó*, az *Ú. Dózsa* versenyzője győzött két klubtársa, *Füredi* és *Gyarmati* előtt.

A Szabad Föld sakkcsapat kupa versenyét a battonyai MEDOSZ nyerte. Az egyéni viadal győztese Szabó Gyula, a Szabolcs megyei Nyírderzs KISZ-titkára lett.

Reshevsky lett a sakkvilágbajnoki negyeddöntő nyolcadik részvevője.

Néhány sorban...

Totóeredmények: 2, x, 2, x, 1, 1, x, 2, 1, 1, 1, x, x, x. 13+1 és 13 találatot egyetlen fogadó sem ért el. A 12 találatos szelvényekre 31 663, a 11 találatosokra 687, a 10 találatosokra pedig 110 forintot fizetnek.

*

A venezuelai sportújságírók felkérték a Nemzetközi Sportújságíró Szövetséget, hogy a Román Labdarúgó Szövetség háromtagú válogató szakmai irányító bizottságot jelölt ki. Tagjai: Niculescu, Schileriu és Vogl.

*

Mexikóban 85 000 néző előtt mérkőzött Mexikó és a Szovjetunió válogatottja. 0:0-ás döntetlen eredmény született.

*

Gellér László az ausztriai nemzetközi sírepülő-versenyen az 5. helyen végzett. Legnagyobb ugrása 130 m-es volt.

*

Három magyar és egy jugoszláv győzelem született a Hungária Kupa úszóversenyén. A győztesek: Oláh (Ú. Dózsa), Keserű (Bp. Honvéd), Krajevics (jugoszláv), Kiss (Bp. Honvéd).

NB I-es eredmények

Egyetértés—Tatabánya	0:0
Vasas—Videoton	6:1 (3:0)
FTC—Salgótarján	2:2 (2:0)
Ú. Dózsa—Szombath.	5:0 (1:0)
Győr—Csepel	0:1 (0:1)
Szeged—Pécs	1:1 (1:0)
Dunaújváros—MTK	0:0
Diósgyőr—Honvéd	0:1 (0:0)

Az NB I. állása:

1.	Ú. Dózsa	1	1	—	5:0 2
2.	Csepel	1	1	—	1:0 2
	Bp. Honvéd	1	1	—	1:0 2
4.	Vasas	1	1	—	6:1 2
5.	Dunaújv.	1	—	1	0:0 1
	MTK	1	—	1	0:0 1
	Egyetértés	1	—	1	0:0 1
	Tatabánya	1	—	1	0:0 1
	Szeged	1	—	1	1:1 1
	Pécs	1	—	1	1:1 1
	Ferencváros	1	—	1	2:2 1
	Salgótarj.	1	—	1	2:2 1
13.	Videoton	1	—	1	1:6 0
14.	Győr	1	—	1	0:1 0
	Diósgyőr	1	—	1	0:1 0
16.	Szombath.	1	—	1	0:5 0

NB I/B-s eredmények:

Budafok—Miskolc	2:0 (1:0)
Pécsi B.—Ózd	2:0 (1:0)
Bp. Spart.—Győri D.	5:2 (2:2)
Szo. MTE—Kecsk. D.	0:0
Egri Dó.—Szállítók	1:0 (0:0)
Bp. Előre—Komló	1:2 (1:1)
Nagybát.—Ganz-M.	2:0 (1:0)
Várp.—Nyíregyháza	2:0 (0:0)
Oroszlány—BVSC	3:0 (0:0)

Az NB I/B. állása:

1.	Oroszlány	1	1	—	3:0 2
2.	Budafok	1	1	—	2:0 2
	Pécsi Bány.	1	1	—	2:0 2
	Nagybátony	1	1	—	2:0 2
	Várpalota	1	1	—	2:0 2
6.	Eger	1	1	—	1:0 2
7.	Bp. Spart.	1	1	—	5:2 2
8.	Komló	1	1	—	2:1 2
9.	Szol. MTE	1	—	1	0:0 1
	Kecskemét	1	—	1	0:0 1
11.	Bp. Előre	1	—	1	1:2 0
12.	Győri Dó.	1	—	1	2:5 0
13.	Szállítók	1	—	1	0:1 0
14.	Miskolc	1	—	1	0:2 0
	Ózd	1	—	1	0:2 0
	Ganz-M.	1	—	1	0:2 0
	Nyíregyh.	1	—	1	0:2 0
18.	BVSC	1	—	1	0:3 0

Jean Seberg és Maurice Ronet játssza a főszerepet a

MŰANYAGIPARI KTSZ

(Bp. XIII., Fóthi út 13)

Breznay Imre

1938/39. IV. éves

fest. szak, rendkív. hallg.

I-II. félév

Ferk. pzomfoiskàvk
1937/39
157-l

1919 jul. 26 + 1945 febr. 3

Breznay Imre

Benkhardt – tyoji

1935 – 1939. Népzőmű-

vészeti főiskolán-

Fő. ötvöldig,

és aranyérem

Tanút Olaszorsz – Firenze 1935

Szegény Fiatalok díja feb. 1941

3 évig katona (1941-től)

~~Bonda Eugenia~~

~~meghalt 1944~~

~~nikor~~

Okt. 12

Szépm. Muz. rézére.

Breznay Imre, festő; sz.
1919 jul. 26. Bpesten, mh.
1945 febr. 3. u.o. 1935-39.
a képzőműv. főiskolán
Benkhardt Ágost és Szőnyi
István osztályán tanult.
Tanulmányai közben fővárosi
ösztöndíjat és aranyérmet
kapott. ~~[illegible]~~ 1941. rajztani-
tói oklevelet szerzett.
Tanulmányúton járt blas-
országban és ~~[illegible]~~ eg
nyarat Firenzében töltött.
1941. megnyerte a Szinyei
Társ. ~~[illegible]~~ egik díját.
Még u.ez évben bevonult
katonának és 3 évet a
keleti haretéren töltött.

1939 (nyarát a Veszprémi Művésztelepen töltötte) és 1941 amelynek kiállításán a kultusmin. megvette Néiarcképét.

Budapest 1902. július hó 18-án.

Brezsnay Imre

festő

1.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1941.

Katalógus
száma

T. 428.

tábornok csapatai küzdenek Aszód
ra pedig Geramb alezredes hanyat-
l középütt:

lletin.

h. v. J. Höfelich, Stadt, Bazar
ung vorbehalten.
den ersten Tägen des Jänners és be-
leider den Tod des ausgezeichneten
zu beklagen haben.

.8 : 33.9 cm.

Breznay Imre

emlitve 108. l

Képzőmiv. főisk evk

1939-41. 108. l.

Ken Nelson

M.D.K.

Brezmay i festő

nevét említik:

P.G.: Les Populistes reçoivent les Peintres
~~Xxxxxxxxx~~ Hongrois

Les Lettres Françaises, Párizs, 1954. jun.17.

MDK

Breznay Imre

r.sz.i: A N.Szal.kiáll. Uj Magyarság, 1941,jul.4.
6 l.

MDK

Breznay Imre, graf. és festöm.

grafikái figyelemreméltó tehetséget árultak el.

-y-.:

A veszprémi nyári művésztelep tagjainak kiállitása a Veszprém megyei Muzeum ujonnan berendezett képtárában.
Dunántuli Szemle. 1940. 1-2.sz.

M.D.K.

Breznay Imre

113.-1937.-Eger város, térképe fejlődésének feltüntetésével.-Nyomtatott térkép-illusztráció.-Városfalak, kapuk és a XVIII.sz.-tól/1713/a XX.sz.-ig/1936/a városnegyedek/"series"/határai.-14+22.5 cm.-Breznay Imre Karozos Béla: Egri képeskönyv. Eger. 1937. 6.1.-155.o.

Sugár István: Eger város térképei / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Egre, 1967

MDK

Breznay Imre

Kilátás a Rózsadombról

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány.
1 l.

MDK

Breznay Imre

A Duna

A Lánchid

Döbrentei-tér

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány.

1 l.

Dresnay Imre
festőművész
26 éves
(lövés)
† 1945 II. 3, temetve XII. 13
Farkasrét

Halotti főkönyv
5812 folyósz.

Breznay István

Ablak - rézkarc Bp.1961.
295x380 mm. 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 211.1.

MDK

Breznay István

e.a: Hét müvész a N.Szalonban. Ujság 1943. nov. 26.

Bracnay István
festő

A váci zeneiskolában elhelyezendő festészeti vagy plasztikus képzőművészeti ötletpályázat felkért szakértője.

—: Képzőművészeti pályázatok
Művészet, 1974. március - 4 oldal.

Breznay Jenő,
Csomor Tibor: Folyóiratszemle.

BREZNAY JENŐ: A SZABÁLYTALAN ÉPÍTKEZÉSEK ALAKULÁSA 1983-1985 KÖZÖTT *(Építésügyi Szemle, 1987, 10. sz. 311-314. l.).* Visszatekint a témakört érintő jogszabályok fejlődésére a városrendezésről és az építésügyről szóló 1937. IV. tc.-től napjainkig, elemzi a közelmúltban ugyancsak nagy számú szabálytalan építkezés számszerű adatait, okait, alakulását s a megtett intézkedéseket. Az új, korszerűsített Országos Építésügyi Szabályzat és más jogszabályok megszületése, az építésügyi hatóságok hatékonyabb felderítő-megelőző tevékenysége, az építésrendészeti bírság felemelése nyomán csökkent ugyan a szabálytalan építkezések száma, de nem lehetünk elégedettek. A gyakran szakszerűtlen, ízléstelen építészeti tevékenység sok kárt okoz, és a következő hátrányokkal jár: a szabálytalan építkezések megnehezítik, esetenként lehetetlenné teszik az adott terület, település tervszerű fejlesztését; a földterületet ésszerűtlenül, pazarló módon használják; a kialakult „vad telepek" tulajdonosai idővel vizet, villanyt, utat, boltot stb követelnek; legszebb természeti értékeinket, tájaink arculatát, látványát teszi tönkre a sok tákolmány, hegygerincre épült ház, tervszerűtlenül összezsúfolt, ízléstelen építmény; a községek, városok képét rontja az oldalkertekben elhelyezett garázs, kamra, bódé; szinte lehetetlen az egyszer már felépített szabálytalan épület lebontatása, eltüntetése — állapítja meg a szerző. A cikket a helyzet javítását célzó számos tennivaló, intézkedés felsorolása zárja, érintve nevelési, szakigazgatási, adózási, várospolitikai, közvéleményt formáló megoldásokat, eszközöket.

Budapest folyóirat
1988., 6., 47-old!

Breznay Jenő M.D.K.

Az Iparművészeti Vállalat szövőműhelyében kivitelezték gobelintervét

„omanovszky György8 A magyar gobelin-művészet husz éve

Magyar Nemzet 1965. március 7. 9.1.

Breznay Jenő

M.D.K.

Gobelin tervét az Iparművészeti Váll.. szövőműhelyében kiviteleztek

/ 1 db/

Domanovszky György: a magyar gobelin-művészet husz é
éve

Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

Breznay Imre

iparostanonciskolai
rajztanitoi oklevelet
kapott 1941-ben

Ferkipzomfoisk vk
1939-41. 176. l.

ÚRMUTATÓ, (272. kép)
aranyozott ezüst, vert dísszel. Rokokó stílű. Hátlapján bécsi hitelesítő bélyeg és PS mesterjegy.
Mag. 68 cm.
Bécsi munka, 1761-ből.
Károly Ambrus prímás hagyatékából. Állítólag Mária Terézia ajándéka. Először az 1818. évi leltárban.
Lepold Adatok, 9. l. — Lepold Katalógus 92. sz.

GRÓF KEMÉNY LÁSZLÓ INGAÓRÁJA,
fa, rokokó stílű, tetején három aranyozott váza. Nehezékén sugárkörös nap, drágakővel. Felül közepén a készíttető ezüst címere.
Mag. 263 cm.
Hoffmann János nagyszombati órás műve 1770 körül.
Gróf Kemény László esztergomi kanonok (1763—1787) birtokából, Nagyszombatból.
Lepold Adatok, 32. l. — Lepold Katalógus 276. sz.

A SZENT JOBB EGYKORI TARTÓJA,
ezüst, ládaalakú, üvegoldalakkal. Rokokó stílű. Ma a kassai vértanúk ereklyéit tartalmazza.
Mag. 52 cm.
Bécsi munka, 1771-ből.
Mária Terézia készíttette a Szent Jobb számára, melyet 1771—1862 között ebben őriztek.
Lepold—Homor 72. l. — Gerevich PA, 198. l. — Lepold Adatok, 28. l. — Lepold—

Breznay Imre

Ferkápzomfoisk vk

1939-41. 152. l.

fel műemlékeinket és műkincseinket.
szántunk, ebből is megjelent két kötet,
önség és a nép széles rétegeinek szánt
ppel. Elsőrendű feladatunknak tekint-
sére, megértésére és szeretetére.
ek első kötetét most adjuk közre —
ónyve, minden munkánk, kiadványunk
kvédelmi és közigazgatási szempontból
számos más fogja követni. A sokszáza-
lékünk, hogy lajstromunk több kötetet
yűjtés lehetőségei szabják meg. Méltán
őhelye, az Árpádok korabeli székváros,
ekekben az országban a leggazdagabb.
a Keresztény Múzeumot, a Régészeti
árt öleli fel. A kötet érdekét és értékét
Keresztény Múzeum az ország leg-
onylatban is az elsők közé tartozik,
lékiek közt a második, a miniaturás

e és tudományos hitelre törekszik.
a mester vagy iskola megjelölését,

Brezsnay Imre

1937/38. III. éves

test. nak,

rendkiv. hallg.

I - II. félév.

Ferképzomfoiskèvk

1937/39. 150-l

Breznay Imre

III. évf. fest. szakos rendk. hallg.

Képzm. Főisk. Érk.

1936/37. 73. l

Ferk. pzomfoiskévk

Breznay Imre

all. lanf. I. é.

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. leg. l_

Bresnay Imre

1943. VK mini.
kiáll. állami vásárlás
(nem volt kiállítva)

Női arcképf.

Breznay Imre

festő

l.

Bp vízfpály 1941

Budapestet ábrázoló
művészi vízfestmény-pá-
lyázaton résztvevők és
pályaművek
Fentitőlik kiállítva

A Duna, A Lánchid,
Döbrentei-tér, Kilá-
tás a Rózsadombról,
vízfestmények.

M. KIR. FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER

Sárközi, Szemere-u. 2. T. 1

Szám: 116579

Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest

VI., ~~Állatkerti út 1.~~

tisz. Rákos utca 10

Breznay Imre

pest

l. Szépm. Múz. Evk.

X. 207. l.

Breznay Imre
női arckép a
Szépm. Múzeumban.

megírva

Breznay Imre

festő.

Az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola Veszprémben rendezett nyári időszaki telepének kiállításán a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megvásárolta *Breznay Imre* „Női arckép" című olajfestményét.

Képzőművészet

1941. 49. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

BREZNAY Imre

Magyar Nemzet, 1990.dec.4. 8.p

— A Magyar Képzőművészeti Főiskola szeretné megörökíteni a II. világháború áldozatainak emlékét, ezért kéri erre vonatkozóan a hozzátartozók, ismerősök értesítését a főiskola rektori hivatalába, 1062 Budapest, Andrássy út 69—71.). Eddig a következő volt hallgatókról tudunk: Balló (Beyer) Vilmos, Bodó Aurél, Breznay Imre, Csergezán Sándor László, Dinnyés Károly, Dragon Zoltán, Drucker Dénes, Fazekas Sándor, Fülep Gábor, Gortvai Stefánia, Karay Kádár Gyula, Nagy Ödön, Péczeli Antal, Perjés András Miklós, Somlai (Scheich) Gyula, Strasser István, Szabados Jenő, Szikora Antal, Szin (Schwarz) György.

MDK

Breznay Gyula, /Imre?/
graf.és festöm.

Öt fiatal müvész Megyer-Meyer Antal főisk.rektor kezdeményezésére három hónapot töltött Veszprém ősi falai között, rengeteg tanulmányt számos olaj- s vizfestményt készitve. Az októberben rendezett / dr.Nagy László veszpr.Muzeum vezetö tisztv. / kiállitáson adtak számot munkájukról.

Képzömüv.Közlöny. 1939.2.sz.

MDK

Breznay Gyula

a Képzőm. Főisk. növendéke

Képzőm. Közl. 1939. 2.sz. 7 l.

M.D.K.

Breznay Ilona festőművésznő

Zsedényi Béla portréját festi, hozza a Képpel...Képpel... c. rovat.

Szinház, Bp. 1945. nov. 28.-dec.4. I. évf. 16. sz. 25. lap

M.D.K.

Breznai Ilona

"Női arcmás" c. olajfestményének repr.-ját bemutatja a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. nov. 5-11. VI. évf. 45. sz.

M.D.K.

Breznay Ilona

"Az ismert kitünő portrétista önarcképe" cimmel hozza a lap a müvész önarcképének repr.-ját.

Szinházi Magazin, Bp. 1944. jan. 26-febr. 1. VII. évf. 6. sz. 55. lap

St. Brezinay Ilus

festő

Művészet. 1938. 64. l.
(St. Brezinay Ilus kiállítása Pozsonyban.)

Jelenleg Prágában működik. Silhavy festő tanítványa. Részben László Fülöp hatása alatt áll – Már Bukarestben és Prágában is voltak gyűjt. kiállításai –

Fa, tempera, egyenként 29·5×20 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 74. sz. (Magdolna.)

SOLIMENA, FRANCESCO (nápolyi festő 1657—1747) KÖVETŐJE

Krisztus lábmosása

Fára húzott vászon, olaj, 32×56 cm.

SPINELLO ARETINO (arrezói festő, 1347—1411 körül)

Szent Pál lefejeztetése (122. kép)

Fa, tempera, 33×39 cm.
A kölni Ramboux- éa az Ipolyi-gyüjteményből. Predellarészlet. További töredékek (Szt Péter prédikál, Sz Pált vértanúsága helyére vezetik) a sienai képtárban, 117—118. szám. — Ramboux, 146. szám. (Ismeretlen.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 227. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 22. szám. — Gerevich IPGY, 95. l. — Lepold—Lippay 55. l.

TURCHI, ALESSANDRO (római festő, 1681—1748)

Pietà (123. kép)

St. Breznay Ilusfestő

Krisztus a. keresztfán,

a pozsonyi koll. kiállításról. Repr.

Műnészet.

1938. 65. l.

tion of italian art. Royal Academy of Arts. London, 1930., 947. szám. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca 946—947. l. (Képe 945 l.) (Sassetta.) — Berenson 512. l. (Sassetta.) — Delogu 184. l. (Képe 172. l.) (Sassetta.) — Lepold—Lippay 55. l.

Madonna-mellkép (117. kép)

Fa, tempera, 42×25 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Hátán porfírt utánzó korong festve.
Restaurálta Váli László, 1929.

Trostspiegel in den Widerwärtigkeiten des Lebens. Dreissig Marienbilder ... aus der Privatsammlung ... J. A. Ramboux. Köln, é. n. 20. kép. — Ramboux, 149. szám. (Sassetta.) — Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion. II., 1871., 370. l. (Sassetta.) — Ipolyi, Biharvármegye, 42. szám. — Van Marie, IX., 1927., 340—342. l. (Sassetta.) — Gerevich PA, 224. l. (Sassetta.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 84. szám. — Gerevich IPGY, 95. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Lepold—Lippay 55. l.

SCARSELLINO (ferrarai festő, 1551—1620)

Krisztus a keresztfán
Alexandria Szt Katalin vértanúsága

Fa, olaj, egyenként 36×26 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z. : Az esztergomi érseki képtár leírása. U

O Breznay Ilona
Jesto
VI. gr. Zichy Jenő
u. l.

MKSz 1947

1962 AUG
1021 Breznay Ilona

KALMÁR GYÖRGY BEMUTATJA GHANÁT

Magyar festőnő az ashantik földjén

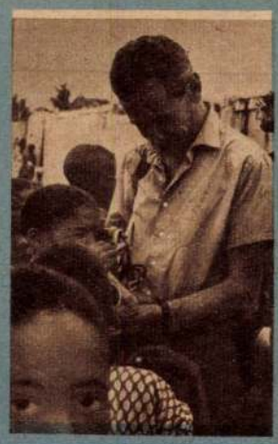

Nem messze Kumasitól, Ashantinak, Ghana leggazdagabb és legszebb vidékének központjától, egy kicsiny faluban, Ahwiahban él egy magyar festőnő — Urszenyiné Breznay Ilona. A háborús évek zűrzavara sodorta ki Afrikába — Ghanában talált új hazára, s művészete itt virágzott ki teljes szépségében. A magyar festőnőt nem csábították az olcsó, egzotikus lehetőségek, arra vállalkozott, ami a legnehezebb és a legszebb. Afrikai portréfestővé lett — a körülötte élő embereket, a hausza kereskedőt, az öreg katonát, a gyümölcsárus leányt, a gyermekét hordó asszonyt festette meg. Sokat lehetne beszélni műveiről, jó lenne egyszer be is mutatni azokat Magyarországon, megismerni és tanulmányozni őket.

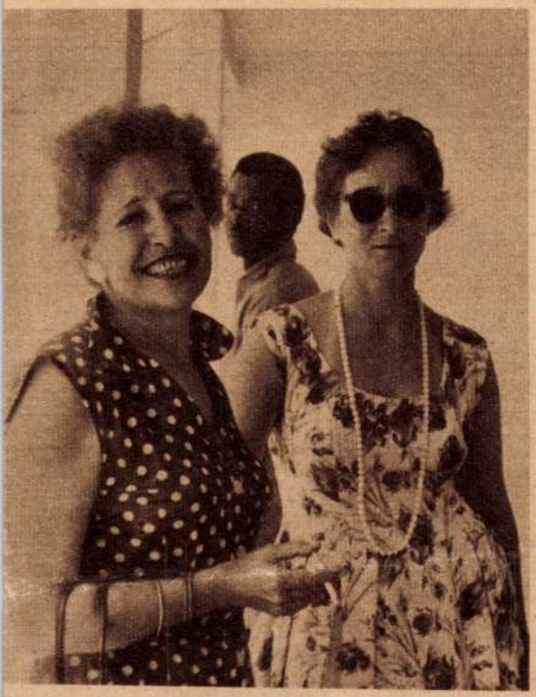

Urszenyiné Breznay Ilona
(a kép balszélén)

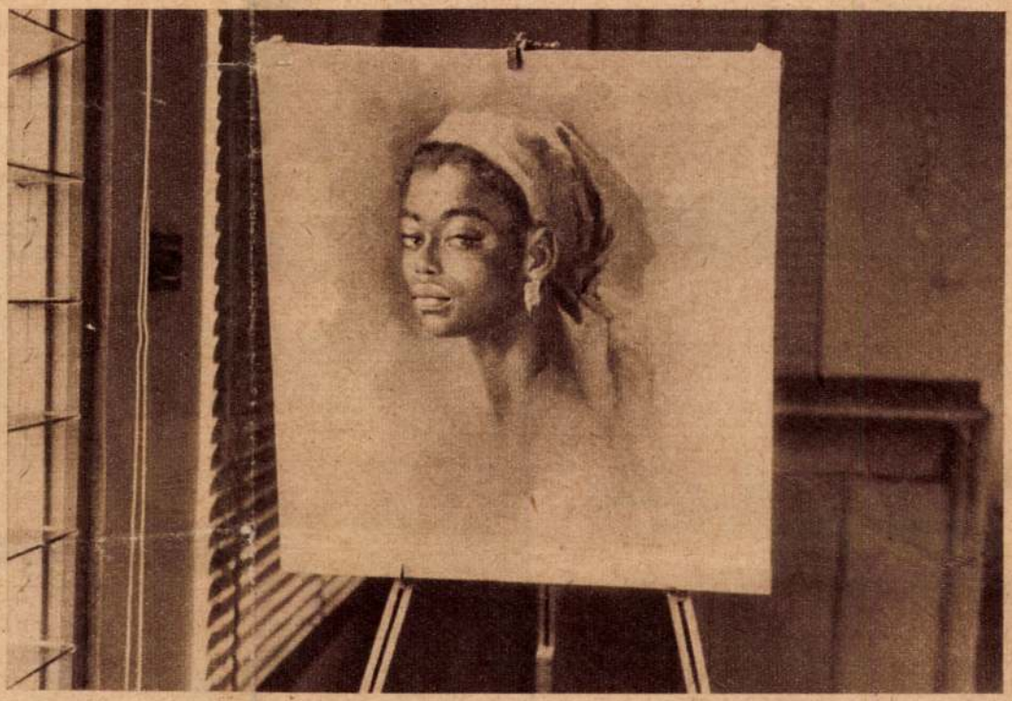

Festőállványon az újonnan elkészült kép

Táncoló fiatalok

Egy kis modell

ORSZÁG-VILÁG, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság hetilapja. Főszerkesztő: **Alpári Pál.** Szerkesztő: **Szebelkó Imre.** — Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9—11. Tel.: 423—987. — Felelős kiadó: **Sala Sándor,** a Lapkiadó Vállalat igazgatója. — Kiadóhivatal: Budapest VII., Lenin körút 9—11. Tel.: 221—285. — 623206 Az Athenaeum Nyomda mélynyomása. Felelős vezető: Sopronj Béla igazgató. — Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítő hivataloknál és a kézbesítőknél. Előfizetési díj egy hónapra nyolc forint. Külföldön terjeszti: Kultúra Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, vagy a Kultúra külföldi képviseletei. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Készült 2 színű mélynyomással

Televízió

MŰSOR 1962. SZEPT. 4—SZEPT. 9-IG

A műsorváltozás joga fenntartva

4 | KEDD

18.00 Fogadás
18.15 Ifjúsági műsor
19.15 A Magyar Hirdető műsora
19.30 TV Híradó
19.45 Amiről beszélnek . . .
20.10 A hölgy és a vak
NDK film
14 éven aluliaknak nem ajánljuk
Kb.
21.15 Móricz Zsigmond emlékére
Az író halálának 20. évfordulóján
21.40 TV Híradó ismétlés. Hírek

5 | SZERDA

18.45 TV Magazin
19.30 Kisfilm
19.45 TV Világhíradó
20.00 A Kucsera-együttes játszik
21.05 Gömböc
TV játék, ismétlés
Csak 18 éven felüli nézőinknek
Kb.
22.10 TV Világhíradó ismétlés. Hírek

6 | CSÜTÖRTÖK

18.00 Jelen és jövő
Közvetítés a 64. országos Mezőgazdasági Kiállításról
18.30 Kicsinyek műsora
19.00 A jövő hét műsora
19.05 Telesport
19.30 TV Híradó
19.45 A Magyar Hirdető műsora
20.00 Húsz évre egymástól
Magyar film
14 éven aluliaknak nem ajánljuk
21.35 TV Híradó ismétlés. Hírek

8 | SZOMBAT

18.30 Ifjúsági filmek
19.00 Panoptikum
»A diszmagyar végnapjai«
19.45 TV Híradó
20.05 Utazzunk együtt
A nyári rejtvényverseny zárórműsora
21.25 Egy óra Gene Kellyvel
Amerikai film
22.25 TV Híradó ismétlés. Hírek

9 | VASÁRNAP

9.30 Ifjúsági matiné
11.00 A déli harangszó előtt
15.20 A bemutató mozik jövő heti műsorából
15.25 Tatabánya—Honvéd labdarúgómérkőzés közvetítése Tatabányáról
19.00 Megemlékezés Bulgária nemzeti ünnepéről
19.30 TV Híradó
19.50 Publicisztika
20.05 Vasárnapi vers
20.10 A rendőr
Olasz film
14 éven aluliaknak nem ajánljuk
Kb.
21.50 Telesport
22.10 Hírek

IRINA — A BAJNOKNŐ

A Leningrádi Egyetemen jól ismerik Irina Presst, a vasútmérnökhallgató, olimpiai bajnoknőt. Irina miután befejezte diplomamunkáját, minden szabad percét a stadionban tölti. Az Európa-bajnokságra készül. Végtelen kitartással edz, s ha versenyre kerül a sor, küzdőképessége — mint mondják — valósággal lebilincseli nézőit. S íme, az ötpróbában elért eredményei, amelyek szintén nagyszerű képességeiről tanuskodnak: 100 m-es síkfutás: 11,7 mp, 200 m-es síkfutás: 24,7 mp, 80 m-es gátfutás: 10,6 mp, magasugrás: 1 m 68 cm, távolugrás: 6 m 26 cm, súlylökés: 16 m 17 cm.

1 Az egyetemen. Irina évfolyamtársával diplomamunkáján, az »Alumínium híd« tervén töpreng

2 Így tartsd a súlygolyót. Nővére, Tamara jótanácsokkal látja el Irinát

3 Irina a gát felett

(Foto: N Naumenkov)

Ø Breznay Andrásné

iparmúvész Kispesten
Koll. kiáll. a Nagy Balogh
János Egyesület 1937-ev
tárlatán

Laid a Katalogust
Könyvtáramban

Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. Daniel Seghers.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

HERS, GERARD (flamand festő, 1591—651)

nkirályok imádása

aj, 52·5×84·5 cm.

Esztergom, II. évf. 1875., 4. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 243. l. (Gerard Seghers.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

RDONCK, FRANS VON (belga festő, 809—1889.)

ni jelenet

ni jelenet

aj, egyenként 26×19 cm.

S. DAVID, JEL. (flamand festő, ...

Breznayné

MDK

"Kilenc művészcsalád élvezi jelenleg gyermekestől Zsennye örömeit." /köztük az ő neve is/.

Dutka Mária: Így élnek Zsennyén a művészek paradicsomában.

Magyar Nemzet. 1958. VIII. 20.

7.1.

Breznay József, festőművész

Az idén másodízben rendezi meg a Hatvani Galéria a portrébiennálét. A két évvel ezelőtti első alkalom bizonyította a gondolat életképességét. – Vecsési Sándor „Férfiak" című és Breznay József „Pannóniai család" c. alkotásai a közösség megtartó erejéről ad sajátos felfogást. /említve/. Breznay figurái különböző korú családtagokról készített portrék, mintha máris a sírkertből néznének vissza sánk, a latin, római emlékeképen. /említve/

Farkas András: Arcok és sorsok.
Népújság /Heves/, 1949. dec. 6.

Breznay József festőművész

Kölesden 1975 őszén a Kossuth Műv. Házban bemutatták a megye egy-egy művész műveit, Breznay József, követte őt Ujváry Lajos kiállítás

Kölesd – a művészetpártoló falu.

1979. szept. 24. Petőfi 13.25 /M./

Breznay József, festő

A Tolna megyei Kölesd „Mai magyar művészet" címmel 15 kiállításra tervezett sorozatot valósít meg. Mivel minden kiállító művész adományozott műveiből a művelődési háznak, épül és terebélyesedik a kölesdi képtár. A művész is kiállított és adományozott a képtarnak műveiből.

Losonci Miklós: Kiállítási kalauz.
Népszava, 1979. szept. 28.

Breznai

Képe van Dadon Kornél
(Őriszentpéter) gyűjteményében

Hétfői Hírek 1969 VIII. 25

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Breznay József, festő

Konsonát helyezett el.

↓

–: Megkonosiztak Dési Huber István
síremlékét

7.

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1975. febr. 7.

Breznay József (festő)

1975-ben a Csontváry-teremben (Bp) rendezett felszabadulási festménykiállításon részt vett.

Népszava, 1975. febr. 14. 103. évf. 38 sz. 4p.

Breznay József (festő)

Neve említve.

Népszava, 1975. febr. 7. 103. evf. 32 sz. 4 p.

Breznay József festő

A Vörösmarty téri Csontváry teremben állították ki a felszabadulási festménypályázatra beküldött elfogadott műveket, melyen szerepel képe.

G. Gy.: Felszabadulási festménypályázat.

Ország Világ, Budapest, 1945. márc. 5.

Breznay József

Breznay József (1916–): festő. A szocialista realizmus egyik képviselője volt. Az utóbbi időben főleg dekoratív felfogású csendéleteket, figurális kompozíciókat, portrékat fest. Több nagyméretű falképet is készített.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim
Bp.Corvina 1977.

Brezmay József

Kölesden Tolna megye egyik legrégibb településén a művész kiállítást rendezett.

Fertőszegi Béláné: Művészetre nevelés Kölesden.
Művészet, 1980. augusztus – 45. lap.

Breznay József

festőművész

„Törökül Tolnában" c. lépe a Hatvani Galériában a 4. Magyar tájak-biennálén.

Farkas András
ár.

Népújsáp (Heves)
1980 dec. 14

Breznay József

Munkácsy-díjas festőművész is közte van annak a hat művésznek, akiknek mintegy 50 festményét bemutató gyűjteményes kiállítását nyitották meg tegnap Nyírbátorban, a Báthory István múzeumban.

Magyar Hírlap 1972/230 13 old.

Brezsay József

festménye szerepel a miskolci Téli Tárlaton, Miskolci Galéria 1978.

-katalógus a könyvtárban-

Brenner József festőművész

a képzőművészek Szövetség festő szakosztályának kiállítását. Festészet '94" cím, mely a Műcsarnokban, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '94.
Magyar Nemzet, 1994. febr. 5.

Brezuay József, Jestő

Beszédet mondott Jakuba János szavatalánál. (III. 21.)

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 123.

BREZNAY JÓZSEF festő, Munkácsy-díjas
Budapest, 1916

A Képzőművészeti Főiskolán Benkhard Ágost és Szőnyi István növendékeként diplomázott 1939-ben, amikoris a főiskola aranyérmével tüntették ki. 1939-47 között három alkalommal volt a római Magyar Akadémia ösztöndíjasa. Itthon a Fokus Galériában (1946), a Fényes Adolf Teremben (1953), a Csók István Galériában (1961) és a Műcsarnokban (1972) rendezett önálló bemutatókat, külföldön Franciaországban, az NSZK-ban, Svédországban, Belgiumban és Olaszországban állított ki. Számos hazai és nemzetközi csoportkiállítás résztvevője. 1941-ben és 42-ben Szinyei-díjat, 1953-ban Munkácsy-díjat kapott; 1958-ban elnyerte a Csók István-emlékérmet. Deauville-ben Grand Prix-szel (1961), Brüsszelben bronzéremmel (1964) tüntették ki. - Képei szinte "önvallomásként" hatnak. Tárgyköre főleg a meghitt, családi légkörből adódik: anyaság, szerelem, - de gyakori a hazai táj, városi látképek romantikus ihletésü bemutatása, a mondák, legendák mai figurákkal és környezettel való ábrázolása. Alakjaival nem egy meghatározott modell külső vagy belső tulajdonságait kutatja, hanem saját érzéseinek keres kifejezést. Müvein sajátos módon, a kollázs és a festészet különböző technikáinak egybeolvasztásával jut érvényre az ihlet ereje, amely egy komplex és szabad realizmusban nyilatkozik meg.

Müvés életrajzok 197

Breznay József
festő

A Képzőművészeti Szövetség határozata alapján a festők választmányának tagja.

---: Határozat.

Művészet, 1973. május - 44.oldal

Brennay József
festő

A budapesti Semmelweis Orvostudo-
mányi Egyetem új elméleti tömb előcsar-
nokának nincs ölmozott üvegablak
terepályázatán vett részt.

— Képzőművészeti ~~terep~~pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Brennay József
festő

A miskolci művésztelepen
dolgozott a művész.

Csabai Kálmán: A művésztelep története.
Művészet, 1973.december - 6.oldal

Breznay József 1

Munkácsy díjas festőművész

Viallitása nyílt a Műcsarnokban

– cikk a 4. oldalon

Népszava 1972 december 21

Breznay József

2

a Múcsarnok baloldali terem-
sorában 47 festményt, valamint
rajzolat és grafikálat mutat be.

Nógrzana 1972 december 21
4. old.

Breznay József

3

1961-ben a Csok-galériában
volt önálló kiállítása

Nápszava 1972 december 21
4. old.

Breznay József

4

1972-ben Zépei szerepeltek

Duisburgi, Genfi, Müncheni Ziállításokon

Népszava 1972 december 21

4. old.

Breznay József

5

Szép számmal őrzik képeit
a külföldi magángyűjtemények is

Népszava 1972 december 21
4. old.

Breznay József 6

a Képzőművészeti Főiskola aranyérmének
a Szinyei díjnak, a Csok István éremnek
tulajdonosa

Népszava 1972 december 21
4. old.

Breznay József

Gestményeinek kiállítása

december 15-én nyílik a

Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 december 12

4-old.

Brennay József
festő

Brennay József festő képei a Mű-
csarnokban XII. 15-I. 7-ig látha-
tók.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1972. december - 48 oldal.

Breznay József festőművész

a nyírbátori múzeumban újabb kiállítás nyílik, melyen szerepelni fognak képei.

Kelet Magyarország, 1972. aug. 15.

BREZNAY Jozef

114, 162, 213

Oltványi 1991

MEDUEŽKY Jenő

1 kr

K.

os fogazás. Bp, 1955, Müszaki K.

ak finommegmunkálása. Bp. 1959,

iklós-Bacsó Ferenc-Szabóky
ó 1939:II.tc. magyarázata.

tikai statisztika a müszaki
adományos K.

Brezsny József, Jertő

Kiállítása a Műcsarnokban
látható.

—: Hallottuk
□ Brezsny

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. dec. 16.

Brezsny József, festő

A Műcsarnokban tekinthető meg kiállítása.

— : A hét végi kulturális program-ból 10.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 30.

Breznay József, festő

Tárlata a Műcsarnokban látható.

L: A hét végi kulturális programból

9.

Térszabadság, Bp 1973. jan. 6.

Breznay József

Magyar festő részt vett a firenze Strozzi palotában rendezett nagyszabású nemzetközi képzőművészeti biennálén.

Aranyerinek Olaszországból.

Magyar Hirlap 1971/251 6 old.

Breznay József
Részt vett a firenzei Strozzi-palotában
rendezett hagyományos nemzetközi
képzőművészeti biennalén.

B. M. Firenzei aranyérmek.

Magyar Hirlap 1971/285 6 old.

Breznay József.
A Képcsarnok Vállalat miskolci termé-
ben mutatják be – ezúttal elsőizben vidé-
ken – a Képcsarnok hagyományos figurá-
lis festménypályázatán részt vett és díjazott
alkotásokat. Művészileg is igen értékes
Breznay József Anya cúnú munkája,
amely második díjat kapott.

(cs. a.) Huszonegy festmény

Észak-Magyarország 1973/267 4 old.

Breznay József, Jestő

Elemzés művéről.

Rózsa Gyula: Szendéletekről, két rénletben

13

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 30.

Brezmay József, festő M.D.K.

Egy olajcsendéletének reprodukciója (paletta, festőrek, ceseter, citromok és egy vázában virág az asztalkán.)

Catalogo della Mostra artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma. Roma, 1947. 4.old.

4

Breznay József, festő -1- M.D.K.

sz. Bpest, 1916. A Képz. Műv. Főiskola elvégzése után, városi ösztöndíjjal tanulmányutra ment Ausztriába, Svájcba és Olaszországba. Tagja a római Magy. Akadémia ösztöndíjasa, részt vett az 1940 és 41-es kiállításaikon. 1942-ben első díjat nyert a Szinyei Társaság Fiatalok kiállításán. 1943-ban gyűjteményes kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1944-ben részt vesz a magyar művészet Svájcban rendezett kiállításain. */o

Catalogo della Mostra artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma. Roma, 1947. 5.old.

5

-1-

Brezmay József, festő

Br. Bpest, 1936. A Képz. mű. Főiskola elvégzése után vásári ortonszegyal kiszámolnyi utra ment Amerikaba Szegeda és Glasgowba. Mint a hírnek Hogy Akademia ortonszegyes tartott az 1940 s. 41-es kiállításaiban. 1942-ben elsődíjat nyert a Szinyei Társasági Tata-lok kiállításán. 1943-ban gyűjtemenyes kiállítást rendez a Lenketi Szalonban. 1944-ben tartott a magyar nemzeti Szegeban rendezett kiállításán.

./.

Breznay József, festő -2- M.D.K.

1946 nyarán műveiből ujból kiállitást rendez a budapest Szabad Szakszervezetek helyiségeiben. 1947-elejétől hezdve tagja a római magyar Akadémiának, amelyre másodszor is ösztöndijat kap.

Catalogo della Mostra artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma. Roma, 1947. 5.old.

J.

Przezwany Józef, gestó -2-

1936 wyrażam niewielkiej wybór Wiallis-
list rendez a budapest Szabad Szakszerve
zetek helyiségeiben. 1937- elejétét hezdve
lagja a vámai tagar Akadémiának, a
melyre miásodszor is fontolgat hap

Breznay József, festő M.D.K.

A Római Magyar Akadémia 1947-es
Római kiállításán szereplő képei:

Anya gyermekével (olaj)
Csendélet halakkal (olaj)
" festő felszerelésével (olaj)
" virágokkal
Római kislány (olaj)
Arckép (olaj)
Arckép (olaj)

Catalogo della Mostra artictica dell'Accademia d'Ungheria in Roma. Roma, 1947. 4.old.

Pressburg Treaty, 1626

26 December, Treaty of Pressburg 1626
Peace between Ferdinand II and
Bethlen Gábor (Peace)
Gabriel Bethlen (Duke)
Ferdinand II (Emperor)
Treaty of Nikolsburg
Peace of Linz (1645)
Treaty of Vienna (1606)

Breznay József

Az elmult tiz évben készitett müveiből a Mücsarnokban rendezett kiállitást a müvész. Vadas József: „Lépcsők" c.-több kiállitásról szóló-kritikájában elmondja, hogy a müvész "minduntalan valami hátborzongatóan különös jelenségre, izgató egzotikumra vágyik." Leirja müveinek tartalmát: „lárvaszerü, elfolyó testek, magányba fulladt arcok tanuskodnak a hősi erőfeszitésről, melynek célja a fanyar intellektualizmus meggyökereztetése," de a küzdelemből ritkán kerül ki győztesen.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 13.
XVII. évf. 2. sz. 12. lap.

Breznay József 1.

Májusban a T.I.T. kiállítóhelyiségében Breznay József munkácsy-díjas festőművész vízfestményei s különböző technikával készült egyéb művei szerepeltek. A művész a mai magyar festészet közép nemzedékének nemzetközileg is elismert képviselője.

Rádár Zoltán: Breznay József tárlata Debrecenben.

Alföld 1973/7 93 old

Breznay József. 2

A képzőművészeti Főiskolán Karlovszky Bertalantól tanulta a biztos rajztudást, Benkhardt Ágostontól az akvarellezés mesterségének és művészetének érzékeny titkait, de mindenekfölött a modern magyar festészet egyik kiemelkedő egyeniségét, Szönyi Istvánt vallja mesterének.

Kádár Zoltán: Breznay József tárlata Debrecenben.

Alföld 1973/7 93 old.

Breznay József. 3

Breznay fejlődésének gyökereit kutatva, nem kerülheti el figyelmünket, hogy Szönyi éppen azokban az időkben érkezett el müveszi pályája csúcspontjára, midon Breznay a növendéke volt, ekkor festette világos, finom tonusokkal legartiszlikusabb kompaziciáit. A hazai mesterek mellett Breznay müveszetére különöskeppen Itália volt döntő hatással.

Kádár Zoltán: Breznay József tárlata

Debrecenben

Alföld 1973/7 93 old.

Breznay József 4

1939-től két éven keresztül, majd a felszabadulás után 1947-ben újra a Román Magyar Akadémia tagja volt. Itáliában Breznay festészetét ketlős hatás érte. Egyrészt a múlt szépsége: az antik művészet klasszikus nyugalma, biztos formakezelése, továbbá a középkori olász művészet bensőséges bizmusa, ragadta meg lelkét, másrészt pedig a kortárs művészet keritette hatalmába érzés világát.

Kádár Zoltán: Breznay József tárlata Debrecenben.

Alföld 1973/7 93old

Breznay József 5

Első útján a novecentó klasszicizáló szemlélete, de méginkább Chirico festészete, aki a klasszikus elemeket új, korszerű, néha már a szürrealizmussal határos formarendbe épitette, második útján viszont a háború utáni olasz festészet nyughatanabb, expresszív kifejezésmódja szimbolizmusra való hajlandósága. Mindössze 27 éves, amikor 1943-ban a Nemzeti Szalonban először mutatkozik be gyűjteményes kiállitással.

Kádár Zoltán: Breznay József távlata

Debrecenben.

Alföld 1973/7 93 old

Breznay József 6

A felszabadulás után, 1946-ban, majd 1953-ban és 1961-ben rendezett műveiből retrospektív kiállítást, ez év telén pedig a Műcsarnokban szerepelt gyűjteményes tárlattal. Közben számos külföldi kiállításon vett részt; Párizsban, Brüsszelben és Milanóban is kiemelkedő sikere volt. Breznay művészetében a realista tendenciák, a lágy finom, impresszionista jellegű festői modor, víziószerű, szürrealista jellegű látomásokkal egyesülnek.

Kádár Zoltán: Breznay József tárlata.

Debrecenben.

Alföld 1973/7 93 old

Breznay József. 7

A pesti kiállításon nagy feltűnést keltett acryl-technikával festett „Prágai temető", az „Ifjúság órája", továbbá a „Hedonizmus és aszkézis" c. rajzai világosan mutatják Breznay művészetének erősen gondolati jellegét. Élely és minden ízében modern szimbolikájú formagazdag kompoziciói egy sajátos új típusú humanista művészalkatról tanúskodnak.

Rádár Zoltán: Breznay József tárlata Debrecenben.

Alföld 1973/7 93-94 old.

Breznay József 8

A debreceni kiállításon inkább a valóság szépségeire érzékeny lélekkel reagáló alkotó nagy kultúrájú, finom kolorizmussal megoldott akvarelljei domináluak. Ám egy-két műve itt is elárulja új, korszerű szimbolikát kereső képzeletvilágát. Olyan művekre gondolok, mint pl. a halványkék tónusokkal megoldott felhők közt fekvő nőalak, mely felfogásában expressziv jellegű, („Tavasz") vagy a levegő meghódításának korszerű problemáját látomásszerűen kifejező „Ikarusz".

Kádár Zoltán: Breznay József tárlata Debrecenben.

Alföld 1973/7 94 old.

Breznay József. 9

Néha a jelképszerűség egészen realista eszközökkel fejeződik ki, mint a „Gyümölcs" c. akvarellben; ahol a főtéma, az élet legszebb gyümölcse; a gyermek... Másutt a legfinomabb, szinte építészeti hűséggel megrajzolt architektonikus elemek közt elhelyezett nőalakok utalnak a témának a puszta látványon messze túlmutató szimbolikájára, ilyen műve a „Tükrözés".

Kádár Zoltán: Breznay József tárlata Debrecenben.

Alföld 1973/7 94 old.

Breznay József.
Részt vett a „Tájblakép '72" pályázaton. A
római iskola klasszicizáló hagyományait három arcot bemutató „Zöld harmónia c. képe képviseli.

Kaldor Zoltán: A III. Debreceni Országos
Nyári Tárlat

Alföld 1973/8 69 old.

Breznay József

Gitározés

Alföld 1973/7 29 old.

Bresnay József

Festménye második díjat nyert
a Képcsarnok Vállalat fővárosi
festménypályázatán - emlékére

Magyar Nemzet 1973 november 15
4. old.

Breznay József

A művészeti naptárak, a vállalati reklám-naptárak és az üdvözlő lapok tervezőjének munkájáról ir Vadas József: "Ujévi hamis kártyák" cimmel.
A művész nevének emlitésénél megjegyzi, hogy a naptárakban a képek sorrendje nem átgondolt amikor Rippl Rónai József és Ferenczy Noémi müveivel együtt szerepelnek a művész munkái is.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 12.
XVIII. évf. 2. sz. 8. lap.

Breznai József.

Részt vett a „Táblakép '72" pályázaton. A romai iskola klasszicizáló hagyományait három arcot bemutató „Zöld harmónia" c. képe képviseli.

Rádai Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 69 old.

Breznay József.
A Sárospataki Galéria új szerzeményeiből látható Breznay József festőművész alkotása.

Új művek kiállítása a Sárospataki Galériában.

Észak-Magyarország. 1972/199. 4old.

Brezsnay József

Csoportos kiállítás:

1967. Karl. Frankfurt, Augsburg

1968. Galerie Guggenheim, London

Brezsnay József festőművész kiállítása

Füzesabonyban, 1972. dec - 1973. jan.

Brezsnay József

Csoportos kiállítás:

1958-70. Salon des Independants, Paris

1958. Kult. Kapcs. Int. F.

Brezsnay József festőművész kiállítása

Füzesabony, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József

Csoportos Kiállítás:

1942-43. Nemzeti Szalon, Bp.

1957. Musée d'l'Art Moderne, Paris

Breznay József festőművész kiállítása

Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József
Csoportos kiállítás:

1972. Düsseldorfi Kunstmesse

Breznay József festőművész kiállítása
Múcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

Csoportos kiállítás:

1971. Biennale Szczecin

1972. Duisburgi Kunstmesse

Breznay József festőművész kiállítása

Múcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

Csoportos kiállítás:

1968. Folkwang Museum, Essen – magyar kiáll

1971. XX. Biennale di Firenze

Breznay József festőművész kiállítása

Mucsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brezovay József
Egyéni kiállítása:

1972. Gal. Goltz, München

Brezovay József festőművész kiállítása
Mucsarról, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József
Egyéni Kiállítása:

1972. Gal. Steiger, Duisburg
1972. Gal. Oránje, Gent

Breznay József festőművész Kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Brennay József
Egyéni kiállításai:

1971. Gal. Tamara Pfeiffer, Bruxelles
1971. Gal. Glaub, Köln

Brennay József festőművész kiállítása
Mücsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
Egyéni Kiállítása:

1969. Könsthallen, Uppsala Svd.
1970. Kunstverein, Lingen

Breznay József festőművész Kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brezvay József

Egyéni kiállításai:

1965. Kunstkabinett, Hannover

1966. Künstlerkreis, Marburg

Brezvay József festőművész kiállítása

Mucsarra, 1972. dec – 1973. jan.

Brezmay József

Egyéni kiállításai:

1963. Gal. L'Indifférent, Lyon

1964. Malkasten Kunstverein, Düsseldorf

Brezmay József festőművész kiállítása Mücsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
Egyéni kiállítása:
1961. Csók Galéria, Bp.
1962. Galerie Barbizon, Paris

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brezsnay József

Egyéni kiállításai:

1946. Fortuna Galéria, Budapest

1953. Fényes Adolf Tér., —"—

Brezsnay József festőművész kiállítása

Miskolc, 1972. dec – 1973. jan.

Procès-verbal
Séance du [illegible]

Breznay József
Külföldi gyűjteményben:

Arckép
Akvarell

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
Külföldi gyűjtemények:

Ősz
Grafikát

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Personen Karte
für Lebensmittelkarten:

Name
Geburtsdatum

Personen Karte für Lebensmittelkarten
Pforzheim, 1942 – ab – 1943 Jan.

Breznay József

külföldi gyűjteményben:

Halászhálók

Csendélet

Breznay József festőművész kiállítása

Miskolcon, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjtemányben:

Virágkor
Delelő

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnak, 1972. dec – 1973. jan.

Brezsnay József

külföldi gyűjteményben:

Marianne

Villánulás

Brezsnay József festőművész kiállítása

Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

külföldi gyűjteményben:

Tájkép

Bogáncs

Breznay József festőművész kiállítása

Miskolcon, 1972. dec – 1973. jan.

Personen Profil

Bitte Profil ergänzen:

Personen Profil Fortsetzung bitte hier

Mikrozensus 1973 - ABC - 1973 Jan.

Breznay József

külföldi gyűjteményben:

Gyermekarcképet

Télikert

Breznay József festőművész kiállítása

Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brezsnay József
külföldi gyűjteményben:

Kél Dame I.
Kél Dame II.

Brezsnay József festőművész kiállítása
Kecskemét, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Műterem
Gótika

Breznay József festőművész kiállítása
Kucsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Fal
Kompozíció

Breznay József festőművész kiállítása
Kecskemét, 1972 dec – 1973. jan.

Prof. Dr. Paul Hoffmann, Heilstätte
Rüdersdorf, 1952 etc. – 1973 pens.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Seine
Diana

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brennay József
külföldi gyűjteményben:

Mars
Jupiter és Saturnusz

Brennay József festőművész kiállítása
Miskolc, 1972. dec – 1973. jan.

Bresnay József
külföldi gyűjteményben:

Arckép
Álom

Bresnay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brennay József
külföldi gyűjteményben:

Város
Tenger

Brennay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec — 1973. jan.

Brezsnay József

Külföldi gyűjteményben:

Luna 2000

Torzó

Brezsnay József festőművész kiállítása

Kecskemét, 1972. dec - 1973. jan.

Brezsny József

Külföldi gyűjteményben:

Tengerpart

Háromalakos

Brezsny József festőművész kiállítása

Miskolcon, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

Külföldi gyűjteményben:

Múzeum
Maszkol

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brezsnay József
külföldi gyűjteményben:

Arckép
Hajnal

Brezsnay József fotóművész kiállítása
Miskolcon, 1972. dec – 1973. jan.

Brezsnay József
külföldi gyűjteményben:

Notre - Dame
Napnyugta

Brezsnay József festőművész kiállítás
Pécsen, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Archépel
Tópart

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Betlehem
Csendélet

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:
Párizsi tág
Műértők

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Csendélet
Bár

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Notre-Dame
Lepícsöd

Breznay József festőművész kiállítása
Mücsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Balaton
Magány

Breznay József festőművész kiállítása
Mücsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
Külföldi gyűjteményben:

Galambod
Kompozíció

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
Dülfölöti gyűjtemény ben:

Euforia
Dália

Breznay József festőművész Diálktása
Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József
Külföldi gyűjteményben:

Égitestek
Bacchus

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
Külföldi gyűjteményben:

Mózes
Firenze

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
különféle gyűjteményben:

Kettős arckép
Tihanyi legenda II.

Breznay József festőművész kiállítása
Miskolc, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Párizs, Gyermekarcképek
Gyermekarcképek

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Brezsnay József
külföldi gyűjteményben:

Párizsi képek
Arcképek (fényképek)

Brezsnay József festőművész kiállítása
Miskolcon, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Női arckép
Szikkál

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Professor Dr. Karl
Institut für Physik, Neuenburg, Ver.

Professor Dr. Karl Hartmann, Institut für
Physik, Neuenburg, Ver. - 1937/38

Breznay József
külföldi gyűjteményben:

Férfiarckép
Yet set

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József

Kék Duna, sutanyamat
Mózes, akv.

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec. – 1973. jan.

Breznay József

Archeológia, arv.
Fürdő, szitanyomat

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec. – 1973. jan.

Breznay József

47, Almoskozás, acryl, 60×80
48, Hedonizmus és askezis, rajz

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec. – 1973. jan.

Breznay József festő

a boglári temetődombi kápolnában kiállítás nyílt a lőcsarnok anyagából, ahol szerepel a művész „Karácsony" c. képe. /reszlítve/.

Horányi Barna: Fordított torony.

Somogyi Néplap, 1974. jul. 28.

Brenner József festőművésznek

a Magyar Képzőművészek Szövetsége nevében búcsúzott az elhunyt Galeuba János festőművésztől, a Farkasréti temetőben.

Magyar Nemzet, 1974. márc. 23.

Breznay József

45, Csatatér, acryl 60×80
46, Kovácsany, —"— —"—

Breznay József fertőművész kállítása
Műcsarnok, 1972. dec — 1973. jan.

Breznay József

43, Pásztorszobrok, actyl 60×80
44, Óbuska, —"— —"—

Breznay József festőművész kállítása
Műcsarnok, 1972. dec — 1973. jan.

Breznay József

41) Zsákmány, acryl és coll. 60×80
42) Tengerpart, — " — — " —

Breznay József festőművész kállítása
Műcsarnok, 1972 dec — 1973. jan.

Breznay József

39, Felemelkedés, acryl, 60x80
40, Dáma, - — " — " —

Breznay József festőművész kiállítása
Múcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József

37.) Karus, acryl, 60x80
38.) Ősz, temp és acryl, 80x60

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972 dec - 1973. jan.

Breznay József

35, Dalmácia, acryl és coll. 60×90
36, Vágpóstás Délszlétve –"– 60×80

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József

33, Zöld tenger I. acryl 90x110

34, —"— II. —"— —"—

Breznay József festőművész kiállítása

Miskolc, 1972. dec - 1973. jan.

Breznay József

31, Értekezlet, temp. 120×100
32, Ünnep, acryl és ol. 120×100

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

29, Tél, acryl és collage, 120x100
30, Hajnság órája, acryl és olaj, 120x100

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

27, Tűnődés, acryl, 60×80
28, Terasz, temp. 60×80

Breznay József festőművész kiállítása
Mucsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

25, Fiorentina, temp. 60×80
26, Ifjúsági órája, acryl, —"—

Breznay József festőművész kiállítása
Miskolcon, 1972. dec — 1973. jan.

Breznay József

23, Luna 2000, temp. 60×80
24, Prágai temető, acryl, 60×80

Breznay József festőművész kállitása
Mucsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Brezmay József

21, Yet set ol-acryl 60×80

22, Három életkor, o. 90×110

Brezmay József festőművész kiállítása
Kecskemét, 1972. dec – 1973. jan.

Brezmay József

19, Rendelkezés, acryl 60×80
20, Karnevál, temp.

Brezmay József festőművész kiállítása
Miskolc, 1972. dec – 1973. jan.

Brezmay József

17, Zöld harmónia, acryl 60×80

18, Nyár, acryl 60×80

Brezmay József festőművész kiállítása
Miskolc, 1972. dec — 1973. jan.

Breznay József

15., Margit Art — Mártírok útja
16., Bábszínház, o. 60×80

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

13, Robbanás, acryl 120×100
14, Társaság, —"— 80×60

Breznay József festőművész kiállítása
Múcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

11, Régi Puga, acryl, 120×100
12, Csendélet, —"— 60×80

Breznay József festőművész kiállítása
Mucsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

9, Panaszt karnevál, oltemp. 120x140
10, Kert; acryl, 60x75

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec – 1973. jan.

Breznay József

7, Pusztulás, temp. 80×100 cm
8, Tihanyi legenda, o. 90×110 cm

Breznay József festőművész kiállítás
Műcsarnok, 1972. dec–1973. jan.

Breznay József

5, Alkony, o. 60×80.
6, Lépcsőt, temp. 60×80

Breznay József festőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec–1973. jan.

Breznay József

3, Élmiákaiás, o. 60x80
4, Betakarítás, o. 60x80

Breznay József fertőművész kiállítása
Műcsarnok, 1972. dec–1973. jan.

Brezsnay József

1, Napozó gyermek, temp. 60×100

2, Munkásbarátok, olaj, 120×140

Brezsnay József festőművész kiállítása
Miskolcon, 1972. dec.–1973. jan.

Breznay József

A budai várban a Nemzeti Galéria kiállitást rendezett: "Képek és szobrok három évtized művészetéből" cimmel.
A tárlatot Vadas József ismerteti, felsorolja a résztvevő művészeket, s bemutatja néhány alkotásukat: Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bér Rudolf, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál. A további művésznevek a 2.-es cédulán következnek.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Breznay József

Folytatás az 1.-es céduláról:
Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár, Fejér Csaba, Ferenczy Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnal János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc.
A tárlaton szereplő nevek folytatását lásd: a 3.-as cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Breznay József

A kiállitás előzménye a 2.es cédulán látható: Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Svéby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi Lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Záborszky Viola.

A kiállitást ismertető részletes beszámolót, -Vadas József:"Képek a várfalon" címmel, lásd: Bernáth Aurél nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Brezsnay József

Szekapel a „Dolgozó emberek körött"
c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolgozó emberek körött

Kostárs 1968 VI. 992 old.

Breznay József, Jestő

L.: Simon Béla

Tüskés T.: Képzőművészek 55-62

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

MDK

Breznay József

Memento, of.

Utépités, of.

Szajnapart, of.

Piac, of.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

MDK

Breznay József

Memento, repr.

7o művész kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

M.D.4.

Breznay József
festő

A „Gyár" és a „Napozó csecsemő"
került a nakuai bemutatóra.

D. Fehér Zsuzsa: A kétmilliós vásárlás nakuai bemu-
-tatójáról.

Művészet, 1966. augusztus - 16 kép

Breznay József

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán szerepelt.

Esti Újság 1942. VI. 11.

Breznay József

„Esti szoba" című temperája a Nemzeti Szalon helyiségeiben rendezett kiállításon a Nemes Marcell - díjat nyerte el.

N. Ú. 1942. VI. 11.

Breznay József

MDK

Önarckép, olf.

Livia, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József

MDK

Olvasó, olf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Breznay József MDK

Alvó, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Breznai József

MDK

Budapest látképe, olf.

Virágos ágak, olf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Breznay József

MDK

Arató-shtrájk 1894-ben, repr.

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József

A dézsma, olf.

Miesaznok 1953 IV. Nagy. Képsőn.Kiáll.

Breznay József MDK

Aratószrájk,1894-ben, olf.

Tanulmány az Aratószrájkoz I-II, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József MDK

Övék volt az ország,..vizf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Brezsnay József, Pest

Bevezetőt mondott az előadáshoz.

— : Előadás a XX. század építészetéről

9

Népszabadság, Bp. 1967. dec. 7.

Breznay József

1955 juliusában részt vett a miskolci muzeumban rendezett kiállitáson.
A miskolci művésztelepen ért tkp. művésszé.

Péter Imre: Gondolatok az első vidéki országos képképzőművészeti kiállitáson
Északmagyarország 1955 jul. 27.

Breznay József MDK

Firenze, olf.

Épülő város, olf.

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József

MDK

Csendélet, olf.

Tájkép, olf.

Vacsora, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Breznay József

MDK

Pihenő aratók, olf.

Tanácsválasztás, olf.

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Breznay József

Ablakban, t.

Müterem, o.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

csak két téma foglalko
nők sorsa a századfordu
1903-ban jelent meg, el
ból - Nyár/1904-ben jel
ban nem költészete, han
désében jelentős állomá
ban regényei

Breznay József

MDK

Gobelin-terv, gouache

Műcsarnok 1960.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Breznay József

Berend Ilona: "Három müvész kiállitása" cimmel ir a müvész csendéletéről a Fókusz Galériában rendezett kiállitásról.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947 juli. 15-21. III. évf.
29. sz.

MDK

Breznay József festő

a zsüribizottság tagja

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

Breznay József

A Kegyönmű-Főiskola kiállításán a Rotary Club 50 pengős díjat kapta

Magyarország 1937 IV. 9.

Breznay József, festő

MDK

Milan Kaspar szlovák festő
kiállítását megnyitották meg febr.
3-án a bpi Csehszlovák
Kulturális Intézetben

– : Hír

12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 4.

Breznay József

MDK

Alkonyat, olf.

Műcsarnok 1944.A Szőkefőv.Képtár Jub. Kiáll.

Breznay József

MDK

Laboratórium, olf.

Uttörők, olf.

Mücsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József

MDK

Kollegisták, olf.

Műcsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Breznay József

Régi Prága c. képe

Művészet 1968 máj.p.9.

Breznay

Képe a Dorkai-gyűjtemény-ben.

Jó szerkesztély
Esti Hírlap, Bp. 1970. máj 25.

Breznay

MDK

Henry Remey, a Salon Populiste elnöke Magyarországi utjáról számol be. Az első háboru utáni képekben gyönyörködik. Fenti alkotó munkáiról is beszámol.

Esti Hirlap 297s2957. de. 19 2 old.

MDK

Breznay-festő

közösen festette Mácsay-val

„Aratósztrájk 1894-ben"

Műcs. – III. Magy. Képrőmův. kiáll. – MN. 1952 XII. 27. – 5. l

Dutka M.

MDK

Breznay

Szerelmespár, festm

Aradi N: Párizs hatása. . . Élet és Irodalom,
1958. jan. 31.

M. D. K.

BREZNAY

Gobelinterve a VIII. Magyar Kézőmův. Kiállításon

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 92. sz. O. C.

Dutka Mária: Grafikus művészetünk fejlődése...

Brassaï
festő

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Brassaï és utánzói
Művészet, 1965. április - 3 lap

MDK

Breznay festőművész

Hivatalos állami ösztöndijjal küldték ki Rómába.

Fóthy Ernő: Megkezdték munkásságukat az ösztöndijasok a római Magyar Akadémián.

Magyar Nemzet 1947. márc.5.

MDK

Breznay [ ], Jenő

Dadai Kornél [Grinentpéler]

Breznay-képek tulajdonosa.

— : o Jó szervedély 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 25.

Brezmay József
festő

„Margit körút – Martinek útja"
(repro)

Vidos Zoltán: A Radnóti klubban rendezett
Mi vesszet, 1970. julius – 38 lap

Breznay József, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár számára 1956-ban az Állami Vásárló Bizottság egy festményét vásárolta meg. 221.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Brezsnay

Szerepel az alábbi tárlaton

Márkus László: A „Magyar egyházi kultura" kiállítás Rómában és Bp-en

Vigila 1969 VII. sz. 484 old.

Breznay József

A közösségi művészet felé orientálódó festők annak képviselője, aki az 50-es években az eklektikus tendenciák hatása alá került, és aki saját útjára csak az 50-es évek végén talált rá ismét.

Németh Lajos, Modern magyar művészet, 133.l.

Breznay József

1. Tihanyi Legenda olaj 90x120
2.

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Breznay József

„Régi Prága" Repr.

keresztet a XI. magyar képzőmű. kiáll.-ra.

Énekmagyarország 1968 máj 5.-7.

Brezmay József
festő

Margit körút – Martirok útja"
" c. képét mutatta be.

Vidos Zoltán: A Radnóti klubban rendezett . . .
Művészet, 1970. szeptis – 38 lap

BREZNAI JÓZSEF

„Margit körút – Mártírok útja" c. festménye szerepel a „SZOT pályázatára elkészült alkotások" c. kiállításon, a Nemzeti Galériában.

Kontha Sándor: Két pályázat – két kiállítás.

Tájsa dalmi Szemle, 1970. okt. 90. lap.

Brezmary József
festő

M.D.Y.

„Régi Prága" (repro)

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képzőművészeti ...
Művészet, 1968. május – 11 lap

MDK

Breznay József

Fák, o.

Szajnapart, o.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK

Breznay József
Tihanyi legenda, o.

Balatoni nyári tárlat 1964.
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Breznay József

„a Gyár" c., továbbá a „Napoló
nyecsemő" c. műveit ezulitól
meg.

Tanulmányok a 2 milliós vásárlásról
Magy. Képz. Szöv 1966
D. Fehér Zsuzsa cikke

34 l.

Breznay József

Neve emlitve.

Ha együtt nan a család (Kurucz Gyula) – Mügyüjtő, 1969. I. sz. 48. l.

Breznay József

szerepel a II-ter. jubileumi

Répszőnnüvészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1969 november 27

4. old

Breznay József

„Margit körút – Mártírok útja"
c. munkája szerepel a Radnóti
Klub Kiállításán.

Magyar Nemzet 1970 február 24.
Kold.

Breznay József

„Napró gyeretet" c. művét
Zilmelit

Tanulmányok a 2 milliós tábla-
répvásárlásról, - Mag. Képz.
Szöv., Solymár István,

1966

89 P

Breznay József

„Rakodók," „Jegeskocsi" „Kávéház"
realista festményei a városi életből
merítik témájukat. Bemutatták a
miskolci művésztelep 25 éve kiállí-
tásán.

A Művésztelep képkiállitása

Északmagyarország 1948. okt. 3. 4.l.

MDK

Breznay József

Vásár, temp.

Piazza Spagna, temp.

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

Breznay József, munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

Tatabányán-Újváros főterén lakásművészeti kisgaléria nyílt egy pár hónapja, Kutasiné Kiss Vária vezetésével. A képeket a Szőnyi István alkotóközösségtől kapja a kisgaléria. A kisgalériában neves művészek alkotásai vannak: Bér Rudolf, Breznay József, Dudás Jenő – és még többen.
Jelenleg 29 tagja van az alkotóközösségnek.

-wér-: Kisgaléria a főtéren.
Dolgozók Lapja, 1984. júl. 18.

Brezhnev József

Üdvözöl a Függetlenül Szolgálat

Weimar 1985. VIII. 30.

Breznay József, festő

L: Gánóczy Mária

–: Könyvheti ajánlat

3

Új Tükör B p. 1986 jún. 8.

XXIII/23

MDK

Breznay József

Czobel Béla beszámol fenti fiatal művész Párizsi működéséről.

Esti Hirlap 89 sz. 1958. ápr. 17 2 old.

MDK

Breznay József, festö

Felhös táj. Of.

kiáll.
Alkotás Müvészház XXXVI. öszi tárlat. 1947.szept.
Kat.

MDK

Breznay József

Római háztetők, o.temp.

KMTárs kiáll. 1941. dec. hücs. 13. 1.

Breznay József

Az Á.V.B. „Kökönyös építése" c. művét megvásárolta a pécsi képtár számára.

Dunántúli Napló
Pécs
1956. máj. 27.

Képvásárlások a képzőművészeti kiállításon.
Gádor Emil

Breznay József MDK

"Laboratorium"

Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás. I.
Szabad Nép. 1950. VIII. 27. 11.1.

MDK

Breznay József

?Laboratórium"

Végvári Lajos: I.Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Festészet III.
Magyar Nemzet, 1950. VIII.XXXI. 24.

Breznay József MDK

"Aratósztrájk 1894-ben" Breznay József és Mácsai István képe.

Magyar

Pogány Ö. Gábor: A III. Képzőművészeti Kiállitás. Irodalmi Ujság. 1953. I. 1. 6. l.

Bicknay Yóuef

lesen befejeződik
kérők genfi értekezlete

ztus 5.
tudósok
eje óta
értekez-
kaszába
jelenti,
álló kö-
olyan
alapjait
ban az
á, ha a
állapo-
t, vén

neses sugárzás; 5. nagy magasságban végzett ellenőrzés, amelyhez mesterséges holdakat lehetne felhasználni.

Mint ismeretes, a nyugati hatalmak eredetileg azt akarták, hogy a tudósok az értekezlet megkezdésétől számított harminc nap múlva tegyenek jelentést kormányaiknak az elért eredményekről. S addig egy ideiglenes jelentést hozzanak nyilvánosságra.

s pénzjutalmakat
bányásznapon

újdonságok az ünnepen

alappal fedezni. A tartalékolás januártól megkezdődött és az a cél, hogy a bányászok által legjobban keresett, jóminőségű ruk és hiánycikkek ke-

MDK

Breznay József, festő

47. Pihenő férfi. Tempera.

31o. Folyópart. " 14.1.

Bp.Műcs.- "A Magyar Művészetért".Képzőmüv.Kiáll. 1942.
Jun.6.-22. Kat.6.1. és
14.1.

MDK.

Breznay József festő

" Pineno aratók" /olaj/
Népmüvelési Minisztérium megbizása

"Tanácsválasztás" /olaj/
"Virágcsendélet" /olaj/

VI.Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás
Mücsarnok ,1955. 14.1.

M.D.K.

Breznay József festő

Ujrealista szemléletü festő, a monumentális murális müvészeten kivül táblaképeket is fest.

Németh Lajos: Szocialista realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967. 40.l.

Brezmay József, festő M.D.K.

Két egyenként 16×3 méteres secco faliképet készített a Belotannisz Hiradástechnikai Gyárban, melynek tervét Arnóth Lajos Jbl díjas építész csinálta. A lap közli az egyik falikép egész felvételét, s a borító hátsó lapján egy részletet, egész-oldalasan, sinesen

BUDAPEST, 1968. Bp. VI. évf. 1. sz. hátsó borító old.

MDK

Breznai József

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1967 márc.4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Brezna József

MAGYAR NEMZET

1967 FEB 4

— **A budapesti Csehszlovák Kultúra** idei tárlatsorozatának legújabb eseményeként pénteken Milan Gaspar szlovák akadémiai festő mutatkozott be a magyar fővárosban. A kiállítást a hazai képzőművészeti élet több élvonalbeli képviselője és számos érdeklődő jelenlétében nyitotta meg Breznay József festőművész.

számának igen lényeges csök-
kentését.

— Hallhatnánk valamelyik-

MDK

Breznay József

festő müvész irja Párizsból, a magyar kiállitásnak nagy sikere van. mélt.

Esti Hirlap 14o sz. 1957. jun.18 2 pld-

MDK

Breznay József

Szerelő csarnok, temp.

Roncsok, temp.

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

MDK

Breznay József

festőművész Párizsba utazott. Saját vásznaival együtt magával vitte Iván Szilárd, Kurúcz Dezső, és Scholtz Erik müveit.

Esti Hirlap 111 sz. 1957. máj. 15 2 old.

Breznay József festő M.O.K.

munkásmozgalmi témáju akvarell jéről:

Redő F: IV. Magyar képzőművészeti kiállitás
Művtört. Ért. 1954 1. sz. 170

M. D. K.

BREZNAY József

Részvétel a kiállitáson

Dutka Mária: Dolgozó emberek között
új törekvések az Ernst Múzeum
kiállitásán
Magyar Nemzet 1960 (XVI.) dec. 4. 8. l.

M. D. U.

BREZNAY József festő

„Építő város"

Nyári Béla: A Tanácsköztársaság 40. évfordulóján rendezett VII. Képzőművészeti Kiállításról

Magyar Építőművészet 1959. 4/8. Nf. 270. l

MDK

Szene Béla, 5o,P rajz dij

Képzőmüv. főisk. jelölései... Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o l.

MDK

Breznay József III.é.növ.

a Rotary Club 5o P dija

Képzőműv. főisk. jelölései...
Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o l.

MDK

Breznay József

Zongoránál, akv.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó
Múz. 1959. 19 l.

MDK

Breznai József, festő.

Budapest látképe. Of.-

Virágos ágak. "

Mües.-Tav. tárl. 1952 máj. 10-jun. 4. Katal.
7. l.

MDK

Breznay József

Ősi a fényben, akv.

Zongora-óra, "

Miskolci Ö. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Múz. 1955. 19 l.

MDK

Breznay József, festő. (Szőnyi tanítvány.)
Lámpagyujtáskor otthon. Tempera
(Képpel.)

Szép mův. 1944. 1/k. 23. l. – Kanizsay Nagy Antal:
Nemz. Szal.-Fiatal mův. 98 Csop. kiáll.

Breznay József, festőművész MDK

A művész 1959. febr. 24-én, a II. ker. MSLB.T.-ben beszámolt olaszországi útján szerzett művészi élményeiről.

–: Képzőművész klubest a II. kerületben

Népszabadság, Bp., 1959. febr. 25. S.l.

Breznay József, [festő] MDK

Párizsba utazott. Magával vitte Iván Szilárd, Kurucz Dezső, Scholtz Erik, Gánóczy Mária és Laborcz Ferenc tőlv munét. Szekbre jul. 1én kiállítás nyílik Párizsban.

Párizsba utazott ...

Mai Hirlap, 2. évf. 111. sz. 1957. máj. 15. sze.
2. oldal

MDK

Breznay József

1957. Párisban volt tanulmányuton.

Adjuk meg a lehetőséget művészeinknek, hogy világot lássanak. Népakarat, 1958. jan. 18. 1 l.

Breznay József [festő] MDK

Párizsban, a Salon Populiste-ban hét magyar képzőművész -

Breznay József
Gánóczi Mária
Iván Szilárd
Krenner Amália
Kuruez D. István
Laborez Ferenc
Scholtz Erik

mintegy félszáz munkáját bemutató kiállitást rendeztek.

Artner Tivadar: Beszélgetés Párizsból jött művészekkel.

Esti Hirlap, II.évf.178.sz. 1957.aug.1.csüt.
2.oldal

Párizsban, a Salon Populiste-ban hét magyar képzőművész -

Breznay József
Gánóczi Mária
Iván Szilárd
Krenner Amália
Kurucz D. István
Laborcz Ferenc
Scholtz Erik
mintegy félszáz munkáját bemutató kiállítást rendeztek.

Artner Tivadar: Beszélgetés Párizsból jött művészekkel.

Esti Hírlap, II.évf.178.sz. 1957.aug.1.csüt.
2.oldal

Breznay József, [festő] MDK

A Párizsi Modern Müvészetek Muzeumában megnyilt a "Salon Populiste" elnevezésü kiállitás, melyen 5o magyar alkotás szerepel.
T9bbek között:

Breznay József
Iván Szilárd
Kurucz Dezső
Scholtz Erich
Gánóczy Mária és
Laborc Ferenc

képviselik a magyar müvészeket. A francia lapok a magyar anyagról elismeréssel nyilatkoztak.

A : A Párizsi Modern Müvészetek Muzeuma ...

Esti Hirlap, II.évf.134.sz. 1957.junll.kedd
2.oldal

Breznay József, festő MDk.

„Épülő város" című festménye
„eltévelsedés a „collage"-okkal, a tapéta, vonogyás
újságpapír felragasztásokkal.

Herczegh János: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

Népszabadság, Sp. 1959. ápr. 19. 8. l

Breznay József [festő] MDK

Írja Párizsból:

„A Musée Municipal D'Art Moderneben rendezett kiállítás magas részének nagy sikere van..."

Breznay József festőminén írja...

Asti Hirlap, II. évf. 140 n. 1957. jún. 18-hedd
21. oldal

Brennai József.

a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő "Kollegisták" c. festményét a DISZ Külügyi osztálya odaajándékozta a Budapesten vendégszereplő Kínai Népiegyüttes művészeinek. (emlitve.)

Világosság, 1951. Nov. 19.

Breznay József
festő

M.D.K

A Belóiannisz-gyár falihépeit festette. A „Parasztudvar", a „Család", a „Műterem", a „Villámlás", a „Bölcső", a „Levágott fejek", a „Cigányok", az „Állatherttacinú" képei mellátják munhasságát.

Fuzhó Zoltán: Breznay József
Művészet, 1966. január – 28 lap.

M.D.K.

Brezmay József
festő

Több kiállítása volt Franciaországban és Németországban mint itthon.
— „Bölcső" (1910)

Furkó Loltán: Brezmay József
Művészet, 1966. január - 28 lap.

Breznay József.

Kapus, kyula Kossuth-díjas orvost ábrázoló festménye volt látható az Ernst-Múzeumban lévő arcképkiállításon. (említve.)

Nepszava, 1952. Júl. 24.

Breznay József

Beszélgetés, temp.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Breznay József MDK

Esti kukoricapattogtatás, temp.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Breznay József MDK

Nyári délután, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Breznay József, festő [illegible]

Búcsúztatót mondott Bornemisza Géza festőművész temetésén.

–: Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 10.

Breznai József.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelni fog Mácsai Istvánnal közösen alkotott „Avatósztrájk 1894-ben" c. műve. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Nov. 29.

Breznai József.

Kapus Gyula gyermekorvosról készített portréja szerepel az Ernst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Jul 2.

MNK

Breznay József, Bp.

Restaurálás, of.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1955.

Breznay József M.D.K.

Olvasó nő, repr.

Müvei az angyalföldi kulturotthonban rendeztt kiállitáson

Hajó Daru 1965. márc. 8.

MDK

Breznay József

360- Ft vásárlási előlegben részesitett művész

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

MDK

Breznay József

Szénrakodás, of.

Piros mellényes nő, of.

9o müvész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

Breznai József.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelni fog Mácsai Istvánnal közösen alkotott festménye, mely az 1874-es aratósztrájkok egyik jelenetét ábrázolja.

Esti Budapest, 1952. Dec. 9.

Breznay József MDK

Férfifej

Önarckép

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

February 10, 1955

Dear Bill,

Sincerely

Breznai József.

festőművész.

Mácsai Istvánnal együttesen festettek meg az 1894-es aratósztrájk egyik jelenetét, mely a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. dec. 11.

MDK

Breznay József

Gobelin-terv, gouache

VIII. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

Breznai József.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt a szakérettségisek tanulókörét ábrázoló festménye. (említve.)

Szabad Nép, 1951. Nov. 4.

Breznai.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításra „Ságvári szemberáll a rendőrséggel" c. festményét küldte be. (említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1951. Okt. 19.

Breznai József.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő „Kollegisták" c. festményével a DISZ külügyi Ontálya a fővárosunkban vendégszereplő Kínai Népi Együttes művészeit ajándékozta meg. (említve.)

Magyar Nemzet, 1957. Nov. 20.

M.D.K.

Brezmay József, festő

Mácsai Istvánnal körösen készített „Aratószträgh 1849-ben" c. képet körli:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949 - 1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965. XIV.évf. 2.sz.

127. 127. old.

MDK.

Breznay József

Furkó Zoltán cikke

Müvészet 1966 jan.

Bresmay József
festő

M.D.Y

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállításról
Művészet, 1965. november - 28 kap

Breznay József, festő

felszólalt.

MDK

—: A képzőművének szövetségének Közgyűlése

8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. ápr. 7.

12

M.D.K.

Breznay József

"Félakt /freskó/" cimmel mutatja be a lap a müvésznek a Római Magyar Akadémián szereplő müvét. Repr.

A Római Magyar Akadémia kiállitását az olasz uralkodó nyitotta meg.

C.D.: Magyarok Rómában c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1940. juni 7-13.
III. évf. 23. sz. 20. lap.

.D.E.

MDK

Breznay József
Reggelizö asztal, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946.
márc. lo 1.

MDK

Breznay József

„Laboratórium" című festménye szerepel az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. (repr.)

Berend Ilona: Szoborban, képben.

Nők Lapja, Bp. 1950. szeptember 21. [20.l.]

MDK

Breznay József

Margithid, temp.

Pesti utca, temp.

Bőgáncsok, temp.

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

MDK

Breznay József

Olvasó nő, temp.

Magyar táj, temp.

Tihanyi táj, temp.

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

MDK

Breznay József

Pipacsok, temp.

Fatörzsek, temp.

Épitkezés, polyester

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

MDK

Breznay József

Kaktusz és szobor, temp.

Tavasz, temp.

Erkélyen, temp.

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

MDK

Breznay József

Kutya és csibék, temp.

Dália, polyester

Este, polyester

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll.
Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

MDK

Breznay József

Sárga csendélet, polyester

Galambok, polyester

Szarvasok, temp.

Breznay J. és Gánóczy M. festőművészek kiáll. Csók I.Gal. Budapest, 1961. nov.

Breznay József

MDK

Terasz, temp.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József

A hagy. kép. műv. Következ ~~titkára~~ festőnakontályának titkára. Ő nyitja meg Milan Gaspar (sehnlová) festő budapesti kiállítását

Nagyvarsa 1967 II. 1 2 old.

M.D.K.

Breznay József

Tanulmányokat folytatott a Miskolci Művésztelepen.

Képzőművészeti élet a felszabdulás után 463.l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI I
Bp. 1965.

Breznay József

NDK

Terasz, temp.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. 1965. Miles.

MDK

Breznay József, festő

Emlékbeszédet mond Benkhardt Ágoston sírjánál.

—: Hír

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. okt. 31.

b. 1
4/4

Breznay József, festő

MDK

Bevezető beszédet mond Némcsics

tutal előadásához.

– : Képzőművészeti előadássorozat a
Fének Klubban 12

Népszabadság Bp. 1967. okt. 28.

MDK

Brezmary József festő

Rudolf Krivos fiatal szlovák festő-
művész kiállítását nyitotta meg.

— : Kiállítás a Csehszlovák Klubban 9

Népszabadság Bp. 1967. okt. 18.

MDK

Breznay József

Paysage du lac Balaton, of.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Breznai József, festö

Kollegisták. Olf.

Bp.Mücs.-II.Képzöm.Kiáll. 1951 nov.4.-dec.2.
Kat. 5.1.

Pp.Mnoe.-Il.Кёрлбм.Kiall. 1958 nov.4.-dec.5.
Kat. 5.1.

MDK

Breznay József, festö

27. Szénarakodás. Olf.

28. Piros mellényes nö. "

Nemz. Szalon.-Kilenoven művész kiállitása. 1948. jun. 12-27. Kat.

Breznay József MDK

Római háztetők, olajtempera

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Breznay József

MDK

Olvasó, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944. jun. Műcs.

Breznay József

MDK

Alvó, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944. jun. május.

Breznay József

MDK

Folyópart, tempera

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar müvészetért c.kiáll.

Breznay József MDK

Pihenő férfi, tempera

Műcsarnok 1942 2. kiállítás
A magyar művészetért c. kiáll.

Breznay József festő

Szöreg emliti, mint az első
tárlat résztvesőjét.

Muret nem emlit.

Sárvári Marta:
„Képzőmüvészeti kiállitás a Hazafias Nép-
front klubjában".

Magyar Nemzet 1965. jan. 6.

5659 FNyV. 1

Bernáth József festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

BREZNAY JÓZSEF

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BALOGH ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ, EGYETEMI DOCENS

1972. DECEMBER 15-ÉN, PÉNTEKEN DÉLI 12 ÓRAKOR

MŰCSARNOK

BUDAPEST, HŐSÖK TERE

Breznay József

magammal hazahoztam magyar festők legújabb alkotásairól és különösen Olaszországban a képek láttán a szakemberek annak a vágyuknak adtak kifejezést, hogy kölcsönös kiállítások formájában eredetiben is minél előbb szívesen látnák a magyar festőművészek képeit. Voltam Párizsban is, ahol a minap nyílt meg a 50. jubileumi „Őszi Szalon" nagy kiállítása, amelyen az 1200 kiállító

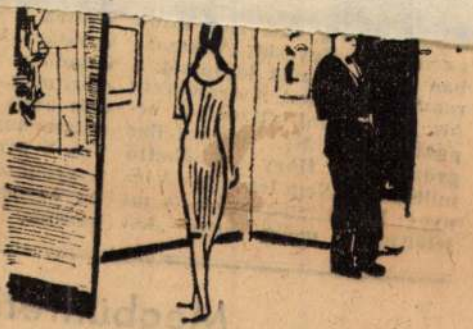

A múzeumban

művész — franciák, japánok, hollandok, indusok, spanyolok stb. — között két magyar művész képe is kiállításra került: az egyik Scholz Erik „A halász" című képe, a másik az enyém. Természetesen — fejezte be Breznay — sokat dolgoztam és öt vázlatkönyvet rajzoltam tele.

A fővárosban 1
nevében háro
voltak jelen, a
gyűlés 98 bud
jét és pótképv
rosi tanács 29

Megmozgatt
állampolgárt
— csupán a s
számláló biz
ezer tagja lesz! Némely nyugati sajtó mégis azt mondja: ez nem demokratikus dolog, ez nem igazi választás, legfeljebb „szavazás". Mert hiába van a Hazafias Népfrontban ezerféle színárnyalat, valódi demokrácia — szerintük — a többpártrendszerben gyökerezik. Náluk az van. Az Egyesült Államokban a demokraták legyőzték a republikánusokat. A demokrata Mr. Harrimant viszont a republikánus Mr. Rockefeller győzte le. Hogy mindkettő milliomos? Nem lényeges. A lényeg: két pártból valók. A mi jelöltjeink pedig nem „két

Most már mind a százezer jelöltünk elmondta beszédét: ránk köszöntött a választás előtti „néma hét". Egykor, a régi világban, ezekben a napokban görgették be a képviselőjelölt titkos raktárába a boroshordókat, felkészültek a szavazók etetésére-itatására. Most november tizenhatodikát csendes számvetés előzi meg. A választó arra gondol: amit elértünk — együtt, valamennyien —, az nem kevés. S arra, hogy még többre, nagyobbra is képesek leszünk, ha egységben és jobban dolgozunk.

Megbüntetik a szabálytalanul építkezőket

Az államigazgatási eljárás általános szabályairól 1957-ben alkotott törvény értelmében az építésügyi hatóság *megbírságolhatja a szabálytalanul építkezőket.* Ezzel kapcsolatban több hatósági szerv felvetette azt a kérését, hogy a rendelkezésre bírságot. Az építésügyi hatóság a két rendelkezés közül azt alkalmazza, amelyik az adott szabálytalan építkezés esetében célravezetőbb.

MDK

Breznay József festőművész

Tavaly [redacted] négy festőtársával Párizsban járt. Itt a Modern Múzeumban állították ki képeiket. Most párizsban készült műveiket mutatják be Budapesten, a kulturkapcsolatok Intézetének kiállítási termében.

Kovács Béla: Tudja Ön, mi a tessizmus?

Ország-Világ, Bp. 1958. február 26. 9. l.

MDK

Breznay József

Olvasó, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 1o 1.

MDK

Breznay József

Laboratórium

Pogány Ö.G: 1. Magy. Képzőműv. kiáll.
Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

MDK

Breznay József festőművész

1939-4o. évra állami ösztöndij, római Magy. Int.

Szépmüvészet, 194o. 1.sz. 22 l.

MDK

Breznay József

Dr.Kapus Gy. Kossuth-dijas orvos, olaj

Arcképkiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 5 l.

MDK

Breznay József festőmüv.

Magyar Nemzet cikke. 1953. febr. 28. 5 l.

ncsés-ház, egyemeletes, ötablakos,
ablakkeretekkel, manzardtetővel.
1768 körül.

XVIII. századi művészeti emlé-
ei MV. Bp. 1951, 75.1)

MDK

Breznay József festőmüv.

Szél a hidon

Épitkezők

Tamás Ernő cikke. Hirlap, 1948. dec. 17.

MDK

Breznay József

Lívia, of.
Anya és gyermeke, of.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.
16 l.

Pintér Imre: A kalocsai főszékesegyház.
Bp. 1942, 1.

MDK

Breznay József festőművész.

Tamás Ernő cikke. Hirlap, 1948. dec. 17.

MD K

Breznay József, festö

Laboratorium.	Olf.
Uttörök.	"

Mücsarnok. -I.M.Képzöm.Kiáll. Kat.3.1.

M.D.K.

BREZNAY József festő"

Kiállítása a Csók István Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1961. november 10. 4.l.

Breznai József festő M.D.K.

felesgével Gánóczy Mária festővel kiállitása a Csók Galériában.
Piazza Spagna

(d. m.)öt müvész - három kiállitás

Magyar Nemzet 1961. novmeber 18. 4.l.

MDK

Breznay József

2 hónapos tanulmányutra megy Olasz- és Francia-országba.

mélt.

Esti Hirlap 184 sz. 1958. aug. 6.

Breznay József, festő MDK

Feleségével, Gáborczy Máriával
együttesen állított ki a Csók
Galériában.
Megnyitót Balogh Endre festő-
művén mondott.

10. l.

← : Hír

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 11.

MDK

xcxPirosló lombok, temp.c
Breznay József

Pirosló lombok, temp
Korai hó, temp,
Becsapodó fénynél, temp.
Utelágazás, temp.
Borus idő, "
Fürdőzők, "

N. Szal. 98. csop. kiáll. 1943. nov. 5 l.

MDK

Breznay József

Esteledő földek, temp.
Esti kukoricapattogtatás, temp.
Esti olvasmány, temp.
Rózsaszínruhás nő, temp.
Gizi arcképe, temp.
Fasor, temp.

N. Szal. 98. csop.kiáll. 1943. nov. 5 l.

MDK

Breznay József

Csendélet kerttel, temp.
Asztalnál, vizf.
Gyümölcsöstál, "
Szobi tetők, "
Tihanyi táj, "
Séd-part Veszprémben, vizf.

N. Szal. 98. csop.kiáll. 1943. nov. 5 l.

Brezmay József

Ablak piros házzal, vizf.
Tihanyi domboldal, "
Patak, "
Sárguló hegyoldal, "
Dunapart fákkal, "

M.Szal. 98. csop.kiáll. 1943. nov. 5 i.

Breznai József

Kollegisták, olaj

II. Magyar képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

5 l.

Breznai József
Budapesti látkép, olaj

Nyári Tárlat. Ernst Múz. 1954. jul. 1 1

Breznai József

MDK

Munkácsy-díj I.fok

Arató-sztrájk

Kiosztották az 1953. irod. és müv. díjak.
Magyar Nemzet 1953. ápr. 4.

MDK

Breznay József /Mácsay Istvánnal közösen/

Munkácsy-díj I.fok. 6000 Ft

Arató-sztrájk, festm.

Szabad Nép 1953. ápr.4.

MDK

Breznay József III.dij looo Ft

Székely Z: Független kritika ... freskópályázatról.
Független Magyarország 1948. jul.19. 4 l.

MDK

Breznay József második díj

Sz.S: A MÉMOSz-freskópályázat kiáll. Népszava,
1949. okt.18.

MDK

Breznai József

N.T: Két pályázati hirdetmény. Kis Ujság 1949. okt 19.

MDK

Breznay József II.dij

Végvári: Monumentális pályázatok kiáll. Magyar Nemzet 1949. okt. 19. 5 l.

MDK

Breznay József festőművész

Tolnay Klári arcképe, olaj

Római utca, olaj

Fókusz Galéria X. kiáll. 1947. jul.

MDK

Breznay József

Tér és Forma, 1947. 164 l. Kiállitások naplója.

MDK

Breznay József festő

Arckép,	olaj
Konyhaasztal,	"
Szobor és hegedü,	"
Akt,	"
Csendélet palettával,	"
Festődoboz,	"

Fókusz Galéria X.kiáll. 1947. jul.

MDK

Breznay József festő

Tevere-partcsőben,	olaj
Nocturno,	"
Római táj,	"
Csendélet,	"
Mütyür arcképe,	"
Sulkowsky Zoltán arcképe,	"

Fókusz Galéria X.kiáll. 1947. jul.

MDK

Breznay József

-p-: Hét fiatal müvész a N. Szalonban. Pest, 1943. nov. 2o.

MDK

Breznay József

Kovács László: A Harmadik M. Képzmk. Kiáll. SzMK
SzN. 1953. jan. 9.

MDK

Breznay József

Lámpagyujtáskor, temp.
Hervadó kert, "
Sárguló hegyoldal a Balatonnál, temp.
Alknyati séta, temp.
Ablakban, temp.
Óbuda eső után, temp.

N. Szal. 98. csop. kiáll. 1943. nov. 5 l.

MDK

Breznay József

f.j: Fiatal müvészek csóp.kiáll. a N.Szal.ban.
Pesti Hirlap 1943. nov. 27.

MDK

Breznay József

-r-: Csoportkiállitás a N.Szalonban. Esti Magyarország 1943. nov. 19.

MDK

Breznay József

dr. Fekete Lajos: Fiatal modern művészek. Református Élet, 1943. nov. 27. 8 l.

Breznay József

Csendélet tükörrel, vizf.
Város vége, "
Tükör és ablak, "
Dunapart, "

N. Szal. 98. csop.kiáll. 1943. nov. 5 l.

Brennay József

Brennay J.: Kérjük művészetünk égető kérdéseiről

Irodalmi Ujság 1956 III évf. 40 n. okt. 6.

7 l.

MDK

Breznay József

Zsennyei művésztelep alkotásai bemutatva Szombathelyen. Fenti művész is részt vesz.

Esti Hirlap 14o sz. 1958. jun. 17 2 old.

Breznay József MDK

A párizsi "Őszi tárlaton részt vesz.

Esti Hirlap 267 sz. 1958. nov. 13 2 old.

Breznay József MDK

Munkácsy- dijas.

Szerepelt a kiállitáson.

Majthényi Károly: A zsennyei müvésztelep első szombathelyi kiállitása.
VAS MEGYE, Szombathely. 1956. máj. 18.

Breznay József
festő

M.D.K.

héltatás

D. Fehér Zsuzsa: A kortársi festészetről.
Művészet, 1962. január — 25 l.

Breznay József MDK

Bergeron,Régis: Magyar festők képei Párizsban.
Szabad Nép 1954. jul. 13.

Breznay József MDK

festő

Kiállitás
Uj Magyarság 1942. jun. 11.

M. D. K

BREZNAI József festő

Vitorlás

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 96. sz. 4. l.

d. m. Képzőművészeti kiállítás a II. Rerü-

letben

Breznay József MDK

(1916)

Komlói freskóemlitése

Pogány Ö.Gábor:magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.68.l.

MDK

Breznai József

2.M. Képzőművv. Kiáll. Szab.Nép, 1951. nov. 4. 9 l.

MDK

Breznai József, festő

Dr. Kapus Gyula arcképe

Ernst Muz. - Arckép kiáll. - M.N. 1952 jul. 2. - 5. l. - Dutka M.

MDK

Breznay József

Könyöklő, festm. repr.

Aradi N: Párizs hatása... Élet és Irodalom, 1958. jan. 31.

MEDK

Breznay József, festö.

Kilátás a Gellérthegyröl. II. dijat nyert.

Budapestet ábrázoló müvészi fa- és linoleummetszetekre kiirt pályázat eredménye. 1940.nov.25.

MDK

Breznay József festő

Aradi N: Párizs hatása... Élet és Irodalom,
1958. jan. 31.

Breznay József MDK

Sz. 1916

Résztvett az 1950.évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson/ a neonaturalisták között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

MOK

Breznay József. ferhő.

Petrovszkij konzultál

„Magy.-Szovj. Barátó." -1952.- Képsőm. kiáll.-Kat. 4. l.

MDK

Breznay József

Dr.Kapus Gy. Kossuth-dijas orvos, of.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

5 l.

MDK

Breznay József

18. Tav. Szalon. 1943. jun. N.Szal.

Breznay József, festő MDK

A Csók Galériában megrendezett „A munka dicsérete" c. kiállításon szerepel.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság Bp. 1960. márc. 3. 10 ol

MDK

Breznay József

Röpgyülés, of.

Magyar katona a szabadságért. Föv. Kópt. 1951. szept. 3.l.

M.D.K

Breznay József
festő

Gesztenyevirág
(repro)

D. Fehér Ísuzsa: A képcsarnok feladatai – 11 lap
Művészet, 1960. október.

MDK

Breznay József

Móló, temp.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Múz. 1968.

Breznay József

Csendélet, olaj, 60 x 80 cm
Tájrép " 60 x 80 "
Vacsora " 85 x 110 "

Budapest Munkácsinak kiállítása, 1917.
Kat. szat. Kisdéjné kisimi Irén.

8.

MDK

Breznai József

Régi Prága, temp.

11. ~~Képzőm~~ M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Bresnay József

Kiállított művei

Parantkarneval, 1967, tempera, 140 x 160 cm
Konferencia, 1963, tempera, 120 x 120 cm
Cigányok, 1963, -"- 80 x 120 cm
Lépcső, 1967, -"- 80 x 105 cm
A Dunánál, 1966 -"- 80 x 80 cm
Telihold, 1965, -"- 60 x 80 cm

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
10.o.

Breznay József

Kiállításai

1958 óta rendszeresen kiállít a Salon des Independant-ban
1962- a párisi Galerie Barbizon-ban
1963- lyoni Galerie l'Indifferent-ben
1964- düsseldorfi Markstein- Kunstverein-ben
1965. Honneverban, a Kunstkabinett am Steintor-ban
1967. Marlban, Frankfurtban és Augsburgban.
1961. Budapest, Czóh István Galéria

1961-ben Munkácsy díjat kapott.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
100.

Breznay József

festő
szül. 1916.
tanulmányait a budapesti képzőművészeti Főiskolán végezte
1939-1942 között Rómában a Collegium Hungaricum-
ban dolgozott. Ezalatt több kiállítása volt Rómában.
1943-ban került vissza Budapestre, Budapesten a Nemzeti
Szalonban egy közös kiállítása
1956 után tanulmányúton volt Franciaországban és
a Német Szövetségi Köztársaságban

Ungarische Kunst der Gegenwart. Museum Folkwang,
Essen. 1968.
10.0.

Breznay József

Konferencia
Cigányok
A Dunánál

Fekete-fehér repr.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang,
Essen, 1968.

17.o.

Breznay József

Kőhányón építése. (repr.)

Pécs-baranyai országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

Breznay József /sz. 1916

festő

Repr.:

87. Breznay-Mácsay: "Aratósztrájk/1894-ben"
1952. o.v.240x45o.Külügyminisztérium

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.
Bp. 1955.

MDK

Breznai József

és Mádasi István Aratósztrájk 1894-ben című képe szerepel a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Szurdi Márta: A III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. december 25. [10-11.l.]

Brenner József

festő

M.D.K.

A Magyar Néphadsereg Központi Művészeti Házában

kiállításon vesz részt

Napló.

Magyar Nemzet, 1959. március 19.

7 l.

f.

MDK

Breznay József

Teverepart, vizf.
Csendélet, olaj
Zongoránál, "

Fiatal magyar képzőmüv. Főv.Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 7 l.

Breznay József

kiállított festményei:

Kőkönyök építése. Olaj, 60×80 cm.
Sárospataki táj I. Olaj, 65×80 cm.
Budai táj. Olaj, 60×80 cm.
Sárospataki táj II. Olaj, 70×50 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

22.l

Breznay József

kiállított festményei:

Gendélet, olaj, 60 × 80 cm.
Tájkép, olaj, 60 × 80 cm.
Vacsora, olaj, 85 × ~~110~~ 110 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

8. l.

Breznay József

XI; Országos Képzőművészeti Kiállitáson részt vett.

Vigilia 1968 jun. 421.l.

Breznay József

Kiállítása Gánóczy Máriával a Csók István Galériában 1961. nov. 10-24.
Plakát: Klasszicizáló keretben a szöveg.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/

O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

33.

M.D.K.

Breznay József festő

Szövőnő c.

Tihanyi legenda c.

műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásai

Tájékoztat. az Áll. Képzőművészeti Vásárlások Kiállításáról. 1.1.

Breznay József festő

M.D.K.

Alkony c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásai

Tájékoztat. az Áll. Képzőművészeti Vásárlások Kiállitásáról. 1.1.

Breznay József
festő

M.D.K

„Tihanyi Legenda"
(repro)

Ujvári Béla: Albani képzőművészeti vásárhelyek.
Művészet, 1968. október – 25 lap.

Brezmay József
festő

M.D.K.

„Szörönő" - je szerepel a
tárlaton.

Ujvári Béla: Állami képzőművészeti vásárlások...
Művészet, 1968. október - 25 lap.

Breznay József
festő

M.D.4

Méltatás

Losonci Miklós: Három kiállítás
Művészet, 1968. ahlóhez - 4-6 lap

MDK

Breznay József

Szövőnő, temp.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Breznay József

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.27.

MDK

Beznay József

Kiállitási jhir

Müvészet 1968 okt.p.25.

Breznay József

Memento. (repr.)

7o müvész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

11-lev.

Breznay József

kiállított festményei:

Memento, olaj, 150x120
Útépítés, -"-, 120x150
Szajnapart, -"-, 75x120
Piac, -"-, 81-x110

7o művész kiállítása, Budapest 1957. Bp. 1957.
16 lev. 2. lev.

MDK

Breznay József

Anya gyermekével, of.

Nagy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr. 15. l.

Breznay József

kiállított t bbek kozott a főváros II. kerületi tanácsa, a Műcsarnok és a Hazafias Népfront által 1958 máj. 1. alkalmával rendezett kiállitáson.

Müterem 1958 I. évf. 6. sz. 46.o.

Breznay József

MDK

Párizsi képek

Müterem 1958 1. évi. 3. sz. 41-42 o.

M. D. K.

Brennay József
festő

Művéről.

D. Fehér Imre: „A munka dicsérete".
Művészet, 1960. november. – 30 lap.

MDK

Breznay József

T.Sz.G: A 18. Tavaszi Szalon. Ujság, 1943. jun. 25. 6. l.

MDK

Breznay József, festő

Budai táj.	Olf.
Téli táj.	"
Faluszinház.	"

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.12.l.

MDK

Brezmay József, festö

A dézsma. /Bakócz T. és Dobzse L. / Olf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 6.l.

MDK

Breznay József , festö

Övék volt az ország.../Dobzse László/
Pasztell.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 11.1.

MDK

Breznay József

Kazánház

Építkezők

Budai Képzőmüv. csop. MMM 1949. febr.

MDK

Breznay József festő

Domonkos L: 6. M. Képzm. Kiáll. Szab. Nép, 1954. jan. 19.

MDK

Breznay József festőm.

Szabad Müvészet, 1947. 6-7.sz. 127.l.

MDK

Breznay József festő

Fóthy E: Képzőm.kiáll. ... a római M.Akadémián.
Magyar Nemzet, 1947. jun. 12.

MDK

Breznay József, festö

Beszélgetés.	Tempera.
Esti kukoricapattogtatás.	"
Nyári délután.	Olajf.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll."A Magyar Művészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 14.old.

MDK

Breznay József, festö

idén nem mutatott be jelentös müvet.

Rónyi Péter: Az V. Magyar Képzömüvészeti Kiállitás festményeiről. Sz.N. 1966. jan.9. 6.l.

MDK

Breznay József, festö

Breznay József-Mácsai István:

Aratósztrájk 1894-ben. Olajf.
36. Tanulmány az "Aratósztrájk"-hoz. Olajf.
37. Tanulmány az "Aratósztrájk"-hoz. "

Önarckép. "
Livia. "

/Műcsarnok?/-III. Képzőművk.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. 5.1. és
6.1.

Breznay József, festőművész

M.D.K.

nevét "a kevésbé igényes témákban is harmonikus és szép ábrázolásra törekvő" művészek között említi:

D. Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962. XI.évf.1.sz. 47.old

Brezmay József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Fóthy János: Festő és kritikus
Művészet, 1962. június — 48 lap

MDK

Breznay József, festö

Csendélet.	Olaj.
Tájkép.	"
Vacsora .	"

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 8.1.

MDK

Breznay József

Szabad Művészet 1949. 1.sz. 32.o.

Budai Képzőművészeti csoport kiáll.

MDK

Breznay József

Rippl-Rónai Társaság kiállitása a Nemzeti Szalonban. Szabad Művészet, 1949.1.sz.31.o.

Breznay József

MDK

A Római Magyar Akadémián 1947 máj 24- jun. 7-ig kiállított képei

"Natura morta/tavolozza/."
/Csendélet, /Paletta/.

Catalogo della Mostra Artistica dell' Accademia d'Ungheria in Roma . Roma. 24 Maggio - 7 . Giugno. 1947.

Breznsy József

M DK

Az 1947 máj 24 jun 7 -ig a római Magyar Akadémián rendezett kiállitást méltatva megemliti nagy szellemi és müvészi nyugtalanságát.

Carlo Tridentini:Prime Mostre delle Accademie Striniere.
IL NUOVO GIORNALE D' ITALIA. 1947. ....

Brezmay József

A székely Bertalan díj pályázatóa disérétet kapott

Nemzeti lipóg 1938 V.8

M.D.K.

Breznay József

"Piros tetők" c. képét hozza a lap a "Képpel..." c. rovatban a régi Műcsarnokban rendezett kiállitásról.
Repr.

Szinház, Bp. 1946. juli. 24-30. II. évf.
28. sz. 23. lap

Breznay József

Budai táj, olf.

Téli táj, olf.

Faluszinház, olf.

Műcsarnok 1954 V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Breznay József

MDK

Livia, 1952.olf.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Breznay József MDK

Téli táj, 1954, olf.

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

M.D.K.

Breznyai József, kovácsmester

1857-ben mester Miskolcon.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 316.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. V. Miskolc, 1965

Breznay József festő M.D.K.

Művei a kiállításon

Sárvári Márta: Képzőművészeti kiállítás a Rozsfias Népfront klubjában

Magyar Nemzet 1985. január 6. 4.l.

Breznay József

és Mácsai István

1953. Aratósztrájk

c. képükért Munkácsy-díj I. fokozatát kaptak

Szabad Művészet

1953. qu. l.

Breznay József festő
Freskó a tanácsháza földszinti nagy csarnokában.:
/ tanácsválasztás/ a komlóiak a kép szereplői személyek ellen tesznek panaszt. , már olyan határozat is született ,hogy le kell meszelni.
6 évvel ezelőtt készült

„ig István: Epitőművészek és képzőművészek vitája

Magyar Nemzet 1961. október 1. 7.1.

Brezmayjózsef festő

M.D.K.

Deauvilleben sikerrel szerepel csendéletével és aktképeivel.

Művészet, 1961. november — 47 l.

Breznay József, festő

M-Ok

A Csók Galériában állította ki az utóbbi években készült műveit. A művész a főiskolán főként Karlovszkytól és Szőnyitől tanult. Néhány évvel ezelőtt Párizsba került, s ott magáénak tett különböző hatásokat, módszereket és technikai eljárásokat. A recensens úgy véli, hogy pl Magyar táj, Galambok, Szerelőcsarnok című képeiben sok a fölösleges technikai ballaszt.

P. I.: Jegyzetek kiállításokról

8. l.

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. nov. 28.

Breznay MDK

Breznay József

" Esszpresszoban"

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról. III.
ÉSZAKMAGYARORSZÁG.1957. nov. 16.

M.D.K.

Brezmay József
festő

A Csók István Galeriában van kiállítása. „Roncsok" „Szárnyasok", „Kutya és Csibék" „Piazza di Spagna" című képei (repro)

Fóthy János: Brezmay József új képeiről
Művészet, 1962. február — 30 l.

MDK

Breznay József

Livia, of.

Anya és gyermeke, of.

Miskolci kiáll. I. 1955.
16. 1.

Herman O.Muz.

MDK

Breznay József

Ősi a fényben, akv.

Zongora óra, "

Zongoránál, "

Miskolci kiáll. I. Herman O.Muz. 1955.

19. 1.

Brezmay József
festő

A Tanácskár előcsarnokában
van freskója

Sehőcz Mária: Komló képrőművészetéről.
Művészet, 1963. január — 31 lap

MDK

Breznay József

Pihenő aratók.Olajf. 180x120 N.M.
Tanácsválasztás. " 250x180
Virágcsendélet. " 80x60

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 14.1.

MDK

Breznay József

Livia 1952 olaj Művész tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 10.l.

Breznay József, festő M.Dk

Kiállítása nyílik meg — közösen Gánóczi Mária festőművésszel — a Csók Galériában, nov. 10-én.

—: Ma hallottuk 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 9.

MDK

Breznay József festőm.

és Bonda Eugenia festőm.

közösen diszitettek a mezőkovácsházai templomot.

Az országos egyházmüv. tanács.
Szépmüvészet.1942. 265, 266.l.

MDK

Breznay József

Szilágyi Jolán: Csoportkiállitás Budán.

Uj Világ. 1948.dec.17.

MDK

Breznay József

Építkezők
Szél a hidon

Budai Képzm.kiáll. /M.Müv.Mühely/
Katalogusa 1948.dec.5-től 20-ig

M.D.K

Breen[redacted]ay József

[redacted]stö

s.

Fö[redacted]ny János..

[redacted]

M[redacted]ivcsut, 1962[redacted]r – 45 hep

MDK

Breznay József

1953.Aratósztrájk c. képért Munkacsy-dij I. fokozatát kapta .A mű közös alkotas Macsai Istvánnal.

Szabad Művészet 1953. 94.l.

MDK

Breznay József

Téli táj 1954 olaj Magy.Tud.Akad.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiallitott művek jegyzéke.13.l.

MDK

Breznay József

Petrovszkij konzultál. Olaj.

"Magyar-Szovjet Baráts[illegible]" Képzőművészeti kiállítás katalógusa. 19[illegible]. 4.l.

MDK

Breznai József, festöm.

Öregasszonyok.	Olf.
Csendélet.	"
Erkély.	"
Gyerekszobában.	"
Csendélet.	Vizf.
Karosszékben.	"

Nemzeti Szalon. 1947 márc.23-ápr.7. Kat.
A Kéve Müv.egyesület kiállitása.

mdk

Breznai József festőművész

a Grand prix International de Peinture"
kiállításon Deauvillban, az egyik nagy
díjjal tüntették ki művét
(Kép „Nyári reggel") a 23. lapon.

Ország-Világ 1961, 38. sz. 23. l.

Bresnai József, festő

Deauville-ben most zárult le a „Grand Prix International de Peinture" nagyszabású kiállítása, melyen 27 ország festőművésze vett részt. Bresnai három képpel szerepelt. A zsűri a nagydíjjal Bresnai József egy aktképét tüntette ki.

— : Magyar festőművész sikere Franciaországban

6.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 31.

MDK

Breznay József

Farakodás, olaj.
Épitkezők, tempera.

Kippl-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület 1948.dec.12. - dec.26.Kat.

mdk

Breznay József munkácsy díjas festőm.

Út a Várhoz c. alkotása 2000 frt-os második díjat nyert

Mozaik Megnyílt „A Várkerület a képzőművészetben
(a hazafias népfront szilágyi terső téri sziklázában)

Népszava 91. évf 81. sz 1963. ápr 7 6. l

Breznay József festő M.~.K.

Résztvett a kiállitásen

Ut a várba c. képe II. dijat nyert

/sárvári/Képzőművészeti kiállitás az I. kerületben

Magyar Nemzet 1963. április 10. 4.l.

Breznay József, Jestő MDh

Breznay József s Gánóczy Mária Jestőművének Kiállítása lesz a Csók Galériában.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 26.

Breznay- Mácsai

„Aratósztrájk 1894-ben."

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás festményei
(Dulka Maria)

Magyar Nemzet, 1912 dec. 27.

MDK

Breznay József

A fővaros metszet-palyazatan II.dijat nyert "Kilátas a Gellérthegyről" c.munkája.

Szépművészet, 1940.3.sz. 72.1.

Brennay József
festő

M.D.K.

Műterem" c. képe szerepel
" a tárlaton

Lovas Sándor: Székesfehérvári tárlat
Művészet, 1964. május – 30 lap.

MDK

Breznay József

A főv.metszet-pályázatán a II.dijat Breznay "Kilátás a Gellérthegyről" c. munkája nyerte.

Szépművészet, 1940. 3.sz. 72.l.

Breznay József, festő MDh

Zavarosan törekszik egy „vélt modernség" felé.

Perneczky Géza: A székesfehérvári téli tárlat

8. 1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 18.

Breznay József.

A "Paál László Társaság" tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

M.D.K.

Breznay József
festő.

Mácsai Istvánnal közös
albumát 1952-ben festette.

Gerle László: Az 1962. év monumentális falképei
Művészet 1964. február - 20 lap

MDK

Breznay József

Olvasó. olajf.
Alvó. "

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 21.1.

Brezsnay József
festő

M.D.K

A tokaji művésztelepen dolgozott

Dr. Gaál Dezső: A tokaji művésztelep
Élet és Irodalom, 1963. aug 3 - 10 sep.

BREZNAY JÓZSEF

Önarckép. Olajf. 6oxloo
Livia. Olajf. 6ox8o.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.kat. 1952.dec.-1953. márc.
Műcsarnok.

MDK

Broznay József

"Csendélet", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan. 4-26-ig. 7.o.

BREZNAY JÓZSEF - MÁCSAI ISTVÁN

Aratósztrájk, 1894-ben. Olajf. 45ox24o.
Tanulmány az "Aratósztrájk"-hoz.oljaf. 35x45.
" " " 4ox5o.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.kat. 1952.dec.-1953. márc.
Műcsarnok.

1021

Képzőművészeti kiállítás az I. kerületben

»A várkerület a képzőművészetben« címmel kiállítás nyílt az I. kerületi Tanács és a Hazafias Népfront rendezésében a kerület bemutatótermében. (I. Szilágyi Dezső tér 6.) A pályázattal egybekötött kiállításra 88 művész 222 képet küldött be, amelyből a zsüri — részben a helyiség szűk volta miatt — 32 művész 52 munkáját választotta ki.

Első díjat nyert *Szabó Vladimir Krisztina tér* című festménye. A második és a harmadik díjat *Breznay József Út a Várba* és *Szentgyörgyi Kornél Budai táj* című képe kapta.

A kiállítás derűs hangulata, lépteit érezteti kitűnően. *Mácsai* Istvánt a Várba szélesen kanyargó út — címe: *Látvány* — *Bencze* Lászlót pedig a *Pala utca* hangulatos házsora ragadta magával. *Xantus* Gyula üde aquarellje a környező panoráma szépségét adja vissza, a tavaszi ég opálos fényét tükrözik *Dióssy* Antal munkái.

A grafikai anyagból *Balázs József* rézkarca és *Elesdy* István *Bécsikapu tér* című munkája vetí fel ismét a kérdést, nem lenne-e érdemes illetékes szerveinknek többet törődni szép városaink grafikai levelezőlapon való megörökítésével. Szuggesztív ere

a bemutatott művek változatos hangszerelése azt mutatja, hogy művészeink örömmel vesznek részt hasonló jellegű kezdeményezéseken. Megragadó, az egymáshoz bújó házak sajátos szépségét érvényre juttató kép *Somos* Miklós *Szarvas tér* című munkája. *Csernó* Judit *Budai részlet* című, élénk színekkel festett kisméretű képét is az ódon házacskák architektonikus bája ihlette. *Göllner* Miklós *Fortuna utca* című festményén a Mátyás templom karcsú tornya a tudott és mégis váratlanul elénk bukkanó szépség erejével hat. *Czene* Béla *Lépcsőn* című művén az öregkor és a fiatalság váltott ritmusú

ju, művészi idegenforgalmi propagandaeszközzé tehetnénk.

A kiállítás megrendezésében, gyakorlati kivitelezésében nagy segítségére volt a kerületnek a Képcsarnok Vállalat, amely a bemutatott művek ötven százalékát meg is vásárolta. A gazdag, szép és változatos anyag tartalmában és formájában túlnőtt a kerületi bemutatótermen, úgy éreztük, hogy kis helyre tömörítve egyszerre láthattuk várkerület minden szépségét. Hasonló jellegű kiállítások új színt vihetnek képzőművészeti életünkbe, és a városi kép-festést is fellendítik.

(sárvári)

1963 APR 1

MDK

Breznay József

"Csendélet", olajfestm

Magyar Művészhetek Reprezentatív Képzőm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 7.l.

Táblakép „Szél a hídon"

Breznay József

Szabad Művészet, 1949

II. évf. 1. sz. 32. o. Kiállítások.

Budai képzőművészeti csoport kiállítása.

Feskészet Brezsnay József freskója

A munka ábrázolása

Szabad Nép 1948 jul. 18.-ii.-

Kirimi

Arató-sztrájk 1897-ben.
(Breznay József és Mátrai István Jegyz.)

Irodalmi Ujság, 1953. jan. 1. 6. old.

Kirimi

Előadás előtt.

(Brezning József festménye.)

Művelt Nép, 1954. szept. 26. 3. old.

Táblakép „Építkezők"

Breznay József

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 1. sz. 32. o. Kiállítások.

Budai képzőművészeti csoport kiállítása.

Breznay József festő

Magyar Csillag 1943 XII. 1.

III. évf. 23. 694.o.
Farkas Zoltán: Kiállítások.

Breznay József festö.

Szab.Nép.1950.199.sz.aug.27. 11.1.

Breznay

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról.

Magyar Nemzet
1950. VI. 192
Széch. kvt.

Végvári Lajos

Breznay József festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10. sz. 430. o.

Hirek. - Mémosz. nékhár falfest-
mény pályázata.

dítinni

Breznai József festőművész

Művelt Nap, 1954. jul. 25. 4. old.

Breznay József festő

Magyar Művészet.1948.XV.évf.195.lap

Kirimi

Breznay József festőművész

Művelt Nép, 1954. szept. 26. 3. old.

Kirimi

Breznai József festőművész

Irodalmi Ujság, 1954. jul. 31. 9. old.

Kirimi

Breznay József

Prod. Ujság 1953. apr. 9. 8. old.

Breznay József

I.Magy Képzőmüv.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.196.sz.

Széch.kvt. Végvári Lajos

Breznay József, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. LXX. f. 60–61. l.

François Gachot: Három könyv a magyar festészetről.

Breznay József

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 6-7. sz. 124. o. kiállítások.

A Romai Magyar Festészet kiállítása.

/- s./

Breznay József festő"

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 6-7. sz. 127. o. Kiállítási Naptár.

Brenner József festő

Szabad Művészet, 1978

II. évf. 5. sz. 196. o. Kiállítási Naptár.

Breznai József festö.

Szab.Nép.1951.259.sz.nov.4. 9.l.

Breznay József festő

Nép Kiáhiház
Nemzeti Szalon

Szabad Nép 1948 dec. 28. – 6. –

Breznay József festő II. díj

A munka ábrázolása

Szabad Nép 1948 jul. 18.-ii.

Brezmay József festő

Szabad Nép
1946. 7.10. – 4. l.

Breznay József festő

Két fiatal festő és egy szobrász

Szabad Nép 1948 máj. 5.- 60.-

Kirimi

Breznay József

testő

Srodalmi Ujság, 1953, jan. 1. 6. old.

Brezmay József festőművén.

Magyar Nemzet.
1947. VI. 12.; III. évf. 130. n.
5. old.
(: Riport. :)

Breznat József festö.

Uj Világ. 1949. 6.sz.febr.11. 7.l.

Breznay József—Mácsai István: Arató-sztrájk 1894-ben

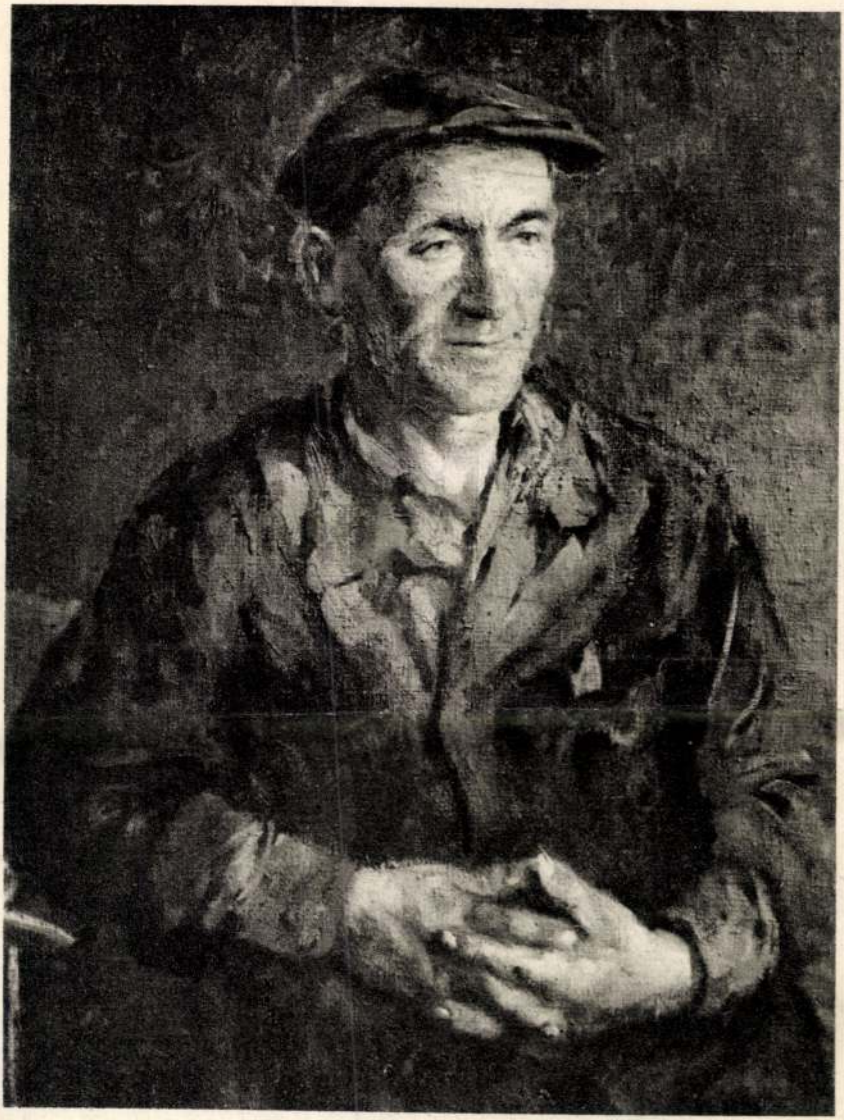

Bán Béla : Bányai elvtárs, a Petőfi-híd sztahanovistája

Breznay József MDK

"Kossuth hidja- ja

szerepelt a kiállitáson.

Borbáth Sándor: "A munka dicsérete".Képzőművészeti kiállitás a győri müvsarnokban. Kisalföld. 1963. jul. 7.

MDK

Breznay József

Mezőkovácsházai templom-freskója.

Cikk: dr.Molnár Ernő írása.

Magy.Építőművészet, 1941.12.sz. 395.lap

Breznay József MDK

szerepelt a soproni városi tanács és a Művészeti Csarnok közös rendezésében megnyílt kiállításon.

"olvasó nő"

(radó): Portré- és fejtanulmányok. Kiállítás Sopronban.
Kisalföld. 1963. jun. 1.

Breznay József

MDK

Szerepelt a fehérvári Csók István Képtárban rendezett téli tárlaton.

"Müterem"

Sobor Antal: Téli Tárlat.
Fejér Megyei Hirlap. 1964 febr. 9.

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

BREZNAY JÓZSEF

ÉS

GÁNÓCZI MÁRIA

FESTŐMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1961 NOVEMBER 10-ÉN, DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BALOGH ANDRÁS

festőművész

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA, BUDAPEST V, VÁCI UTCA 25

Fk.: Dr. Balázs Istvánné — 7986 FNyV 1

MDK

Breznay József

B. Turchányi E.: Fiatal képzőművészek a Főv. Képtárban. Budapest 1947. jan. 15. 31.l.

MDK

Breznay József

Olvasó, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
10.lap

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Ebédelő parasztok)
Festmény

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Legelésző marhák)

Festmény

Negatív

Lilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Üdülőben..)

Festmény

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Breznay József (Építkezés)

Freskótero

Negatív

Lilahi István

Hegedüsné

Breznay József: (Építkezés)
Freskóterv-részlet

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Paraszt felkelők)

Festmény

Jelz. j. o.: „Breznay J. 1953"

Negatív

Lilahi Tiborné Hegedüsné

Breznay József: (Fürdőzők)

Festmény

Jelz. j. o.: „Breznay 1953"

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Kavasó parasztok)

Grafika

3 részlet-felvétel

Negatív

Lilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Virágcsendélet)

Festmény

Fénykép

Magyar Foto: BtL 1003/5 Hegedüsné

Breznai József: Budapest látképe

Olaj

1951.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 3141/1-5 Hegedűsné

Breznay József: (Város-részlet)
Festmény

Kécsényi

1947. VII. 9.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: BT 21210/5 Hegedűsné

Breznay József - Mácsai István: Aratósztrájk
1894-ben

Olaj

1952.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: Z A 746/219

Hegedűsné

Breznay József: (Tdj)

Olaj

1951.

Neg. van

Fénykép

Magyar Fotó: Z.t 746/220 Hegedűsné

Breznay József: Virágcsendélet
Olaj

1951.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: FL 746/222 Kegedüsné

Breznay József: Olvasó leány

Olaj

1917.

Meg. van.

Fénykép

Követség Hegedűsné

Breznay József: Faluszínház
Cluj

Jelz. j.o.: Breznay 1954.

Fénykép

Magyar Foto: Zö 31221/8 Hegedűsné

Breznai József: A dézsma

Olaj

1953. XII. 21.

Neg. van

Negatív

Lilahi Istvánné

Hegedüsné

Breznay József: (Falusi dáj)

Feldmány

MDK

Breznay József, graf.

ugyanennek művészi díjat kapott a fa- és linoleum metszetekre beérkezett pályaművek közül.

Döntött a zsűri a fővárosi művészeti pályadíjairól. -Uj Magyarság. 1934.nov.27. 6.l.

MDK

Breznay József

A Fókusz-Galériában kiállitott művei között legszebb képe egyik csendélete. Nagy enteriőrjein még a Bernáth Aurél-emlékek épp oly fontos képalakitó tényezők, mint a fiatal festő egyéni impulzivitása.

(szp.) : Kiállitasok a Fókusz-Galériában.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 156.lap

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Breznay József: (Szavazó parasztok)

Festmény

Breznay József festő M.D.K.

uj falfestmény kartonon dolgozik a Beloiannisz Hiradástechnikai Gyár kulturterme részéreó

Napló

Magyar Nemzet 1965. szeptember 17. 4. 1.

MDK.

Breznay József

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 29.

Breznay József

A Kép. Főisk. hallgatója.

A Székely Bertalan díj pályázatot

diszérettel kapott

Magyarság 1938 V.8

Breznay József MDK

A M/ X római Magyar Akadémián 1947. máj 24-jun 7-ig tartó kiállitást méltatva megemliti

Silvio Marini: Monstre Ø d'arte.
A római napilap kivágott cikkéből csak annyi állapitható meg hogy 1947. jun 5 utáni/i szám.

MDK

Breznay József

festő

Szül. Budapest. 1916. A budapesti Szépmüvészeti Főiskola elvégzése után Budapest város ösztöndijjával utazott Ausztriában Svájcban és Olaszországban majd magyar állami ösztöndijat nyert a Római Magyar Akadémiába. Itt az 1940 és 1941-es killitásokon szerepelt. 1943-ban gyüjteményes kiállitása volt a Nemzeti Szalonban. 1944-ben résztvett Svájcban a Magyar Müvészet Kiállitásán. 1946-ban a Budapesti Szabad Szakszervezetek termeiben állitott ki. 1947 eleje óta ujra a római Magyar Akadémia tagja állami ösztöndijjal.

Catalogo della Mostra Artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma - Roma 24 Maggio - 7 Giugno 1947.

MDK

Breznay József

A római Magyar Akadémián 1947 máj 24--jun 7-ig rendzet tárlaton kiállitott müvei/ a katalogus számozása szerint./ 9-15.

9. Matre con la sua bambina/Anya gyermekével/ olaj.
10. Halcsendélet /olaj./
11. Csendélet /Paletta/ olaj.
12. Csendélet /Virágok/ olaj.
13. Romai lány. olaj.
14. Arckép. olaj.
15. Arckép. olaj.

Catalogo della Mostra Artistica dell' Academia d'Ungheria in Roma. 24.Maggio-7 Giugno . 1947.

IDK

Breznay József

A Műcsarnokban a VII. magyar képzőművészeti kiállítás nyílik meg. A Tanácsköztársaság évfordulója tiszteletére.
Fenti szobrász is részvesz.

/textillel ragasztott festmények/

Esti Hírlap 75 sz. 1959. márc. 29. 2 old.

Breznay József festőm. MDK

Aratósztrájk, festm.

Szabad Művészet, 1953. 64. l. Imre I: I.O.Képzm. tanácskozás.

Breznay József festőm.

Aratósztrájk, festm.

Szabad Művészet, 1953. 7o. l. Németh Lajos:
A pozitiv hős ábrázolásának néhány problémája.

MDK

Breznay József festőm.

Aratósztrájk, festm. ért Munkácsy dij I.fokozat

Szabad Müvészet, 1953. 94. l.

MDK

Breznay József

Esti szoba, temp.

Szépmüvészet, 1942. 2o5. l.

N.Szal.17.Tav.Szal. kiáll.on megvásárolt kép

Breznay József

Mácsával együtt festette „Vidéki asztaljak" c. képét.

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX-XX.
Moszkva 1961. 158. l.

Breznay József

Szövőnő c. festménye (repró)

szerepel a „Dolgozó emberek között"
c. kiállításan az Ernst Museum Gran

Szabó György: Dolgozó emberek között

Kritika 1968 III. 51old.

MIK

Breznai József

Kiállitási kritika

Kritika 1968 márc.

Brezsny József

Restaurálás c. műve /Mátyás templom/ a VI. miskolci országos kiállításon

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Északmagyarország 1960. dec. 18. 4.l.

Breznay József

Esszpresszóban / Párizs/ c. képe szerepelt a III. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti kiállitásról
Északmagyarország 1957. nov. 16. 5.l

Breznóbánya
Plébánia templom

középkori
Madonna szobra a breznóbányai
plébánia templomban

III. 85.

Mur. és Rot. Ét

Breznóbányai Gábor, ötvöslegény. 1625—29-ig Pozsonyban Strigler György (l. o.) ötvösnél tanult.

Mihalik József: Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 98, 115. l.

Breznobányai ev. templom

Stehlo Gerő: A breznóbányai ev. egyház multjára vonatkozó történeti adatok. Evangelikus Lap. 1912. 25, 26. sz.

DEBRECEN

Kistemplom órái

Régi toronyóra 1. VI 1869, 344 l.

BREZNYÁNSZKY GYÖRGY. tabakos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az 5 csoportot jelzik. 263.old

/ 1./ IV.tabakos. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

BREZNYÁNSZKY GYÖRGY, tobákos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 2./ V. tobákos. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesterembrek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Brezuyik József

Önállós

Értimisk 1908/9.

15. l

Budapesti Königstáv Egyesület

VII · 287

Breznyák József

végbíz, elégséges eredm.

Értimisk 1907/8. 22 l.

Brezuyik Józef

festo

1903–1907

Ćimisk 1930.82.1

Szentiványi Gyula

uruak

Bp. VI

Szondy-u 98/b.

S. Brezovics A. MDK

Résztvett a kiállitáson.

"Kálvin téren"

L.F.: Rajzpedagógusok müveinek kiállitása a Móra Ferenc Muzeumban.

TISZATÁJ; 1962. jul.

S. Brezovics A. MDK

Szerepelt a Csongrád megyei rajztanár festőművészek szegedi tárlatán /Móra Ferenc Muzeum/.

"Kálvin tér télen"

L. F. Pedagógus festők kiállitása.

Délmagyarország. 1962. jun. 27.

S. Brezovics Apollónia

Részt vett 1962-ben a szegedi Móra Ferenc Muzeum kupolacsarnokában megrendezett csongrád megyei rajztanárok kiállitásán.

Rajztanitás 1962. V.sz. 30.l.

S. Brezovich Apollonia MDK

"Tihany"

szerpelt a Szeged városi és Csongrád megyei rajtanárok kiállitásán.

Juhász Antal: Kiállitások.
Pedagógusok Lapja. 1962 nov. 20.

Brhel Martin

javito' XVIII. 12

l. Schirek Holitsch

131. l.

Bribéli Éva, (szandarzőlős.)

„A húgom" (repr.)

Gyermekrajzpályázat.
Képes Újság, Budapest, 1943. jún. 2.

Bribiranin Tamás, horvát építőmester. A XV. század második felében a horvátországi Brebirben született. 1527-ben Perat Balázszsal együtt építette a vrbniki plébánia templom szép harangtornyát.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 42. l.

MDK

Hansz Bribitzer,ötvöstanuló

néhai Wolff Bribitzer fia,kit Feistel Sámuel 1645-ben szegödtet öt évre,165i jan.:-én szabditja fel F.Mestere.

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX.sz.-ban.
Mus.és Kvt.Ért. 1910. 41-53.l.

Breznay József festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 1. sz. 32. o. Kiállítások.

Budai képzőművészeti csoport kiállítása.

Breznay József festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 1. sz. 30-32. o. Kiállítások.

Rippl-Rónai Társaság kiállítása a Nemzeti Szalonban.

Breznai Péter, festő-grafikusnüvész 1.) Folytatás.

Nagyvány Tihamér: Breznai Péterről. — a balett-táncos bája és szent Sebestyén mosolya: Breznai Péter művészetéről.

Művészet, 1988. márc., 50-old.

Bereznai Péter: Mágikus vadászat, olaj, formázott vászon, installáció, 300 × 400 cm, 1987

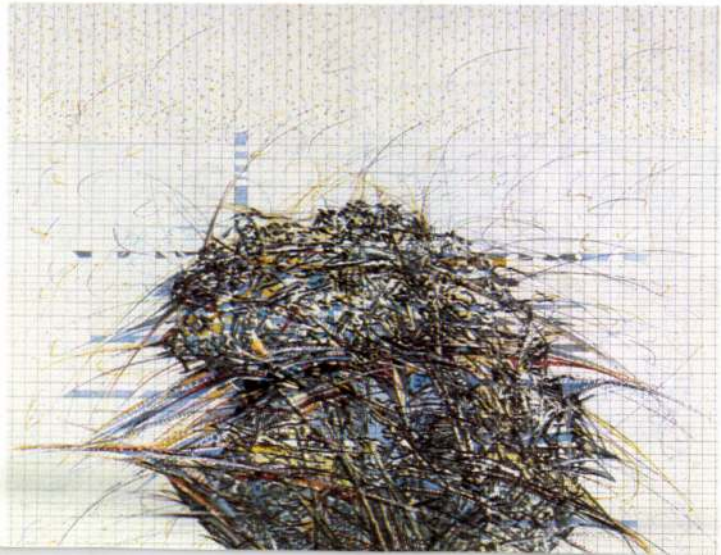

Bereznai Péter: Nagy pajzs, olaj, formázott vászon, textil, 300 × 160 cm. 1987 (fotók Guba István)

A balett-táncos bája és Szent Sebestyén m

Beszélgetés Péter művészetéről

Breznay József, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

BREZNAY JÓZSEF

festőművész kiállítása

1982. augusztus 15-ig

látható a Műcsarnokban.

Műcsarnok és Kamaratermei,

1982. aug. hó.

KIÁLLÍTÓTE

V., DOROTTYA UTCA 8.

GEDŐ ILKA

festőművész kiállítása

1982. augusztus 14-ig

M.

(bel

198

–sz

De
visel
neve
Fino
szub
zik,
zák
kult
sal.
ra
nem
gad
és n
körü

Meg
198
csüt

Ø Bricci ágyvöntő

Bereczk

Kassa 1556.

l.

Arch. Ért. 1899. III. l.

A kolostor udvara — Stiftshof (Dürnstein, 1928)

Breznai Péter, festő-grafikusművész 3.) Folytatás.

Novotny Tihamér: Breznai Péterről. – a balett-táncos bája és Szent Sebestyén mosolya.
Breznai Péter művészetéről.

„Kerekeken gördülő angyal", fém, festett papír,
m.: 30 cm, 1977. |repr.|

Művészet, 1988. márc., 51-old.

Bereznai Péter: Sárga maszk, olaj, vászon, 150 × 150 cm, 1985
(fotó Gajzágó Jolán)

latot művészbarátai: *Feledy Gyula*, Kondor Béla, *Csohány Kálmán*, *Kass János* jelentették, akik – más művészekkel, értelmiségiekkel együtt – gyakori vendégei voltak.

Gondok közt című képét 1967-ben készítette. A kompozíción a fekete tustollrajzolat értelmezi a zöld, barna, fekete és kármin színű, olaj alapú festékekkel felvitt monotypiás nyomatot, amely a kép szerkezeti és gondolati kiindulópontja volt. A művész meditáló emberalakot s egyfajta „gondolatteret" formált belőle. A figura előtt egy arcél látható, körülötte lefelé zuhanó festékgöbök, mögötte s alatta a fekete sávokat ovális kiegészítő vonalak. Ez az ovális védi s fogja körül csatlakozó lábhoz, miként egy hatalmas madár menekíti – vagy talán mindez együtt. Fölötte, a kép felső részén, hatalmas arcfelhők tornyosulnak és töltik ki a teret. A kép bal szélén reménytelenül kapaszkodó figura egyenes vonala zárja a kompozíciót.

1971-ben ezt a grafikát a *Négerek imája* sorozatához kapcsolta *Lajhárnak mondanak* címmel. Így szól az illusztrált ima ide vonatkozó szövegrésze: „Ó, Isten, ki mihaszna potyafráter és lajhár vagy – mert ezt mondják rád, ha nem dolgozol és munkát nem találsz." A kompozícióra helyezett fekete tusfelirat újraértelmezi a csüngő s az ülő alakot. Utólag erősítette meg a művész tussal a meditáló főalak

Breznai Péter, festő-grafikus művész 4.) Folytatás (mége)

Novotny Tihamér: Breznai Péterről. – A balett-táncos bája és szont Sebestyén mosolya. Breznai Péter művészetéről.

Művészet, 1988. márc., 51-old.

Breznay Tonci – Briesztyánszky

a 16. század második felén
di változásoktól jobban du
elején készült alkotások
tatják, hogy ha e szinvona
gas, e városi képirók a na
s annak tágabb környékén
vészeti igényét. S ez nem
szobrászok és kőfaragók te
Egy szükebb terület, a kör
metszők tevékenysége nyomá
az a két évszázadon át meg

Breznay László, festő (1) MDh

Az idén másodszor szerepelt a deauville-i nemzetközi képzőművészeti kiállításon. Tavaly egy virágcsendéletéért elismerő oklevelet kapott. Az idén aktképével megnyerte a Le Grand Prix International de Peinture de Deauville-t.

A művész négy év óta állandóan szerepel két párizsi kiállítóteremben: a Salon d'Indépendence-ban és a Salon d'Automne-ban.

— : Magyar festő francia nagydíja 2.

ESTI HIRLAP

, Sz. 1961. szept. 16.

BREZNAY László

Kiállít: Budapest Párizsi Nagyáruház
LÁSD: Bernáth Jenő
Hatvan művész millenteneáriumi akciója

Dunaújvárosi Hírlap 1996. aug. 14.

*A székesfehérvári sírkápolnák*ról: Ozorai Pipo: Dercsényi 1943. 57; a Rozgonyi Istvánnak adott engedély: Dl. 11889; vö. uo. 58. – Vö. Mályusz 1984. 258. sk.

Hagyatékok: Perényi Miklós: Dl. 39.288; Rozgonyi István özvegye: Dl. 13.888; Tari Lőrinc feleségének, Katalinnak pere Szécsi Tamás özvegye, Ilona ellen: Dl. 26.408; Apafi Miklós: Dl. 62.844; Bátori Tamás: Dl. 13.815; Farnosi Veres Dénes: Dl. 29.277; Rédei Alch László és András Dl. 13.306; Pásztói Jakab: Dl. 43.771.

*A varannói hatalmaskodás*ról: Dl. 18.424.

A tarkői csodatévő ostya esete: Dl. 68.802.

A középkori castellumokról alapvető: Koppány T.: A castellumtól a kastélyig. MÉ 23(1974) 287. skk példáink java e cikk alapján.

*Az alsóörsi udvarház*ról: Entz G.: Gótikus udvarház Alsóörsön. MÉ V(1956) 125–132.

Adatok a kincsgyűjtéshez: Panyolai László mester anyjának, Nyelves Demeter özvegye, Margit asszonynak végrendelete a nagysemjéni egyház rektora előtt: Dl. 52.118; az erdélyi káptalan jelentése Péter erdélyi alvajdának: Kőrösi Péter és társai kegyetlenkedéséről és rablásairól Almakeréken, Újfaluban és Indalon: AO IV. 302. sz. 497; Sztárai János fia, Pál végrendelkezése a pécsi káptalan előtt: AO V. 208. sz. 357; Alsóbarcai Kelemen követelése: [illegible] Abaúj megye vizsgálata Tótsolymo-

Breznay László, festő 2 MDh

Most meghívták a Societé Civile d'Art Moderne nagydíj-pályázatára, amelyen a legjobb kép a Grand Prix de Paris-t kapja meg.

Az 1962-ben megnyíló IX. M. képzőmův. Kiállításon az oroszlányi bányatrószt által rendelt – hulpzini fejlést ábrázoló – hatalmas vásznát s a Klement Gottwald gyár szerelőcsarnokát ábrázoló művét fogja bemutatni.

– : Magyar festő francia nagydíja 2. l.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. szept. 16.

Breznay László 1.

Bogáncs - szines rézkarc Bp.1961.
292x385 mm 98.-Ft.

Dália - szines rézkarc Bp. 1962.
295x390 mm. 98.-Ft.

Gyümölcskosár - szines rézkarc Bp.1961.
290x380 mm. 113.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

231.1.

Braznay László 2.

Magnólia - szines rézkarc Bp.1962.
293x380 mm. 100.-Ft.

Napraforgó - szines rézkarc Bp.1962.
290x395 mm. 113.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

232.1.

Breznay László 3.

Virágkosár - szines rézkarc Bp1962.
300x395 mm. 100.-Ft.

Virágok - Szines rézkarc Bp.1961.
165x305 mm 98.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

232.1.

MDK

Breznai Livia

Kiállitási hir

Magyar Vasutas 1968 juli.17.

Breznay Ilona

Művei szerepelnek az Iparművészeti Főiskola typografikai tanszéke által rendezett diplomamunka kiállításon

Magyar Nemzet 1973 január 12

4.old.

Breznay Livia

"Egyszerü elrendezésü és didaktikus táblákat állitott ki" a müvész, aki az Iparmüvészeti Főiskola Typo-grafikai tanszékén most végzett és az intézmény disztermében rendezett diplomakiállitáson szerepelnek müvei. Vadas József: "Beszéljünk a grafikáról" cimmel ir a tárlatról s elismeréssel nyilatkozik a fiatal grafikus munkáiról.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 2o.
XVII. évf. 3. sz. 13. lap.

Breznay Livia, grafikus

Tasnádi Kubacska András: Ásványok c. kötetét illusztrálta.

— : Új könyvek 143.

Élet és Tudomány, Bp. 1975. jan. 17. XXX/3.

Breznay Lívia

A Burár Izebkönyvek friss köteteiből:
„Kövülettk" c. Scholz Gábor szövegével,
Breznay Lívia rajzaival. (említve).

-i-s: A gyerekek könyvespolcára.
Pedagógusok Lapja, 1976. okt. 8.

Breznay-Mácsay

festő

M.D.K

Aratósztrájk

D. Fehér Ilsuzsa: Gondolatok másfél évtized magyar képzőművészetéről
Művészet, 1960. augusztus. 13 lap.

O Brezniczky Alice

textil

1924-26.

Ćimisk

1930. 82. l.

BREZNICKÝ BERTALAN

Művész-iparos. Életrajzi adatai

Ezt dátum nélkül megemlíti, hogy

több kiállítása volt.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 42.

BREZNICKY BERTALAN

Különféle mester- művészeteket szol-
va, mint pl. faragó, művész-lakatos, stt.
említi nevét.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slo-
vensku 1918--1938. Košice 1964. 36.

mDK

Breznuzky Jozsef és Kis Kálmán
mesterzedő nyomdáz

Közösmunkaja a Megtivó
(tanc)

÷ Lapunk e havi számának melléklete

Grafikai Szemle 1911 évf 3 z 66 l.

MDK.

Brezniczky József
mesterszedő

tervezte és szedte a boritékot

– Mellékleteinkről

Grafikai Szemle 1911évf 4 sz 90l

mok

Brezniczky József
nyomdász

szedte a báli meghívót

÷ Melékleteink

Grafikai Szemle 1911 évf 2 sz 44 l.

MNK

Breznitzky Olga

Indiai tündér mese vizf.
Chiméra "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 5.l.

BREZNAI Péter festő

DEIM Pál: Három fiatal békéscsabai képzőművész.
Uj Aurora 1988.1.sz. 33 - 39. p. és képek

letéve: Gubis Mihály

új

JANUÁR

H	K	SZ	CS	P	SZ	V
						1
2	3	4	5	6	7	**8**
9	10	11	12	13	14	**15**
16	17	18	19	20	21	**22**
23	24	25	26	27	28	**29**

MDK

Breznay József

Perneczky G.: A székesfehérvári téli tárlat.
Népszabadság 1964. febr. 18. 8.l.

Breznay József, grafl

MDK

fa- és linoleum metszet-

Budapestet ábrázoló pályázatot hirdetett a fővár
A grafikai szakértők most birálták el a beérkezet
pályaműveket.

B.J. ~~a~~ második dijat nyert~~e~~: "Kilátás a Gellert-
hegyröl" c. munkájával.

Nemessányi Kontuly Béla kapta a Ferenc József
festészeti dijat. -A főváros metszet pályázatá-
nak első diját Jegos Ernő nyerte.
Magyarország. 1940. nov. 26. 6.l.

Breznay József, festő MDH

Egy csendéletét megvette a VIII. ker.-i Vendéglátóipari Vállalat.

—: Narancsos csendélet 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 21.

BREZNAY JÓZSEF

„Evolúció"

Kamarakiállítás

1996 máj 7-30

Collegium Budapest

Institute for Advanced

Study

Bp. Szentháromság u. 2

MDK

Breznay József

Nemzeti Képzőművészeti kiáll. Az Ország 1944. jun. 17. 8.l.

Fénykép

Magyar Foto: SD 3628/1,2,3,6,7,10 Hegedűsné

Brezmai József a Vitre készül
„Budapesti diákok" c. képével

1952.

Neg. van

Fényhép Palla

Képőműrészek Szövetsége

Brennay József: A dézsma / IV. Magyar Vépz. Kiáll. /

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

Fénykép

Palla

Képzőművészek Szövetsége

Breznay József: Laboratóriumban / I. Magy. Képz. Kiáll.

Jel.: Breznay J. 1950

Olajfestmény.

Fotó: Pekás S.

Meg. va

Pallai

Fényhép

Képrőművészek Szövetsége

Brezovay József – Mácsai István: Arató szabadjuk
/III. Magy. Kép. Kiállítás

Olajf.

Faló: Petrás A.

Neg. van

Negativ

Petrás: 460 Kerényiné

Breznay József: MÉMOSz pályázat terve.

Fénykép

Uj Magy.Képt.:5733 Kerényiné

Breznay József: Livia.1952.
J.l.j.: Breznay 1952
festmény

Petrás foto

Breznay József, Munkácsy-díjas festő-ágrafikusművész

A két világháború között ösztöndíjjal az örök város Collégium Hungáricumába küldött képzőművészek római iskola címkével kerültek a maradi klasszicizmus skatulyájába. Holott az ösztöndíjasok közül a legmarkánsabb egyéniségek – Laborcz Ferenc, Breznay József, stb. – igazán nem tekinthetők a még oly örökértékű egykori stílusok utánzóinak.

Pogány Ö. Gábor: Nyolcvan éve született Medveczky Jenő.

Magyar Nemzet, 1982. aug. 31. 10. old.

BREZNAY JÓZSEF

MISKOLCI TÁRLAT

Breznay József Munkácsy-díjas festő 65. születésnapja alkalmából Miskolcon, a Szőnyi István Teremben kiállítás nyílt a művész alkotásaiból. Képünkön a Klári című festmény.

III/ 20. ■■. 43. ●.

3 felában. Bp. 1938.

.: Officina, 1947.

a, 1947.

p. : Corvina, 1970. 4. átdolg. kiad.

Breznay József

Breznay József
Karlovszky Bertalan tanítvány

Magyar Nemzet 1983. X. 23.

Breznay József, festő

L: Deim Pál

Vadas József: Generál árt

13.

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Breznay József, festő

L: Ék Sándor

Székely A. Az. ötvenes évek' művészetéhez 23-35

Mozgó Világ, Bp. 1984. maj.

x/3

BREZNAY József

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

BREZNAY JÓZSEF

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BALOGH ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ, EGYETEMI DOCENS

1972. DECEMBER 15-ÉN, PÉNTEKEN DÉLI 12 ÓRAKOR

MŰCSARNOK

BUDAPEST, HŐSÖK TERE

5659 FNyV. I

MDK

Breznay József

Farkas Zoltán: Kiállitások. Magyar Csillag
1943. XII.1. III.évf. 697o

Brassaï József
festő

M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Péter Imre: Kiállítás a Harcpiac Népfront II. kerületi Radnóti Miklós klubjában
(Művészet, 1965. március – 43 lap

Breznay József, festő MDK

Réntvesz a székesfehérvári téli tárlaton.

Csek Miklós: Alacsony szinvonal 2

ESTI HIRLAP, bp. 1964. febr. 4.

MDK

Breznay József

mint végzett festőnövendék a Főiskola kitüntető emlékrmét kapta

Tanévnyitó ünnepség a főiskolán. Képzőm.Közlöny 1939. 3-4. sz. 9.l.

Breznay József, festő

BREZNAY JÓZSEF festőművész kiállítása nyílt meg a miskolci Szőnyi István Teremben. Az alkotó, aki a miskolci művésztelep gyakori lakója, ezúttal több mint félszáz tájképet, portrét és más figurális kompozíciót mutat be.

– Hú

8

Népszabadság, Bp. 1981. máj. 15.

Breznay József, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

1982. júl. 23-aug. 15.-ig látogatható Breznay József kiállítása a Műcsarnokban. Négy évtized óta alkotott festményeiből és grafikáiból állították össze e három teremre való művek sorát. Arzalós Endre a katalógus előszavában jellemzi művészetét.

Műcsarnok és kamaratermei, 1982. július

Brezniczky Olga

grafikus

1917–20

Éimisk 1930. 82. l.

Breznitzky Olga

1920. máj.

- kiáll. Nemzeti szalonban

Indiai tündérmese,
vízf. 7000.—

Chimera, vízf. 7000.—

Hálósúlyok köből, bronzlori V. 34.

Breznitzky Olga

48 A kék madár sz. r. 700.—

Nemzeti Szalon

1917. május.

tav. tárl.

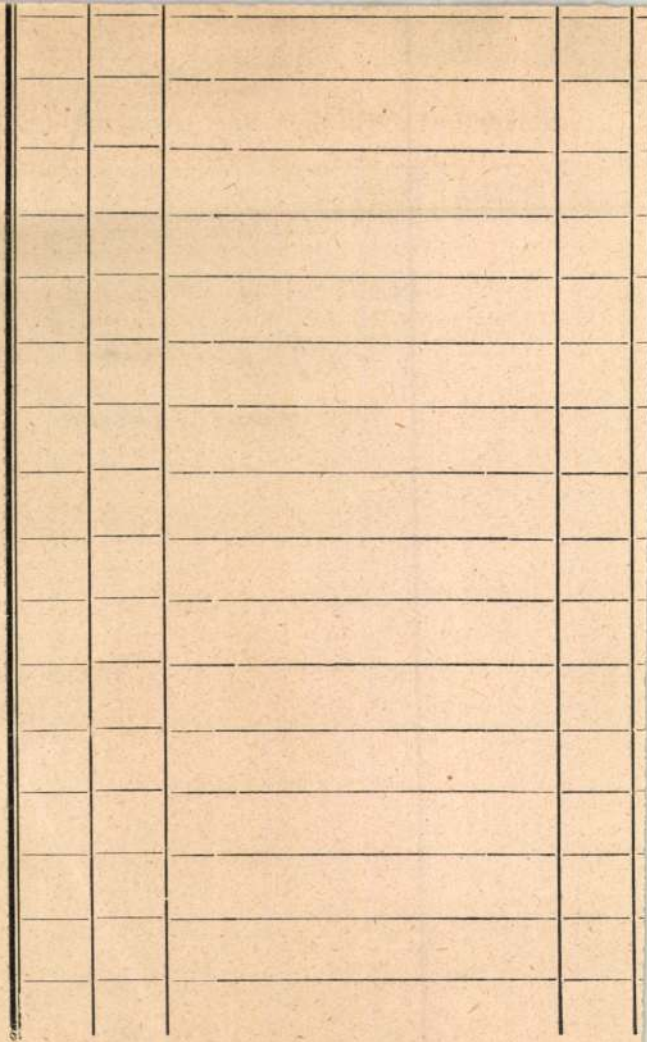

917. raktári szám.

B r e z n i t z k y O l g a .

1917. Tavaszi kiáll.

A kékmadár, szinesrajz

1920. Tavaszi tárlat

Indiai tündérmese, vizf.
Chimera, vizf.

O Brezniczky Olga

Nemzeti Szalon

Briccius de Polanka

kodexmásoló

2409.

1850.

Briccius

l. Bereczk

L.

Kendrey - kentiványi

258. l.

Briccius

(Brikczius)

polánkai pap

l. 1455-ri

Könyvkiáll. amlét

50. l.

		1	LÁDA	2 FESTMÉNY	

24289 Márkus-nyomda

Összes ügyleteinket csakis „a szállítmányozók általános üzleti feltételei" és az általános szállítmányozási szokványok alapján bonyolítjuk le. Az üzleti feltételek megjelentek a Budapesti Közlöny 1934. december 20.-i számában s irodánkban bárkinek rendelkezésre állanak.

EISLER ALADÁR

Nemzetközi szállítmányozási és raktárház vállalat

Schneider Károly

Briccius

polánkai pap

l

Könyvkiáll, ennek

4. l.

14. l.

vél

d az illetékes
hatósághoz intézett
azzal

Corvin János

budapesti fényképészek lepog-
nyady sirokról emlékének fényképi felvé-
emlékek országos bizottsága ré-
rvén, van szerencsénk erről
kben et azzal a kéréssel kiadatni mindazokat kiket illet-
éteni, hogy a nevezett fényképé-
ében (támogatni méltóztas-
és) megbízásának teljesíthetesében
a nevezett fényképészt
n, 1903. október hó 21én.

mdk.

Briccius puskamüves

ki az oráloz szükséges haran gokat öntötte
32 denárl kap, a tüzvész utáni javitáskor.

Mihalik József. A kassa Szent Erzsébet Templom.
Bp. 1912
kiadja a M. T. A. 70. l.

Briccius ötvös.Beszterce.1552.

Arch.Sieb.1887.21.köt.79.1.

M.D.K.

Briccius de Polanka, miniátor

Vitéz János nagyváradi püspök udvarában dolgozott és 1455-ben ott másolta Tertullianus „Apologeticus" c. könyvét, mely jelenleg a bécsiekben levő corvinák közt található. Bécsben ott készült Victorinus egyik műve, mely Vitéz legkorábbi könyvei közül való (XLII. t.), s amely később a híres corvina-kötés társasága révén (XLVIII. t.) a budai könyvtárba került. A könyvet 1460 körül másolhatták, amint:/.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bevez.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon. 17. old.

M.D.K.

Briccius de Polanka, miniator

... Vitéz 1462-ből származó bejegyzése igazol. A kódex szép színes címlapja a magyarországi gotikus miniatura-művészet kedvelt modorában készült, amellyel rokon a kiváló német csillagásznak, Regiomontanusnak „Canones" c. műve (OSZK Clmae 412.) melyet kátyásnak ajánlott (XXI. t.). 3a lapjára egy hazai miniátor szerényebb gótikus iniciálét festett. Ezen túl a hazai corvinák közt gótikus diárítésűeket nem

A magyar Corvinák. Összeáll. és bev.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon.

17-18. dd.

Brichet, Rob.

rézm.

Pataki 1951

131.1-

...kvelebő leányt, ki a hátára vett puttonban fejés
... látható s vállán merőhálót hallal tartó le-
~~...~~ A legény: sapkát, mellényt, rövid
... vísel ~~...~~; a leány öltö-
...s gallérral, piros mellfűző rózsaszínű szegés
...tény s rövid szoknya. A háttér Tisza menti
... a kép alatt két-két sorban:
...yékin megtelepe-
...vábok"
...sche Ansiedler
... Theiss."
„30"
... meretei a réclapnal 25·3 : 19·2 cm.
...Beyer K.
...4984 (szines).
...moniens Bewohner. Wien, Cappi 1816.

216/97 № 38.

Ø Bricht Jenő

~~épitész~~
épitőmester

Tapolca

l.

Váljubal

573. l.

Éltrajz sütetési év
nélkül, arcképpel

MDK

Brichta József, műbutor-asztalos

Kivitelezte a Molnár Farkas és Breuer Marcel által tervezett "OMIT-iroda"-t.

Az Ipam.Társulatnak az Ipam.múzeumban rendezett
50 éves jub.kiállítására résztvevői.
Magyar Iparművészet. 1935. 266.l.

Ö Bricler Márton

ácsm.

1721–22.

Erzsébetvár

Schuller Zwei

442, 443.1.

Briczky József.

A Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Iskola évvégi kiállításán festményével szerepett: „Nagyalvasztó", akvarell. (említve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1951. Dec. 31

Bíróczky János

Balatonfüredi képeiből, kiállítása a diósgyőri vasgyárban.

Hajdu Béla: A diósgyőrvasgyári képzőművész körök kiállítása
Északmagyarország 1954 jan. 27.

Bíróczky József

Műveiből kiállítása a diósgyőrvasgyári szakkörök dolgozóik DIMÁVAG ebéd-lőjében rendezett tárlatán

Északmagyarország 1959. aug. 30. 4.l.

MDK.

Bridgman, Frederic festő:

" Az algiri régi város" /A szomszédok:/ "/kép/

Mücsarnok, 1903 tav. nemzetk. kiáll.

Bridgmann, Frederic festő MDK.

Algeriri régi város /:a szomszédok:/"/kép/

Mücsarnok, 1903. tav.nemzetk. kiáll.

BRIEBILKOVITS JÁNOS

ötvös inas 1696 táján

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 221. 1

Brieff von Ritmicz,

Thomas

feggverdeséklésztő

1574 – nyert polgár-
jogot Kassán

o Kem o

273. l.

112. METZINGER, JE

~~O~~ Brieger

hanami (Kindország) zármazás
vis ötvöslegény

L. Kendrey - kentiványi

258. l.

Ø Brieger Klára

fasti

Hist. Bpest.

lásd

Bozmagyarlex

191. h.

Brieger Klára

1922/23 - 1927/28 lásd

Szabó Istvánné

Fertőpzőmfőistérk

71. l

greca") fontos emléke.

GUIDOI MAJOLIKA. Igen kevés olyan majolika ismert, melyek Guidóban (Gubbiótól délkeletre) készültek, valószínűleg a XVI. sz. folyamán. Kiválóságuk a ragyogó rubinfényű máz. Általában a gubbiói majolikára emlékeztetnek.

GUILLAUME (ejtsd: *gillyóm*), *1. Albert*, francia festő és grafikus, * Párizs 1873. Gérôme tanítványa. Főként mint grafikus lett nevessé különböző lapokban megjelent rajzaival és karikatúráival.

G., 2. *Eugène*, francia szobrász, * Montbart 1822, † Róma 1895. Nemes klasszicista stílus. Legjellemzőbbek portréi, ahol nem annyira a külső hasonlóság, mint inkább a jellemző gondolati tartalom, a szellemi karakter kiemelésére törekedett. (Napoleon-sorozat a pranginsi kastélyban, a Luxembourg-múzeum Mgr. Daboy bronza.) Nagyobb dekoratív munkái a párizsi Trinité-templom és a Louvre Turgot-pavillonjának homlokzatán. Jelentősebb kompozíciói: (Anakreon (márvány), A Gracchusok (bronz), Római házaspár (márvány), Az arató (bronz), mind a Luxembourg-múzeumban. Műkritikai írásai közül kiemelendő: Fragments sur les théories de l'art (3 kötet). — Irodalom: L. H. *Jouin* (1898) és H. *Margny* (Montargis, 1911).

GUILLOCHIROZÁS, valamely tárgyat számtalan egyenletesen hullámos, vagy szabályosan egymásba kapcsolódó, sűrűn bevésett vonalakkal díszíteni. A díszítésnek ez a módja a XVII. sz. elején elefántcsont tárgyakon gyakran fordul elő. Később sima fémfelületeket díszítenek így. A G. zománcalapnak is igen alkalmas, amennyiben az alapot érdessé teszi és egyben az áttetsző zománc alatt díszíti is. Hogy neve honnét

Brieger Klára MDK

Kazalban, olf.
Hármashatárhegy, olf.

Országos Magyar Tárlat
AZ Uj Müvészházban, 1929.

Brigger Klára
Női akt, kréta

O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 47.

Brieger Klára
Női arckép, kréta

O.M.Kir.Képzőművv. Főisk. kiáll. 1924. 16 l.

MDK

Brieger Kláta

Női arckép, kréta

Képzőm.Főisk. ifjuségi kiáll. Ernst Muz. 1924.

16 l.

Rácz Kálmán

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Szép virág

Pesti Hirlap
1929.IX.8.

Rácz Klára

festőművész

Cseh tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1929.IV.8.

Brieger Klára

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Szépvölgyi képe.

Magyar Hirlap
1929.IX.8.

Brüger Klára.

Réti István növendéke.

Képei szerepelt a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1924. május 20.

MDK

Brieger Klára

Akt, kréta

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

16 l.

MDK

Brieger Klára

Női akt, kréta

Képzőm.Főisk. ifjuségi kiáll. Ernst Muz. 1924.

17. 1.

Brieger Klára
Akt, kréta

O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 16 l.

MDK

Brieger Klára festőművésznő

Az esztergomi belvárosi templom ornamentika festésében segédkezett.

Börzsönyi Béla: Az esztergomi belvárosi templom uj művészi freskói.

Nemzeti Ujság, 1927.szept.7. 6,1.

megirva

Briers (Priers) Adorján

ékszerész

L

Kendrey - Kentiványi

~~[illegible]~~. l.

258.

Brieger, hanaui (Németország) származású ötvöslegény. 1825-ben Brassóban Kasten Tamás mesternél dolgozott.

Gyárfás Tihamér: A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 62. l.

Briešjanin Domonkos, várépítő. A XVI. század elején Bresciaban (Lombardia) született, honnan Castelnuovoi Péter Novigradi Márton és Milanoi Péter mesterekkel együtt 1544-ben Horvátországba hívták a sziszeki erőd építésére. Ezt az erődöt a török betörések miatt a zágrábi káptalan saját költségén kezdte építtetni. A vár háromszögben épült s három bástyával és vastag falakkal volt körülvéve. A külső kettős falakon, melyek egy bástyával is el voltak látva, több évig dolgoztak s csak 1564-ben fejezték be. E vár erősségét bizonyítja, hogy négyszer állotta ki a török megszállást és ostromot. 1593-ban azonban a törökök mégis elfoglalták, s teljesen felduláták. Utóbb a zágrábi káptalan helyreállíttatta s ez állapotban még a XIX. század közepén is fennállott.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 42. l.

Briešjanin Domankos
vázipítő

2. Kendrey - kentiványi
258. l.

Adriaen de Bries
bécsi ötvös

MDK

A Bethlennek dolgozó mesteremberek közül különösen két Bécsben élő aranymüves neve vált ismertté: Adriaen de Bries és Reinprecht Pál. Ez utóbbit leltárunk is megnevezi.

Baranyai Béláné: Bethlen Gábor Gyulafehérvári palotájának összeirása 1629. augusztus 16-án .

Müvészettörténeti Tanulmányok.Bp. 1961. 229-232.
A/ Az összeirás teljes szövege. 233-258.l.

231.l.

Brieska István épitész M.D.K.

KÖZTI

Sportszálló terve / Lágymányos/

t.c.: Szép lesz a Sport Szálló de sok még a javitanivaló

Magyar Nemzet 1966. jan. 7. 5.1.

Brieska István

a budapesti Sport Szálló
építésszekért emlitve

Magyar építészet 1945-70
125. old.

Ø Brieszlyenszky József
festő Gönyün.
Kikötő, of.
Győri Képző- és Iparm-
Társulat. 1941
dec. kiáll.
(Katalogusaim hőst
Győr alatt

Női arckép
Ebéd, of.
u.o. 1943. téli
kiáll
1944. dunántuli tárla-
ton is rést vett.
L. a győri katalogusok
hőst.

A TISZAI ÁG. HITV. EV. EGYHÁZKE

□□□ JOGAKAI

1148. *szám.*

A Műemlékek Országos Bizo

Igazgatóság

Mult évi december

tésre tisztelettel jelent

III.kötetét a Franklin ny

karunk nevében a leghálás

ország Műemlékei c. nagy

Briger Miklós, ónműves, 1458.

Kassa.

Tört. Tár

1887., 784.

Kemény: Kassa középkori iparához és kereskedelméhez.

1.

valójában:

„Niclas briger eur mitburger

Briesztyienszky József

festő

Gönyű

(Győr om)

MKSz 1947

Briesztyenszky

József

Győri kiáll. 1940

Kat. Hamv. sz.
Prot. Alfréd

6.

A hold kelte 6.41, nyugta 16.48 óra.

10. Karalamp

CSÜTÖRTÖK

24

Kat. Szökőnap
Prot. Szökőnap

5.

A hold kelte 7.18, nyugta 18.10 óra.

11. Balázs vt.

PÉNTEK

25

Kat.Mátyás
Prot. Mátyás

6

A hold kelte 7.52, nyugta 19.30 óra.

12. Melét pk.

SZOMBAT

26

Kat. Géza vt.
Prot. Géza

4

A hold kelte 8.22, nyugta 20.48 óra.

9. hét

1944 FEBRUÁR 29 nap

13. Martinián

Brzesztyenszki J.

l.

Györi kiáll 1941 dec

Briesztyenszky József, Gönyü

16. Női arckép,
17. Ebéd

A Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat 1943. évi téli tárlatának katalógusa.

Briesztyenszky József

lakik Gönyű

laid

Győr Dunántúli tárl

1944

pir, könyv és irószerkereskedése
NAGYKÁTA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Brieznieczky

Jestő?

a rakospalotai
képzőművészeti munkái-
akadémia tanára

l.

Szabad Művészet

1949. 43. l.

kelyekkel és savókkal, melyek felülről függőleges mezőre osztják.
Mag. 115 cm.
Talán Esterházi György kanonok (16
birtokából. Lepold Antal ajándéka, 1
Lepold Katalogus, 161. sz.

MISEING,

fehér vászonból, széles gazdagrajzú ve
széllel: edényből kinövő virágos fát ö
nőalak, felettük angyalok és bőségsz
lebegő páva, közben palmettás baldach
táncosnők angyalkával.
Hossza 410, szél. 64 cm.
Milánói munka, 1680 körül.
Tévesen Oláh Miklóstól származtatva, va
Keresztély Ágost prímás tulajdonából
Dankó 101—102. l. (Képe XLII. t
Irodalom. Egyházművészeti Lap,
371. l. — Martinov: Le trésor
Revue de l'art chrétien, XV., 188
350. l. — Lepold—Homor 74. l. —
PA, 200 l. — Lepold: Adatok 12. l.
nyánszky 96—99. l. (Képe 97. l.) —
Katalógus 194. sz.

KÉRY JÁNOS KARINGE,

csalánvászonból, aranyhímzésű batiszt
rozettás aranycsipkével. Ujjakon ke
aranycsipke.
A csipke 15 cm széles.

Brieszkyenszky József

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója
1953-1963. Bev. Vaykai Aurél Bp. 1963

37-0.

[illegible]

Briesztyenszky József festő

tanitó

[illegible] XXXXXXX

XXXXXXX vezetőtanára

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KÉRDŐÍVÜNK ÉS OLVASÓINK

Egy folyóirat és olvasói között természetesen elsősorban a közleményeken keresztül alakul ki valamilyen kapcsolat. Ez a kapcsolat azonban még nem eléggé aktív. Az olvasó elolvassa a közölt cikket, tanulmányt, egyetért vele, vagy nem és ennyiben marad. Legritkább esetben szól hozzá, tartózkodásból-e vagy szerénységből, gyakorlatlanságból, mindegy. Ezért van szükség arra, hogy a folyóirat kezdeményezze ezt a hozzászólást, még közvetlenebbül forduljon a közönséghez úgy, ahogyan a barátjához fordul az ember őszinte véleményért.

Így kérdeztük meg mi is olvasóinkat. Az eredmény jólesően meglepő volt. Nem számítottunk ilyen meleg és élénk visszhangra. Olvasóink közül nagyon sokan ajánlják, hogy ilyen kérdőív szétküldését a jövőben többször ismételjük meg.

A beérkezett válaszok százalékos adatai a következők:

A válaszolók foglalkozása:

képzőművész (festő, szobrász, grafikus) 41%
értelmiségi (mérnök, tanár, tanító, író, zenész, színész, tisztviselő stb.) 36%
fizikai dolgozó 23%

(Olvasóink, azaz a Képzőművészet Barátainak Köre tagjai között jóval nagyobb arányban vannak fizikai dolgozók, mint a válaszolók között. Éppen ezért nem elégít ki minket a 23%-os résztvétel. Tanulság részünkre az, hogy kapcsolatainkat a munkássággal jobban ki kell építeni és fokozottabban kell munkásolvasóinkat munkánkba belevonni. A Baráti Kör csoportos tagjai között sok üzem, gyár van, itt persze nem jutott minden egyes olvasóra kérdőív, de ezenfelül figyelembe kell venni munkásolvasóink tartózkodását véleménynyilvánítástól olyan kérdésekben, amelyekkel tulajdonképpen csak most ismerkednek meg.)

Hosszabb és rövidebb cikkek szempontjából nincs különösebb véleményeltérés, de előnyt mégis a *rövidebb* cikk kap.

Vitacikket szívesen olvas: 85%, nem szereti 8%, nem válaszolt 7%.
Kis Lexikon iránt érdeklődik 84%, nem érdeklődik 16%.
Lapszemle: 70% igen, 26% nem, 4% nem válaszolt.
Kis művészettörténeti szeminárium: 77% igen, 18% nem.
Művészdokumentumok: 85% igen, 13% nem.
Művészeti Hírek: 86% igen, 11% nem.
Kritika: 89% igen, 3% nem.

A *Szabad Művészet* jelenlegi *kis formáját* jónak tartja 62%, nagyobbat szeretne 35%, közömbös 3%.

Iparművészetet kíván 69%, ellenzi 28%.

Az egyes kérdésekre adott részletesebb válaszokból az derül ki, hogy olvasóinkat legjobban érdekelték *a realizmus kérdéséről írt cikkek, az egyes művészeti korszakokról szóló, valamint a téma szerinti tanulmányok.* Kiállítási beszámolóink (kritika) iránt általános az érdeklődés, nagyon sokan helyeslik, hogy a kritikus személye számonként változik. De fel kell említeni a kifogásokat is: többen kívánják, hogy kritikáink szigorúbbak, objektívebbek legyenek; közöljünk ellenvéleményt is; de sok elismerést is kaptunk, hogy nagyon épületesek, őszinték és szókimondók kritikáink.

Miről írjunk bővebben? Erre a kérdésre a legkülönfélébb, sokszor nagyon érdekes és felhasználható javaslatot kaptunk, de olyanokat is, amelyek nem tartoznak a Sz. M. feladatai közé. Bővebb tájékoztatást kívánnak olvasóink a *realizmus és formalizmus kérdéseiről, a Szovjetúnió művészetéről, a szomszéd népek művészetéről, az új rajztanításról, tájékoztatást iparművészetről, a színpad művészetéről, felvilágosítást a giccs mibenlétéről,* elterjedésének okairól és megakadályozásának lehetőségeiről. Vannak, akik részletesebb *Kis Lexikont*, sok *Művészdokumentumot* kívánnak. Különleges kívánságnak és teljesíthetetlennek kell tekinteni egyik-másik olvasónk javaslatát, pld.: közöljük a Kiállítási Naptárban, hogy a művész hány és milyen tárgyú művet állít ki, minden számban adjunk sok színes reprodukciót; egy 15 éves gimnáziumi tanuló azt kéri, hogy nyissunk a Sz. M.-ben rajztanfolyamot. (Kedves ifjú olvasónk másik kívánságát: hozzunk tanulmányt grafikáról, ismertessük a grafikai eljárásokat, legközelebbi számaink egyikében teljesíteni fogjuk.) Sokan javasolták, hogy ismertessük meg olvasóinkat a *képzőművészet mesterségbeli részével* is. Ez is hasznos és érdekes ötlet, nemsokára sort kerítünk reá.

Egy üzemi kultúrvezető nagyon tartalmas válaszokat adott és több értékes kérdést tett fel: *„Hogyan élnek ma művészeink?", „mik az eredményei, kilátásai az üzemi kultúriskoláknak?", „milyen kapcsolatban vannak a honvédség, a rendőrség, a köztisztviselők, az üzemek dolgozói a művészettel és a művészekkel?"* Jó észrevétele, hogy az iparművészeti művek ismertetése az üzemek, szerve-

NÉPSZAVA és SZABAD NÉP (december 19.). *Lukács György „A kapitalista kultúra csődje"* (előadás az MDP Politikai Akadémiáján). A művészetre vonatkozó részből idézzük: „Az ember tudatosodása csak a vele kölcsönhatásban lévő, tudatától függetlenül létező külvilág feltárása révén lehetséges. Innen *a realizmus döntő jelentősége a művészet fejlődésében.* Nem véletlen, emberiség életében a művészet az embernek, mint embernek tudatosodását jelenti... Az, hogy az *utolsó évtizedek polgári művészettörténete: harc a realizmus ellen* . . . a külvilág ábrázolását elutasító . . . *avantgardista művészet a valóságban kerülő úton valósítja meg azt, ami a monopolkapitalizmusnak kell :* formaforradalmakkal megszüntetni a mai állapotok valósághű feltárásának művészi lehetőségét. . . . A formai forradalmárok *az embertelenséget* teszik a művészet legfőbb elvévé . . . eltorzultnak rajzolják az embert, ezzel elterelik a figyelmet a monopolkapitalizmus *sajátos* embertelenségéről . . . A világszerte folyó kultúrharcban, humanizmus és barbárság harcában két világ mérkőzik egymással: *a rothadó kapitalizmus és az épülő, az ifjú, a növekvő szocializmus.*" Fel kell venni a harcot „*a klerikális reakció, az ál-nemzeti, nevében magyar, valóságban német reakciós kultúra híveivel szemben.* Ebben a harcban mozgósítani kell a magyar kultúra nagy, haladójellegű hagyományait, szövetségben a világ nagy haladó erőivel, a Szovjetúnió kultúrájával, a forradalmi munkásság világnézetének, a dialektikus materializmusnak vezetésével."

HÍRLAP (december 23.). *H. Ö.* aláírású cikk a *városligeti Műcsarnok újjáépítéséről.* Ismerteti az épület történetét s beszámol arról, hogy most az újjáépítési minisztérium támogatásával megkezdték a palota rendbehozatalát. „Úgy tudjuk, hogy ott fogják elhelyezni a Fővárosi Képtár gazdag anyagát, amelyet itt állandóan látogathat a közönség."

DOLGOZÓK VILÁGLAPJA (december 25.). *Pogány Ö. Gábor* cikke több illusztrációval „*A munka a művészetben*" címmel. Mint minden társadalmi jelenségnek, a művészetnek is nyilvánvaló szoros összefüggése a munkával, írja. „A művészet együtt született a szerszámokkal". Rövid történelmi áttekintés után megállapítja, hogy: „Évezredes hagyományok előzik meg a szocialista realizmus témáit s mint egy hosszú fejlődési folyamat kiteljesedése bontakozik ki napjainkban."

SZABAD NÉP (december 25.). *Lózsy János* riportja: „*Vida elvtárssal két kiállításon*". Az egyiken, a Rippl Rónai Társaság kiállításán idegenkedve néz a munkáslátogató egy-egy, a valóságtól eltávolodott művet, a másikon, a Szabadszervezet kiállításán már közösséget érez a festményekkel, de kritikával is kíséri a látottakat.

NÉPSZAVA (december 25.). *Mihályi Gábor „Picasso cserepei"*-ről ír; ismerteti a művész törekvéseit a polgári művészettel való szakításra. „Picasso a kommunista párton keresztül próbálja megtalálni az útat a tömegek felé." De „. . . kapcsolata inkább érzelmi, mint értelmi . . . az elméleti kérdések tisztázatlanságából fakadó minden ellentmondás . . . visszatükröződik ezeken a cserepeken . . . A ragyogó világos színek ellenére sem keltenek ezek a művek vidám, felszabadító, életigenlő érzést a szemlélőben. Minden keresett egyszerűség, minden népi motívum ellenére valami torzszerűség és fájdalom árad ezekből a kerámiákból . . . Ugyanakkor egy olyan művész érzésvilága jut itt kifejezésre, aki nemcsak átéli a mai kor valamennyi ellentmondását, hanem . . . hősi erőfeszítést tesz feloldásukra . . . Bizonyos, hogy az új szocialista festészetnek . . . nem Picasso útját kell követnie, de ez a kísérlet, éppen mert olyan zseniről van szó, mint Picasso, bukásában is nagyszerű." — Ugyanez a szám „Nyolc művész a realizmusról" címmel két képzőművészt is megszólaltat. Berény Róbert: „. . . A ma és itt élő valamire való művészt annyira áthatja a magyar dolgozó nép erőfeszítése, hogy ez előbb-utóbb műveinek realista kialakulását is kiváltja belőle." Vedres Márk : „Az új és jobb világot, a szocializmust építjük, e folyamatba kapcsolódik bele, az új és jobb művészet is."

KIS UJSÁG (december 25.). *Fedor* aláírású szép riport a rákospalotai képzőművészeti munkásakadémiáról („Kinyílt előttünk a világ"). Az iskola látogatói között van géplakatos, gépkocsiszerelő, üvegfúvó, asztalos, nyomdász, művezető stb. Arra a kérdésre, mi késztette a rajztanulásra, Gondos Gábor géplakatos így felelt: „A vágy . . . De a lehetőséget a demokrácia adta . . . Kinyílt előttünk a világ. És azóta is nyílik minden órán egy kicsit." A látogatók beszélnek az absztraktokról, „akiket nem szeretnek, a régi katedrálisok kollektív művészetéről" s a végén az a kérdés merül fel, mit kaptak már idáig a rajztanulástól? „Mióta aktot rajzol az ember, egyszerre megérti az összes hasonlatokat a versben, mondja valamelyik." Az iskolában Briezniesky tanár és Szanday Sándor szobrászművész tanítanak.

Briezniesky

Szabad Művészet 1949.

megvive

Bright Richard

ivód

Korbuly, George:

The travels of Richard Bright in Hungary in 1815. The Hungarian Quarterly

1938. 152 – 159. l.

Keppel.

Angol orvos két izben bentarta Magyarországot – Erzsébet magyarországot egyszer másodszor a Dunaintult. Bécsben volt egy orvos kongresszuson és Festetics grofek hiotak Keszthelyre –

Magyarország visszonyai – erősen ... Jeles rapsló volt rapsolta, és nevelés ... és Pécs tájkepeit meg-

Magyarország lapasztalatai ... kömpetett

Bright Richard dr ♀

(London 1818.

Vác láskepe fentitól)

Emlitve

Trag Erd

39. l. 62. l.

♀ angol orvos (a bécsi kongressus alkalmából) 1814-ben

magyarországon járt.

Vácon is megfordult, s

a város láskepét a gyar-

mati országutról lerajzolva

art Travels from Vienna

l. müében acélmetszetben

kiadta.

Bright Ricard

fesso

l.

Tragor Vác Univerzi

87. l

1	Diedichus	14	5	60
~~1~~	~~Kálitor Zeus~~	~~8~~		
		~~22~~		

A fent felsorolt könyveket átvettem!

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK
Kir. Magy. Egyetemi Nyomda

31.337. — K. M. E. Ny.

Bright Richard.

A Mübarát 1922.

58.

Bypest látképe!
Lásd lent a jegyzet
ben is - A béesi
kongressus idéjen
járt Pesten
Budán

Lot és leányai

541 Andrea Vaccaro

B 1 Mdk

Richard Bright angol orvos és fizikus utazó (1789-1858)

Könyvében: Travels from Vienna through lower Hungary stb/ az 574-584. lapokon egy rézmetszetet is közöl Pécs leírása közben. A kép nyilván vázlatos helyzeti rajza nyomán készült. Reprodukcióját még magyarszágon nem tettek közzé.

Várkonyi Nándor, Ismeretlen angol útleírás Pécsről Jelenkor, 1960 1. sz. 98. l.

B

mdk,

Ridard Bright angol orvos, fizikus utazó
1784-1858

aki 1814 körül járt hazánkban könyvében, a „mohácsi" kerámiáról „fekete fazékról" is „megemlékezik", „csinosan öltözött paraszt lányok egy-egy fekete korsót vittek szentelt vízzel" stb. -

Varkonyi Vaidor: Ismeretlen angol utleírás Peisről
Jelenkor 1960, 1. sz. 101. l

Bright, Richard M.D.K.

Pásztortánc a keszthelyi ünnepen /rajz/

repr.

Seresztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képes-
könyve Bp. 1960. 154.1.

Bright, Richard

angol orvos Pest-budai utazásáról (1815) ismeretei, s két rajzának reprodukciójával valamint portréjával közli dr. Hanti József cikke.

Budapest, 1969. X 9. sz. 38-39. l.

MDK

Az angol Bright Richard, graf.

"Travels from Vienna trough Lower Hungary..." c. könyvbe ,mely Edinburghban 1818-ban jelent meg. 1814-ben rajzoltképeket Batha, Nyitra,Selmeczbánya. Körmöczbánya, Vácz.Buda,Pest,Keszthely, Varasd és Pécs városokról.

Schoen Arnold: Véleménye az 1915-ben megjelent magy. képzömüvészek lexikona-ról.
Könyvtári Szemle. 1915. ápr.-aug. 105-109.l.

Ø Briglevics Kálmán
faragó kanász,
aki műveszi faragású
néprajzi targyairól
híres.
Lakik Botfán
(Zala vm)

Fárahal
26. l.

Breglovics Kál-
mán alatt

már közölve

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

OKTÓBER

31 nap — 42. hét

16 Vasárnap	
17 Hétfő	
18 Kedd	
19 Szerda	
20 Csütörtök	
21 Péntek	
22 Szombat	

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE
1981 MÁR 8

1021

BRIGORICH LAJOS

Brigorich Lajos rajza.

ább az illető meg
nek fáradalmaitól.
árcámat és a pénz
na megnézte a szer
natta, hogy özvegy
gyermekemet, tel
nk. Dehát a tiszte
iratok visszajuttatá
Nagy
nbathely, Bem József u. 2.

Szerintem jó kereskedő

Évek óta a vásárcsarnokban szerzem be az élelmet, többek között a baromfihúst is. Magam is idős özvegyasszony vagyok — mint az **Aprólék, de hogy tud fájni** című cikk panaszosa —, és rendszeresen vásárolok a „bozontos hajú hentesnél". Őszintén mondom, nála udvariasabb, jobb kereskedővel ritkán találkozni manapság. Ez egyébként nemcsak az én véleményem, hiszen sokadmagammal törzsvásárlók vagyunk nála. Mindenkihez készséges, udvarias.

Ha már közzétették róla azt az elmarasztaló cikket, kérem ne tekintsenek el levelem közlésétől sem.

özv. Szabó Imréné

kicserélését. A hibás termék cseréjét akkor kérhetjük

— ha a termék valamilyen ok miatt nem javítható meg, vagy a javítás után sem válik a rendeltetésszerű használatra alkalmassá,

— ha javítása elhúzódik, s hatvan napnál vagy — ha a vásárlónak kölcsönkészüléket nem adtak — harminc napnál hosszabb idő alatt sem készül el,

— ha a készüléket (a villanynyal működők közül a biztosítékot kivéve) már öt ízben javították, s az ismét, tehát hatodszor is elromlik, végül

— ha a vásárlástól vagy az üzembe helyezéstől számított három napon belül romlik el (a biztosíték hibája miatt azonban ilyenkor sem kérhetjük, hogy cseréljék ki a készüléket).

Mindezekben az esetekben a vásárlók kívánságára a hibás készülék helyett azonos típusú,

Brifovich Lajos

Vas Népe, 1970. febr. 14

Brifovich Lajos: Táj

itt vannak közöttünk?

(Fotó: H. P.)

Kovács Sándorné: Mindennap reggel hatkor kelek fel, és este hét óra van, mire befejezem a napi munkám. Disznaink vannak, egy kis majorságunk... De a kisunokáim élete, az már egészen más. Meg már a fiaim is egészen más étellel vannak, mint én voltam annakidején. A fejkendőt? Amíg ez a mi generációnk ki nem vész, addig bizony a fejkendő viselete is megmarad. De az utánunk jövők... Most, ha csak kicsit melegebb idők jönnek, már a középkorúak is inkább csak hajadonfőtt járnak.

Bontó Ernő esperes plébános: Igen, a fejkendő akkor tűnik majd el, ha már eltűnik az a nemzedék is, amelyik viseli. Még az ötvenévesek is hordják: reméljük, ők még hosszú évtizedekig sem „tűnnek el"... Tiszteletre méltó hagyomány ez a viselet, és örülnünk kell, hogy még sokat látunk belőle. Örülni kell viselői, a fejkendős asszonyok jelen-

belátásra való hivatkozás és a szigorú büntetés egyaránt helyet

szintjének emelése elképzelhetetlen *a szétzüllesztett oktatási rend-*

Brigovich Lajos rajza

kap. Csak egy megtisztult, meg-

szer helyreállítása nélkül, ehhez pedig a pedagógusok anyagi és

a kormány elnöke

(MTI) *Németh* Miklós miniszterelnök szerdán külön-külön konzultációt folytatott a Magyar Demokrata Fórum, a Magyar Néppárt és a Magyar Parasztpárt vezetőivel.

A megbeszélésen szóba kerültek a jelenlegi gazdasági és politikai helyzet jellemzői és problémái, a békés átmenet politikai menetrendjének, a kormány és az ellenzéki pártok közötti kapcsolatok alakításának kérdései.

A megbeszélésen kifejezésre jutott, hogy az átmenet békés jellegének megőrzése közös érdek.

Minden pártnak egymillió

Kilencórás vita után sem sikerült osztozkodni

A múlt pénteken öt órán keresztül, tegnap négy órán át vitatkoztak a pártok képviselői arról a százmillió forintról, amelyet a Minisztertanács 1989-re rendelkezésükre bocsájtott. Noha pénteken már eljutottak odáig, hogy a pénzt normatív alapon osztják szét, a tegnap délutáni vita során mégis elölről kellett kezdeni mindent. Több párt, köztük a Magyar Demokrata Fórum képviselői érezték úgy, hogy a létszám szerinti osztozkodás nem a legjobb megoldás, s ezért a benyújtott, előzetes igényekből kellene kiindulni. Szerencsére a többség ismét a normatív és a létszám szerinti sávos elosztás mellett voksolt.

A többórás parázs vita során, — amikor is többen felugráltak, hogy hazamennek és nem kérnek ebből a „cirkuszból" — szerencsére született egy igen ésszerű megegyezés. Eszerint minden párt, illetve politikai szervezet, amely bejegyezteti magát, s elfogadja a párttörvény előírásait, egymillió forintos alapellátásra jogosult. Ennek alapján tizenhárom párt, illetve politikai szervezet máris megkaphatja az 1-1 milliót, míg a Magyar Radikális Párt, a Magyarországi Zöld Párt Előkészítő Csoportja és a Magyar Nemzeti Kereszténydemokrata Munkáspárt akkor juthat az összeghez, ha eleget tesz az említett feltételek elosztásban nem tudtak megegyezni, ezért *Boér* Jenő, a Minisztertanács Hivatalának munkatársa kompromisszumos javaslatot tett. Három kategóriába osztotta be a pártokat. Ennek alapján a Kisgazda Párt, a Magyar Demokrata Fórum és a Magyarországi Szociáldemokrata Párt 15-15 millió forintot kaphatna. Az úgynevezett középpártok közé sorolandó Magyar Néppárt és a Szabad Demokraták Szövetsége 10-10 milliót, az ennél kisebb pártok pedig 4, illetve 2 millió forintot. E javaslatot az borította fel, hogy a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége nem elégedett meg a 4 millió forintos támogatással, hanem ennél többre, 10 millióra tartott igényt. Jelen lévő képviselői kijelentették, hogy indulni akarnak a választásokon, tehát hozzá kívánnak jutni a politikai pártok számára kiutalandó támogatásra. Ezek után érthető, hogy a Münnich Ferenc Társaság sem adta alább, hiszen tagjainak száma több mint 12 ezer. (Ez a társaság előzetesen nem kért anyagi segítséget.)

Ekkor tehát az alakuló konszenzus felborult, s csak abban egyeztek meg a résztvevők, hogy legközelebb döntenek a taglétszám ellenőrzésének módjáról is. Ehhez a tudósító csak azt teheti hozzá, hogy bár pénzt igazságo-

Brigovits Lajos rajztanár,
Celldömölkön megnyílt Zala és Vas m-i
rajztanárok munkáinak kiállítása
– a Csepregi dombok sajátos hangula-
tát, különleges alkonyi színvilágát jele-
nítette vászonra. (említve).

– zentai –: Zala, Vas rajztanáraink kiállítása
Celldömölkön.
Vas Népe, 1975. nov. 6.

megírva

(Brilli)

Bril Ferenc

olasz építőmester

1716 után Márton Ffi György erdélyi püspök megbízásából renoválta a gyulafehérvári székesegyházat. Előzőleg a gyulafehérvári vár építkezésénél dolgozott. B. az akkor még nagy számban lévő régi siremlékeket a templomból nagyrészt eltanolitotta, s a szebb, márványból valókat az oltárok építésénél felhasználta.

Varju Elemér: A Hunyadiak siremlékei a gyulafehérvári székesegyházban.

Forster: Magyarország műemlékei. I. k. Bp. 1905. 82. l.

2048-909-25
1550-909-1
Vegyesek.

560. Karszalagok.

15 darab nemzeti szinű karszalag 12.8:43 cm. mérettel.
Értéke per 1.80 K.....27 K

Vétetett Wohlgemuth Gyulától az 1909:X.2-iki számla alapján (1550-909).-- Kifizettetett 1909:X. 2-án a 796 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1909:XII.7-én a 2010 szám alatt.

Bril franc. murariorum magister
ristábla
+ 1719. máj. 1.

Szereday: Collectio pag. 18.

Adán

Wesselényi epitaphiumának elkészítéséről

Teuffel Kassai Kapparagó levele

Limbus I. Fasc. 1. 209.

Bril Ferencz építőmester Gyfvár 1713

Magyarorsz. Müeml. I. 82 lap

klasz

B. F. Építőmester Gyulafehér-
vár, hol az erődítmények épi-
tésen dolgozott. Mikor a Kató-
lolikusok 1716. a pótestánsoktól
vissza kaptak a gyulafehérvá-
ri székesegyházat, Mártonffi
György püspök vele restauráltatta
a templomot. Meghalt 1719. máj 1.
Szremlére a székesegyházban.

A vonatkozó többi cédulát lásd Viscontinál

Varju E. – A Hunyadiak

sirem lékei a gyulafejér-

vári nézesegyházban.

Forster Gy. Mosszig mincm-

lékei. I. k. Bp. 1905.–

82.

E munkánál Viscon-

ti volt a társa, ki

1717. ben halt meg.

Bril és Visconti

olasz építészek III Károly idejében restaurálták az alábbi székesegyházat. Epitaphiumok ma is megvan a templom falán -

Léstyán József:

Rövid utmutató a gyulafehérvári székesegyház megtekintéséről.

Gyulafehérvár, é.n. 26.l -

Visconti és Brilli

A XVIII. század elején III. Károly a gyulafehérvári székesegyház nyugati orom-zatát alakíttatta át Visconti (+1717)-és Brilli (+1719) olasz mesterek által, akik-nek síremlékét a szék-esegyházban találjuk.

Ger Erd 142. l.

Borsi, Kait

397–398

Képe 396

Bril Franciscus murar. magister

+ 1719. máj. 1.

Herzog

FRANZ SCHAIDER

WIEN, VII. BADEN BEI WIEN

NEUBAUGASSE 62. HELENENSTRASSE 14.

K.D.K.

BRILL J. keramikus

A Iparművészeti Iskola műhelyében

dolgozott 1914-

Csánji 1954. 109. l.

megjöve

Brilner János

budai harangöntő

1786-ban öntötte

a tótkomlósi ág. ev.

templom középső

harangját

Gajdács Pál

Tót-Komlós története. Gyoma 1896

374. l

A hely neve	A tárgy megnevezése
Almakerék / Nagy-Küküllő vm.	Evang. templom. Főbejárati rész, karzat, karzat feljáró. (alaprajz és 3 metszet.)

Brilner (?) Johann

budai harangöntő
1768-ban készetette
a tótkomlósi ev.
templom 2 ik harang-
ját

Horváth Sámuel

Kalászok Tót-Kom-
lós multjából és ple-
nébol. Békéscsaba
1881. 48. l.

1342.

Aart van Gelder. ~~Eszületett~~ Sz. Dordrech

Eszther és Mardocheus:

Jobbra, a piros terit
hallgatja nagybátyját: M
a királyné előtt, hogy férjé
tiszt összeesküdött. Eszther,
fülbevalót, nyakán gyöngy
Fölül jobbra „A. v. Gelder
Olajfestés, vászonra,
~~Festette: Arendt van~~
Ára 1190 frt.

250

134

A jobbra nező Mardocheus a
ősz; sapkája barna; köntös

Biz sza 164.

246/94

122/b

Brimmer László, szabadiskolás MDK
Szombathely.

a szövetkezetek életét rajzolta le.

A kiáll. célja,h. a rejtett tehetségek elötörjenek és
képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjusági képzö- és ip.müv. kiáll.
Nemzeti Szalon. A népmüv.miniszt. által rend. kiáll.
Magyar Nemzet. 195o.jun.1o.

BRINCKMANN Ferenc

Brinckmann (Brinkmann, Prickmann) Ferenc (Szül.: Werlben 1757—†Pesten 1842) Westfáliából érkezett Pestre 1787-ben mint vándorló lakatoslegény.[22] Itt feleségül vette Müller János lakatosmester özvegyét Tonner (Donner) Máriát és 1789. jún. 2-én inkorporálták a Pesti Lakatos céhbe.[23] 1790. máj. 29-én mint házas lakatosmester kapta meg a pesti polgárjogot.[24] Házasságával szerezte az Ungarngasse No. 266 házat (ma az V. Magyar u. 30. sz. ház áll a helyén), ahol 12 legény munkájához elegendő nagyságú és felszereltségű műhelye volt. Idős korában — életének utolsó egy-másfél évtizedében — már nem folytatta mesterségét, hanem azt a céh hozzájárulásával bérbeadta Bognár János lakatosnak. Nagyobb összegű kamatjövedelméről is szó esik mostohagyermekei és a közte fennállott nézeteltéréssel kapcsolatosan, melynek kedvező elintézéséért — Müller János gyermekei — a Magistrátushoz fordultak. A nagy kamat („Interesen") igen jó anyagi viszonyaira utal.[25] Munkásságának fő súlya a késő barokk és a korai klasszicizmus időszakára esik.

Perchány 1985

159.r.

az életbe".

Oltványi a sajátos képzőművészeti esszényelv kialakítására kötelezőnek érezte. Ezen akarat, tudatos szándékoltság jegy nálni, elmozdulni egy egyéni terminológia kialakítása felé. Pe féle szakmai visszhangra nem talált kísérlete, ami egyébként i a túlesztétizálás terméke. Az egyénien használt fogalmak eg Pl. Pátzay szobraival kapcsolatban emlegetett (de részletesebl szarány", "célszobrászat" "stílkritika" fogalmak a szöveg fölöt részeknek az egészhez való viszonya, egy méret-arány viszony a fogalmat, így: "A vasszigorú részarány zártsága, az újúló lé függést teremt és alkalmat ad a szobrász formai kézírásának é művész gondolat hevenyebb lejegyzéséről van szó".[14] Azt hi értelmezni alig lehet. De nézzük tovább, még mit mond Pát főértékét a *Fésülködő nő*-nek, amelyen a részarányosság pom Szó-légvár, szó-mágia, betű-halom. Oltványi igen impulzív, láz ni, szervezni tudó egyénisége költői túlzásai közé kell sorolnur már említettük, hogy művészeti írói érdeklődésének centrum a Gresham-kör a Szinyei társaság tagjainak munkássága állot sodik felében ez a fajta esztétikai meggyőződés erősen különb támogatta műcsarnokiaktól, a római iskolától s az 1944 tavas san erősödő német művészeti befolyástól. Oltványinál is föllel

Remo Brindiai, olasz festőművész

a szobrászművész Nagy Kovács Mária ~~a~~ lednyával, a textiltervező iparművész Nagy Mayával jelentkezik művelkkel Esztergomban, a Balassa Múzeumban. Nagy Kovács Mária mestere Kisfaludi Stróbl Zsigmond volt, — Nagy Maya pedig az olasz ~~B~~ Remo Brindiainál nyert festőművészi diplomát.

— csolnoki —: Szabrok, gobelinek Esztergomban.

Dolgozók Lapja, 1973. máj. 5.

NDK

Brindl/Bründl/János, edényfestö

aki
a legtöbb étkezési-kávés-, teás- és mocca
készletek "mágnás","japán" "vadrózsa" dekorjait
festette többednagával.
Evtizedek után keresett jobb alkalmazást.
1882- 1938 között kb 50 évig dolgozott a gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója Dr. Szebtiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

M.D.K.

Brindtner István (bpesti) építész

harmadik díjat nyert egy Ipolyságon felépítendő bérház-pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

nov. 27. sz. 2. old.

Brindzay Gábor.

Főiskolások diplomamunkái.

Betegszállító kocsi (emlitve)

Losonci Miklós: a megrongálódott látvány helyreállítása.
Magyar Ifjúság, 1980. máj. 30.

Brindzik László szobrász

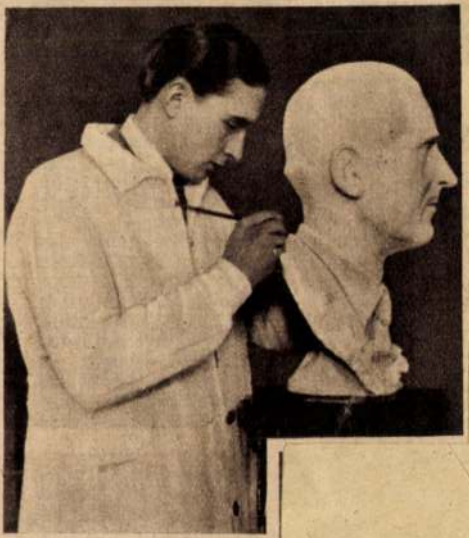

Vitéz nagybányai Horthy Istvánnak, a hősi halált halt kormányzóhelyettesnek szobrát megmintázta Brindzik László, a tehetséges szobrász. A szobrot most leplezték a vecsési leventeotthonban.

Tolnai Világlap
1944. 12. 7.

Brindzik László

Megnyílt Gyömrőn a Nagy István Csoport felsőfarkasdi művésztelepének idei kiállítása. – A csoport alapja olyan erősnek bizonyult, hogy nem szüntette meg a Csoport munkáját, egyesek fájó kiválása, – gondolva a művészre is.

Losonci Miklós: Felsőfarkasd, 1976.

Pest Megyei Hírlap. 1976. nov. 25.

BRINDZIK László szobrász M.D.K.

Vecsésen él.

Valentsik István : Egy tehetséges fiatal grafikus

Pestmegyei Hirlap 1962. március 1. 4 .l.

Brindzik László, szobrász

a monori példa arra felkesítheti Pilist, hogy, Kecskés Lajossal, Vecsést hogy Brindzik Lászlóval szélesítse a kapcsolatot, hiszen ők e két község művészei s eddigi életművük szabadtéri minigalériákkal szépíthetné a két helységet, ahogy az most Monoron történt.

Losonci Miklós: Márványból faragva, bronzba öntve. Pest Megyei Hírlap, 1980. szept. 7.

Brindzik László szobrász

„Az öreg lenten" a

szobrával fotója a 4. oldalon

Pestmegyei Hírlap 1970 junius 25

4. old

Brindisk László
Nolrán

Rezit vett a tárlaton.

Sosonci, Miklós: A Dél-Pest megyei ...
Művészet, 1970. szeptember - 41 lap

Brindzik László

Vecsés is olyan pontja megjénknek, ahol a táj művészi feldolgozása: folyamat. – Itt dolgozik jelenleg Brindzik László, aki a szobrászat jelöltje.

Lorenci Miklós: Vecsési festő hagyatéka.

Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 6,

Ø Bringer György

könnvesegéd

XVIII. r.

Birógernyeszegi

31. 1.

Győr.

A bástyákkal megerősitet
a melyen egy fellobogozott cs
a háttérben a hegyek között e
térben pedig balra romok vann

RAHB

magyarázó szövegének kezdete:
K. Der flusz Raab.

Rm., mér. a vk. 6.4

140-95.

BRINDZIK LÁSZLÓ

emlitve ld.Kampfl József

Losonci Miklós: K.J.szobrai.Monor,Szoborkert

UJ TÜKÖR 1981./XVIII./ 1.sz. 4. o.

21/ The fibre of the green weft of the lampasette.

22/ The fibre of the mauve weft of the lampasette.

23/ The technique of the making of the embroidered parts on the coronation mantle.

24-25/ The gold embroidery of the chasuble and the strep. Basic stitches.

26-30/ Stitch variations 1a-b, 2. 3a-b.

31/ Silk embroidery sewn onto the base fabric directly 6a-b.

32/ Silk embroidery on the gilded surfaces, 5.

33/ The basic stitch of the gold embroidery of the collar 7.

34/ The filigree embroidery of the collar 8.

35/ The bead-work of the collar.

36-37/ Gilded and silk embroidered part /Detail from Field 1, face and reverse/.

38/ The hypothetical reconstruction of the original embroidery on the collar.

39/ A detail from the collar, with the hypothetical beadwork of later origin.

mogiva

Bringer János
épitő

L.

Kendrey - Kentiványi
258. l.

Bringer János kőművesmester

végezte el 1782-ben a szamosujvári
örmény templom helyreállítási munká-
ját Uberlacher Antonnal.

B. Nagy Margit: Renesszánsz és barokk Er-
délyben, Bukarest, 1970.

2141.

MDK

Brinii Harwath György ágyukészitő

Zay Ferenc részére Eger vára várnagya részére 155o-ben ágyut készitett

Vas. Ujs. 1868. /Háromszázéves ágyu. L.K./

378. l.

Ø Brink

d. Gereczerajztár

273. h.

Fall der Schwarzen Kirche in Brass
Ende des 17. Jahrhunderts, zu Begi
wieder hergestellt wurde, wo doch
Formen am allerwenigsten respektie
ohne jeden Grund im Barockstil umb

Zur Zeit des Fürstentums w
die ebenfalls zähe weiterlebende
balkanisch-byzantinische Manier fü
schen Schaffens.

Die eigentliche Blüte der sie
15. Jahrhundert. In romanischer
bildende Gebiet Ungarns gelten,
Landesteile beleben. In der Gotik
Führerrolle, welche nun in vielen
Ludwig d. Gr. und Sigismund vo
die neuen westlichen Strömungen
gedeutet, nicht selten durch eige
Kulturboden schießen dann solche
auch für die ganze Zeitkunst und
chende Bedeutung gewinnen. Die
der europäischen Entwickelung im
von Kolozsvár geben gleichzeitig
schen, Vlamen, mit Masaccio mit de
Bertram, der ungarischen Malerei
den Anstöße, und bereiten an der
aufsteigender Renaissance der neu
Meistern hat Siebenbürgen das Ge
rischen Werten des Spätmittelalters
Kolozsvár, die Söhne Meister Nikol
der Kathedrale von Nagyvárad sta
Heiligen Stephan, Emerich und La
gegenüber steht aber auch heute no

Brindzik László, szobrász.

Gammel József műveiből Ferenczy Hanna tulajdonában mintegy 60 kép „Gammel-emlékszobává" alakul Vecsésen. Hozzá lehetne társítani Brindzik László érmeit, Bányász Béla képeit, Szabados Jenő és Visnyovszky Lajos műveit s akkor az emlékszoba múzeumná növekedhet a főváros közvetlen határában.

Losonci Miklós: Emlékszobára vár.

Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 6.

CSÍKSZENTMIHÁLYI RÉKA

EVENTUELL
és barátai

textil, öltözék és tárgykiállítás
Vigadó Galériában

Textil, öltözék és tárgykiállítás a
Vigadó Galériában • Budapest V. Vigadó tér 2.
2001 június 28-tól július 15-ig
Megnyitó: 2001 június 28-án 18.30-kor. A kiállítást **Réz András** esztéta nyitja meg.

Kiállítók: **Brinkus Kata • Csíkszentmihályi Réka • Füzesséry Erika • Gulyás Judit • Harmati Hedvig • Jermakov Katalin • Kónya Kinga • Munkácsi Gábor • Pinviczky Judit • Schulteisz Márta • Szabó Zsuzsi • Szigeti Szilvia • Szirácszky Brigitta.**

Kiállításszervezés, management: **Szigeti Szilvia**
Kiállításrendezés: **Radnóti Tamás**

A kiállítás létrejöttét támogatta:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Magyar Alkotóművészek Közalapítvány

Művészeti és Szabad Művelődési Apítvány

Médiatámogató: ATRIUM

BRINKU KATA

EVENTUELL

és barátai

meghívó

MIHÁLY VON BRINN/ Brünn/, ujkerestény kertész

A Batthyányak nyugat-magyarországi birtokain évtizedekig szerepel a neve, aki szintén Jamnitzról került 1623-ban Szalonakra. 578.old.

KATONA IMRE: A vas megyei keramikus hagyományok és a Magyarszombatfai Keramiagyar I.rész 573.o.

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966.
4.szám, Szombathely, 1966

Ø Brioschi

festo

l.

Pálinkás Casagr

8. l.

Brioschi bécsi festő

festette a régi kassai
stíkház nézőterének
mennyezetén a kilenc
múzsát ábrázoló falkepe-
ket.

Benczúr Vilmos:

Kassai játékszín.
Košice – Kassa, 1924. 8. l.

BRINKUS Katalin textil

2. 50. p. - Kiáll. 1992

Új Tükör 1993

M. D. K.

BRINNER Pál

1776 Alsó-Szelezsény oltár munkálatai

Garas XVIII. 77. 211. l.

M. D. K.

BRINNER Pál

1776 Alsó-Szelezsény oltár munkálatai

Garas XVIII. 211. l.

MDK

Brinner Róbert [építész!]

A Dunaújvárosi Hőerőmű C. típ. házait tervezte társaival közösen.

— : Új típusú, korszerű épületek tervei készülnek Dunaújvárosban 9

Népszabadság, Bp. 1958. jan. 4.

Brimmer /!/ Róbert M.~.K.

Részt vett a pályázaton / 10 000 Ft pályadij/

Társtervező: Pálfalvi János

Kiosztották a kórházak korszerüsitésre kiirt pályázatok dijait
Magyar Nemzet 1964. február 25. 3.l.

Brinner Róbert, építész

MTI

A Corvin Áruház átépítésére hirdetett pályázatot a Lakóterv fiatal kollektívája nyerte el. A csoport vezetője: Zilahy Istvánné, egyik tagja: Brinner Róbert.

-: Fiatal építőnek nyerték el a megbízást a Corvin Áruház korszerű átépítésére

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 30. 10. l.

/Brink/ Brintfal Alajos MDK

minorita testvér ács.

A Csütörtökhelyi minorita templomoltárszobor faragó mestere mellett dolgozhatott.

BARANYAI BÉLÁNÉ: A nyirbátori minorita-templom berendezése.

Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 196-229.l.

225.l. 18. jegyz.

fr. Aloysius Brintfal

orszak asztalos

a nyirbátori konvent iratanyagában

neve említve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

400. old.

Bringi István

A-z Art 70 képzőművészeti csoport keretében kiállítása nyílt a Vásárhelyi Pál kollégiumban.

Magyar Hírlap, 1970. III. 27. 6. l.

BRINZEYNÉ ILLYEFALVI LÖTTE ÉVA
szobrász

Budapest
Pasaréti pléb.
TKM 636

15.old.

BRINZEY GYÖRGYNÉ, LŐTE ÉVA, szobrász

Szigeti István, aki a laphan a szobraszokkal és éremművészekkel foglalkozik, többek között Brinzeynét is keresi. Aki közelebbit tud róla, kéri annak közlését. 16/144/.old.

HIREK-KÖZLÉSEK:....

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 9.sz. Bp.

átutalás
megírva

Brinzeyné J. Löte
Éva

Hobrán

lásd

Löte Éva
alatt

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK

JEGYZÉKE

MDK

Brinzeyné illyefalvi Lőte Éva

Csodaszarvas, porcelán

N.Szal. 87. csop.kiáll. Művészet, 1937, 11-12.sz.
137-38 l.

Tata (Komárom)

Bajcsy Zsilinszky-utca 24. Ha
keřitéskapu. Gazdag barokk f
sávokkal, XVIII.sz. vége.

(Tata V és MV. Bp. 1952, másodit l

Brinyi István, [ ]

MDK

Szerepel a Vásárhelyi Pál Kollegium Kiállításán.

—:o Art 70

8.

EST/-HIRLAP, Bp. 1970. márc. 26.

MDK

Benedetto Briosco, szobrász

Balogh Milano 23 l.

Briot, Isaac ifj. MDK

1610 ben rézmetszetet leszúrtett mely IV Henrik francia király „chambre mortuaire"-jét ábrázolja.

Pigler, A. Portraying the dead
Acta Historiae Artium IV Tom. 1956. 1-2n
270.

M.D.K

BRIGHT, P.

Angol utazó Gellérthegyi nézőpont-
tol felvett vedutá 1816.

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 123.e

M.D.K.

Brisistye Károly, vargam.

Német vargamester Pápán 1818-ban. 223.o.

Mihalik Sándor: Dunántúli keramikus családok. 221.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

MDK

Brisits Frigyes

Brisits F. : Gondolatok a Zsolnay-muzeumban. Magyar Művészet 1929. 577-581.l.

Kassa

Britzinger Ötvös Dániel, 16 sz.

Arch. Közl. 1899 XXI. 198

D

Brioschy Károly

becsi szinházi festő

és

Kautsky

nincs led.

mind a kettén a becsi udvari szinház festői

-1866.

1865-ben egy erdőt, zárt termet, szobát abrázoló diszletett és több suffitat és mozgó diszletet szerzettek az alábbi szinház részere.

Ferenczy Zoltán:

A kolozsvári szinészet és szinház tört. Kolozsvár 1897. 465 l.

Brioschi

Burghardt

Kautszky

nincs
céd

bécsi udvari disz-
letfestő cég festette
a hazai fürdőhelyek
pavillonja részére a
fürdőhelyek képeit rész-
ben helyszíni felvetélek
részben fenyképek után

Kel 1885

I. k. 1. f. 47. l

KERESZTÉNY SZABÓIP

FŐÜZLET: IV., KÁROLY-KÖRUT 30.
TELEFON: T. 104—29

FIÓKÜZLET: II., ZSIGMOND-UTCA 14.
TELEFON: L. 989—00.

Tis

Legyen sz

kezetünknél lévő.....52·40.....pengő

Amit most a szezon beáltával szöv

lag is hisszük, hogy 8 napon belül

nál inkább is kell kérnünk, mert

arra, hogy azon tagjainkhoz fordul

külözni nem tudjuk.

Kérjük, h

kedjék Müller ügyv. igazgatónkat

Dr. Szentiványiné

Briosco, Benedetto

Nobrán

lásd

Budinis

48. l.

Minisztériumtól rövid uton kapott
zágos Bizottsága 1945.évi költség-
ezőkben vagyok bátor előterjeszteni:

lások:

i munka megsokszorozodott az ország
l és az uj műemléki törvény életbe-
nyebb munkatöbblettel számolhatunk,
ga tudományos és műszaki tisztvise-
n nem emelkedett, sőt csökkent. Hova-
lsőrendű kulturális feladatot képe-
ísokat fog okozni. Tisztelettel kérem
uj állások szervezésével illetve

Briquet

1308 - számú ábrájával megegyezik a vizjegy rajzában és méretében

Biblia Pauperorum Bp. 1966 - XXI. o.

Briquet

3818. sz. alatti ábrájához hasonlít a nehezen kivehető vízjel, tehát XV. sz.-i champagne-i papírmalomból való

Biblio. Pamperonum Bp. 1966. XXII. o.

Ø Brisich G.

épitéen

l.

Exp Bruxelles 1935

142. l.

Ø Britvecz Sándor
budafoki városi főkertész
életrajzát

lásd

Szabó Pestvin
I. k. 3. körzet
37. l.

MOB kut. 3208.

Britzky Ádám

diósgyőri festő

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészeti Megyei kiállításon művével szerepelt.

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Aug. 29.

Britzky János

A diósgyőri művész táj és fejábrázolással szerepelt a borsodi művészek 1952-es tárlatán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában
Északmagyarország 1952. aug. 29.

MDK

Britzsinger Dániel kassai ötvös
1584

1584-ben Schwab György besztercebányai ötvös becsületsértés miatt bepanaszolja B.D.-t.

Arch.Ért. 1902. 73.l.

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV.-XIX.sz.-ban
Muz.és Kvt.Ért. 1918. 41.-54.l.

Britzsinger (Pritzinger) Dániel, ötvös. A XVI. század közepén Német-Prónán (Nyitra megye) született; megh. 1590-ben Kassán, hol még 1580-ban polgárjogot szerzett. Összeférhetetlen természetű ember volt, aki örökösen hadilábon állott a czéhhel, s ezért többször igen érzékeny büntetéseket kellett elszenvednie. Egyébként igen ügyes mester volt, s vagyont szerzett. Kétszer nősült, s első nejétől Kár Katalintól Anna nevű, a másodiktól, a lőcsei Zsófiától, Katalin nevű leánya volt. B. az ötvösségen kívül hitelügyletekkel foglalkozott, sőt török foglyokkal is kereskedett.

Kemény Lajos: Adatok az ötvösség történetéhez. *Arch. Ért.* 1902. 69. l. — *U. az:* Műtörténeti adatok Kassa multjához. *Arch. Ért.* 1912. 269. l. — *Mihalik József:* Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 198—204. l.

Megirva

Brix

bécsi ötvös

Brix, bécsi ötvös. Az 1850-80-as években Anders Henrik bécsi ötvössel közösen a m-főpapság megrendelésére zámos egyházi rendeltetésű tárgyat készített. Ezek felsorolását l. Anders Henrikuél.

1856

124

Szent Gellért ereklyéjének tartója, aranyozott réz, (talnas, kengeres üvegrézzel) Feltirattal. Mag. 72,5 cm. ~~Kesz~~ Béczi munka (Brix müve) 1856-ból.

A tartót Scitovszky János bíboros hercegprímás készíttette a főszékesegyház felszenteléze alkalmából.

Gerevich PA, 198 l.

Esztergomi Ernestár

Brix

becsi mūontō
kēszitette a pannonhalmi
nékeregyház fōoltarán
levő (bronzöntvényeket
figurális)
és zománcmunkákat

Dopler

salzburgi kőfaragó
kedig a márvány rész-
leteket faragta –

Fehér Ipoly

Győr megye és varos egye-
temes leirása. Bp.
1874. 665. l.

Mivis
lét

Brix

bécsi építőmester

l.

Bedy Vince dr. A
győri székesegyház tört.
Győr, 1936. 58. l.

Brix és Andres

becsi cég szállitotta az ezüst és bronz tárgyakat az 1865-67. restaurálás alkalmából.

irod

Ellenbogen, J.: Zur Erinnerung an die feierliche Consecration des neu errichteten Hochaltars im restaurirten Sanctuarium des Krönungs-Domes in Pressburg. Pressburg 1867. 43. l.

A Müemlékek Országo

I

Brix ötvös

Bécs 1854.

l.

Lepesztergkinés

3. l.

Brix és Andres

becsi gyára szállitotta a pozsonyi koronáló templom szentélyében levő kandelabereket és a főoltárba helyezett szent ereklyék tokját 1866 v. 1867-ben.

Ellenbogen (Könyöki) J.

39, 40. l. 43. l.

Anders és Brix

Bécsi ötvösök közös munkája az a monstrancia alakú ezüst ereklyetartó, melyet Scitovszky János hercegprimás csinálta-tott, s melyben Szt István, Szent Imre és Szt László ereklyéje van. Készült 1855-ben.

Leopold Antal

Szent István király ikonográfiája.

Szent István emlékk

III. 154. l.

194. l. (Képpel)

Andreas és Brix

becsi ötvösök

A pozsonyi székesegyház
1863-78-iki restaurálá-
sa alkalmával fentiek
készítették a megrendelt
ezüst- és bőrmunkát.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái
és terei. Pozsony 1905

480. L

sz.

ÚNYIREGYHÁZA
938 AUG. 29 N
1 P

emlékek Országos Bizottságának

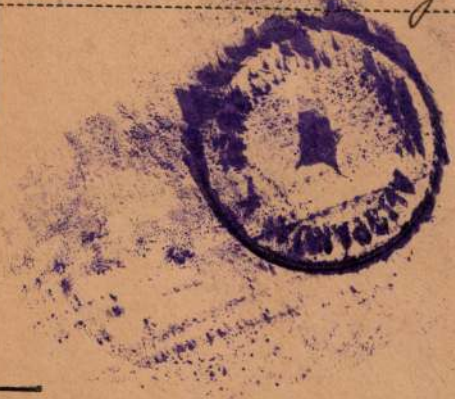

Budapest

IX. Högyes Endre u. 10.

a.

Anders és Brix

blési ötvösök

Simor János herceg-
primás ~~[illegible]~~ megbízásá-
ból a győri székesegyház
részére egy barokk kely-
het készítettek Lippert
József rajza után -

Uj Magyar Sion

1880. 554. l.

Budapest székesfővár

260219 szám

193.5-XIV.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

A Müemlékek Országos

tek. Elnöksége

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

J.

Központi borítékok 13. sz.

Anders és Brix

Öntöttek és vésték
Storno Ferenc rajzai
és Gasser tanácsos
mintázatai (Gasser
János nobrázt?) után
a kripta és a fóoltár
bronztárgyait az 1870-es
években

Emlpannonh

lapszám nincs

Coniferae
tobozternők

Anders

bécsi ötvös 1862 ben
Lippert József terve
alapján készi sette azt
az ereklyetartót,
amelyben a kentgotbot
ma is őrzik.

Lepold Antal

Szent István király
ikonográfiája
Serbst Istvánemlékk

III. 154. l

BUDAPEST
1940
FEB
-8.20.
Ad 741 Ad

Anderes és Brix

készítették a komá-
romi Szent András
templom főoltárának
ajtajait és a keretet
1859-ben

Gyulai Komárom

356-1

1.–122. ll.

Budapest
Stephaneum
1915

Anders és Brix

C.

Mihályi Pannonh.

14. l –

Anders é. Brix

l.

Egyházm. Lap

1883. 354. l.
357. l.

BUDAPEST
9.3 NOV.--1.N 11
LL 4 LLS

Le. D. K.

BRJESKA István építész

Zágráb, Kiállítási pavillon (Rest.)

Magyar Építőművészet 1954 (VI.) 5/6.

123-125. l.

M.D.K.

Brjeska István épitész

KÖZTI

Sportszálló, Budapest,

tervezés: 1963.

épitès: 1964/65. repr.

Belsőépitész: Király József,

Kert-terv: Hreblai Ferenc,

Épitésvezető: Fux Béla

Magyar Épitőművészet 1967/4. 38-42.l.

Brjeska István

Brjeska István és Siklós Mária épitészek müve a budapesti Vidám Szinpad.

/rövid képes ismertetés/

11.1.

Magyar Épitőmüvészet, 1972.3.sz. /épitészet és szabadidő/

Brjeska István, épitész MDK

Az Ybl M.-díj II. fokozatát és 5000 forintot kapott.

— Kiosztották az Ybl-díjakat 11. l

NÉPSZABADSÁG, sz. 1961. ápr. 2.

M. D. K.

BRJESKA István építész

KÖZTI

Ybl-díj II. fok.

Kiosztották az Ybl-díjakat

Magyar Nemzet 1961. ápr. 2. 4. l.

Brjeska, István
építész.

M.D.K.

A rácheveí új tanácsháza terveit készítette

Magyar Nemzet, 1959. aug. 13.
G.J.: Új tanácsháza kap Rácheve.

3 l.

BRJESKA ISTVÁN

ÉPITÉSZ. TERVEZÉSÉBEN ÉPÜL A BUDAÖRSI ÚT TÉRSÉGÉBEN A MŰEGYETEM 900 FŐS KOLLÉGIUMA.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969./6. 37. LAP.

Brjeska István –

Domonkos Jenő levelei (munkatársak: Kopcsányi István, Siklós Mária, Vass Antal, Bardon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván)

megvételben (elkészítési 8.000 Ft) részesült.

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 2.l.

Brjeska István –

Domokos Jenő terve II. (Munkatársak: Siffló Mária, Vass Antal, Berdon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván)

megvételben (egyenként 8.000 Ft.) részesült.

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 2.l.

Brjeska István épitész

Balatonfüred, Hotel Marina, társtervezője.
Mányoky Lászlóval,

Magyar Építőművészet 1967/5. 9-11.l.

Brjeska István,

a MÉSZ Husteriskola Előadásai.

I. ciklus 1970-72

Brjeska István: a Kolumbusz előtti Közép-Amerika építészeti együttesei.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 4-old.

Brjeska István

KPM AVIC /Volán/ gépi adatfeldolgozó székház.Bp.XI. Karolina u.65. - Építész Brjeska István, konstruktőr Koposányi István, statikus Cser Károly. - Képes ismertetés, foto Holtay László.

Magy.Ip.Ip. 1971. 1.sz.

29.1.

Brjeska István épitész - M.D.K.

Részt vett a pályázaton -

25 000 forinttal dijazva

Társtervező: Egri Sándor-Kollár Imre

Gárdonyi Jenő: Az Akadémia uj könyvtárpalotája terv pályázatának eredménye

Magyar Nemzet 1963. december 22. 5.1.

Brjeska István épitész M.É.K.

A Budapesti Müszaki Egy etem kollégiumi épületének és sportlétesitményeinak terve

Gárdonyi Jenő: 945 milliós beruházssal fejlesztik a Budapesti müszaki Egyetemet
Magyar Nemzet 1965. április 9. 3.1.

M.D.K.

Brjeska István

Dijazva a pályázaton /25ooo Ft /

TárstervezÖ: Egri Sándro, Kollár Imre

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár nak tervpályázata
Magyar Építömüvészet 1964/4. 2-9 . l.

M.D.K.

Brjeska István épitész

Az exportképes hőzvégi ház tervpályázaton díjazva

III. dij

Társtervező: Siklós Mária, Cser Károly, Halmi Iván

Magyar épitőművészet 1967/4. 9.l.

Brjeska István

M.D.K.

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton megvétel

10ooo Ft

Társtervező: Kopcsányi Istvám- Siklós Mária- Vass Antal- Vezér Csaba- Kádár István- Halmi Iván- Berczik András

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.l.

M. D. K.

BRJESKA István építész

Részvétel a kiállitáson

Mestere: Gádoros Lajos

Granasztói Pál: A M.É.SZ. mesteriskolája kiállitása

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 1-2. 37. 6. l.

ee. D. K.

BRYESKA István építész

Bölcsőde-terv

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének áttekintése az első ötéves terv időszakában.
Magyar Építőművészet 1956 (V.) 6. sz. 179. l

M. D. K.

BRJESKA István építész

12 kontermesre bővíthető 8 tan-
termes ált. gimn. Csökkentett meg-
vétel)

Munkatárs: Zahoránszky László

Terpályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62 l.

MDK

Brjeska István, építész

sz.m: 5 emeletes munkásszállót...terveznek a KÖZTI ...mérnökei. Népszava, 1959, jul.26. 12.l.

Brijeska István, [építész] MDh

Az ultramodern épületcsoport egyik tervezője.

–: Korszerű munkásszálló-kombinát épül a Lágymányoson – 2.p

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. máj. 31. [Vidéki]

Brjeska István
építész

kőművesből – építő művész, többek
között az 1300 személyes munkásszálló
tervező építésze a kelenföldi pálya-
udvar közelében.

Garai Tamás: A nép gyermekéből a nép művésze
Népszava 89 évf. 80 sz 1961 ápr 4 en 7 l

Brjeska István

M/ányoky/ L/ászló/: Hotel "Marina", Balatonfüred. /Mányoky László, Brjeska István é pitész, Czoczek László belsőépitész, Kiss E. Gusztáv kerttervező/ ë Müszaki Tervezés, 1966. 5.sz. 26-27. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249. l.

Brjeska István

Menyhárt Lajos-Brjeska István: Lágymányosi Sportszálló /Brjeska István épitész, Hreblai Ferenc kertterve-ző./ - Müszaki Tervezés, 1966. 11.sz. 6-9. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bib-liográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249.l.

M.D.K.

Brjeska István épitész

1961 .évi [illegible]bl-dij II. fokzat

a Budakeszi 8 tantermes iskola terveiért

Magyar Epitőművészet 1961 4.sz. 61.l.

Brjeszka István, ép. MDK

La kóépület Pasaréten. Ez volt terve közösen Dull Dezsö és Hegyi Lajos épitészekkel.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiéll. 1954.jan.-febr. Kat. 23.l.

BRJESKA István épitész M.D.K.

/KÖZTI/

A Lágymányosi nyári szálloda terve. /repr. / taávlati kép.

Gárdonyi Jenő: Hétememletes szálloda épül a Feneketlen tó partján

Magyar N emzet 1963. január 5. 5.1.

Brjeska István, építész MDk

A lágymányosi szálló

terve. Repr.

Pakots György: Tulántól az Erkel Szín-
házig 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. dec. 23.

Brjeska István, [építész] ↑ Dl

Kollár Imre és Brjeska István
terveste a lágymányosi
Sport Szállót.

—: Már az ötödik emelet fölött 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jan. 16.

Brjska István épitész M.D.K.

Budapesti uj Sporcsarnok tervpályázaton
A/ felada tnál dijazva
árstervező:

Magyar Épitőmüvészet 1966/6. 6.1.

MDK

Brjeska István építész

felszabadult Bp. művészete. M.Szal. 1960.

Brīvaka Latvēn

Brjeska György épitézt

Sport kálló-ja emlétve

Magyar Nemzet 1969
jan. 9.

Brjeska István

Domonkos Jenővel

közösen készitett pályázati tervének értékelése és bi-
rálata.

Kismarty Lechner Kamill: Gyermeknevelési központ terv-
pályázatának opponensi véleménye. Magyar Építőművészet,
1958. 5.sz. 10. l.

Brijeska István építész

Résztvett az alábbi pályázatra
(maket, rajzó)

N. N: Amszterdami városháza-
tervpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 sd.

Brjeska István

B/rjeska/ I/stván/: Sportszálló, Budapest. /Brjeska István épitész, Király József belsőépitész// - Magyar Epitőművészet, 1967. 16.évf. 4.sz. 38-4o. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

73. l.

Brjeska István

Lágymányosi Sportszálló (Brjeska István Építész) - Magyar Építőipar. 1967. 16. évf. 1. sz. 48-49. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./ 74. l.

Brjeska István

Domonkos Jenő és Brjeska István két terve a Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázatán /1967/ megvételben részesült. /Munkatársak: Koposányi István, Siklós Mária, Vass Antal, Bardon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván./

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2. l.

Brjeska István

Bartók utí munkáspálló, 1960 terve,

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960
14 l.

Bojeska István, építész MBH

Az Akadémia Könyvtár épülete egyik jutalmazott tervének szerzője Egri Sándorral és Kollár Imrével együtt.

–(—: fénykép – szöveg) 1

ESTI HIRLAP bp 1463. dec. 22

Brjeska István, építén

L. Farkasdy Z.

– követségi kírek

Magyar 6.

Építőművészet Br. 1983 83/3

Brlosics István

Szerepel a szlavóniai Kapronmüvének pévni kiállításán

Jelentés 1967 X n. 960 oló.

Bylosicz István
szobrán

Szlavóniai mugyer szobrán

Szemétdi Nagló, 1967. szept. 10.
B. Pilaszanovich Irén: Szlavónia művészek
kiállítása

MDK.

Brlosic Stepan

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 okt.16.

Brnack Péter festő

a képzőművészeti Főiskola növendékek
kiállítása.

Szabad Nép 1947. dec. 24-én.

Broadwood John mester

műve 1817-ből, London; zongora, 11. sz. reprodukció: M. Nemzeti Múzeum tulajdona.

Gálvy György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

B r o c h o István Aurél kőmüves
/Kassa, 1768./

M Ü V É S Z E T
XII. évf. 1913.
238.
"Kassán polgájogot nyert müvészek"

megírva

Brocho István

Andél

Kassai építőmester
1768

Alighanem azonos Brocky István építésszel

Lásd ott!

Brocho, Stephanus Aurelius

épített

Kassa 1768.

lásd

Művészet 1913. 238. l.

Wrba, zobrazí IV. 232

Brocho István Aurél
olasz zármazású építése

L. Kendrey - kentiványi

258.1.

Brochy Károly alkotása

Dr Petró Sándor gyüjteményének része

Herman Ottó Muzeum Közlemányei 16/143.o.

Bodnár:Dr Petró Sándor

MDK

Brockel Dávid
festő

1627 febr 12.
II. Ferdinand utasitja a kamarát hogy Brockel pictornak a koronázására Sopronban festett zászlókért/? depicta vexilla/ hátrálékos 68 birodalmi tallért fizesse ki.
243. 851. sz.

Bottló Béla: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből.
Műv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 237-244.o.

Brix és Andrs ötvös cég Bécs

112. Scitovszky primás jubileumi aranykelyhe

BRIX ötvös Bécs

235. Szent Gellért püspök ereklyetartója

1856-ban

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

74 lap

Brizsa Ottó nyomda Fulejdonos

MDK

Brissa

Nasztárának birálata.
Akanthea kör-zetből nemes czlessel zedve, jól válaztott
zinekben zépen nyomva.

Heller Spiesz: Az idei diznapterek
Grafikai Szemle – 1891 2 z. 18 l.

M.D.K.

Brockó Andrásné

tanitónő

A Tokaji Dolgozók Képzőművész Iskolájának hallgatója 1949.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 417.1.

A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bp. 1965.

Dr Brockhammer Károly

a zajugróci fafaragó
iskola vezetője.
Nála kezdte tanul-
mányait Fadrusz János

Hercsuth Kálmán:

Fadrusz János élete
és művészete, Bp.
1925. 15. l.

Ø Brockhaus

Budapest. T. 165.

A Császárfürdő természetes gőzfürdőjének belsejét feltüntető lapon a fürdő közönséget és azok ellátását szemléljük. Felirata:

EINLADUNG
in das erste ungarische Thermal Ofener Kaiserbad

fölül:

MEGHIVÁS
A CSÁSZÁRFÜRDÖI ELSÖ TERMÉSZETES GÖZFÜRDÖBE.

az alsó balsarokban: F.A. BROCKHAUS X.A.
alól középütt: Druck F.A. Brockhaus in Leipzig.

Fm., mér. a vk. 12.6: 16.6 cm.

BROCZKÓ BARNA

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 1998. 06. 08. Kultúra 7

Megragadott és megragadó pillanatok

Broczkó Barna tokaji művésztanár, aki újabban a csillagokat is lefesti az égről

Sárospatak, Tokaj (ÉM – BI) – Broczkó Barna művésztanár a Rajztanárok Zempléni Alkotókörének egyik alapítója. Tokajban tanít biológiát és rajzot. Olajfestményeiből legutóbb a sárospataki Árpád Vezér Gimnázium aulájában rendeztek kiállítást.

Önarckép

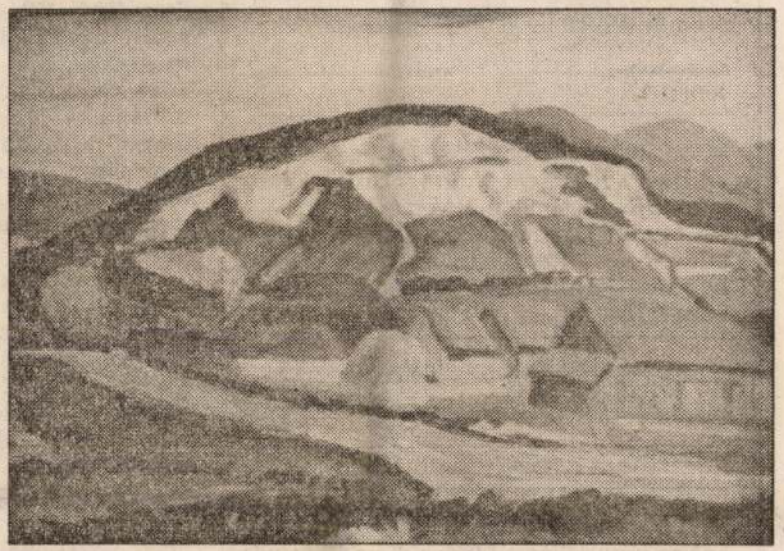

Broczkó Barna: Bodrogkeresztúri kőbánya

– A bizonyítási vágy sarkallt arra, hogy kiskoromban rajzolni kezdjek – kezdi pályakezdésének történetét Broczkó Barna. – Nem voltam jó rajzos, és irigyeltem, hogy a kislányok milyen jól bánnak a ceruzával. Kisgyermekkoromtól tudatosan tanultam rajzolni, hogy ezt a hátrányomat behozhassam. Így fejlődött a rajzkészségem. S ekkor elvittek szüleim Tenkács Tibor művésztanárhoz, hogy foglalkozzon velem. Neki sokat köszönhetek.

– A lírai ábrázolás közelebb áll hozzám – mutat pasztell képeire. – De amikor Budapesten zsűriztettem a munkáimat, azt tanácsolták, hogy fessek határozott vonalakkal, erőteljes színekkel. Azok a képeim nyerték el a szakemberek tetszését, amelyeken markánsabban vagyok jelen. Azt mondták, ne lágy vonalakat használjak, hiszen képeimen van erő és lendület – folytatja képei bemutatását az alkotó.

– Az utóbbi időben gyorsan kell festenem: igyekszem megragadni a pillanatot. Felgyorsult a világ, s ez a kor már túlhaladta azt a megjelenítési stílust, amivel a korábbi korok festői a maguk részletességében bemutatták ábrázolásuk tárgyát. A művész a tudatával átírja és leegyszerűsíti a formákat. Képet festünk, nem látványt, hisz a konkrét látványtól el kell vonatkoztatnunk. Eredetileg a nagy alkotók, akár Picasso is, a realista ábrázolási módszerrel dolgoztak, utána tértek át a formák egyszerűsítésére.

Mivel nemcsak fest, hanem tanít is Broczkó Barna, szóba került az is, hogy mennyire érdeklődik az ifjúság a rajz iránt.

– A számítástechnika elvonja a figyelmüket. A rajz hobbi, a számítástechnika az élet. Legalábbis nagyon sokan így látják, még a szülők is így vélekednek...

De ő sokkal messzebbre tekint. Az utóbbi időben egyre gyakrabban néz az ég felé.

– Csillagképeket kezdtem festeni. A csillagos ég misztikum. Sejtelmes – nem tudhatom előre, mit fogok kihozni belőle. Végtelen variációban jeleníthető meg. Számomra a szabadságot jelképezi.

HATÁRIDŐNAPLÓ

JÚNIUS 10.

✔ **Adófizetés:** Külföldi személytől levont adó, kifizető által levont osztalékadó

JÚNIUS 12.

✔ **Adófizetés, támogatásigénylés:** Az előző havi kifizetésekből a munkáltató által levont jövedelemadó-előleg, a kifizető által levont jövedelemadó és jövedelemadó-előleg; kifizető által a termőföld bérbeadásából származó jövedelemből levont adó

KAMARAI HÍREK

KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

✔ **Japán befektetőcsoport érkezik** Miskolcra június 9-én a Megyei Kereskedelmi és Iparkamara meghívására. A delegáció a kamara munkáját megismerését követően a megyei ipari parkok és a vállalkozói övezetek tevékenységével ismerkedik. Ezt követően a Digép Ipari Parkban tesznek látogatást.

✔ **Magyar-jugoszláv üzletember találkozót** szervez a Megyei Kereskedelmi és Iparkamara a Jugoszláv Kereskedelmi és Iparkamarával együttműködve június 18-án a lillafüredi Palotaszállóban. A rendezvényen résztvevő több mint 20 jugoszláv cég listája a kamara nemzetközi osztályán megtekinthető, jelentkezni június 12-ig lehet. (Miskolc, Szentpáli út 1. telefon: 46/328-642, fax:46/328-722

Az üzlet miatt át kell látni

Huszonkét évesen már sikeres vállalkozó tervekkel és

Encs (ÉM – KI) – Krusónak szólít mindenki – kezdi a bemutatkozásnál a huszonkét éves Krusóczki Ferenc encsi vállalkozó, aki néhány éve a városi televízió indításában vett részt, volt számítástechnikus. Jelenleg a pannon hivatalos viszonteladója.

– Az encsi alpolgármester kért fel 1994-ben, hogy indítsam meg a városi tévét. Én voltam a mindenes. Az ismertség sokat segített. Két év elteltével már megfelelő felkészültséggel rendelkező munkatársak jöttek a tévéhez, akik jobban el tudták látni a feladatokat. Ekkor már vállalkozó voltam, s egy helyi számítástechnikai bolt munkatársa lettem.

Lendületesen beszél Krusóczki Ferenc, s közben meg-megszólal a mobilja: ez a munkaeszköze. A napokban megnyílt rádiótelefon-boltjában beszélgetünk: a fiatalember hivatalos viszonteladó.

– Egy baráti ötlet segített. Miskolcon partnert kerestem és találtam. Egy elbeszélgetés után részt vettem a Pannon két napos tanfolyamán, majd egy hónap múlva levizsgáztam.

Azt mondja, nem is volt olyan egyszerű, de mindenképpen segített abban, hogy később, mint eladó az általa is alaposan ismert terméket kínálja.

– Nemcsak az üzletet kell érezni és az üzletkötéshez kell, hogy legyen az embernek érzéke, hanem a tevékenység műszaki részéhez is. Át kell látni a rendszert, különben nem megy az üzlet.

Krusóczki Ferenc

HIRDETÉS

Felkészült
kis kényezte

BROCZKÓ BARNA

Tanári tárlat

Broczkó Barna pedagógus-képzőművész alkotásaiból nyílik kiállítás május 21-én, csütörtökön délután 4 órakor a sárospataki Árpád Vezér Gimnázium aulájában. A tárlatot Bárány István, Sárospatak alpolgármestere ajánlja az érdeklődők figyelmébe. A megnyitó műsorában közreműködik Koleszár Regina, a gimnázium 10/A osztályos zenetagozatos tanulója.

Broczkó Barna: A sárospataki vár

Észak-Magyarország
1998. 05. 20.

Péntek

Reggeli:	sült szalonna tükörtojással, kenyér, tej	440
Ebéd:	zöldséges szemesbableves, juhtúrós sztrapacska, gyümölcs	425
Vacsora:	húskonzerv, retek, kenyér	305
Összesen:		1170

Szombat

Reggeli:	felvágott, vaj, uborka, kenyér, citromos tea	415
Ebéd:	zöldséges karfiolleves vajas galuskával, rántott sajt sült burgonya, tart. mártás	710
Vacsora:	zöldséges pizza	300
Összesen:		1425

Vasárnap

Reggeli:	vajas pirítós, müzli	300
Ebéd:	zöldséges karalábéleves, paprikás csirke galuskával, uborkasaláta	815
Vacsora:	franciasaláta, töltött sertésdagadó, kenyér	350
Összesen:		1465

Hétfő

Reggeli:	sült virsli mustárral, zsemle, citromos tea	360
Ebéd:	lebbencsleves, rakott kelkáposzta, kenyér, gyümölcs	540
Vacsora:	kefir, kifli, gyümölcs	235
Összesen:		1135

Kedd

1 Brizs Lajos
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1966 APR Á

„Művészinasok" kiállítása az AKÖV-nél

1021

Hamarosan szakkörbe szerveződnek a 16. számú Autóközlekedési Vállalat működvelő képzőművészei. Ennek az eseménynek bevezetőjeként az AKÖV dolgozók munkáiból kiállítást rendeztek a vállalat kultúrtermében.

Két festő — *Brizs Lajos* garázsmester és *Kovács Margit* könyvelő — állította ki munkáit a klubszobában. Az olajjal festett képek egyelőre többnyire híres festmények reprodukciói — például Munkácsy csendélet, Szovjet Híradó műmellékleteiről másolt zsánerkép — de találtunk a képek között természet után festett alkotásokat is. Brizs Lajos ceruzával készített portrésorozata különösen figyelemre méltó, akárcsak a szép színhatású őszi tájképe. A fiatal Kovács Margit munkái is figyelemre méltóak, bár azok egyelőre csak a másolásra korlátozódnak.

A festményeken kívül tetszetős csipketerítőket, kötött gyerekruhácskát, kelim párnákat, gobelineket is láttunk a kiállításon. A vállalat ügyeskezű asszonyai, *Rózsa Istvánné, Gellén Antalné, Tóth Gyuláné, Fehér Sándorné, Beiczi Józsefné, Lakatos Frigyesné, Juhász Ilona, Góczán Gézáné* és *Galambos Gizella* munkájuk színe-javát hozták el a kiállításra, s új ötleteket adnak velük az érdeklődőknek.

jelenik meg előbb és a r
ban még nem hallhatják,
már rég megy a rádióba
nem kapható a lemez.

— A táncdalkedvelők
mérgelődnek. No és va
külföldi turné?

— *Hamarosan Belgr*
megyek, a belgrádi tévé egyik
könnyűzenei műsorában lesz
néhány számom. Aztán egy né-
met körút következik.

— Valami nagy-nagy vágy?

— *Nem nagy, de állandó.*
Szeretném minden számom-
ban, minden fellépésemkor a
legjobbat, a legtöbbet nyújta-
ni, ami tőlem telik.

Halmi Gábor, az est konfe-
ranszié, fellépésre hívja

Biztosítva a család kenyere

Bujtor Tibor kezében ásó. Forgatja a földet a kert végében.

— Elromlott az erőgépünk. A társam visszavitte a Felsőbagodi Gépjavító Állomásra. Így ráérek idehaza segíteni az asszonynak. Oltványt akarok szaporítani, mert sok az öreg és kipusztult tőke a szőlőben. Ha megjavítják a traktort, úgysem érek rá ilyesmivel foglalkozni, mert mindig akad munka a mezőn — mondja.

Négy évig volt traktoros a Türjei Gépjavító Állomáson. Tavaly nyáron kérte felvételét a tsz-be. Jellemző a szorgalmára, hogy fél év alatt 300 munkaegységet teljesített.

Reggel Délvilág 1995. nov. 5.

BRINKUS KATA

Az Iparművészeti Főiskolán 1993-ban végzett Brinkus Kata, textiltervezőként. Még módja volt arra, hogy diplomamunkáját a Soproni Szőnyeggyár elkészítse, még megismerhette, megtanulhatta a gyári kivitelezés csínját-bínját, de szóba sem kerülhetett már, hogy valaha is tanult mesterségének formatervezői részét folytathassa. Az ipar elvékonyodott, tönkrement, ha nem is szűnt meg, átszervezéssel, maga eladásával foglalkozik; s ha eladják, a tapasztalat szerint nem magyar formatervezők terveit fogja sorozatban kivitelezni. Brinkus Kata és sorstársai számára az ipari gyártmány még a látómező széléről is eltűnik, marad tehát a művészi tevékenység, a kézműves munkálkodás, s a tanítás, a szerencsésebbek számára.

A kezdet kezdetén

Művészdiplomával: Brinkus Kata

Brinkus Kata szőnyegtervezőként indult, s elsajátította a szövés különböző módjait. Amit további tanulmányai számára kiválasztott, az a gobelin-ógobelin technika volt. A gobelin – leegyszerűsítve –, a stoppolás technikája, amelyet szövőszéken végeznek a függőleges és a vízszintes fonalak segítségével. (És nem az az üzletekben árult gobelin-kép, ami előnyomott anyagra történő egyszerű hímzés.) Az ógobelin pedig ugyancsak a több szálat összefogó vastagabb változata. Mindez sík felületen használható. Brinkus csinált is velük néhány gyönyörű tervet, ám hamar megismerkedett egy olyan technikával, amely lehetővé tette a formálást, azaz a felület megmozgatását, először a domborműhöz hasonlítást, majd teljes szobrok elkészítését. És ez a makramé, amelyet nem is olyan régen kaspók és lámpaernyők házilagos elkészítésére használtak.

Ez a lenézett technika Brinkus kezében hamarosan sikeres eszköz lett: a mesterdiplomára elkészült A Semmi című faliképe. A "semmi". mint filozófiai, irodalmi fogalom ábrázolása pestiesen szólva: nem semmi. És lehetetlen is, hiszen tárgyat kell létrehoznia úgy, hogy közben ne szülessen tárgy. Brinkus fehér alapon fekete mélységekkel vagy éppen a faliképen kihagyásokkal, ürességgel ábrázolt, kiválasztva a lehetséges megoldások szűk köréből a textillel kifejezhetőt.

Egy fiatal művész számára, különösen, ha vidékről érkezett, a legnehezebb: lakást szerezni, saját életteret teremteni. Talán ennek a problémahalmaznak a megoldatlansága vezette, hogy megszületett az a bolondos – vagy elkeseredésében már tehetetlen – szoboralakja: az Albérlők. Egy (vágyott) csigaház, amelynek testén apró (élősdi) tengeri állatkák laknak, amelynek "ajtaján" annyi(féle) láb lóg ki, ahányféle az albérlők különböző típusa. Humorba font (fojtott) életkép; nemcsak Brinkus sajátja. Ezzel a művel egyébként szerepelt a lódzi (Lengyelország) textiltriennálén, a mai legnagyobb seregszemlén. Ott is az összes résztvevő között legfiatalabbként.

Fiatal, de már sokan szólítják tanárnőnek. Kaposvárott művészeti középiskolásoknak tanítja a textilt. Bárha ezek a gyerekek nem keserű művészek akarnának lenni, hanem megszerzett tudásukat, gyakorlatukat a saját életük megszépítésére fordítanák!

Hiú sóvárgás? Akkor sóvárogjunk még egyet: kívánjunk mihamarabb Brinkus Katának is főbérletet.

TORDAY ALÍZ

A Szegedi Színkör bemutatója

Szerelmesek, mizantrópok

Ezt a szobaszínházat két kukucskáló színházból ragasztották össze. Egyik oldalon – a Nagyáruház felől – Racine Phaedrájának színpada, a másikon – a Kárász utcai fronton – színházi páholy, melyből Moliere Mizantrópjának szereplői nézik az előadást. A JATE Aulájába alig több, mint száz néző fér be az előadás köré.

Varsa Mátyás rendező azt ígérte, *összedolgozza* a két darabot. Ehelyett csak egymás mellett játszatja. A kapcsolat mindössze annyi, hogy a játszó személyek azonosak. Ám kettős funkcióik, a jellempárok egymásba játszatása nincs végiggondolva. Nem arról van szó, hogy például Celimene Phaedrát játssza, hanem hogy mindkettőt ugyanaz a színésznő alakítja. A többi szerep esetében pedig inkább pontatlan a megfeleltetés.

Amikor úgy a második rész közepe táján *Flórián Antal,* mint Alceste (Mizantróp) meséli el Hippolytos halálát (Phaedra), melyet annak apja, Theseus (Phaedra) végig is hallgat, egycsapásra feszültség keletkezik. A beszélő színész helyét könnyű kiszerkeszteni: a terem közepén, a két színpad felezőpontján áll, csipkés Lajos-kori ruhában. A térnek erre a leghangsúlyosabb pontjára ezen kívül csak a nyitó-, és a zárójelenetet helyezi Varsa.

Szóval én igazi egybevonást vártam

Dobos Kati és Flórián Antal

akinek igazi drámai súlya van, s akinek szájából igazul hangzik a veretes szöveg. Varsa Théseusként nem elég súlyos, amit túl hangos szövegmondása sem ellensúlyoz. *Masa Attila* Hippolytosként jelentéktelen. Mozdulatlanságában semmi erő. Ő az egyetlen szereplő, akinél föl sem tűnik, hogy két szerepet játszik. *Szabó Máriánál* pedig mindkét darabban nagyon tal határozott karaktert formál Alcesteből. De állandó haragja a világra, állandó fortéja és elkeseredése egy idő után fárasztóvá válik. Nem ártana némi szín, irónia, beletörődés, pillanatnyi boldogság. Dobos Kati épp ellenkező hangnemet választ vagy kap. Ő arra van ítéltetve, hogy arcán titokzatos kifejezéssel jobbára egy széken ücsörögjön. A mimika keveset válto-

kezét kínálja. Egyáltalán az előadás nem érzékelteti, hogy ez a két ember egymáshoz való, hogy összetartoznak, hogy szeretik egymást. Pedig ennek apró jelekkel való érzékeltetése, legtöbbször a szövegen túl, sőt néha a szöveg ellenében – nos, ez egy színházi előadásnak legfontosabb lehetősége volna.

Miképpen elmulasztja azt a pillanatot is, melyben a kapcsolatban változás történik: amikor Celimene mindenkinek őszintén megmondja a véleményét. Flórián (Alceste) feszült, ideges arccal követi a jelenetet. Semmiből nem derül ki, hogy ő éppen *most győz,* hisz szerelmese végre fölhagy a képmutatással, hirtelen igazat mond.

Alceste távozik. Két nő szereti: Celimene és Eliante, ám mindkettőt elhagyja, mert rájött, hogy egyikkel sem lenne képes élni. A távozó férfit Eliante zokogása és Celimene föl-fölcsattanó nevetése kíséri az ajtóig. Igazi színházi pillanat, mit mi sem igazol inkább, mint hogy értelmét nem lehet szavakkal leírni.

A Szerelmesek és mizantrópok cí-

Brigovich Lajos festő

USA AUTÓK

a *UNIQUE* -tól

Rendkívüli ajánlatunk tart: 1993. november 10-ig

Chevrolet Geo Metro

Bruttó ár: 783.000 Ft
– 50 % becserélési értékkel = 391.000 Ft (Amennyiben 5 éven belül újra cseréli az autóját Nálunk)
35 % garantált visszavásárlás (5 éves futamidővel)
Garancia: 10 év
Korrózióvédelem: 15 év

Plymouth Colt

Bruttó ár: 1.353.000 Ft
– 45% becserélési értékkel = 744.000 Ft
(Amennyiben 5 éven belül ismét nálunk rendel)
30 % garantált visszavásárlás (5 éves futamidővel)

Részletes felvilágosítás

meghosszabbított nyitvatartással 9.00-19.00-ig

UNIQUE Dél-Magyarországi Kirendeltsége
7632 Pécs, Rákóczi út 34. Tel./fax: (72) 332-060

(8715)

Jó vétel!

NMT 450 AKCIÓ WESTEL

A WESTEL október 4-30-ig kedvezményes áron kínál egy elnyűhetetlen, nagy teljesítményű mobil telefont: a **Motorola Associate** készüléket, mely **20.000 Ft + ÁFA-val olcsóbban** vásárolható meg.

A Motorola Associate választástól függően gép-

Kütahyai napok Pécsett

(Folytatás az 1. oldalról)
a megyei közgyűlést egy közvetítő szerepre, Kütahyaban Ikarus buszokat szeretnének vásárolni, illetve összeszerelni.

Cemalletin Sevim, Kütahya kormányzója elmondta, az elmúlt két napban megismerkedhettek Pécs, Siklós és Mohács nevezetességeivel és török műemlékeivel, meghatódva tapasztalták, mennyire őrzik Magyarországon a török építményeket, hagyományokat.

– A török-magyar kapcsolat szinte a történelmi idők kezdetére nyúlik vissza, a török emberek szeretettel gondolnak a magyarokra, annak ellenére, hogy az eltérő kultúra és politikai felfogás miatt többször álltak harcban egymással. Kossuth Lajos két évig élt Kütahyaban, ma is őrizzük emlékét, ezért megtiszteltetés, hogy megkoszorúzhattuk a pécsi Kossuth szobrot. Ma az a feladatunk, hogy még szorosabbra fűzzük a két nép kapcsolatát, szép példája ennek a kütahyai napok megrendezése, amelynek keretében megismerhetik a magyar emberek Törökország egy tartományát.

Halil Ibrahim Özkaraca polgármester a közvetlen kapcsolatokról szólt, példaként említve Siklóson a Malkocs bey dzsámi mellett épülő kutat, amelyhez a díszcsempék Törökországból érkeztek, illetve építőmestert is küldenek. Szigetváron a várban lévő dzsámi minaretjének továbbépítésére elkészültek a tervek. Kütahyaban a villamos közlekedés széles körű bevezetését, 5000 lakásos lakótelep, szemétégetőmű megépítését tervezik, többek között ezek kivitelezéséhez, szakmai irányításához várják magyar szakemberek, cégek jelentkezését.

Nafi Güral vezérigazgató elmondta, megalakultak a gazdasági vegyesbizottságok magyar és török részről egyaránt, ezeknek a feladatuk, hogy keressék meg az együttműködési lehetőségeket.

Pécsett, a Művészetek Házában tegnap délután nyitotta meg Cemalettin Sevim, dr. Szűcs József és Halil Ibrahim Özkaraca a kütahyai napok rendezvényeit. Az ünnepi műsoron túlmenően egy hétig láthatják az érdeklődők a fajansz és porcelán edényeket, tárgyakat, ezüst ékszereket, kézzel szőtt kilimeket, kütahyai festők képeit, fotókat, illetve a siklósi kútra kerülő díszcsempéket. A kiállítás szerdán Mohácson, csütörtökön Szigetváron és pénteken Siklóson is megtekinthető. **H. Zs.**

Az ünnepi műsorban a kütahyai népviselettel is megismerkedhettek az érdeklődők **Fotó: Löffler Gábor**

Német nemzetiségű vállalkozók kiállítása

Ma délelőtt 11 órakor nyílik Pécsett a volt Centrum Áruházban a MAHIR Rt. és a pécsi önkormányzat közös rendezvénye, a Német nemzetiségű vállalkozók kiállítása. A három napos bemutató előrendezvénye a decemberi stuttgarti nemzetközi kiállításnak, amelyre az itt legjobban szereplő vállalkozók utazhatnak majd.

Önkormányzati akadémia

A környezetvédelem lesz a témája az Önkormányzati Akadémia pécsi területi iskolaközpontjának rendezvényén október 28-dikán, délelőtt 9 órától. Az előadás hallgatói tájékoztatást kapnak a kapcsolódó joganyagról, az új törvényi szabályozás irányairól, az önkormányzatoknak a környezetvédelemmel összefüggő feladat- és hatásköréről. A Baranya Megyei Közgyűlés székházában az említett témákról *Benkőné dr. Lodner Dorottya,* az MTA RKK tudományos munkatársa ad tájékoztatást.

Szeszcsempészeket fogtak el

Két jugoszláv és két szlovák szeszcsempészt fogtak el a hét végén a határőrök. Krisán Attila ezredes, a Határőrség szóvivője elmondta, hogy a szlovák határ közelében, a Nógrád megyei Hontnál határőrök vették észre, amikor egy jugoszláv gépkocsiból egy szlovák rendszámú autóba átpakoltak 347 üveg egyliteres konyakot. Mint kiderült, a szeszes italokat két jugoszláv állampolgár csempészte Magyarországra, és a konyakot két szlovák állampolgár tervezte hasonló módon átvinni a magyar–szlovák határon. A két jugoszláv állampolgárral szemben csempészet, a két szlovák-

Cigány-gondozó képzés

Nem hálás feladat a munkahelyről utcára pottyant polgárokat esélytelenségük foka szerint tipizálni, mégis követésre érdemes a Baranya Megyei Munkaügyi Központ nemrégiben indult cigány házi betegápoló-gondozó tanfolyama.

A pécsi Egészségügyi Szakiskola 300 órás tanfolyama 13 fiatal cigány munkanélküli számára eredményez azonnali foglalkoztatást. Pécs önkormányzatán kívül tíz település vállalta, hogy a költségeket a központtal megosztva, munkát ad az oklevelet szerzett pályakezdőknek, akik a tanulás három hónapja alatt keresetpótló juttatásból élhetnek.

Az ingyenes képzés tantervét – amelyben az ápolástan elméleti és gyakorlati oktatásán túl társadalomismeret, szociális munka-elmélet, pszichológia, Egészségvédelmi Intézet állította össze. Csakúgy a decemberben esedékes vizsgáztatás is a NEVI reszortja, ám az arra való felkészülést a pécsi kertvárosi és meszesi családsegítő központ segíti.

A képzés megvalósítását kezdeményező *Apró Antal Zoltán*, a munkaügyi központ munkatársa szerint az ilyen jellegű foglalkoztatás presztízsértékű. Ugyanakkor az ápolás mellett a cigány lakosság jó értelemben felfogott integrációját is elősegíti.

– Ha van rá mód, a hátrányos helyzetű rétegeket támogatjuk – tette hozzá *dr. Czuczor József*, a képzési osztály vezetője. – A cigány embereknél a sajátos szocializáció következményeként gyakori egészségügyi problémák orvoslásán túl, a cigány kultúrához kötődő isme-

Veszteglő magyar hajók

Továbbra sem folytathatja útját a Mahart Eger és Vác nevű hajója a Dunán a „Fehér Rózsa" és az „Új Bizánc" nevű szélsőséges szerb szervezetek Belgrád mellett kialakított blokádja miatt – mondta el Koszonics László, a Mahart folyamhajózási főosztályának vezetője hétfőn az MTI-nek. A rakomány nélkül közlekedő Eger, közel egy hónapja – október elseje óta – vesztegel a folyó szerb szakaszán, a Vác pedig, „gyomrában" több mint négyezer tonna vasércrakománnyal, Romániában várakozik a blokád feloldására, immáron két hete. (MTI)

Fák és embersorsok

Brigovich Lajos képei Pécsett

Dőlni készülő, meggyötört fák uralják *Brigovich Lajos* képeinek java részét. A peresznyei születésű, 55 éves alkotó e fákat önportrénak is szánja, s azt mondja, ha öregek is az ágak, a fa még tartja magát. De e szimbólummal aggodalmát is jelzi: megmaradnak-e ők, a gradistyei horvátok?

Tegnap Pécsett, az August Senoa klubban 27 grafikáját, tusrajzát állították ki. A Kőszeg környéki horvátzsidányi iskola rajz és horvát nyelv tanára Pécshez is kötődik, a főiskolát itt végezte el, de volt már tárlata is a városban. Kőszegen, Szombathelyen, Budapesten, Zágrábban és Ausztriában is bemutatkozott a közönségnek. Termékeny alkotó, munkáit rendszeresen megjelenteti a Vas népe és a Hrvatski Glasnik. Képein a gradistyei horvátok környezete elevenedik meg.

E mostani válogatás a Magyarországi Horvátok Szövetsége Baranyai és Gradistyei Szervezetei, valamint a pécsi August Senoa klub szervezésében készült, és támogatta a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Alapítvány is. A tárlatot (mely november 15-éig lesz látható) *dr. Pandur József* művészettörténész nyitotta meg, s *Matusek László* vezényletével fellépett az August Senoa asszonykórus is. **H. I. Gy.**

Pécsi orvosok a rászorulókért

Brigovich Lajos, grafikus, festő, rajztanár

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 SEP 7

VAS NÉPE

1021

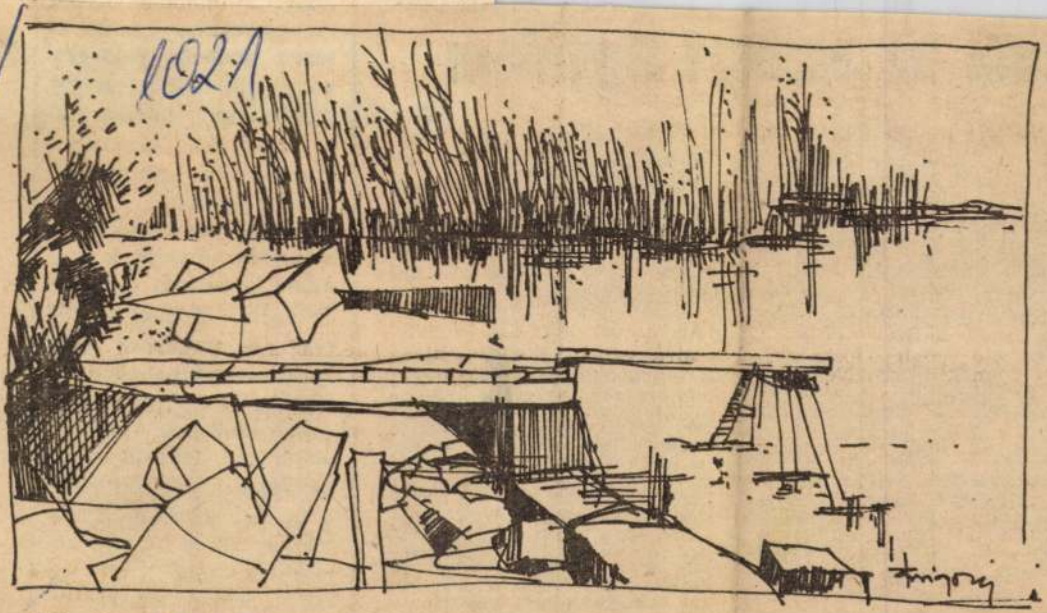

Brigovich Lajos rajza.

zhető az emberi figyele

helyesen — nem váltott villogó fehér fényre, hisz már útban volt felé a mozdonyvonat. A tehervonat alacsony sebessége miatt azonban időközben lejárt a sorompó zárvatartási ideje a tíz perc, ezért a sorompó automatikusan sötétre váltott.

A fénysorompó működését Szombathelyen a forgalmi szolgálattevő ellenőrizte, észlelte a zavart és a két vonat beérkezése után a zavart előírásszerűen feloldotta.

A KRESZ szerint a fénysorompó fehér villogó fénye nem a szabad áthaladást hanem csupán a fénysorompó üzemi [illegible]es állapotát jelzi. Az átjáróban történő áthaladás minden esetben a közúti járművezetők szemé-

Természetesen [illegible] hatjuk ki a bere[illegible] meghibásodását sen[illegible] egyes elemei ige[illegible] igénybevételnek va[illegible] téve, bár minden l[illegible] közzel törekszünk a[illegible] kiküszöbölésére."

★

A fénysorompók hit[illegible] sem vonja kétségbe. U[illegible] adódhatnak helyzetek, amikor a mégoly biztonságos technika sem nyújt védelmet. Az említett napon, helyzetben, a fénysorompó üzemszerűen kapcsolt ki, a tehervonat után. De honnan is tudhatná az autós, hogy kellő várakozás és tehervonat után, sötét lámpa esetében — mozdony jön? Ismételjük — a válaszlevélből is kiderült —, a vasutat nem érheti elmarasztalás. Viszont dicséret illeti az autósokat, akik — egy Trabant kivételével — bár mozdonyra nem számítot-

[illegible] pedig a legfáradtabb, a legnehezebb munka volt, mégis boldogan végezték. Az aratás minden egyes mozzanata fizikai megerőltetést jelentett az aratóknak. Főleg az első kaszásnak kellett a nagy erő a gabona lekaszálásához. Úgy tartották, hogy munkája a [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 DEC - 3

VAS NÉPE

Brigovich Lajos, festőművész, rajztanár

1021

Budapesti bemutatkozás

A Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége nemrég megtartott VIII. kongresszusa alkalmából november 18-án kiállítás nyílt Budapesten, az MSZMP Pest megyei Bizottságának Oktatási Igazgatóságán. A tárlaton —, amelyet Márkovics Márk, a Narodne Novine című lap főszerkesztője nyitott meg — négy, az ország különböző vidékein élő délszláv képzőművész mutatkozott be. Megyénket Brigovich Lajos festőművész-rajztanár képviselte, aki a vasi táj, s benne szűkebb pátriája, Peresznye, Horvátzsidány természeti szépségeit, hangulatát, az itteni horvát lakosság máig megőrzött régi szokásait, foglalatosságait jeleníti meg vásznain. Mind a tizenkét alkotása erről vall nagy-nagy szeretettel, a köztük munkálkodó művészember sajátos látásmódjával, tehetségével.

Vagy húsz éve ismerem Brigovich Lajos munkáit. Korai akvarelljeinek „odavetett" tónusai a maguk

Elmélyülten

színgazdagságában, mintegy előhírnökei voltak már, a mostani olajképeken érződő, egyszerűségében is nagyvonalú kifejezésmódnak. Spontán találja meg a legkézenfekvőbb formát, nem időz apró felesleges részleteknél, „egészében" fogja meg a kifejezni kívánt tartalom hangulatát. Ez művészetének fő jellemzője, ez a különösen erős szuggesztivitás köti képeihez a szemlélőt.

Brigovich Lajos a budapesti szerb-horvát tanítóképzőben szerzett diplomát 1956-ban, s utána nyomban odatért vissza, ahonnét elindult: az ő nemzetiségi községeibe. Olmódon, aztán szülőfalujában, Peresznyén volt pedagógus, jelenleg pedig Horvátzsidányban tanítja rajzolásra, a művészetek iránti fogékonyságra diákjait. Négy éve államvizsgázott a Pécsi Tanárképző Főiskola rajz szakán. Alkotásai már több ízben kaptak nyilvánosságot. Mostani fővárosi bemutatkozása eddigi legnagyobb sikerét jelenti, ezen túlmenően pedig sajátos formában hívja fel a figyelmet itt élő nemzetiségeink tehetségére, művészetére.

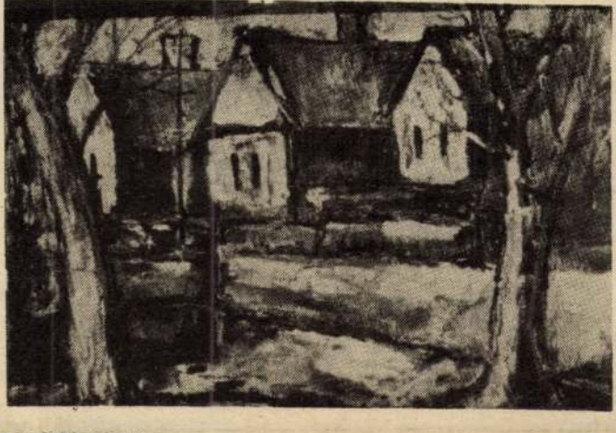

Kiszsidányi utca

(lakatos)

LEVELEINKBŐL

Dr. Bodó Józsefné Szombathely: Győrött és Zalaegerszegen a gyerekek és felnőttek szívesen fogyasztják a krémtúrót. Talán nem lenne különösebb akadálya annak, hogy a Szombathelyi Tejipari Vállalat is forgalomba hozza e kedvelt csemegét a vasiak számára.

Kőhalmi István, Kőszeg: A közelmúltban szombaton délután elromlott a televízió készülékem. Elindultam szerelőért, de hiába róttam a várost, négy órától hét óráig, egyet sem találtam otthon. Kőszegen ugyanis nincs ügyeletes tv-szerelő. Átalánydíjas javítási szerződésünk van, melynek egyik kitétele, hogy munkaidő után és munkaszüneti napokon, a fél külön kérésére, gyorsszolgálati díjat számolnak fel. A harminc forintot mindenki szívesen kifizetné, ha a hétvégi szórakozásáról van szó.

H. L.-né, Szombathely, Schönherz Zoltán krt. 34.: A mi házunk lakói elmondhatják, hogy mozgólépcsőn közlekednek, a szó valódi értelmében. 1974. decemberében költözött be a húsz lakó. Azóta a lépcsőket többször javítgatták, de nem javították meg. Illegnek-billegnek a betonlapok, balesetveszélyes rajtuk a közlekedés. Van olyan lépcsőfok, amelyikre ha rálépünk, élére áll. Reklamációnkra a TANÉP — mint kivitelező — azt válaszolta, hogy a jótállás letelt. Nem akarjuk elhinni, hogy egy húsz lakásos lépcsőház lépcsőinek négy év a jótállási ideje. A négyszintes épület újralépcsőzése a lakókat súlyosan érintené anyagilag. Szeretném, ha személyesen meggyőződnének állításom valódiságáról.

(Meggyőződtünk olvasónk panaszának jogosságáról. Szemlélődésünk alkalmával megtudtuk, már baleset is történt. A negyedik emeleten lakó Boldizs Ferencné kisgyermekét karjában tartva ment lefelé a lépcsőn. A levélben is említett betonlap felbillent és ő gyermekével leesett. Eltört a lába, hetekig betegállományban van, begipszelve. Szerencsére gyermekének nem történt baja. Sürgős intézkedésre várnak a lakók.)

Válaszolnak az illetékesek

Térkonstrukció — mokkacukorból

Rovatunkban november 19-én közöltük egy szülő levelét, aki helytelenítette, hogy a gyakorlati órára a hetedikes gyerekekkel mokkacukrot vitetett a gyakorló tanár.

Pozsonyi János szakvezető tanár válasza: A negyedéves tanárképzős hallgatónő az új rajztanterv követelményeit igyekezett megvalósíttatni az óráján, amikor térkonstrukciókat alkottatott a hetedik osztály tanulóival a vitatott anyagból. Az új tanterv ugyanis előírja „... készítsenek szabad, alkotó fantáziát igénylő térkonstrukciókat..." Mivel ebben az időszakban a kocka volt a vizsgálódás tárgya, ezért a térkonstrukciós feladatot is apró kockaegységekből kellett létrehozni. Így adódott a hallgatónő kézenfekvő, de a szülő által gazdasági okok miatt kifogásolt ötlete.

Természetesen sokkal jobb lenne egy, a Tanszerellátó Vállalat által központilag előregyártott apró kocka és téglaforma, de ilyen még sajnos nem kapható.

Ne kelljen a munkából kivonni

„A bérlő dolgozó is" című írásában munkatársunk az számlázás, pénzbeszedés. A

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁR 1 8
VAS NÉPE
Brigovich Lajos

102-1

Brigovich Lajos rajzaiból

adunk közre néhányat. A tehetséges fiatalember Horvátzsidányban tanít az általános iskolában.

Beszélgetők.

Falurészlet.

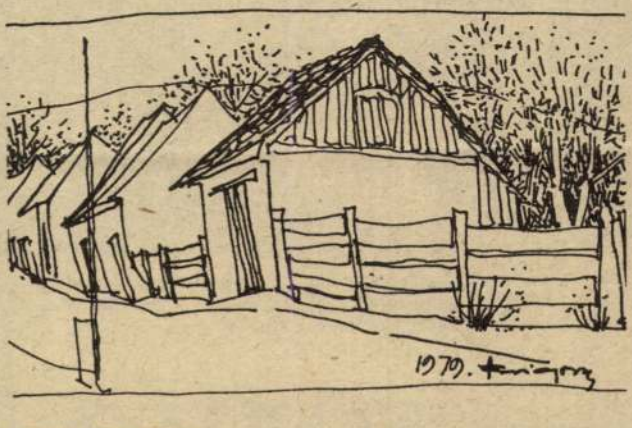

Házak és kertek.

nári

ben új irányt adva épült
az első kétszintes ház. Je-
entős volt a sportmozga-
om, beindították a Rába-
upákat, társadalmi mun-
ában elkészült egy kézi-
abdapálya is. Aztán a fa-
ubeliek elkezdtek beköl-
özni Szombathelyre, a
ánckar vezetője meg, aki
gen jól összefogta az em-
bereket, Kőszegre került
s szomorúan nézték azt
s, ahogyan üzletek épül-
ek a sportpálya helyén.

Most mintha megint
indenki mozgolódna a
aluban. Már jócskán meg-
ánták, hogy annak idején
em egyeztek bele a víz-
ű építésébe, hiszen na-
yobb szárazság idején el-
padnak a kutak. A szü-
öknek kirándulásokat
zervez a szülői munka-
özösség, jóllehet a dolgo-
ók esti iskoláját nem si-
erült újra beindítani, de
jból megindult a KISZ-
let. Nyilván az is inspi-
álja őket, hogy jópár
zombathelyi vett már há-
at a környéken, talán
azért mert „a kertek alján
tt is játékosan kanyargó
folyó mossa, s a határt, ha
nem is szőlőhegykoszorúsan
— ligetes erdők karolják."

Jelenleg több mint ezer
ember lakik Püspökmol-
náriban, egyötödét foglal-
koztatja a termelőszövet-
kezet. Titkon azt remélik,
hogy ha majd egyesülnek
a rábahidvégiekkel és a
rumiakkal, már csak hely-
zetüknél fogva is itt lesz a
tsz-központ. A szövetke-
zet néhány éve jól jövedel-
mező kavicsbányát is nyi-
tott. Dédelgetett álmuknak
mintha ellentmondana a
körzetesítés: ősztől Vasvár-
ra járnak tanulni az isko-
lások. A nyolcadikba már
csak hat gyerek jár, jólle-
het a falubeliek arra hivat-
koznak, hogy a következő
évfolyamok száma nő, s
jobb a diáknak helyben,
kis létszámú osztályban,
tágas korszerű napközi ben
tanulni. Azt persze ők sem
tagadják, hogy ebből a fa-
luból is egyre többen men-
nek lakni a városba.

Aki feltalálja magát, az
marad. S aki marad, az a
napi, Szombathelyen, vagy
Vasváron ledolgozott nyolc
órája után nyulat tenyészt,
bérbe fuvaroz vagy bérbe
fűrészel. A régi tanácsel-
nök, Nagy László mondja,
hogy talán túlságosan is
szorgalmasak, most már ki
kellene használni mindazt,
amit teremtettek maguk-
nak.

Nagy Andrea
Fotó: **Horváth Pál**

Szele Pálné Szombathelyre indul a gyerekeihez. A megyeszékhely mindig is közelebb állt a falusiakhoz, mint Vasvár. Ez utóbbi felé mindig túl korán ment a vonat, vagy túl későn jött.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-526
Brigovits Lajos festő- és grafikusművész
VAS NÉPE
1984 AUG 17

1021

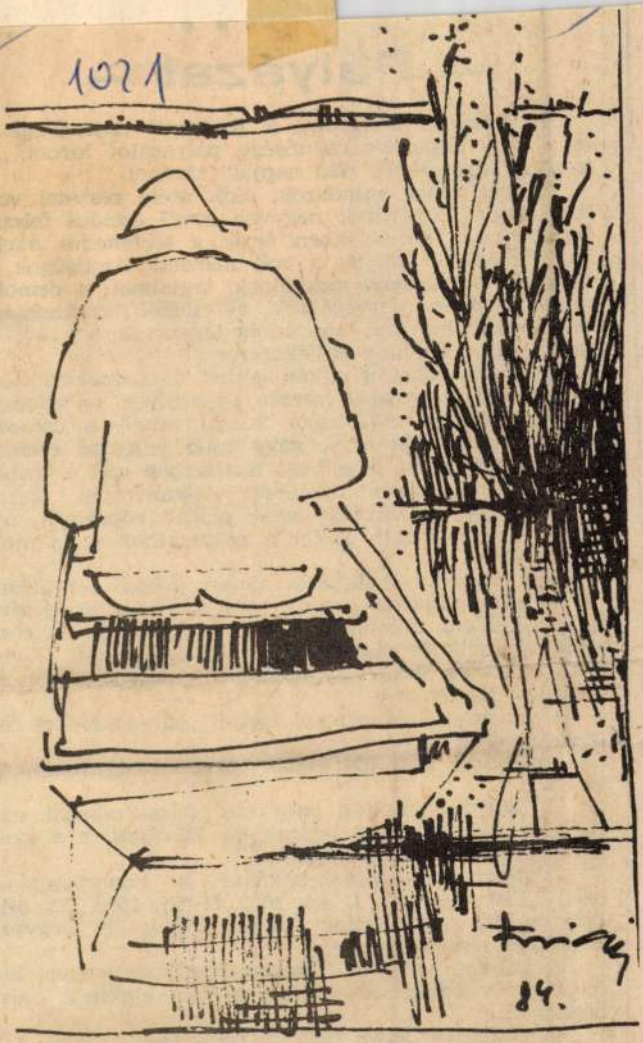

Brigovits Lajos rajza.

— Pá

A Hazafias Népf
és a Vas Népe szerk
magyar újjászületés e

Pályázhatnak mi
tak községük, városu
badulásának; emléke
kat. Különösen várju
földosztó bizottságok
ratikus pártok szervezőinek, vezetőinek; a kamatalom, a demokratikus honvédség tagjainak; a közigazgatás újjáélesztőinek emlékezését.

Pályázni lehet 6 ritkán gépelt (2-es sorközű) oldalnál nem hosszabb (illetve ugyanilyen terjedelmű kézzel írott, jól olvasható) írással, amely a demokratikus átalakulás egy-, vagy több jellemző eseményét ismerteti. Ha a pályázó birtokában van e korból származó, újságban közölhető dokumentum (korabeli fénykép, igazolvány, levél, plakát, röpcédula, újság, vagy más irat), akkor a pályázathoz az is mellékelhető.

Egy személy legfeljebb három írással pályázhat.

A pályaműveket lapunk szerkesztőségének címére kell beküldeni. Kérjük a borítékra írják rá: „A magyar újjászületés első napjai" című pályázat. Írásukon tüntessék föl a pályázó nevét, pontos címét és személyi számát.

Csak névvel és címmel ellátott pályaműveket fogadunk el!

Beküldési határidő: 1985. február 1-ig folyamatosan.

A legjobb írásokat megyénk felszabadulási évfordulójának heteiben lapunkban közöljük, s a szokásos honoráriumot fizetjük.

A kiemelkedő pályamunkákat a honoráriumon felül külön díjazzuk. I. díj: 2000, II-díj: 1500, III. díj: 1000 forint. A továbbiak értékes könyv- és tárgyjutalomban részesülnek.

A pályaműveket a Hazafias Népfront megyei bizottsága és szerkesztőségünk tagjaiból alakított zsüri bírálja el.

Eredményhirdetés: 1985. március 15.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Brigovich Lajos, festő-grafikusművész, tanár

VAS NÉPE

1983 JAN 29

1021

Brigovich Lajos rajza.

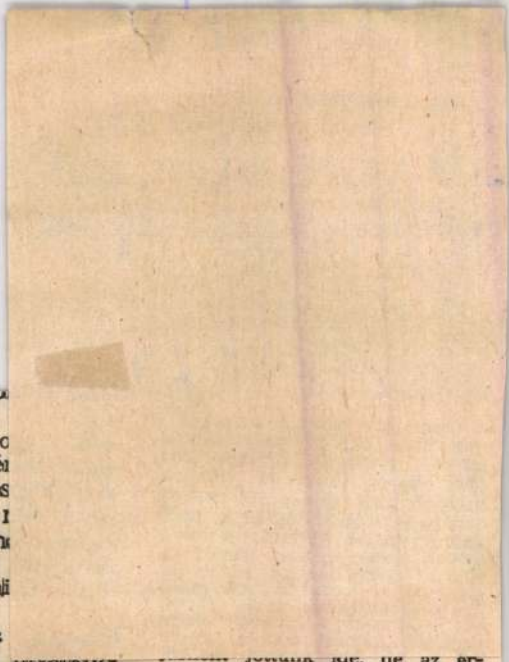

...aztán, egyszerű p...
...nélyébe.

...t is közölték, ho...
...termék minőségé...
...lanítják, így viss...
...az üzletet azóta ...
...zegi utcába, de h...
...k az üzletnek a ...
...forintommal, ami...

...k, mintha nem is ...
...az újságcikkre is ...
...z igazsághoz, ha azt mon-
...em tudnak. A végén még
...a boltban vásároltam. De
...em náluk veszem? Világ-
...miért tételezik fel rólam,
...ndok igazat? Summa sum-
...nzemet, a KERMI felszólí-

K. J-né
Szombathely

...jottunk ide, de az er-
deklődésünk változatlanul meg-
maradt.

Ragaszkodásunkért csak egyet kérünk: ne hézagosan, napi rendszerességgel postázzák címünkre a Vas Népét. Előre is köszönjük.

Rónaszéki Pál

...sztást

...ipari vállalat újonnan
...egnyitott kenyérboltjában
...rusítanak, a másik három
...oltba már nem jut belőle.
A község legalább négy
...ilométer, akik az említett
...enyérbolttól messze laknak,
...ha nem kapnak, mert
...agyon gyorsan elkapkodják.
...em lenne igazságosabb, ha
...pékség kenyerét egyenlő-
...n osztanák el a boltok kö-
...tt?

Sütő Sándor
Spang Vilmos
Németh Károlyné
boltvezetők

Kicsit késve

Január 14-én, *Ígéret maradt* címmel jelentettük meg özvegy Berkesi Antalné Kőszeg, Hunyadi utca 23. szám alatt lakó olvasónk panaszát. A téma tavaly októberre nyúlt vissza, mikoris az ÉDÁSZ szerelői neki kárt okoztak. Akkor ígéretet kapott, hogy egy-két napon belül helyreállítják a kárát. Olvasónk ezen ígéretet komolyan vette, de hogy teltek a hónapok és feléje se néztek, elfogyott a türelme és megírta panaszát.

Az ÉDÁSZ illetékeseinek válaszából kiderült, a panasz megjelenése és a munka elvégzése fedte egymást.

ILLETÉKESEK

...jedélyezték

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Brigovich Lajos, festő

VAS NÉPE grafikus

1981 MÁJ 24

1021

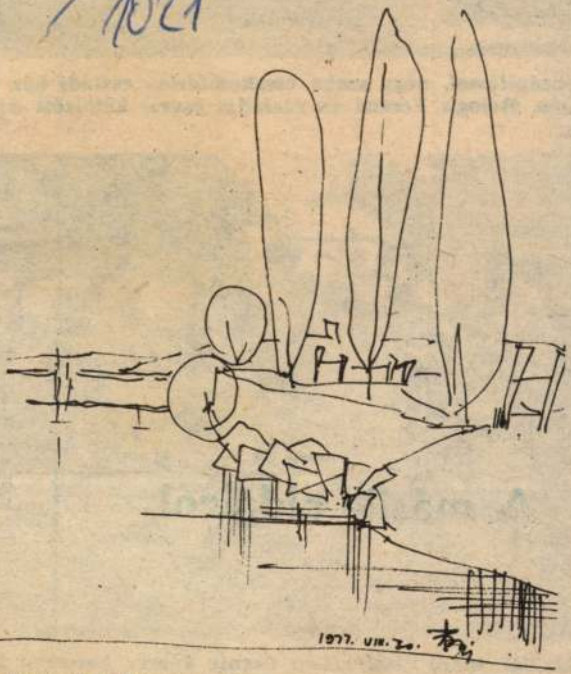

Brigovich Lajos rajza.

Tetőb
nenté
ébe.

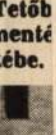

Keripar itteni részlegében évente 4 ezer korszerű ha
gépet gyártanak szovjet és NDK exportra. „Útrakész"
potban látunk belőlük néhányat.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Brigovits Lajos, képző- grafikus művész

VAS NÉPE
1984 AUG 1 7

1021

Brigovits Lajos rajza.

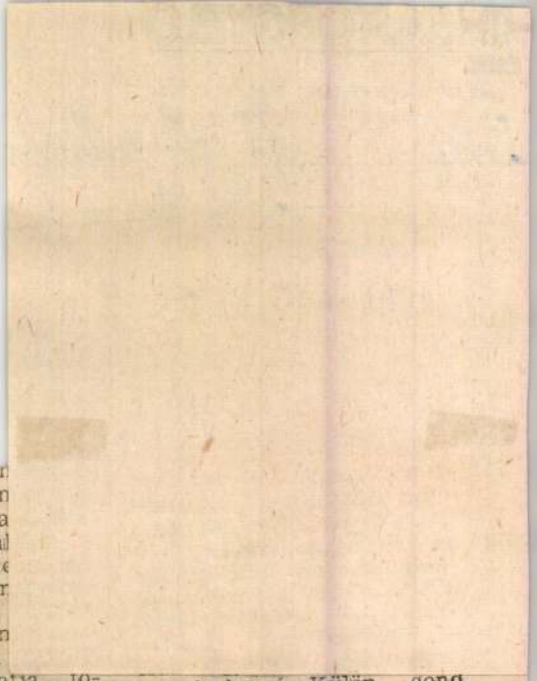

...ymassal. Különben nem
...rdulhatnának elő újra és
...jra a vegyszerezés miatti
...néhtragédiák, és emiatt
...em kellene később kés-
...egyig menő bírósági vitá-
...at folytatni. Baranyában
...éldául idén már húsz ilyen
...er kezdődött.

A mezőgazdasági üzemek-
... általában kétféle maga-
...rtás a jellemző: Vannak
...yanok, akiknek terhes a
...éhészek jelenléte, és ha
...hetik, eltanácsolják őket
... földek, a gyümölcsösök
...éléről. De vannak olyan
...ezőgazdasági nagyüzemek
... ahol fölismerték a méhé-
...ek jelenlétének fontossá-
...t, és a vándorméhészek
...elepedését szerződéssel
...rantálják.

...ÉHEK NÉLKÜL
...NCS TERMÉS

Szatymazon, Danszer
son —, de a kezdem
mégsem vált álta
Ennek legfőbb okal
méhészek szervezetle
lentkezését és a r
mek idegenkedését
A méhészek és a n
dasági nagyüzemek
működését hátráltatja továbbá az is, hogy az áfészek mellett működő méhészeti szakcsoportok és mezőgazdasági nagyüzemek vezetése között nem jött létre a kettőjük közös érdekét szolgáló együttműködés.

Napjainkban a méhészet rendkívül nehéz időszakot él át, mélyponton van. Mindez összefügg a méz világpiaci árának nagymértékű csökkenésével. A magyar méhészet az utóbbi években jelentős vetélytársakkal — Mexikó, Argentína — talál-

jutnak hozzá. Külön gond az állandósult kannahiány, és az aprócikkek beszerzésének nehézsége.

Új EGYESÜLET

Az ágazat közvetlen termelési értéke — öt év átlagában — meghaladja az évi 1 milliárd forintot, az exportból pedig 15—16 millió dollár realizálódik. Ebből is látható, hogy a méhészet az eddiginél nagyobb törődést, fokozottabb figyelmet érdemel. Mert egyáltalán nem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Briesztyenszky
NÉPFRONT főpel
1963 JAN

1021

BUDAPESTI ELŐKÉSZÜLETEK

1000 aktivista Rákospalotán

A XV. kerületi népfrontbizottságon a választások előkészítéséről beszélgettünk dr. Gutter Oszkár népfront titkárral.

— A választások során — mondja dr. Gutter Oszkár — jelentős a Hazafias Népfront alkotmányjogi szerepe, de különösen sokrétű feladat hárul a népfrontbizottságra a választások politikai és szervezeti előkészítése terén. Ezt a feladatot úgy igyekszünk megoldani, hogy általa a szocialista demokratizmus további szélesítését segítsük elő. Előkészítő munkánkban a kerület ezernél több társadalmi aktivistája vesz részt, részben a különböző választási szervekben, másrészt a jelölő gyűlések előadóiként, vagy az ezekkel párhuzamosan sorra kerülő réteggyűlések és csoportos beszélgetések levezetésében.

Körültekintő munkát igényelt a jelölő gyűlések szónokainak s a gyűléseket levezető elnökök személyének kiválasztása. Csupán erre a feladatra kétszáznál több aktivistát készítünk fel.

— Az előkészítő munka politikai tartalmát elsősorban a VIII. pártkongresszus határozatai képezik, de nagy segítséget nyújt a kerületi tanács négyéves működését ismertető feldolgozás, melynek anyagát külön e célra szervezett bizottság gyűjtötte össze. Ennek alapján beszélünk majd jelölő gyűléseken a kerület négyéves fejlődéséről, különös tekintettel a tanács tevékenységére.

Hogyan készül a festmény? — erről tartott előadást a rákospalotai népfront-klubban Briesztyenszky József festőművész

A választások személyi előkészítésével kapcsolatban elmondta dr. Gutter Oszkár, hogy a mostani választásoknál sokkal kedvezőbb helyzetben vannak, mint régebben, minthogy az utóbbi években a társadalmi aktívák népes csoportja végzett igen hasznos közösségi munkát a különböző akcióbizottságokban. Közülük számosan — éppen szakmai jellegű társadalmi munkájukon keresztül — bekapcsolódtak a mozgalmi életbe is, és fokozatosan közéleti emberekké alakultak. Értékes munkájukon keresztül ezeknek legjobbjait megismerte a lakosság is, nem lesz tehát nehéz dolga a jelölő gyűléseknek a jelöltek állításában. Az a közfelfogás él ma az emberekben, hogy a tanácsokba olyan emberek kerüljenek, akik mind a szocializmushoz való hűségükkel, mind szakmai tudásukkal készek a közösség érdekeit szolgálni.

— A lakosságnak e helyes törekvésével a választási előkészületeket irányító pártbizottsági, tanácsi és népfrontbizottsági szervek a legteljesebb mértékben egyetértenek. Az új választott szervek személyi összetételükben is alkalmasak lesznek arra, hogy a szocializmus építésének a VIII. pártkongresszus határozataiban megjelölt nagy feladatait valóra váltsuk kerületünkben is, — mondotta befejezésül dr. Gutter Oszkár.

A rákospalotai népfrontbizottság Csehszlovákia kulturális életét bemutató kiállítást rendezett
(Tődy Klára felv.)

fz l

Pezsgő politikai élet a vár-kerületben

Az a hír, hogy 1963 februárjában választások lesznek, egyszeriben megélénkítette Budapest I. kerületének politikai aktivitását is. Ugrásszerűen nőtt az érdeklődés a politikai élet iránt. Egymás után jöttek kisebb-nagyobb csoportok, lakóbizottsági küldöttek a Szilágyi Dezső téri népfront-irodába, a kerületi Népfront Klubba, s érdeklődtek, milyen változások várhatók a tanács összetételében. A tanács növekedő tekintélyének, egyre mélyülő tömegkapcsolatának a jele, hogy az embereknek egyáltalán nem közömbös, ki fogja őket a kerületi, vagy a fővárosi tanácsban képviselni. Tesznek javaslatokat is az új tanácstagok jelölésére. Ha a benyújtott javaslatokat summázni akarnám, úgy mondhatnám, meg akarják fiatalítani a tanácsot.

Ezeket a jelenségeket az I. kerületi népfrontbizottság elnöksége gondosan megvizsgálta és megvitatta a mozgalom feladatait a választások előtti és a választások utáni időszakra egyaránt. Az elkészített intézkedési tervben igyekeztünk kijavítani az 1958-as választások néhány helytelennek bizonyult módszerét. Így csoportos beszélgetéseket nemcsak a jelölések előtt, hanem a tanácstagok megtörtént jelölése után is tartunk, hogy a beszélgetésben résztvevők megismerjék és meghallgassák a jelölteket és egyidejűleg közölhessék velük közérdekű kívánságaikat is.

Az intézkedési terv értelmében a kerületi népfrontelnökség kezdettől fogva kapcsolatot tart a tanácstag-jelöltekkel, megbeszéli velük agitációs feladataikat és munkájukhoz a szükséges támogatást megadja. Megválasztásuk után azzal kívánjuk segíteni az új tanácstagokat, hogy fehér asztal mellett hozzuk össze őket a régi tapasztalt tanácstagokkal. Így megkönnyítjük számukra a kerület életébe való bekapcsolódásukat.

Pintér Ferenc
az I. kerületi népfrontbizottság titkára

Amiről sok szó esett

a háromnapos Békés megyei tanfolyamon

58 elnök, 15 titkár

Ennyien jöttek össze a községi népfront vezetők közül a Békés megyeiek háromnapos — mint ők mondták — munkaértekezletén. 86%-a az összes érdekelteknek. Persze jó lett volna, ha a hiányzó 14% azokról vett volna példát, akik sokszor nem csekély nehézséget győztek le az ügy érdekében. Ahol másképpen nem tudták megoldani, ott elnök és titkár váltogatták egymást, de akadt olyan elnök is, aki maradék szabadságát áldozta a társadalmi ranggal és megbecsüléssel járó kötelezettségre. Az más kérdés, hogy a két nap szabadságból nem futhatta a harmadik napra, s hogy munkahelyi főnöke már nem tartotta olyan természetesnek a kötelezettséget és fontosnak a megjelenést.

Férfias mozgalom?

Önkéntelenül is erre gondolt az ember, amikor a résztvevők táborán végigtekintett. Mindössze 3 nő volt a teremben, s közülük is egy — mint járási titkár — hivatalból jelent meg. Annyira feltűnt ez a „férfias" jelleg, hogy — bár sem a program nem indokolta, sem az előadások nem utaltak rá — a csoportos megbeszéléseken vita kerekedett róla. S ami ott elhangzott, az egyáltalán nem azt a gyanút támasztotta alá, hogy a hiba a mozgalom községi vezetőiben van. Igaz, akadt olyan vélemény, mely — ha nem is elvi, hanem gyakorlati alapon — végeredményben tagadta a nők egyenjogúságát, vezetői képességeit, de a vita éppen emiatt „a nők védelmében" csattant fel. Azért is időszerű a kérdés, mert — mint az egyik elnök fejtegette — közeledik a választások, s megint számon fogják kérni, hogy hány nő került be a tanácsokba. A dolog nyilván kétoldalú: nem elég, hogy nőt jelöljenek valamelyik választókörzetben, annak is el kell vállalnia a jelölést. Az említett községi elnök így sóhajtott fel: „Tudunk-e nekik annyit udvarolni, hogy vállalják a tanácstagságot?"

Ha azt tartjuk, hogy a népfrontbizottságokban való tevékenykedés a tanácstagság előiskolája, gondolni kellene a nők minél szélesebb körű bevonására.

Testület és vezetők

A három téma — a Hazafias Népfront gazdaságpolitikai és békemozgalmi agitációja, valamint a művelődéspolitikai feladatok — szemmel látható érdeklődést váltott ki. Az előadásokat követő csoportos megbeszélések kezdetben ugyan eléggé döcögtek, mert csupán egymásután következő felszólalásokból, megnyilatkozásokból álltak, de a második napra már valódi vitákká fejlődtek. A résztvevők jól ismerték a kérdéseket, alapos fejtegetéseket hallhattunk, de mindenről úgy beszéltek, mintha a népfront-mozgalom a világon sem volna. Nem elsősorban, sőt sokszor egyáltalában nem arról volt szó, hogy adva vannak a feladatok, s mit és hogyan kell tenniök ezekért a népfront-bizottságoknak. Ezek az emberek — népfront-elnökök, népfront-titkárok — nem bizottságban, nem testületben gondolkodnak. Teszik a magukét, igyekeznek mindenütt ott lenni, résztvenni a község minden gondjában-bajában, becsülettel meg akarnak felelni annak, amit a népfront-bizottságban viselt elnöki vagy titkári tisztük megkíván. Hangsúlyoznunk kell, hogy ez egyáltalában nem kevés, minden elismerést megérdemelnek érte.

Mégis azt kell mondanunk, baj, hogy mindezt legtöbbször maguk, egyedül akarják csinálni. Mint az egyik járási titkár mondta: egyedül „győzködik" a tanácselnököt ahelyett, hogy a bizottság, a testület véleményét terjesztenék a végrehajtó bizottság elé. Még az elnökség sem helyettesítheti mindig a bizottságot.

Helyesen utalt a harmadik napon a választási tájékoztató arra, hogy a választás a Hazafias Népfront jegyében történik.

Még egy megjegyzés idekívánkozik. Az, hogy a községi népfront-vezetők gazdasági és egyéb kérdéseket enynyire a mozgalomtól függetlenül beszéltek meg, arra enged következtetni, hogy általában ez a gyakorlat. A jelenlevő járási titkárok nem mondtak ellent ennek a feltevésnek...

Több tájékoztatást!

Ez a kívánság mindhárom témával kapcsolatban felmerült, s jogossága elől nem lehet kitérni. Nemcsak arról van szó, ami egyébként több megye gyakorlatában ismerős, hogy időnkint összehívják a községi elnököket és megbeszélik velük a közvetlen feladatokat. Ez útba igazíthatja őket a tekintetben, hogy — mondjuk — milyen gyűlést kell összehívniok, milyen akciót kell elindítaniok. Ahhoz azonban, hogy egy-egy akció, még akár egy gyűlés, egy értekezlet is hogyan illik bele politikai célkitűzéseink megvalósításába, hogyan szolgálja azokat, a részletek milyen nagy egészet szolgálnak, — mindehhez magasabb szintű, szélesebb tájékoztatásra van szükség. S ezt meg kell kapniok azoknak a vezetőknek, akik a községekben a népfront-mozgalmat irányítják.

Kisfaludi Sándor

Kodály Zoltán tiszteletére

A 80 éves Kodály Zoltán tiszteletére ünnepi hangversenyt rendezett a budapesti VIII. kerületi népfront-bizottság. A hangversenyen Kodály Zoltán is megjelent.
Az ünnepi műsorban fellépett a budapesti Madrigál Kórus
(Tődy Klára felv.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Breznai László

MAGYAR IFJÚSÁG

1960 FEB 27

117

BREZNAI LÁSZLÓ: TIHANY

40 oldals melléklet

Egyáltalán nem elha
körülmény, hogy a na
nincs is önálló anyaguk,
lut helyieket kivéve. Mir
bet közös szerkesztősége
nak: két hír-irodától a
tást, újságíró-szindikátt
vezércikket, cikkeket.

Ugyanennyire jellemző
ságuk, hogy egyoldalúak. Mindent
a tulajdonosok, tehát a tőkések
szemszögén át néznek és ennek
megfelelően mutatják be az ese-
ményeket, történéseket. Ha ugyan
egyáltalán bemutatják. Lehet-e
az egyoldalúságnak és a rosszhi-
szemű pártosságnak meggyőzőbb
bizonyítékát adni, mint a tényt:
az egész országot megrázó acél-
sztrájk alatt, az 1700 napilapból
alig egy-kettő akadt, amely a szak-
szervezet, tehát a munkások állás-
pontját képviselte volna. Az egyes
szakszervezeti vezetők által elkö-
vetett visszaéléseket — pedig az
amerikai szakszervezeti vezetők
zömét aligha lehet haladónak te-
kinteni — csemegeként s szenzá-
ciós köntösben közlik országgal-
világgal. Ugyanekkor a mammut-
vállalatok sokmilliós adócsalásai-
ról, hadiszállítási botrányairól mé-
lyen hallgatnak...

Egyoldalú állásfoglalásuk szem-
léltetően és tanulságosan jellemző

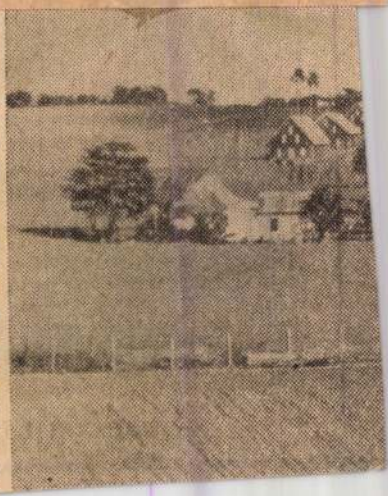

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Brezovics Lajos

DÉL-MAGYARORSZÁG

1966 ÁPR 24.

1021

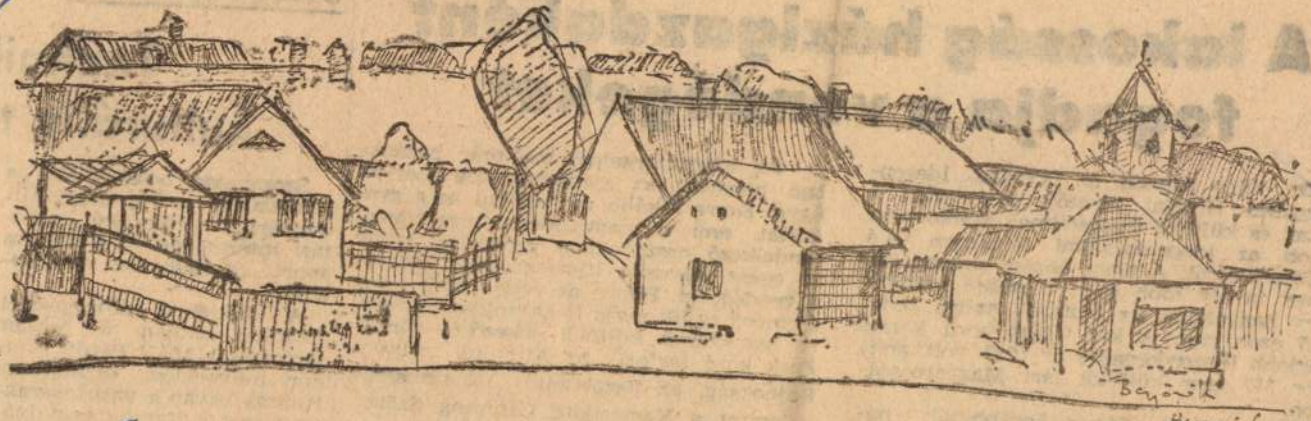

BREZOVICS APPOLÓNIA

FALU

A lakosság házigazdaként fogadja a vendégeket

Dr. Vitéz András, az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője szombaton a hazai és külföldi újságíróknak tájékoztatót adott az idegenforgalmi főidényre való felkészülésről. A többi között elmondotta, hogy tavaly több mint 2 millió külföldi járt hazánkban, az átutazók száma pedig 817 ezer volt. A két világháború között legjobb idegenforgalmi év 1937 volt, amikor 317 ezer külföldi járt Magyarországon.

Hangsúlyozta, idén a korábbinál nagyobb vendégjárásra számítanak és erre reményt ad az a tény is, hogy az év első három hónapjában 65,5 százalékkal több [illegible] keresett fel hazánkat, mint tavaly

Az idegenforgalom ma már hazánkban nemcsak az idegenforgalmi szervek ügye. Egyre inkább megvalósul az a gyakorlat, ami a nagy idegenforgalommal rendelkező országokban ismeretes: szinte az egész lakosság házigazdaként fogadja a vendégeket. Ebben az évben több olyan esemény zajlik majd le hazánkban, amelyre nagyszámú külföldi érkezését várják. Ezek közé tartozik az Atlétikai Európa Bajnokság, az Eszperantó Kongresszus, valamint a Nemzetközi Camping Szövetség kongresszusa és táborozása.

Végül kitért arra, hogy az országhatárokon levő 14 határátkelő helyen [illegible]

Győztek a szegediek

Technik[illegible] kulturális ta[illegible]

Szombaton befejeződött a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium középfokú oktatási intézményeinek kétnapos sport- és kulturális találkozója.

A díjkiosztó ünnepséget szombat délután 5 órakor tartották a MÁV Petőfi Sándor művelődési otthonban. Kaszás István a vasutasszakszervezet kulturális osztályának vezetője méltatta a találkozó jelentőségét és is-

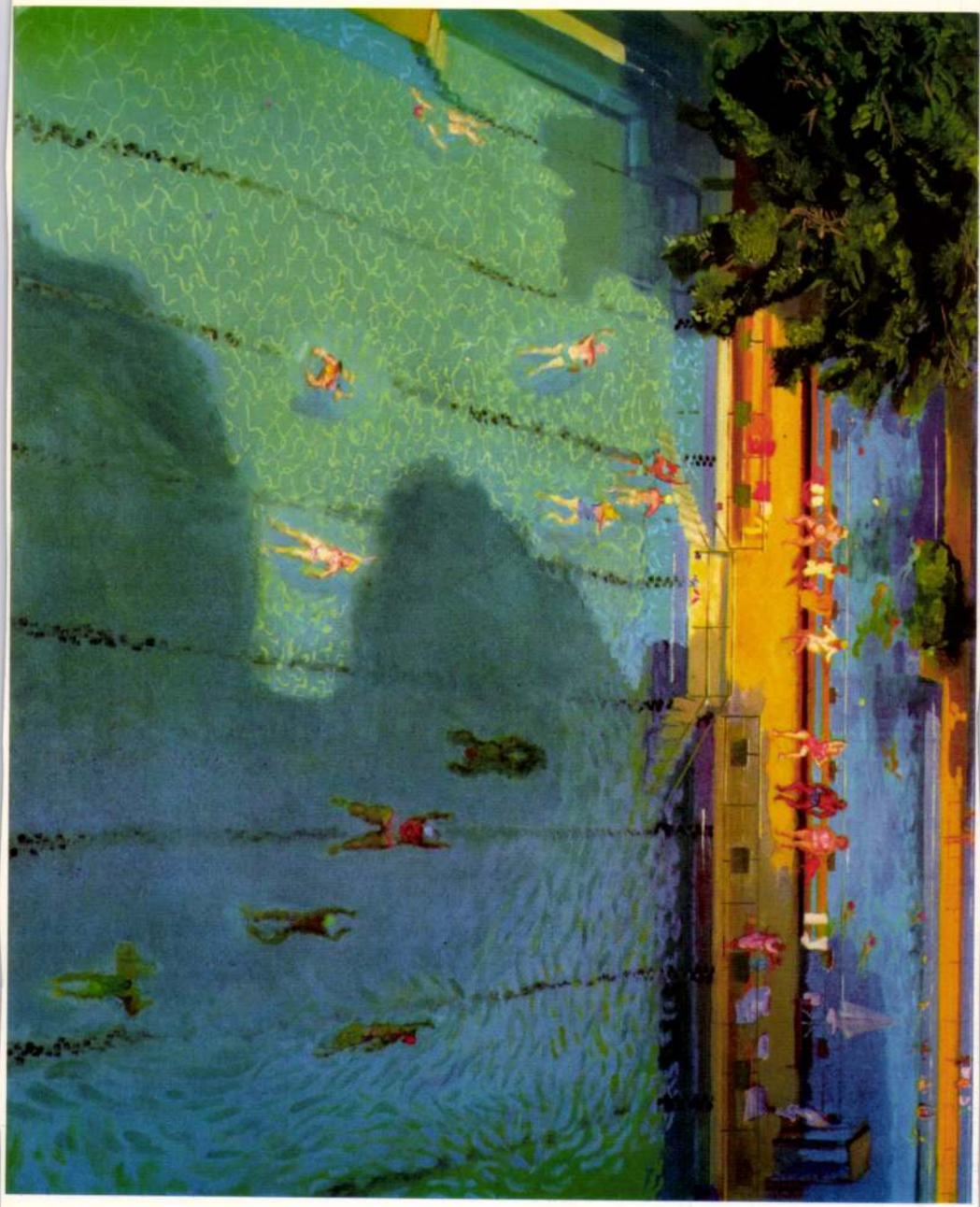

BREZNAY PÁL

Tisztelettel meghívjuk Önt

BREZNAY PÁL

festőművész
kiállításának megnyitójára a

DUNA GALÉRIÁBA

Budapest, XIII., Pannonia u. 95.(Dráva u. sarok)
Telefon: 340-9186

1998. augusztus 26-án 17 órára

A kiállítást megnyitja:
Vitray Tamás

DUNA GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető
1998 augusztus 26-tól szeptember13-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Breznay Pál

Perem és középpont

Amikor öt héttel ezelőtt először olvashattam végig szép, címeres, világszövetségi meghívónkat, amely ennek a most kezdődő, négynapos találkozónknak a programját tartalmazza, néhány pillanatra elállt a lélegzetem. Azt hittem, nyári káprázat játszik velem: nyolc sűrűn telenyomtatott oldal betűi folytak össze előttem, és ezen a nyolc oldalon százhúsz vagy százharminc név, a világ minden tájáról: egyetemi tanárok, politikusok, írók, könyvtárosok, történészek neve, s ahány név, legalább ugyanannyi téma, gondolat, panasz is, higgadt vagy

vagy oda, mindenfelé újabb és újabb rombolások kezdődtek el. Az úgynevezett utódállamokban szinte egyszerre indítottak el ellenünk nyelvháborúkat, iskolaháborúkat, s a közigazgatási kényszerzubbonyok átszabásával ismét csak a magyar nemzetiségűeket büntették és korlátozták. Nem is beszélve az őket megillető tulajdonról, amely ravasz politikai trükkök következtében, a magánosítás lobogói alatt a többségiek kezébe csusszant át. De sorolhatnánk tovább a helyrehozhatatlan kártevéseket: a szer-

azt gondoltuk István királyról, Szent Lászlóról, Mátyásról, a mohácsi vészről, ugyanazt a Rákócziakról, Széchenyiről, Bartókról, a Ludas Matyiról, Trianonról és a Fehérló fiáról. Népeket ugyanis nem a haszon tart egybe, nem is az érdek, hanem jól fölismerhető szellem és mitológia. Közös döntések, ösztönös jóváhagyások.

Manapság hol él ilyen erőteljes ösztön bennünk? Legföljebb makacs ábrándjainkban! Hat éve fejeződött be a fál

Mire emlékeztessen 1848–49?

A magyar kultúra külhoni műhelyei a harmadik évezredben

Az 1848–49-es forradalmat és szabadságharcot méltóképpen ünnepeli a Magyarok Világszövetsége születésének hatvanadik évfordulóján. A magyar kultúra külhoni műhelyei a harmadik évezredben címmel augusztus 23–26. között tanácskozást tart a Magyar Kulturális Szövetséggel, a Nemzetközi Hungarológiai Központtal

elsikkasztásáért, törvénytelen használatáért. A közcsend és biztonság szintén megilleti '49 törvényei szerint a polgárokat. Ezek a rendelkezések azt sugallják, hogy egy miniszternek sem szabad cselekvés nélkül elmennie a napi gondok mellett. Örökségünk nem szó

NAPLÓ

A SZŐNYI ISTVÁN Emlékmúzeum (Zebegényben) felújítási munkák miatt augusztus 30-ig zárva tart.

BREZNAY PÁL festményeiből nyílik meg tárlat a Duna Galériában (Budapest XIII., Pannónia u. 95.) augusztus 26-án, szerdán délután öt órakor.

TELEVÍZIÓ

MTV 5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom 10.00 Cápali és Cápeti 10.25 A legmerészebb álmaidban, am. film 11.50 Zenélő gyermekkezek 12.00 Déli harangszó, Híróra, Hírek 12.10 A. K. T. 12.25 Gazdasági híradó 12.35 Összeállítás a Nap-kelte reggeli műsoraiból 12.45 Lezáratlan akták 12.50 Környezetvédelmi hírek 13.00 Műterem 14.00 Patrin – Üzenet – Vorba 14.55 Derrick 16.00 Shakespeare-mesék 16.30 Indaba

12.20 Lóverseny 12.35 A rock hősei 13.30 Zöld szem, zöldfül 14.00 Ami igaz, az igaz 14.15 Zengő ábécé 14.30 Tarkabarka 15.30 Kaliopé dalnokai 16.05 Katedra nélkül 17.10 Az aranyló patak 17.35 Mese 18.00 Híradó 18.20 Műkincsvadászok 19.20 Szülőföldem 20.10 Héthatár 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.25 Sportpercek 21.40 Ezredvégi krónika. A „nehéz emberek" ma 22.30 A mi nehéz embereink" 23.25 A „nehéz [illegible] Beavatás,

kicsi kocsi újra száguld, am. vígjáték 21.35 Vészhelyzet 22.25 Híradó, időjárás-jelentés 22.40 RTL-sportklub 23.40 Dóra mozija

TV3 14.25 Sherlock Holmes 15.25 Utazás Gasztronómiában 15.55 Fennsíkok csavargója, am. western 17.45, 23.55 Hegylakó 18.45, 22.25 Hír 3 19.15 Dinasztia 20.15 Szárnyak 20.40 Filmpárbaj 20.50 A suttyók visszavágnak 2., am vígjáték

9.00 Gerincjavító torna [illegible] 16.00 Test-

RÁDIÓ

MR KOSSUTH 9.05 Napközben 11.05 Szonda 11.35 Dióbél királyfi. Móra Ferenc regényének rádióváltozata 12.00 Déli krónika 12.40 Ki nyer ma? 12.50 Törvénykönyv 13.05 Vendég a háznál 13.20 „Hadd zengjen énekszó" 13.30 Erős vár a mi Istenünk! 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.35 Beszélni nehéz! 14.55 Irodalmi műsorajánlat 15.06 Itt a nyár! 15.55 Biztonsági öv 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Hasznos tudnivalók 16.25 Művészek műhelyében 17.05 Kassza [illegible] Esti krónika 19.06 Sportvilág 19.39 A

magyar muzsika 20.30 Határok nélkül 21.05 Szól a rádió... 21.15 Hétfő esti filmzene 21.55 Szóló 22.00 Késő esti krónika 22.30 Fényben, árnyékban 23.05 Lemezmúzeum 24.00 Hírek, időjárás, Himnusz

MR PETŐFI 6.03 Reggeli csúcs 8.00 Petőfi-délelőtt 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Naprakész 14.00 A rádi kívánságműsora 17.05 Apukám világa 18.30 Délutáni csúcs 19.03 Hétpróba 19.30 Kölyökrádió 20.00 Mozimagazin 21.03 Gramofonalbum 22.00 Kupé – a túlélésről 23.00 Hírpercek 23.15 Korzó 24.00 Éjfél

MR BARTÓK 6.00 Muzsikáló reggel 8.00 Hírek, időjárás 8.05 Pódium 9.15 Balettszvitek 10.05 A magyar művelődés századai 10.58 Dvorák: Asz-dúr vonósnégyes 11.30 A hét zeneműve 12.05 Nagy siker volt! 13.40 Bartók-művek 14.05 Miloard Pavic: Kazár szótár 14.59 Lorin Maazel operafelvételeiből 15.33 Kóruspódium 16.05 Muzsikáló délután 18.05 Kamarahangverseny Mozart műveiből 19.12 Madárlesen Indiában 19.42 Operafinálék 20.30 Londoni promenádkoncertek kb. 22.30 Liszt zongoraműveiből 22.56 A rádiószínház bemutatója 24.00 Hírek, időjárás, Szózat

Kedvenc képem

A Magyar Hírlap és a Duna Televízió közös szavazójátéka
a magyar festészet napja alkalmából

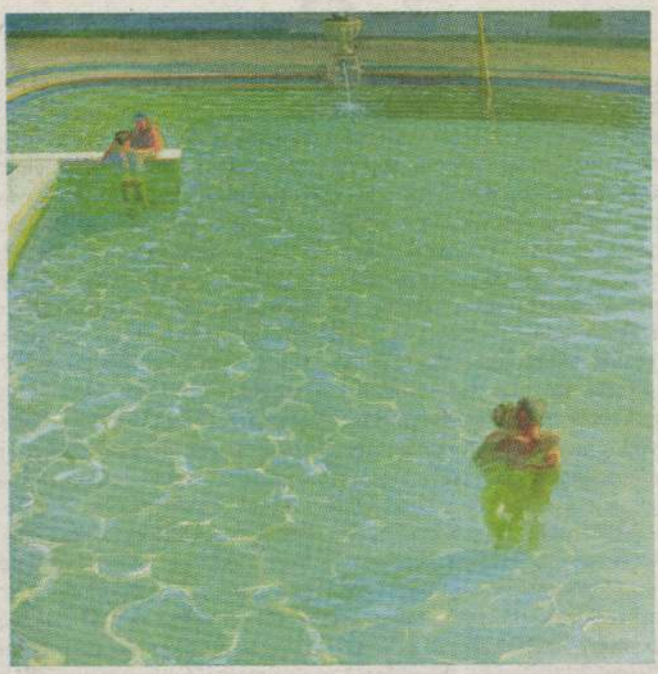

1. BREZNAY PÁL: A CSÓK

„Gyermekként törekedtem a felnőttek tökéletesebb megjelenítő erejét utolérni, felnőttként pedig törekszem élni a gyermeki rácsodálkozás erejével."

2. CSÁKI RÓBERT: RÉGI MESE

„Az idill keresése helyett az emberi kapcsolatok feloldhatatlan ellentmondásossága és az ebből fakadó magány foglalkoztat."

Játékunkban október 14-ig egy héten át tizenkét festményt mutatunk be. Szavazzon az Önnek tetsző alkotásra a 06-30-201-7937-es számra küldött normáldíjas SMS-sel. Az üzenet szövegébe a képek melletti számot kell írni. A szavazók között értékes reprodukciókat sorsolunk ki.

www.festeszetnapja.hu

DUNA MAGYAR HÍRLAP

rovatvezető: **Kósa Tamás**, e-mail: kosa.tamas@magyarhirlap.hu

n fellendülés
ai hokiligában

az egy év szünet után szinte teljesen átalakultak a csapatok, s ez kiegyenlítettebbé tette az NHL-t. Aligha jósolták volna meg, hogy a végén Carolina–Edmonton döntő lesz.

„Optimisták lehetünk, ha a játék jövőjére gondolunk" – mondta Gary Bettman, a liga főnöke, de a számok nem feltétlenül őt igazolják. A hokiőrült Kanadában szép az élet, de az Egyesült Államokban egyre jobban háttérbe szorul a jégkorong, elnyomja a többi tradicionális sportág. A televíziós nézettség minden korábbinál alacsonyabb, ráadásul a közvetítési jogokat átengedték a baseball, az amerikai futball vagy a kosárlabda helyett más, a kevésbé népszerű sportokra koncentráló Outdoor Life Network csatornának, s ezzel még inkább marginalizálódhat a hoki. Az eljelentéktelenedés folyamatát jelzi az is, hogy a lapokban csökkentették a hokirovatok terjedelmét, s olyan meghatározó újságok, mint a The Los Angeles Times vagy a The Toronto Star már nem küldenek tudósítókat a városi csapat idegenbeli meccseire. Szóval Amerikában is rosszabbul élnek, mint négy éve.

Ennek ellenére szinte minden hokis odavágyik. Az orosz Malkin például megszökött csapata, a Metallurg Magnyitogorszk helsinki edzőtáborából, hogy csatlakozhasson a Pittsburgh Penguinhez. A legnagyobb NHL-en kívüli tehetségnek tartott csatár mostantól nagyon sokat keres majd, de nem járnak rosszul az ügyvédek sem. Már röpködnek a periratok az Atlanti-óceán felett, mert Malkin nemcsak a Pittsburgh hároméves szerződését írta alá, hanem megállapodott egy évre a Magnyitogorszkkal is. A nyitányon semmiképpen sem léphet jégre, ennek azonban nem jogi, hanem egészségügyi akadálya van: első és egyetlen NHL-előszezoni meccsén kiugrott a válla, ezért legalább tíz mérkőzést ki kell hagynia. Amúgy őt jósolják a szezon felfedezettjének, a másik orosz tinédzsert, Ovecskint követheti, ő az első évében több mint ötven gólt ütött és száz pontot gyűjtött.

FOTÓ: REUTERS – MIKE CASSESE

A klubvezetők megint bőszen cserélgették a játékosokat, olyan ászok is váltottak, mint Pronger (Edmontonból Anaheimbe ment), Blake (Colorado–Los Angeles), Lindros (Toronto–Dallas), Hasek (Ottawa–Detroit). Huszonkét szezon után visszavonult Yzerman, és befejezte Priemau és Daze is.

Csendben mi is reménykedhetünk, hogy végre jégre léphet magyar hokis is az NHL-ben (Szuper Levente évekkel ezelőtt a cserepadig jutott). Vas János játszott néhány előmeccsen a Dallas Starsban, de egyelőre marad a farmcsapatban, az Iowa Starsban. Sajnos arra, hogy a válogatott csatár valóban szerepelhet-e az NHL-ben, nagyobb eséllyel lehetne fogadni, mint hogy ki nyeri el 2007 tavaszán a Stanley Kupát. ET

Több mint egymillió forintot adtak Gera Zoltán mezéért

LABDARÚGÁS

Gera Zoltánnak, az angol West Bromwich Albion válogatott középpályásának egyetlen példányban készült dedikált mezére lehetett licitálni, jótékonysági árverésekből folyik be. „Nagyon örültem az ötletnek, hogy ezt az egyedi mezt jótékony célra árverezzük el – mondta lapunknak Gera Zoltán. – Bíztam benne, hogy lesznek olyan emberek, akik licitál-

Tisztelettel meghívjuk Önt

BREZNAY PÁL

festőművész
kiállításának megnyitójára a

DUNA GALÉRIÁBA

Budapest, XIII., Pannonia u. 95.(Dráva u. sarok)
Telefon: 340-9186

1998. augusztus 26-án 17 órára

A kiállítást megnyitja:
Vitray Tamás

DUNA GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető
1998 augusztus 26-tól szeptember13-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

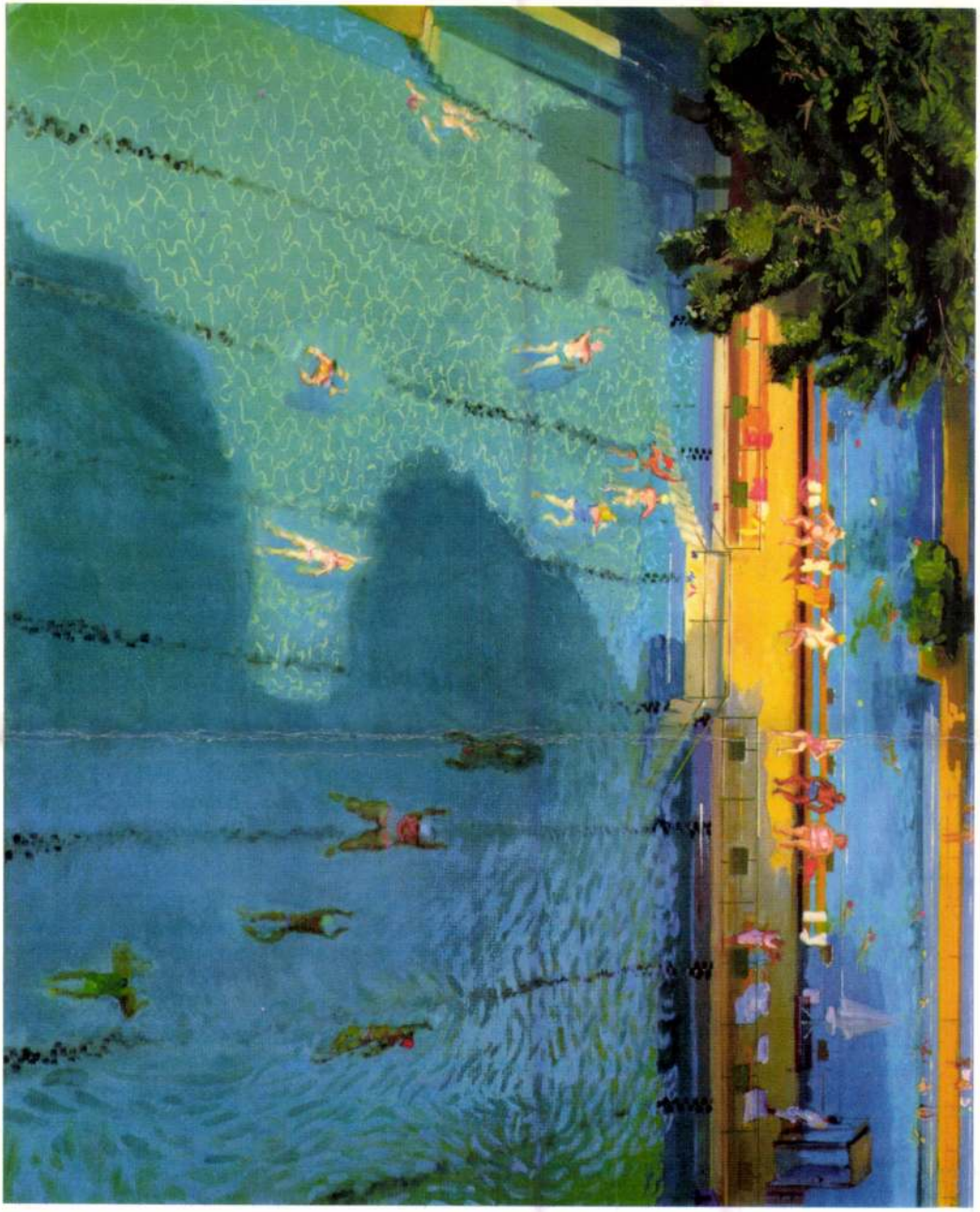

BREZNAY PÁL

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

"Művészeti Dolgozók Lapja", 1952. okt. 27

Breznai József.

276

A párt kritikája nyomán nagyszerű alkotások születnek a III. képzőművészeti kiállításra

A Tavaszi Tárlat megnyitása után sokan voltak, akik azt mondották, hogy az a nagy fejlődés, amit az I. és II. kiállítás hozott új képzőművészetünk számára, úgylátszik megtorpant. Valóban, a Tavaszi Tárlat sokkal kisebb értéket mutatott, mint a nagy kiállítás. Ennek azonban nagyon is érthető oka van. Még nem tartunk ott, hogy egy esztendőben csak megközelítőleg is két egyenlő értékű kiállítást rendezhessünk.

De, nem volt igazuk azoknak, akik tavasszal elcsüggedtek. Képzőművészeink legtöbbje megszívlelte Horváth Márton elvtárs kritikáját. Szenvedélyes viták és az objektivizmussal, formalizmussal való hosszas vívódások után sok nagyszerű kép és szobor kerül ki a műtermekből.

A napokban meglátogattunk néhány művészt, akiknek műtermében hosszabb időt tölthettünk. Az ő munkájukról adunk beszámolót.

Elsőnek két fiatal festő nagyméretű, kollektív munkájára voltunk kíváncsiak, mert ennek már híre volt a művészek között.

Breznai József és Mácsai István

egy Eötvös-utcai műteremben dolgoznak, mert otthon nem férne volna el a 4.40x2.50 m-es tábla.

Annyit tudtunk, hogy történelmi kép, az 1890-es aratósztrájkok korából.

Amikor belépünk a műterembe, nyomban meglátjuk a képet: *aranyló búzatenger — tarló, parasztok — urak.*

A parasztok mezítlábasan, rongyosan, kaszával a vállukon állnak és várnak. Vezetőjük 35 év körüli erőteljes alak, ok jobb bért követel a vele szemben álló intézőtől és a kocsin ülő földesúrtól.

A jelenet olyan feszült — mint a vihar előtti csend.

Az aratók: öregek, férfiak, asszonyok és fiatalok, lányok és fiúk, anya karján gyermekével — mind arra vár, hogy leszámoljon a gyűlölt intézővel és az urasággal — ha nem adnák meg követelésüket.

Az intéző — háta mögött a kocsin várakozó izgatott földesúrral és a szuronyos csendőrökkel — hetykén fogadja a parasztok rendbontását. Nem is sejti, hogy biztonsága nem oly örökkévaló.

Ezt érzi az ember első látásra a képről. Később azt is észrevesszük, hogy a színek és figurák a tartalomért élnek, bár vannak még részletek, amelyek alaposabb kidolgozásra szorulnak.

Mácsai elvtársat egyedül találtuk, de minden kérdés nélkül is szívesen beszél a képről, hiszen Breznai Józseffel közel egy esztendeje dolgoznak rajta.

— A téma még tavaly, szeptemberben merült fel, amikor egy parasztregényről beszélgettünk. Az apám emlékezett is az akkori idők aratósztrájkjaira. Mintegy két hónapig töprengtünk a témán Breznai barátommal.

Izgatott bennünket az is, hogy a plein-air-t hogyan egyeztessük össze a történelmi témával.

A legfontosabb eszmei és formai kérdések tisztázása után külön-külön készítettünk vázlatokat. Ezekből született meg azután a közös vázlat, amelyen az előbbiek minden eredménye szerepelt.

— Ekkor félretettük a vázlatot, érleltük a kompozíciót — hiszen a képet csak tavasszal folytathattuk. Persze közben sok részletvázlat is készült és alig vártuk a tavaszt, hogy a helyszínre utazhassunk. Ekkor került nyilvánosságra

Horváth Márton elvtárs tanulmánya a magyar képzőművészetről, amely a legnagyobb segítséget jelentette számunkra.

Hosszasan tanulmányoztuk. Májusban, azután hosszabb időt töltöttünk a Viharsarokban.

Szegeden, Karcagon, Hódmezővásárhelyen számtalan színes tanulmányfej, paraszti figurák és ruhák sorozata készült el. Enélkül elképzelhetetlen lett volna az alakok megoldása.

— Ezután Pesten a műtermi munka következett: 1:10 arányban pontos rajzot készítettünk. Ennek és a helyszíni tanulmányoknak alapján vittük át a vászonra a figurákat.

HOGYAN OSZTOTTÁK MEG A MUNKÁT?

— Elsősorban a főfigurákon osztoztunk

és külön kezdtük el — de azután többször is átfestettük egymás alakjait.

Ez azért jó, mert így értük el a kép egységes stílusát, amelyen nem látszik, hogy két különböző festő munkája.

A nagybani vázlat elkészítése után júliusban még három napig jártuk a vidéket és tanulmányokat készítettünk az érett búzáról.

MEGSZERETTEK-E A KOLLEKTÍV MUNKÁT?

— Erre nem lehet egyszerűen igennel vagy nemmel felelni. Ennek a képnek

feltétlenül javára vált, hogy ketten festettük, elsősorban a kölcsönös kritika, de a mérete miatt is.

Sokat javítottunk egymás elképzelésein. De ez nem jelenti azt, hogy ezentúl mindig kollektív munkában akarunk dolgozni. Azt azonban határozottan elmondhatom, hogy ezt a képet külön-külön nem tudtuk volna így megfesteni. *Azt lehetne mondani, hogy a nagyméretű képet általában célszerű brigádmunkában festeni.*

— Hogy mennyire sikerült, azt majd a közönség dönti el.

HOGYAN HASZNÁLTAK FEL HORVÁTH MÁRTON ELVTÁRS TANÁCSAIT A TÖRTÉNELMI FESTÉSZETRŐL?

— Nem volt könnyű dolog. Amikor Horváth elvtárs tanulmánya nyilvánosságra került — az alapvető vázlatunk már készen volt. Ami a történelmi képnek azt a követelményét illeti, hogy a kompozíció centrális legyen — azzal úgy éreztük nem volt baj. Horváth elvtársnak a tanulmányokra vonatkozó tanácsát szintén megfogadtuk és számtalan tanulmányt készítettünk, különösen a főalakok fejéről, ruhájáról, mozdulatairól, ezek nagyrészét színben is kidolgozva.

— Sokszor áttanulmányoztuk Horváth Márton elvtársnak a Kádár—Konecsni-képre vonatkozó megjegyzéseit is, de úgylátszik nem elégszer. Amikor képünk már nagyjából készen volt, megnézték szakmabeliek és úgy találták, hogy parasztjainkban nem eléggé ábrázoltuk a jövőt. Hosszas viták és vívódások után újból javítottunk a képen,

mert úgy éreztük, igazuk volt a bírálóknak. Révai és Horváth Márton elvtársak úgy fogalmaztak meg ezt, hogy a párt a „múltat és a jelent egyaránt felölelő történelmi festészetet" vár a művészektől. Úgy kell ábrázolni a múltat, hogy az a jövőt is szolgálja.

A mi 1890-es sztrájkoló parasztjainknak nemcsak azt kell érzékeltetni, hogy gyűlölték a földbirtokosokat és az akkori rendszert, hanem azt is, hogy unokáik egyszer hatalomra kerülnek.

— Ezért javítottunk a képen s úgy érezzük, így többet ad majd a nézőnek.

Két tanulmányfej Breznai-Mácsai képéhez.

Bán Béla

Munkácsy-díjast, a Képzőművészeti Főiskolán találjuk műtermében. Képének témája: illegális kirándulás az 1930-as évek ifjúsági mozgalmából.

A 2.50x2.60 m-es tábla azt a jelenetet ábrázolja, amikor valahol a budai hegyekben egy tisztáson összejöttek a fiatalok, ahol senki nem zavarja őket. Ahol meghallgathatják egy elvtárs beszédét.

A kép azonnal megragadja a néző fantáziáját. Mennyi bátorság és leleményesség kellett az ilyen kirándulások megszervezéséhez — hiszen besugók és spiclik majd mindenütt akadtak és Horthy rendőrségének mindegy volt, hogy öreg vagy fiatal — a munkások forradalmi szervezkedését tűzzel-vassal irtotta.

De a fiatalok arcán látszik, hogy megéri a kockázat. Feszült figyelemmel hallgatják a szónokot, akitől nagy igazságot hallanak.

— Tavaly, amikor Moszkvában jártam, akkor született meg bennem a téma — meséli Bán elvtárs. — A nagy eredmények láttán elgondolkoztam. Miből is fejlődött idáig minden. És akkor eszembejutott, hogy alig 60 esztendeje még csak illegális találkozókon ismerkedtek az orosz munkások a szocializmus eszméjével. Ezt a gondolatot ültettem át a mi viszonyainkra és személyes élményből merítettem, amikor az 1930-as évek illegális kirándulásait vittem vászonra.

— A kép sokat változott az első megoldás óta. Különösen Horváth Márton elvtárs kritikája után, amelyben az én hibáimról külön beszélt.

Azóta például a kép központi alakjává fejlesztettem a szónokot. Ezzel és más változtatásokkal — úgy érzem, elértem, hogy a kép valamennyi alakját tisztáztam és sokkal világosabbá vált a kép tartalma.

Remélem sikerült — mondja mosolyogva, amikor elbúcsúzunk.

Török György

MŰVÉSZETI DOLGOZÓK LAPJA
A Művészeti Dolgozók Szakszervezetének lapja
Felelős kiadó: KOLB JÓZSEF
Felelős szerkesztő: TÖRÖK GYÖRGY
Megjelenik havonta egyszer.
Szerkesztőség: Budapest, VI., Gorkij-fasor 38. Telefon: 425—756.
Kiadóhivatal: Népszava Lapkiadó, Szakszervezeti Lapok Osztálya. Budapest, VII., Miksa-utca 8. Telefon: 224—819
Előfizetési díj: Egész évre 2.40
Szikra Lapnyomda, József-körút 5
Felelős vezető: Kulcsár Mihály

Miért alud[illegible] a budapesti [illegible]

Nagy várakozással indította meg szakszervezetünk zenész tagozata augusztus 19-én a budapesti tánczenekarok őszi versenyét — a belkereskedelmi minisztérium és a szakszervezet díjáért. Jogos volt ez a várakozásunk — mert az eddigi versenyeken az élvonalbeli zenekaroktól kezdve úgyszólván valamennyi zenekar résztvett és jó eredményeket értünk el a kozmopolita zene elleni harcunkban — az új szórakoztató tánczene népszerűsítésében.

Most nem így történt. A verseny elaludt. Kevesen neveztek be, mintha szórakoztató zenészeinket nem érdekelné, hogy mennyire sikerül kiküszöbölni az embertelen kozmopolita zenét életünkből. Igaz, hogy az elalvásnak van néhány rajtunk kívülálló oka. Például a nyár elmúltával a nyári szórakozóhelyek bezártak — a téliek megnyíltak. Ennek nyomán zenekarok feloszlottak, mások megalakultak. Ezek a körülmények törést okozhattak a versenyben, de a lendület hanyatlásának nem ez a valódi oka.

A döntő ok, hogy azok a zenekarok, amelyek eddig is résztvettek a versenyben, sőt gyakran élsők lettek — most nem neveztek be.

Kérdezzük *Tabányit* és szólistáit, miért nem versenyeznek? Talán azt hiszik, hogy elég volt egyszer megnyerni a versenyt, — hogy már minden rendben van. — *Holéci* Akosék az ország legmagasabb létszámú együttese. Annyit próbálnak, mint senki más, fejlődnek, szórakoztatnak. Mégse neveztek. Hát szabad ilyen tétlennek lenni manapság, a kultúrforradalom korában?

Martiny Lajosék se neveztek. A *Budapesti Naguáruház női zenekara* sem élt alkotmányadta jogával: nem óhajt versenyre kelni a valaha erősebbnek nevezett nem képviselőivel a zenekari teljesítmények harci porondján. A felsorolást folytathatnók, mert a megkritizálandók kategóriájába sokan tartoznak. *Vécsei* Ernőék (Savoy), *Szabó* Józsefék (Anna espresso) stb.

Akik távolmaradnak a versenytől, azok népi demokráciánk ellenségeinek okoznak örömet.

Minden lejátszott régi zeneszám, amely a fasiszta Horthy-rendszernek vagy a nyugati embernyúzó társadalomnak emlékét idealizálja (tehát nem minden régi szám) — lassítja építőmunkánkat és gátolja az új, a sajátmagában és dolgozótársaiban bízó kultúrált tömegek kialakulását.

Tudjuk, hogy zenészeink ezt nem akarják. De amikor ilyen régi számokat játszanak vagy arravaló hivatkozással nem vesznek részt a versenyben, hogy nincs elég új szám — akkor az ellenségnek használnak. Akár akarják, akár nem.

De vannak olyan együttesek, akik lebecsülik önmagukat és ezért maradnak távol a versenytől.

Ezek a szaktársak megfeledkeznek arról, hogy a versenyfeltételek számításba veszik az összes körülményeket. Az értékelő bizottság igazságosan, tárgyilagosan, az együttesek összeállításának, munkaterületének és minden egyéb körülményének mérlegelésével dönti el.

Nem igaz, hogy nincs elég új szám. Máris van olyan zenekar, amelyik 3 nani műsort is össze tud állítani, olyan hangulatos és szórakoztató, vidám új számokból

— amelyek segítenek a szórakozni vágyó dolgozók kulturális nevelésében is.

Sokszor halljuk, hogy még mindig nem alakult ki az olyan szórakoztató zenekari stílus, amely kielégíti a közönséget, és kultúrpolitikailag is helyes. Valóban nem könnyű feladat. De hogyan oldjuk meg ezt a nehéz feladatot, ha a szaktársak nem működnek közre a megoldásban?

Az új tömegzene és tánczene nem elefántcsonttoronyban nem légmentesen elzárt dolgozószobák laboratóriumában alakul ki,

hanem az eleven élet égő lüktetésében születik e világra. Ott születik meg, ahol a művész és publikum egymásra talál, ahol izzó kölcsönhatásban formálják egymást: Tehát a munkahelyeken, ahol szaktársaink dolgoznak.

A zenei anyaghiány leküzdésére a zenész tagozat a jövőben is kezdeményez. Először is rövidesen

megrendezzük a Rádiózenekar bemutatóját. A Rádiózenekar számait megkapjuk

tagozatunk kottatára számára. De nem fogjuk véka alá rejteni, hanem „kottaíró brigád" sokszorosítja majd a műveket és a tagság rendelkezésére bocsátja azokat. Kerületenként, illetve vállalatonként zenekari ankétokat (termelési értekezleteket) fogunk megvalósítani. Ez a munka máris folyamatban van. A tapasztalatcsere lényegében azt fogja jelenteni, hogy a bevált, de még el nem terjedt számokat ilymódon közkinccsé tesszük.

A verseny befejezését november 7-ről december 21-re, Sztálin elvtárs születésnapjára helyeztük át.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy ezt a napot, mint máskor is, az új elterjesztésének sikereivel és a régi kiselejtezésével fogjuk ünnepelni.

Koltai Endre.

Megkötötték a Rákosi Művek Fémmű és az Operaház szocialista szerződését

Szeptember 28-án, vasárnap délelőtt a Városi Színházban nagyszabású ünnepi hangverseny keretében kötötték meg a Rákosi Művek Fémműve és az Operaház szocialista szerződését.

A Rákosi Művek dolgozói nevében Lővei elvtárs, a pártbizottság titkára — az operaházi művészek nevében Oláh Gusztáv Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze, szakszervezetünk nevében pedig Kolb József főtitkár elvtárs méltatta a szerződés jelentőségét. Ezután a szerződő felek által vállalt kötelezettségeket ismertették.

Az ünnepi hangversenyt az Operaház művészei és a Rákosi Művek Központi Kultúregyüttese adta.

A szerződés ismertetésére még visszatérünk.

LAPSZEMLE

AZ UJ ZENEI SZEMLE októberi száma közli élenjáró zeneszerzőink üdvözletét, melyet a XIX. pártkongresszus alkalmából szovjet társaikhoz intéztek. Ismerteti az Ifjúsági Zenei Napok elvi célkitűzéseit. Enyedi György előadóművészeinknek rádióbeli szerepléseit teszi kritikai vizsgálódás tárgyává. Garay György cikkében fontos megállapításokat tesz zenei előadóművészetünk kérdéseivel kapcsolatban. H. Hoffmann Vilma Liszt előadóművészetének kibontakozásáról közöl eddig ismeretlen feljegyzéseket és adatokat. A szám ismerteti a pengetős zenekarokról szóló vitasorozat legújabb állásfoglalását, egyik új népdalgyüjtésünk eredményeit, továbbá Bartók Béla posthumus folklórisztikus művét. Kritika, hírek és pályázati felhívás egészíti ki a szám tartalmát.

★

A TANCMŰVÉSZET októberi száma közli G. Kremsevszkaja „Tánctechnika és alakítás" című cikkét. Lőrinc György a klasszikus tánc oktatásáról az Állami Balett Intézetben, S. Halmy Lujza a munkaközösségi balettiskoláról, Balogh Sándor a pusztafalusi csoport patronálásáról ír. A gazdag vitarovatban Csizmadia György és Pór Anna a debreceni néptánckonferenciával és az ott felmerült kérdésekkel foglalkozik, Molnár István a jelleg és stílus kérdését fejtegeti, Vashegyi Ernő a „Fából faragott királyfi" vitájához szól hozzá, Oskó Endréné a tánctanításról ad tanulmányt.

[illegible]VK VANNAK

Pablo Picasso, a világhírű francia festő, a Béke-Világtanács tagja.

Ilja Erenburg, a világhírű szovjet író, a Béke-Világtanács tagja.

Andersen Nexő, dán író, a „Szürke féry" világhírű szerzője, a Béke-Világtanács tagja.

[illegible]ői és művészei. Messzire hangzó emberi értelem világa, az alkoholháborúval szemben, amelybe az az emberiséget.

Béke-Világtanács, hogy okos szóra uszítók leleplezésével segítse [illegible]iválóbb békeharcosait az országos békekongresszusokon választják meg.

Hazánkban november végén lesz az országos békekongresszus. Az üzemekben mindenütt megvoltak a békeküldöttválasztások. A művészeti dolgozók is a legkiválóbb művészeket küldték a kerületi, majd az országos békekongresszusra.

Jobb munkával és a hibák elleni kíméletlen harccal előre a békekongresszus sikeréért!

Breznay József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 183-296 183-307
1964 AUG
VILLAMOSGÉP

1021

Portrék, fejtanulmányok

címmel mai magyar festők alkotásaiból nyílt képzőművészeti kiállítás a művelődési ház előcsarnokában. A kiállítás, melyet a Műcsarnok rendezett, gazdag és változatos anyagot mutat be élő művészek alkotásaiból, s egészen e hó 24-ig tart nyitva.

Szép hagyománya a művelődési háznak, hogy az előcsarnokban — s másutt is — rendszeresen rendez művészeti kiállításokat. A művelődési ház illetékesei nem tartják ünneprontásnak, ha az előcsarnokban rendeznek bemutatókat neves művészek híres munkáiból. S ez nagyon helyes is, mert a jó művek önmaguk biztosítják úgyis a tárlatok hangulatát, ünnepélyességét, méltóságát.

Azoknak is érdemes megtekinteni a most kiállított *eredeti műveket*, akik nem értenek különösebben a képzőművészethez, mert az alkotások azokra is szép és friss élmények erejével hatnak. Az alábbiakban bemutatunk röviden néhány képet a jelenlévők közül.

Rögtön felhívja magára a figyelmet *Breznay József Olvasó nő* című képe, melyen elsősorban a színek s a geometriai árny- és fényalakok játéka megkapó, melyek az olvasó női alak hátteréül szolgálnak. *Szabó Zoltán* sötét tónusú *Portréja* is jelentős mű, ritkán látni ilyen kifejező szemeket és élő szomorúságot. *Szabó* nagyszerű portréfestő, korábban látott *Önarcképe* is emlékezetes. *Czóbel Béla Női fej* című képe főként a színek bátor alkalmazását, s az alkalmazás lehetőségét mutatja. Rögtön feltűnik az, hogy nem tördeli szét a hátteret, hanem nagy, színes mezőkre osztja, s mindez kiemeli, előrehozza magát a portrét.

Ferenczy Béni neve már közismert, úgyszólván nincs közepes vagy gyenge műve, az itt látható *Olvasó lánykák* című krétarajza is legsikerültebbek közül való. Remekül érvényesül a vonalakban a művész törekvése: kifejezi a szépség és a fiatalság elmélyedésének semmi máshoz nem hasonlítható báját. Kompozíciója könnyedén épül fel kevés vonalból. Szép *Iványi Ödön Zsuzsi* című érdekes megoldású csendélete.

Külön kell szólnunk a fiatal *Szlávik Lajos Rózsazsín ruhás lány* című képéről, mely egyik legszebb darabja a kiállításnak. A néző a lila ruha alatt látni véli a lányka szánalmas soványságát, s a testartás is különös szomorúságot, *belső fájdalmat* fejez ki. Az embernek az az érzése, hogy ez a fiatal festő már mindent tud, amit a színek, vonalak, fények varázsáról tudni kell.

A többi érdekes kép közül még megemlítjük *Szőnyi István Gyerekfej* című kisfestményét, mely a nemrég elhunyt művész nagyságát híven bizonyítja. *Szentiványi Lajos Öreg hölgy* című képéről viszont a fekete szín „vakít", és hatásos a színek közé szorított idős női alak.

Szép és tanulságos a kiállítás, kár, hogy akad a képek között olyan is, mint *Kohán György Munkásasszony* című műve, mely nemlétező munkásasszonyt ábrázol, arcán egészen embertelen öntudattal. Az ilyen s hasonló értelmezése a szocialista realizmusnak: rossz, hamis, mely a művekbe nem életet, hanem csak kivonatolt s elvonatkoztatott eszme-kultuszt erőltet, s így nem véletlen, hogy a munkásnő is hús és vér helyett vasból van. Szerencsére már egyre kevesebb az ilyen kép és műalkotás. Igazán örülünk ennek a kiállításnak, s az a kérésünk, hogy a továbbiakban is még sok hasonlót láthassunk művelődési házunkban.

k. d.

Breznay József: Olvasó nő

meg a szakkiadványok száma e speciális szakterület vonatkozásában. A nem erre a területre szakosított felhasználó szakember számára éppen ezért igen jó segédeszköz lesz e könyvecske, amely a Wissenschaftliche Taschenbücher sorozatban jelent meg.

F. Zeidler: Wesen u Wirtschaft des Betriebes (Az üzem lényege és gazdálkodása). VDI-kiadás. Ez a könyv bevezetést és általános áttekintést nyújt az üzemgazdaság alapelvei és az üzemvezetés lényege tekintetében. Amellett kísérlet arra, hogy ezt az áttekintést a minden üzemre sajátosan jellemző technológiai alapokra fektesse, miután alapjában véve ezek nem sokban különböznek egymástól még a különböző jellegű üzemeknél is.

Az egyik legelőkelőbb angol közgazdasági lap azt írta róla (Financial Times), hogy ördögi munka, nem szabad hogy egy üzletember is a beosztottjai kezére juttassa! Már ti. olyan leplezetlen igazságokat vagdal az adminisztráció fejéhez. Akinek van érzéke a humor (és amellett a valóság) iránt, az nem fogja letenni a könyvet, amíg ki nem olvasta. Sajnos, angol eredetiben érkezett. (A TIT állítólag le fogja fordíttatni.)

Theodor Prager: Gazdasági csoda vagy sem? (Mi a jellege és mennyire tartós a nyugat-európai konjunktúra, erről szól a neves osztrák közgazdász könyve.) Theodor Prager könyvében vizsgálat tárgyává teszi, hogy a kapitalizmus tek, áruéhség, és atomenergia

A szerző két litikai tényezőt egyik a háború kult helyzet. A tegek nagy része a hazai fasis együttműködésével gesen kompromittálta magát. Ugyanakkor a munkásosztály az ellenállásban játszott döntő szerepénél fogva a nemzet vezető erejeként lépett fel. A munkások és szervezeteik állították többnyire helyre a rendet, indították be a termelést.

Bebizonyították, hogy a kapitalisták semmiképpen sem nélkülözhetetlenek a termeléshez.

Másfelől a Szovjetunió sem volt többé csupán „elszigetelt üzemi baleset" a világkapitalizmus számára. Nagy volt a veszély, hogy Nyugat-Európában is forradalmi változásokra kerül sor. Ehhez a belső tényezőhöz még egy külső tényező is járult: a szocialista tábor minden tévedés ellenére is fergeteges gazdasági fejlődése. Ez a kapitalizmust állandóan létjogosultságának bizonyítására késztette: a gazdasági expanzió politikai szükségletté is vált, mióta a Kelet és Nyugat közötti konfliktus mindinkább gazdasági verseny formáját öltötte.

A szerző kimutatja, hogy a „gazdasági csoda" messzemenően politikai hajtóerőknek köszönheti létrejöttét. Megvilágítja a nyugat-európai államosítás és gazdasági növekedés közötti összefüggését is. Theodor Prager rendkívül nagy forrásanyagot dolgoz fel és a problémákat friss, antidogmatikus szellemben tárgyalja.

Összeállította:
Belohorszky Lajos

Az ígéret még nem íróasztal

A műszaki és adminisztratív dolgozók számára az íróasztal és a szék a zavartalan munka nélkülözhetetlen feltétele. A Bláthy-gyárban pedig éppen az ilyen bútorokban mutatkozik a legnagyobb hiány. És a dolgozók hiába sürgetik Szelestei Rudolf gondnokot, ő sem tud segíteni a bajon.

— Miért hiányzik ennyi bútor a gyárból? — hangzik első kérdésünk.

— Ott kell kezdenem, hogy a két vállalat egyesülése után több osztályvezető is bekerült innen a nagyvállalat központjába, és ők bútoraikat vitték magukkal. A Megyeri úti telepről ide költözött két osztályvezető, oda viszont a Baross utcából ment át egy. A hurcolkodások során néhány bútordarab megrongálódott, tönkrement.

— Mit tettek a hiányok pótlása érdekében?

Szelestei Rudolf hivatalos leveleket keres elő. Az egyik még a múlt év október 11-én kelt. Ezt a beruházáshoz Szelestei gondnok írta.

— Bútorigénylést adtam be a legfontosabb bútorokra, körülbelül 50 ezer forint értékben.

Kapott is rá választ, amelyben közölték vele, hogy hamarosan vitrinek és dohányzóasztalok érkeznek a Bláthy-gyárba. November 4-én írott levelében Szelestei gondnok kéri, hogy először dolgozóasztalokat küldjenek, a vitrinekkel és a dohányzóasztalokkal még várhatnak egy kicsit.

— December elején kijött Turai elvtrás — mondja a gondnok — és megállapította, hogy bútorigénylésem többszörösére van szükség a Bláthyban. Szóban meg is ígérte a bútorok küldését. Miután a bútorok csak nem érkeztek, személyesen is elmentem érdeklődni a vezérigazgatóságra. Igéreteket kaptam. Június 16-án Lefter Zoltán főmérnökkel jártunk ez ügyben Farkasvölgyi elvtársnál is. Farkasvölgyi elvtárs kijelentette: ha a szerkesztés épülete kész lesz, a Bláthy-gyár több használt bútort kap, mint amennyire szüksége van.

Nagy gondtól szabadulna meg Szelestei gondnok, ha teljesülne ez az ígéret.

—cseri—

révén lehetővé teszi a szabadidő növelését: ez a kulturáltabb élet, a társadalmi — közéleti tevékenység fokozásának fontos feltétele. A technika azonban bevonul a háztartásba is; a gépek megkönnyítik és meggyorsítják a lélekőrlő háztartási munkát, lehetővé teszik a kulturáltabb és egészségesebb fogyasztást.

Bárszék és petr

Hát elkészült végre!

Nem kapkodták el az építők a munkát, megfontolták, alaposan, míg dolgoztak; sőt, hogy idejük legyen a fontolgatásra, abba is hagyták az építkezést egy időre.

Hanem aztán a hosszú hónapok erőfeszítéseit mégiscsak megkoronázta a siker: elkészült a Klapka utca 9. alatti portásfülke.

A műszaki átvételre a múlt héten csütörtökön gyülekeztek összes az illetékesek.

Összegyűltek, megnézték a portásfülkét és azt mondták: nem vesszük át!

Ejnye, de rossz emberek ezek az illetékesek — mondhatná valaki —, nagy nehezen elkészül egy ilyen építmény és ők nem át?

Pedig emberek tékesek, pen azt k hol a vil

Villany A tervez tette b Majd le ni a fest kolatot, fektetni man-csöv vakolni, teni, ak Addig lámpát rezni.

Azt az hol van víz az van, kir terre. E kötését tette a tervezni

Víz kor lesz eső j eresz sincs, s lon c majd a A rer

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Breznay | Breznay József
Munkácsy-díjas festő- és grafikus
művész

NÉPSZAVA
1982 AUG 8

1021

Négy évtizeden átívelő, eredményekben, hazai és külföldi sikerekben ga
nek meg a látogatók Breznay József gyűjteményes kiállításán, amely augu
Műcsarnokban. A fenti kép 1956-ban készült, címe: Lári etetése

:dag életművet ismerhet-
ısztus 15-ig tart nyitva a

mint az ügyész
kul ki az ítélet.

z, azt már egy
a tanács elnöke

ı találkozik a
yomozati vallo-
:onyított ellent-

:m ritka az ilyen
en az a bíróság
szerepe, hogy *a*
nyag és a tár-
tett vallomás kö-
ıondást feloldja.
okásosnál is ala-
ell ismertetni a
visszavont vallo-
terjeszteni a ta-
ıtását, mélyreha-
kérdezni a szak-
mindezek tükré-
n mérlegelni kell
ellelhető bizonyí-
bizonyítási eljá-
éseként elhangzó
dőbeszédet is fi-
veszi a bíróság,
ınüntetés formája,
tartama felől ha-

széről —, a bíróság megtil
hatja a válaszadást. Tehát
bíróság feladata is — vá
hatósághoz és a védelemh
hasonlóan — *az objekt*
igazság kiderítése: meg ke
állapítani, hogy valóban r
történt, a cselekményben k
nek milyen szerepe volt.

— Kit terhel a bizonyítá
kötelezettség?

— *A vádhatóságot.* Amen
nyiben nem tisztázott, ne
bizonyított a bűnösség, úgy
törvény értelmében a bír
ság *minden esetben a vá*
lott javára dönt. A vádl
nem köteles bizonyítani
ártatlanságát, ugyanis a m
gyar büntetőjog abból
alapelvből indul ki, hogy
vádlott ártatlan; ezt nev
zük az *ártatlanság védeln*
nek.

— Meddig tart a vádl
ártatlansága?

— Egészen a *jogerős* bí
döntés meghozataláig.

— A törvény értelméb
az ön által nemrég tárgy
belvárosi rablógyilkos
akik közül *Fodros Tibort*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍREK

1963 MÁR 9

1021 Breznay József

Budapest
A FŐVÁROS FOLYÓIRATA

VÉCSEY GYÖRGY, A FIJET ELNÖKE:

A turizmus — útlevél a békéhez!

Kora ősszel zajlott le Magyarországon a Nemzetközi Idegenforgalmi Év egyik legjelentősebb rendezvénye, a FIJET (Idegenforgalmi Újságírók és Írók Nemzetközi Szövetsége) XII. kongresszusa. Mintegy 250 újságíró vett ezen részt, 23 ország képviseletében (Anglia, Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, Franciaország, Hollandia, Izrael, Jugoszlávia, Kanada, Lengyelország, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, a Német Szövetségi Köztársaság, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Svájc, Spanyolország, Szovjetunió, Törökország.)

Valamennyi újságíró a turizmus szakembere. Legtöbbjük öt világrészben ismerős és egész Európát bejárta. Az ő észrevételeikből, megjegyzéseikből, cikkeikből merítettem azt, amit most Budapesttel kapcsolatban elmondani kívánok.

Budapest szépsége valamennyiüket maradéktalanul megigézte. *„Budapest igazi kapuja a Halászbástya* — írja Georges *Dopagne* belga újságíró —, *az idegen csak akkor lép be igazán a városba, annak igazi arca akkor bontakozik ki előtte, ha a bástyáról letekintve elébe tárul az elragadó panoráma...”* Budapest valóban a Halászbástyáról vagy a Citadelláról tárul ki teljes szépségében a turisták előtt, akik itt állva joggal nevezik Budapestet a világ egyik legszebb városának. A főváros legnagyobb turisztikai kincse: előnyös földrajzi fekvése és ebből adódó természeti szépsége.

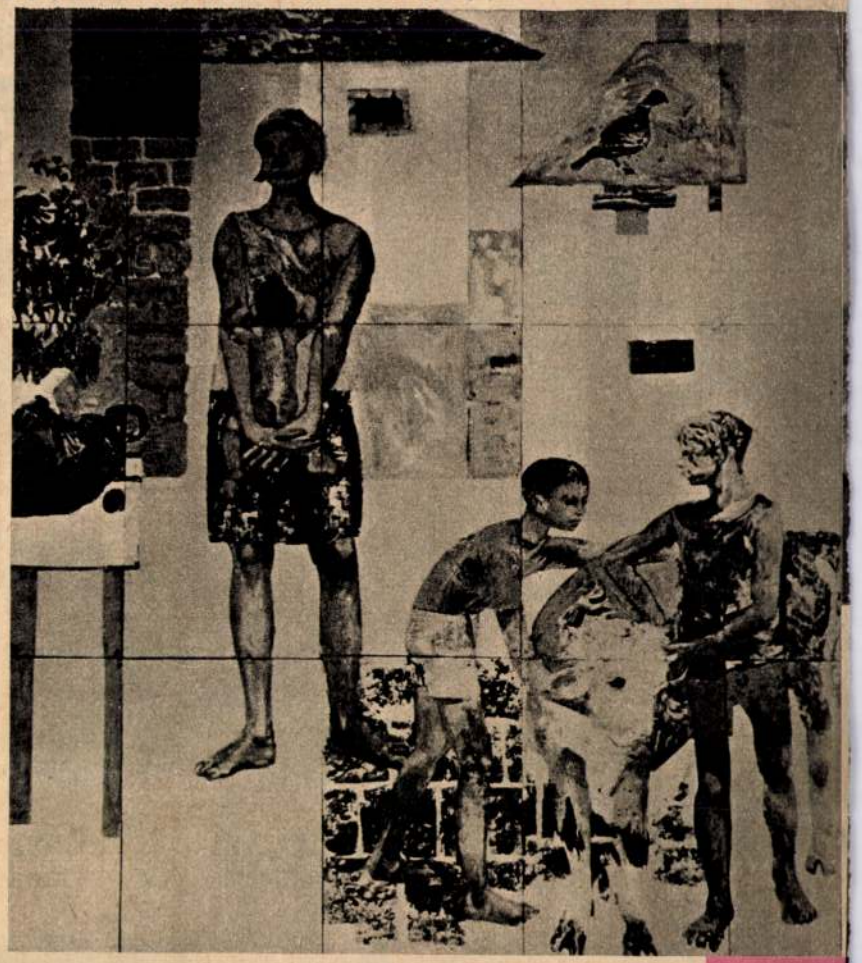

Részlet Breznay József falképéből, amely a Beloiannisz gyár társalgóját díszíti (a Budapest című lap illusztrációja, Alapffy Attila felvétele)

François *des Aulnoyes* írta a *Combat* című párizsi lapban, hazatérte után, a Várnegyedről: *„Budapest szívében antik ékszerdoboz nyílik ki, kincseinek szépségét meg kell csodálni mindenkinek”.*

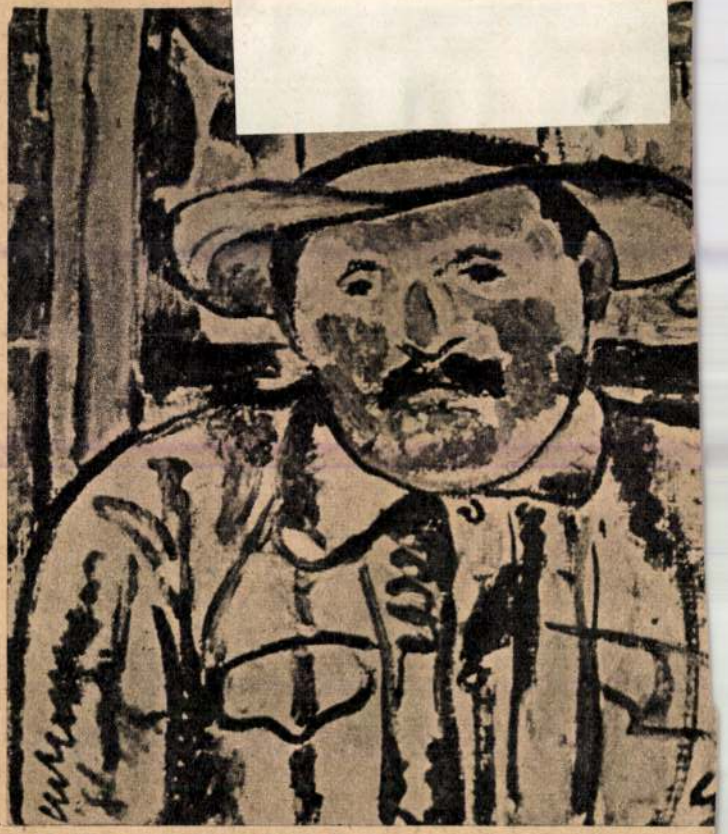

Czóbel Béla: Festők a szabadban. 1906. Jobbra: Szalmakalapos férfi. 1906.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1982 SEP 6

1021

József Breznay: Beim Kämmen

die zumeis
darstellte.

Ein Vers
dieser Lag
von Graf S
Leben ger
der landwi
nossenschaf
keit des Bu
schen Land
wegung, die
und die spä
eine „agra
nannten —
lung zur vornerrschenden, „merkantilistischen" Richtung —, wollte dem ungarischen Großgrundbesitz eigentlich gerade „merkantilistische" Züge geben, dessen antimerkantilen Charakter aufheben und c eichen, daß er den Agrarhandel selbst in

Strömung der wirtschaftlichen Umgestaltung nicht. Die adligen Familien waren der Arbeit der Leibeigenen verlustig gegangen, verfügten weder über Kapital noch über Geschäftssinn, verschuldeten und verarmten. Ihre Söhne zogen in die Stadt, schlugen

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1982 SEP 6

1021

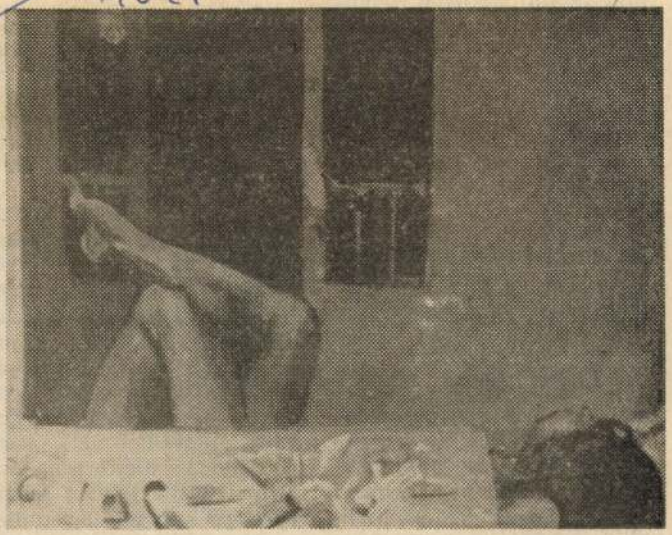

József Breznay: Nacht

BREZNAY József

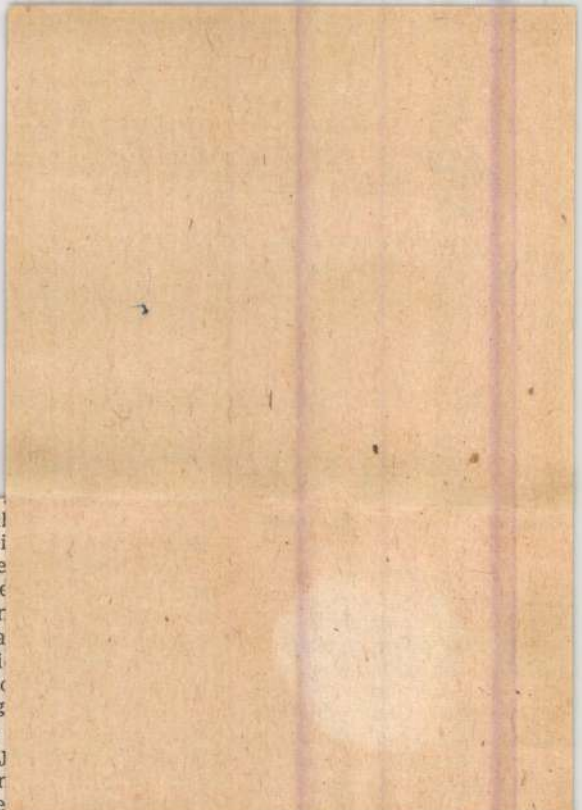

Diese Zal
Nagy, Lei
lung Inve
städtische
Pressekor
deren Ra
listen di
Jahre W
dapest" g

In den
einhalb J
Bauweser
sántes ge

stellung greift weiter zurück, zeigt auch Tableaus mit 2000-jährigen römischen Bauten. Die 25jährige Zäsur scheint gerade im Wohnungsbau etwas eigenwillig, ging der Bau der Hauptstadt im 20. Jahrhundert doch fast pausenlos voran und erreichte gerade in den fünfziger Jahren ein grandioses Tempo. Beispiele dafür sind Bilder von den Wohnsiedlungen an der Üllői út und Kerepesi út. Ein wichtiger Meilenstein war die

der heute allgemein vorherrschenden Bauweise mit Fertigteilen verfolgen. Die Aussteller scheuten sich nicht, die Realitäten aufzuzeigen, denn neben schönen und gelungenen Wohnvierteln kann man — sozusagen als abschreckendes Beispiel — auch überdimensionierte oder einfach häßliche Bauten sehen. Und was sich selbst von diesen nicht ablesen ließ, veranschaulichen treffende, humorvolle Karikaturen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Breznay József
MAGYAR NEMZET
1963 APR 1

1021

Képzőművészeti kiállítás az I. kerületben

»A várkerület a képzőművészetben« címmel kiállítás nyílt az I. kerületi Tanács és a Hazafias Népfront rendezésében a kerület bemutatótermében. (I. Szilágyi Dezső tér 6.) A pályázattal egybekötött kiállításra 88 művész 222 képet küldött be, amelyből a zsüri — részben a helyiség szűk volta miatt — 32 művész 52 munkáját választotta ki.

Első díjat nyert *Szabó* Vladimir *Krisztina tér* című festménye. A második és a harmadik díjat *Breznay* József *Út a Várba* és *Szentgyörgyi* Kornél *Budai táj* című képe kapta.

A kiállítás derűs hangulata, a bemutatott művek változatos hangszerelése azt mutatja, hogy művészeink örömmel vesznek részt hasonló jellegű kezdeményezéseken. Megragadó, az egymáshoz bújó házak sajátos szépségét érvényre juttató kép *Somos* Miklós *Szarvas tér* című munkája. *Csernó* Judit *Budai részlet* című, élénk színekkel festett kisméretű képét is az ódon házacskák architektonikus bája ihlette. *Göllner* Miklós *Fortuna utca* című festményén a Mátyás templom karcsú tornya a tudott és mégis váratlanul elénk bukkanó szépség erejével hat. *Czene* Béla *Lépcsőn* című művén az öregkor és a fiatalság váltott ritmusú lépteit érezteti kitűnően. *Mácsai* Istvánt a Várba szélesen kanyargó út — címe: *Látvány* — *Bencze* Lászlót pedig a *Pala utca* hangulatos házsora ragadta magával. *Xantus* Gyula üde aquarellje a környező panoráma szépségét adja vissza, a tavaszi ég opálos fényét tükrözik *Dióssy* Antal munkái.

A grafikai anyagból *Balázs* József rézkarca és *Elesdy* István *Bécsikapu tér* című munkája veti fel ismét a kérdést, nem lenne-e érdemes illetékes szerveinknek többet törődni szép városaink grafikai levelezőlapon való megörökítésével. Szuggesztív erejű, művészi idegenforgalmi propagandaeszközzé tehetnénk.

A kiállítás megrendezésében, gyakorlati kivitelezésében nagy segítségére volt a kerületnek a Képcsarnok Vállalat, amely a bemutatott művek ötven százalékát meg is vásárolta. A gazdag, szép és változatos anyag tartalmában és formájában túlnőtt a kerületi bemutatótermen, úgy éreztük, hogy kis helyre tömörítve egyszerre láthattuk a várkerület minden szépségét. Hasonló jellegű kiállítások új színt vihetnek képzőművészeti életünkbe, és a városképfestést is fellendítik.

(sárvári)

ros lakosainak 610 000 kiló
az egész országban pe
majdnem egymillió kiló ke
a boltokba. A hagyomár
húsvéti locsolkodáshoz a
reskedelem 58 féle illa
30 000 liter kölnivízről,
fümről gondoskodott.

Húsvét hetében Budapesten 201 vagon hús és húskészítmény kerül forgalomba, öt vagonnal több, mint tavaly hiányzó tormából mintegy [illegible] mázsát hoznak forgalomba a húsvéti sonkához.

A belgrádi magyar nagykövet búcsúlátogatásai

Práth Károly távozó belgrádi magyar nagykövet hétfőn búcsúlátogatást tett Szlobodán *Penezicsnél*, a Szerb Népköztársaság végrehajtó tanácsa elnökénél. Kedden a nagykövetet búcsúlátogatáson fogadta Marko *Nikezics* külügyi államtitkár-helyettes, Danilo *Kekics* iparügyi miniszter és Petar *Sztambolics*, a nemzetgyűlés elnöke.

Zamercev vezérőrnagy látogatása az Írószövetségben

I. T. *Zamercev* vezérőrnagy, Budapest első szovjet városparancsnoka kedden délután látogatást tett a Magyar Írók Szövetségében, ahol a magyar irodalom számos képviselőjével, köztük régi harcostársaival, barátaival találkozott. *Dobozy* Imrének, az Írószövetség titkárának üdvözlő szavai után a találkozó résztvevői hosszantartó, baráti beszélgetést folytattak.

EZERFORINTOS ELSŐ DÍJ EGY ÖTLETES JELMONDATÉRT!

A BKM Ruházati Főigazgatósága nyilvános pályázatot hirdet az alábbi témára:

Jelmondatra, amely hangsúlyozza, hogy a női divatárucikkek (kalap, sál, kesztyű, retikül) az öltözködés nélkü-

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1982 SEP 6

1021

József Breznay: Beute

Gast dar

„Wir s
nen nich
lichkeite
Objektlei
„sondern
bewährte
Gerne iß
Hühnersu
Art mit
und die ,
mit Wa
Spezialitä

Papp, ehemaligem Geschäftsführer des Wiener Matthiaskellers, die den frischgebackenen Ehemann für die Hochzeitsnacht wappnen soll. Natürlich kochen wir kräftige, stark gewürzte Gerichte wie Gulasch und Pörkölt, aber auch Delikates wie Krebs, Kaviar oder Gänseleber. Letztere wird ganz unter-

das zarte Ziegenfleisch, das geschmacklich an Lammfleisch erinnert, als Pörkölt, Braten, Medaillons oder frisch paniert an.

Neben dem Ziegenfleisch bevorzugen unsere Gäste am häufigsten Kalbfleischgerichte. Übrigens sind alle Speisen auch in der be-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1982 SEP 6

1021

Breznay József festő

In dieser Nummer machen wir auf Seite 9 mit dem Oeuvre des Malers József Breznay bekannt. Reproduktionen finden Sie auf den Seiten 2, 4, 6 und 7. Bild oben: Familie aus Pannonien

se konnte er sich weger
historischen Geschehens
Zwischenzeit — „zv
Leibeigenschaft", anti
kantiler Adel — nur in g
umrissenen, eng gezog
Grenzen und in einer s
fischen Form entfalten.

Während in den Jahren
1850—1870 eine erneute
ße Agrarkonjunktur —
direkt danach die Aufhe
der intermediären österrei-
chisch—ungarischen Zollinie,
die Entwicklung der österrei-
chisch-tschechischen Fabrik-
industrie, die Ausweitung der

Kapitalismus in Ungarn be-
stand darin, daß sich gerade
aus diesen mit Agrarprodukten
handelnden Kaufleuten
— bzw. deren zweiter Gene-

Akademiemitglied Zsigmond Pál Pach

1021

36/1982

BREZNAY József

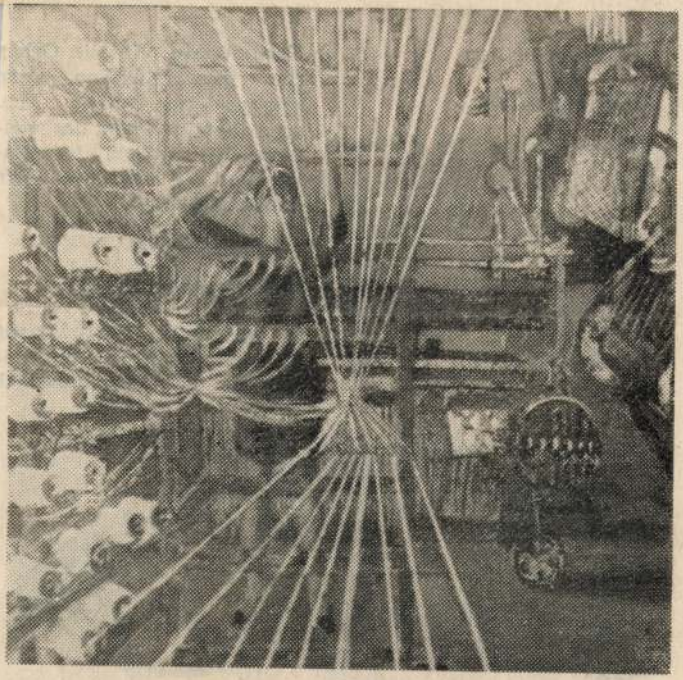

József Breznay: Spinnerin

BUDAPESTER RUNDSCHAU
1982 SEP 5
MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Au

bár
ner
aus-
wei-
Ba-
terin

Qua

der
sozialistischen
Erfurt wurden ungarischen Ausstellern bedeutende Preise zuerkannt.. Die internationale Jury verlieh dem Maler Mihály Kátai für die Bewahrung und eigenwillige Bearbeitung der nationalen Kunsttraditionen einen Grand Prix, während die Lenke Szécheny i.

Der dreitägige

Brückenmarkt

in der Puszta Hortbágy zog auch dieses Jahr hunderte von in- und ausländischen

1921

József Breznay: Lebenswille

BREZNAI József

langten

Die kc
an der si
demie no
nen betei
schlossen,
Fachleute
konkret r
ten die P
schließen
von Hu
diskutiert.

Aus der
hervor,
Forstwirts
liche Rese
klimatischen Verhältnisse Ungarns ermöglichen die weitere Steigerung der Agrarproduktion. Unter den natürlichen Faktoren werden zukünftig vor allem der fruchtbare Boden und die Wasserbestände die Erträge der 9,3 Tonnen pro Hektar; die Zuckerrübenerträge werden 43—57 Tonnen pro Hektar, die Kartoffelerträge 26—28 Tonnen ausmachen, bei Sonnenblumen sind es 2,7—3,3 und bei Sojabohnen 2,5—3,6 Tonnen pro Hektar.

BUDAPESTER RUNDSCHAU

SALTOFIGYELŐ

MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.

Telefon: 337-748, 340-726

BREZNAY JÓZSEF

nek van penze arra is, nogy könyvet

Takács Györgyné dr.

1021

Breznay József: Lóri etetése

a hazai iparszerű kukoricatermesztő rendszerek 397 dolgozója közül 110 végzett egyetemet. Érthetetlen ezek után az a kategorikus megállapítás: „a korszerű mezőgazdaságban a szakelem, a technológia, a méretek növekedése átmenetileg és bizonyára jó ideig nem kedvez sem a társadalmi, sem a kulturális demokráciának, az elemi, közvetlen emberi kapcsolatoknak, s közvetve sokféle közösség működésének sem". Az a kérdésem: miért állítják szembe a korszerű mezőgazdasági termelési tényezőket és az emberi kapcsolatokat? Miért szükségszerű az ellentmondás a fejlett technika és a kulturális demokrácia között? Kedvezőbb-e a társadalmi demokrácia szempontjából a kevésbé korszerű mezőgazdaság? Miből gondolják, hogy a közösségi életet vagy a közvetlen emberi kapcsolatokat csakis „a szakelem" gyengíti? — jóllehet a szerzőknek ezek

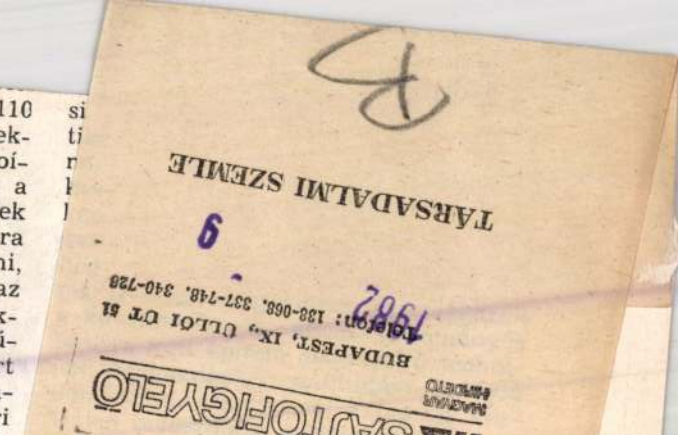

szintjének megfel
kelni és elemezni, csak akkor jutha
reális, előrevivő következtetésekre.

A tanulmányból elszomorító helyzetkép tárul az olvasó elé, ami olyan

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1982

9

TÁRSADALMI SZEMLE

B

BREZNAY JOZSEF

1021

Breznay József: Szövőnő

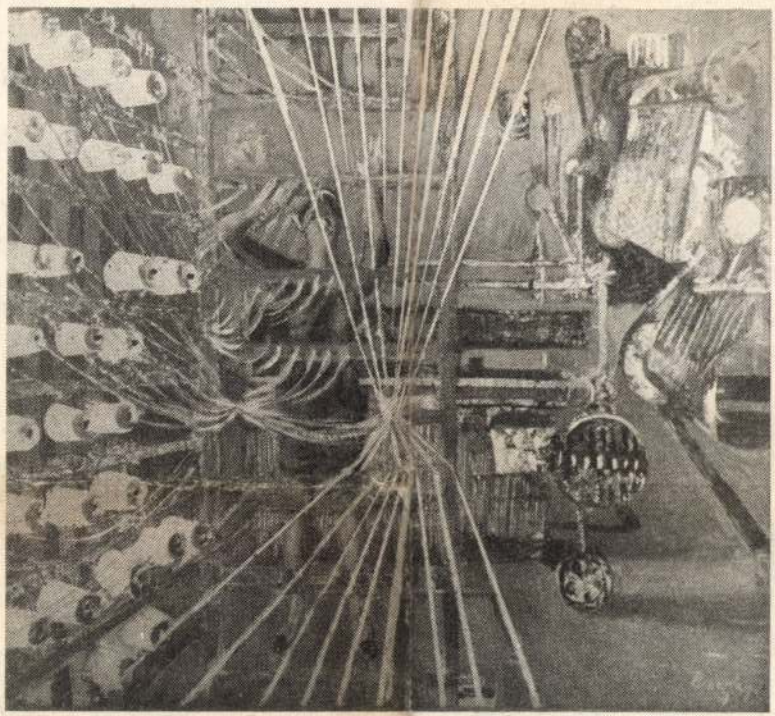

elkerülhetetlenek,
hiszen történészeknek és művészeknek szükségük van egymásra, mivel van közös céljuk: az egészséges történelmi tudat kialakítása. A párbeszédet és az egymásra utaltságot mindennél jobban indokolja az, hogy a tömegigény megreked a kommercialitás, az olcsó szórakoztatás szintjén.

Részletesen beszélt a históriával kapcsolatos műfajok fejlődéséről, amelyet általában szubjektív túlzások, tudatos vagy önkéntelen torzítások, aránytévesztések, alkalmazott és egymással szembeforduló nézetek jellemeztek. Napjainkban a fennmaradt, vitára ingerlő nyitott kérdések ellenére az egészséges történelmi kontinuitás lényegében helyreállt, és megtörtént történelmünk birtokbavétele; útban vagyunk az egységes, egészséges, reális történelemszemlélet felé. „A történelmi műfaj politikai töltése ennek ellenére megmaradt. Aligha mondhatunk le róla most, amikor egy új patriotizmus és felelősségteljes internacionalizmus »kettős kötődésében«, gazdasági és politikai válságok »begyűrűzései« közepette, »kisnemzet«-komplexusokkal küzdve, »szervülő« új társadalmi formák között, új etikát és közösségi tudatot formálva-keresgélve kell megállnunk helyünket a világban."

Részletesen elemezte a történelmi tudat egységének a hiányát, s ehhez mérten a feladatot is, amely nem a történeti tudat egyes rétegeinek a kiszolgálása, hanem a különböző véle-

hol

El
lent
nyei
kim
a n
aka
lása és mások igazának
nem jelenthet többé egyet nép- és nemzetgyalázással; hogy az elmúlt évek sokszor kegyetlen és igazságtalan vitái után eljutottunk végre oda, hogy öngyalázás vagy melldöngetés nélkül szembe tudjunk nézni a múlt — s ami ennél fontosabb, mert ebből következik: a jelen — kendőzetlen igazságaival."

A vitában felszólalt *Ránki György*, *Nonn György*, *Simonffy András* és *Réti László*.

Ránki György a nemzeti identitáskeresésről szólva hangsúlyozta, hogy identitásképünk csakis akkor lesz teljes, ha figyelembe vesszük azt a magyarságképet, amelyet Európában és a világban kialakítanak rólunk. Ezért nagyon fontos, hogy identitás-tudatunkat ne csak „befelé" keressük, hanem „kifelé" is próbáljuk megtalálni, alakítani.

Száraz György előadására reflektálva hangsúlyozta, hogy az íróknak is lehet közvetlen történész-szerepük és feladatuk — sok új kérdésre ráirányíthatják a történészek figyelmét, elősegíthetik egy-egy kor hangulatá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Breznai József

1963. augusztus 14., szerda

1021

Portrék és fejtanulmányok

Vasárnap délelőtt nyitotta meg Borsa Antal festőművész a győri Műcsarnokban az új tárlatot.

Megnyitó beszédében többek között a következőket mondta:

— A régi klaszszikus kifejezési mód az arcképfestészetben — mint minden más művészeti ágnál — idejét múlta. A mai ember már nem érzi életszükségletének a régi értelemben vett hagyományos portrét. A fényképezés foglalta el a portrézás szerepét. Ez azonban nem jelenti, hogy az arcképfestészet jelentősége elhalványodott volna. A ma festője a portréban nem a fotografikus tárgyilagosságot adja vissza. A látványos megjelenítésen kívül a belső tartalom kifejezésére is törekszik.

Breznai József: Olvasó nő

Grafikai anyagot és olaj, illetve aquarell portrékat láthatunk a tárlaton. A grafikai rész a színvonalasabb, bár különösen kiemelkedő alkotásokat itt sem látunk, annak ellenére, hogy ismert neveket is olvashatunk a képek alatt.

Ferenczy Béni „Olvasó lányka" című vöröskréta rajza szép, biztos rajzkészsége sem vitatható, bár van ennél jobb Ferenczy Béni tanulmány is. Kifejező, karakteres Konfár Gyula „Parasztfej" című szénrajza, és a kiemelkedők közé tartozik Feledy Gyula „Anya" című színes linója. Szőnyi István kitűnő festő, de „Gyermekfej" című lavírozott tusrajza nem kelthet különösebb feltűnést. Ugyancsak gyenge Czóbel Béla „Gondolkodó lány" című széntanulmánya.

A festmények közül kiemelkedik Breznai József egész alakos, modern felfogásban készült nagyméretű „Olvasó nő" című olaj képe, Szabó Zoltán női „Portré"-ja, Czóbel Béla franciás „Női fej" című képe. Friss és mai, témájában és megoldásában is Lieber Éva „Mérnök" című alkotása. Merev és semmitmondó viszont Fenyő A. Endre „Esztergályos" című olajportréja. Se nem típus, se nem érdekes karakter, nem érdemelte meg, hogy a fő falra kerüljön.

Az egész kiállított anyag válogatása elhamarkodott, vagy hibás. Jó nevű művészeknek olyan alkotásai kerültek bemutatásra, melyek nem tükrözik eddigi életművüket, nem tükrözik a mai magyar portréfestészet tényleges színvonalát.

Hiányoljuk a katalógust és hiányoljuk a művek keletkezésének időpontját a címek mellől.

A látogató nem tudhatja, mit akar mondani a tárlat, milyen céllal és milyen meggondolások alapján mutatják be ezeket a műveket Győrött.

Ez a kiállítás nem gyarapítja a képzőművészet barátainak táborát, és nem jelent különösebb élményt sem a hozzáértőknek, sem az érdeklődőknek.

A sokorópátkai „hírvivő". (Riport a 3. oldalon.)

(Nagy Éva felvétele)

Több törődést érdemelnének

Nincs olyan gyár, amelynek mozgalmi és gazdasági vezetői ne büszkélkednének joggal a szocialista brigádokkal. Valóban, ezek tagjai bármely nehéz, sokszor szinte teljesíthetetlennek látszó feladattal is megbirkóznak. *Kifogyhatatlanok az ötletekből, amelyekkel színesítik, gazdagítják mozgalmukat.*

A segítőkészségnek, a helytállásnak, a szocialista közösségi szellem térhódításának számos, szívet-lelket melengető példájával találkozhatunk, s nemcsak a megtisztelő címet viselő, vagy ennek eléréséért küzdő együttesekben, hanem az úgynevezett *„szürke munkabrigádokban"* is.

fogalmába." Ugyanakkor másutt a szocialista munkaerkölcs olyan dúrva megsértése, mint egymás meglopása felett is szemet hunynak. Az említett esetben a párt- és gazdasági szervek vezetői helyesebben cselekedtek volnak, ha elmondják a kollektíva előtt a történteket, tanulság, okulás céljából. *Ez lett volna az igazi törődés*, nem pedig a cím elvtelen odaítélése.

Őszinte beszélgetés közben gyakran elmondják a brigádtagok, hogy *néhol a vezetők sokkal többet büszkélkednek, semmint törődnek velük.* Papíron patronálja a szocialista cím el-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Breznay József

VAS NÉPE

K

1958 MÁJ 25.

6-13/3

610

A zsennyei művésztelep kiállítása

Hatvankét kiállító művész közel 100 művel szerepel a zsennyei művésztelep kiállításán. Bár a képek különböző szemléletű művészek eltérő felfogását tükrözik, a cél mégis ugyanaz: a kedves Dunántúl szép Vas megyei tájait, életét, az ott élő embereket megörökíteni. A természeti szépségekben gazdag vidék légkörében létrejött művek erről beszélnek a látogatónak. A bemutatott anyag alkotóinak többsége Zsennyéről, annak környékéről meríti a témát, hiszen a művészek nagy része a zsennyei művésztelepre szívesen és szeretettel megy és úgy érezzük, az itten eltöltött idő alatt szemlélődésük sajátos hangulatot ad ezeknek a műveknek. — Domanovszky Endre Halászó fiú-ja, vagy pasztell vázlatai, Burghardt Rezső üde, Sorokpatakmenti táj-a, Patay László hangulatos Zsennyei naplemente c. műve, Molnár C. Pál Zsennyei jegyzet-e, Mészáros József finoman megoldott tájképei, mind megannyi bizonyítéka annak, hogy nem a téma monumentalitása határozza meg azt, hogy egy kép művészi legyen, hanem a művész, aki tehetségével azzá teszi azt. Az utolsó teremben, ha szabad azt mondanunk, „modernebb felfogású" képeket látunk: Scholcz Erik világos szinekben tolmácsolt „Olvasó fiú" c. képe a franciákra emlékeztet, vagy Breznay József Istállóban c. festménye, Schéner Mihály két kisebb formájú, de megfogalmazásában dinamikus csendélete is azt mutatja, hogy művészeink célja szép és magasztos: gyönyörködtetni a közönséget.

A grafikai anyagot kissé kevésnek találtuk, pedig Varga Nándor Lajos, Kerti Károly, Elesdi István és a többiek is bizonyítják, hogy Zsennye élménye a grafikus művészeknek is. Néhány értékes szobor: Kerényi Jenő Kaszás paraszt-ja, Mikus Sándor Zrinyi Ilona portréja, Majthényi Károly Pecázó-ja egészíti ki a kiállítást.

Végül, de nem utolsó sorban köszönetet kell mondanunk Szombathely város vezetőségének és dolgozó népének azért a szinte egyedülálló támogatásáért, amelyben nemcsak a zsennyei művésztelepet részesíti, hanem azért is, hogy létrehívta a szombathelyi Nemzeti Galéria megvalósításának gondolatát. Egy emberként fogott össze a városi és megyei pártbizottság vezetősége, a városi és megyei tanács és nem utolsósorban a Hazafias Népfront Vas megyei Bizottsága azért, hogy a Vas megyében született képek otthonra találjanak. **Dr. K. F.-né**

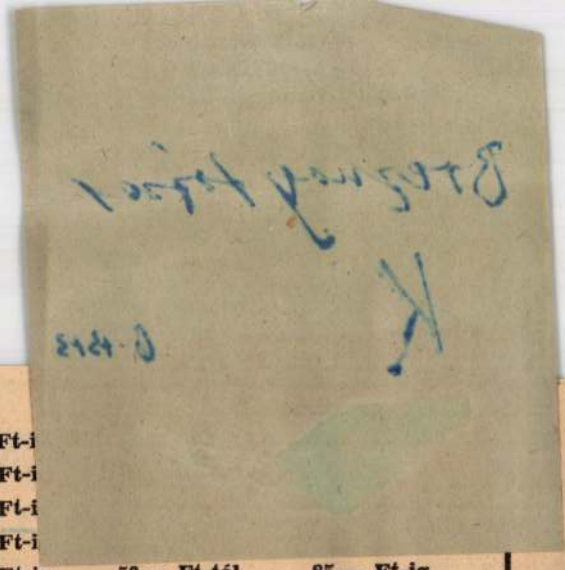

:gyeni termelok! Figyelem!

ozsra és sörárpára

ződést lehet kötni

almi Vállalat tele-
nűvesszövetkezetek
ein.
mennyiségekre
helyek
yósítanak.
gtudhatók
lmi Vállalat és
etkezet felvásárló-

ényforgalmi Vállalat

	RÉGI ÁR:			
Női pamut kardigán	60.— Ft-tól	80.— Ft-i		
Férfi szandál	105.— Ft-tól	350.— Ft-i		
Női szandál	98.— Ft-tól	346.— Ft-i		
Gyermek félcipő	80.— Ft-tól	150.— Ft-i		
Szatén ripsz	72.50 Ft-tól	92.— Ft-ig	50.— Ft-tól	85.— Ft-ig
Svéd villanyborotva	900.— Ft			600.— Ft
Rádió építőszekrény	280.— Ft			84.— Ft
Sirály csónakmotor	4500.— Ft			3000.— Ft

Breznay József festőművész

- Ez önkritikusan hangzik. De mi a tényleges és lényegi ok? A hagyományos müvészi értékrend vagy a hagyományos szociális szempontozás? Breznai József festőművész egy harmadik tényező-ben, a kereskedelem hibáiban látja a magyarázatot.

1980. VI. 12. Kossuth 21.30 (Nyné).
Ami a számok mögött van.
Gyüdélet raktáron

- Tulajdonképpen az Alap és a Képcsarnok igényére jöttek létre ezek a müvek, amikről szó van. A Képcsarnok és az Alap szerződést kinált föl a müvészeknek mégpedig nagyon szépen dotált honorárium-rendszerrel. Felkért egy igen nagy számu müvész csoportot, hogy adjon át képeket bizonyos periódikus időben, mondjunk egy évben négy alkalommal, amit külön zsüri fog elbirálni. Na most ez az akció körülbelül három év óta kezdődött. És igenis az Alap részéről és a Képcsarnok részéről egy úgynevezett szinvonal emelési akció volt az, hogy végeredményben idetorkollot, hogy az anyag egy része feltorlódott és raktáron maradt, ennek a vizsgálatát is meg kell ejtenünk egy pár szóban. Az én véleményem szerint a Képcarnok még nagyon sok kimeritetlen lehetőséget hagyott hátra, túl hamar jöbb elő avval az igényével és awal a jaj szavával, hogy ezek a müvek nem eladhatók. Tudniillik az úgynevezett szervezőkön keresztül árusitása ennek az anyagnak rendkivül kétséges. Ez az anyag igényli az úgynevezett magas szintü tálalást. Igényli azt, hogy a szerzők népszerüsitve legyenek a törekvéseik megismertetése, fontos és ez nem történt meg. Gyakorlatilag az a közvetlen és meleg életszerü tálalás a müvész és a közönség közötti értelmezés nincs meg, és annak a lehetősége pillanatban sem áll fenn, nagy hiba volt, hogy ezeket a müveket már most évek óta ott tartják a raktárban és csak beszélünk róla és nem osztották szét a huszonöt galériában mert a galériák állandóan festmény hiányról panaszkodnak. A Képcsarnok hosszu története mutatja azt, hogy nincsenek eladhatatlan életmüvek, számtalanszor tapasztaltuk azt, szinte egyik napról a másikra, hogy egyszer csak elindult és mindent eladtak, másrészt azonban arról se feledkezzünk meg, hogy van itt is igen nem szinpatikus müvészeti törekvés, mondjuk van olyan müvész, akit nem szeretnek, másikat meg sokkal jobban szeretik. Nem firtatom, hogy miért, de nem kétséges, hogy ez megfigyelhető. Tehát rendkivül kényes és sok oldalu kérdés ez. És nem lehet pusztán ilyen sterilen és pusztán ilyen elvontan ezt a kérdést, mondjuk csak ki, számszaki adatok és ilyen steril, stiláris kérdésekké zsugoritani.

Megyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1968 MÁJ 15
HEVES MEGYEI
NÉPUJSÁG

Breznay József

1021

Breznay József: Régi Prága (a XI. magyar képzőművészeti kiállítás anyagából).

GEORGISZ SZARANDISZ

...ották be" a növényt, hogy a jeles napra virágot nyisson. A felköszöntők, a versek — a kicsik verstanulása, készülődése ugyancsak régóta tart — Őt köszöntik.

Fut a sürgönydrótokon, mezőkön, hegyeken, városokon, határokon át a jókívánság ma Valakihez. Verset mondunk fel Valakinek, és virágot viszünk ma Valakinek.

Annak, aki tulajdonképpen sosem vár köszönetet azért, amit tett vagy tesz. — Aki nem vezet kettős könyvelést az álmatlanul töltött éjszakákról, egy-egy elmaradt utazásról, a báli estély helyett a betegágy mellett töltött estékről, a vigasztaló szavakról, gondoskodásról, az elmorzsolt fiatal évekről (visszakapja-e?, nem könyveli) — akihez ma sietünk, akit ünnepelünk, az most sem, e májusi vasárnap sem hagyja abba hivatását: Édesanyánk átölel, megcsókol.

A világon most mindenütt az Édesanyákat ünnepeljük: Anyák napja van. Milyen

...verseket ...
az ajándékai...
Napok óta h...
lallázó dallan...
gon minden ...
gyerek, orosz ...
csőben ringó ...
ma, mama...

És Gorkij szép szavait is idézem: „Mindaz, ami szép az emberben, az anyatejtől és a napsugártól van". Talán ezért is a május első vasárnapját választották az emberek az anyák napjának megünneplésére. Ezt a legsugarasabb, legvirágosabb napot.

Az Édesanyákat ünnepeljük. Az év egyetlen napját adjuk cserében nékik az év minden napjáért, éjszakájáért. És épp ezért az ünnepi szavak, igéretek, ajándékok mellett csendben gondoljuk csak meg: a mai nap gyöngédség ajándékaiból, szeretetéből jó lenne a hétköznapokra is átmenteni minél többet...

VÁRNAI ZSENI:

Édesanyám

Anyám, ma újra fölsajogtál,
Szívemben, s újra látlak téged,
amint munkád fölé hajolva
berregteted a varrógépet.
Nyolc gyermek gondja húzta vállad,
nyolc éhes száj kért:
Enni! Enni!
tejedet szívtuk, húsodat ettük
a jóságod adtad kenyérre kenni!

Ó, most ha élnél, most ha látnád
mint fordult a szegény ember sorsa,
s állnál ég felé magasodva,
kihúznád magad, mint a nyárfa
s állnál ég felé magasodva,
könnytől mosott szemed a napfényt
úgy innád,
mint dicsőséget,
minden anyák közt ünnepelnénk
a te anyai elsőséged.

Szegény anyám, sírodra hull már
az új tavasz piros virága.

Fű, fű —
fűre lépek:
kő, kő, —
kőre lépek,
ide is,
oda is,
vajon utam
hová visz?
Séta, séta,
szép bokréta,
kimegyek a
mezőre,
sárga virág
kék virág,
— anyukának
csokrot kötök
belőle!

„Mindaz
ami sz

BUDAPEST

1021

Seccók a Beloiannisz Híradástechnikai Gyárban

A Beloiannisz gyár újabb épülete a korszerű üzem igényeit szolgálja. A telefonközpontokat készítő részleget *hosszú termekben* helyezték el. A falak könnyen változtathatók és a vezetékek csatlakoztatása is variálható. Gyártmányfejlesztés vagy új gyártmány beállítása esetében az üzem átépítés nélkül, könnyen átalakítható, térbeosztását meg lehet változtatni különösebb nehézség nélkül.

A gyári egységhez korszerű szociális és kulturális létesítmények csatlakoznak. A legfelső szinten, a nagyteremben van a társalgó és a gyűlésterem; az üzem dolgozói egyúttal étkezőnek is használják. Ugyanolyan hosszú, mint maga az üzem, de nem bontják meg kisebb egységek falai. A hatvan méteres távlatú térben a vonalak összefutnának, ha megfelelő építészeti megoldással nem küszöbölték volna ki a torzító perspektíva hatását. A világos színre festett térben, a mennyezeten egy hasáb alakú függesztett síkfelület fut végig, ami a harmonikusabb térelosztást is szolgálja, s egyúttal javítja az akusztikát. A felső részt ezen kívül csak a szellőzőberendezések nyílásai és a borítólapok összeillesztésének vonalai tagolják. Bonyolult építési feladat volt a 16 méter széles és 60 méter hosszú terem humanizálása. *Arnoth Lajos* Ybl-díjas építész feladatát a lehetőségekhez képest jól oldotta meg, s sikerült szervesen hozzáilleszteni a nagyteremhez a tálalót és a konyhát is. Az építész szándékát segítik Breznay József seccói is.

A nagyméretű, 16×3 méteres falképek a terem két végében helyezkednek el. Alapozásuk fehéres színe a falak árnyalatával harmonizál. A műanyaglapokra festett részeket csavarokkal erősítették fel a homlokzat falára. Így megakadályozható a nagy felület vetemedése, ugyanakkor szükség esetén a falban húzódó vezetékek könnyen hozzáférhetők, a leszerelhető műalkotás pedig lehetővé teszi azt is, hogy egyes részleteit vagy akár az egészet, kiállításon is bemutathassák.

Breznay műve pályázaton nyerte el az üzem vezetőinek és a zsűrinek a tetszését, és a kivitelezésre szóló megbízást. A derűs, színgazdag kompozíciók elevenné és bensőségesebbé teszik a hatalmas méretű belső teret. A tálaló feletti falfelületen oldottabb, a plein air hangulatát árasztó jelenetsor van, a színpad felőli oldal zártabb, a gyár munkájának és tevékenységének ritmusát fejezi ki a művész.

Breznay József festészetében az ember és a környezet egységét keresi. Portréi városi forgatagban, vagy a plein air fényében nyerik lényükhöz tartozó hátterüket. A költőiség és a derűs emlékezés hatja át. Témái póztalanok, lírai közvetlenséggel beszél az élet egy-egy jelenségéről; a családról, a magányos nőkről, a gyerekekről, a mozgalmas városi tájról, vagy a dolgozó lányokról. A fiatalság szépsége és az életöröm élteti alakjait. Egyik képe szinte előtanulmány a Beloiannisz gyári művéhez. Fiatal lányok láthatók rajta, akik színes huzalokat szerelnek. Ez a jellemző motívum helyet kapott a színpad feletti seccón, s hozzácsatlakozik a tervezők és a gépet szerelő férfiak együttese. A két falkép legnagyobb értéke, hogy a téma követelte nagy formákban is megőrizte a bensőséges színélményeket. Kompozícióinak egésze a részletek gazdagságán alapul. Emberei az élet örömét, a rendezett munka szépségének és teremtő erejének gondolatát hordozzák. A gyári élet ábrázolása egységesebb, az anya-gyerek motívum, a szüretelés, a természetben élő embereket ábrázoló jelenetsor néhol szinte szétfeszíti a mű egységét. A derűsebb, élettelibb részek nőalakjainak harsogó fiatalsága, a gyerekét tartó anya eleven szépsége, s a munkát örömmel végző emberek vonzóvá és értékessé teszik Breznay alkotását.

FURKÓ ZOLTÁN

Alapffy Attila felvételei

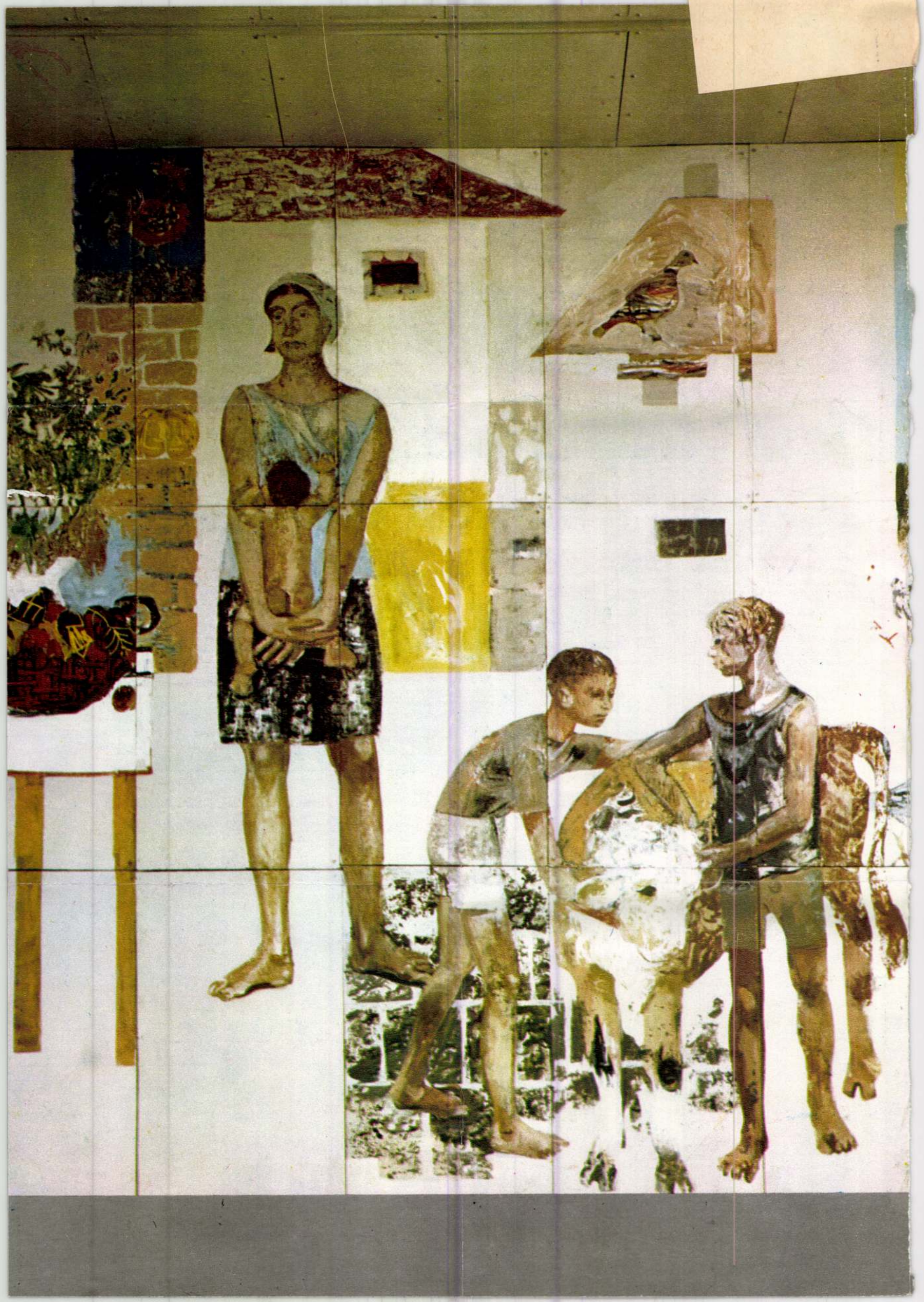

Breznay József művei.

Olaj

1/ Szobarészlet		6ox74 cm	1945
2/ Jázminág		5ox7o cm	1946
3/ Livia		6ox8o cm	1950
4/ Gyermek		32x24 cm	1952
5/ Alvó gyermek		21x25 cm	1953
6/ Rajzoló gyermek		15x17 cm	1953
7/ Erdőben		8ox12o cm	1954
8/ Budai vár		8ox6o cm	1954
9/ Esős utca		8ox6o cm	1954
10/ Sienai utca		24x28,5 cm	1954

Rajzok és akvarellek

1/ Majmok	ceruza	29x22 cm	1935
2/ Majmok II.	ceruza	29x22 cm	1935
3/ Falusi lány	ceruza	21x21 cm	1936
4/ Pecázók	tempera	38x24.5 cm	1936
5/ Rozanyéi táj	akvarell	23x28 cm	1939
6/ Sienai táj	akvarell	31x22,5 cm	1939
7/ Peruggiai alkony	akvarell	3ox23 cm	1939
8/ Peruggiai táj	akvarell	3ox23 cm	1939
9/ Latteria	akvarell	2ox15.5 cm	1940
10/ Asztalnál	akvarell	35x31 cm	1944
11/ Szobasarok	akvarell	28,5x19,5 cm	1945
12/ Éva	ceruza	11x18 cm	1946
13/ Éva a karosszékben	akvarell	28x21 cm	1946
14/ Osciai strand	akvarell	14,5x1o cm	1947
15/ Hídon	akvarell	28x2o cm	1948
16/ Verandán	akvarell	4ox29 cm	1948
17/ Tavaszi kert	akvarell	25x2o cm	1948
18/ Pihenés	tus és akvarell	2ox16.5 cm	1950
19/ Dunai táj	tempera	48x34.5 cm	1950
20/ Esőfelhők	akvarell	3ox2o cm	1953
21/ Hazatérés	akvarell	3ox2o cm	1953
22/ Alkony	akvarell	17,5x22cm	1953
23/ Carlovai vasutállomás	akvarell	18,5x15 cm	1953
24/ Szófiai vásár	akvarell	14x18 cm	1953
25/ Tűz a Szivetéglon	ceruza	14x1o cm	1953
26/ Balkán hegység Carlovánál	akvarell	18.5x14.5 cm	1953
27/ Kárpátok repülőről	akvarell	14x1o	1954
28/ Török mecset Szófiában	akvarell	15x1o	1954
29/ Paluszinház	kinai tuss	26.5x16.5 cm	1954
30/ Szófiai templombelső	akvarell	15.5x13.5 cm	1954

31/ Havas reggel	akvarell	16x18 cm	1954
32/ Plovdivi alkság /Bulgária/	akvarell	21.5x15.5 cm	1954
33/ Piac	akvarell	1o.5x14.5 cm	1954
34/ Bolgár fiu	akvarell	15.5x12.5 cm	1954
35/ Kertészet	akvarell	19x29.5 cm	1954
36/ Paluszinház dekorációk	akvarell	29.5x18 cm	1954
37/ Havas út	akvarell	23.5x33.5 cm	1954
38/ Ősz a nagyprémben	akvarell	33x23 cm	1954

.....

Laborcz Ferenc művei.

1/ Libatömő	vörösmárvány	28 cm	1938
2/ Vadludak	bronz		1942
3/ Keleti mese	bronz	13 cm	1943
4/ Aranykor	bronz	1o cm	1943
5/ Mosakodó	bronz	26 cm	1944
6/ Gyermekfej	mészkő		1944
7/ Feleségem	mészkő		1945
8/ Gyik	bronz		1945
9/ Gyurika feje	bronz		1945
10/ Gyikok	bronz	24x23 cm	1946
11/ Gólyák	bronz	25x22 cm	1946
12/ Fürdető	bronz	14 cm	1947
13/ Téglát vivő fiú	fa		1948
14/ Bukfenc	bronz	6.5 cm	1953

.....

F.k.: Szurdi Márta.

Készült: a Magyar Nemzeti Muzeum - Történeti Muzeum
Rotaprint Üzemében
3oo példányban, 3/4 iv terjedelemben
F.v.: Dajbukát Gergely.

MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF-TEREM

VII. RÁKÓCZI-ÚT 3.

BREZNAY JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ ÉS

LABORCZ FERENC

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1954. DEC. 17-TŐL

1955. JAN. 1-IG

Breznay József Munkácsy-díjas festőművész és
Laborcz Ferenc szobrászművész kiállítása.

A Fényes Adolf terem ismét egy festő- és egy szobrászművész műveinek szolgál kiállítóhelyiségül.

Breznay József a fiatalabb. Első tanára a Képzőművészeti Főiskolán Karlovszky Bertalan, majd Benkhardt Ágost foglalkozott a tehetséges, fiatal festővel. Az utolsó három évet Szőnyi István osztályán végezte. Az ő művészi felfogását vallja azután magáénak festői pályáján. 1939-ben a Főváros ösztöndíjával külföldre került. Bécsbe utazott, majd Svejcben időzött. Olaszországban több időt töltött. 1939 őszétől két évén át a Római Magyar Intézet ösztöndíjával az itáliai freskó- és mozaikművészetet tanulmányozta. Hazatérte után az itthoni tárlatoknak állandó kiállítója. Első gyűjteményes kiállítását Petrovics Elek rendezte a Nemzeti Szalonban.

A Felszabadulás után 1945-47-ig évenkénti kiállításai adtak számot fejlődéséről. 1947-ben állami kiküldetésben ismét Olaszországba utazott. 1948-ban szép feladatot kap. A Fiumei-uti SZIK székházába falképeket készít. 1952-ben Mácsay Istvánnal nagyméretű kép készítésére vállalkozik. A magyar mezőgazdaság multbeli kizsákmányoló politikáját tárja elénk a mű, amely a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon " Aratósztrájk 1894 " címmel a Munkácsy-díj első fokozatát nyerte el. 1953-ban derűsebb téma feldolgozására készül. Pályázik a budapesti Házasságkötő-terem falképeinek megalkotására. A pályázatot megnyeri, s a terem három falképét készíti el. Ez év elején három hetet töltött Bulgáriában, s ez útjáról is, mint az eddigiekről - friss rajzokban, akvarellekben számol be.

Breznay József művei az életről, az őt körülvevő világ változatos, sokrétű jelenségeiről beszélnek. A művész bámulatraméltó érzékkel ragadja meg a jellegzetest egy-egy tájban, városképben, vagy az elébekerülő ember arcvonásaiban. Utazásai alatt készült számtalan, - mintegy utijegyzetnek szánt- friss vázlat, rajz az élmény frissességét sugározza, a valóság eleven erejével hat. Érdeklődése, adottságai a tájábrázolás felé irányították. A Szőnyi-tanitvány mesteréről a természet áhitatos tiszteletét tanulta. Elmélyült odaadással figyeli a megragadott tájat, s keresi a mind bensőségesebb kifejezési módot annak visszaadására. A liral átéléssel alkotott, megkapó hangulatu tájakat a forma és szin együttese teszi hangsulyossá. "Erdőben" c. itt kiállított műve balatonkörnyéki dúslombu növényzet, párás levegő, madárdalos délelőtt szintéziséből adódik. Nő és gyermek portál a lombok alatt, kifejezésre juttatva a nyári pi-

henés boldog örömeit. A művész szerető szemmel figyeli a Főváros arculatát is, ahogyan ezt "Budai vár" és "Bástya utca" c. képei mutatják. Az élet apró jelenségeinek lerögzitéséhez igen sok esetben családja, környezete szolgáltatja az élményt. Kislányáról festett alkotásai a gyermeki világ megragadó, friss pillanatképei. Utazásai alatt készült rajzai, vázlatai értékes adatokat szolgáltatnak egy-egy uj táj, város, vagy nép életének tanulmányozásához.

Breznay József komoly tudással rendelkező művész, aki bebizonyitotta, hogy szocialista-realista művészetünk kialakitásának egyik harcosa, s kinek munkája iránti odaadó szeretete, biztositéka eddigi szép eredményeinek további fejlesztéséhez.

.....

Laborcz Ferenc szobrászművész szintén Szőnyi István vallja mesterének, aki művészetének elindítója volt, s akinek alakrajzi tudását köszönheti. A Főiskolán töltött utolsó esztendőben a mester tanársegédje volt. Az addig megtett út azonban nem volt göröngytelen. Az angyalföldi molnár 10 gyermeke közül Ferenc, a Vekerle-telepen töltött gyermekévek után alig 14 éves korában 1922-ben egy kispesti bútorgyárba kerül faszobrásznak. 3 év után sikerül a volt Oroszlán-utcai Iparrajziskola esti szobrásztanfolyamára beiratkoznia. Itt ismerkedik meg először az agyaggal. 1933-ban az Iparművészeti Főiskola diszitő-szobrász tagozatának elvégzése után kerül a Képzőművészeti Főiskolára. Tanulással töltött éveiért keservesen kellett küzdenie. 9 esztendőn keresztül naponta 3 órát gyalogolt, hogy tanulmányait folytathassa. A Főiskola ötödik évének végén tanárának jóakarata folytán 8 hónapos állami ösztöndijat kapott Rómába. A római Koll.Hung. kiállításon állitotta ki az "Aranykor" c. szobrát, s "Fürdőző fiuk", továbbá "Állam" c. dombormüvét. 1942-ben a Kolozsváron rendezett Nemzeti Kiállításon vörösmárvány "Parasztasszonyfej"-et mutatott be, amelyet az állam megvásárolt a kolozsvári múzeum számára.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő Kut-tervét bronzba öntve a Kerepesi-uti iskola elé állitják fel. Jelenleg "Bányászemlékmü" tervén dolgozik.

A néhány mü, amellyel itt a művész jelentkezik korántsem mutatja művészetének minden jellegzetességét. Nagyméretü szobrai közül nem állithatunk ki itt, mivel a teren nem alkalmas erre. Ezért inkább a kisebb méretü müvek kerültek bemutatásra.

Azonban ezeken keresztül is megérezzük egy rendkivül leikiismeretes művész kifejező erejének megnyilvánulásait. Anyaga a kő, vagy bronz, de szivesen dolgozik fával is. Nagyméretü szobrai a test csontrendszerének, izmainak alapos ismeretében készültek. Különösen erőteljes fiatal fiut bemutató több müve. Benne van ezekben a fejlődésben lévő fiatal test teljes kialakitására való igéret. Feleségéről, kisfiáról mintázott fejei beszédes, jól megfigyelt, jellegzetes ábrázolások. Kisbronzaiban több izben megcsillan a derü is, ilyen a "Fürdető" vagy "Bukfenc". Dombormüvei a keleti rajzok finom vonalait juttatják eszünkbe.

Laborcz Ferénc szobrai leegyszerüsitett formakkal, összefogó hatással egy tépelődő, érzékenylelkü művész vallomásai. Mondanivalója nem drámai, nem mozgalmas, kifejezésmódja a nyugalmi pillanat megörökitése. Bár alkotó életének nagyobb részét a két háboru közötti zavaros, tisztázatlan művészi irányok, felfogások idejét töltötte ki, őt mindig az ember számára fontos mondanivaló érdekelte. Ezért állithatta ki teljes lelkiismerettel régebben készült műveit is. Ujabban, művészi célkitüzéseinek irányát a mult évben kiállitott "Kütterv"-e szabja meg. Átalakult életünk vidám hangja csendül meg a fiatal lányka alakjában, most készülő "Bányászemlékmü-terv" - e pedig épitő erőnk súlyát hangsulyozza. S van-e szebb kötelesség művész számára, mint derü és alkotómunka megfogalmazása, viszaadása, amelyet Laborcz Ferenc közeli, jövőbeli munkásságának programmjául tüzött ki?

Telepy Katalin.

Budapesten születtem. A Képzőművészeti Főiskolát Szőnyi Istvánnál fejeztem be, kinek tanársegéde lettem. 1939-től 1947-ig három ízben voltam a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa.

Festészetem a Nagybányai Iskolán alapult, de a közvetlen természetszemlélet mellett a XX. század sokszínű technikai és képszerkesztési újításával is gazdagította stílusomat.

1957 óta vagyok tagja a Salon des Independants-nak és festményeim ez idő óta állandó szereplői a nyugat-európai kiállítótermeknek. Nemzetközi díjakat nyertem Belgiumban, Olaszországban, Franciaországban és Bulgáriában.

Breznay József

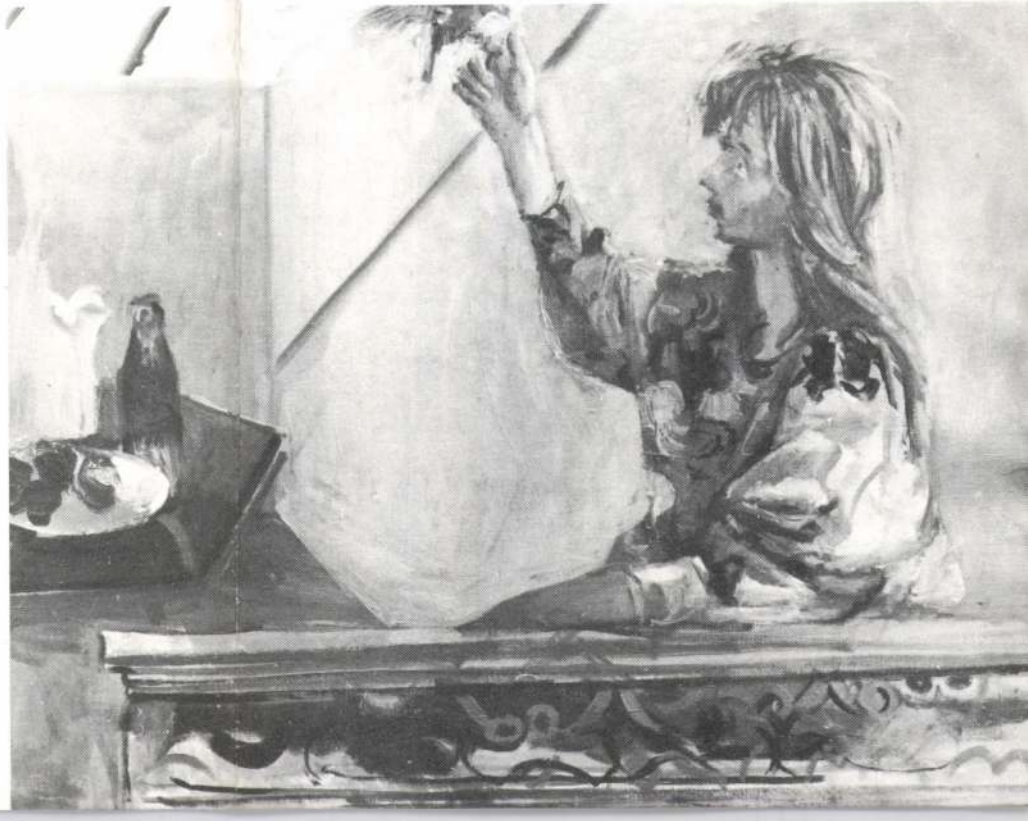

A kék madár

Csohány Kálmán:
Fehér bot
1976

Felelős kiadó: Hegedüs László.
4745. 48. — Független-nyomda, Budapest.
Felelős: Földi Vilmos vállalatvezető.

MŰVÉSZ GALÉRIA
HEGEDÜS LÁSZLÓ

XIII. kiállítás

BREZNAY JÓZSEF
TALLÓS ILONA

festőművészek

és

M. KEMÉNY JUDIT

szobrászművész

gyüjteményes kiállítása

1948 április 25—május 5-ig

MŰVÉSZ GALÉRIA
Budapest, V., Sztálin-tér 3.

Breznay József képei:

	Ft
1. Arckép	Mgt.
2. Kagyló és szobor	1400
3. Öregasszony	2000
4. Csendélet csészékkel	1000
5. Asztal	2500
6. Szürke szobor	2500
7. Alagút	2000
8. Festő	1800
9. Műteremablak	1600
10. Szoba	1800
11. Téli alkonyat	2000
12. Reggeli fény	2000
13. Reggel	2000
14. Arckép	Mgt.
15. A vicclap	2000

Tallós Ilona képei:

1/b Kisfiú	1800
2/b Öregasszony	1500
3/b Kályha mellett	1800
4/b Anyám	1800
5/b November	2400
6/b Birsalmák	1500
7/b Virágok kannával	1800
8/b Csendélet	1500
9/b Vörös kunyhó	1800
10/b Munka közben	1800
11/b Magány	2400
12/b Ebéd közben	2000
13/b Zsuzsa	1500
14/b Tanulmány	Mgt.

M. Kemény Judit szobrai:

	Ft
1/c Korsós nő	1500
2/c Ég és föld között	1900
3/c Partizán emlékmű (terv)	—
4/c Ár ellen	1500
5/c Ősasszony	1900
6/c Lidérc	1800
7/c Álom	2200
8/c Egy meg egy az egy	2400
9/c Női fej	1600
10/c Kettős fej	1200
11/c Ősi hang	Mgt.
12/c Hullámok	Mgt.

Grafikái:

1/d Fekvő nő
2/d Zöld szimfónia
3/d Jazz
4/d Valcer
5/d Oroszok énekelnek
6/d Madárdal az erdő felett
7/d Dörögnek az ágyúk
8/d Én és a folyó
9/d 40° C
10/d Végtelen
11/d Női fej
12/d Leány verandán
13/d Női fej
14/d Szomorú öregség
15/d A hold leánya (álom)
16/d Tájkép
17/d Figura

BREZNAY József

Mütereme,1990,o.v. 9oxllo - 91.3.21

Új Művészet

†

Breznay József festőművész mint férje, **vitéz Bonda Béla** ny. alezredes és felesége szül. Homatyanó Mária szülei legmélyebben megrendülve tudatjuk, hogy az angyali tisztaságú feleség és leányuk

ZSENKA

folyó hó 12-én, délelőtt 11 órakor, rövid szenvedés után meghalt.

Temetését folyó hó 15-én, vasárnap délután 4 órakor tartjuk a **farkasréti temetőben** a görögkeleti egyház szertartásai szerint.

Budapest, 1944. évi október hó 12-én.

Nyugodjék békében!

Lakás: II. Ady Endre-utca 20.

Községi Temetkezési Int I., Roham-u. (A krisztinavárosi templommal szemben.)
Telefon: 351-587.

ÖZV. ÁBRAHÁMNÉ NYOMDA, BUDAPEST

Breznay Lóralfné
Kub. Bonda Eugenia
festő †
1944. okt. 12.

Meltesages
Dr.

Genthon István
unak

H

Műemlékek Orsz. Birottsága,
Üllői út. Iparmüv. museum,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 7
ALFÖLD

Breznay József
1021

Breznay József: Tükrözés

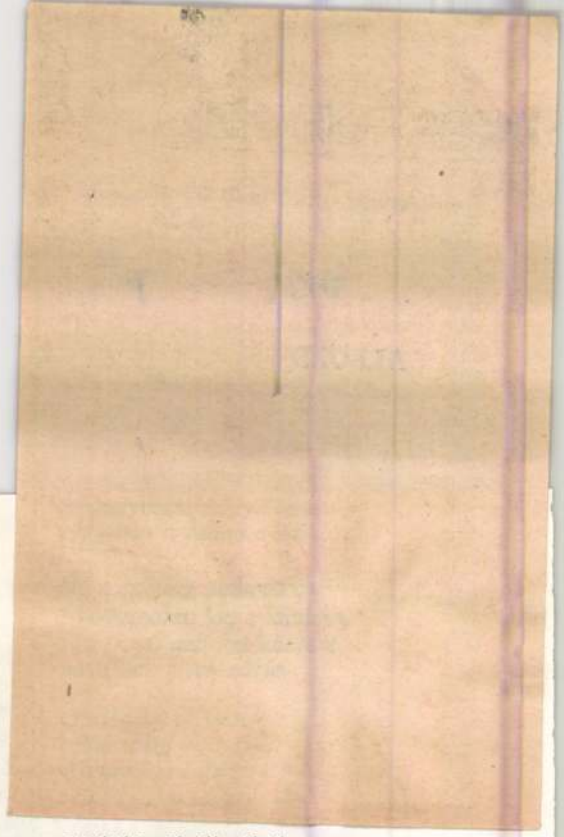

Arany a hold baldachinja:
hódolnak a cápák, halak.

A csillagok zöldek, kékek.
Piros szájjal súgják-mondják
az időtlen hatalmakról
a mesét meg a legendát.

A virágok énekkara
föláll a telt ragyogásban.
Legfölül a liliomok
hajladoznak gyolcs-palástban.

Majd a lila csipkegallért
víg muskátlik igazgatják.
Bordósávos kivágással
feszülnek a szegfűszoknyák.

Selyempártás tulipánok,
pipiskedő százszorszépek,
borzolthajú krizantémok
a Nap körül körbe érnek.

Nagyobbak a hóvirágok,
mint a törpék templomában
botra-kötött lámpaoltó,
ha imbolyog fehér lángban.

Szőlőfürtök illatából
kilép a nő, koszorúzza
férfi karja, mint a nyírfa
törzsét bokor, érett búza.

Mámoros az ujj, kibontja
tüzes ingét lány meg asszony.
Az egynyelvű sokasodás
bizakodjon, megmaradjon.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1978 SEP 20

Breznay József Munkácsy-díjas festőművész 1021

Az utazó festő

A Képzőművészeti Világhét alkalmából 1978. szeptember 16—30. között a csornai városi-járási művelődési központban *Breznay József* Munkácsy-díjas festőművész kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők.

— Madrid, Monte Carlo, Bologna, Milánó, Würzburg, Párizs, Párma után — hogy csak az utóbbiakat említsük — végre egy hazai kiállítás. Ezúttal Csornán. Igaz, hogy többször szerepel műveivel külföldön, mint idehaza? — kérdeztük a hatvanegyéves művészt.

— Igaz, ez így van. És, hogy miért? Egyszerű a válasz: sokszor hívnak meg különböző külföldi — egyéni, vagy csoportos — kiállításokra. A meghívásokat pedig, természetesen elfogadom. Ha itthon hívnak, akkor legalább olyan örömmel.

— Mit jelentenek Önnek ezek az utazások?

— Sok mindent. Erkölcsi és anyagi elismerést, és nagyon sok élményt. Az élmények pedig új alkotások forrásai.

— Hogyan kezdődött az évek során számtalan díjjal — többek között Munkácsy-, Szinnyei-díjjal, Csók-éremmel, Munka Érdemrenddel elismert pályafutása?

— Gimnáziumi tanárom biztogatott erre a pályára. S mivel nekem is nagy kedvem volt a dologhoz, a budapesti Képzőművészeti Főiskolán folytattam tanulmányaimat. Nagyszerű mestereknél nevelkedtem: Karlovszky Bertalan, Benkhardt Ágost, Szőnyi István... Szerencsém volt, mert a szigorúan akadémikus irányzatból a nagybányai szemléleten keresztül Szőnyinél egy szabadabb irányzatú, a költőiséget is magába foglaló szellemiség légkörébe kerültem.

— Melyik irányzatot vallja magáénak?

— Tulajdonképpen egyiket sem. Főleg a magam életét, élményeimet szerettem volna megszólaltatni. Ha mégis be akarnám sorolni magam valamelyik kategóriába, akkor az ún. poétikus festészetet választanám.

— Ha éppen nincs úton, mivel tölti napjait?

— Munkával. Festek. Aztán meg ott a család. Kilenc gyermekem van, igaz, hogy jelenleg „csak" négy van odahaza, a többiek már a maguk életét élik, illetve külföldön tanulnak. Ráadásul kivétel nélkül képzőművészeti hajlamokkal vannak „megáldva". Az utánpótlás tehát biztosított...

— Utolsó kérdésünk: mit láthatunk a csornai kiállításon?

— Ez a kiállítás visszatekintő jellegű, húszéves (1958—1978) munkásságom keresztmetszetét adja. Az ötvenes évek vége felé alakult ki, illetve összegződött ugyanis a mondanivalóm.

Kovács Tamás

Kedvezményes burgonyavásár!

1978. október 31-ig kilogrammonként

1 Ft-os árengedménnyel értékesítjük az I. osztályú étkezési burgonyát. Ha téli szükségletét most vásárolja meg, azt 50 kg vagy azon felüli mennyiségben díjmentesen

házhoz szállítjuk.

A burgonyán kívül napi áron házhoz szállítjuk 5 kg vagy azon felüli mennyiségben vöröshagyma megrendelését is.

Házhoz szállítási napok:

Győr városban		hétfő, csütörtök
Sopron	„	hétfő, szerda
Mosonmagyaróvár	„	hétfő, szerda
Csorna	„	szerda, csütörtök
Kapuvár	„	szerda, csütörtök

Megrendelés a ZÖLDÉRT boltjaiban.
Pénzt takarít meg, most vásároljon!

Győr-Sopron megyei

ZÖLDÉRT

Vállalat

EZERMESTER ÉS UTC
AZ IFJÚSÁGI MOZGA
ÉS A LAKOSSÁG SZ
Úttörő felszere
Politikai rende
Sportszerek, b
-szerszámok,
Híradástechnik
Olcsó barkácsáruk.

Győr, Kossuth
Lajos u. 12.

Az őszi BNV, a fogyasztási cikkek vására szeptember 22-től október 1-ig várja látogatóit a Budapesti Nemzetközi Vásárközpontban, Bp. X., Dobi István u. 10. A vásárterület „D" pavilonjában a HOVENTA Nemzetközi Kereskedelemtechnikai és Vendéglátóipari Kiállítást tekinthetik meg az érdeklődők. Nyitva:

Bőrkabátok festését, irh
tisztítását és festését vá
HOFER ANDRÁ
Győr, Szabadsajtó u.
telefon: 13-459.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-728

Breznay József Munkácsy díjas festőművész

1973 MÁJ 30
Hajdúbihari Napló

1021

A látvány és a történés benső rendje...

Breznay József Munkácsy-díjas kiállítása a TIT Csokonai Klubjában

Művészete érzékeny örömre s bánatra, s eme érzékenység kisugárzása már első pillanatban hatalmába keríti a klubba lépő műbarátot. Breznay feladatának érzi, hogy túlemelkedjék az élmények puszta közlésén, a látványt egyéniségéhez alakítsa. Így jut el arra a szintre, amikor már képes az elmondásra érdemest benső érzelmi szintre emelni. Breznay festészetében s grafikájában ez a „kitágult" belső élet jelentős sodrású. Döntő szerep jut nála eme „benső térnek", amely nemcsak azt a teret jelenti, amelyet a valóságos tárgyak kitöltenek, de azt a teljes szférát is, amelyben az élet: — a keletkezés, az elmúlás, tehát az időben való történés dolgai elrendeződnek" — elemezte ki Breznay műveiből Balogh András festőművész műcsarnoki megnyitó beszédében. Breznay e gyakorta képzelt teret változatos technikával tölti ki: sajátos fénybe merített égbolttal, emberalakokkal, tengerekkel és hegyekkel — elvonatkoztatva az anyagi világ törvényeitől. A kiindulás azonban mindig a valóság, s ennek a határait feszegeti, amikor a képzelet tartományaiba is el akar jutni. A Csokonai Klubban kiállított művei közt nem szerepelnek nagyméretű olajképei, sem falfestményeinek előtanulmányai, de akvarelljei, gvasai, színes rézkarcai és tollrajzai is elárulják a felfokozott képzeletű, a szürrealizmussal, sőt a nagyobb léptékű, merész absztrakcióval is több helyen kapcsolódó festőt.

Breznay József 1916-ban született Budapesten. A főiskolán Karlovszky, Benkhardt, Burkhart és Szőnyi tanítványa. Ösztöndíjas éveit Itáliában tölti a római Magyar Akadémián. Bár elmélyed az antik, ókeresztény s reneszánsz művészet tanulmányozásában, nyilván hatott stílusára — melyet magyarázói, méltatói szívesen nevtznek „poetikus realizmusnak" — a Novecento akkor új szellemi áramlata is, melyből Breznay egyéni eklekticizmussal ragadta ki a haladó elemeket.

Idehaza 1942-ben a Nemzeti Szalonban állít ki először, s ettől kezdve minden nagyobb állami tárlaton szerepel. A Képzőművészeti Főiskola aranyérme Szinyei- és Munkácsy-díjak, Csók István érem, továbbá hazai és külföldi nagy lapok elismerő kritikái jelzik ettől kezdve életútját. Külföldön is számos egyéni kiállítást rendez így pl. a párizsi Galerie Barbizonban, a brüsszeli Tamara Preiffer, a kölni Glaub és a müncheni Goltz galériákban részt vesz az esseni magyar kiállításon, szerepel a sceczini, firenzei biennálékon. Az év elején pedig a Műcsarnokban mutatta be újabb festményeit és grafikáit. A TIT kamaratárlatán ezekből többet is láthattunk.

Tárgyköre rendkívül változatos: figurális művek, tájak s látképek mellett a mondák s legendák világa is szerepel. A filozófiák és romantika ötvözete a *Két életkor*, *Az ifjúság órája*, a *Küzdelem*, *Rapszódia*, *Robbanás*... A színek zenei hangolása különösen szemléletes a *Piac*, vagy a *Kávéház* kék, szürke és okker változataiban. Breznay legérettebb stílusát mutatják nagyméretű akvarelljei (pl. *Napczók*, *Tavasz*), ahol alkotó képzeletének, s hangulatának játékossága szembeötlő. Sajátosan egyéni átköltésben, perszonifikálásban emberalakká sűrűsödő felhőket is szerepeltet, jégvirágos hátereket, őszi falevelekkel borított, múlton merengő öreg férfit. Változatos fényhatásokat mutatnak, több színárnyalatban ún. „szita"-nyomatai (pl. *Ikarusz*, *Küzdelem*). Akvarelljeiből a romantikus hangvételű *Alkony*, *Gyümölcsösök*, *Tavasz* és a *Zsámbék* emelkednek ki, amelyek valóban a már jelzett „poetikus realizmus" szellemében átírt látomások, felcsillantva a folklór hagyományait, a családi élet melegségét, mondák, legendák olykor babonás hiedelmét. S a múlt idézése mellett figyelmeztet az emberi lélek megőrzésére is, feltárva a civilizáció torzításait, sőt rombolásait, a lélek csak áttételesen felszínre hozható benső történéseit. Míg ecsetkezelése széles, „pasztózus", addig vonalainak lendületében nem vesznek el a toll rajzolatainak akár pókhálóvékony szövedékei sem. Breznay a technika bő arzenáljából mindenkor a stílusnak megfelelően válogatja kifejező eszközeit.

Dr. Tóth Ervin

égivel rendelkező,
ni tudó számlázót
szünk azonnali belépéssel

ÁRIA MŰANYAGFELDOLGOZÓ VÁLLALAT

ECEN, KISHEGYESI ÚT.

kezés a kereskedelmi osztályon.

gozókat alkalmaznak

jszakai szolgálatra kélónőt vagy gondozónőt akok Intézete, azonnal. agyerdei krt. 100.

al rendelkező autó-moelveszünk. Jelentkezés: megyei Vegyesipari brecen, Gilányi u. 2., nél.

al rendelkező raktári ort felvesz a Minőségi Szövetkezet. Jelentkezebrecen, Vörös Hadsesz. alatt.

géplakatos és felvozakmunkást, férfi betaásokat, anyagbeszerzőt s gépírót felveszünk. ógyszergyár, Debrecen, .

ismerettel rendelkező lkalmazunk. Anyagbe-, Széchenyi u. 8. Tele-Cselle Pál.

al rendelkező esztergálakatos szakmunkásotanított munkásokat és ca-vezetőket felvesz a Fémfeldolgozó Ipari Vágóhíd u. 3/A.

eni Konzervgyár felres SZTK-ügyintézőt, pírót, festőket, lakatoyszerelőket és 18. évet munkaerőket. Jelentalat munkaügyi osztá-

rtási, kertészeti munés kézi kaszálásban segédmunkásokat alebreceni Temetkezési e útja 13., munkaügy.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat felvételre keres kőműves, ács, víz-, gáz-, fűtésszerelő, villanyszerelő, festő szakmunkásokat, valamint betonozókat és kubikosokat. Munkásszállás, főétkezés biztosítva. Jelentkezés a munkaerő-gazdálkodáson, Debrecen, Kálvin tér 11.

Revizori munkakörben hosszabb számviteli gyakorlattal, mérlegképes, illetve magasabb képesítéssel rendelkező személyt alkalmazunk. Ipari Szövetkezetek Revizori Irodája, Debrecen, Szechenyi u. 8.

Autószerelőket, karosszérialakatosokat, autóelektromos-szerelőket és betanított szerelőket keres felvételre a VOLÁN 6. sz. Vállalat Debrecen, Szoboszlói út 6. sz. alatt.

15 éven felüli lányokat és fiúkat, valamint középiskolás diákokat a nyári szünidőre, ládaszegezésre, két műszakban alkalmaz az Erdei Termék Vállalat. Keresszegi u. 1.

Gyakorlattal és „E"-kategóriával rendelkező gépkocsivezetőket, valamint gyakorlat nélkül, de ugyancsak „E"-kategóriával rendelkező segédvezetőket azonnali belépéssel alkalmaz a Volán 6. sz. Vállalat Teherforgalmi és Darabárus Főnöksége.. Jelentkezés: Debrecen, Vámospércsi út 1. sz. Helybeliek előnyben.

Felvételre keres a Volán 6. sz. Vállalat érettségizett üzemanyagnyilvántartót. Jelentkezés: Debrecen, Salétrom u. 1. sz. alatt.

Segédmunkásokat jó kereseti lehetőséggel felveszünk. Debrecen, Erdőgazdaság fatelepe. Keresszegi u. 1. (volt városi falóger).

nem a

de olaj- és gáz-
égőinek üzembiztonságát
szavatolja a Prométheus-
szal kötött rendszeres
karbantartási szerződés

prometheus
TÜZELÉSTECHNIKAI VÁLLALAT
SZERVIZFŐOSZTÁLY
Budapest X., Gyömrői út 140.
Telefon: 272-018; 274-092.
ÜZEMBIZTONSÁG = KARBANTARTÁS

A budapesti Alumíniumáru-gyár felvételre keres női és férfi betanított, illetve segédmunkásokat. Korszerű munkásszállás, házaspároknak IBUSZ-szoba, étkeztetés és magas kereseti lehetőség biztosítva. Felvétel esetén az utazási költséget megtérítjük. Jelenkezés: Budapest, XIV., Erzsébet királyné út 57—61. Alumíniumáru-gyár üzemgazdasági főosztály. Keletitől a 67-es villamossal.

Felveszünk libafeldolgozáshoz női dolgozókat és gépkocsivezetőket. BARNEVÁL, Debrecen, Diószegi út 1. szám.

Azonnali belépéssel gépkocsivezetőket felvesz a Tejipari Szállítási Vállalat debreceni kirendeltsége, Vágóhíd u. 10/C.

Közgazdasági technikumot végzett anyagkönyvelőt és gyakorlott gyors- és gépíró adminisztrátort keresünk. Műanyag Ipari Szövetkezet. Debrecen, Böszörményi út 57.

Gépkocsimosáshoz segédmunkást azonnal felveszünk. Postai Gépjárműves Szállítási Üzem. Debrecen, Péterfia u. 49.

Felveszünk azonnali belépéssel

MAZ K—51 TÍPUSÚ
5 TONNÁS

AUTÓDARU

FELÚJÍTOTT
ÁLLAPOTBAN ELADÓ.

Magyar
Gördülőcsapágy Művek,
Debrecen,
Szabadság útja 113.
szállítási osztály.

Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat Ipari Főmérnöksége házgyári munkahelyen történő foglalkoztatással gyors- és gépírókat alkalmaz. Jelentkezés a vállalat személyzeti osztályán, Debrecen, Kálvin tér 9—11. IV. em. 426-os sz.

Budapesti kiemelt munkára ke-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Breznay József

1021

1977. június 17.

Napnyugta

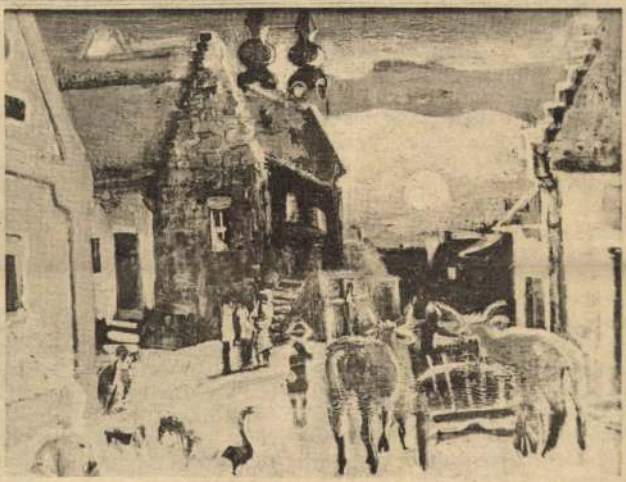

Breznay József festménye a Magyar Nemzeti Galériának a hatvani tájfestészeti biennálé anyagát bemutató kiállításáról

KÖZLI

(Folytatás a 2. oldalról)

kooperációban. Mindehhez hozzájárult a magyar—román gazdasági együttműködési vegyes kormánybizottság tevékenysége is.

Hangsúlyozták, hogy még nagyok a lehetőségek a kétoldalú gazdasági kapcsolatok bővítésére. Szükséges a KGST komplex programjából fakadó előnyök jobb kihasználása. Külön aláhúzták a gazdasági együttműködés korszerűbb formáinak jelentőségét, a termelési szakosítás és kooperáció lehetőségeinek feltárásával és kiaknázásával összefüggő feladatokat. Kifejezésre juttatták elhatározásukat, hogy a Magyar Népköztársaság és a Román Szocialista Köztársaság gazdasági fejlődése érdekében további erőfeszítéseket tesznek a szomszédságból fakadó kedvező adottságok jobb kihasználására.

A legfelsőbb szintű találmus szellemének és a nem zeti kisebbségek jogai érvé nyesítésére, védelmére vo natkozó, az ENSZ által elfo gadott nemzetközi normák nak is.

A nemzetiségek — az ille tő országok állampolgárai – problémáinak megoldása két ország mindegyikéne belső ügye és felelősség Ugyanakkor hangsúlyozzá annak jelentőségét, hogy két szomszédos állam nem zetiségei mind nagyobb mé tékben töltsék be a híd sze repét a magyar és a romá nép közötti közeledésben.

Megállapították, hogy köl csönös a készség és a szilár elhatározás, hogy tovább erő sítik a Magyar Szocialist Munkáspárt és a Romá Kommunista Párt, a Magya Népköztársaság és a Romá Szocialista Köztársasá együttműködését minden te rületen, s szorosabbra fűzi barátságukat népeik és a kö

Depuis
Sedert 1919 1021 — N°.....

AUXILIAIRE de la PRESSE S. A.
BUREAU voor PERSKNIPSELS N. V.

Quai du Commerce, 18 Handelskaai
BRUXELLES 1 BRUSSEL 1
Tél. 17.43.02

Coupures de presse du monde entier
Knipsels uit de gehele wereld

Extrait de : La Libre Belgique
Geknipt uit : Bruxelles
Date :
Datum : 22. 1. 1971

Breznay

Marie Ganoczy et Joseph Breznay

Ces deux Hongrois sont mari et femme. Ils peignent tous deux sans guère s'influencer l'un l'autre. Le mari est davantage décoratif, mais belle palette en compositions de « Champ de bataille », de mer verte, des hiéroglyphes sur des statues égyptiennes, une amusante fête de carnaval. Ce n'est pas très « fait » mais très « peintre » qui ébauche bien.

Marie Ganoczy est tout autre dans sa facture, pourtant pas très poussée non plus. Mais d'une très belle palette également.

Des « Clowns » excellents, quasiment des portraits, des scènes familiales avec les enfants, une grande toile-souvenir, si l'on peut dire, rappelant les élèves d'un Baccalauréat en 1945, un Golgotha émouvant. Bref, des sujets très diversifiés jusqu'aux paysages urbains, et l'un intitulé « Dévots » qu'on pourrait dire « ensorien » par la palette et l'esprit.

A voir 157, chaussée de Charleroi, jusqu'au 27 janvier.

L. D. H.

moi qui n'ait dans la tête qu'une cervelle rompue aux méthodes de la logique ?

---

(1) Roman, 251 p. Marabout et Laffont, Verviers et Paris. — (2) Roman, 238 p. Mêmes éditeurs. — (3) Nouvelles, 174 p. Mêmes éditeurs. — (4) Roman, 242 p. Mêmes éditeurs. — (5) Nouvelles traduites du japonais par Marc Mécréant, 372 p. Mêmes éditeurs. — (6) Nouvelles, 379 p. Mêmes éditeurs.

ÜBERREICHT DURCH:

C. G. SCHMIDT

WOLFGANG KLUGE

GALERIE STEIGER

413 MOERS · STEINSTRASSE 17

STADTMITTE · AUTOBAHN DUISBURG-MOERS

PARKMÖGLICHKEIT REICHLICH VORHANDEN

TELEFON 0 28 41/2 21 28

Brezuay József

GALERIE STEIGER

413 MOERS · STEINSTRASSE 17

UNSER PROGRAMM:

POETISCHER REALISMUS · ARS PHANTASTICA

MAGISCHER REALISMUS · KLASSISCHE MODERNE

SURREALISMUS · JUNGE GRAFIK

EIN TREFFPUNKT DER KUNSTFREUNDE

KUNST IM ADÄQUATEN RAUM

WILFRIED BLECHER

PAUL FLORA

HERBERT BREITER

ERICH BRAUER

MAX ERNST

JOHNNY FRIEDLÄNDER

ERNST FUCHS

ELIASBERG

ALFRED HRDLICKA

F. HUNDERTWASSER

MARK TOBEY

JOZSEF BREZNAY

HORST JANSSEN

RUDOLF HAUSNER

WERNER HOFMANN

HELMUTH STEPHAN DIEDRICH

PABLO PICASSO

MARINO MARINI

SALVADOR DALI

DE CHIRICO

LUC SIMON

OSKAR KOKOSCHKA

UWE BREMER

PAUL WUNDERLICH

ANDRÉ MASSON

G. MANZU

74° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttore: Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

GAZZETTA DI PARMA

q 43100 PARMA

VIA EMILIO CASA 5

DIR. RESP. BALDASSARRE MOLOSSI

Joseph Breznay

20 MAR. 1975

L'ECO DELL
DELLA STA
STAMPA - M
MILANO - L
L'ECO DELL
DELLA STA
STAMPA - M
MILANO - L

Le mostre d'arte

Giuffredi

Luigi Giuffredi, che espone in questo periodo alla galleria « Il fuso », appartiene all'area dell'esperienza ingenua; vi è approdato con forme alquanto fragili e prive di originalità, ma nel corso del lavoro la sua visione si è precisata in maniere più sorvegliate e più chiare. Giuffredi è uno dei pochi naïfs che hanno migliorato la qualità della loro pittura col passare degli anni, al contrario di molti suoi colleghi, rimasti al livello d'inizio. Basta confrontare queste opere ora esposte a Parma con i lavori delle prime uscite. C'è, ora, una più distesa intonazione popolaresca che si richiama ai miti di certe favole padane, come il ritorno disteso della vita contadina o i percorsi fantastici del viaggio al castello. Direi che si dischiude nella visione di Giuffredi lo squarcio di un illeso scampolo di vita candida.

Breznay

Da Budapest è tornato a Parma Joseph Breznay, pittore di vivida immaginazione e di suggestivo talento figurativo. Il mondo di Breznay si dispiega in una gamma di intonazioni simboliche, di scandagli psicologici, di accensioni visionarie.

Sono questi gli esiti di una civiltà pittorica che ha radici profonde e che intrattiene legami con la cultura mediterranea. Breznay guarda in particolare all'Italia e alla sua archeologia con una sorta di affinità elettiva che si esprime in accenti di raffinata eleganza e di smagliante colorismo.

Un altro aspetto di rilievo della pittura di Breznay (a cui è dedicata una mostra alla « Galleria del libro ») è la qualità formale: una qualità che tocca un alto livello di stile anche nei temi di più intensa libertà espressiva. Siamo dinanzi ad un pittore di autonoma personalità che si esprime con una precisa identità figurativa e con un sapiente intarsio di suggestioni simboliche.

Secan

Alla galleria « Parma » torna Frida Sécan con una serie di lavori impostati sugli effetti scenografici. Già in occasione di una precedente mostra della Sécan si è avuta occasione di esprimere in questa rubrica motivate riserve sulla sua pittura e nemmeno ora, ad avviso di chi scrive, c'è da aggiungere qualcosa di nuovo. Ad ogni modo, poichè ogni giudizio è opinabile, si può dire che la Sécan ha raccolto apprezzamenti favorevoli da diversi critici, fra cui questo di Mario Portalupi: « Un interno di cucina con il focolare e con la sorridente figura di negra, un ammirato dipinto della giovane pittrice Frida Sécan, è quello che si dice un pezzo di bravura. Lo è per l'ambientazione equilibrata, sita in un'atmosfera intima, cosa che coincide del resto con la prestezza dell'esecuzione figurativa e con quella distributiva del giusto tono ».

G. C.

Artista dell'AMNU

Logos 50/60
una linea di calcolatrici per l'ufficio

Calcolo elettronico, calcolo scritto, ma soprattutto calcolo professionale a tutti i livelli di esigenza del lavoro d'ufficio: per questo Olivetti propone le calcolatrici elettroniche scriventi Logos in una serie di modelli rispondenti a diversi ordini di necessità operative. Con la caratteristica comune di un'estrema rapidità e sicurezza, di una stampa chiarissima e di una massima comodità d'uso.

olivetti

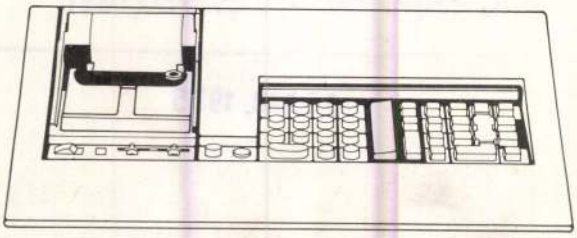

LLIMENTO

alun
nentali

ttuazione di un decen-
lente a età più matura

li tratteremo in seguito), il numero dei professori ed esperti chiamati in causa sorpassa di molte unità quello dei ragazzi iscritti!

Forse fu proprio questo fatto particolarissimo ed unico nella storia della scuola, che permise dopo solo quattro mesi di lezioni (senza contare le feste comandate e non!) di promuovere in massa gli studenti, accontentandosi poi di tenere un corso «di recupero» a settembre.

Ancora una volta non siamo noi a dire queste cose, ma gli stessi dirigenti dell'esperimento, i quali, visto il fallimento fino ad ora, non hanno potuto negare che *«la maggiore disfunzione, da molti sottolineata, è dovuta all'eccessivo numero dei docenti»*.

Però questo eccessivo numero di docenti del primo anno, non è stato ridimensionato, ma addirittura aumentato, e pare che si voglia incrementare ancora con la presenza di altri specialisti e tecnici!

A. S.

(continua)

per un furto su

Il «colpo» è fallito per l'c

Pare suscettibile di ulteriori positivi sviluppi l'inchiesta che i carabinieri del nucleo investigativo stanno conducendo in merito ad un tentativo di furto avvenuto in uno stabile di viale Fleming.

Il fatto era avvenuto nella notte fra il 13 e il 14 scorsi, fra le 24 e l'una: ignoti sono penetrati nell'edificio al numero 36, scassinando la porta a vetri dell'ingresso; hanno quindi forzato la porta dell'abitazione di Roberto Cecchinato, 32 anni.

I malviventi si trovavano quindi già all'interno dell'appartamento quando il proprietario è tornato a casa. Il Cecchinato, da parte sua, giunto davanti alla propria abitazione s'accorgeva della porta forzata proprio mentre i ladri riuscivano ad arrivare senza essere visti nel cortile

LA TEMPERATURA

A DI SANTA FRANC

na scon

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 SEP 20.

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Breznay József

festőművész,
Munkácsy-díjas

4 NÉPÚJSÁG

1021

kulturális kaleidoszkóp

A Breznay család kiállítása

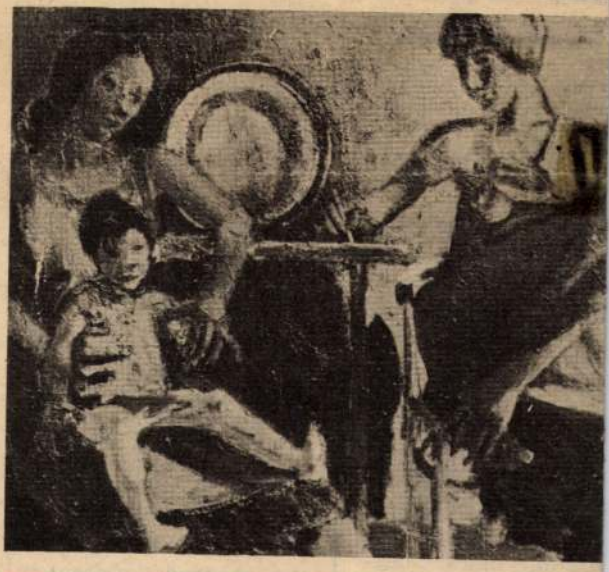

Breznay József műve

Egy tíztagú család mutatkozik be Tevelen és Tengelicen a képzőművészeti világhét alkalmából: Breznay József és Gánóczy Mária festőművészek és gyermekeik: ifjú Breznay József, Breznay Klára, Breznay Gábor, Breznay Mária, Breznay Sándor, Breznay Pál, Breznay András és Breznay Márti.

Breznay József 1916-ban, Breznay Márti 1973-b letett. Breznay Józse kácsy-díjas, Breznay idén kezdte el az á iskolát... A kiállí látható munkáik íg rajzolják a műalkotás tésének ívét, a gyerr tól a kiteljesedésig. szeptember 19-én nyíl a tárlat, Tengelicen 2-án nyílik meg.

„Csoda-kukorica"

A Dalmandi Állami Gazdaság alsóleperdi kerületében egy kétszáz hektáros táblán lévő kukoricát, „csodakukoricának" tartanak. A növényt Libelulla búza után vetették, június 16-án. A korai gabonabetakarítás után azonnal elvégezték a vetés előtti talajmunkát. Rövid tenyészidejű kukoricát tettek a földbe, s így, a kedvező idő hatására is, meg a kiváló talajmunka miatt, gyors fejlődésnek indult. Több mint két méter magasra nőtt a rövid tenyészidejű kukorica, s így van reménya ara, hogy kiváló siló lesz belőle. A csőképződés máris olyan, mintha csemege kukorica lenne, szép szemek ülnek a csöveken. Amint ezt a kétszáz hektárnyi zöldet lesilózák, úgy kiválthatnak más, korábban vetett silókukoricát — ha minősége a betakarításig úgy alakul, árukukoricának. A „csodakukoricát" a napokban Dalmandon tartott háromnapos országos tanácskozáson is bemutatták, bár a részt vevők a korai érésű, illetve rövid tenyészidejű kukoricák kísérleti termesztését tanulmányozták. Sokan közülük úgy nyilatkoztak, hogy ez az alsóleperdi kétszáz hektár olyan jó fejlődési fokban van, mintha magas FAO-számú növény lenne, amely ilyenkor még teljes zöldében pompázik. A búza után vetett kuko-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 MÁJ 27

PESTI MŰSOR

Breznay József festő-
művész
Munkácsy-díjas

1021

MISKOLC, SZŐNYI ISTVÁN TEREM

Breznay József kiállítása

Kettős örömöt is jelent Breznay József számára ez a kiállítás, hiszen szeretett és tisztelt mesteréről, *Szőnyi Istvánról* elnevezett kiállítóteremben állíthat ki, és ráadásul abban a városban, ahol tulajdonképpen megismerte a festészet csodálatos világát. Több éven keresztül dolgozott ugyanis a Csabai-kapui művésztelepen. Figyelte itt a fák zöldellő lombjait, zöldes árnyait, kutatta az élet megfejthetetlen rejtélyeit, csodálta — több fiatal művésztársával együtt — modelljük, a cigány Mari néni bálványos alakját és sokat tanult *Agost* és B mesterektől.

Breznay rendszerese zai és kül (olykor fe cóczy Már gyermekéve Munkácsy-d és érem m Deauville-b vel, később ben bronzé ték ki. Az vész küzdel te (első és gét fiatalon vallomássze dik képei „beszél" a anyaságról, Portréi, fig ciói, a m hőseinek m rázolásai, a mantikus é képek síksz és könnyed a művészi rőjén keres fejezésre. I 28-ig tekint

Globus

. A repülés
› autó és a
kulása (áll.
iz. kiáll.).
., Vajdahu-
XVIII—XIX.
. Erdőmű-
zat. Vadá-
állati és fa-
asága diák-
tt munkál-

itt *Benkhard*
urghardt Rezső
is.
József 1939-től
n részt vesz ha-
földi tárlatokon
eségével, Gán-
ával és kilenc
l közösen is).
íj, több plakett
ellett 1961-ben
en Grand Prix-
pedig Brüsszel-
remmel tüntet-
elismert mű-
mekkel teli éle-
második felesé-
elvesztette) ön-
rűen tükröző-
ről. Sajátosan
családról, az
a magányról.
urális kompozí-
ondák-legendák
ai, áttételes áb-
hazai táj ro-
s a városi lát-
erű, dekoratív
megörökítései
szubjektum szű-
ztül jutnak ki-
Kiállítása május
hető meg. cs.

MŰZEUM Képek a
Az állat-
gon (idősz.
ica tér 12.
lódése (áll.
ősz. kiáll.).
óráig, vas.
ság útja 3.
zaktörténeti
agyarország-
zsef u. 20.)
ZEUM (V.,
agyar kul-
űvészet —
).
VI., Liszt
hétfőn és
Kossuth L.
IX. kerület
Kossuth u.
—XX. szá-
ig, csütör-
óráig.
JM (XIV.,
limpiai já-
Hársfa u.
ő bélyegek
Csalán út
II., Strom-
máj. 26-tól.
ig, szomb.

DUNA GALÉRIA (XIII. Rajk László u. 95.) Horváth Péter fotókiállítása.
VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Fiatal képző- és iparművészek kiállítása a KISZ KB X. kongresszusának tiszteletére, máj. 24-ig.
VÁRSZÍNHÁZ GALÉRIA (I., Színház u. 1—3.) „Reflektorfényben" Vámos László fotóművész kiállítása. Nyitva: naponta 14—18.30-ig.
ÓBUDAI PINCEGALÉRIA (III., Fő tér 1.) „A rézkarctól a holografiig" Sallai Katalin kiállítása, május 24-ig. Nyitva: hétfő kivételével naponta 14—18 óráig, szomb., vas. 10—13 óráig.
FŐVÁROSI TANÁCS SZABADTÉRI GALÉRIA (VIII., Vas u. 15.) Papachristos Andreas szobrászművész kiállítása.
NAGY BALOGH JÁNOS KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Ady Endre u. 57.) Hernádi Paula grafikusművész kiállítása, máj. 24-ig.
STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy-Zs. út 52.) Markó Erzsébet festőművész kiállítása.
DERKOVITS TEREM (VI., Lenin krt. 63.) Benkő László festőművész kiállítása.

MÚZEUMI ÓRÁK, ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

Vasárnap, 24-én, de. 11-kor: Gyermekfoglalkozás. — Népek országútján.
Kedden, 26-án, este 6-kor: HISTÓRIA KLUB — A KMP ÉS A TRIANONI BÉKESZERZŐDÉS.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Szombaton, 23-án, du. 3-kor: filmvetítés. Az antik kultúra és emlékei II.
Du. 4-kor: Szombat Délutáni Kamarazene. Geiger György trombita hangversenye.
Vasárnap, 24-én, de. 11-kor: Vasárnapi Kórusmuzsika.
Kedden, 26-án, du. 12.50-kor: Hangverseny Délidőben.

Breznay, Jozsef

Hungarian painter; b. 20 Sept. 1916, Budapest.

Studied Academy of Fine Arts, Budapest 1934-39. One-man exhibitions 1946-; recent shows include: *T. Pfeiffer*, Brussels 1971; *Mucsarnok*, Budapest 1972; *Galleria del Libro*, Parma 1973; Galleria *L'Ascendente*, Milan 1974; Galleria *Al Croccichio*, Bologna 1975; *City Gallery*, Wurzburg 1975; Gallery *Van Eyck*, Gand 1975; Galleria *Antelami*, Parma 1975, 1976; Galleria *Il Bercante*, Milan 1976, Kunstkabinet *Grafing* 1977; Galleria *Mariani*, Ravenna 1977; Club *Amici dell Arte*, Ferrara 1977; group exhibitions 1940-; Offizielle Ungarische Ausstellung, Berlin 1975, Madrid 1976; Grand Prix International, Monte Carlo 1977; board directors Hungarian Federation of Fine Arts 1962-, secretary painter's section 1965-68, 1973-77; member Salon Independants, Paris 1958-. *Decors.*: Gold Medal Hungarian Academy of Fine Arts 1939; Prize Capital of Budapest 1939; State Scholar to Hungarian Academy, Rome 1939-41, 1947; Youth Prize Szinyei Society 1942; Prize Munkacsy 1st cl. 1953; C. Istvan Medal Csok Creative Community 1958; 2nd Grand Prize Deauville 1962; Order of Work Hungarian Governement 1976; 2nd Prize Italienne, Carrara And Medesano 1978.

Whos Who in the Socialist Countries of Europe, I, M. 1989

Breznay József,

Maler, Munkácsy Preis, Budapest 1916

Die Hochschule für Bildende Kunst Budapest schloß er 1939 als Schüler von Benkhardt Ágost und Szönyi István mit dem Diplom und der Goldmedaille der Schule ab. Zwischen 1939 und 1947 war er dreimal Stipendiat des Ungarischen Collegiums Hungaricum in Rom. Seine ersten Ausstellungen waren w94o-41 in Rom, 1942 in Padua. 1943 zeigte er seine Arbeiten im Nationa salon Bp und 1947 in der Galerie Fokusz, 1954 im Fényes Adolf Saal, 1961 Csók Galerie, 1962 in Paris, Lyon, 1964-66 selbständige Ausstellungen in Düsseldorf und Hannover. Nahm an Ausstellungen teil 1957 Paris(Musee de L' art Moderne) seit 1958 jährlich im Salon des Indenpendants, 1957-58 Salon de Automne, 1966 Zürich, 1967 "Europeinture" Marl, Frankfurt, Bad Salzuflen. Bekam viele Auszeichnungen(1941-1942 Szinyei Preis, 1948 Memosz II.Preis, 1953 Munkácsy Preis, 1958 Csók Medaille, 1961 II. Grand Prix de Deauville. 1964 Bronzemed-Brüssel. Seine Bilder sind in der Nationalgalerie und von Stockholm bis New York in den berühmtesten Museen der Welt. Monumentale baugebundene staatliche Aufträge: Rathaus Komló dort Wandbild im Saal für Eheschließungen. Seine Gemälde bauen auf freie Farben und auf Fleckenordnung, auf Dekoratives. Oft gebraucht er die dem Material entspringende fakturale Schönheit. Die malerische Wirkung erhöht er manchmal durch grafische Teillösungen, durch Kontrastwirkungen.

25

Ich weiß leider nicht, von wem + von wann das ist

Breznay, Joseph

BREZNAY, JOSEPH. Born 1916.

After finishing his studies at the Academy of Fine Arts, Budapest, he studied in Rome as a scholarship-holder. Travelled extensively in Italy, Austria and Switzerland. He has had exhibitions at Musee d'Art Moderne 1957, Salon d'Autumne and Salon Independents, Paris, Galerie Bradke, Luxembourg 1960. An exhibition of Breznay's work was arranged in Paris by Marcel Bernheim in 1961.

Breznay has won many prizes and was recently awarded the Grand Prix de Deauville. He won two diplomas at the same exhibition. A one-man show of Mr. Breznay's work was held in Paris in September 1962.

Study Tours

1939-1956	Italy, Switzerland, Austria.
1957	France.
1958	France and Italy.
1962	France.

Exhibitions

1940	Rome.
1941	Rome.
1943	National Salon, Budapest.
1948	Franc Gallery, Budapest.
Since 1950	France.
1958-59-60	Musee d'Art Moderne, Paris.
1959-60-61	Salon des Independents, Paris.
1960	Gallery Bradke, Luxembourg.
1961	Geneva.
1961	Paris, Gallery Marcel Bernheim.
1961	Budapest, Gallery Csok Istvan.

Prizes

1939	Gold Medal, Academy of Fine Arts, Budapest.
1939-41	Scholarship, Rome.
1942-43	Szinyei Society.
1947	Scholarship, Rome.
1953	"Munkacsy" Prize.
1958	Csok Istvan Medal.
1960	Diploma Grand Deauville, France.
1961	Grand Prix de Nu Deauville, France.

Breznay József, festő

— BREZNAY JÓZSEF Munkácsy-díjas budapesti festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás a kölesdi Kossuth Lajos Művelődési Házban. A Tolna megyei községben sorozatosan bemutatják a mai magyar képzőművészet képviselőinek munkáit.

— : Hír

14.

Népszabadság, Bp. 1977. febr. 20.

Brezsnay József

Farkó Zoltán: Brezsnay József - Művészet 1966. 7. köt. 1. n. 28. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

256.l.

Breznay József, jestő

L.: Ujházi Péter

Rózsa Gy.: Szolid... 7.

Népszabadság, Bp. 1976 szept. 15.

Brezmay József

A Pesti Vigadó műemlék lépcső
házában nincs üvegablak tervezé-
sére beküldött művek kiállítása a
műben.

----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet,1976. december - 48.oldal.

BREZNAY JÓZSEF, festő

A III.Kisalföldi Tárlatot 1974 nov.mutat ák be Győrött A Xantus János Múzeum Képtárában.Ez alkalommal Breznay utalt a tárlat értékére és hagyományt teremtő feladatá ra. 266,old

GASPARDY SÁNDOR: A soproni képzőművészeti élet alakulása 1974-ben és 1975-ben 266.old.

Soproni Szemle, Helytört.Folyóirat, XXX. 3.sz. Sopron, 1976

Brezmay József

Emlétre

Sárvári Márta: A galszafostulás emlékei a Rostváti klubban
Magyar Nemzet, Bp. 1970. feb. 24.

Breznay József

Született Budapesten 1916. szeptember 20-án. Festő. Munkácsy díjas. Tanulmányai a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Epitőipari Munkások Székházának tervezője (fresco).

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
334 l. 52 l

Breznay József

A Mezőkovácsháza-i katholikus templom tervezője. Egyes művei (freskó) a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
334 l 52 l.

Breznay József
festő

M.D.V.

A Tokaji művésztelepen több
alkalommal megfordult
a Munkácsy díjas művész

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor
Művészet, 1969 - julius - 38 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Brennay József
festő

M.D.4

1930-ban Simon Bélával kapta
megosztva a Nemes Marcell ala
pítvány első díját.

Kamarás Imre: Simon Béla festőiskola.
Művészet, 1969. február - 35 lap.

BREZNAY József / Budapest

Balatoni táj olaj 73x92

Dunántuli Képzőmüvészek Kiállitása 1958.
Kat. bev.: Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Museum
közlemények Dsor 14./

Brenner József
festő

M.D.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlésén az együttműködés feltételeiről beszélt.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése
Művészet, 1969. március – 18 lap.

M.D.K

Brenner József
festő

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése a festő szakosztály választmányi tagjává választotta.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése
Művészet, 1969 március - 18 lap.

BREZNAY JÓZSEF /

1. Pihenő aratók olaj 120 x 180
2. Csépelés éjjel -"- 60 x 80

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

Breznai József

Kihirdették a kultuszminisztérium és építésügyi minisztérium képzőművészeti pályázatainak eredményét

A kultuszminisztérium és az építésügyi minisztérium a közelmultban pályázatot írt ki a MEMOSZ-székház előadótermének falfestményére s a honvédelmi minisztérium előtt felállítandó szobormüre. A pályázatra számos, részleteiben értékes pályamű érkezett, de a bírálóbizottság nem talált közöttük olyat, amely tökéletesen megfelelt volna a feltételeknek. A zsüri megállapítja, hogy *a pályaművek az előzőkhöz képest tagadhatatlanul fejlődést mutatnak.* A művészek azonban általánosságban még mindig nem átéléssel és a lényeget megragadva, hanem külsőlegesen közelednek a megoldandó témához. Ezért az I. díjat nem adták ki. II. díjat nyert *Breznai* József, *Udvari* Pál, *Molnár* László és *Szabó* Endre, III. díjat *Iván* Szilárd, *Deli* Antal, *Toroczkai* Oszwald. Megvásárlásra javasolta a zsüri *Gáspár* Anni, *Czene* Béla és *Hikádi* Erzsébet freskótervét. A szobormüre hirdetett pályázatra kitüzött dijakat nem adták ki, de javasolták *Ungvári* Lajos és *Palotai* Gyula pályaműveinek megvásárlását. A pályázatra beérkezett munkákat egyébként kiállításon is bemutatják és *széleskörü ankétot is rendeznek* nemcsak művészek és kritikusok, hanem a dolgozók bevonásával.

Képek a berlini „Adlon" szállodából. Lapunk részére készült felvételek
der von dem „Hotel Adlon", in Berlin. Aufgenommen für unser Blatt.
de l'„Hôtel Adlon" a Berlin. Vues prises pour notre journal. — View
„Hotel Adlon" in Berlin. Views taken for our Newspaper.

konyháit, hatalmas főzőgépeit és óriási gőzmot
vasaló gépeit és liftjeit ellátó áramfejlesztő te

A germán nemzet tehát ugy látszik hatalma
tekben tör előre a civilizáció minden terén
Adlon szálló megépitésével dokumentálta, h
nyugati nagy kulturállamok versenyeiben seho
fog elmaradni.

Lapunk szük tere nem engedi, hogy az
szálloda jelentőségét architekturai, iparmüv
hygiéniai vagy speciális üzleti szempontból m
tárgyává tegyük, erre még alkalmilag vissza f
térni.

Lorbeer Gyula, a bécsi Caffe Mariahilf volt
donosa, ki előbb Komáromban volt, Bécsben a Sch
ringen, a Wiener Bank-Verein uj palotája melletti
f. évi május havában nagy és fényes kávéházat ny

Breznay József fm

[BREZNAY]

gobelinje

emléke

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

Brenner József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Barsai: Képet vásárolnak
Nők Lapja, 1961. nov. 25-5 lap

MDK

Breznay József
Farakodás, olaj
Épitkezők, temp.

Ripp-Rónai Társ.kiáll. N.Szal. 1948. dec.
6 l.

MDK

Ady-Kör kiáll. 1946. dec.

MDK

Breznai József festő

Uttörő fiu és leány

Nagy T: Az I.M.Képzőm.kiáll. ... Kis Ujság
1950. aug.25. 4.l.

ártatalás megírva

Breznay Józsefné

lásd.

Bonda Eugenia

alatt.

meghalt 1944-ben.

Breznay József

kiemelve

Breznay József, festőművész

az „Arcok és sorsok" címmel összeállított országos gyűjtemény kiállítását Hatvanban rendezték meg.

Breznay József Pannóniai családja egy egész gyűjtemény a rokonak arcából, azzal a római-latin világra emlékeztető stíluszutánzattal, amely azonban még kedvesebbé teszi ezt a derűs portrésorozatot. (emlitve.)

Farkas András: Portrébiennálé Hatvanban.

Hevesi Szemle, 1980. márc. 6. old.

Breznay József, festő

L: Szily Géza

–: Hazai Tükör 43

Új Tükör. Bp. 1986. dec. 7. XXIII/49

SCHOLZ ERIK

A Café Dôme-ban	70×90
Alvó újságárus	50×70
Egy párisi Café-ban	70×90
Tükröoszlop a kávéházban I.	90×70
Tükröoszlop a kávéházban II.	90×70
Rue St. Denis I.	70×90
Rue St. Denis II.	90×70
Bárban	70×90
Quartier Latin háztetői	70×90
Szerelmespár	70×90

Felelős kiadó: Luzsicza Lajos
1958. I. 600 — 578807 Pátria ny. F. v.: Földi V.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK
KIÁLLÍTÓ TERME
BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8

PÁRISI KÉPEK

BREZNAY JÓZSEF
GÁNÓCZY MÁRIA
IVÁN SZILÁRD
MÁCSAI ISTVÁN
ÉS
SCHOLZ ERIK
FESTŐMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSA

1958. JANUÁR 17—FEBRUÁR 9.

Öt festőművész munkáit mutatja be ez a kiállítás. Mind az öten Párisban jártak az elmúlt év nyarán, az ottani képzőművészettel ismerkedtek és nem pihent ecsetjük sem. Párist mutató képeik, alkotóiktól eddig nem ismert hangvételre vallanak. Új kifejezésmód után kutatnak, érzékeltetni akarják a világváros néhány hét alatt rájuk tett benyomását, azt a világvárost, ahol úgy lüktet a képzőművészeti kifejezésmódok sokfélesége, mint sehol másutt a világon.

Ezt megismerni — kevés néhány hónap. Benne kell élni, hogy egészen érezzük. Az az elzártság, mely az elmúlt években kevés lehetőséget nyújtott arra, hogy képzőművészeink világot lássanak s csupán néhány hivatalos tanulmányútra adott módot, nem használt képzőművészetünknek és azt különösen a fiatal generáció érezte. Reprodukciókon nevelkedtek és hamis képet kaptak még a klasszikus alkotásokról is. Értetlenül nézték a hozzánk jutott nyomatokról a kifejezésmódok bonyolultságát, ismereteikből kiesett az új áramlatokkal való folyamatos kapcsolat. A reprodukciók és az egy-két ember adta — sokszor torzító — információk teremtette hamis illuziókat, csak a megismerés oldhatja fel. A megismerés és az összehasonlítás ötvözete, csak hasznos lehet a magyar képzőművészet útkeresése számára.

Erre az utóbbi időben mind több mód adódik. Meghívások születnek és realizálódnak.

Az öt kiállító művész — fiatalabb festőnemzedékünk tehetséges képviselői — Breznay József, Gánóczy Mária, Iván Szilárd, Mácsai István és Scholz Erik, a Salon Populiste művészeti társaság meghívására utaztak Párisba, ahol a múlt év nyarán több hónapot töltöttek. Résztvettek a társaság 1957. évi kiállításán és szerepeltek a párisi Magyar Intézet által rendezett „Magyar Művészek Franciaországban" című kiállításon is Cannes-ban.
nesban.

Tanulmányútjukról jelentős művészi terméssel tértek haza. Ennek az anyagnak keresztmetszetét mutatja be kiállításuk —, azokat a műveket, melyeket a művészek az út legjellemzőbb eredményeinek tartanak. Természetesen egy ilyen — többhónapos élmény teljes eredménye nem mutatkozhat meg azonnal. A kiállított festmények inkább csak első lerögzítései a gazdag és újszerű benyomásoknak. És egyben mutatói annak is, hogy az egészséges kulturális kapcsolatok, más népek kultúrájának megismerése, egyik legfontosabb összetevője a világ művészeti vérkeringésébe való egészséges bekapcsolódásunknak.

KÉPEK JEGYZÉKE:

(Olajfestmények)

BREZNAY JÓZSEF

Terraszon	80×100
Rue St. Denis	81×54
A Metrón	65×80
Könyöklő	80×60
Café Dupont Latin	54×81
Szajnapart	22×27
Metro	27×37
Lila székek között	80×100
Fehér és fekete	80×60
Szerelmespár	54×81

GÁNÓCZY MÁRIA

Bárban	27×35
Nézelődők	50×60
Louvre-ban	27×37
A Louvre látogatói	50×64
Szajnapart	19×24

IVÁN SZILÁRD

Párisi kéregető diákok	80×100
Tuilleriák kertje	27×37

MÁCSAI ISTVÁN

Egy párisi bisztróban	60×50
Place Furstemberg	60×80
Párisi háztetők	70×50
Külváros	50×70
Kikötő I.	50×60
Utcarészlet	70×80

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 FEB 1 3
SOMOGYI NÉPLAP
Breznay József
1021

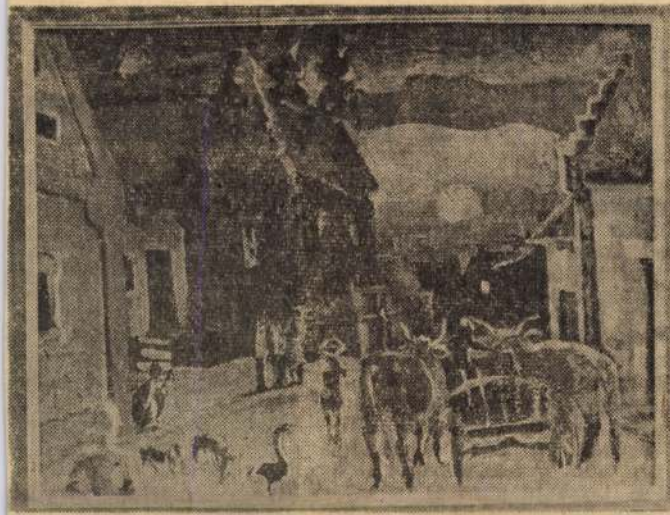

Breznay József: Napnyugta.

(A hatvani tájfestészeti biennálé anyagából)

a Kaposvári Kupáért

Amikor szombaton délelőtt megeredt az eső, kevés remény volt arra, hogy közönségsikere lesz a XX. Nemzetközi Dunántúli Napló Kupa kettős kaposvári merkőzésének. A Pécs—Eszék nyitómérkőzésre viszont már kisütött a nap, s egyre nagyobb számban indult meg a közönség, hogy szemtanuja legyen a jó sportot igérő találkozónak. A Vasas sporttelepén csak a közönségnek kellett taposnia a sarat, a csapatok viszonylag jó talajú füves pályán mérhették össze erejüket.

Sem az előmérkőzésen, sem

Breznay

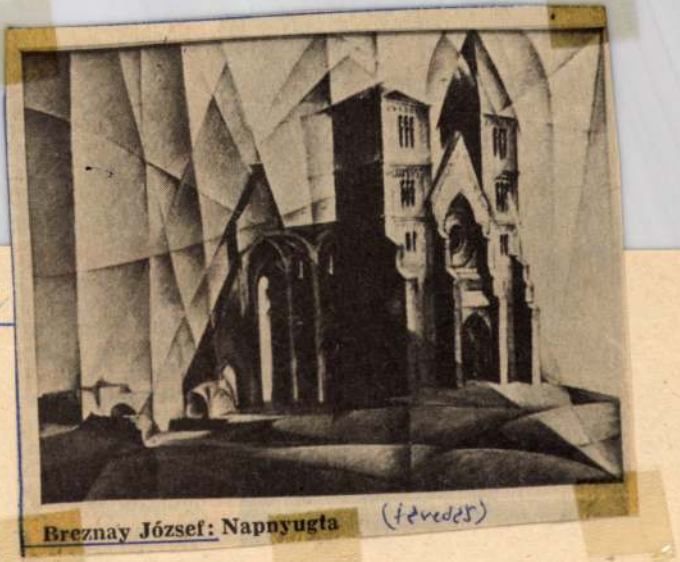

Breznay József: Napnyugta (fametszet)

Magyar Tájak.

Hajdu-Bihari Napló, 1974. febr. 20.

aligha van olyan utcája, amelyben ne találnánk pincelakásokat.

Muzeológusok szerint a jelenlegi pinceforma a századforduló terméke, s az urbanizációnak, a proletariátus megszaporodásának következmény

ja.

Családi idill, anya odakint a apa a másfél é lalatoskodik, mi tévét lesi. Az o meleget áraszt, Beáta elégedett táz.